ADRIANA
TRIGIANI
Valentine

Adriana Trigiani

Valentine

Traducere din limba engleză
Cristina Tache

Lira

Very Valentine
Adriana Trigiani
Copyright © 2009 The Glory of Everything Company
Toate drepturile rezervate

Prima ediţie în limba română
a apărut la Editura Litera în 2011.

Valentine
Adriana Trigiani
Copyright © 2012 Litera
pentru versiunea în limba română

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
TRIGIANI, ADRIANA
Valentine / Adriana Trigiani; trad.: Cristina Tache.
Bucureşti: Litera Internaţional, 2012
ISBN 978-606-600-645-3
I. Tache, Cristina (trad.)
821.111 (73)-31 = 135.1

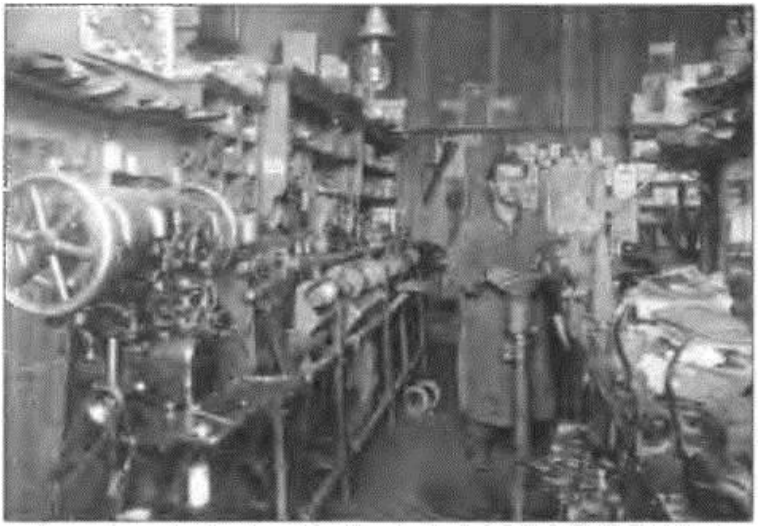

În amintirea bunicului meu
Carlo Bonicelli, pantofar

Leonard’s of Great Neck

Nu sunt eu sora cea drăguţă. Şi nu sunt nici cea deşteaptă. Sunt cea hazlie. De fapt, mi se spune aşa de atâta timp, de atâţia ani, încât toată viaţa am crezut că e vorba despre un singur cuvânt: *Ceahazlie.*

Dacă ar fi să mor, şi pe cuvântul meu că nu mi-aş dori una ca asta, dar dacă ar trebui să aleg un loc pentru aşa ceva, aş vrea să mor chiar aici, în toaleta femeilor de la Leonard’s of Great Neck. Oglinzile. Arăt suplaţional[1], chiar şi în 3D. Nu sunt savantă, dar e ceva cu înclinarea oglinzilor astea în mărime naturală, cu strălucirea tejghelelor albastre din marmură şi strălucirea aurie a candelabrelor bogat ornamentate, care îmi creează o iluzie optică, transformându-mi imaginea într-un beţişor roz pal, lung şi zvelt, de amestecat cocktailuri.

Pentru mine, este a opta petrecere de nuntă (a treia la care am avut îndatoriri oficiale) la Leonard’s La Dolce Vita, numele oficial al salonului de nunţi din Long Island, preferat de familie. Toţi cei pe care îi cunosc, sau cel puţin toate rudele mele, s-au căsătorit aici.

Eu şi surorile mele ne-am făcut debutul în 1984 ca domnişoare de onoare la nunta verişoarei noastre, Mary Theresa, care a avut la masa mirelui şi miresei mai mulţi cavaleri şi însoţitoare decât toţi invitaţii de la celelalte mese. O fi fost nunta verişoarei un schimb de jurăminte sacre dintre un bărbat şi o femeie, dar a fost şi un *spectacol* pe cinste, cu costume, coregrafie şi lumini speciale, care au făcut-o pe mireasă să arate ca o stea, pe ginere – băiatul cu recuzita.

Mary T. se consideră italo-americană de spiţă regală, aşa că i-a adus pe Cavalerii lui Columb să străjuiască

[1] Joc de cuvinte din lb. engl.: *slimsational,* de la slabă şi senzaţională (n.tr.)

intrarea în Sala Veneţiană a Stelelor Strălucitoare.

Cavalerii erau magnifici în smochingurile lor, cu eşarfe roşii, mantii negre şi tricornuri cu pene de marabu. M-am aşezat la locul meu în cortegiu, în spatele celorlalte fete, în timp ce orchestra cânta *Nobody Does It Better,* dar m-am întors s-o iau la fugă atunci când cavalerii şi-au ridicat săbiile, încrucişându-le deasupra noastră. Mătuşa Feen m-a prins şi mi-a tras un ghiont. Am închis ochii, am strâns buchetul şi am luat-o la fugă pe sub lamele scânteietoare, ca şi când aş fi încercat să scap nevătămată din locul acela.

În ziua aceea, cu toată teama mea de obiecte ascuţite şi zăngănitoare, m-am îndrăgostit de Leonard's. A fost prima mea ceremonie italienească la care participasem. Eram nerăbdătoare să cresc şi să le imit pe mama şi pe prietenele ei îmbrăcate de sus până jos în paiete, care beau Harvey Wallbangers din pahare mari de cristal. Când aveam nouă ani mi se părea că Leonard's are stil. Nu conta că, văzut de pe aleea din Northern Boulevard, localul arăta ca un cazino alb din stuc de pe Riviera Franceză în drum spre Long Island. Pentru mine, Leonard's era o Casă a Încântării.

Experienţa La Dolce Vita începe când ajungi la intrare. Aleea circulară largă pentru maşini este o replică după Pemberley, al lui Jane Austen, şi seamănă şi cu intrarea de la Neiman Marcus, lângă mallul din Short Hills. Asta e chestia cu Leonard's: de oriunde l-ai privi, îţi aminteşte de locuri elegante pe unde ai mai fost. Ferestrele mari, pe două niveluri, te duc cu gândul la clădirea Metropolitan Opera, în timp ce fântâna ornamentală seamănă perfect cu Fontana di Trevi. Aproape ai crede că eşti în mijlocul Romei până când îţi dai seama că, de fapt, apa care cade acoperă zgomotul circulaţiei de pe I-495.

Grădina este o minune a artei peisagistice, cu dreptunghiuri lungi de merişor tuns, mărginită de şiruri scunde de tisă, garduri vii de lemn câinesc tăiate în forme ovale şi arbori de ienibahar în formă de conuri răsucite precum îngheţata. Tufişurile tunse cu măiestrie în formă

de animale sunt aşezate pe straturi de pietre de râu lucioase, un preambul potrivit pentru sculpturile de gheaţă care tronează în restaurantul cu fructe de mare din interior.

Luminile exterioare îţi aduc aminte de localurile de striptease din Las Vegas, dar sunt mult mai stilate, becurile ascunse dând locului o lumină care clipeşte difuz. Uşa de la intrare este flancată de arbuşti modelaţi în formă de semilună. Sub ei, tufişuri joase, rotunjite slujesc ca fundal pentru păsări ale paradisului, care răsar din tufişuri ca nişte umbreluţe de cocktail.

În timp, prind un moment să-mi trag sufletul în toaleta pentru femei, orchestra cântă B*urning Down the House.* Pentru prima dată de când a început nunta surorii mele, Jaclyn, sunt singură, şi îmi place. A fost o zi lungă. Simt în ceafă încordarea întregii familii. Când o să mă mărit o să fug în secret direct la primărie pentru că oasele mele nu mai pot suporta presiunea unei alte nunţi extravagante, marca Roncalli. O să pierd crevetele în sos de bere şi pateul, dar o să supravieţuiesc. În lunile în care am pregătit această nuntă, aproape că m-am căptuşit cu un ulcer, iar acum, desfăşurarea ei îmi provoacă o zbatere a ochiului stâng pe care n-am putut s-o alin decât ţinând pe el o suzetă rece, subtilizată de la bebeluşul verişoarei mele, Kitty Calzetti, după ceremonia religioasă. În ciuda agitaţiei, este o zi minunată, fiindcă sunt fericită pentru sora mea cea mică, pe care îmi amintesc cum o ţineam în braţe în ziua în care s-a născut, ca pe un trandafir de porţelan Capodimonte.

Îmi privesc în oglindă poşeta de seară Martini acoperită cu paiete (un dar al miresei de la petrecerea dinaintea nunţii) şi-mi spun: „Aş vrea să-i mulţumesc lui Kleinfeld din Brooklyn, care a făcut-o praf pe Vera Wang în ceea ce priveşte perfecţiunea rochiilor fără umeri. Şi aş vrea să-i mai mulţumesc lui Spanx, geniul corsetelor, care a transformat silueta mea în formă de pară într-una de placă de surf.“ Mă apropii de oglindă şi îmi verific dantura. Nu există nuntă italienească fără aperitive cu scoici presărate

cu fire de pătrunjel, şi ştiţi unde rămân astea.

Machiajul meu profesional făcut (la jumătate de preţ) de cumnata celei mai bune prietene a miresei, Nancy DeNoia, este cu adevărat rezistent. M-a fardat cam pe la opt dimineaţa, dar arăt impecabil, chiar şi acum, la ora cinei. „Datorită pudrei *Banane* de la LeClerc“, spunea sora mea mai mare, Tess. Şi ştia ce spunea: tenul ei a fost afectat de două naşteri. Avem şi fotografiile ca dovadă.

Azi-dimineaţă, surorile mele, mama şi cu mine, drăgălaşe (aproape) fecioare, stăteam aliniate una lângă alta, pe scaune pliante, în faţa Oglinzii Mamei din Epoca de Aur a Hollywoodului, în dormitorul casei din Forest Hills, construită în stil Tudor.

— Uită-te la noi, a spus mama, înălţându-şi bărbia ca o ţestoasă. Parcă am fi surori.

— Chiar *suntem* surori, i-am amintit în timp ce mă uitam în oglindă la adevăratele mele surori. Mama a părut afectată… iar tu… tu eşti o mamă adolescentă.

— Să nu exagerăm!

Mama mea de şaizeci şi unu de ani, botezată Michelina după tatăl ei, Michael (toată lumea îi spune mamei „Mike“), cu faţa în formă de inimă, cu ochi căprui depărtaţi, cu buze pline şi strălucitoare de culoarea teracotei, se privea cu mândrie în oglindă. Era singura femeie din câte cunoşteam, care ajungea complet fardată la machior.

Cu excepţia unicului meu frate mai mare, Alfred (Pastila Contraceptivă), şi a tatei (căruia i se spunea Olandezul), noi, surorile Roncalli, suntem ca un club exclusiv feminin, permanent deschis. Suntem cele mai bune prietene şi ne împărtăşim totul, cu două excepţii: nu vorbim niciodată despre vieţile noastre sexuale şi despre conturile din bancă. Suntem legate de tradiţii, de secrete şi de fierul de călcat al mamei.

Legătura a fost cimentată atunci când eram mici. Mama organiza ieşiri „între noi, fetele“; ne-a târât la retrospectiva Nettie Rosenstein[2] de la Institutul American

[2] Nettie Rosenstein (1890-1980), cunoscută creatoare de modă din

de Modă sau la primul nostru spectacol pe Broadway, *'night,* M*other.* Când ne împingea către ieşirea din teatru mama ne spunea „Cine credea că, la final, o să se sinucidă?“, îngrijorată că ne speriase pe viaţă. Priveam lumea din sală prin elegantul binoclu de operă al mamei. În fiecare an, în săptămâna dinaintea Crăciunului, ne ducea la Palm Court de la hotel Plaza, unde ne oferea ceaiul de vacanţă. După ce ne umflam de fursecuri acoperite cu frişcă sau cu gem de zmeură, ne fotografiam – bineînţeles împreună cu mama – în costumaţia adecvată ocaziei, sub portretul lui Eloise[3].

Atunci când Rosalie Signorelli Ciardullo a început să vândă pudră minerală şi farduri din camionetă, ghiciţi pe cine a înrolat mama ca modele ambulante? Pe Tess (ten uscat), pe mine (gras) şi pe Jaclyn (sensibil). Mama a făcut reclamă la produse pentru femei cu vârsta cuprinsă între treizeci şi treizeci şi nouă de ani, fără să-i pese că pe atunci avea cincizeci şi trei de ani.

— Toţi marii artişti încep cu o pânză goală, a decretat Nancy DeNoia în timp ce îmi aplica pe frunte fond de ten de culoarea cerealelor Cheerios. Eram gata să-i spun: „Oricine foloseşte cuvântul «artist» probabil că nu este“, dar de ce să o contrazic pe femeia care avea puterea să te transforme pentru eveniment în Cher cu ajutorul uneltelor din mâna ei?

N-am mai zis nimic în timp ce ea mă atingea uşor cu buretele pe obraji.

— Mai mascăm nasul ăsta mare… a spus Nancy, exalând un miros de mentă în timp ce îmi aplica mici lovituri intenţionate la rădăcina nasului. Le simţeam exact ca pe apăsarea fermă pe care sora Mary Joseph de la unitatea MASH de la Holy Agony o exercita asupra unei pungi cu gheaţă atunci când am fost lovită de o bâtă de baseball la ora de sport, în clasa a şaptea. Asta ca să ştiţi, sora Mary J.

New York (n.red.)

[3] Protagonista unei serii de cărţi pentru copii, în vârstă de şase ani, care a locuit într-un apartament din hotelul Plaza împreună cu bona, câinele şi ţestoasa ei (n.red.)

a spus că în viaţa ei nu văzuse atâta sânge curgând din capul unui om, şi ştia ce spune, pentru că văzuse destule ca soră în Vietnam.

Nancy Enervanta[4] s-a tras înapoi şi mi-a studiat faţa, ca un arhitect.

— Nasul s-a dus. Acum pot să trec mai departe la remedieri.

Am închis ochii, prefăcându-mă că meditez, astfel încât Nancy să înţeleagă aluzia şi să pună capăt comentariilor despre trăsăturile mele urâte. A ales o pensulă mică, a băgat-o în apă rece şi a răsucit-o într-un pătrăţel cu ceva maron-albăstrui înăuntru. Am simţit o mâncărime pe sprâncene în timp ce îmi vopsea perii minusculi. Am crescut cu Madonna, iar atunci când ea s-a pensat, m-am pensat şi eu. Acum plătesc pentru asta.

Îmi simţeam faţa rece şi pictată, până când Nancy a băgat o perie Kabuki în pudră şi mi-a lustruit pielea în cercuri mici, ca dispozitivul de lustruit cu ceară caroseria de la spălătoria auto Andretti's. Când a terminat, semănăm cu un căţel nou-născut, numai ochi mari şi umezi şi fără nas.

În toaleta femeilor iau una dintre acele pauze de rujat, pentru că eu chiar *mănânc* la nunţi. După săptămâni de regim ca să intru în rochie, cred că merit un rând de cocktailuri pink lady, toate antreurile interzise de care pot să-mi amintesc şi destule cannoli pentru a lăsa o gaură neagră pe tava rotativă din mijlocul mesei veneţiene. Nu-mi fac griji. O să dau jos ce-am mâncat dansând pe versiunea prelungită a melodiei *Electric Slide.* Scotocesc în poşetă şi scot rujul de buze. Nu există nimic mai rău decât buzele şterse de ruj, dar desenate cu creion de contur de culoarea prunei, de parcă ar fi un tatuaj. Aşadar, umplu golul.

Încă din copilărie, eu şi surorile mele jucam un joc; când nu ne îmbrăcam în mirese, ne jucam de-a pregătirea înmormântărilor noastre. Şi asta nu pentru că părinţii mei ar fi morbizi sau că ni s-ar fi întâmplat în mod special ceva

[4] De Annoying, în engl.; *to annoy* = a enerva (n.tr.)

groaznic, ci pentru că suntem italieni şi, drept urmare, legea universului Roncalli este: pentru fiecare moment de fericire există şi un revers. Nunţile sunt pentru tineri, iar înmormântările sunt nunţile vârstnicilor. Am învăţat că amândouă necesită pregătiri de durată.

În familia noastră există două legi indiscutabile. Una este aceea de a participa la înmormântarea oricărei persoane pe care am întâlnit-o vreodată. Această obligaţie include rudele (cele de sânge şi cele prin alianţă, inclusiv verii familiei prin alianţă), dar se extinde şi asupra prietenilor apropiaţi, a profesorilor, coafezelor şi doctorilor. Orice profesionist de specialitate care şi-a dat cu părerea sau a pus un diagnostic de natură personală îndeplineşte baremul. Există şi categoria specială a celor care fac livrări, cum ar fi „Unchiul Larry“, comisionarul de la UPS[5], care s-a curăţat rapid într-o sâmbătă dimineaţa, în 1983. Mama ne-a luat de la şcoală în lunea următoare pentru a ne duce la înmormântarea lui în Manhasset. „Din respect“, ne-a spus atunci, dar noi ştiam adevăratul motiv. Îi plăcea, pur şi simplu, să se îmbrace pentru astfel de ocazii.

Cea de-a doua regulă a familiei Roncalli este să accepţi invitaţia la toate nunţile şi să dansezi cu oricine te invită, chiar şi cu dezgustătorul văr Paulie, care a fost dat afară de la şcoala de dans Arthur Murray pentru că şi-a pipăit instructoarea (cazul nu a ajuns la tribunal).

Mai există şi o a treia regulă: să nu vorbim niciodată despre operaţia estetică la nas a mamei, din 1966. Nu contează că nasul ei remodelat este o copie după nasul lui Annette Funicello, în timp ce noi, copiii ei naturali, avem profilul lui Marty Feldman. „Nimeni nu o să ghicească… numai să nu vă daţi voi de gol“, ne-a avertizat mama. „Iar dacă întreabă cineva, spuneţi, pur şi simplu, că linia nasului din familia tatălui este dominantă.“

— Aici erai! Mama dă buzna în toaletă, arătând ca o mandarină bandajată, toată numai volane şi pene, ca şi când cineva ar fi îndesat-o cu totul în blender şi ar fi

[5] Firmă de expediţii şi curierat (n.tr.)

apăsat pe butonul „zdrobeşte“. Nu sunt uimitoare oglinzile astea?

S-a depărtat de oglindă, uitându-se peste umăr pentru a-şi verifica spatele rochiei. Satisfăcută, îmi spune:

— Sunt o silfidă. Să nu crezi dacă cineva îţi spune altceva, dieta Jenny Craig funcţionează. Cum e la masa ta?

— Mai rău nu se poate.

— Ei, hai! Eşti la masa Prietenilor. Tu eşti cea care trebuie să învioreze atmosfera, mă îndeamnă, strângându-şi pumnii şi lovindu-i unul de altul, ca şi când ar fi bătut nişte ouă, gest pe care-l uram, dar în zadar.

— Mamă, te rog.

— Atitudinea asta negativă te inhibă. Se scurge din tine ca petrolul în largul mării. M-a privit în timp ce îşi dădea cu ruj pe buze fără să se uite în oglindă. Apoi a închis cu zgomot cilindrul argintiu. Trebuia să-ţi aduci un partener dacă nu voiai ca fiecare cuplu pe care îl cunoaştem să-ţi ofere fiii necăsătoriţi ca pe frigărui.

— Familia Delboccio vrea să mă cupleze cu Frank.

M-am sprijinit de perete şi mi-am încrucişat braţele pentru că, de fapt, nu puteam să mă aşez în rochia asta. Corsetul mi-ar fi zdrobit splina.

— Ce veste grozavă! Vezi, soarta te-a adus la masa Prietenilor.

— Mamă, Frank e homo.

— Of, aşa sunteţi voi, fetele. Vă folosiţi de eticheta asta de câte ori aveţi ocazia. Ce dacă bărbatul are patruzeci şi trei de ani, n-a fost niciodată însurat şi invită în fiecare primăvară, pe câte o insulă, tot clubul de jocuri mahjong al maică-sii? Asta nu înseamnă neapărat că e gay. Poate că este doar un heterosexual care, din întâmplare, miroase bine, ştie să se îmbrace şi vorbeşte politicos cu oamenii în vârstă. Fă-mi o favoare. Întâlneşte-te cu Frank. Mergeţi la dans! Duceţi-vă la muzee! La restaurante! O să te învârţi prin oraş bine îmbrăcată şi o să te distrezi cu un tip arătos care ştie să se poarte cu o femeie! *Petrecăreţ* – ăsta este, de fapt, adevăratul sens al cuvântului *gay*[6].

[6] În engl., *gay* înseamnă şi vesel (n.tr.)

Mama mă priveşte şi orice expresie mi s-ar întipări pe faţă îi înmoaie inima – aşa s-a întâmplat de când mă ştiu. Este de partea mea, iar eu sunt tot timpul conştientă de asta.

— Ai atât de multe de oferit, Valentine. Nu vreau să te iroseşti. Eşti o învingătoare! Eşti simpatică! Mă îmbrăţişează strâns. Stai să te privesc. Îmi ia faţa în mâini. Eşti cu totul deosebită. Minunaţii tăi ochi mari şi căprui sunt depărtaţi atât cât trebuie. Buzele tale, slavă Domnului, sunt din partea familiei mele. Buzele celor din familia Roncalli sunt atât de subţiri, încât au nevoie de bandă cu arici ca să stea închise când mănâncă. Iar nasul tău, în ciuda celor spuse de Nancy astăzi…

— Mamă, mă simt bine.

— A fost grosolană. Dar mi-am muşcat limba, pentru că există două persoane pe care nu trebuie să le contrazici niciodată: machiorul şi instalatorul. Ambii pot să te ruineze. Iar nasul tău este perfect. Are rădăcina zveltă, ceea ce-l face să arate seducător din profil, şi este drept, în timp ce al meu avea o umflătură.

Sunt uimită că mama pomeneşte de Operaţie.

— Chiar avea?

Nu i-am văzut nici măcar o dată vechiul nas. Mai există o singură fotografie a mamei cu vechiul nas, dar este o poză de grup cu colegii de la cercul de franceză din liceu, iar capul ei este atât de mic, încât este dificil să-l vezi.

— O, da, aveam o umflătură hidoasă. Dar ştii, n-am făcut o dramă din asta. Era doar un defect pe care îl puteam remedia. Există lucruri în viaţă pe care le poţi corecta. Corectează-le şi mergi mai departe.

— Vrei să spui că am nevoie de o operaţie la nas?

— Eu nu m-aş atinge de el. Pe deasupra, o persoană înaltă ca tine îşi poate permite un astfel de nas. Aşa că fii recunoscătoare că ai moştenit de la familie trăsăturile mai impresionante.

— Mulţumesc, mamă.

La un metru şaptezeci şi trei, majoritatea oamenilor cu greu te-ar considera înalt, dar în familia mea eram un

sequoia gigantic.

Mama îşi deschide poşeta creaţie Alviero Martini cu paiete, scoate un pulverizator cu capac roşu Dolce & Gabbana şi îşi parfumează ceafa.

— Vrei şi tu? se oferă ea.

— Nu. Cred că o să mă întorc la masa Prietenilor cu parfumul meu natural de mosc.

Mama ridică braţul şi îşi pulverizează părul pieptănat într-un coc în formă de croasant, presărat cu paiete corai care, în funcţie de latitudinea şi de longitudinea ta în luminile de pe ringul de dans, te-ar putea orbi pe viaţă.

Când eram mică îi urmăream transformarea în faţa oglinzii înaintea unei seri petrecute în oraş cu tata. Stătea la măsuţa de machiaj, eficientă şi organizată, şi îşi studia uneltele. Desfăcea cu zgomot pudriere, deşuruba căpăcelele tuburilor şi agita flacoane. Apoi cădea pe gânduri în timp ce răsucea creionul dermatograf în ascuţitoare. În cele din urmă, în coşul de gunoi cădea o serpentină lucioasă maro-ciocolatie. Lua creionul şi se mâzgălea sub ochi, pregătindu-se pentru operaţiunile mai ample. Apuca o pensulă şi o scufunda într-o cutie cu pudră, iar apoi, ca şi când ar fi fost Michelangelo pictând genele unui sfânt de pe tavanul Capelei Sixtine, îşi trecea pensula cu mişcări scurte pe sub arcade.

— S-a întâmplat ceva, Valentine?

— Nu. Doar că te iubesc. Atâta tot.

— Ard de nerăbdare… începe mama, apoi se opreşte să se gândească. Ştii ceva, dacă o să fii singurul meu copil care nu o să se căsătorească până la adânci bătrâneţi, o să-ţi fiu alături şi o să fiu mândră de tine toată viaţa. *Dacă* asta îţi doreşti.

Poate că asta îmi place cel mai mult la ea. Mama crede că a fi nemăritată este o infirmitate, un echivalent cu a fi ciung, dar nu mă face niciodată să simt că trebuie să fiu de acord cu ea.

— Mamă, sunt fericită.

— Ai putea fi şi mai fericită.

— Cred că ai dreptate.

— Aha. Îşi îndreaptă degetul spre mine. Poţi să-ţi reinventezi viaţa în condiţiile impuse de tine. Nu trebuie să locuieşti cu mama mea şi să faci pantofi.

— Îmi place munca pe care o fac şi îmi place unde locuiesc.

— N-o să înţeleg niciodată. Tot ce mi-am dorit mereu a fost să plec. Şi nu mi-a plăcut vreodată să fac pantofi.

Eu şi mama intrăm braţ la braţ în sala de petrecere, arătând ca doi asteroizi, unul roz, celălalt de un portocaliu strălucitor, plutind pe un cer albastru-Tiepolo. Apoi îmi dau seama că nu ăsta este motivul pentru care invitaţii se uită la noi. Probabil li se pare că o susţin pe mama – cu alte cuvinte, fie a băut prea mult, fie, Doamne fereşte, este destul de bătrână pentru a avea nevoie de ajutor. Aproape că aud învârtindu-se angrenajele din creierul mamei, în timp ce şi ea este cuprinsă de acelaşi simţământ, îmi dă drumul la braţ cu un gest larg şi face o piruetă completă de 360 de grade în centrul ringului de dans gol. Fac o reverenţă, ca şi când ne-am fi plănuit mişcarea. Mama flutură tinereşte mâna către mine în timp ce pluteşte spre masa părinţilor, lăsându-mă să mă întorc la tirania Prietenilor.

Proaspăta soacră a surorii mele, doamna McAdoo, poartă un corsaj elaborat, împopoţonat cu trandafiri purpurii, care atârnă greoi pe rochia lila de crep ca un cauciuc roşu-rubiniu. Pielea palidă a doamnei McAdoo se potriveşte perfect cu părul tuns bob, scurt până la bărbie. Mama nu şi-ar permite niciodată vreo şuviţă de păr alb pe cap. Singurul lucru alb pe care îl veţi găsi în imediata apropiere a persoanei ei este mozaicul din holul de la intrarea în casa familiei noastre. „Matroanele ar trebui să stea la puşcărie! Pe deasupra, eu nu cred în încărunţire“, spunea mereu mama. „Este o reclamă la moarte. Albeşte, şi-ai putea spune la fel de bine – făcând un semn cu mâna către depărtări – vino şi ia-mă Moarte!“ Nu. Mama are părul de un castaniu închis strălucitor, acum şi pentru totdeauna (sau pentru câtă vreme îl va produce L’Oreal).

Privesc în jurul meu, fix 312 invitaţi. Seara trecută erau

doar nişte post-ituri pe bufetul din bucătăria mamei, iar astăzi stau la masa pe care o merită în funcţie de o ierarhie italo-americană proprie familiei mele. Primul rând: părinţi, prieteni apropiaţi, profesionişti, colegi de muncă, veri, copii. Al doilea rând: rubedeniile prin alianţă. Şi al treilea: izolaţii (rude cărora nu le vorbim pentru că s-a întâmplat ceva rău, nu contează că nu ne amintim ce anume); mitocanii (care au confirmat târziu participarea) şi senilii (nu întrebaţi mai multe).

Probabil că par părăsită pe ringul de dans. De ce nu mi-am adus un partener? Gabriel s-a oferit, dar n-am vrut să-l fac să se simtă obligat să dea din mâini alături de verişoara Violet Ruggiero la dansul găinii, pe căldura asta. Cum se face că dintre toţi cei aflaţi în încăperea asta eu sunt singura care are sub patruzeci de ani şi este nemăritată? Simţindu-mi stinghereala, fratele meu, Alfred, mă ia de mână când începe să cânte muzica. Este cam ciudat să valsez pe *Can You Feel the Love Tonight* cu unicul meu frate, cu care am o relaţie încordată, dar încerc să mă comport normal. Până la urmă, este un partener de dans, chiar dacă îmi este rudă de sânge. Ne mulţumim cu ce avem.

— Mulţumesc, Alfred.

— Dansez cu toate surorile mele, îmi răspunde el, ca şi când ar bifa o listă cu ce are de făcut pentru mecanicul de la tinichigeria de eşapamente Midas.

Ne legănăm câteva momente. Mi-e greu să port o conversaţie cu fratele meu.

— Ştii pentru ce a inventat Dumnezeu fraţii în familiile italiene?

Muşcă momeala.

— De ce?

— Deoarece ştia că surorile nemăritate au nevoie de cineva cu care să danseze la nunţi.

— Ai face bine să vii cu o glumă mai bună la toastul tău.

Are dreptate, şi asta nu mă bucură. Fratele meu are treizeci şi nouă de ani, dar nu pare a fi un tată de vârstă medie cu doi copii. Eu văd doar băiatul meticulos şi cu

nasul pe sus care avea numai note de zece şi nici un prieten în şcoală. Singura dată când îşi schimba dispoziţia morocănoasă era joia, zi în care venea menajera la curăţenie, iar el o ajuta să frece faianţa. Atunci, Alfred era cel mai fericit – când avea o perie în mână şi amoniac în găleată.

Alfred are încă din tinereţe în creştet aceeaşi şuviţă rebelă, ca linsă de vacă, şi aceeaşi expresie serioasă. Moşteneşte şi vechiul nas al mamei, şi buza de sus subţire dinspre partea tatei. Nu are încredere în nimeni, nici măcar în cei din familie, şi poate vorbi ore întregi despre păcatele presei şi ale guvernului. Alfred îţi poate pune întotdeauna la dispoziţie un articol despre Judecata de Apoi. El este primul care telefonează când arde o casă în direct pe New York 1 şi primul care trimite o mulţime de e-mailuri când se anunţă o invazie de ploşniţe pe Coasta de Est. Este, de asemenea, expert în toate bolile care afectează familiile de descendenţă mediteraneană (tulburările de imunitate sunt specialitatea lui). Ultima masă de Crăciun am petrecut-o ascultându-i lecţia despre predispoziţia la diabet, chestie care a făcut, de fapt, ca prăjitura „baba cu rom“ să alunece lin pe gât.

— Ce mai face buni? mă întreabă.

Mă uit la bunica noastră, Teodora Angelini, mama mamei mele, care a fost pusă la masa Senililor pentru a putea sta cu verişoarele ei şi cu ultima ei soră în viaţă, strămătuşa mea Feen. În timp ce companionii bunicii sunt aplecaţi peste farfurii, alegând nucile presărate pe salată, ea stă dreaptă, într-o poziţie militărească. Bunica mea este un trandafir roşu solitar într-o grădină de mărăcini cenuşii.

Cu rujul ei roşu-deschis, cu deux-pièces-ul de vară roşu din pânză de in, cu părul alb mereu coafat şi cu ochelarii mari, cu rame octogonale negre din baga, arată ca o graţioasă doamnă din Upper East Side care nu a muncit nici o zi din viaţa ei. Adevărul este că singurul lucru pe care îl are în comun cu această societate de matroane este deux-pièces-ul ei făcut la comandă. Buni munceşte şi are propria ei afacere. Noi facem pantofi de nuntă la comandă,

în Greenwich Village, încă din 1903.

— Buni se simte minunat, îi răspund.

— De-abia poate merge, spune Alfred.

— Are nevoie de operaţie la genunchi, continui.

— Are nevoie de mai mult decât atât.

— Alfred, cu excepţia genunchilor, este într-o formă excelentă.

— Tu vezi întotdeauna totul în roz, oftează Alfred. Te înşeli. Buni are aproape optzeci de ani şi se mişcă din ce în ce mai greu.

— E ridicol. Locuiesc cu ea. E mai vioaie ca mine.

— Nici nu e greu.

Iat-o. Împunsătura. Nu vreau să mă cert la nunta surorii mele, aşa că las de la mine, dar el continuă.

— Buni nu va fi la datorie pentru totdeauna. Ar trebui să se pensioneze şi să se bucure de copii. Chiar pe lângă noi există un centru pentru bătrâni destul de decent.

— Iubeşte oraşul. Ar muri în suburbii.

— Sunt singura persoană din familia asta care poate înfrunta adevărul. Trebuie să se retragă. Sunt dispus să-i cumpăr un apartament.

— Ce generos eşti!

— Nu mă gândesc la mine.

— Atunci ar fi prima dată când faci asta, Alfred.

Legea junglei din familie îşi intră în atribuţiuni. Tonul lui Alfred, expresia feţei mele şi faptul că am încetat să dansăm lansează un semnal de alarmă tăcut către surorile mele. Simţind cearta, Tess vine la marginea ringului de dans şi îşi încrucişează privirea cu a mea. Îmi aruncă acea privire care spune: „Ai nevoie de mine?“

— Mulţumesc pentru dans.

Îi întorc spatele lui Alfred şi mă îndrept către masa Prietenilor, care este acum pustie, pentru că toţi cei peste şaizeci de ani s-au bulucit pe ringul de dans pentru o versiune mai rapidă a lui *After the Lovin.*

Mă strecor prin îmbulzeală pe lângă mama şi tata.

— Este cântecul nostru! ciripeşte mama în timp ce ţine mâna tatei în sus, ca pe o panglică de 1 Mai.

Se strâng unul în altul, iar mama îşi lipeşte obrazul de al tatei. Par doi gemeni siamezi uniţi în zona pometţilor. Engelbert Humperdinck a fost cântăreţul preferat al mamei până când Andrea Bocelli i-a provocat primul catarsis emoţional din viaţa ei. Ascultă Bocelli în maşină, merge prin Queens şi plânge. Printre lacrimi, spune: „N-am nevoie de terapie pentru că Andrea îmi alină necazurile“.

Mă aşez la masa pustie a Prietenilor, iau furculiţa şi o înfig în salată. Mi-a trecut pofta de mâncare. Las jos furculiţa şi studiez ringul de dans aglomerat, care, văzut cu ochii pe jumătate închişi, arată ca o pictură pointilistă creată din paiete, mărgele negre şi cristale Swarovski pe o pânză de lamé.

— Ce ţi-a spus Alfred? mă întreabă Tess, strecurându-se pe scaunul de lângă mine.

Tess, mai mare decât mine cu un an şi jumătate, este o brunetă cu umeri laţi şi fără şolduri. Rochia de domnişoară de onoare o face să arate ca o cupă de şampanie. În ciuda aspectului ei fizic senzaţional, este cea mai doxată dintre cele trei surori, poate pentru că Alfred o punea să-i ţină cartonaşele cu desene şi cuvinte, încă de când ea avea patru ani. Tess are aceeaşi faţă în formă de inimă ca mama, şi în ceea ce priveşte frumuseţea nasului ocupă locul al doilea în familie. Părul ei negru ondulat se potriveşte cu genele ei atât de dese, încât nu are niciodată nevoie de rimel.

— Mi-a dat de înţeles că sunt o ratată.

Trag de partea din faţă a rochiei ca şi când aş scoate o pungă Hefty dintr-un coş de gunoi.

— Mie mi-a spus că nu sunt o mamă bună. Crede că le las pe Charisma şi pe Chiara de capul lor.

Arunc o privire la masa veneţiană, unde Charisma, în vârstă de şapte ani, face o gaură într-un cannolo şi i-l dă Chiarei, de cinci ani, care împrăştie umplutura. Tess dă ochii peste cap.

— Suntem la petrecere. Lasă-le şi pe ele să se distreze puţin.

— Alfred vrea ca bunica să se retragă.

— Face o adevărată campanie. Tess îşi studiază rujul în lama de la cuţitul de unt. Ştii, centrele alea pentru bătrâni pot fi chiar frumoase.

— Nu-mi spune că eşti de acord cu el!

— Hei, sunt de partea ta, spune Tess cu blândeţe.

— De fiecare dată când Alfred aduce vorba despre asta, parcă m-ar înjunghia.

— Pentru că îţi pasă de buni. Tess bagă cuţitul într-o untieră în formă de trandafir, apoi îşi unge un rest de chiflă luată de la Bob Silverstein. Iar firma de pantofi îţi asigură existenţa.

Sora mea are un aer plictisit, ceea ce îmi spune că avusese aceeaşi discuţie cu Alfred şi nu ajunseseră la niciun rezultat.

Nu vreau să stric petrecerea, aşa că schimb subiectul.

— Cum e la masa ta?

— De ce ne-a împrăştiat mama ca pe negociatorii ONU? Nu-şi dă seama că, de fapt, ne plăcem şi ne dorim să stăm împreună? Bine, poate să-i pui pe Alfred şi pe Toc-Toc la masa Îngâmfaţilor…

— Spune Pamela! Vrei război în familie?

Alfred este însurat cu Pamela de treisprezece ani. Ea are un metru cincizeci şi poartă tocuri cui de doisprezece centimetri chiar şi la plajă, ba se zvoneşte că şi în timpul sarcinii. Am botezat-o Toc-Toc pentru că aşa fac tocurile ei când merge cu paşi mici şi repezi. Minionele au lumea la picioare. Nimic nu este mai tentant pentru un bărbat decât o femeie pe care să o bagi în buzunar.

— Aş vrea să fiu cât tine de înaltă, îmi spune Tess cu simpatie. Cel puţin tu eşti plină de viaţă. Pam n-are niciun haz. Oricum, se potrivesc perfect unul cu altul. Alfred e încuiat, iar Toc-Toc este totalmente anostă. Lingura asta – Tess o ridică în aer – are mai multă personalitate.

Tess le aruncă o privire Charismei şi Chiarei care au luat nişte măsline negre de pe platourile cu crudităţi şi le-au pus pe ochi. Fetele râd când măslinele le cad de pe faţă, pe podea. Tess le face semn să înceteze. Fetele o rup la fugă.

Tess îl atenţionează pe soţul ei, Charlie, să le supravegheze pe fete, dar acesta este prins în discuţie la masa mitocanilor şi ascultă văicărelile oaspeţilor despre locurile lor mizerabile de lângă bucătărie.

— Uită-te la băieţii lui Alfred, îi spun lui Tess.

Nepoţii noştri, Alfred Junior şi Rocco, cu papioanele lor şi cu şervetele apretate în poală, par nişte bancheri în miniatură.

— Am auzit că Pamela i-a trimis la cursurile de bune maniere de la Our Lady of Mercy. Sunt aşa de bine-crescuţi, oftează Tess.

— Au de ales? Îmi ridic din nou partea din faţă a rochiei. Mă uit la ceas. Parcă au trecut cincisprezece ani între supă şi salată. Domnul Delboccio mi-a pus mâna pe fund.

— Scârbos, spune Tess.

— Să-ţi spun drept, cu corsetul pe mine nici măcar n-am simţit. Aş putea sta pe o tigaie încinsă şi n-aş băga de seamă.

— Atunci cum ştii că te-a pipăit?

— După expresia de pe faţa doamnei Delboccio. Am crezut că o să ia candelabrul şi-o să-l bată cu el.

— Probabil că a băut prea mult. Şi este şi foarte cald. Băutura ţi se urcă, pur şi simplu, la cap şi-ţi murează creierul. Promite-mi că o să te măriţi pe viscol.

— Promit. Şi promit că o să merg la primărie într-o marţi.

— Ei, nici chiar aşa, o să pierzi toate astea. Tess se răsuceşte în scaun şi se uită la marea de rude. Se întoarce la loc. Bine, merge şi la primărie. O să purtăm deux-pièce-uri. Deux-pièces de zi şi un mic bucheţel de flori prins de încheietura mâinii.

Chelnerii în fracuri se scurg din bucătărie pe uşile ca de vapor asemenea unor fulgi de ciocolată în aluatul de prăjitură. Într-o singură mână poartă tăvi argintii enorme, pline de farfurii acoperite cu capace de metal. Cu cealaltă mână, deschid stative de metal pe care aşază tăvile. Farfuriile pline cu muşchi de vită suculent, cu o garnitură fină de piure de cartofi şi sparanghel proaspăt sunt aşezate

cu rapiditate pe mese. La vederea mâncării care se serveşte la mese, ringul de dans se goleşte instantaneu. Invitaţii se întorc la mesele lor ca o echipă de fotbal care se îndreaptă la pauză spre vestiare. Tess se ridică.

— Trebuie să plec. Vine felul principal.

Prietenii îşi reiau locurile şi dau aprobator din cap la vederea farfuriilor. Muşchiul de vită este foarte scump, demonstrând astfel un nivel de opulenţă pe care italo-americanii îl apreciază mai mult decât sfârşitul Războiului Rece şi tuburile cu pastă de anşoa pregătite la comandă.

— Şi, cum merge atelierul de pantofi? întreabă Ed Delboccio. Capul lui chel arată ca mormanul de platouri din argint masiv pe care chelnerii le-au stivuit într-un colţ. Spune-mi şi mie, chiar se mai caută pantofii lucraţi manual?

— Categoric. Încerc să nu fiu tăioasă, dar probabil că nu mi-a ieşit de vreme ce toţi cei de la masă îşi ridică privirea spre mine.

— Nu te supăra, îmi spune domnul Delboccio şi zâmbeşte. E doar o întrebare de dragul conversaţiei. Pentru ce ar comanda cineva pantofi personalizaţi când îi poţi cumpăra ieftin de la mallurile pline cu magazine de marcă? De pildă, Shirley a mea este o obişnuită a magazinelor alea mari, KGB…

— DSW, îl corectează soţia lui.

— N-are importanţă. Vreau să spun că am economisit o grămadă de parale cu reducerile din prăvăliile astea, credeţi-mă.

Doamna Delboccio îl loveşte uşor cu cotul.

— Pentru Dumnezeu, Ed, e cu totul altceva. Nu cumperi pantofi de la Valentine cum cumperi de la Payless. Sunt de lux. Iar Valentine lucrează cu Teodora, este… Arată cu furculiţa spre mine, căutându-şi cuvântul.

— Ea este maestrul, iar eu sunt ucenicul.

— Şi ai grijă şi de bunica ta, nu-i aşa? întreabă doamna Delboccio.

— Are grijă singură de ea.

— Dar locuieşti cu ea, ceea ce este foarte frumos.

Renunţi la libertatea ta ca să ai grijă de Teodora. E un gest frumos din partea ta.

Doamna Delboccio zâmbeşte, cu buzele strânse ca fermoarul buzunarului de la portofel unde ţii mărunţişul. Părul ei roşu aprins este adunat în vârful capului şi dat cu fixativ strălucitor. Îşi aranjează colierul de aur *stampato* care îţi atrage privirea. Unghiile ei purpurii se asortează cu rochia, care, la rândul ei, se asortează cu pantofii.

— Rareori găseşti în ziua de astăzi un copil care să aibă grijă de o persoană în vârstă, spune domnul Delboccio, aplecându-se spre mine atât de mult încât îi simţeam respiraţia – un amestec de scorţişoară şi de tobă. Nu era tocmai îngrozitoare, doar înţepătoare. De-asta fac economii. O să aleg unul dintre apartamentele acelea incluse în programele sociale. O să trebuiască să plătesc pentru ceea ce părinţii mei şi ai lui Shirl au primit gratis. Când va veni vremea, Doamne fereşte, copiii noştri nu cred că ne vor primi la ei.

Doamna Delboccio îl săgetează cu privirea.

— Ei, hai, Shirl, sunt sigur că n-ar face aşa ceva. Fii convinsă. Domnul Delboccio ia cuţitul şi îşi pune nişte piure pe carnea pe care o are deja în furculiţă, apoi o bagă în gură. Au vieţile lor. Nu sunt ca generaţia noastră. Noi i-am ţinut pe toţi membrii familiei, indiferent de starea lor mintală. Nu-i văd pe copiii noştri făcând la fel.

— Pentru ce te-ai apucat de făcut pantofi? mă întreabă doamna La Vaglio.

Este o blondă minionă, cu coafura Lindei Evans din filmul *Dinastia.* Şi totuşi, Familia La Vaglio locuieşte în Ohio, deci presupun că povestea mea n-a ajuns până în Vestul Mijlociu.

— Predam engleza la liceu în Queens… încep eu.

— Şi atunci a avut loc ruptura aia neplăcută de prietenul tău. Câţi ani ai fost cu el? mă întrerupe ea.

Cred că, până la urmă, povestea mea a răzbătut până în Ohio.

— În facultate şi o scurtă perioadă după aceea.

Nu o să le dau oamenilor ăstora un calendar al

evenimentelor. Mi-ar scrie pe frunte cu pastă de măsline un F de la Fraieră.

— Prima ta dragoste, spune doamna Delboccio şi se uită la soţul ei. Povestea mea şi a lui Ed este aceeaşi, doar că a avut alt final. L-am întâlnit când aveam optsprezece ani. La douăzeci şi patru ne-am căsătorit. Şi iată-ne aici.

— Sunteţi un exemplu pentru noi toţi, spun, punând prea multă sare în salată.

— Mulţumesc, răspunde Shirley cu superioritate.

— Mama ta era foarte îngrijorată pentru tine atunci.

Sue Silverstein se întinde şi mă mângâie pe mână.

— Nu avea de ce să se îngrijoreze. Îmi plac întorsăturile pe care le ia viaţa mea.

E splendid. Când prietenii părinţilor mei beau prea mult, îmi spun lucruri pe care mama nu mi le-ar spune.

— Atitudinea pozitivă este totul, spune Max Silverstein, agitându-şi furculiţa spre mine.

— Ştii, fiul nostru, Frank, este absolut disponibil. Doamna Delboccio soarbe din vin. Nu este homo, adaugă repede. E doar pretenţios.

— Păi, chiar caut pe cineva pretenţios, spun cu un zâmbet forţat.

Doamna Delboccio îşi strânge soţul de picior pe sub masă ca să-şi amintească faptul că am spus ceva de bine despre Frank.

— De când te-a părăsit? mă întreabă domnul Delboccio.

— Ed! chiţăie soţia lui.

— De trei ani, mormăi.

Domnul Delboccio fluieră încetişor.

— Trei dintre cei mai frumoşi ani.

— Acum te întâlneşti cu cineva? întreabă doamna La Vaglio.

— Dacă s-ar fi întâlnit, l-ar fi adus la nuntă. Doamna Delboccio vorbeşte despre mine de parcă vinul pe care îl dau pe gât ar fi o poţiune magică ce m-a făcut invizibilă.

— Ar putea să-şi găsească pe cineva. Uită-te la ea. Domnul Delboccio se uită la sânii mei ca şi cum ar fi doi peşti exotici care înoată în direcţii diferite într-un acvariu.

Probabil că vrea să se descurce singură.

— Nu vă faceţi griji pentru mine, spun scrâşnind din dinţi. Mă simt bine.

— Nimeni nu spune că n-ar fi aşa.

Domnul Delboccio îşi termină cocktailul cu bourbon şi ceai cu gheaţă şi aruncă paharul pe masă ca pe o secure. Mă uit în jur după cei care servesc. Cineva trebuie să-l întrerupă pe tipul ăsta, nu? Chelnerul îmi înţelege greşit semnul şi aduce un bol pentru sos, plin cu jus. Domnul Delboccio îl ia şi înmoaie în el ce i-a mai rămas din carne.

— Valentine, uite cum stau lucrurile. Ca femeie, ai o ocazie. E ca o fereastră care-ţi permite să-ţi arăţi corpul, şi faţa, şi vitalitatea pentru a atrage un bărbat. Prin urmare, trebuie să pui mâna pe un bărbat cât timp fereastra este deschisă, pentru că, odată închisă, bang, ai pierdut ocazia şi te trezeşti într-o cămăruţă fără aer. Singură. Înţelegi? Nu mai ai oxigen. Nimeni nu poate supravieţui acolo. Ai priceput? Tic. Tac. Un bărbat poate găsi oricând o femeie, dar o femeie nu poate găsi oricând un bărbat.

— Ed, s-a terminat cu bourbonul pentru tine. Doamna Delboccio îi îndepărtează paharul. Mă priveşte ca şi când ar vrea să se scuze. Valentine are toată viaţa în faţă.

— N-am spus niciodată că n-o are. Dar îţi aminteşti de sora mea, Madeline, care s-a mutat cu mama când mama a făcut tumoarea la creier? Biata mama suferea de o durere de cap, care s-a dovedit repede a fi cauzată de o tumoare canceroasă. În fine, câţi ani avea atunci Mad? Cel mult treizeci. S-a mutat la ea, a avut grijă de mama până a murit, odihnească-se în pace, iar apoi Madeline a rămas acolo, unde era să se ducă? A rămas fată bătrână, şi mătuşă pe deasupra. Ed îşi caută chifla să o ungă cu unt. A mâncat-o deja, aşa că se întinde şi o ia pe a nevestei. Fiecare familie italiană are pe cineva ca tine.

Deschid gura să-l contrazic, dar nu-mi iese niciun cuvânt. Poate că are dreptate. Îmi imaginez viitorul într-un cămin pentru femei în vârstă şi nemăritate. În salonul de vizionări TV din Căminul pentru Singuratice Roncalli ar trona pe poliţa şemineului capetele (din ipsos, desigur) ale

lui Phyllis Diller, Joan Rivers şi Susie Essman. O captură de zile mari pentru fete, care ar provoca hohote de râs. După cum merg lucrurile în seara asta cred că ar trebui să-mi rezerv o cameră acolo mai repede decât credeam.

— Madeline a fost o sfântă. A luat o povară de pe umerii noştri, ai celorlalţi, spune doamna Delboccio, netezindu-şi şervetul din poală.

— *Poţi* trăi şi fără să fii căsătorit, ciripeşte doamna La Vaglio.

La masă se aşterne o tăcere de moarte, în timp ce prietenii îşi taie carnea. Mă uit la ceas. Oricine crede că timpul zboară ar trebui să vină şi să stea la masa Prietenilor, unde felul principal a durat mai mult decât războiul peloponeziac. În momentul ăsta aş face aproape orice să stau la masa Mitocanilor.

Domnul Delboccio se apleacă, uitându-se practic pe sub rochia mea.

— Dumnezeu a creat bărbatul şi femeia ca să fie împreună.

Mă las pe spate şi îmi pun şervetul în jurul gâtului şi peste corsaj, ca un plastron.

— Câţi pantofi faceţi pe an? vrea să ştie domnul Silverstein, Domnul să-l binecuvânteze.

— Anul trecut am făcut aproape trei mii de perechi.

— Câţi oameni aveţi?

— Trei cu normă întreagă şi patru cu program parţial.

— O-ho, e o afacere frumuşică, zâmbeşte aprobator domnul Silverstein.

Orchestra cântă acordurile de început ale melodiei *Good Vibrations;* Prietenii îşi abandonează cuţitele şi furculiţele.

— He-he, este un potpuriu cu cei de la Beach Boys! anunţă domnul Silverstein.

Se ridică toţi de la masă; femeile îşi aranjează rochiile pe talie, pe şolduri şi la spate, apoi se îndreaptă spre ringul de dans, urmate de soţi.

Rămân la masa goală şi ridic picioarele pe ea. Tess se strecoară pe scaunul de lângă mine, în timp ce tata o duce pe mătuşa Feen la masa Senililor. Tata studiază încăperea,

apoi se îndreaptă rapid spre noi. Are doar un metru şaizeci şi cinci, dar este bine proporţionat, ceea ce-l face să pară mai înalt. Are părul des şi grizonant, un nas tipic proeminent Roncalli şi buzele strânse ale celor din familia lui.

— Doamne, sfinte, simt că fierb! Tata îşi aranjează papionul ca şi când ar fi un buton de reglat aerul condiţionat. Tocmai am scos-o pe mătuşa Feen afară la o ţigară şi am crezut că o să facă un atac. Se aşază lângă Tess. Ştiţi că încă mai fumează un pachet pe zi? Probabil că plămânii ei arată ca o strecurătoare de spaghete. Cum rezistaţi, fetelor?

— Fantastic, minţim.

— Mama voastră vrea să cânt *Butterfly Kisses* pentru sora voastră, dar nu ştiu deloc cântecul.

— N-o lăsa să mai bea. Altfel, o să cânte *You Gotta Get a Gimmick* de pe albumul „Gypsy“, cum a făcut la aniversarea voastră de douăzeci şi cinci de ani, spune Tess.

— A avut câteva luni sciatică după aia, îşi aminteşte tata dând din cap.

— Nu încerca să cânţi, tată! Spune-le să pună CD-ul şi invit-o la dans pe Jaclyn, îi sugerez.

— Asta i-am spus şi eu mamei voastre, dar ştiţi cum e ea, crede că nunţile sunt o ocazie ca să organizezi audiţii pentru *American Idol.* Eu mă ocup cu amenajarea parcurilor, nu lucrez pentru Simon Cowell. Nu e nimic neobişnuit ca un Roncalli, un Angelini sau un trăsnit de pe stradă să urce pe scenă şi să cânte. În orice moment fratele meu poate apărea pe scenă interpretând primul act din *Omul din La Mancha.* Credeţi-mă. Este la un gin tonic distanţă de *The Impossible Dream.*

Sora noastră, Jaclyn, este magnifică în rochia ei de mireasă simplă, fără umeri, cu fusta vaporoasă din tul. Se învârte printre mese şi talia mică i se răsuceşte, făcând-o să arate ca un mixer din al cărui vas se scurge glazură albă.

Mama venise cu ideea să tivească corsajul rochiei albe

din *peau de soie* cu o panglică irizantă de culoarea mentei, pentru a-i pune în evidenţă ochii verzi. Buni îi făcuse o pereche de pantofi clasici cu toc, din piele de culoare verde-deschis. Am lustruit pielea până când verdele a fost îndepărtat aproape în întregime, lăsând doar o uşoară patină. Sora mea mai mică străluceşte, din cap până în picioare, asemenea citrinului.

Jaclyn se trânteşte pe scaunul doamnei La Vaglio. Este o adevărată frumuseţe, cu trăsături fine perfect proporţionate, încadrate de bucle negre strălucitoare.

— Şi carnea voastră a fost tare?

— Nu, nu, nu, răspundem în cor eu, tata şi Tess.

— Pentru a mea aveam nevoie de fierăstrău. Jaclyn îşi face vânt cu meniul. Valentine, trebuie să-i dai gata pe toţi.

— Nicio grijă din partea asta, spune Tess cu ironie în timp ce studiază invitaţii.

— Vă rog şi eu ceva. Asiguraţi-vă că toată lumea de la masa bunicii are aparatele auditive deschise. Simt broboane de sudoare pe frunte.

— Nu-ţi bate capul cu asta, soacrei mele nu-i place nimic. Jaclyn ia o înghiţitură din apa mea cu gheaţă, apoi îşi lipeşte paharul de obraz. Tot timpul comentează. Ca şi când irlandezii ar şti să ţină un toast amuzant. Scuteşte-mă!

Eu şi Tess ne uităm una la alta. Irlandezii au inventat toastul, fără să mai amintim de povestea bine spusă, şi se întâmplă să fie foarte buni la chestiile astea.

— Fii atentă, Jac! Doamna McAdoo face parte din familie acum, spune tata. Fii înţelegătoare. Cel mai important lucru în viaţă este să te înţelegi cu oamenii. Altfel rămâi de una singură. Iar când ajungi să fii singură, nu mai există cale de întoarcere. Tata îşi trece degetul arătător peste gulerul cămăşii ca şi când ar aduna ultima fărâmă de cremă de faţă dintr-un borcănel.

— O să iasă bine. De obicei aşa se întâmplă, spun eu, vocea optimismului. Îmi muşc buza atât de tare, încât mă apucă durerea de cap.

— Valerie, tu urmezi! anunţă şeful orchestrei arătând

spre mine.

— Valentine! strigă Tess şi Jaclyn ca să-l corecteze.

— Nu contează!

Îmi face semn cu microfonul de parcă ar fi un băţ de tobă.

Mă uit pe ringul de dans. Cavalerul de onoare împreună cu un grup de băieţi din frăţie se află lângă tobe, sorbind dintr-un cocktail cu rachiu de piersici şi suc de portocale.

— Fă-i praf! îmi spune vesel tata.

Jaclyn şi Tess îmi fac semne cu degetele mari, zâmbind cu gura până la urechi de parc-ar fi la dentist să-şi albească dinţii. Îl caut cu privirea pe Alfred, care e la masa rudelor şi ţine o dizertaţie despre alergiile la gluten.

— Bună seara, dragi membri ai familiei, bună seara, prieteni.

Pun microfonul în suportul lui şi reglez înălţimea. Pe tocurile de şapte centimetri, am un metru optzeci. Nu sunt convinsă, dar s-ar putea să fiu mai înaltă decât mirele. Ştiu sigur că sunt mai înaltă decât toţi cei de la masa Prietenilor din cauza herniei de disc şi a deteriorării oaselor şoldurilor, despre care au discutat în voie la supă.

Zgomotul discuţiilor din încăpere se stinge, cu excepţia câtorva voci izolate, apoi brusc se face linişte. Singurul zgomot pe care îl aud este şuieratul dintre protezele şi gingiile mătuşii Feen în timp ce respiră.

— Sunt Valentine Roncalli, una dintre surorile miresei.

— Ştim cine eşti! strigă Lorraine Pinuccia de la masa care este Insula Izolaţilor, aflată atât de departe, încât gestul pe care-l face cu mâna pare un semnal de pericol.

Tess se ridică încet din scaunul ei şi îi aruncă o privire urâtă lui Pinooch. Mă uit spre mama, pe a cărei faţă se lăţeşte acelaşi zâmbet de susţinere pe care îl avusese când am greşit versurile îngerului din *Gloria in Excelsis Deo* cu ocazia concursului de frumuseţe de la grădiniţă, la Crăciunul din 1980. Aş vrea să-i strig: „Acum nu mă poţi ajuta, mamă“, dar pare cufundată în amintire.

— Ei, îţi mulţumesc, verişoară Pinooch. După cum ştii, acum suntem familia Roncalli-McAdoo, şi poate că cei din

familia McAdoo nu ne cunosc încă pe toţi, îi explic.

S-ar putea să am o iluzie optică, dar cred că Boyd McAdoo, fratele de trei ori divorţat al noului meu cumnat, care este electrician, se uită chiorâş la mine, aşa că mai am un motiv s-o scurtez.

— Dumnezeu era în ceruri, încep, şi s-a hotărât că era timpul să zămislească o ţară… voia să zămislească o ţară măreaţă, cu podgorii grozave, câmpii mănoase şi apusuri de soare magnifice…

— Prima ţară! strigă tata în timp ce face un unu în aer cu degetul arătător.

— Tată, te rog! Poate-ţi păstrezi vocea pentru *Butterfly Kisses.* Mă cufund din nou în poveste. Domnul ştia că vrea s-o boteze Italia.

Fratele tatălui meu, unchiul Sal, care dă veşnic cu bâta-n baltă, smulge un trandafir din aranjamentul din mijlocul mesei părinţilor şi se ridică în picioare, fluturându-l ca pe un steag.

— *Viva Italia sempre!* strigă el.

Domnul McAdoo se ridică şi smulge alt trandafir din mijlocul mesei.

— Pentru Insula de Smarald! contraatacă.

— *E pluribus pizzazz*! îi ia mama peste picior.

— Pentru întreaga lume! adaug ridicând un braţ în aer pentru a cuprinde parcă întreaga umanitate.

Tess aplaudă. Singură.

— Oricum… continui eu, Domnul trebuia să umple Italia cu oameni şi s-a întrebat: „Să o creez întâi pe femeie? Sau să-l fac întâi pe bărbat?“ Dilema a durat câteva luni până când s-a hotărât. „O să le creez întâi pe femei, astfel încât să-i aştepte cu masa pregătită pe bărbaţi.“

Buni, Tess, Jaclyn, mama şi tata aşteaptă un moment, apoi se uită în jur şi în cele din urmă, din solidaritate, scot un râs forţat. Ceilalţi invitaţi rămân învăluiţi într-o tăcere tristă, luminaţi de lumânările votive, ceea ce-i face să pară nişte actori de circ pensionaţi, dintr-un film de Fellini.

— Ei bine, continui adunându-mi forţele. Ştiţi pentru ce a creat Dumnezeu fraţii în familiile italieneşti? Deoarece

ştia că surorile lor nemăritate aveau nevoie de parteneri de dans la nunţi.

Autoironia merge şi mai prost decât glumele cu adresă. Deja simt că cedez psihic. În încăpere este atâta linişte, încât aud gheaţa topindu-se în paharul de rom cu Coca-Cola al lui Len Scatizzi.

Domnul Delboccio, pipăitorul de funduri, strigă:

— Te-am invitat la dans, Valentine.

— A spus că o dor picioarele, se face auzită soţia lui. Te întrebi, desigur, de ce-ar putea s-o doară picioarele pe o creatoare de pantofi. E de neînţeles.

— Oricum, n-o să insist, ripostează domnul Delboccio.

— N-ar trebui să insişti niciodată, i-o întoarce doamna Delboccio.

— Hei, voi doi! Lăsaţi-mă să termin de bifat momentul ca să vă puteţi întoarce pe ringul de dans şi să ne faceţi o demonstraţie, nouă, tinerilor. Cred că urmează un potpuriu cu Neil Diamond.

Fac tocmai gestul pe care îl urăsc, şi anume strâng pumnii şi-i lovesc ca şi cum aş bate ouă. Exact ca mama.

— De unde tineri? La treizeci şi trei de ani nu mai eşti o puicuţă, strigă mătuşa Feen de la masa Dementilor.

Apoi scoate un şuierat prin proteza superioară, pentru a-şi accentua spusele. Se uită de jur împrejur prin încăpere, rotindu-şi ochii în orbite ca nişte mingi de golf care au luat-o razna. Zbiară:

— Treizeci şi trei! *Madonna!* Atât avea şi Iisus când a murit pe cruce.

— Atunci oamenii trăiau numai până la patruzeci de ani, urlă Tess către ea.

— Ce dracu', asta n-are nicio legătură cu ce-am spus! Sprâncenele albe şi groase ale mătuşii Feen se deformează într-un singur ciorap inform pe fruntea ei. E şi mai rău. Asta înseamnă că la treizeci şi trei de ani este *de-a dreptul* cu un picior în groapă şi cu celălalt pe gheaţă subţire.

— Gata! Încetează! Sau îţi tăiem cocktailurile. Acum vă povestesc ceva tare de tot. Cu câteva săptămâni în urmă, tata s-a dus la doctor. A luat-o şi pe mama, ca să vorbească

pentru el…

De la mese se aud câteva chicoteli.

— … şi doctorul spune: „Olandezule, ai bursită. Avem două variante. Pot să-ţi fac o injecţie cu cortizon. Dar nu ai nevoie de ea. Corpul tău îl produce natural.“ „Da?“ Tata era uimit. Doctorul continuă: „Sau trebuie să faci sex“. Tata şi doctorul se uită la mama, care spune: „Doctore, eu nu am bursită“.

Încăperea izbucneşte în aplauze.

— Vă rog să ridicaţi paharele.

Îmi dau seama că nu am nimic de băut. Cavalerul de onoare îmi trânteşte în mână paharul lui cu cocktail, ud de la transpiraţie.

Ridic cupa în aer.

— Tom, bun-venit în familia noastră! Jaclyn, eşti minunată, iar noi te iubim şi suntem alături de tine. *Salute! Cent'anni!* Iau o înghiţitură, în pofida raţiunii şi a normelor de sănătate în vigoare. Şi, oameni buni, nu uitaţi pungile cu cadouri! Pentru bărbaţi, apă de colonie Aramis, pentru fete, ciocolată Li-Lac!

— Ciocolată? Pe căldura asta? latră Monica Spadoni de la masa Mitocanilor. Ar fi trebuit să ne dea ventilatoare de stadion în miniatură. Aici, în spate, stăm lângă bucătărie, unde se frige carnea!

O ignor, scot microfonul din suport şi i-l dau cavalerului de onoare, care se uită prin mine, aşa cum privesc băieţii o fată bătrână care supraveghează de pe margine nişte liceeni care dansează. După alte câteva toasturi şi tăiatul tortului, merg la masa Senililor, unde buni înmoaie un biscotto într-un espresso. Mă aplec peste spătarul scaunului şi îi şuşotesc la ureche:

— Te distrezi?

— Sunt gata când spui tu. Lasă-mă numai să le urez copiilor noapte bună.

Buni îşi pune pe masă poşeta incrustată cu mărgele şi îşi dă scaunul înapoi.

Mă îndrept spre măsuţa mobilă pe care se află tortul şi mă aşez lângă mama. Îi pun mâna pe umăr.

— Mamă!

Mama, cititoarea gândurilor, se încruntă.

— Pleci?

— Trebuie să o duc pe buni acasă.

— Aşa de repede?

— Mamă, tot ce vom pierde este rândul pe care îl vor forma strămătuşile, ca nişte vestale dintr-un film cu Charlton Heston, pentru a-şi disputa buchetele din mijlocul meselor.

Mâine toate mormintele strămoşilor mei, din Bayshore până în Sunnyside, vor fi împodobite cu flori de nuntă. Italienii nu risipesc niciodată un aranjament floral. E un păcat.

— Mulţumesc. Mama mă ia în braţe. Te iubesc, Valentine. Îţi mulţumesc că ai atâta grijă de mama.

— Fă-mi un hatâr, îi cer.

— Orice, spune ea.

— Nu-l obliga pe tata să cânte *Butterfly Kisses.*

Mama ridică din umeri.

— N-aveţi niciun haz.

Buni vine şi o sărută repede pe mama, care îmi înghesuie în poşetă o bucată de tort învelită într-un şerveţel. Alfred, Jaclyn şi Tess se strâng în jurul nostru, aşteptându-şi rândul ca să-şi ia rămas-bun de la buni. După ce ne-am sărutat şi cu ultimul văr de-al doilea, în sfârşit putem pleca.

Bunica şi cu mine ieşim din Sala Veneţiană a Stelelor Strălucitoare şi ajungem în hol, prin foaierul mare cu tavanul boltit, pe lângă pereţii acoperiţi cu tapet având model de culoarea afinei şi a aurului, pe lângă şemineul de marmură cu incrustaţii, şi, în sfârşit, pe sub candelabrele scânteietoare din foaierul de la intrare.

Bunica ia de pe masă o pungă de cadouri pentru mine, şi apoi una pentru ea. Auzim primele acorduri ale melodiei *Oh, Marie,* un swing sexy pe care-l cântă orchestra în timp ce ieşim în noaptea înmiresmată. Urcăm în maşina noastră şi ne aşezăm în spate. Şoferul se întoarce şi ne priveşte.

— Aşa devreme, fetelor?

— În Manhattan, te rog, spune bunica.

Ne uităm una la alta şi zâmbim. În sfârşit, mergem acasă.

Perry Street 166

Limuzina ocoleşte denivelările când ne apropiem de tunelul Midtown Queens. Împart cu buni ciocolata asortată Li-Lac, în timp ce zgârie-norii din Manhattan se profilează în faţă ca nişte clape gigantice de pian, albe şi negre, pe un cer argintiu.

Odată ieşiţi din tunel înspre oraş, o luăm la dreapta pe Second Avenue. East Village arată ca vechiul Greenwich Village pe care mi-l amintesc de când eram copil. În noaptea asta are loc un carnaval de sfârşit de vară cu mulţimi scăldate în lumini roz-deschis şi albastru-neon. Mergem spre vest prin centrul Greenwich Village şi lăsăm în urmă clădirile înalte şi viaţa de noapte. Pătrundem în sanctuarul tăcut, cu străzi şerpuitoare, mărginite de clădiri fermecătoare din gresie maronie, cu pervazuri pline de muşcate, luminate de lampadare vechi.

De la fereastra dormitorului meu din Queens, în timp ce Madonna continua să cânte neîncetat *La Isla Bonita,* îmi imaginam farmecul şi rafinamentul Manhattanului, aflat la doar câteva staţii de metrou. De-abia aşteptam mesele de duminică din Village, unde locuiau bunicii mei. Când tata cotea pe Perry Street şi mergea pe pavajul de piatră, eram săltaţi pe bancheta din spate ca nişte mingi de tenis. Străzile pietruite ne arătau că aproape ajunseserăm în locul cu adevărat magic: Firma de Încălţăminte Angelini.

— Unde este? ne întreabă şoferul.

— Clădirea de pe colţ. Vezi umbrarul ăla cu dungi albe şi albastre? Acolo stăm, îi spun.

Şoferul se apropie de trotuar şi opreşte maşina.

— Şi locuiţi tot timpul aici? întreabă.

— Din ziua în care m-am măritat, îi răspunde bunica.

— Grozav cartier, spune.

— Una peste alta, da, zâmbeşte bunica.

O ajut pe buni să coboare din maşină. Scormoneşte după chei la lumina lămpii de pe stradă. Mă uit la inscripţia originală de deasupra uşii. Odinioară scria:

Încălțăminte Angelini

GREENWICH VILLAGE
Fondată în 1903

Anii de ploi au spălat însă ultimele trei litere. Acum scrie:

Încălțăminte Angel

GREENWICH VILLAGE
Fondată în 1903

„L“-ul din Angel este modelat ca o cizmuliţă de modă veche până la gleznă, de culoare alb stins, cu năsturaşi albaştri-verzui. Când eram mică, tânjeam după o pereche de cizmuliţe ca acelea de pe firmă. Buni obişnuia să râdă şi să spună: „Ghetele alea nu mai sunt la modă de pe vremea lui Miliard Fillmore[7]“.

Încă de la intrare ne întâmpină mirosul înţepător de piele nouă, de ceară de lămâie şi de ulei pentru maşinile de tăiat. Trec pe lângă uşa cu geam mat, gravată cu un A cu caracter italic, care duce în atelier, îmi ridic rochia şi urc scările înguste. Ajung la etajul întâi, într-o încăpere mare, care cuprinde şi bucătăria şi livingul.

— Ia-o înainte şi aprinde luminile, îmi spune buni de jos. Cu genunchii ăștia, n-o să ajung sus până marţi.

— Nu te grăbi, îi spun.

Cu un bobârnac, aprind luminile înşirate deasupra blatului de la bucătărie. Bucătăria deschisă se întinde pe toată lungimea peretelui din spate. Bucătăria este separată de sufragerie, unde mâncăm, printr-un bar din granit alb şi negru. Sub tejghea se află patru scaune de bar, îmbrăcate în piele roşie fixată cu capse de bronz. Îmi amintesc cum mă ridica buni pe scaun când eram copil. Ce ciudat să mă aflu aici, la cei peste treizeci de ani ai mei, aprinzând

[7] Al treisprezecelea preşedinte al Statelor Unite (1850-1853) (n.red.)

luminile şi asigurându-mă că totul este în regulă, aşa cum făcea mereu şi ea pentru mine.

În mijlocul camerei se află o masă rustică lungă, pentru douăsprezece persoane. Scaunele cu spătar drept au pe tapiserie motive florale brodate de mama. La această masă, care este centrul vieţii noastre de familie, mâncăm împreună, ne întâlnim cu clienţii şi ne facem planurile de afaceri.

Deasupra mesei este suspendat un candelabru opulent din sticlă de Murano, din care atârnă struguri de cristal împodobiţi cu mărgele indigo. Tot timpul anului, în mijlocul mesei se află o vază plină cu flori proaspete. Buni este o obişnuită a pieţei coreene de pe Charles Street. În fiecare marţi sosesc flori proaspete, iar ea şi-a făcut o datorie din a merge acolo, alegându-le pe cele mai bune. Săptămâna asta, intr-un vas vechi de lut sunt înghesuiţi crini vărgaţi de Japonia.

Dincolo de bar, în zona livingului, sub fereastra din faţă, se află o canapea lungă, confortabilă, tapisată cu catifea bej, cu perne verde-deschis şi roşu aprins. În colţ se află un fotoliu reglabil de piele neagră şi o sofa asortată. Lampadarul de lângă ea are o tijă din sticlă, cu abajur din mătase cu dungi albe şi negre. Pe o măsuţă din faţa canapelei se află un televizor. La ferestre atârnă perdele alb-gălbui transparente, care lasă lumina să pătrundă în încăpere, oferind în acelaşi timp şi puţină intimitate faţă de strada aglomerată de jos.

Buni stă la intrarea în living şi îşi ţine mâinile în şolduri.

— Mi-ar prinde bine un păhărel înainte de culcare. Tu nu vrei?

— Cum să nu! Stai să-mi dau jos pantofii. Ai udat roşiile înainte de a pleca?

— Am uitat complet. Şi a fost atât de cald astăzi…

— Nu-i nimic. Mă duc să le ud acum.

Îmi ridic poalele rochiei şi urc treptele la etajul trei.

Mă opresc în camera bunicii, aflată în capătul scărilor, pentru a aprinde veioza de pe toaleta ei, şi observ teancul de cărţi de lângă pat. Buni este o cititoare pasionată. O

dată pe lună merge la biblioteca publică de pe Sixth Avenue şi umple un sac cu cărţi. Teancul de cărţi cuprinde, printre altele: *The Ten-Year Nap* de Meg Wolitzer, *What Happened on the Boat* de Angela Thirkell, *Hold Tight* de Harlan Coben, *Women & Money* de Suze Orman şi *Smart Women Finish Rich* de David Bach.

Vechiul dormitor al mamei, aflat vizavi de cel al bunicii, decorat ca pentru un copil singur la părinţi, a rămas neschimbat din anii ’50. Are un aspect încărcat datorită tapetului dichisit cu buchete de violete legate cu panglică aurie, un birou mic cu un scaun vopsit în alb pentru a se asorta cu patul, care este acoperit cu o cuvertură din organza încreţită, de culoarea levănţicii, cu perne asortate, aşezate pe lângă tăblia sculptată a patului.

Camera mea, care fusese camera pentru oaspeţi, este imediat după a mamei. După ce bunicul a murit şi bunica a rămas singură, mătuşa Feen a locuit aici o vreme. De atunci au trecut zece ani, dar flaconul ei aproape gol de „Bonne Nuit“ se găseşte încă pe toaletă, cu puţin parfum de ambră pe fundul sticluţei. Un pat dublu nepretenţios, cu tăblie, acoperit cu o cuvertură albă, este plasat între două ferestre cu transperante din bumbac alb.

Pe un perete se află un scrin vechi, iar pe celălalt, un fotoliu cu braţe, îmbrăcat în catifea cu dungi. Camera asta are cel mai bun dulap pentru haine din casă, de fapt, o debara înconjurată pe trei sferturi de rafturi. Când eram copii, ne jucam aici de-a marii oameni de afaceri. Eu şi Tess eram secretarele, în timp ce Alfred era preşedintele consiliului de administraţie.

Deschid aparatul de aer condiţionat. Buni nu poate dormi în frig, iar eu nu pot dormi fără el. Închid uşa dormitorului în urma mea pentru a păstra răcoarea. Trec de baie, unde a rămas cada originală, cu patru picioare, şi plăcuţele de faianţă pătrate albe şi oliv pe care le-a pus bunicul când a cumpărat clădirea.

Dincolo de baie, exact în capătul holului, se află nişte trepte din lemn de stejar finisate grosolan care duc pe acoperiş. Bunicul meu a construit treptele după ce ani de

zile s-a folosit de o scară portabilă pentru a ajunge la chepeng. Se poartă discuţii nesfârşite în legătură cu aceste trepte, iar mama a trimis muncitori să le repare sau să construiască unele mai solide, dar buni nu i-a primit. Refuză să le schimbe. Buni este hotărâtă să se folosească la maximum de toate drăciile vechi din casa asta, fie că este vorba despre trepte, despre ceasul deşteptător din anii ’40 de pe noptiera ei sau despre propriul ei corp.

Descui uşa de plasă ce dă în grădina de pe acoperiş şi o deschid. A fost o perioadă în care nu exista nicio încuietoare la uşi, dar acum încuiem fiecare fereastră şi fiecare uşă.

Fac câţiva paşi şi închid uşa după mine, aruncând o privire peste cea mai frumoasă grădină din lume. Lampadarele de pe Perry Street dau suficientă lumină pentru a învălui acoperişul în albastru. Este adevăratul nostru *spaţiu exterior,* cum se numeşte în Manhattan orice loc în aer liber. Vara, masa de duminică se mută pe acoperiş şi punem mobilierul pe lângă pereţii laterali, pentru ca nepoţii să aibă spaţiu să alerge.

Toamna şi iarna, eu şi buni luăm adesea pauza de cafea aici, înfofolite şi cu mănuşi. Am purtat unele dintre cele mai rodnice discuţii sub cerul liber, numai noi două. Chiar dacă am petrecut mult timp împreună de-a lungul perioadei mele de maturizare, nu am fost niciodată singure. Când suntem pe acoperiş, atelierul, presiunea afacerii şi problemele familiei par la kilometri întregi depărtare.

Decorul grădinii nu s-a schimbat din copilăria mea. În colţul dinspre sud există o masă mare şi rotundă din fier forjat, vopsită în alb, cu scaune asortate. Masa este încadrată de trei conifere miniaturale, aşezate în ghivece de teracotă. Fântâna cu apă înfăţişează un Sfânt Francisc din bronz ţinând un urcior de apă şi o mică pasăre pe umăr.

De-a lungul parapetului, de jur împrejur, se întinde grădina noastră oficială – o serie de cutii simple din lemn,

adânci de un metru douăzeci, în care sunt plantate o mulţime de răsaduri de roşii. Roşiile mari alternează cu cele polenizate natural, care s-au dovedit a fi mai dificil de cultivat. Vrejurile noastre sunt plantate în aceleaşi cutii din lemn făcute de bunicul, având ramurile legate cu resturi de panglică din magazin, pe aceiaşi araci pe care-i folosise şi el.

Cultivăm în jur de treizeci de răsaduri pe an, şi recoltăm suficiente roşii ca să facem suc pentru întreaga familie, rămânându-ne suficient de multe de mâncat vara ca pe mere.

Un gard de plasă de şaizeci de centimetri este prins de parapet şi de acoperişul de deasupra plantelor. Are rol de siguranţă, dar ajută şi răsadurile să crească spre soare. Frunzişul dens şi parfumat creează un tapet de un verde crud, care durează până la sfârşitul verii.

Când cultivi roşii, aproape totul se rezumă la răbdare şi la tehnologie. Spre sfârşitul primăverii, le plantăm cu grijă în compost fertil. Curând, vrejurile fragile se vor umple de boboci albi. Aceste flori se vor transforma în câteva săptămâni în ciorchini ceraţi care, la rândul lor, vor deveni nişte mici globuri verzi. Ele vor creşte tot mai mari înainte de a se colora în portocaliu, iar, în final, se vor coace colorându-se într-un roşu intens, înainte de a fi culese. Când sunt în plin sezon de recoltare, roşiile mari şi colorate care atârnă de vrejurile verzi seamănă cu rubinele care atârnă la o brăţară.

Mă sprijin de peretele din faţă şi mă uit dincolo de West Side Highway la râul Hudson. Felinarele de pe stradă aruncă pe trotuarul de pe malul apei pete strălucitoare de lumină de culoare galben-deschis, ca aripile de fluturi.

În toţi anii în care m-am uitat la râul Hudson de pe acest acoperiş, apa şi cerul de deasupra nu au avut de două ori aceeaşi culoare. Într-o zi cerul este gri pestriţ ca blana de leopard, în alta, torente de alb invadează văzduhul de un portocaliu aprins, iar alteori totul devine o întindere azurie pudrată cu nori fumurii. La fel ca cerul, starea râului se transformă într-o clipă, ca un amant temperamental şi

schimbător. Uneori cu valuri sălbatice, alteori calm, cu valuri ca o clipocire într-o ceaşcă cu ceai. În noaptea asta, râul se rostogoleşte ca un sul de organza argintie pe lângă Statuia Libertăţii şi pe sub Verrazano Narrows Bridge, unde se varsă în indigoul oceanului nemărginit. Pare să curgă veşnic, şi asta mă linişteşte.

Este o noapte blândă de vară, cu puţine maşini pe West Side Highway. Nu se aude zgomotul obişnuit al frânelor de camioane, al claxoanelor şi al sirenelor; în noaptea asta este linişte ca şi când întreg Manhattanul ar fi scufundat în miere. Cerul de deasupra a devenit albastru-verzui, cu marginile de un alb pal, părând o dantelă aruncată peste harababura de clădiri de dincolo de Hudson, pe malul din Jersey. Nu pot vedea luna, dar vasele companiei Circle Line plutesc spre malul Manhattanului, strălucind în întuneric ca un topaz fumuriu.

— Îmi pare rău, fetelor, le spun roşiilor, mai deschise la culoare acum, în timp ce apăs cu degetele coaja tare şi lucioasă, care tânjeşte după soarele dimineţii pentru a se coace pe deplin.

Pământul de sub răsaduri este uscat ca rumeguşul. Desfăşor vechiul furtun verde de la locul său şi deschid robinetul de apă. Jetul cald se răceşte pe măsură ce curge. Mă întorc să ud plantele. Rochia mea de domnişoară de onoare este atât de strâmtă, că nu mă lasă să mă mişc, aşa că las jos furtunul, îmi desfac fermoarul de la spate şi o las să cadă. Instinctul îmi spune să salvez rochia, dar la ce bun? Arăt greţos în culori pastelate şi nu-mi pot imagina vreo altă ocazie în care s-o mai îmbrac.

Rochia zace în faţa mea ca o stafie roz ţeapănă. Îndrept furtunul spre ea. Satinul ud ia culoarea unui cocktail spumos de merişor, exact aceeaşi nuanţă ca tencuiala de pe Palazzo Chupi, creaţia lui Julian Schnabel de pe West Eleventh Street, care se profilează în spatele clădirii noastre ca o vilă toscană. Ei bine, nuanţa *aceea* de roşu ar fi arătat ca lumea pe mine.

Nu mi-a rămas decât corsetul, care arată ca un costum de baie, de culoarea somonului, de la concursul Miss

America din 1927. Partea de jos îmi strânge coapsele precum un bandaj. Stomacul mi-e strâns atât de tare, încât dă impresia că materialul fixează o coastă ruptă. Sânii arată ca două bezele roz în folie de plastic. În timp ce ud vrejurile de pe partea din faţă a clădirii, debarasată de rochie, de pantofi şi de rolul de domnişoară de onoare, mă simt mult mai bine.

Pe măsură ce stropesc răsadurile, aerul se umple de mirosul de cernoziom şi de o vagă aromă de cafea. Punem zaţul de la cafea la rădăcini, o veche şmecherie de grădinar a bunicului meu. Mă gândesc la el şi la faptul că bunica are o viziune total diferită despre omul pe care mi-l amintesc şi îl iubesc. Se pare că sub faţa de masă albă şi apretată pe care el o cerea la fiecare masă au existat probleme. Poate că buni mi se va destăinui într-o zi şi îmi va spune povestea căsătoriei lor care este şi povestea atelierului de încălţăminte Angelini.

Atelierul bunicilor şi acest imobil reprezintă una dintre ultimele clădiri vechi din cartier care mai rezistă. În ultimii zece ani, cheiul s-a transformat dintr-o adunătură de fabrici şi garaje într-una de restaurante la modă şi de apartamente spaţioase mansardate. Malul râului Hudson s-a transformat dintr-o suprafaţă plată şi respingătoare de piatră într-o mulţime strălucitoare de clădiri moderne din sticlă şi oţel. Au dispărut docurile periculoase, îngrămădirile negre de pontoane, de care acostau barjele, şi cheiuri înţesate de camioane murdare. Au fost înlocuite cu parcuri verzi, locuri de joacă sigure, cu aparate de căţărat pentru copii şi cu alei dichisite, presărate cu lumini albastre care se aprind la primul semn de întuneric.

Buni a suportat chiar bine transformările, până când grangurii s-au hotărât să ne strice priveliştea pentru totdeauna. Când alături de noi au fost construite trei blocuri-turn din sticlă, proiectate de cunoscutul arhitect Richard Meier, bunica a ameninţat că o să îngrădească grădina de pe acoperiş cu un gard înalt de lemn, acoperit cu iederă rezistentă, care să ne izoleze de privirile indiscrete. Dar până acum nu a fost nevoie să o facă,

pentru că nimeni nu pare să se mute în turnurile de cristal. Luni de zile am urcat pe acoperiş cu teama de vecini. Deocamdată însă, din grădina noastră de pe acoperiş priveşti direct într-un apartament gol.

Apropii furtunul de faţă şi mă stropesc cu apă rece, simţind cum pudra LeClerc care mi se scurge pe faţă mă gâdilă. În curând, toată lucrarea lui Nancy Enervanta s-a dus, lăsând doar pielea curată. Sub presiunea apei, părul mi se desface din coc. Corsetul umed îmi înăbuşă corpul ca o plantă agăţătoare. Mă uit în jur. Las furtunul jos. Apoi, trag de corsajul corsetului şi rulez Spanxul în jos peste mijloc şi şolduri, împingându-l şi mai jos pe coapse şi gambe. Păşesc afară din el. Aşa cum zace pe acoperişul negru de smoală, corsetul pare conturul unui trup făcut cu cretă la locul unei crime.

Închid ochii şi ţin furtunul sus, udându-mi corpul ca pe plante. Apa rece îmi dă o senzaţie divină pe pielea goală. Închid ochii; retrăiesc o altă asemenea noapte de vară toridă, cu multă vreme în urmă, atunci când eu şi surorile mele stăteam într-o piscină de plastic albastră, iar bunica ne stropea cu furtunul.

Brusc, acoperişul este inundat de o lumină strălucitoare. La început sunt derutată. Să fie oare pe sus un elicopter al poliţiei care foloseşte reflectoare uriaşe pentru a scotoci după bandele de traficanţi de droguri? Văd deja titlurile mari: FEMEIE GOALĂ SE DISTREAZĂ CU FURTUNUL CU APĂ ÎN TIMPUL UNUI RAID AL POLIŢIEI ANTIDROG. Dar cerul este gol. Privesc în dreapta. Nici urmă de mişcare dincolo de Perry Street. Privesc în stânga. O, nu! În apartamentul, în mod normal gol, de la etajul patru al turnului de cristal al lui Richard Meier, strălucesc nişte lumini.

Mă uit direct în ochii unei femei îmbrăcate într-un costum de vară, iar ea se uită la mine. Pare surprinsă să mă vadă, dar nu e singură. Este un bărbat cu ea, un tip înalt – genul acela mişto, cu ochi negri strălucitori –, care poartă pantaloni scurţi şi un tricou pe care scrie CAMPARI. Ne privim în ochi, apoi privirea lui coboară,

mişcându-se rapid încoace şi încolo ca şi cum ar citi orarul sosirilor pe un ecran din aeroport. Abia atunci îmi amintesc că sunt goală. Mă arunc în spatele unui rând înalt de răsaduri de roşii.

Merg de-a buşilea către uşa de plasă, timp în care furtunul, ca un şarpe perfid, o ia razna, aruncând aiurea un jet de apă pe tot balconul. Mă târăsc înapoi spre el blestemând. Îi apuc capătul şi apoi, tot aplecată, mă îndrept spre robinet unde, dintr-o poziţie foarte incomodă, îl învârt până când, în sfârşit, apa se opreşte. În timp ce mă târăsc spre uşă, lumina din apartament se stinge, lăsând în întuneric acoperişul nostru, adică cea mai mare parte a zonei de joasă înălţime a Manhattanului. Îmi înalţ încet capul. Acum apartamentul este gol, o cutie de cristal în întuneric.

Jos, buni stă în fotoliu cu picioarele ridicate. Pantofii ei roşii de lac se odihnesc lângă masă cu vârfurile spre interior, în timp ce jacheta deux-piece-ului atârnă îngrijit pe speteaza unui scaun. Pe bar mă aşteaptă un pahar îngheţat cu limoncello.

— Ai făcut duş.

— Îhm.

Îmi înnod cordonul halatului de baie. O scutesc pe buni de detaliile nudităţii mele expuse public pe acoperiş.

— Băutura ta. Ţi-am pregătit-o dublă. La fel ca pe a mea. Ridică paharul spre mine. Covrigeii sunt pe masă.

Arată spre snackul ei preferat, varianta italienească pufoasă a gogoşilor. Iau unul şi îl rup în două.

— Am avut o discuţie cu fratele tău la nuntă. Vrea să mă retrag.

Mi-am înghiţit furia toată ziua. De data asta, explodez. O reped:

— Sper că i-ai spus lui Alfred să-şi vadă de treaba lui.

— Valentine, la următoarea aniversare voi împlini optzeci de ani. Cât o să mai… Se opreşte şi revine asupra a ceea ce încearcă să spună. Tu faci cea mai mare parte din ceea ce trebuie făcut aici, la atelier, în casă şi chiar şi în grădină.

— Şi îmi place atât de mult, încât voi fi toată viaţa o povară pentru tine, încerc eu să glumesc. Ultima femeie nemăritată din familia noastră care doarme în camera ta de oaspeţi.

— Nu pentru multă vreme şi nu pentru totdeauna. Te vei îndrăgosti din nou. Ridică paharul spre mine.

Buni are un mod atât de plăcut de a mă încuraja, încât numai atunci când sunt singură şi gânditoare sunt capabilă să-mi amintesc micile ei întorsături de discurs, care, în cele din urmă, mă susţin şi mă ajută să merg înainte. Când spune: „Te vei îndrăgosti din nou“, chiar asta vrea să spună şi, de asemenea, recunoaşte că am fost îndrăgostită odată de un om bun, Bret Fitzpatrick, şi chiar aşa s-a întâmplat. Îmi făcusem planuri de viitor cu el, iar când relaţia n-a mai mers, a fost singura persoană din viaţa mea care a spus că nici nu era de aşteptat să meargă. Toţi ceilalţi (surorile, mama şi prietenii mei) au presupus că el nu se ridica la nivelul meu, sau poate că era prea mult peste, sau poate că relaţia noastră a fost o primă dragoste care nu era menită să reziste, dar nimeni altcineva nu a fost capabil să vadă lucrurile la adevărata lor dimensiune, astfel încât să pot face din asta un capitol închis din istoria vieţii mele, şi nu un sfârşit definitiv al vieţii mele amoroase. Pe bunica mă bizui întotdeauna să-mi spună adevărul, exprimându-şi sinceră părerea. Am nevoie şi de înţelepciunea ei. Şi de consimţământul ei? Ei bine, cam asta e tot.

— Mi-e teamă că te trag înapoi. Cât timp eşti tânără trebuie să trăieşti ca o tânără.

— După mătuşa Feen, sunt o ruină antică.

— Ascultă-mă! Numai o femeie în vârstă poate să spună asta. Nimeni altcineva nu va avea curajul să-ţi spună adevărul. Timpul nu este aliatul tău, ci… Buni se uită la mâinile ei.

— Ce anume?

— Timpul este ca gheaţa în mâinile tale.

Pun jos paharul.

— O.K., acum sunt complet panicată.

— Prea târziu. Mă panichez eu pentru amândouă.

— Din ce cauză?

— Oh, Val…

Tonul vocii ei mă sperie.

Se uită la mine.

— Am încurcat teribil lucrurile.

— Ce vrei să spui?

— Când bunicul tău a murit, avea câteva împrumuturi girate cu clădirea. La vremea aceea ştiam de ele, dar când am mers la bancă să aranjez lucrurile, împrumuturile erau mai mari decât ştiam. Aşa că, în loc să le lichidez, am împrumutat şi mai mult pentru a asigura funcţionarea atelierului. Acum zece ani, am crezut că puteam să-l fac să meargă în profit, dar adevărul este că doar ne descurcam.

— Şi acum?

— Acum avem necazuri.

Angrenajele din creierul meu se învârt. Mă gândesc la noi, lucrând zi şi noapte, şi uneori şi în weekenduri. Nu pot să concep că nu facem bani. Iau o înghiţitură de limoncello sperând să mă întărească. Eu şi buni n-am discutat niciodată despre partea financiară a fabricării pantofilor, despre profit şi pierderi, despre cheltuielile pe care le presupune acest proces. Ea este responsabilă de tot ce are legătură cu acest aspect. Ea se ocupă de preţurile de vânzare, de numărul de comenzi şi de contabilitate. De statele de plată ale angajaţilor se ocupă o firmă din afară. La un moment dat, m-am gândit să mă ofer să preiau registrele contabile, dar aveam suficient de mult de lucru în atelier. Mi-am petrecut ultimii patru ani învăţând cum să *fac* pantofi, nu cum să-i *vând.* Mi-am alocat un salariu modest din afacere, dar, în afară de asta, nu am discutat niciodată cu bunica despre bani.

— Cum… cum s-a întâmplat aşa ceva?

— Sunt un om de afaceri de cea mai proastă spiţă. Trăiesc cu speranţa.

— Ce vrea să însemne asta mai exact?

— Înseamnă că am ipotecat clădirea ca să ţin afacerea în viaţă. Banca m-a chemat când au modificat ratele, iar eu

am încercat să fac o refinanţare, dar nu am putut. La anul, rata noastră la ipotecă se va dubla, şi nu ştiu cum o să fac să plătesc. Bunicul tău era un jongler grozav. Eu nu sunt. Mi-am pus toată energia în fabricarea pantofilor, crezând că afacerea va merge de la sine. Când ai venit să lucrezi cu mine, am simţit că primesc ajutorul de care aveam nevoie ca să ies din groapa în care intrasem. Numai că suntem o firmă mică.

— Poate că ar trebui să ne gândim la extindere, să facem mai mulţi pantofi şi să angajăm oameni care să ne ajute să creştem.

— Cu ce?

Mă priveşte.

— Ştiu! Îmi lovesc palmele una de alta. O să fac o casetă sexy! O s-o vând pe internet! Pentru starlete a mers. Poate că nu va aduce decât câţiva dolari şi un Card Metro, dar merită o încercare.

— Hai să ne abţinem de la măsuri disperate, râde bunica.

Mă ridic şi o îmbrăţişez.

— Pentru orice problemă există o soluţie.

— Cine ţi-a spus asta?

— Draga mea mamă, cea care este un fel de Norman Vincent Peale[8] al familiei noastre.

— Mike a inventat optimismul.

— Mda, păi asta este una dintre ocaziile în care trebuie să urmăm calea indicată de ea.

— E-n regulă, e-n regulă, spune buni şi se desprinde de mine.

— Buni?

— Da?

— E vorba numai despre bani.

— E vorba despre o *grămadă* de bani.

— O scoatem noi la capăt, îi promit.

Ochii bunicii se umplu de lacrimi. Îşi scoate ochelarii şi se şterge la ochi. Buni nu este o plângăcioasă, rareori o

[8] Dr Norman Vincent Peale (1898—1933) este părintele teoriei „gândirii pozitive“ şi autor al cărţii *Puterea gândirii pozitive* (n.red.)

văd plângând.

— Buni, nu eşti singură, sunt aici.

Bunica urcă scările la etaj, iar eu închid uşa de la intrare, clătesc paharele, trag draperiile şi sting luminile. În timp ce fac toate astea, trec în revistă toate întrebările legate de afacere pe care le am pentru bunica. Urc scările pentru a afla mai multe despre cele ce se petrec pe aici cu adevărat.

Buni este în pat şi citeşte ziarul în stilul ei. *New York Times* este împăturit la dimensiunea unei cărţi. Stă cu un umăr rezemat de pernă şi citeşte ţinând ziarul în sus, aproape de veioză.

Bunica are faţa ovală, cu fruntea netedă şi un nas acvilin. Buzele ei netede mai păstrează o tuşă foarte slabă de corai de la ruj. Ochii căprui-închis studiază ziarul cu atenţie. Îşi aranjează ochelarii şi apoi îşi suflă nasul. Scoate un şerveţel din mâneca de la cămaşa de noapte, îşi şterge nasul, îşi pune la loc şerveţelul şi continuă să citească. Îmi închipui că astea sunt lucrurile de care îmi voi aminti despre ea când va fi moartă. Îmi voi aminti de obiceiurile şi de ciudăţeniile ei, de felul în care citeşte ziarul, de poziţia corpului ei deasupra mesei de croit din atelier, de felul în care îşi foloseşte întregul corp când strânge cu mâna capacul unui borcan de conserve de roşii. Acum mai am de adăugat o nouă imagine la arhivă: expresia feţei ei din seara asta, când mi-a spus că firma Angelini este ipotecată cu tot cu grădina de pe acoperiş. M-am prefăcut detaşată şi calmă, dar adevărul este că mă simt ca şi cum aş fi menţinută în viaţă de aparate, şi nu am curajul să-l întreb pe doctor cât mai am de trăit.

— Te uiţi fix la mine, spune bunica, privindu-mă peste ochelari. Ce e?

— De ce nu mi-ai spus de împrumuturi?

— N-am vrut să te îngrijorez.

— Dar eu sunt ucenicul tău. Tradus din franceză, înseamnă „a ajuta“.

— Asta înseamnă?

— Nu chiar. Ideea este că sunt aici ca să te ajut. Din

momentul în care ţi-am devenit ucenic, problemele *tale* au devenit problemele *mele.* Problemele *noastre.*

Bunica începe să mă contrazică. O opresc.

— Să nu te certi cu mine acum! Vreau să devin expertă în fabricarea pantofilor pentru că, într-o zi, vreau să-i pot crea, şi nu pot să fac asta fără tine.

— Talent ai. Mă priveşte. Cu siguranţă, ai talent.

Mă aşez pe marginea patului, cu faţa spre ea.

— Atunci încredinţează-mi moştenirea ta.

— De acord. Dar Valentine, ceea ce îmi doresc, de fapt, cel mai mult pe lumea asta, mai mult decât succesul în afaceri, este pacea în familia mea. Îmi doresc să te înţelegi bine cu fratele tău. Îmi doresc să încerci să-l înţelegi.

— Poate că el ar trebui să încerce să ne înţeleagă pe noi. Nu suntem la o fermă toscană din 1652 unde primul născut stăpâneşte totul, iar fetele spală vasele. Nu este *padrone* pentru noi, deşi se poartă ca şi când ar fi.

— E deştept. Poate că ne va ajuta.

— Bine, primul lucru pe care îl voi face mâine va fi să fumez pipa păcii cu Alfred, o mint. Nu am de gând să fac cu bună ştiinţă încă un lucru care să mă lege, emoţional sau financiar, de fratele meu. Ai nevoie de ceva înainte să merg la culcare?

— Nu.

Sună telefonul de pe noptiera bunicii. Se întinde după el.

— Alo, răspunde. *Ciao, ciao.* Se ridică în pat şi îmi spune noapte bună prin semne. *Il matrimonio è stato bellissimo. Jaclyn era una sposa straordinaria. Troppa gente, troppo cibo, la musica era troppo forte, ed erano tutti anziani.* Râde.

Mă ridic şi mă îndrept spre uşă. Înţeleg când şi când propoziţii. Nuntă frumoasă. Mireasă drăguţă. Muzică tare. Tonul vocii bunicii s-a schimbat, pălăvrăgeala în italiană este continuă, iar ea de-abia poate să răsufle, ca o elevă bârfitoare de clasa a şaptea după primul ei dans. Când vorbeşte italiana se luminează toată, e de-a dreptul ca o fetiţă. Cu cine vorbeşte acum? Arunc o privire în direcţia ei, dar acoperă microfonul.

Îmi face semn să ies.

— E din străinătate. Tăbăcarul meu din Italia.

Apoi zâmbeşte şi se întoarce la convorbirea ei.

În drum spre dormitorul meu, sting luminile de pe hol. În ultima vreme, aceste convorbiri cu Italia au devenit tot mai frecvente. Pielea trebuie să fie un subiect de discuţie haios între pantofari şi tăbăcari, judecând după felul în care buni glumeşte la telefon. Cu oricine ar vorbi, acesta are o groază de energie pentru ora cinci dimineaţă, după ora din Italia. Dar cum poate să râdă când lupul este la uşă cu sechestrul şi preluarea afacerii? Intru în camera mea unde este cam cu 20 de grade mai răcoare decât pe hol. Închid uşa după mine pentru ca aerul rece să nu fie purtat spre hol şi să-i provoace bunicii o răceală.

Sunt atât de supărată, că nu pot să mă bag în pat, aşa că măsor camera cu pasul. Ce zi! O zi de nuntă atât de fierbinte încât atunci când am dansat cu socrul lui Jaclyn mi-a lăsat pe rochie amprenta umedă a mâinii. Umilinţa de la masa Prietenilor, faptul că m-am justificat, că am dat socoteală pentru *viaţa* mea unor oameni pe care îi văd numai la nunţi şi la înmormântări, lucru care spune tot despre locul lor în universul meu. Apoi mă întorc acasă la veştile rele, şi, culmea, în adâncul sufletului meu, nu mă surprind atât de tare pe cât ar trebui, ca să fiu absolut sinceră cu mine însămi. Am observat o schimbare de atitudine a bunicii faţă de atelier. Am preferat să o ignor, greşeală pe care nu o voi mai face. De acum înainte, n-am să mai pretind că totul este bine dacă nu este. Sunt supărată pe bunica pentru că nu s-a ocupat cum trebuie de afacere. Sunt supărată că a preluat datoriile bunicului fără să le restructureze sau să aducă profesionişti care să o sfătuiască. A declanşat acţiunea de închidere a atelierului, sau poate că ăsta este modul ei de a lăsa decizia retragerii ei în seama altora. Acum înţeleg totul: Alfred va închide atelierul, va vinde clădirea, eu voi rămâne pe drumuri, în timp ce bunica va merge să trăiască într-unul dintre centrele alea de bătrâni reci şi impersonale, iar într-o zi, strănepoţii ei se vor uita la fotografiile cu pantofii făcuţi de

ea ca la nişte relicve aflate în vitrina unui muzeu.

Ar fi trebuit să mă aşez la masă cu ea când am venit să lucrez aici, şi să o pun să-mi explice totul, nu numai istoria afacerii de familie sau aspectul tehnic al meseriei, ci şi faptele importante, cifrele, adevărul despre ce este nevoie să faci ca o companie independentă mică să prospere în această eră a distribuţiei de masă şi a mâinii de lucru străine ieftine. Am ocolit toate aceste lucruri fiindcă îi eram îndatorată pentru că mă făcuse ucenica ei şi îmi îngăduise să învăţ cum se fac pantofii. I-am fost îndatorată, iar acum voi plăti pentru asta.

Aş fi procedat altfel dacă bunica nu ar fi fost mentorul meu. Am simţit că nu voi putea pune niciodată întrebări, pentru că, până la urmă, cine eram eu ca să-i cer ei socoteală? Dar acum ştiu. Ar fi trebuit să i le pun. Ar fi trebuit să mă impun! Am pierdut atâta timp. Şi iată că sursa mâniei şi a frustrării mele a ieşit la iveală, atât de evidentă, încât ar fi trebuit să mă gândesc la ea mai devreme. Până la treizeci de ani nu m-am grăbit să-mi găsesc chemarea, iar apoi am plutit pe deasupra lucrurilor, presupunând că detaliile se vor rezolva de la sine. Ar fi trebuit să mă dedic total muncii de aici când eram tânără şi bunicul trăia. Ar fi trebuit să devin ucenicul lor imediat după colegiu, în loc să fiu deturnată de Bret şi de o carieră de profesoară, căreia nu i-am fost niciodată dedicată pe deplin. Poate că atunci nu am fi ajuns în fundătura asta.

Sunt o persoană care nu evoluează repede şi, din puţinele mele cunoştinţe despre plante, ştiu că, uneori, cele care înfloresc târziu nu înfloresc deloc. S-ar putea să nu devin niciodată artizan, aşa cum am sperat, pentru că nu va exista un maestru de la care să învăţ sau un loc în care să-mi dezvolt priceperea. Firma de încălţăminte Angelini se va închide şi, odată cu ea, şi viitorul meu.

M-am repezit să fac pantofi când, de fapt, ar fi trebuit să o iau treptat. Apăream sâmbăta şi ajutam la trasarea tiparelor, lustruiam pielea, coloram mătasea sau băteam capse; dar, la început, nu simţeam nicio chemare pentru asta. Era ca şi cum aş fi fost obligată să fac pantofi. Aveam

nevoie doar de o scuză pentru a-mi petrece timpul cu bunica.

Apoi, aşa cum se întâmplă de obicei, am avut o revelaţie.

Într-o sâmbătă dimineaţa, când încă predam engleza la liceul din Forest Hills, am venit să dau o mână de ajutor. Am întins pe masa de croit o bucată superbă de catifea brodată. Am luat un creion şi am trasat contururile, însemnând pe unde ar trebui să fie cusăturile de încheiere ale pantofului. Am trasat tiparul din instinct, fără a întrerupe continuitatea liniilor, ca şi când ceva sau cineva m-ar fi ghidat. Am făcut acest lucru fără niciun efort, la fel de natural ca şi cum aş fi respirat. Îmi găsisem chemarea. Ştiam că *asta* era, gata cu predatul. Lăsam în urmă cariera şi viaţa mea din Queens şi, din păcate, şi pe Bret, care îşi croise propriul plan de viaţă. Acesta nu includea însă un artist zbuciumat, care făcuse împrumuturi ca să-şi termine studiile, ci mai degrabă o viaţă obişnuită, în centrul căreia s-ar fi găsit o casnică dispusă să fi crescut copii, în timp ce el ar fi luat Wall Streetul de coame. Eu nu-mi găseam locul în această proiecţie, şi nici el în a mea. În timp ce o luam de la capăt, am hotărât că dragostea poate să mai aştepte.

Apuc caietul de schiţe de pe noptieră şi scot creionul din spirala lui. Îl deschid şi frunzăresc printre schiţele reprezentând căpute, tălpi, călcâie şi părţi superioare de pantofi, desenate mai nesigur la început, apoi cu mână mai sigură. „Cred că o să reuşesc“, îmi trece prin cap în timp ce mă uit peste schiţe. Sunt din ce în ce mai bună, îmi trebuie doar mai mult timp.

Pe măsură ce întorc paginile, recitesc notele scrise pe margine. Aici merge piele de ied? Ce zici de piele elastică acolo? Catifea? Cunoştinţele împărtăşite de bunica îmi oferă, pagină cu pagină, instrucţiuni şi date de care am nevoie zilnic, idei de revăzut şi de luat în seamă în activitatea de zi cu zi a atelierului. Ajung, în sfârşit, la o pagină albă.

Scriu pe ea:

Plan de Salvare a Firmei de Încălţăminte Angelini

Sunt copleşită cu totul. Adaug:

Fondată în 1903

S-au scurs o sută trei ani. Familia Angelini a fost educată, îmbrăcată şi adăpostită din profitul realizat de atelierul de pantofi, o viaţă clădită şi susţinută prin munca propriilor mâini. Nu pot lăsa afacerea să moară, dar ce mai înseamnă ea acum, într-o lume unde pantofii făcuţi artizanal sunt un lux? Noi facem pantofi tradiţionali de nuntă într-o lume în care pantofii sunt produşi în serie în fabrici care folosesc forţă de muncă ieftină, situate în colţuri ale lumii de care n-a auzit nimeni sau, şi mai rău, pretinde că nici n-ar exista. Să manufacturezi pantofi este o formă străveche de artă, la fel ca suflatul sticlei, cusutul sau conservarea roşiilor. Cum o să supravieţuim în lumea contemporană fără să pierdem tot ce a construit străbunicul meu? Scriu:

Surse de Venit

Mă uit fix la cuvinte până când ochii mi se înceţoşează. Singurii pe care îi cunosc şi care au cu adevărat cunoştinţe despre bani şi despre cum să ajungi la ei sunt Bret şi Alfred, doi oameni cărora aş prefera să nu le cer ajutorul. Închid carnetul, vâr creionul la loc în spirala de sârmă şi îl arunc pe jos. Sting lumina. Mă răsucesc şi trag cuvertura peste mine. „O să reuşesc“, îmi promit. „Trebuie.“

Greenwich Village

BuonItalia este o băcănie italienească din Chelsea Market, un vechi depozit renovat de pe Fifteenth Street, plin de magazine cu specialităţi, care vând de toate, de la torturi în forma lui Scarlett O'Hara (cu crinolină de dinaintea Războiului de Secesiune, făcută din glazură) până la homari vii.

Clădirea simplă şi bine luminată este un minimall cu delicatese, dar nici un magazin nu bate BuonItalia, care aduce direct din Italia o mulţime din mărfurile mele favorite. Poţi găsi de toate, de la borcane uriaşe cu Nutella, o cremă de ciocolată făcută cu alune (întinsă pe un croasant, este cel mai bun lucru din lume), ceai de muşeţel Bonomelli, *la farina* Molino Spadoni (singura pe care bunica o punea în supă; o mănânc de când eram bebeluş) şi *la acciughe salate,* anşoa aduse direct din Sicilia, cu care umplem ardeii iuţi şi îi mâncăm cu pâine caldă.

În partea din spate a magazinului se găsesc lăzi frigorifice pline cu paste de casă. Există unele, tăieţeii favoriţi ai bunicii, precum *spaghetti al nero seppia,* nişte linguini subţiri făcuţi cu lichidul indigo de la calamar. În ambalaj arată ca o cremă de lemn dulce amestecată cu mălai. Le pregătesc cu lămâie proaspătă, unt şi usturoi.

Iau o caserolă cu rucola, câteva ciuperci tari şi albe şi câţiva ardei roşii copţi ca să fac o salată. Bunicii îi place îngheţata de vanilie ornată cu ciocolată neagră de la Zia Tonia, varianta ei de *stracciatella gelato,* aşa că îi iau o cutie. În drum spre ieşire, mă opresc la magazinul cu vinuri şi cumpăr o sticlă de Corvo Rosso.

Mă îndrept spre atelier pe Greenwich Street şi îmi amintesc cum, în copilărie, mama nu ne dădea voie să trecem la nord de Jane Street, acolo unde Meatpacking

District se unea cu West Village-ul rezidenţial. Mama credea că, dacă nu te omorau camioanele frigorifice care circulau cu viteză, ar fi făcut-o traficanţii de droguri care bântuiau pe acolo.

La începutul anilor ’80 se purtaseră nişte discuţii aprinse între bunica şi bunicul legate de vânzarea atelierului şi părăsirea cartierului. Pe docurile Hudsonului avuseseră loc crime neelucidate încă, iar în cluburile de pe West Side Highway, botezate cu nume de care nu auzi decât în timp ce-ţi faci o colonoscopie, se ţineau petreceri cât era noaptea de lungă. Mulţi dintre vecinii de vârsta bunicilor, care se temeau de ce e mai rău, îşi vânduseră locuinţele la preţuri de nimic şi se mutaseră în Long Island, Connecticut sau în Jersey Shore. Bunica încă mai ţine legătura cu familia Kirshenbaum, care avea o mică tipografie pe Jane Street, iar acum locuieşte în Connecticut. Prietenii care au mai aşteptat până la îmburghezirea zonei, în anii ’90, s-au descurcat mult mai bine. Bunicii mei au rămas, iar bunica adună acum roadele. Proprietăţile de pe această fâşie aflată pe malul Hudsonului au devenit unele dintre cele mai dorite şi mai scumpe din insula Manhattan.

Îmi amintesc cât de modestă era zona în copilărie, un cartier muncitoresc cu aer de mic oraş. Grădinile nu erau dichisite. Era un noroc chior dacă aveai ceva verde pe verandă. Clădirile erau întreţinute, nu renovate. Pereţii de cărămidă roşie erau ciobiţi, crăpaţi şi decoloraţi de vânt şi ploaie până la un roz tern, în timp ce din treptele de beton lipseau bucăţi, asemenea urechilor erodate de vreme ale statuilor antice greceşti.

În grădinile din faţă se aflau tomberoane de gunoi mari şi cenuşii legate cu lanţuri, iar de gardurile din plasă de sârmă erau rezemate biciclete. Acum, aceleaşi grădini sunt împânzite de vase mari de marmură cu plante exotice, iar bicicletele au fost înlocuite cu viţe decorative de zârnă portocalie, încărcate primăvara de flori şi toamna de bobiţe. Viaţa reală a fost înlocuită de frumuseţea de revistă.

Poeţii şi muzicienii care rătăceau pe aceste străzi au fost alungaţi de doamnele bogate din Upper East Side, cu limuzinele lor negre, amatoare de modă europeană. Încă nu s-a turnat asfalt peste pavajul de piatră, dar ai sentimentul că asta se va întâmpla. Câte limuzine trebuie să mai salte pe el, aruncându-i de colo până colo pe bogătaşii de pe bancheta din spate, înainte ca cineva să protesteze? Câtă vreme va exista pavajul, voi avea dovada copilăriei mele. Odată dispărut, nu voi mai fi sigură de unde mă trag.

Deschid uşa. Arunc o privire rapidă în atelier. Pielea tăiată de bunica de dimineaţă este întinsă pe masa de croit. Ferestrele din spate sunt întredeschise; o adiere uşoară trece peste tiparele de hârtie, făcându-le să foşnească uşor.

— Buni! strig.

Uşa băii este deschisă, dar nici urmă de ea acolo. Pe masa de croit se află un bilet de la June Lawton, cea care croieşte tiparele: „Am terminat. Ne vedem mâine dimineaţă.“

Urc scările cu pungile de la băcănie. Din apartament se aude vocea unui bărbat. Vorbeşte despre mâncare.

— Quando preparo i peperoni da mettere in conserva, uso i vecchi barattoli di Foggia.

Spune că pune ardei la conservă.

— Prendo i peperoni verdi, gli taglio via le cime, li palisco, dopodichè li riempio con le acciughe.

Acum spune ceva despre umplut ardei cu anşoa.

— Faccio bollire i barattoli e poi li riempio con i pepperoni ed acciughe.

Tot nu recunosc vocea.

Continuă:

— Aggiungo aceto e spicchi di aglio fresco. All’incirca sei spicchi in baratollo.

— Cosi tanti? îl întreabă bunica.

Intru cu pungile în apartament.

Bunica stă la masa de bucătărie. Bărbatul se află în capătul mesei, cu spatele la mine. Buni îşi ridică privirea

spre mine şi zâmbeşte.

— Valentine, vreau să-ţi prezint pe cineva.

Duc pungile în bucătărie şi le pun pe bar. Mă întorc şi întind mâna.

— Bună…

Bărbatul se ridică în picioare. Brusc, îmi pare cunoscut. Îl ştiu de undeva. Trec prin banca de date a memoriei mele, mereu zâmbitoare, dar hard drive-ul creierului meu nu scoate nimic la iveală. E arătos, chiar sexy. O fi vreun furnizor? Agent de vânzări? Nu are uniformă maro, deci sigur nu e tipul de la UPS. Nu poartă nici verighetă, aşa că e posibil să nu fie însurat.

— Numele meu este Roman Falconi, spune.

Felul în care se prezintă îmi spune că ar trebui să-i ştiu numele, dar nu îl cunosc.

— Valentine Roncalli.

Îi întind mâna. Mi-o prinde într-a lui. Eu slăbesc strânsoarea. El nu. Stă acolo şi zâmbeşte cu expresia cuiva cunoscut. Poate că a fost la şcoală la Holy Agony? Mi-aş aminti. Oare?

— Mă bucur că te revăd, spune Roman.

„Revăd? Mă bucur că te revăd?“ Cuvintele lui mi se învârtesc în cap şi brusc îmi cade fisa. Oh, nu!

Ăsta e tipul din apartament. Clădirea Meier. Aseară. Tipul în tricoul Campari. E bărbatul care m-a văzut goală. Îmi pipăi hainele, uşurată că le am pe mine.

Roman Falconi mă domină. În mod sigur este mai înalt în realitate decât părea în apartament. Bineînţeles că într-o clădire de sticlă, pe întuneric, din cauza distanţei şi a unghiului în care mă aflam, mi s-a părut mai mic, ca unul dintre acei gândaci acoperiţi cu răşină de la orele de ştiinţe.

Nasul lui face ca trompele din familia mea să pară modeste, dar încă o dată, totul pe faţa lui pare mai mare văzut de aproape. Părul negru şi des e destul de lung şi tuns în scări, dar nu pare aranjat. Ar fi minunat să fie homo. Un bărbat homo s-ar fi uitat la goliciunea mea ca la un studiu de lumini, contraste şi forme. Tipul ăsta se uita

la mine cu poftă, ca la un sendviş cu şuncă şi un suc rece găsite din întâmplare în torpedou într-o călătorie lungă cu maşina, în care nu te poţi opri kilometri întregi ca să mănânci. Nu este homo.

Are ochii căprui-închis, iar albul din jurul lor are o tentă albăstruie – tipic italieneşti. Are un zâmbet larg şi dinţi admirabili. Îmi smulg mâna din strânsoarea lui. Are o expresie de surpriză pe faţă, ca şi când ar spune: „Ce femeie are curajul să dea drumul mâinii mele?“ Unui ego puternic i se potrivesc nişte mâini mari.

— Valentine este nepoata mea şi ucenică la atelier.

— Tu îngrijeşti grădina de pe acoperiş?

Ei bine, de data asta zâmbetul lui e parşiv.

— Câteodată.

Bunica se bagă şi ea.

— Valentine urcă acolo toată vara. În fiecare zi. Ea este adevăratul grădinar al familiei. Nu ştiu ce m-aş face fără ea. Începe să-mi fie prea greu să urc scările astea.

— N-ai nimic, buni.

— Spune-le asta şi genunchilor mei. Valentine este o bomboană.

Aş vrea ca buni să nu mă mai laude. Cu fiecare vorbă a ei, el câştigă timp pentru a o compara pe femeia de pe acoperiş cu cea care îi stă acum în faţă. Bărbatul ăsta m-a văzut goală, şi, credeţi-mă, nu m-aş duce niciodată într-un loc unde oamenii au astfel de obiceiuri. Cât despre nuditate, e o chestie pe care-mi place să o am sub control. Prefer să fiu goală în condiţiile impuse de mine şi în situaţiile în care am ceva de spus.

— Seara trecută mă uitam la un spaţiu de la parterul clădirii de alături, să văd dacă este potrivit pentru un restaurant. Agenta m-a întrebat dacă nu vreau să văd şi un apartament la etaj, aşa, ca distracţie. Îi tot dădea cu priveliştea asupra râului, ca să mă facă să cumpăr. Dacă priveliştea asupra râului a fost un fiasco, pe acoperiş am văzut o femeie care, cu siguranţă, era mult mai interesantă.

— Pe cine? îl întreabă buni, uitându-se spre mine. Pe

tine?

Îi arunc şi eu o privire.

— Cine altcineva ar fi putut fi? spune ridicând din umeri.

Îmi încrucişez mâinile pe piept, apoi le desfac şi le las să cadă pe lângă corp. Oricum, tipul ăsta a văzut totul, şi nu prea mai are nevoie de ochelari cu raze X ca să-mi vadă sânii pe după braţe.

— Scuză-mă, te rog, Roland…

— Roman.

— Corect, corect. Îmi pare rău, am… ceva treabă.

— Ce? Pentru astăzi am terminat, spune buni.

— Buni! Acum sunt supărată. Mă uit la ea cu aceeaşi expresie complice pe care o schimbăm atunci când suntem prinse cu o clientă enervantă. Am şi alte lucruri de făcut.

— Ce lucruri? mă presează ea.

Lui Roman pare să-i placă chestia asta.

— *O grămadă de lucruri,* buni, îi răspund.

— Mi-ar plăcea să văd acoperişul, spune Roman nu tocmai nevinovat.

— Valentine te poate conduce. Du-l sus, îmi ordonă buni, care se ridică şi se îndreaptă spre scări pentru a urca. Trebuie să o sun pe Feen. I-am promis că-i dau telefon înainte de cină. Roman, mi-a făcut plăcere.

— Plăcerea a fost de partea mea, Teodora.

Ce se întâmplase cu bunica aceea care nu dorea ca cineva să treacă mai sus de parter? Ce i se întâmplase femeii care îşi apăra intimitatea ca pe moaştele ascunse într-o cutie de tablă ruginită, băgată sub podeaua pe care stă masa de bucătărie? E teribil de grăbită să abandoneze regulile casei în faţa acestui *paisano.* Tipul ăsta are un „nu ştiu ce“ care ei îi place.

— Scuză-mă, îi spun lui Roman. Mă iau după buni pe holul scării şi îi şoptesc: Buni, ce dracu’ se întâmplă? Îl cunoşti pe omul ăsta? Suntem două femei care locuiesc singure.

— Te rog. E-n regulă. Adună-te! Apucă balustrada şi urcă o treaptă. Apoi se întoarce către mine. A trecut prea mult timp, domnişoară. Nu mai ai instincte.

— Despre asta o să vorbim mai târziu, şoptesc.

Mă întorc în living.

Roman şi-a întors scaunul de lângă masă şi s-a aşezat picior peste picior, cu mâinile în poală. Mă aşteaptă.

— Sunt gata pentru un tur.

— Nu crezi că ai văzut destule pe aici? îl întreb.

— Crezi? spune zâmbind larg.

— Uite ce e, nu te cunosc. Poate că eşti numai un ciudat care umblă de colo-colo fermecând doamnele în vârstă, vorbind oribil italieneşte…

— Hei, mă jigneşti! Îşi duce mâna la inimă.

Gestul mă face să râd.

— Bine, nu atât de oribil. De fapt, cred că vorbeşti foarte bine italiana. Şi ştiu asta pentru că eu nu vorbesc.

— Aş putea să te învăţ.

— Bine. E-n regulă. Dacă mă hotărăsc vreodată…

De ce nu-mi găsesc cuvintele? Vrea să mă vrăjească, iar eu încerc să-i rezist

— … să învăţ să vorbesc mai bine italiana.

Gata. Am spus-o. De ce se uită aşa la mine, aproape pieziş? Ce caută?

— Hei, ce-ai zice să-ţi pregătesc eu cina? spune.

— Mulţumesc, nu mi-e foame.

— Poate că acum nu. Dar, până la urmă, o să ţi se facă. Roman se ridică. Ai în faţa ta omul potrivit.

Roman se caută în buzunarul de la spate şi scoate portofelul. Trage din el o carte de vizită şi o pune pe masă.

— Dacă te răzgândeşti în privinţa mesei, sună-mă. Se întoarce să plece. Chiar nu ar trebui să-ţi fie ruşine de corpul tău. E minunat.

Îl aud fluierând în jos pe scări. Se aude uşa de la intrare trântindu-se când iese. Mă duc la masă şi iau cartea de vizită, curioasă să aflu cine este străinul înalt. Pe ea scrie:

ROMAN FALCONI
Maestru
bucătar/Proprietar

Iată ce se întâmplă cu o carte de vizită pe care se află scris numărul de telefon al unui bărbat. Dacă îi dai voie, te însoţeşte prin viaţă. La început, am pus cartea de vizită a lui Roman pe frigider, ca şi cum ar fi urmat să comandăm realmente ceva de acolo într-o seară. Apoi, am mutat-o în portofel, unde a stat câteva zile lângă cupoanele de la Bloomie's, pe care le păstrasem dintr-un pliant de reclamă. Acum, o ţin în buzunar, în drum spre camera mea, pentru a o pune pe marginea oglinzii de la măsuţa de toaletă, alături de fotografiile de la şcoală ale nepoatelor şi nepoţilor şi de un cupon de reducere pentru un tratament de refacere a părului la Eva Scrivo Hair Salon.

Buni m-a convins că trebuie să-l punem pe Alfred la curent cu situaţia noastră financiară precară. L-a invitat în după-amiaza asta să se uite peste dosarele şi registrele noastre. Şi pentru că suntem în primul şi în primul rând italience, îi facem felul de mâncare preferat, foccacia cu roşii şi busuioc, pentru a-l înmuia şi a apela la simţul datoriei faţă de familie în încercarea de a înlătura obstacolele din calea noastră.

Alfred stă în capul mesei pe scaunul bunicului şi curăţă o portocală. Pune cojile ordonat pe un şervet de pânză. În faţa lui sunt răspândite registrele contabile scrise de mână ale bunicii, carnetul ei de cecuri, laptopul lui şi un calculator. Poartă costum şi cravată; pantofii lui Berluti de culoare roşu-închis, cu model cu găurele, au fost lustruiţi până au căpătat o culoare roşu-burgund. Studiază cifrele de pe ecranul computerului, bătând absent darabana cu degetele.

Eu şi buni am curăţat barul masiv şi îl folosim ca masă de lucru. Am făcut o gaură în făina în care sparg un ou. Buni pune încă unul. Adaug drojdie în amestec şi încep să frământ. Buni împrăştie făină pe blat în timp ce eu adun şi desfac aluatul până când ajunge un cocoloş moale. Buni îl ia şi îl pune cu mâna într-o tavă pentru prăjituri unsă şi

face cu degetele mari nişte mici adâncituri în aluat. Modelează coca pe margine într-un dreptunghi care umple, în cele din urmă, tava. Iau dintr-un castron felii de roşii proaspăt tăiate şi le aşez pe cocă. Buni rupe busuioc proaspăt peste roşii, apoi stropeşte tava cu ulei auriu de măsline. Bag foccacia în cuptorul încins.

— Gata, buni, Valentine, staţi jos!

Eu şi buni ne aşezăm de o parte şi de alta a mesei, faţă în faţă. Ne întoarcem scaunele către el. Buni se şterge pe mâini cu un prosop de bucătărie vărgat şi îl pune în poală.

— Buni, începe Alfred, ai făcut o treabă bună că ai ţinut atelierul în viaţă. Dar nu ai făcut bani.

— Cum putem… încep eu, dar Alfred ridică mâna şi mă opreşte.

— Mai întâi să ne uităm peste datorii, continuă. Când a murit bunicul, în loc să mergi şi să-ţi găseşti un partener care să te ajute să finanţezi afacerea, lucru care ar fi fost înţelept la acea vreme, te-ai împrumutat în contul clădirii, pentru a continua activitatea atelierului. Bunicul avea datorii cam de trei sute de mii de dolari. Ai dus mai departe împrumutul, dar, din nefericire, ai plătit doar dobânda, aşa că, după zece ani, datorezi băncii încă trei sute de mii de dolari.

— Chiar dacă a plătit în toată perioada asta?

— Chiar dacă a plătit. Băncile ştiu să facă bani şi ăsta este modul în care îi fac. Şi uite, aşa ai intrat tu, buni, în bucluc, spune. Te-ai folosit de singurul bun pe care îl aveai pentru a împrumuta mai mulţi bani. Ai ipotecat clădirea. Adevărata problemă este că ţi-au făcut o ipotecă balon – uşor de plătit la început, dar care apoi, cum spune şi numele, se umflă. Iar acum datoria a ajuns la termenul critic. La anul vei plăti de două ori mai mult. Din nou băncile au fost şmechere. Ele ştiu că valoarea proprietăţii tale în zona asta este permanent în creştere şi fac bani de pe urma faptului că şi tu vei face când îţi vei vinde clădirea.

— Dar ea nu vrea să vândă, intervin eu.

— Ştiu. Dar buni s-a folosit de clădire ca punct de

sprijin. Odată cu moartea bunicului, buni nu a mai putut plăti alte datorii. Era împovărată de cele vechi. Afacerea produce la fel în fiecare an.

— Am încercat să produc mai mult, oftează buni.

— Dar nu poţi. Asta e caracteristica produselor artizanale. Se presupune că sunt unicate, nu?

Alfred se uită la mine.

— Exact asta vindem. Pantofi fără cusur. Făcuţi manual. Unicate.

Vocea mi se pierde.

Alfred mă priveşte cu toată compasiunea de care este capabil.

— Bun, uite ce vă sfătuiesc. Ţinând cont de costul mărfurilor din atelier şi de capacitatea voastră de a duce la bun sfârşit comenzile, este puţin probabil că veţi face bani. Aşa că, din punct de vedere financiar, afacerea nu aduce nimic.

— Dar nu putem găsi o modalitate de a produce mai mulţi pantofi? îl întreb.

— Este imposibil, Valentine. Ar trebui să produceţi de zece ori mai mult ca acum.

— Nu putem, şopteşte buni.

— Există o cale de a vă rezolva toate problemele. Aţi putea să vindeţi clădirea şi să vă mutaţi în altă zonă, mai ieftină. Sau nu. Poate că este timpul să închideţi firma definitiv.

Mi se strânge stomacul. Spus pe şleau, acesta este scenariul care va pune capăt parteneriatului meu cu buni şi îmi va distruge orice speranţă de a prelua firma de pantofi în viitor. Buni ştie asta, aşa că îi spune:

— Alfred, nu sunt pregătită să vând clădirea.

— Bine, dar pricepi că această clădire este bunul tău cel mai de preţ. Te poate elibera de datorie şi îţi poate aduce mulţi bani, suficienţi pentru tot restul vieţii. Cel puţin lasă-mă să aduc nişte agenţi ca s-o evaluăm.

— Nu sunt pregătită să vând, Alfred, repetă ea.

— Înţeleg. Dar trebuie să ştim cât valorează clădirea pentru ca, în cel mai rău caz, să mă pot duce la bancă să

refinanţez ipoteca şi să restructurez creditul.

O privesc pe bunica, pe care discuţia a obosit-o. De obicei mi se pare că arată tânără, dar astăzi, pusă în faţa adevărului crud al bilanţului de pe computerul lui Alfred şi trebuind să-şi mărturisească greşelile din trecut, pare epuizată. Mirosul pătrunzător de busuioc umple încăperea.

— Foccacia!

Fug la cuptor, mă uit pe geamul lui, înşfac mănuşile şi salvez aluatul auriu cu marginile aproape arse; scot tava şi o aşez pe blatul barului.

— La ţanc! spun făcându-i vânt cu mănuşile.

— Nu fi îngrijorată, buni, îl aud pe Alfred spunând. O să mă ocup de toate.

Promisiunea calmă a lui Alfred face să mă treacă un fior. Într-o bună zi, o să revăd toate astea şi o să-mi amintesc că ăsta a fost momentul în care Alfred şi-a făcut jocul pentru a prelua controlul Firmei de Încălţăminte Angelini. El nu ştie însă că, pe cât de hotărât este el să vândă, pe atât de hotărâtă sunt eu să rămân şi să lupt. Fratele meu habar n-are din ce aluat sunt croită, dar va afla.

Astăzi de dimineaţă am fost trezită de ploaia rece care aducea primul fior al toamnei la New York. Cum temperatura a scăzut sub treisprezece grade, boilerul s-a pus pe treabă. Mirosul de vopsea proaspătă de pe radiatoare, amestecat cu aburi, ne avertizează că iarna e pe drum. Trec pe lângă dormitorul bunicii, care încă doarme. Cât de mult s-au schimbat lucrurile. Bunica se trezea şi intra în atelier înainte de răsăritul soarelui. Nu am fost niciodată matinală, dar acum, având un ţel, sunt în picioare odată cu răsăritul.

Deschid uşa de sticlă care dă în atelier, o proptesc cu o bucată de lemn uscat, apoi îmi pun cana cu lapte cald şi espresso pe o pingea veche de cauciuc Cat’s Paw şi îmi încep turul, aprinzând pe rând luminile din atelier. De la întâlnirea cu Alfred, am savurat fiecare clipă în această clădire. Fiecare pereche de pantofi pe care o terminăm, o împachetăm şi o expediem mă întăreşte în încercarea de a

mă agăţa de atelier. Nu-mi pot imagina lumea fără Firma de Încălţăminte Angelini de pe Perry Street nr. 66, unde se află şi casa mea. Dar există momente în care sunt copleşită de disperare gândindu-mă la viitor, şi mă simt ca şi când visele mele se duc de râpă, purtate de râul Hudson spre mare ca o bărcuţă de hârtie.

Atelierul ocupă o încăpere uriaşă, cu zone delimitate pentru anumite activităţi. În spate există o toaletă, care a fost odată o debara. Atelierul este spaţios deoarece se întinde pe două etaje. Pe toţi cei patru pereţi sunt ferestre care dau lumină tot timpul zilei, lucru rar întâlnit la o clădire din oraş. Când norii de furtună sunt întunecaţi şi joşi, ca în dimineaţa asta, este ca şi cum am fi învăluiţi în şifon gri. Lumina este estompată, dar totuşi răzbate de afară.

Ferestrele dinspre golf, care dau în West Side Highway, creează o vitrină de modă veche, transformându-ne într-un soi de acvariu pentru trecători, care ne văd în timp ce lucrăm. Străinii sunt adesea hipnotizaţi urmărindu-ne cum presăm, batem cu ciocanul şi coasem. Suntem atât de fascinanţi, încât PS 3[9] ne consideră o destinaţie obligatorie pentru excursia din fiecare primăvară. Copiii pot admira pe viu un meşteşug tradiţional, o muncă manuală izvorâtă din secolele trecute. Ne găsesc la fel de fascinanţi cum sunt focile de la Grădina Zoologică din Central Park.

Iau inelul cu chei din cârligul aflat în nişa de lângă uşă. Încep prin a deschide grilajele metalice pliante, care protejează ferestrele de la stradă. Le dau deoparte şi trag un opritor mare în jurul lor, care le ţine strânse. Bunicul le-a instalat acum douăzeci de ani, deoarece compania de asigurări i-a pus în vedere că o să-i mărească rata de asigurare dacă nu face acest lucru. Bunicul a susţinut că clădirea fusese sigură încă de când tatăl lui o cumpărase, în 1903, aşa că nu vedea rostul acestor schimbări. Reprezentantul companiei de asigurări i-a spus: „Domnule Angelini, clădirea dumneavoastră nu s-a schimbat din 1903, dar oamenii s-au schimbat. Aveţi nevoie de grilaj.“

[9] Şcoală publică din New York (n.tr.)

Când străbunicul meu a intrat aici, a construit dulapuri de depozitare de jur împrejurul încăperii. Materialul lemnos este o combinaţie din tot ce a găsit – scânduri de stejar, capete de mahon şi şipci de arţar ochi de tigru. Varietatea de culori şi de esenţe de lemn reaminteşte că străbunicul meu a construit atelierul din resturi de la depozitul de cherestea Passavoy, care se afla la intersecţia străzii noastre cu Christopher Street. Dulapurile ajung până în tavan. Când eram copii, ne jucam în ele de-a v-aţi ascunselea.

În dulapuri sunt depozitate uneltele, ţesăturile, pielea şi materialele. De când s-a deschis atelierul, ordinea lor este aceeaşi. Străbunicul a construit în interiorul dulapurilor rafturi înclinate pe care ţinem calapoadele sculptate în lemn de diverse mărimi, numite *la forma.* Au fost aduse din Italia când străbunicul a emigrat, şi pe ele modelăm forma pantofului.

Un alt dulap are de sus până jos o serie de tije orizontale de lemn. Pentru a ajunge la sulul gros de hârtie subţire pentru tipare, de un albastru-cenuşiu, ne folosim de o scară. Sub ea se află un sul de muselină simplă, urmat de o gamă somptuoasă de materiale, care se schimbă la fiecare sezon. Există satin jacquard alb cu faţă dublă şi cusături în modele geometrice arlechin; mătase crem brodată cu modele de petale de flori în relief; catifea alb-gălbuie care, într-o anumită lumină, are o strălucire de un auriu-deschis; organza bej diafană, la fel de rigidă ca glazura fondantă; in alb ca bumbacul, cu textură rugoasă cu protuberanţe de aţă, care îi dau aspectul unei museline elveţiene nefinisate. În sfârşit, pe ultimul nivel din partea de jos a dulapului, o tijă susţine mosoare cu panglică de satin de toate nuanţele, de la cel mai pal roz la cel mai închis purpuriu.

Îmi amintesc cum eu şi surorile mele îi ceream bunicii petice de material pentru a le face haine păpuşilor. Păpuşile noastre Barbie purtau haine italieneşti de primă mână, confecţionate manual. Iar accesoriile? Cu provizia de mărgele, ciucuri şi pene de marabu a bunicii, păpuşile noastre erau înveşmântate în haine de lux.

În cel mai mare dulap era depozitată pielea, stivuită un rând peste altul. Între straturile de piele de lac ţineam bucăţi de flanel curat, iar între cele de piele de viţel, straturi subţiri de hârtie pentru tipare. Rafturile din acest dulap erau bine unse cu ceară de lămâie pentru a menţine un ambient hidratant în jurul pieilor. Mirosul intens de piele şi lămâie se răspândea prin atelier de fiecare dată când deschideam o uşă a dulapului.

La intrare ţinem un scaun cu spătarul drept şi o masă mică folosită drept birou. Telefonul, un model negru şi vechi cu disc, stătea alături de o agendă legată în piele roşie. Deasupra biroului se află un avizier acoperit cu fotografii ale nepoţilor şi un colaj al clientelor purtând pantofii noştri în toată splendoarea ţinutei lor de nuntă. Fotografia clasică în rochie de mireasă are două ipostaze. Este o poză completă a miresei care îşi ridică tivul rochiei pentru a-şi arăta pantofii, sau este desculţă şi îi ţine în mână la sfârşitul zilei.

O statuie mică de lemn a Sfântului Crispin, patronul cizmarilor, fixează facturile pe birou. Statuia a fost binecuvântată de preotul bunicii în 1952. La scurt timp după aceea, biserica a renunţat la sanctificarea Sf. Crispin, iar statuia a fost detronată din dulapul cu vitrină de sus şi coborâtă la rangul de prespapier în atelier.

În afara unei maşini de spălat cu uscător, în spatele atelierului se află trei maşini mari. Laminorul este o maşină lungă cu cilindri mari şi subţiri de metal care întind şi netezesc pielea. Maşina de lustruit este de mărimea unei maşini de spălat şi are perii mari de cânepă, care lustruiesc pielea pe partea tăbăcită până străluceşte. „La Cucitrice“ este o maşină industrială de cusut, folosită pentru a fixa tălpile pe pantof.

Există şi o placă de călcat acoperită cu pâslă albastră, cu urme de arsuri cafenii din belşug, cele mai multe fiind opera mea. Fierul de călcat este mic şi greu, o pană triunghiulară cu mânerul îmbrăcat în ratan. Şi el a venit din Italia odată cu străbunicul meu. Fierul are nevoie de zece minute pentru a se încinge, dar nici nu ne gândim să

cumpărăm unul nou. Străbunicul meu i-a pus o rezistenţă electrică pe când era tânăr. Înainte de asta, îl puneau pur şi simplu pe un grătar deasupra focului din cămin.

Un ucenic trebuie să înceapă prin a învăţa să calce. Aţi fi surprinşi să aflaţi cât de mult timp mi-a luat să calc materiale fără ca acestea să se încreţească pe margine. Credeam că ştiu să calc, dar ca orice abilitate utilă în fabricarea pantofilor, chestii pe care ai crezut că le ştii trebuie reînvăţate şi rafinate. Tot ce facem are ca scop asamblarea părţilor componente, astfel încât fiecare pantof să se muleze perfect pe piciorul clientului. Nu trebuie să existe margini, cute sau îmbinări nefinisate. Ăsta este luxul de a purta pantofi făcuţi manual. Nimeni altcineva nu-i poate purta.

Mă uit pe lista cu sarcinile de azi. Trebuie să cos mărgele pe o pereche de escarpeni de satin pentru o nuntă din toamnă; buni a terminat pantofii propriu-zişi, şi rămâne ca eu să-i decorez. Mă duc la toaletă să mă spăl pe mâini.

Bunicul a inaugurat tradiţia de a tapeta pereţii acestei încăperi cu titluri ale cotidienelor din New York care îl făcuseră să râdă. Preferatul lui? Din 1958: BEBELUŞ NĂSCUT CU TOŢI DINŢII. Eu am lipit: ŞI-A PUS PIROSTRIILE, când un star de cinema capricios s-a căsătorit a treia oară acum două veri. Buni a adăugat: ESCROCUL ASTOR, când fiul filantroapei Brooke Astor a fost acuzat că a luat bani din averea ei înainte ca ea să moară.

Mă duc la masa de lucru pentru a-mi organiza calendarul. Ador zilele ploioase şi îmi place în mod deosebit să lucrez când este furtună. Ritmul răpăitului ploii în geamuri este un acompaniament natural pentru o muncă manuală pretenţioasă.

— Iisuse, afară plouă cu spume, strigă June Lawton de la intrare. Îşi scutură umbrela neagră şi o propteşte deschisă lângă uşă. Apoi se descheie la trenciul kaki şi îl agaţă de un cârlig deasupra radiatorului din hol. Păcat că nu plouă cu bărbaţi, că ar da norocul peste noi, surioară.

June, cea mai veche şi mai dragă prietenă a bunicii, are

acum puţin peste şaptezeci de ani. Este o frumuseţe irlandeză, cu ochii albaştri azurii şi un gât ca de lebădă, pe care îl pune în valoare prin decolteuri adânci în V, prin şiraguri de mărgele elaborate şi lanţuri lungi şi excentrice. June este o boemă autentică din West Village şi se mândreşte cu asta. În după-amiezile de vară, mă însoţeşte câteodată pe acoperiş când ud roşiile. Nu vine numai pentru soare; din când în când îi place să fumeze iarbă în pauzele de cafea. June ţine ţigara răsucită manual şi spune: „Riscurile meseriei“, referindu-se la perioada în care a cântat cu o mică trupă de jazz numită Whiskey Jam. Buni obişnuia să se ducă la spectacolele ei în cluburile din Village, în anii ’50 şi ’60.

June are părul roşu aprins ca în tinereţe şi pielea netedă a cuiva care are jumătate din vârsta ei. I-am cerut odată lui June secretul frumuseţii ei (nu este iarba) şi mi-a spus că, de când avea optsprezece ani, îşi spăla faţa şi gâtul cu clăbuci de apă şi săpun, apoi îşi freca uşor pielea cu piatră ponce. După aceea se clătea şi îşi dădea cu un strat subţire de margarină vegetală Crisco. Cam asta era cu cremele de faţă scumpe!

Greenwich Village este plin de femei ca June, care au venit în oraş când erau tinere, pentru a lucra în domeniul artistic, au avut un oarecare succes şi şi-au croit drum în viaţă. Acum, la pensie, locuind în apartamente cu chirie fixă, cu cheltuieli pentru întreţinere mici, caută ceva interesant pentru a-şi ocupa timpul. Lui June îi place munca manuală şi are un gust formidabil, astfel încât buni a convins-o să vină şi să lucreze în atelierul de pantofi. Bunicul a instruit-o cu cincisprezece ani în urmă şi, de atunci, se pricepe de minune la croit tipare.

— Unde e Teodora? mă întreabă June.

— Încă nu s-a sculat, răspund.

— Hmm! June deschide un dulap, îşi scoate un halat roşu de velur şi îl îmbracă. Crezi că se simte bine?

— Mda, sigur. Mă uit la June. De ce întrebi?

— Nu ştiu. În ultima vreme pare obosită.

— Am stat până târziu uitându-ne la colecţia de DVD-uri

cu Clark Gable.

— Aşa mai merge.

— Aseară a fost *The Call of the Wild.*

June fluieră încetişor.

— Gable arăta sexy din cap până în picioare în filmul ăla.

— Şi Loretta Young a fost grozavă.

— Oh, o adevărată frumuseţe. Şi era cu adevărat naturală, cu buze şi cu corp cu tot. Ştii că s-a îndrăgostit de Gable când făceau filmul ăla. A rămas însărcinată, a ţinut totul secret, a născut o fetiţă şi a dat-o spre adopţie. Apoi ghici ce-a făcut? Şi-a adoptat propriul copil, a botezat-o Judy şi a pretins ani de zile că nu era copilul ei natural.

— Serios?

— Pe vremea aia nu puteai avea un copil în afara căsătoriei. Îţi distrugeai cariera. Starurile astea de astăzi? Nici chiar prestaţia proastă nu le poate ruina. June îşi umple o cană cu cafea. Asta mi se întâmplă când mi-e dor de o ţigară. Mă înfierbânt. Îşi pune o linguriţă de zahăr în cană. Ce mai faci?

— Am nevoie de şase milioane de dolari.

— Cred că pot să te finanţez.

Râdem, dar apoi expresia lui June devine serioasă.

— Ce vrei să faci cu atâta bănet?

N-am spus nimănui că am navigat pe internet pentru a căuta proprietăţi asemănătoare în cartier. De când buni i-a dat voie lui Alfred să aducă evaluatori, am hotărât că aveam nevoie de propriile socoteli, ca să schiţez o strategie diferită de a fratelui meu. Rezultatele căutărilor mele sunt ameţitoare. Pot avea încredere în June, aşa că mă destăinui:

— Aş vrea să cumpăr atelierul. Clădirea şi afacerea.

June se aşază pe unul dintre scaunele cu rotile.

— Cum ai de gând să faci asta?

— N-am nicio idee.

June zâmbeşte.

— Oho, ce distracţie!

— Glumeşti?

— Valentine, de-asta e frumos să fii tânăr. Să încerci

totul. Să izbândeşti. Să izbândeşti cu adevărat. Şase milioane sau şase dolari, care e diferenţa când eşti tânăr şi chiar ai putea face rost de ei? Iubesc zilele alea, pe dracu' zile, anii de glorie! Tu nu ştii încă, dar lupta este palpitantă.

— Nu pot să dorm nopţile.

— E bine. Asta este cea mai bună perioadă să-ţi faci o strategie.

— Păi, nu prea găsesc soluţii.

— O să găseşti. June pune jos cana de cafea şi se ridică. Ia de pe sul hârtie pentru tipare şi o pune peste satinul *duchesse* de pe masa ei. Prinde hârtia pe material. Ce părere are bunica ta?

— Nu spune nimic.

— De ce nu o întrebi?

— June, toată chestia asta este extrem de delicată. O cunoşti de mult timp. Ce crezi că poate spune?

— Bunica ta este cea mai bună prietenă a mea, dar în multe privinţe este o enigmă pentru mine. Eu sunt foarte sinceră când vreau ceva, dar ea nu a fost niciodată aşa. Este o femeie strălucită, să ştii. Dar ţine mult în ea.

— E singura persoană din familia noastră care face asta.

June netezeşte hârtia pentru tipare cu o mână.

— Cred că se simte mai bine de când lucrezi aici.

— Crezi?

— Eşti un om de echipă bun. Şi te place tare mult. Asta contează.

— A spus vreodată ceva de retragere?

— Niciodată, răspunde June, lucru pe care îl interpretez ca pe un semn bun.

Buni deschide uşa atelierului.

— 'Neaţa, doamnelor.

— Cafeaua e proaspătă, îi spun.

— Ar fi trebuit să mă trezeşti, Valentine. Buni se duce la birou, îşi ia notiţele, le citeşte şi oftează. În ultima vreme, buni este ca cizmarul din poveste. Cred că se aşteaptă să se trezească într-o dimineaţă, să coboare scările şi, ca prin minune, spiriduşii să fi făcut munca noastră în timp ce noi

visam – splendizi pantofi noi făcuţi manual, gata de purtare. Mi-ar fi prins bine să încep mai devreme.

— Situaţia este sub control.

— Şi, în afară de asta, nu ai pierdut deloc vremea sus. Nu-l visai pe Gable? o întreabă zâmbitoare June.

— De unde ştii? o întreabă, la rândul ei, buni.

— Cine nu-l visează pe Gable? ridică June din umeri.

Scot de pe raft pantofii care sunt gata. Buni i-a învelit în bumbac curat, alb. Îi despachetez cu grijă, ca atunci când iei o păturică de pe un nou-născut.

Pun pantoful stâng pe masa mea de lucru, netezind cu atenţie satinul. Mă minunez de cusătura făcută de bunica pe marginea căputei. Este atât de fină, încât pare invizibilă.

Se aude o bătaie puternică în uşă. Mă uit spre June, care, fiind în toiul operaţiunii de croit, nu se poate întrerupe. Buni face însemnări pe lista ei.

— Mă duc eu, spun.

Deschid uşa de la intrare. O femeie tânără, în jur de douăzeci de ani, stă sub o umbrelă neagră şi şubredă. Este udă leoarcă şi duce în mână nişte foi prinse cu clips. Poartă un rucsac şi nişte căşti în jurul gâtului, cu un fir care duce la aparatul agăţat la brâu.

— Reparaţi pantofi, oameni buni?

Îşi dă jos gluga udă a hanoracului cu fermoar. Părul ei roşu şi lung este strâns într-o coadă la spate cu un elastic. Pielea albă este stropită cu pistrui doar pe coama nasului şi atât.

— Îmi pare rău. Nu facem reparaţii.

— E o urgenţă.

Fata pare că e gata să izbucnească în plâns.

Îşi reazemă umbrela în colţul vestibulului şi mă urmează în atelier.

— Cum te cheamă? o întreabă buni politicoasă.

— Megan Donovan.

— Eşti irlandeză, îi spune June fără să ridice măcar privirea. Şi eu sunt tot slujnică. Suntem în minoritate

aici[10]. Aşteaptă puţin.

— De ce anume ai nevoie? o întreabă buni.

— Sunt asistentă de platou şi filmăm la biserica Our Lady of Pompeii… Tonul vocii ei urcă spre sfârşitul propoziţiei, ca şi când ar pune o întrebare.

— E parohia mea. Bunica pare surprinsă că se face un film acolo unde merge ea la slujbă, unde s-a măritat şi a botezat-o pe mama.

— Nu te-au consultat pe tine mai întâi? June continuă să fixeze materialul cu ace, dar de data asta îşi ridică privirea. Sună la Vatican, spune June cu un zâmbet larg.

— Despre ce e vorba în film? o întreb pe Megan.

— Păi, se numeşte *Lucia, Lucia.* Şi este vorba despre o femeie din Greenwich Village-ul anilor ’50. În tot cazul, filmam scena nunţii ei şi i s-a rupt tocul. Am căutat pe Google pantofi de mireasă în Greenwich Village şi v-am găsit pe voi. M-am gândit că poate îl puteţi repara.

— Unde e pantoful?

Megan îşi dă jos rucsacul din spate, deschide fermoarul şi scoate un pantof pe care i-l dă bunicii.

Mă duc prin spatele mesei lângă ea pentru a evalua stricăciunea. Tocul se desprinsese complet de pe tija lui.

— Nu poate fi reparat, îi spun. Dar este măsura treizeci şi şapte şi jumătate. Mostrele noastre sunt tot treizeci şi şapte şi jumătate.

— Bine, lăsaţi-mă să le dau un mesaj. Megan scoate la iveală un BlackBerry şi tastează rapid cu ambele degete mari. Apoi aşteaptă răspunsul, pe care ni-l comunică imediat cu voce tare: Sunt pe drum.

— Cine? întreabă buni.

— Şefele mele. Creatoarea costumelor şi producătoarea.

— Pantoful ăsta nu poate fi reparat, spune hotărâtă buni.

Megan pare agitată.

— Este primul meu film şi oamenii ăştia sunt adevăraţi perfecţionişti. Când s-a rupt tocul, toţi au început să urle.

[10] În sec. al XiX-lea, milioane de irlandezi au emigrat în SUA, unde nu s-au bucurat de un tratament tocmai bun, printre altele şi pentru că erau catolici (n.tr.)

Mi l-au dat şi mi-au spus: „Repară-l“, cu un ton de parcă m-ar omorî dacă nu-l repar. Iau în serios orice tâmpenie. Vreau să spun, foarte pretenţioşi până la ultimul amănunt. Mireasa nu putea avea pur şi simplu un buchet de trandafiri albi; trebuiau să fie trandafiri albi de un anume soi. M-am dus astăzi la piaţa de flori la ora trei dimineaţa să iau nişte trandafiri din Ecuador, care se pare că înfloresc o dată pe an.

Megan se şterge cu mâneca la ochi; nu ştiu dacă sunt lacrimi de frustrare sau picături de ploaie.

Bunica îi toarnă lui Megan o cană cu cafea. Megan aruncă în cană frişcă şi zahăr până când cafeaua capătă culoarea nisipului. Prinde cana cu ambele mâini şi soarbe din ea.

— Ei bine, măcar acum ştim unde a ajuns arta artizanală în America. În filme. Buni surâde.

— Hei, dă-mi hanoracul să-l bag în uscător, îi spun lui Megan.

Se dezbracă şi mi-l dă. Tricoul ei negru, pe care scrie cu litere groase şi albe DEPENDENT, este, în mod surprinzător, uscat.

— Casa asta este cu adevărat veche. Megan se uită în jur în timp ce-şi bea cafeaua.

— Da, este, aprobă buni din cap. Îţi place să faci filme?

— Sunt implicată până peste cap, oftează Megan.

Se aud alte ciocănituri puternice în uşă.

— Ele sunt!

Megan intră în panică, lasă cafeaua şi merge la uşă.

Se întoarce urmată de două femei, care vorbesc repede între ele şi par totodată preocupate.

— Ea este Debra McGuire, creatoarea noastră de costume, o prezintă Megan, gata, gata să facă o plecăciune.

Debra are părul castaniu-închis, lung şi îl poartă prins lejer la spate. Este dată cu ruj roşu-deschis şi are ochi căprui migdalaţi, care scrutează încăperea ca şi când ar urma să intre în afacere cu noi. Îşi dă jos trenciul negru lucios. Pe dedesubt poartă şalvari turcoaz băgaţi în cizme

galbene de lac şi o fustiţă de patinatoare din mătase roz, peste pantaloni. În partea de sus poartă o jachetă de cântăreaţă, cu dungi subţiri, galben cu alb, care arată ca şi când ar fi furat-o de la Sergeant Pepper. Este greu de spus câţi ani are. Ar putea să fie trecută de treizeci de ani, dar are prestanţa şi autoritatea unei femei de cincizeci.

— Ai reparat pantoful? se repede la Megan.

— Nu. Iar dumneavoastră cine sunteţi? intervine buni întorcându-se către femeia care stă lângă Debra.

— Sunt Julie Durk, producătoarea.

Julie este trecută de treizeci de ani şi are pielea deschisă la culoare şi ochi albaştri. Spre deosebire de exigenta Debra, este îmbrăcată ca mine, în jeanşi decoloraţi, o bluză neagră pe gât şi cizme negre de piele întoarsă. Julie poartă şi o jachetă albastră de baseball pe care scrie cu roşu, acolo unde ar trebui să fie logoul echipei, „LUCIA, LUCIA“.

— Unde suntem?

Debra se uită prin atelier, apoi la Megan, mai mult iritată decât curioasă. Înainte ca Megan să poată spune ceva, buni intervine:

— La Firma de Încălţăminte Angelini. Facem pantofi de mireasă la comandă.

— N-am auzit niciodată de voi. Debra se învârte în jurul mesei de croit tipare pentru a putea vedea modelul la care lucrează June. O cunoşti pe Barbara Schaum?

— Creatoarea de sandale din East Village? E minunată, spune buni. Este în branşă de la începutul anilor ’60.

— Atelierul ăsta există aici din 1903, spun, în speranţa că această femeie se va prinde că trebuie să fie respectuoasă cu bunica mea.

— Nu aţi mai rămas mulţi. Debra merge mai departe pentru a studia pantoful la care lucrez. Îmi mai spuneţi o dată ce faceţi?

— Pantofi de mireasă.

Acum eu sunt cea iritată.

— Domnişoara McGuire are o grămadă de lucruri pe cap, o scuză Megan pe şefa ei.

— Te rog. Debra îi face un semn dispreţuitor cu mâna. Şi

pentru ce, mă rog, nu-mi puteţi repara pantoful?

— Nu se poate repara, îi spun.

— Atunci va trebui să tragem alte cadre, conchide Julie muşcându-şi buzele.

— E un film despre modă, spune repede Debra. Trebuie să iasă ca lumea.

— Cine a făcut pantoful ăsta? o întreabă bunica, ţinând pantoful stricat în mână.

— Fougeray. Un francez.

— Dacă vorbiţi cu el, spuneţi-i că este mai bine să folosească titaniu la tocuri.

— E mort, dar o să-i spun agentului lui, răspunde sarcastic Debra.

— Domnişoară, sunt ocupată. Nu mă interesează sarcasmul dumitale, continuă buni netulburată. Cel care a făcut pantoful a lipit tija. Ridică tocul. E o lucrătură de proastă calitate.

— Au fost scumpi, se scuză Julie, dar nu ştiu dacă se adresează bunicii sau Debrei.

— Sunt sigură că au fost. Dar sunt făcuţi prost, indiferent cât de mult au costat. Bunica ridică din sprâncene. Aşadar, cât din pantof se vede în cadru?

— Pantoful *este* cadrul. Este un prim-plan, un cadru mobil. Debra îşi sprijină mâinile pe masa de croit tipare şi îşi pleacă, gânditoare, capul.

— Poate… începe Julie.

Debra o opreşte.

— Dacă nu-l pot repara, asta e. Trebuie să tragem alte duble cu un alt pantof.

— N-aţi vrea să vedeţi colecţia noastră? întreabă buni. Debra nu spune nimic. Nu suntem francezi, dar ne pricepem.

— Bine, bine, hai să vedem ce aveţi. Debra se aşază pe un scaun de lucru şi-l trase spre masă. M-aţi târât până aici. Se uită la Megan. Îşi aşază mâinile una peste alta pe hârtia pentru tipare. Aşa că uluiţi-mă! Se uită la noi.

— Locul acesta este o ţară a minunilor în privinţa oportunităţilor, spune Megan, uitându-se plină de speranţă

la buni şi la mine.

— Este un atelier de pantofi făcuţi la comandă, o corectează buni. Valentine, adu, te rog, mostrele!

— Ce doreşti, mai exact? o întreabă June pe Debra.

— Este o scenă ca în Cenuşăreasa. Debra se ridică şi interpretează scena. Mireasa fuge din biserică şi îi cade pantoful.

— Ghinion, spune buni.

— De unde ştii? o întreabă Debra.

— Este o poveste veche despre nevestele italiene. Nu e vorba despre o italiancă în film?

— Da. O fiică de băcan din Village.

— Megan spune că acţiunea are loc în 1950. Buni o priveşte pe Megan, care zâmbeşte recunoscătoare că a fost implicată în această discuţie profesională. Unul dintre modelele noastre de bază a fost creat în 1950 de soţul meu.

— Mi-ar plăcea să-l văd, spune Debra, zâmbind cu un entuziasm artificial.

Înşir pe masă cutiile din dulapul cu modele. Buni ia o cârpă moale de flanel şi şterge exteriorul cutiilor înainte de a le deschide. Este un obicei datorat faptului că lucrăm cu nuanţe deschise de material, care se pot păta sau zgâria la atingere.

— Oferim şase tipuri de pantofi de mireasă. Socrul meu şi-a botezat creaţiile după personajele favorite din opere. Lola, inspirat de *Cavaleria Rusticană,* este de departe cel mai popular, începe buni. Este o sanda cu toc stratificat. Decorăm adesea baretele cu mici pietre şi ornamente. De obicei, este făcută din piele de viţel, dar am făcut-o şi din satin cu faţă dublă.

Debra se uită la pantof.

— E minunat. Îl pune pe masă. Dar este prea uşor şi diafan. Îmi trebuie ceva mai solid.

Buni deschide următoarea cutie.

— Acesta este Ines, din *Trubadurul.*

Debra examinează escarpenul clasic, cu toc zvelt.

— Ne apropiem, dar nu este chiar ce ne trebuie.

— Mimi din *Boema* este o cizmuliţă scurtă până la gleznă, comandată cel mai adesea din satin lucios sau catifea cu imprimeuri. Le pun şi capse fine şi şireturi late din panglică.

Buni pune cizmuliţă pe masă.

— E nemaipomenită, spune Julie. Dar o cizmă nu cade niciodată din picior.

— Gilda din *Rigoletto* este un sabot brodat cu toc cui, deşi adesea îl facem fără toc înalt.

— Ăsta e preferatul meu, îşi spune June părerea.

— Osmina din *Suor Angelica* este un pantof Mary Jane cu nasturi. Rămâne la alegerea miresei dacă are una sau două barete, sau o baretă în formă de T.

Debra se uită la pantof cu ochii pe jumătate deschişi.

— Nu.

— Flora din *Traviata* este destul de nou. Am creat stilul ăsta în 1989. Buni le arată nişte balerini din piele de viţel, cu talpa plată şi cu şnururi care se încrucişează pe gleznă şi merg până la jumătatea gambei. Mă săturasem să le trimit pe mirese la Capezio, aşa că m-am hotărât să le iau o parte din piaţă cu pantoful ăsta. De fapt, era singurul tip de pantof care ne lipsea din colecţia originală.

— Dacă m-aş mărita din nou, i-aş alege imediat pe aceia. Debra arată spre modelul Flora. Dar aici nu e vorba despre ce îmi place mie. E vorba despre personajul nostru. Debra ridică pantoful Gilda. Cred că ăsta e. E uimitor. În plus, un pantof decupat în spate poate să cadă uşor din picior.

— Ăsta a fost creat de soţul meu în 1950. Aşa că, în privinţa epocii, nu te înşeli.

— Iar dumneata, doamnă Angelini, eşti iniţiată în cele mai mari taine ale pantofilor. Debra zâmbeşte pentru prima dată. Nu ştiu dacă de uşurare sau din pricina pantofilor, dar este mulţumită.

Pe faţa bunicii se citeşte o satisfacţie deplină. Nimeni nu se poate pune cu buni când este vorba despre pantofi. E expertă.

— Aceştia sunt măsura treizeci şi şapte şi jumătate, spune Debra uitându-se în interiorul pantofului. Cât îţi

datorăm?

— Mă tem că nu vindem niciodată mostrele.

— Păi, trebuie. Zâmbetul Debrei dispare. E vorba despre o urgenţă.

— De fapt, poate că ni-i poţi doar împrumuta? Vă vom face reclamă pe deplin pe genericul filmului, se oferă Julie.

— Aşa mai merge.

Buni strânge mâna lui Julie.

— Megan, împachetează-i şi ne întâlnim la camionul cu costume, ordonă Debra. Doamnă Angelini, bineînţeles că avem nevoie şi de dumneavoastră la faţa locului.

— De mine? Pentru ce?

Buni este nedumerită.

— Filmăm scena acum. Dacă sunt probleme, trebuie să fiţi acolo să le rezolvaţi. Nu pot să risc să se întâmple din nou, o lămureşte Debra arătând spre pantofii Fougeray.

Buni se uită spre mine.

— Pot să o iau…

— Ia-o, ia-o, răspunde Debra nerăbdătoare. Megan vă va conduce.

Debra se îmbracă cu haina în drum spre ieşire. Pleacă la fel de repede cum au venit, ca fulgerele din vijelia de afară care străpung încăperea preţ de o clipă, pentru ca apoi să dispară. Scot hanoracul lui Megan din uscător. Îl îmbracă.

— Aş putea găsi Our Lady of Pompeii şi cu ochii închişi. Buni îmi porunceşte: Ia-mi trusa, Valentine. Să mergem!

Pe străzile din Greenwich Village se filmează tot timpul cadre pentru un spectacol de televiziune sau pentru un film. Cele patruzeci şi şapte de versiuni ale serialului *Lege şi ordine* s-au făcut în Manhattan, aşa că rareori se întâmplă să nu fie vreo echipă care să filmeze ceva pe undeva. Ne-am obişnuit să aşteptăm la colţuri până când carele de filmat se opresc, apoi să păşim în vârful picioarelor peste şerpăraia de cabluri şi fire, pe lângă camioane, în timp ce membrii echipelor vorbesc la căşti şi îşi verifică carnetele.

Când buni era tânără, filmele erau făcute într-un loc

magic numit Hollywood. Acum, stelele de cinema merg pe străzile din cartier ca oamenii obişnuiţi. Nu mai este nimic magic în faptul că o zăresc pe Kate Winslet la distanţă de trei persoane în faţa mea, aşteptând la Starbucks, atât de aproape încât îi recunosc şi lacul de unghii: Essie Ballet Slippers. Nu mai sunt nişte simboluri când te loveşti de ele alergând prin oraş. Buni n-a văzut-o niciodată pe Bette Davis la bodega ei, sau pe Hedy Lamarr la coafor.

— Urmaţi-mă, spune Megan, făcându-ne semn mie şi bunicii, înainte de a intra în biserica Our Lady of Pompeii. Se întoarce şi ne zâmbeşte timid. Am uitat că ştiţi locul ăsta mai bine decât mine.

Mirosul aromat de tămâie de la ultima slujbă de duminică pluteşte în aer. Podeaua de marmură lustruită este acoperită de cutii cu instrumente de iluminat şi colaci de cablu. Masa pe care duminica sunt împrăştiate broşurile bisericeşti acum este plină cu chifle, cafetiere de plastic şi grămezi de gustări. Este ciudat să vezi vechea biserică gotică atât de schimbată faţă de cum arată de obicei. Băncile cu sculpturi elaborate, vitraliile şi altarul baroc s-au transformat brusc din casa Domnului în decor de film.

— Nu-mi vine să cred că părintele le-a dat voie să folosească biserica, îmi şopteşte buni.

— Nici Bisericii Catolice nu-i displace puţină publicitate, îi şoptesc şi eu. Unde mai pui şi taxa piperată de închiriere a spaţiului.

Descopăr personajul principal al filmului pentru că poartă rochie de mireasă.

— Aceasta este Anna Christina, ne spune Megan. Până să apară în acest film, era practic o necunoscută, la fel ca Reese Witherspoon din filmul *Blonda de la Drept.*

Anna Christina pare a avea doar douăzeci de ani. E micuţă, cu o figură ca de clepsidră. Faţa ei ovală este mărginită de bucle negre strălucitoare, care creează un contrast uimitor cu pielea ei perfectă. Buzele arată ca nişte vişine pe zăpadă, având exact culoarea care se purta în anii ’50. Debra stă lângă ea, în genunchi, agitându-se cu

pantofii.

— Sunt prea mari.

Debra se ridică, gata să explodeze. Simt cum pulsul lui Megan, care stă lângă mine, o ia razna.

— Ia să văd. Bunica navighează prin îmbulzeală spre actriţă, dar trebuie să se agaţe de braţul Debrei pentru a îngenunchea. „Genunchi blestemaţi“, o aud spunând în timp ce îmi croiesc drum prin mulţime şi îngenunchez alături de ea. Buni apasă pe vârful şi pe căputa pantofului de satin, după care îl scoate cu atenţie din piciorul Annei. Apoi se uită la Debra. Ce pantof îi iese din picior în cadru?

— Dreptul.

— Dă-mi căptuşeală de bumbac. O s-o coasem pe interior.

Buni desface bumbacul şi taie cu grijă un pătrat, cu o foarfecă aurie. Bag aţă în ac şi fac rapid un nod. Buni pune căptuşeala în vârful pantofului şi îl strecoară la loc în piciorul Annei. Este încă larg. Ia un alt pătrat de bumbac şi căptuşeşte căputa pantofului. După o altă probă rapidă, buni îmi dă pantoful şi căptuşeala.

— Coase-o!

Cu un ac fin cos căptuşeala de materialul pantofului, de la căpută până la vârf. Fac o cusătură minusculă, care fixează bumbacul de pantof. Repet operaţia şi pe partea cealaltă a pantofului, făcând practic un pantof în pantof. Buni îl ia şi i-l pune actriţei înapoi în picior.

— Acum e prea strâmt! se plânge Debra. Nu va ieşi niciodată din picior.

— N-am terminat, spune buni pe un ton pe care nu l-am mai auzit de când ne prinsese pe mine şi pe Tess desenând pe pereţii ei, când aveam cinci ani. În jur s-a lăsat o tăcere mormântală. Îmi ridic privirea şi îl văd pe regizor, un tânăr cu o şapcă de baseball şi cu o vestă matlasată, măsurând încăperea cu pasul, ca şi când ar fi aşteptat naşterea unor cvadrupleţi. Buni îmi dă pantoful înapoi, poruncind: Fă un clin în partea stângă.

Fac o cusătură, care strânge mai mult căptuşeala de căpută. Îi înapoiez bunicii pantoful.

— Dă-mi markerul cu ceară, Val.

Îi dau bunicii markerul din trusă. Freacă cu el interiorul tălpii, înmuind pielea şi făcând-o flexibilă. Apoi pune uşor la loc pantoful în piciorul Annei.

— Anna, când vine timpul să pierzi pantoful, este suficient să ridici degetele şi să tragi piciorul. O să-ţi alunece din picior. Încearcă.

Anna face cum a învăţat-o, ridicând piciorul de pe podea şi apăsând cu vârful pe căpută. Pantoful îi alunecă pe jos.

— Merge! spune Anna, zâmbind cu o uşurare la fel de evidentă ca a mea.

Deodată, echipa de filmare, care stătuse în jurul nostru aruncându-ne priviri otrăvite de îngrijorare, intră în acţiune. Îşi reiau locurile, strigând comenzi unii către alţii, în timp ce regizorul se aşază în scaunul său şi se uită fix în monitor.

Megan ne împinge, pe mine şi pe buni, în întuneric. O urmărim pe Anna Christina cum deschide cu ambele mâini uşile de mahon ale bisericii, apoi fuge în rochia ei de mireasă din satin *duchesse* prin vestibul, până afară, pe platforma din faţa scărilor de la Our Lady of Pompeii. Exact la ţanc, când păşeşte pe treapta de sus, îşi pierde pantoful Gilda, aşa cum se plănuise.

— Este un cadru mobil, ne explică Megan. O mişcare continuă.

În ceea ce pare a fi a zecea dublă, pantoful cade tot la ţanc, ca de fiecare dată. Eu şi bunica respirăm din nou. Un bărbat de lângă regizor strigă:

— Opriţi! Trecem mai departe.

Echipa se răspândeşte, cărând, ridicând şi împingând în jurul nostru echipament. Debra se duce la regizor, care schimbă câteva cuvinte cu ea.

— Ne-aţi salvat pielea, spune Megan zâmbind. Regizorul îi spune Debrei că scena i-a ieşit bine.

Debra îl bate pe spate pe regizor şi se îndreaptă spre noi.

— Afară cu Fougeray, e rândul lui Angelini.

Gramercy Park

Pulverizez un pic de Burberry clasic (cadou din partea mamei de la una dintre parangheliile ei literare) pe gât, după care pulverizez puţin şi în aer, deasupra capului, de unde se aşază pe mine ca o boare parfumată, un amestec de cedru şi piersică. Mă aplec spre oglinda de deasupra mesei de toaletă şi-mi controlez machiajul. Oglinda cu ramă aurie sculptată din dormitor este aşa de veche, că foiţa de argint din spatele sticlei s-a cojit în râuri de sepia, ceea ce face ca faţa mea să capete o strălucire de alabastru. Oglinda asta magică este Restylane-ul[11] meu de pe perete. Cartea de vizită a lui Roman Falconi stă frumos vârâtă într-un colţ al oglinzii, şi, dintr-un motiv sau altul, o bag în buzunarul hainei mele de seară. Poate că o să-mi fie suficient de foame ca să-i vizitez vreodată restaurantul.

Înşfac geanta de seară de pe pat şi o deschid ca să văd dacă am portofelul, cardul Metro şi trusa de machiaj pentru situaţii de urgenţă: ruj mov, creion roz pal pentru contur de buze şi fard corector. Trec pe lângă camera lui buni, care-şi dă jos hainele de lucru şi îşi pune halatul de casă.

— Te aşteaptă Gabriel, strigă după mine în timp ce cobor scările.

— Bunica zice că-l ştii pe Roman Falconi, spune Gabriel când intru în living. Gabriel, cu tenul ca al Albei-ca-Zăpada, este versiunea mai solidă a lui Marcello Mastroianni. Ne-am cunoscut în prima zi de facultate, când aşteptam la o coadă lungă să ne înscriem la cursurile de teatru şi artă. Primul lucru pe care l-a spus după ce s-a prezentat a fost: „Sunt homo“. Iar eu am replicat: „Nu e nicio problemă“. De atunci suntem cei mai buni prieteni.

[11] Produs folosit în tratamentele cosmetice de întinerire şi remodelare (n.tr.)

— Ce-ai zice de un pahar de vin înainte să plecăm?

— Chiar mi-ar prinde bine unul, spune.

Mă duc în bucătărie şi iau o sticlă de Poggio al Lupo de pe raftul cu vinuri.

— Şi zici că poţi să ne bagi la Ca' d'Oro? mă întreabă Gabriel, aşezat la bar.

— Ai auzit de el?

— Tu chiar nu ieşi în lume, aşa-i?

— Doar când mă inviţi tu. Îi torn lui Gabriel un pahar de vin, apoi îmi torn şi mie.

— Revista *New York* îl consideră cel mai tare debut italienesc al acestui sezon. Încerc să obţin o rezervare de când a deschis. Vrei, te rog, să-l suni tu?

— Nu-l sun. Închin paharul spre Gabriel. *Salute.*

Gabriel închină paharul spre mine şi zice:

— De ce?

— Am venit acasă cu nişte cumpărături de la băcănie, şi el stătea aici, la masa asta, vorbind în italiană cu buni, care era total vrăjită de el. Să-l sune *ea.*

— Poţi să ai încredere într-un bărbat care admiră femeile de o anumită vârstă.

— Nu mă pricep la de-astea. Dar nu era aici ca să rememoreze amintirile lui buni din Manhattanul postbelic. Voia să o cunoască pe femeia pe care a văzut-o goală pe acoperiş.

Gabriel cască ochii mari.

— *El* e tipul care te-a văzut?

— Da, da, da. Probabil se gândeşte că sunt exhibiţionistă.

— Păi, probabil că i-a plăcut ce-a văzut.

— Ai face orice ca să obţii o masă la restaurantul lui.

Gabriel ridică braţele în aer.

— Sunt un gurmand. Pentru mine e o chestiune serioasă. OK. Deci, cum arată?

— Atrăgător.

— Un cuvânt neutru.

— Bine. E înalt, şi brunet, şi hetero, ba ar putea fi considerat chiar frumos. Dar, dintr-un anumit unghi, ai

zice că are pe nas ochelari ca ai lui Groucho Marx, ăia cu nasul de plastic şi sprâncene.

— Profilul italienesc. Blestemul ocazional al poporului nostru.

— Cum arăt? îl întreb pe Gabriel, dând la iveală rochia de sub haină, într-o poză *à la* Suzy Parker.

— Cum se cuvine, dă el verdictul.

— Şi tu care ziceai că „atrăgător“ e un cuvânt neutru! „Cum se cuvine“ e şi mai rău!

— Vreau să zic că arăţi exact cum trebuie ca să te întâlneşti cu un fost iubit cu care aproape te-ai măritat şi care acum este însurat cu altcineva. Îmi plac pliurile.

— E rochia lui buni. Îndrept rozetele de mătase, mototolite, pe lângă tiv.

— Ei îi stă mai bine de o mie de ori, zice buni, care intră de pe hol. Şi la ce petrecere mondenă vă duceţi?

— Petrecerea dată de firma lui Bret Fitzpatrick, pe acoperişul de la hotelul Gramercy Park.

Gabriel îşi netezeşte bretonul des, dându-l într-o parte. Acum e un club privat. Mă bucur că Bret a ştiut să se mişte repede şi bine ca să ajungă ce naiba e el acum. Mai zi-mi o dată, ce e?

— Ceva de genul administrator de fonduri. Pun în poşeta de seară o cutiuţă de bomboane cu mentă. Am două motive să mă duc la petrecerea din seara asta. Întâi, încă mai sunt slabă după nunta lui Jaclyn. În al doilea rând, am nevoie de ajutorul lui Bret ca să înţeleg cum să-mi finanţez viitorul. N-am încredere că frate-meu se gândeşte la binele meu acum, când restructurează datoriile noastre. Bret mi-ar putea fi de mare ajutor. Bret e vicepreşedinte pe undeva. Sinceră să fiu, nu înţeleg cu ce se ocupă.

— De ce-ar trebui? Hai să fim sinceri. Tu eşti pantofăreasă, iar eu, *maître d’* la Café Carlyle. Noi suntem de-ăia cu sapa, în timp ce fostul tău iubit, Bret… Iartă-mă, Teodora.

— Gabriel. Îl opresc înainte să se pună şi mai mult într-o situaţie jenantă. Îi tom un pahar de vin lui buni şi i-l dau.

— Sunt bucuroasă să aud că nepoata mea are o viaţă

împlinită.

— Ai nevoie de ceva înainte să plec? o întreb.

— Nu, mulţumesc, o să-mi încălzesc nişte penne, o să beau paharul ăsta cu vin şi o să mă uit la Mario Batali, pe canalul de gastronomie.

— Ştiai că prietenul tău, Roman Falconi, are un restaurant în vogă?

— Ştia totul despre roşii, zice buni cu mândrie. Şi vorbea o italiană splendidă. Buni îşi împreunează mâinile în semn de mulţumire, ca şi când s-ar ruga. Mereu am zis că e un bărbat minunat.

— Te laşi vrăjită de un accent, îi amintesc.

— Şi eu, spune Gabriel cu jind.

— Nu vreau decât să ai grijă pe cine laşi în casă.

— Stai liniştită, Valentine. Roman este din Bari. L-am cunoscut pe străunchiul lui, Carm, acum o mie de ani. Era un client obişnuit al restaurantului Ida De Carlo de pe Hudson Street. Şi pot să pariez că n-ai fost amabilă cu el, nu?

— Destul de amabilă ca să fac rost de o invitaţie la cină. O pup pe buni în fugă. Ies pe uşă, urmându-l pe Gabriel în jos, pe scări.

Acoperişul de la hotelul Gramercy Park adăposteşte un living şic cu terasă, cu pereţi vitraţi, ticsiţi cu tablouri imense, viu colorate; covoare persane groase; mobilă joasă lăcuită; şi un şemineu care străluceşte viu în noaptea răcoroasă de toamnă. Din tavanul încăperii de pe acoperiş atârnă un candelabru cu ornamente lobate din sticlă verde, care împrăştie lumini albe strălucitoare, ca frunzişul dintr-o pădure fermecată. Peisajul citadin pare să se piardă în depărtare, astfel că de aici, zgârie-norii seamănă cu nişte cutii de bijuterii din catifea neagră, presărate cu perle.

Ăsta nu este vechiul New York, unde cei care băteau barurile de noapte treceau obligatoriu prin Cartierul Latin şi prin El Morocco. Ăsta este un New York nou-nouţ, unde hotelierii sunt impresari, iar saloanele lor elegante îşi dispută o clientelă înstărită şi influentă, care să le

împodobească interioarele flamboaiante, dar fermecătoare. Suntem în mijlocul noii aristocraţii. Fostul meu iubit, Bret Fitzpatrick, este înconjurat de admiratori care-l curtează, iar în spatele lui, clădirea Chrysler străluceşte ca o sabie argintie. Ce potrivealã, fiindcă bărbatul ăsta a fost odată cavalerul meu în armură strălucitoare.

— Valentine! Bret se scuză şi vine direct spre noi. Mă sărută pe obraji, după care îl îmbrăţişează viguros pe Gabriel. E o adevărată reîntâlnire!

— Nu vorbi aşa! Gabriel îi trage una tare pe spinare înainte să se desprindă din îmbrăţişare. Mă faci să mă simt bătrân.

— Eu ar trebui să mă simt aşa pentru că sunt mai mare decât voi, zice Bret zâmbind. Mă bucur grozav că vă văd. Vă mulţumesc că aţi venit.

— Cine sunt toţi oamenii ăştia? întreabă Gabriel uitându-se în jur.

Bret coboară vocea:

— Clienţi şi prieteni de-ai lor. Unul dintre partenerii noştri de la compania de investiţii este membru al clubului. Se întoarce spre mine.

— Arăţi extraordinar, Valentine, zice Bret, în timp ce Gabe se îndreaptă spre bar să ne aducă ceva de băut.

— Şi tu. Şi chiar aşa e. Bret arată ca un finanţist de succes de pe Wall Street, care şi-a câştigat locul în vârful piramidei. Costumul făcut la comandă îi pune în evidenţă înălţimea, iar pantofii eleganţi marca Ferragamo arată gustul lui rafinat. Părul şaten-deschis a început să i se răărească, dar nu contează. Are ochi cenuşii catifelaţi, a căror expresie e plină de căldură. Are un chip în care te poţi încrede. Se citeşte pe el aplombul, dar nu e defel arogant. Bret a reuşit prin propriile puteri, şi are alura plină de graţie a celui care şi-a câştigat acest drept. I s-a dus gârboveala din tinereţe, e înlocuită acum de o ţinută dreaptă, milităroasă. A dobândit lucrul acela pe care copiii privilegiaţi par să-l posede de la naştere, iar noi, ceilalţi, trebuie să-l dobândim – se cheamă *cizelare.*

Când l-am cunoscut pe Bret, era un puşti strălucit din

Floral Park, care provenea din rândul clasei muncitoare şi avea o arzătoare ambiţie de a reuşi. Tundea iarba pentru un important broker de pe Wall Street, care-i promisese o slujbă dacă se ducea la facultate şi obţinea o diplomă în finanţe. Bret a făcut mai mult decât atât. A fost şef de promoţie la Saint John, după care s-a dus la Harvard Business School. În zece ani, Bret s-a scuturat de vechea lui viaţă şi a pătruns într-una nouă, care i se potrivea exact ca o cămaşă făcută la comandă, de la Barneys. Avem un trecut plin de amintiri împreună, de care nu mi-e ruşine. Bret se scuză când este smuls de lângă mine de un domn mai în vârstă cu un aer distins, îmbrăcat în costum.

Gabriel se întoarce cu băutura.

— E hi-to, zice dându-mi paharul.

— Ce-i aia?

— Nu ştiu. Mo-, glo-, flo-, nu-ştiu-cum… hi-to[12]. Tot ce se bea acum se termină în -hi-to. Gabriel ia o înghiţitură.

— Sau în -tini. Un Gabetini, Valentini, Brettini. Gust băutura. Hotelul ăsta nu mai arată aşa cum mi-l amintesc. Îmi îndrept privirea dincolo de marginea acoperişului, spre copacii din Gramercy Park, o insulă deasă de verdeaţă, generos luminată de razele aurii ale felinarelor de modă veche. Parcul este împrejmuit de un gard din fier forjat, şi este aşezat în centrul unui scuar compus din clădiri tradiţionale din gresie şi impozante imobile cu apartamente, de dinainte de război. Îmi amintesc când s-a măritat aici prietena mea, Beáta Jachulski. Asta a fost înainte să-l cumpere europenii. Era aşa de plăcut, şi mâncarea era delicioasă. Asta se întâmpla înainte de Epoca Luminilor. Ai văzut tablourile din lobby?

[12] De la cocktailul numit mojito, scris aici „mohito“ (n.tr.)

— Dacă ţi se pare că hotelul ăsta s-a schimbat, ce părere ai de dragul nostru Bret? îmi şopteşte Gabriel.

— A fost obligat. Mă sprijin de peretele care închide acoperişul şi privesc afară, pe deasupra mulţimii. Ăştia sunt oamenii pe care Bret trebuie să-i impresioneze. Probabil că nu-i uşor.

— Eşti aşa de iertătoare. Gabriel soarbe o înghiţitură din băutură. Mi se cam face greaţă.

— Sunt pur şi simplu mândră de el. Atât.

Gabriel mă priveşte cu un amestec de înţelegere şi suspiciune. Au trecut cinci ani bătuţi pe muchie de când eu şi Bret ne-am despărţit. Iar seara asta e o dovadă că el nu s-ar fi potrivit niciodată cu viaţa nouă pe care mi-am construit-o, printre bucăţile de piele de pe podeaua atelierului. El era făcut pentru *asta.*

— În fine, poate că mă simt doar rănită fiindcă noi trei eram mereu *noi,* iar acum Bret înseamnă *ei.* E singurul *ei* pe care-l cunosc.

Gabriel pescuieşte una dintre cele trei vişine de pe fundul paharului.

— Cum de tu ai trei vişine? vreau eu să ştiu.

— Am pentru că am cerut.

Îl urmăresc pe Bret, care pleacă de lângă clienţii lui, îndreptându-se spre colţul încăperii, unde trei fete drăguţe, puţin trecute de douăzeci de ani, sorb cocktailuri şi fumează. Afară e răcoare, dar ele nu poartă ciorapi, iar picioarele lor bronzate sunt încălţate în escarpeni foarte decoltaţi, ce lasă să se vadă baza degetelor şi uşoara scobitură a tălpii de care sunt prinse tocurile de zece centimetri. Fetele astea îşi cumpără pantofi la modă, nu comozi.

— Mă duc să pun stăpânire pe canapeaua de lângă şemineu. Livingul ăsta dichisit care se continuă cu terasa e foarte bun până ce vine iarna, zice Gabriel. Mi-e aşa de frig că ai putea să spargi gheaţa de pe fundul meu!

— Vin şi eu într-un minut, îi răspund continuând să-i fixez pe Bret şi pe fete.

Două dintre tinere se răsucesc pe călcâie şi fac stânga-

mprejur, lăsând-o pe fata blondă tremurând cu un pahar în mână. Bret se apleacă şi-i spune ceva. Râd amândoi. Apoi ea se apropie şi-i aranjează colţurile papionului. Gestul de intimitate îl face pe Bret să se dea un pas înapoi.

O pală uşoară de vânt năvăleşte pe acoperiş, iar luminile albe ale candelabrului dansează, proiectând mici raze pe podea. Fata îşi înclină capul către Bret. Conversaţia lor a devenit serioasă. Îi observ câteva momente, apoi, cu vântul rece suflând din spate, mă îndrept spre ei.

Întind mâna spre fată, întrerupându-le discuţia.

— Bună, eu sunt Valentine, o veche prietenă a lui Bret.

— Bună, eu sunt Chase. Una dintre numeroasele asistente ale lui Bret, adaugă ridicând privirea spre el.

— Are multe?

— Exagerez, spune Chase şi surâde. Are dinţi perfecţi, fără risc de parodontoză, fiindcă a crescut cu toate descoperirile stomatologice ale anilor ’90, inclusiv substanţe de albit dinţii, lasere şi aparate dentare invizibile.

— Doamne, ce dinţi superbi ai! îi spun.

Pare surprinsă. În mod evident, este obişnuită cu complimentele, dar nimeni nu pomeneşte de dinţii ei ca fiind prima şi cea mai tare calitate a ei.

— Mulţumesc, zice.

Îmi încrucişez braţele, ţinând paharul cu băutură în scobitura cotului, ca pe un ghiveci cu flori.

Când îşi dă seama că n-am de gând să plec, spune:

— Păi, cred că mă duc să-mi iau ceva de mâncare. Privirea-i rămâne atârnată de Bret.

— Vrei şi tu ceva? Nu pune întrebarea aşa cum ar face-o o asistentă.

Bret se prinde de tonul ei, se uită la mine, după care îi zice, cu o voce foarte oficială:

— Nu, mulţumesc. Du-te şi distrează-te.

Chase se întoarce şi pleacă, în timp ce Bret se uită în zare, peste acoperiş, spre East River.

— Se vede Floral Park de aici – arăt spre partea de dincolo de ţărm –, cartierul Queens, de unde venim noi.

— Nu, nu se vede, spune el.

— Ar fi grozav dacă s-ar vedea. Îi dau paharul meu, şi el ia o înghiţitură. Poate aşa ţi-ai aminti de unde ai plecat.

— Asta e o remarcă sarcastică?

— Nu. Absolut deloc. Cred că ai realizat în viaţă lucruri fantastice. Sinceritatea mea e evidentă, iar Bret se întoarce şi mă priveşte. Deci, care-i treaba cu fata aia? îl întreb.

— Eşti o italiancă tipică, replică el.

— Nu ocoli răspunsul.

— Niciuna. Nu e nimic între noi.

— Ea crede că e.

— De unde ştii?

— De când ne cunoaştem noi?

— De ani de zile. Bret se uită la mine pieziş, apoi îşi întoarce privirea în direcţia în care se află Queens, ca şi când ne-ar vedea pe noi acolo, doi adolescenţi aşezaţi pe gardul casei parohiale de pe Austin Street, unde stăteam de vorbă până la căderea nopţii.

— Îhî. De când aveam *eu* aparat dentar. În afară de asta, din întâmplare sunt femeie, aşa că ştiu că homarul umplut pe care se zicea că ţi-l aduce nu este singurul serviciu ce ţi l-ar oferi.

Bret trage aer în piept.

— Bine, bine, ce să fac atunci?

— Îi spui că eşti însurat cu o femeie minunată şi că ai două fete frumoase care se numesc Grace şi Ava. Sigur că-ţi cunoaşte familia, fiindcă răspunde la telefoane la tine la birou. N-o fi cumva chiar asistenta care răspunde la telefon? În orice caz, îi mai spui că merită un tip drăguţ, care să fie doar al ei. O să încerce să te contrazică, aşa că tu o să-i spui că e prea tânără. Asta te face antipatic cuiva care chiar e tânăr.

Bret râde.

— Val, eşti nostimă. Ai terminat cu predicile? Se întoarce şi mă priveşte în faţă.

— Absolut. Acum e rândul tău să-mi dai o lecţie.

Cu vorbe foarte simple, pe care doar prietenii vechi şi

apropiaţi le folosesc, mă întreabă:

— Ce problemă ai?

— Mă ajuţi să salvăm firma de pantofi?

— Ce s-a întâmplat?

Mă lansez într-o explicaţie complicată şi dezlânată despre Alfred, datorie, bunica şi despre mine. Bret e răbdător şi mă ascultă cu atenţie.

— Lasă-mă să studiez problema, zice. După care spune exact lucrul care mă linişteşte, care m-a liniştit întotdeauna şi o va face mereu: Nu-ţi face griji, Val. Mă ocup eu.

În taxiul rece, mă ghemuiesc lângă Gabriel, de parcă ar fi un calorifer care radiază căldură. Taxiul trece prin intersecţia aglomerată din Union Square.

— Nu mă mai duc niciodată la o petrecere pe acoperiş mai târziu de luna august. Şemineul ăla era de decor. Nu dădea niciun strop de căldură. Era ca şi cum m-aş fi încălzit la flacăra brichetei.

— Era frig acolo sus, dar mă bucur că ne-am dus.

— Despre ce vorbeai cu Bret? Îşi părăseşte nevasta şi vă împăcaţi?

— Doar dacă vii să lucrezi ca bonă pentru noi.

— Las-o baltă! Nu-mi plac deloc copiii.

— Bunica Roncalli avea dreptate în legătură cu bărbaţii. Nu contează câţi ani au, trebuie să stai mereu cu ochii pe ei, ca un uliu! Ca un uliu!

Gabriel îşi dă ochii peste cap.

— Doar puţin. Eşti rea. Fata aia, biata de ea, n-a mai îndrăznit să se apropie de Bret toată seara. Parcă ai fi pulverizat tu ceva pe el. Cât timp crezi că a plâns în baie duduia aia ciocolatie?

— A plâns?

— N-a plâns, dar i-ar fi plăcut să apuce una din sculpturile alea hawaiiene tiki, să te pocnească în cap cu ea. Gabriel se lasă pe spate. Bineînţeles că i-ar fi trebuit ajutor ca s-o ridice. Tipele astea subţirele nu prea au putere în partea de sus a corpului. Şi, auzi, să fumezi în

noul mileniu. Sunt nişte cretine.

— Au douăzeci şi doi de ani. Ce să ştie ele? îi amintesc. Mi-a plăcut mâncarea.

— Cam prea multe smochine. Toată lumea foloseşte smochine acum, în orice. Pastă de smochine pe foccacia, felii de smochine cu rucola, piure de smochine cu ravioli. Ai zice că smochinele sunt un aliment indispensabil, oftează Gabriel.

— O cheamă Chase.

— Pe cine?

— Pe fata interesată de Bret.

— Chase? La fel ca banca? Gabriel dă din cap neîncrezător. *Ăsta da* sistem de valori care funcţionează pentru tine. Cine-i taică-său? Monopoly Man[13]?

— Nu se ştie niciodată. Numele prietenei ei e Milan.

— Ca oraşul? întreabă Gabriel.

— Ca oraşul şi ca prăjitura cu acelaşi nume.

— Oare de ce nu se mai botează copiii cu nume din Biblie sau din serialele alea care țin ani şi ani? Gabriel îşi împreunează mâinile. Pot oricând să accept unul ca Ruth sau Laura. Dar acum oamenii le pun copiilor nume de locuri în care n-au fost niciodată. E o tâmpenie.

— Una pe care s-o cheme Ruth sau Laura nu s-ar da niciodată la şeful ei. Pe când una cu numele Chase, da.

— Auzi, cred că lui Bret îi e dor de tine. Gabriel se uită la mine.

— Şi mie de el. Dar când eram cu el, nu prea mă gândeam la viaţa mea. Construiam oarecum totul în jurul lui. Când ne-am despărţit, a trebuit să mă lămuresc ce mă făcea fericită.

— Nu ştiu ce să zic, Valentine. Uneori mă gândesc că ai schimbat grija pentru Bret cu grija pentru bunica ta. Ar trebui să te îndrăgosteşti din nou şi să-ţi trăieşti viaţa. Taxiul se opreşte la curbă, în capătul celălalt de pe Twenty-first Street, în Chelsea.

---

[13] Mascota jocului întruchipată de un bătrânel cu joben şi mustaţă tunsă furculiţă (n.tr.)

— Dar îmi trăiesc viaţa! îi spun.

— Ştii prea bine ce vreau să zic. Gabriel mă pupă pe obraz. Îmi vârâ în mână o bancnotă de zece dolari şi sare din maşină.

Deschid geamul, flutur bancnota de zece şi spun:

— E prea mult!

— Păstreaz-o! După care Gabriel îmi face semn cu mâna. Sună-l pe bucătar!

Îi spun şoferului să mă ducă în Perry, pe West Side Highway. Mă las pe speteaza banchetei şi urmăresc cum Chelsea se contopeşte în noapte cu Greenwich Village, iar distracţia de weekend din Meatpacking District e în toi. Un fost antrepozit, o clădire cenuşie părăsită, este acum club de dans, cu şiruri de neon galben aprins şi roşu deasupra vechiului doc de încărcat mărfuri, şi cu o intrare cu cordon roşu pentru toate drăgălaşele care aşteaptă să fie lăsate să intre. Clădirea austeră a unei fabrici este acum un restaurant la modă, cu interioare decorate cu banchete din piele roşie, cu oglinzi din podea până-n tavan, pe care sunt pictate cu litere cursive meniuri, în timp ce ferestrele exterioare sunt acoperite cu tende care seamănă cu nişte cape roşii fluturând în vânt.

Pe geamul taxiului văd femei tinere ca Chase plimbându-se în grupuri mici pe sub razele de un albastru palid ale luminii de pe stradă, ca nişte păsări exotice în colivii de sticlă. Fulgere de culoare animă noaptea întunecoasă pe măsură ce ele se mişcă; una poartă o bluză de un albastru electric, alta, un trenci roşu Valentino, alta, o fustă din lame metalic care i se încreţeşte pe coapse când merge. În timp ce păşesc apăsat şi repede, picioarele lor lungi seamănă cu nişte braţe subţiratice de macara. Râd în timp ce traversează strada, sprijinindu-se una de alta, cu grijă ca tocurile cui metalice ale pantofilor să calce pe pavaj, să nu intre printre îmbinările dintre pietre. Fetele astea ştiu cum să umble pe un teren periculos.

Îmi înfund mâinile în buzunare, mă las să cad înapoi pe bancheta maşinii, întrebându-mă cât mi-a mai rămas, de fapt, din tinereţe. Şi cum îmi petrec zilele astea preţioase?

Aşa o să fie viaţa mea, muncă multă, culcat devreme şi sculat în zori, zi de zi, pentru tot restul vieţii mele? Oare Gabriel are dreptate când zice că m-am transformat în îngrijitoare, îngropându-mă în muncă şi griji, cu preţul tinereţii mele? E câtuşi de puţin posibil să aibă dreptate?

Pe fundul buzunarului simt cartea de vizită. O scot. Taxiul se opreşte la semafor. O studiez de parcă ar fi un bilet de favoare la cursele din Coney Island, la aniversarea mea de şapte ani. Ca' d'Oro. Un loc nou. Roman Falconi. O cunoştinţă nouă. La serviciu nu întâlnesc bărbaţi, nici măcar nu fac naveta ca să întâlnesc un tip drăguţ în tren. N-am de gând să folosesc site-ul cuplări.com fiindcă arăt mai bine în realitate decât în poze şi, de altfel, cum aş putea să descriu ce caut, când nici măcar eu nu ştiu exact ce vreau? Pe deasupra, nu risc nimic dacă-l sun pe Roman Falconi. El mi-a dat cartea de vizită. Deci vrea să-l sun.

Caut pe pipăite telefonul mobil în geanta de seară. Îl scot, formez numărul de pe cartea de vizită. Sună de trei ori, după care…

— Alo, spune Roman în receptor. Se aude gălăgie în fundal. Voci. Clinchete. Apa curgând.

— Valentine la telefon.

Gălăgie mai mare.

— Valentine? Modul ezitant în care o spune arată că nu-şi aminteşte deloc de mine. Mi-l închipui cum împarte prin tot oraşul cărţi de vizită unor străine, făcându-le cu ochiul, zâmbind şi promiţându-le un platou fierbinte cu braciole. Enervată, sunt pe cale să închid telefonul, când îl aud spunând:

— Valentine *a mea?* Nepoata Teodorei?

Pun din nou telefonul la ureche:

— Da.

— Unde eşti?

— Sunt Într-un taxi pe Greenwich Street. Pari ocupat.

— Deloc, zice. Tocmai închideam restaurantul. De ce nu treci pe-aici?

Închid telefonul şi mă aplec spre geamul despărţitor ca să vorbesc cu şoferul:

— Schimbare de planuri. Puteţi să mă duceţi la intersecţia dintre Mott şi Hester, în Little Italy?

Şoferul de taxi traversează Broadway-ul şi coteşte pe Grand Street. Mica Italie sclipeşte în noapte, ca smaraldele şi rubinele montate în cercei atârnători, bătuţi cu diamante. Indiferent în ce perioadă a anului treci prin partea asta a oraşului, simţi mereu că e Crăciunul. Beculeţele albe ce strălucesc peste toate intersecţiile, printre care se întrepătrund ornamente de beteală roşie şi verde, alcătuiesc un soi de blazon italienesc peste Grand Street. Exact ca mamei, conaţionalilor mei le place să vadă pe stradă tot anul strălucirea ostentativă a decoraţiunilor.

Trecem pe lângă pieţele deschise unde se vând tricouri, pe care scrie: RUGAŢI-VĂ PENTRU MINE! SOACRĂ-MEA ESTE ITALIANCĂ! şi căni de cafea cu inscripţii declarative: AMERICA, NOI AM DESCOPERIT-O, NOI AM BOTEZAT-O, NOI AM CONSTRUIT-O. În vitrine, precum statuile dintr-o biserică, stau proptite în rame fotografii vintage în alb-negru ale idolilor noştri: un Sylvester Stallone hotărât, în rolul lui Rocky, alergând prin Philadelphia, un Dean Martin visător, ridicând paharul mare de whisky cu gheaţă în faţa camerei de filmat, şi inegalabilul Frank Sinatra, purtând o pălărie moale din fetru, cu borul ridicat la spate, care cântă la microfon într-un studio de înregistrări. În uşa unui magazin atârnă un poster cu o Sophia Loren de peste 1,80 m, cu bustieră şi colanţi negri, în filmul *Căsătorie în stil italian. Bellissima.* Jerry Vale zbiară *Mama Loves Mambo* din megafoane agăţate la colţul Mulberry Street, în timp ce ritmul monoton al unei melodii hip-hop pulsează din câteva maşini aflate în intersecţie. Îi plătesc şoferului şi cobor din taxi.

Cupluri bine îmbrăcate trec agale prin intersecţie, bărbaţii cu cămăşi răsfrânte la gât şi jachete sport, iar femeile, nişte versiuni ale propriei mele mame, cu fuste strâmte cu pliuri la poale şi sacouri asortate. Pantofii lor eleganţi cu tocuri înalte au vârfurile atât de ascuţite, că ai putea să străpungi un şniţel de pui cu ele. Din când în când, pe câte vreo poşetă, sau cizmă, sau pe vreo baretă

străluceşte scurt, ca o părere, un imprimeu de leopard sau de zebră. Italiencelor tinere le plac imprimeurile cu animale – haine, mobilă, accesorii, nu contează, răspundem chemării naturii în orice împrejurare. Când se plimbă, nevestele îşi ţin strâns soţii de braţ, de la scobitura cotului, şi, gata să cadă din cauza tocurilor cui care nu tolerează asemenea greutate, se sprijină de ei.

Uitându-mă în jur, oricare dintre oamenii ăştia ar putea face parte din familia mea. Ăştia sunt italo-americani, care petrec o seară în oraş, luând cina în localuri familiare, pe unde-şi fac, de obicei, veacul. După ce mănâncă şi fac o plimbare (varianta americană pentru *la passeggiata)*, se duc la Ferrara pentru cafea şi desert. Odată ajunşi aici, nevestele se aşază la măsuţele cu blaturi strălucitoare din marmură, trimiţându-şi bărbaţii să aleagă nişte fursecuri din rafturile cu vitrină unde sunt expuse. După ce mănâncă şi beau câte un espresso, se duc din nou la vitrinele amintite şi aleg nişte foitaje, cam vreo duzină, pentru acasă: sfogliatelle pufoase în formă de scoici, muiate în miere, baba cu rom însiropată şi fursecuri uşoare ca fulgul, în formă de aripi de înger, toate aşezate delicat într-o cutie de carton, legată apoi cu o panglică.

Cafeneaua Ferrara nu se schimbă niciodată, are acelaşi decor ca atunci când bunicii mei erau tineri îndrăgostiţi. Totuşi, noi, tinerii italo-americani, ne-am schimbat. Cum cei din generaţia mea se căsătoresc în afara etniei, copiii noştri nu mai arată atât de italieni ca noi, nasurile noastre romane se scurtează, fălcile napoletane se îndulcesc, părul negru ca smoala devine castaniu sau chiar blond. Asimilăm lucruri noi, graţie vreunui soţ irlandez sau vopselei de păr Clairol. Când muza italiencelor din Sud, Donatella Versace, s-a vopsit blond platinat, la fel au făcut şi fetele din Brooklyn. Dar mai suntem câteva, demodatele *paisanas,* care aşteptăm ca părul ondulat să revină la modă, care ne facem singure conserve din roşii şi luăm prânzul duminica în familie, după biserică. Încă ne mai bucurăm de aceleaşi lucruri de care s-au bucurat bunicii noştri – câte o seară în oraş la un platou de paste de casă, cu pâine caldă şi vin

dulce, seară care se încheie cu o conversaţie la o porţie de cannoli, la cafeneaua Ferrara. Nu e nimic anapoda în Mica Italie. Te simţi acasă.

Merg pe Mott Street şi mă uit la numere. Ca' d'Oro e înghesuit între fremătătoarea fabrică de ravioli Felicia Ciotola & Co. și un magazin de dulciuri numit Tuttoilmondo. Deasupra intrării în restaurant este o copertină mobilă neagră, cu dungi albe. Uşa a fost marmorizată, cu linii aurii pe fond crem. *CA' D'ORO* este inscripţionat simplu, cu litere cursive, pe o placă mică de alamă fixată pe uşă.

Intru în restaurant. E mic ca dimensiuni, dar minunat aranjat în stil veneţian, pe tipicul lui Dorothy Draper[14]. Un bar lung, acoperit cu ardezie neagră, se întinde pe toată lungimea peretelui din dreapta. Scaunele de la bar sunt îmbrăcate în piele lăcuită argintie. Mesele au fost aranjate cu grijă ca să eficientizeze spaţiul. Blaturile sunt lăcuite în negru, iar scaunele sunt tapisate cu damasc auriu cu spirale în relief negre. E dificil să obţii un baroc într-un decor restrâns (sau pe o pereche de pantofi, dacă e să fim sinceri), fiindcă e nevoie de spaţiu deschis ca să repeţi modelele opulente ale acelei perioade. Domnul Falconi a reuşit din plin.

Mai sunt două cupluri care plătesc nota. O pereche se ţine de mână peste masă, iar chipurile lor, ce par relaxate la lumina lumânărilor, se apropie pe deasupra paharelor de vin goale; tot ce-a mai rămas din cina lor este o urmă vagă de vin roze pe pereţii de cristal ai cupelor.

Barmaniţa, o fată frumoasă, de vreo douăzeci de ani, spală pahare în spatele tejghelei. Îşi ridică privirea spre mine şi spune:

— Am închis.

— Vreau să-l văd pe Roman. Sunt Valentine Roncalli.

Dă din cap că a înţeles, apoi se duce în bucătărie.

O pictură murală acoperă peretele din spate al restaurantului. Reprezintă o scenă cu un palat veneţian la căderea nopţii. Deşi *palazzo*-ul seamănă cu unul dintre

[14] Decoratoare de interioare (n.tr.)

torturile alea de nuntă din vitrina de la Ferrara, cu arcade împodobite, balcoane deschise, şi în vârf, de-a lungul acoperişului, cu o mare de cruci din metal aurit, e mai degrabă memorabil decât kitsch. Lumina lunii se strecoară prin ferestrele palatului, iluminând canalul din prim-plan cu fâşii de albastru pal. E primitiv ca stil, dar transmite emoţie.

— Hei, ai reuşit! Roman stă în pragul uşii care duce la bucătărie. Îşi ţine braţele încrucişate, şi bustul lui pare enorm sub jacheta albă de bucătar, aidoma unei pânze de corabie. De data asta pare şi mai înalt; nu ştiu de ce, dar pare să fi crescut de fiecare dată când îl văd. În jurul capului are legată o bandană bleumarin care, în lumina aceea, îi dă aerul îndrăzneţ al unui pirat ocupat cu o sticlă de rom.

— Îţi place pictura murală? Nu-şi dezlipeşte ochii de la mine.

— Foarte mult. Îmi place cum străluceşte lumina lunii în palat şi pe apă. Vreau să zic *palazzo.* Sau locuinţa dogelui, mă corectez eu. La urma urmelor, dacă tipul ăsta poate s-o seducă pe buni cu accentul lui italienesc, măcar atâta pot să fac şi eu, să pun la bătaie singurii termeni oficiali de arhitectură pe care-i cunosc.

— Este Ca' d'Oro, pe Gran Canal din Veneţia. A fost ridicat în 1421, şi construcţia lui a durat cam cincisprezece ani. Arhitecţii au fost Giovanni şi Bartolomeo Bon, o echipă formată din tată şi fiu. L-au proiectat ca să le dovedească negustorilor care veneau din Orient că veneţienii sunt oameni de afaceri serioşi. Afaceri grandioase. Plină de megalomani Veneţia, centrul mondial al negoţului şi aşa mai departe. Ştii şi tu ce înseamnă.

— Impresionant. Cine l-a pictat?

— Eu.

Roman se întoarce şi se duce în bucătărie, făcându-mi semn să-l urmez. Mă văd reflectată în oglinda din spatele barului şi, pe loc, mi se destind ridurile ce formează cifra unsprezece între sprâncene. În timp ce-l urmez în bucătărie, îmi propun să nu uit să o rog pe mama să-mi

cumpere o cutie de Frownies, plasturii ăia pe care-i umezeşti şi-i pui pe riduri când dormi. Mama obişnuia să se ducă la culcare cu piese de puzzle bej lipite pe ridurile de pe faţă, şi se trezea cu un ten neted ca de bebeluş.

Bucătăria este atât de micuţă, încât face ca sala de mese să pară măreaţă. În centru se găseşte un banc din lemn pentru tăiat carne (aşa de mic, încât ai putea să-i zici băncuţă). Deasupra, vreo treizeci de oale de dimensiuni diferite atârnă de cârligele de pe o ramă mare din aluminiu.

Peretele din spate, unde se află un grătar mare şi plat, este placat cu o folie de aluminiu. Lângă grătar sunt patru ochiuri în rând, nu faţă în faţă, ca la aragazul de acasă. În colţul alăturat ochiurilor se găsesc patru cuptoare, stivuite unul peste celălalt, ceea ce le face să arate ca un zgârie-nor în miniatură, cu ferestre.

Pe peretele opus se află o chiuvetă triplă adâncă. Mă opresc lângă cele trei frigidere, înalte până în tavan. O maşină de spălat vase de mari dimensiuni este aşezată într-o firidă lângă uşa din spate, care este proptită ca să stea deschisă, dând astfel la iveală o terasă mică, împrejmuită de un grilaj vechi din lemn vopsit. Din maşina de spălat vase se ridică aburi care înceţoşează aerul rece al nopţii.

— Ţi-e foame? mă întreabă Roman.

— Da.

— Astea-s femeile care-mi plac. Celor cărora le e foame. Surâde. Mă ajută să-mi scot haina, pe care o aşez pe un taburet cu rotile de lângă uşă, punându-mi deasupra poşeta să nu cadă.

— În cui e un şorţ.

— Trebuie să muncesc ca să primesc ceva la cină?

— Asta-i regula.

Aşa cum era de aşteptat, în spatele meu e un şorţ alb curat. Îl trag peste cap; miroase a clor şi a fost apretat şi călcat. Roman vine în spatele meu, îmi strânge cordonul la spate, apoi trece în faţă şi mi-l leagă în talie cu o fundă strânsă. După care mă bate uşor peste şold. M-aş fi putut

lipsi de asta, dar e prea târziu. Sunt aici, iar el îmi trage una uşurel peste şold. „Înghite-o şi taci“, îmi spun. Roman îmi pune în mână o lingură mare de lemn.

— Amestecă! Îmi arată o cratiţă mare pusă la foc mic. Înăuntru, străluceşte un morman de risotto moale şi auriu, iar din cratiţă se ridică un abur parfumat de unt nesărat, smântână şi şofran. Şi nu te opri!

Tălpile sandalelor mi se lipesc de pardoseală – un şir de pătrate din cauciuc puse în zona de lucru.

Roman se aşază în genunchi şi-mi desface panglicile de la sandalele argintii de seară în stil roman, din piele de viţel, cu panglici albe care se înfăşoară pe picior până mai sus de gleznă. Când îmi scoate sandaua din picior, căldura mâinii lui îmi dă fiori pe spinare.

— Drăguţe încălţări!

— Mulţumesc. Eu le-am creat.

— Poftim. De sub masa de lucru din mijlocul încăperii scoate o pereche de saboţi roşii din plastic, la fel ca ai lui. Pune-i pe ăştia. Nu i-am făcut eu. După care îmi scoate şi sandaua stângă, încălţându-mă cu celălalt sabot, exact ca prinţul din *Cenuşăreasa.*

Încălţată astfel, fac câţiva paşi.

— Eu sunt delicată, port 39½ . Ăştia ce număr sunt? Patruzeci şi şapte?

— Patruzeci şi patru. Dar nu trebuie să umbli prea mult în ei. O să amesteci tot timpul. Ia sandalele şi mi le atârnă în cui, acolo unde sunt şi şorţurile. Mă întorc imediat, zice şi se duce în restaurant.

În timp ce amestec, mă uit în jos la picioare, care acum îmi amintesc de picioarele puştiului de pe panourile cu reclamă la vopsea Dutch Boy, din Sunnyside, Queens. Îmi amintesc şi de pantofii mari ai tatălui meu, pe care-i încălţam când eram mică. Tropăiam în ei, prefăcându-mă că sunt om mare.

Acum, că sunt singură, arunc un ochi rapid prin bucătărie. Privirea mi se opreşte deasupra chiuvetei, pe poza înrămată a unei femei goale, din profil, cu balcoane uriaşe, care se sprijină de un morman de farfurii murdare.

Îmi face cu ochiul. Dedesubt stă scris: „TREABA FEMEII NU SE SFÂRŞEŞTE NICIODATĂ“

— Asta-i Bruna, zice Roman din spatele meu.

— Ce mai morman de vase!

— Este sfânta protectoare a bucătăriilor.

— Şi a bucătarilor? De-acum înainte o să stau cu ochii doar pe risotto.

Îmi ia lingura şi zice:

— Deci, cum de te-ai hotărât să mă suni?

— Tu mi-ai zis, iar eu sunt foarte bine-crescută, aşa că iată-mă.

— Nu prea cred că aşa stau lucrurile. Ia un praf de sare între degete şi îl presară în cratiţă. Cred că s-ar putea să mă placi niţel.

— O să-ţi pot spune sigur după ce gust din ce găteşti.

— Mi se pare corect. Roman scutură din cap şi zâmbeşte larg.

Un picolo vine din restaurant cu o cratiţă mare, plină cu vase murdare. Le pune în chiuvetă. Vorbesc în spaniolă, iar Roman scoate din buzunar mai multe bancnote de douăzeci de dolari şi i le dă. Picolul îi mulţumeşte, îşi scoate şorţul şi pleacă.

— Roberto mai are un serviciu, la un alt restaurant, îmi explică Roman. Într-o bună zi o să aibă propriul lui restaurant. Şi eu am început la fel, spălând vase.

— Câţi angajaţi ai?

— Trei cu program normal, eu, ajutorul de bucătar şi barmaniţa. Trei cu jumătate de normă, un picolo şi doi chelneri. În restaurant încap doar patruzeci şi cinci de persoane, dar avem toate locurile rezervate în fiecare seară. Tu ştii ce înseamnă să conduci o afacere mică în New York City. Faci mereu ore suplimentare, fără plată. Chiar şi când nu am încăperea plină de clienţi, sunt pregătiri de făcut, sau termin mai devreme şi mă duc prin pieţe, sau sunt aici şi mai adaug câte ceva la meniu. În timp ce Roman amestecă în risotto, observ ce mâini curate are şi ce îngrijite îi sunt unghiile. În plus, e o afacere costisitoare. În unele zile, am sentimentul că abia reuşesc

să mă descurc.

Mă duc la chiuvetă şi mă întorc cu spatele la Bruna.

— Probabil că te descurci ceva mai bine decât spui, doar căutai un apartament în imobilul Richard Meier.

— Agenta imobiliară îmi arăta un potenţial spaţiu de restaurant pe strada aia. După care s-a oferit să-mi arate un apartament. Zâmbeşte. Eram curios. Pe urmă, te-am văzut. Roman îmi ia lingura şi amestecă în risotto. E o clădire pe cinste cea pe care o are bunica ta.

— Ştim.

Barmaniţa, care poartă haină şi pălărie, se opreşte în pragul uşii.

— Plec.

— Mulţumesc, Celeste. Salut-o pe Valentine.

— Mă bucur de cunoştinţă, zice şi pleacă.

— E foarte drăguţă.

— E măritată.

— Foarte frumos. Interesant. Roman ţine să specifice că barmaniţa lui e măritată.

— Eşti adepta căsătoriei?

— A celor reuşite. Mă îndrept spre blatul de lucru curat de lângă chiuvetă. Dar tu?

— Nu sunt fan, replică el.

— Măcar eşti sincer.

— Ai fost măritată? întreabă.

— Nu. Dar tu?

— Da.

— Ai copii?

— Nu. Surâde.

— Sper că nu te superi că-ţi pun întrebări ca la recensământ.

Râde.

— Ai un stil neobişnuit.

— Nu mă dau în vânt după stil. Dacă aş fi făcut-o, te-aş fi ignorat după ce te-am văzut în tricoul Campari şi cu şortul în dungi, care arăta ca pantalonii bufanţi pe care-i poartă gărzile de la Vatican.

— Aha, carevasăzică ai ceva împotriva culorilor vii.

— Nu chiar. Doar că-mi place ca un bărbat să poarte şi altceva în afară de hainele de lucru.

Roman răzuieşte o bucată de parmezan maturat peste risotto.

— Ei, dacă nu mă înşală memoria, şi veşmintele tale din seara aia erau spectaculoase.

Mă fac precum culoarea de la tocurile cui ale Sfintei Bruna: roşie-rubinie.

Râde.

— Hei, de ce te-ai simţi jenată?

— Dacă eu te-aş fi văzut gol pe un acoperiş, aş fi pretins că n-am văzut nimic. E vorba, pur şi simplu, despre bune maniere.

— Mi se pare corect. Dar să zicem că ne întâlnim pe stradă şi tu porţi o rochie minunată, aşa cum este cea cu care eşti îmbrăcată în seara asta. Să nu-ţi închipui că nu mă gândesc cum ai arăta fără ea. Aş zice deci că tocmai am sărit peste o etapă.

— Eu nu sar peste etape. De fapt… nu ies cu italieni, spun repede, ca pe o mărturisire.

Pune lingura jos, apucă poalele şorţului şi le foloseşte ca protecţie ca să ia cratiţa de pe aragaz.

— Pot să te întreb de ce?

— Nu joacă cinstit.

Îşi dă capul pe spate şi râde.

— Glumeşti. Respingi o întreagă categorie de bărbaţi pentru ceva ce n-a făcut, dar o crezi capabilă că ar putea să facă? Eşti plină de idei preconcepute.

— Cred în ADN. Dar stai să-ţi explic chestia asta din punct de vedere culinar. Cu vreo zece ani în urmă, existau toate articolele alea despre soia. Mâncaţi soia, beţi lapte de soia şi nu mai mâncaţi produse lactate, fiindcă o să vă omoare. Aşa că n-am mai mâncat brânză obişnuită şi n-am mai băut lapte, dar am mâncat chestiile din soia. Ei bine, îmi făceau greaţă, dar am continuat, fiindcă în tot ce citeam se spunea că soia îmi face bine, deşi corpul meu zicea pe dos. Când i-am povestit bunicii despre asta, mi-a spus: „Niciodată în istoria noastră, noi, italienii, nu am

consumat soia. Brânza, şi roşiile, şi smântâna, şi untul, şi pastele există în alimentaţia noastră de secole. Ne merge bine şi suntem înfloritori. Scapă de soia.“ Şi asta am făcut. Când am reînceput să mănânc ce mâncau strămoşii mei, m-am simţit de milioane.

— Ce legătură are asta cu faptul că nu ieşi cu italieni?

— Se aplică acelaşi principiu. Bărbaţii italieni au ţesut mii de ani de istorie romantică în jurul noţiunii de Fecioară şi de prostituată. Ar trebui să te întorci până la etrusci, cu doctorul Phil ca îndrumător, ca să schimbi felul în care gândesc bărbaţii italieni. Iar eu susţin că este imposibil să schimbi natura fundamentală a poporului nostru, şi, în special, felul de a fi al bărbaţilor italieni. Risottoul e gata.

— Am pus masa pentru noi doi. Face un semn spre uşă: Te rog.

Îl urmez în sala de mese, unde draperiile bufante de la fereastra din faţă au fost pe jumătate trase. Cred că în tot restaurantul sunt aşezate vreo cincizeci de lumânări albe de toate mărimile şi formele, care proiectează adevărate dantelării de lumină roz pe pereţi. Şiruri de lumânări votive pâlpâitoare, în sfeşnice de cristal cu incrustaţii, sunt aşezate în mici firide din piatră sub pictura murală, iar flăcările lor portocalii minuscule formează un tot unitar.

Mă uit la ceas. E două dimineaţa. Rareori mănânc după ora şapte seara. N-am mai fost în oraş atât de târziu de când m-am mutat în Village. Nu-mi vine să cred. Chiar mă *distrez.* Îmi văd reflexia în oglindă şi, de data asta, în mod miraculos, între sprâncene nu mai apare cifra unsprezece. Ori m-am transformat de la tratamentul de întinerire cu aburi aplicat de cratiţa cu risotto, ori îmi place cum se desfăşoară seara.

— Hai, cu curaj. Te rog, ia loc, zice.

— E minunat.

— E doar un decor. Roman pune pe masă un platou cu flori delicate de dovleac trecute printr-un aluat uşor şi prăjite.

— Cu ce ocazie?

— Cu ocazia primei noastre întâlniri. Aruncă şorţul.

Scot şi eu şorţul peste cap, îl împăturesc şi-l pun pe speteaza unui scaun de la masa de alături. Despăturesc şervetul şi mi-l pun în poală, apoi întind mâna după o floare de dovleac şi iau o înghiţitură. Floarea delicată, trecută prin aluatul crocant, este uşoară precum organza.

Roman se duce iar la bucătărie şi se întoarce cu o pâine caldă învelită într-o pânză de un alb strălucitor, după care se întoarce din nou în bucătărie.

Cât este el plecat, studiez cu minuţiozitate fiecare detaliu din aranjamentul mesei. N-am mai văzut niciodată modelul ăsta de porţelan, aşa că întorc farfuria de pâine ca să văd inscripţia de pe dos. Farfuriile sunt din Umbria, un design îndrăzneţ numit Falco, ce înfăţişează pene albe pictate manual, pe un câmp de un verde aprins. Modelul ăsta dă o pată de culoare tăbliei negre de lac a mesei.

Roman se întoarce cu o mică supieră pe care o pune pe masă. Scoate dopul de la o sticlă de Chianti toscan şi-mi toarnă întâi mie, apoi lui. Se aşază la masă. Ridică paharul.

— Vin grozav, mâncare grozavă, femeie grozavă…

— A, da. În sănătatea Brunei! Ridic paharul.

Roman îmi pune cu polonicul risotto în farfurie, din care se ridică, plutind, un nor cu iz de unt. Risottoul este un fel de mâncare dificil, care nu-i reuşeşte oricui. E multă muncă, trebuie să amesteci boabele de orez până când se umflă şi devin moi, sau până când îţi cade ţie braţul, depinde care se petrece mai întâi. Totul e legat de timp, fiindcă dacă amesteci prea mult orezul, se transformă într-o chestie vâscoasă, ca pasta de lipit tapetul. Dacă nu amesteci destul, devine supă.

Gust un pic.

— Eşti un geniu, îi spun. Mai că roşeşte. Cine te-a învăţat să găteşti?

— Mama mea. Am avut un restaurant de familie în Chicago. Falconi, în Oak Lawn.

— Şi atunci de ce-ai venit în New York City?

— Sunt cel mai mic dintre cei şase fraţi. Toţi am lucrat în restaurantul ăla, dar fraţii mei n-au văzut mai departe de faptul că eram mezinul familiei. Nici chiar când

trecusem de treizeci de ani, n-am putut să schimb percepţia asta legată de ordinea în care te-ai născut. Ştii despre ce vorbesc, nu?

— Alfred e şeful, Tess e cea inteligentă, Jaclyn e cea frumoasă, iar eu sunt cea hazlie.

— Deci înţelegi. Munceam pentru familie de când eram adolescent. Mama m-a învăţat să gătesc, apoi am fost la şcoală şi am mai învăţat câte ceva. În cele din urmă, am vrut să folosesc ce învăţasem şi să mai schimb câte ceva în restaurant. Curând, s-a dovedit că lor le plăcea restaurantul exact aşa cum era. După certuri îndelungi şi după ce aproape că m-am înecat în lacrimile maică-mii, am plecat. Ţineam morţiş să reuşesc prin propriile puteri. Şi unde altundeva poţi să-ţi faci un renume ca bucătar italian decât aici, în Mica Italie?

Roman umple din nou paharele. Avem multe în comun. Poveştile noastre sunt asemănătoare; nu doar partea italienească, ci şi modul în care suntem trataţi de familiile noastre. Chiar dacă amândoi am făcut nişte alegeri îndrăzneţe şi am căpătat experienţă de viaţă, familiile noastre ne tratează la fel.

— Şi tu cum de te-ai hotărât să intri în afacerea familiei? mă întreabă. Nu prea mai sunt mulţi cei care fac pantofi pe-aici.

— Păi, eram profesoară de engleză la clasa a noua, în Queens. Însă la sfârşit de săptămână mă duceam în oraş şi o ajutam pe buni la atelier. În cele din urmă, a început să mă înveţe diverse chestii despre cum se fac pantofii, altceva decât cum se împachetează şi se livrează. După o vreme, a început să-mi placă.

— Nimic nu se compară cu munca mâinilor tale, nu-i aşa?

— Este tot ce am, din punct de vedere mental şi fizic. Uneori sunt aşa de dărâmată la sfârşitul unei zile, că abia reuşesc să ajung până sus. Dar munca în sine e doar o parte din tot. Îmi place la nebunie să desenez, să schiţez pantofii şi să vin cu idei noi, apoi să-mi dau seama cum să-i fac. Într-o bună zi vreau să creez pantofi. Vinul ăsta mi-a

indus o stare de bine. Tocmai m-am destăinuit unui bărbat aproape străin într-un fel în care rareori o fac, chiar şi faţă de mine însămi.

— De când lucrezi cu bunica ta? întreabă.

— De aproape cinci ani.

Roman mai ia o floare de dovleac de pe farfurie.

— Cinci ani. Deci asta înseamnă că ai cam…?

— Douăzeci şi opt, spun, fără să clipesc măcar.

Roman îşi apleacă puţin capul şi se uită la faţa mea dintr-un alt unghi.

— Aş fi zis că eşti mai tânără.

— Nu mai spune! N-am minţit niciodată în legătură cu vârsta mea, dar cum am aproape treizeci şi patru, pare un moment potrivit să încep.

— Eu m-am căsătorit când aveam douăzeci şi opt, zice. Am divorţat la treizeci şi şapte. Acum am patruzeci şi unu. Mitraliază cifrele fără nici cea mai mică ezitare.

— Cum o chema?

— Aristea. Era grecoaică. Nici până în ziua de azi n-am văzut o femeie mai frumoasă.

Când un bărbat îţi spune că cea mai frumoasă femeie din lume e fosta lui nevastă, după ce, preţ de mai bine de-o oră, te-a privit încontinuu, ceva e putred la mijloc.

— Grecoaicele sunt nişte italience mai bronzate, spun sorbind din vin. Ce n-a mers?

— Eu munceam prea mult.

— Ei, hai, las-o baltă. Un grec ar înţelege când e vorba despre muncă.

— Şi presupun că nu m-am străduit suficient de mult să-mi menţin căsnicia.

Mă uit la lucrurile făcute de mâna lui Roman – pictura murală, lumânările, festinul de pe masă –, apoi îi privesc ochii, în care am început să mă încred. Pot să vorbesc cu bărbatul ăsta. O fac aproape fără niciun efort. Mă simt prost că am minţit în legătură cu vârsta mea. Asta ar putea fi prima dintr-un şir lung de întâlniri; ce mă fac acum?

— Mă bucur că m-ai sunat… începe el.

— Trebuie să-ţi spun ceva, îl întrerup. Am treizeci şi trei

de ani. Chipul meu devine roşu ca feliile de ardei din salata de cruditãţi. N-am minţit niciodată, mă crezi? Am făcut-o acum fiindcă, ei bine, treizeci şi trei pare aproape treizeci şi patru, care înseamnă deja foarte mult. Tu însă ar trebui să cunoşti adevărul.

— Nu-ţi face probleme. Nu ieşi cu italieni, ai uitat?

Zâmbeşte. Apoi se ridică şi se apropie de mine. Îmi prinde mâinile într-ale lui şi mă ridică de pe scaun. Ne privim aşa cum se privesc oamenii când se gândesc dacă se sărută sau nu. Mă simt vinovată că i-am spus lui Gabriel că nasul lui Roman seamănă cu nasul pe care atârnă ochelarii lui Groucho Marx. Din unghiul ăsta, nasul lui e splendid, drept şi absolut perfect.

Roman îmi cuprinde faţa cu mâinile. La început, când buzele noastre se întâlnesc, sărutul lui e blând, şi senzual, şi foarte sincer, la fel ca el. Cum atingerea lui mă poartă departe, într-un loc minunat, un loc unde n-am fost de foarte multă vreme, am senzaţia că mă aflu în Piazza Medici din Veneţia. Roman mă prinde în braţe, iar mătasea rochiei scoate un foşnet, ca atunci când vâsla se scufundă în apa canalului din pictura murală aflată în spatele lui.

Ultimul bărbat pe care l-am sărutat a fost Cal Rosenberg, fiul furnizorului nostru de nasturi din Manhasset. Să spunem doar că nu m-a făcut să tânjesc după alte săruturi. Sărutul lui Roman Falconi însă, chiar aici, în acest restaurant încântător de pe Mott Street, din Mica Italie, încălţată cu nişte saboţi butucănoşi, mă face să cred că există posibilitatea unei noi poveşti de iubire adevărată. Mă sărută din nou, şi mâinile-mi alunecă pe braţele lui, spre bicepşi. În mod clar, bucătarii ridică multe greutăţi, în vreme ce furnizorii de nasturi şi administratorii fondurilor de investiţii, nu.

Îmi lipesc faţa de gâtul lui Roman, iar parfumul seducător de ambră şi cedru de pe pielea lui curată este nou, şi totuşi familiar.

— Miroşi fantastic, îi spun ridicându-mi privirea spre el.

— Bunica ta mi-a dat-o.

— Ce ţi-a dat?

— Apa de colonie.

Nu-mi vine să cred că buni i-a dat lui Roman mostra gratuită de colonie bărbătească din punguţa cu cadouri de la nunta lui Jaclyn. Nu ştiu dacă să mă simt jenată că i-a dat-o lui, sau jenată pentru el, că s-a hotărât s-o folosească.

— Mi-a zis că ori o iau, ori o varsă toată pe Vinnie, poştaşul. Nu-ţi place?

— Îmi place la nebunie.

— „La nebunie“ sunt cuvinte puternice.

— Păi, şi apa ta de colonie este puternică.

Zgomotul râsetelor din stradă sparge liniştea din restaurant. Pe fereastră văd picioarele unui grup de petrecăreţi de sâmbătă noaptea, în drum spre următorul popas. Încălţările lor, un amestec de pantofi cu model perforat, lustruiţi, de cizme din piele întoarsă, până la glezne, şi de două perechi de escarpeni cu tocuri înalte, una din piele de culoare roşu-rubiniu şi cealaltă din imitaţie de crocodil, de culoare neagră, se opresc în faţă la Ca’ d’Oro. „Închis“, aud o femeie spunând în faţa uşii de la intrare.

Nu şi pentru mine. Roman Falconi mă sărută din nou.

— Hai să mâncăm, spune.

În ciuda amplelor lucrări de construcţii care se desfăşoară în această parte a Manhattanului aflată pe malul Hudsonului, se întâmplă multe şi de partea cealaltă a râului. În depărtare, macarale ale căror braţe se leagănă în aer ridicând pachete cu lemn, conducte şi blocuri de ciment, par nişte marionete care se joacă pe scenă. Pufăitul ritmic al sonetei se îndulceşte pe măsură ce traversează râul, aducându-mi aminte de sunetul unui filtru de făcut cafea.

Mă sprijin de balustrada debarcaderului din faţa atelierului nostru şi-l aştept pe Bret, cu care trebuie să mă întâlnesc în pauza lui de prânz. În corturile albe permanent ridicate pe debarcader, este în plină desfăşurare o oră de pictură. Doisprezece artişti cu spatele

la mine şi cu şevaletele îndreptate spre est pictează pe pânze albe peisajul din West Village, situat pe malul râului.

Îi urmăresc pe studenţi, în timp ce profesoara se plimbă în tăcere printre şevalete, dându-se un pas înapoi ca să vadă mai bine lucrările. Îl atinge pe unul dintre pictori pe umăr. Artistul dă din cap aprobator, se lasă puţin pe spate, aruncă o privire scurtă la pânză, apoi face un pas înapoi, înmoaie o pensulă mică în culoare şi pictează o linie zveltă albă peste acoperişul unei vechi fabrici, pe care o zugrăvise în detaliu. Într-o clipită, în tabloul lui, pe cerul cenuşiu care atârnă peste acoperişuri ca o cârpă veche, se revarsă lumina, schimbând complet atmosfera din peisajul citadin. Buni m-a învăţat despre puterea contrastului, folosind un mic ornament deschis la culoare pentru a scoate în evidenţă căputa pantofului, sau unul de culoare închisă pentru a o defini, dar n-am văzut niciodată cum conceptul prinde viaţă prin folosirea atât de subtilă a culorii. O să ţin minte asta data viitoare când o să aleg o podoabă.

Bret lucrează pentru o casă de brokeraj, la câţiva paşi de magazinul nostru. Când eram împreună, venea uneori în weekenduri să mă ajute, atunci când simţea nevoia să mai evadeze de la studiul pentru MBA. Îl admiram fiindcă nu-şi uitase nicio clipă rădăcinile din clasa muncitoare, şi era în stare să-şi suflece mânecile şi să trudească atunci când era nevoie, muncă manuală cinstită, ca pe vremuri. Cred că, dacă am avea nevoie într-o zi de ajutor pentru o comandă şi l-am ruga să vină, s-ar apuca de treabă cu acelaşi elan, de dragul vremurilor trecute.

Îl văd în depărtare, cum se îndreaptă sprinten spre mine, în trencicotul bej de la Burberry, care flutură în vânt, lăsând să se vadă costumul. Bret ia ultima muşcătură dintr-un măr, iar cotorul îl aruncă în râul Hudson. Sunt realmente mândră de el şi de tot ceea ce a realizat; dar sunt şi îngrijorată. Este singurul bărbat pe care-l cunosc care a obţinut tot ce-a vrut, dar tipul care are totul se poate întrece pe sine într-un singur fel: obţinând *mai mult.* Mă gândesc la Chase şi la zâmbetul ei radios. Ea înseamnă

oare mai mult? Când ajunge lângă mine, Bret mă sărută pe obraz.

— Hai, pune-mă la curent. Spune-mi totul despre afacere.

— Buni a tot împrumutat bani punând imobilul gaj, ca să ţină afacerea pe linia de plutire. Alfred s-a uitat pe registrele contabile şi a zis că trebuie să-şi restructureze datoria.

— Şi eu cum pot să te ajut?

— Cred că Alfred foloseşte chestia asta ca pe o scuză pentru a o face pe buni să se retragă şi să vândă imobilul. El ar urma să încaseze bani frumoşi de pe urma proprietăţii imobiliare, dar ar însemna sfârşitul Firmei de Încălţăminte Angelini. Chestie care pe mine m-ar lăsa…

— Fără loc de muncă. Sau fără o casă.

— Sau fără viitor, adaug scurt.

— Bunica ta ce vrea să facă?

— I-a spus că nu e pregătită să vândă. Dar, între noi fie vorba, e speriată.

— Uite ce e, dacă vorbim despre proprietatea imobiliară, valorează o avere. Avem tipi care se ocupă de aşa ceva.

— Nu vreau s-o ajuţi să vândă. Vreau să mă ajuţi pe mine s-o cumpăr.

Bret face ochii mari.

— Vorbeşti serios?

— Ştii cât înseamnă afacerea asta pentru mine. Reprezintă totul. Dar nu am prea mulţi bani puşi de-o parte, nici măcar nu mă apropii de suma necesară. Nu am garanţii. Şi chiar dacă sunt pe cale să devin maestră, mai sunt încă lucruri pe care le învăţ de la buni.

— Val, e o chestie dură. Alfred o poate influenţa pe bunica ta.

— Ştiu! Dar nici eu nu mă las. Dacă aş avea un alt plan, cred că l-ar lua în considerare.

— Aşadar, tu cauţi investitori care să ţină afacerea pe picioare în timp ce tu încerci să găseşti o modalitate de a o cumpăra?

— Cam aşa ceva. Ceea ce vreau să zic e că habar nu am

de finanţe.

— Ştiu, spune surâzând.

— Dar tu ai.

— Ştii că sunt gata să te sprijin. Stai numai să mă dumiresc. Mă ia de braţ şi ne întoarcem spre Perry Street.

— Te comporţi cum se cuvine? îl întreb.

— Precum un sârguincios băiat de altar. N-am uitat ce am acasă, dar mulţumesc că mi-ai adus aminte.

— Păi, de ce sunt eu lângă tine? Sunt portavoce pentru fidelitate.

Tess se răsuceşte în scaunul de la coafor ca să vadă în oglindă cum îi stă la spate tunsoarea cea nouă. Am reuşit s-o păcălesc pe soră-mea să vină la salonul Evei Scrivo, în Meatpacking District, promiţându-i o tunsoare după ultima modă.

În faţa oglinzilor din podea până în tavan sunt aliniate scaune din piele neagră, ocupate toate de cliente în diferite faze de tuns sau de vopsire a părului. O femeie poartă pe cap o podoabă formată din numeroase fâşii late din folie de aluminiu, date cu decolorant; o altă femeie, cu şuviţe scurte de culoarea şampaniei pe o parte este coafată cu o perie rotundă, pe care este înfăşurat strâns părul, uscat apoi cu föhnul; unei alte cliente i se vopsesc rădăcinile cu un amestec maro-vişiniu aplicat din abundenţă, în vreme ce vârfurile părului stau departe de scalp, ca spiţele unei biciclete.

— Ai avut dreptate, Val. Aveam nevoie de aşa ceva. Cu tunsoarea aia anostă arătam ca o casnică searbădă tipică. Tess zâmbeşte. Nu c-ar fi ceva rău să fii casnică, doar şi eu mă număr printre ele.

Scott Peré, maestru al părului ondulat, înfoaie cu o mână părul scurt şi des al lui Tess, uitându-se, în acelaşi timp, la imaginea ei reflectată în oglindă.

— Nu vă zic decât o dată, aşa că deschideţi bine urechile. Şuviţe după treizeci de ani, fetelor. Şuviţe.

— Îmi vin în cap multe chestii de care are nevoie o femeie după treizeci de ani, iar şuviţele nu intră nici măcar

în primele zece, îi dau replica.

— Un amendament la regulă, zice el. Cu tenul tău fantastic ai timp până la patruzeci. Scott îşi ia pieptenele şi trece la următoarea clientă, care stă sub o drăcie de uscat părul, care împrăştie căldură peste bigudiuri în timp ce se roteşte lent în jurul capului ei, ca un halo metalic pivotant.

Subtilizez nişte cremă de netezit părul de la Scott, mi-o pun pe cap şi apoi masez bine să intre. Îmi sună mobilul în poşetă.

— Răspunde tu, Tess. E buni, care se întreabă unde suntem.

— Alo. Tess ascultă câteva clipe. Îmi prind părul într-un coc în dreptul creştetului. Nu este Valentine. Sunt sora ei. Tess îmi întinde mobilul. E un bărbat.

— Alo?

— Am crezut că tu eşti. Scuze, zice Roman.

— Roman?

— Ce nume sexy! spune Tess aprobator, luându-şi poşeta pentru a se duce la casă să plătească.

— Te-am sunat ca să-ţi mulţumesc pentru seara aceea, continuă Roman. Am primit bileţelul tău. Îl port în buzunar.

— Visez la risottoul ăla.

— Doar atât? Chiar pare dezamăgit. Mă întrebam când ne mai putem vedea.

— Trebuie să te tunzi? îl întreb.

— Nu, râde el.

— Păcat. E un scaun liber aici şi mă pricep foarte bine să mânuiesc foarfeca.

— O să sar peste tuns, dar nu şi peste tine. Ce zici? Partea neplăcută e că sunt absolut prins aici.

— La fel şi eu la atelier. Ce-ai zice să te sun eu să bem o cafea, într-o zi, după masa de prânz.

— Sună bine.

Închid telefonul mobil şi-l pun în buzunar. Ies din salon şi mă întâlnesc cu Tess. Îmi face semn cu mâna şi continuă să vorbească cu soţul ei. „Nicio seară specială. Absolut sigur. Spune-i Charismei să nu se atingă de glazură, şi

Chiarei că nu are voie să doarmă în patul nostru. Bine, scumpule. Mă întorc la buni împreună cu Val. Ajung acasă până la ora de culcare. Te iubesc.“ Închide telefonul. Charlie e ocupat până peste cap. Charisma s-a jucat cu telefonul lui mobil şi l-a sunat din greşeală pe şeful lui. Tess se uită la mine.

— Ei?

— Am avut o întâlnire.

— Şi?

— E un tip foarte interesant.

— Vreun ciudat?

— Deloc. E ultimul răcnet.

— Complicat?

— Păi nu sunt toţi aşa?

— Până şi Charlie al meu. Complicat chiar şi în ceea ce priveşte cele mai elementare cerinţe. Îi place să mănânce paste marţea, să se uite la un film vinerea şi să facă sex sâmbăta.

Tess n-a vorbit niciodată despre relaţia sexuală cu soţul ei. În mod clar, tunsoarea a eliberat-o. Râd. E un program fezabil.

— Nu mă plâng. Dar trebuie să te fereşti de rutină. Unui bărbat trebuie să-i ţii interesul permanent viu. Charlie se apropie de patruzeci de ani, şi ştii ce se întâmplă. Maşină nouă, nevastă nouă, viaţă nouă.

— Ţie n-o să ţi se întâmple asta niciodată, o asigur pe soră-mea.

— Mamei i s-a întâmplat.

— Da, dar prin anii optzeci. Atunci, i se întâmpla oricărei mame.

— Istoria are un fel bizar de a se repeta. Tess îşi înfundă mâinile în buzunare în timp ce ne plimbăm. Chiar şi bunica a avut *problema* ei cu bunicul.

Mă opresc şi mă uit la soră-mea.

— Cum?

— Da, mama mi-a spus că bunicul a avut o… prietenă.

— Vorbeşti serios?

— Nu ştiu cum o chema, sau altceva, dar mama mi-a

spus despre asta înainte să mă mărit.

— Şi tu nu mi-ai zis nimic?

— De când sunt poveştile legate de infidelitate vreun soi de moştenire pe care trebuie s-o împărţim ca pe argintăria familiei?

— Totuşi. Mă simt prost că bunica nu mi s-a confesat. Buni n-a pomenit niciodată despre subiectul ăsta.

— Tu îl idolatrizai pe bunicul. De ce-ar fi făcut-o?

Descui uşa din faţă a imobilului nostru. Eu şi Tess intrăm în vestibul. Uşa atelierului este deschisă, mesele de lucru sunt goale, iar mica lampă de birou este singura care împrăştie lumină în încăpere. Pe birou este un bilet cu scrisul lui buni: „Ne vedem pe acoperiş – au sosit castanele“.

O luăm la goană pe scări, şi abia mai suflăm când ajungem sus.

— În altă viaţă, spun gâfâind, vreau să locuiesc într-una dintre mansardele alea fabuloase, fără nicio scară, doar spaţiu.

— O existenţă asistată originală, spune Tess respirând greu.

Deschid uşa de la acoperiş. Buni a dat drumul la grătar, iar pe jarul roşiatic sunt două tigăi mari, acoperite cu folie de aluminiu. Parfumul castanelor care se prăjesc, un miros delicios de miere şi smântână, îndulceşte mirosul de fum.

— Anul ăsta sunt bune. Cărnoase, zice bunica, scuturând tigaia pe care o ţine de mâner cu o mănuşă de bucătărie. Şi-a acoperit părul cu o basma, iar paltonul e încheiat până la gât. O, Tess, îmi place mult părul tău.

— Mulţumesc. Scutură din cap. Scott e foarte priceput. Ar trebui să te duci şi tu, buni.

— Poate c-o să mă duc. Buni scoate spatula din cârligul aflat pe partea laterală a grătarului.

Cu mănuşa de bucătărie dă la o parte folia de pe tigaie, apoi sparge castanele cu partea plată a spatulei, ca să vadă dacă sunt coapte. Le pune cu lingura pe o tavă de prăjituri din oţel inoxidabil. Eu şi Tess ne aşezăm pe şezlong şi luăm tava. Suflăm pe ele, luăm câte una,

scoţând castana dulce şi translucidă din coaja lucitoare. Le aruncăm direct în gură. Dumnezeiesc.

— Mama mea ura castanele, spune buni. Când era copil în Italia, aveau bani foarte puţini, şi făceau totul din castane – paste, pâine, prăjituri, umplutură pentru ravioli. Când familia ei a emigrat, a jurat că n-o să mai mănânce castane vreodată. Şi nici n-a mai mâncat.

— Ăsta e doar un exemplu care arată că uneori nu putem scăpa de lucrurile care ni s-au întâmplat în copilărie. Tess îşi îndreaptă privirea spre New Jersey, unde probabil soţul ei e încuiat în garaj, în vreme ce Charisma şi Chiara pictează uşile automate cu glazură.

— Eu aş vrea să scap de unele amintiri din perioada maturităţii, spun în timp ce mai sparg o castană.

Uşa de la acoperiş se deschide cu putere.

— Nu vă alarmaţi, sunt eu, zice Alfred punându-şi servieta lângă uşă. Se duce spre bunica şi o sărută.

— Ce surpriză, spune Tess în timp ce fratele nostru o sărută pe obraz întâi pe ea, apoi pe mine.

— M-a sunat buni şi mi-a spus că au sosit castanele, zice Alfred înţepat.

— Mă bucur că ai reuşit să vii. Buni îl priveşte pe singurul ei nepot şi radiază atâta dragoste, că ar putea umple golful de la Docul 46.

— Am fost la bancă, spune el, trăgând adânc aer în piept. Vor cifre, o nouă evaluare a proprietăţii tale.

— Crezi că o să fie bine? îl întreb în timp ce mă ridic în picioare.

— Nu ştiu încă, Valentine. Mai sunt multe informaţii care trebuie adunate. Cu cât cercetez mai mult, cu atât cred că ar trebui să vă gândiţi să vindeţi imobilul.

— A, deci n-ai venit pentru castane, ai venit să agăţi panoul cu „De vânzare“, îl apostrofez.

— Val, nu mă ajuţi deloc, spune Alfred.

— Dar tu? i-o întorc.

Bunica amestecă în tigaie castanele cu spatula.

— Adu agenţii, Alfred, spune încet.

— Buni… protestez eu, dar mi-o retează.

— Trebuie, Valentine. Şi o vom face. Tonul ei îmi spune că subiectul este închis. Alfred ia o castană de pe tava pe care o ţine Tess, sparge coaja şi o mănâncă. Mă uit la Tess, care se uită la mine. Apoi Tess spune:

— Numai să nu uiţi de Valentine, buni. Ea reprezintă viitorul firmei de pantofi.

— Mă gândesc mai întâi la nepoţii mei, spune buni luându-i lui Tess tava din braţe. La voi toţi.

Forest Hills

La ora la care eu şi buni ne urcăm în metrou la staţia Eighth Street, ca să mergem în Queens, nu e nici ţipenie de om. Este o dimineaţă liniştită de duminică, dar urmele unei nopţi nebune de sâmbătă se pot vedea atunci când ocolim sticlele de băutură şi dozele de suc goale. După ce trecem de turnichete, peronul metroului este plin de mirosul pătrunzător al uleiului de motor şi al gogoşilor Dunkin. N-am priceput niciodată cum poate mirosul de gogoşi să coboare sub nivelul străzii, dar nu şi aerul proaspăt.

Un tren intră în staţie, uşile de un cenuşiu tern se deschid larg, iar eu urc repede şi scrutez vagonul cu privirea pentru a mă asigura că este *unul bun.* Într-un vagon bun nu există mâncare lăsată pe scaune, călători ciudaţi sau umezeală dubioasă pe podea. Buni alege două scaune în colţ, iar eu mă aşez lângă ea. În timp ce trenul se pune în mişcare cu o smucitură, buni scoate din geantă o ediţie de metrou a lui *New York Times* şi începe să citească.

— Ştii că totul e un aranjament, îi spun. Mergem la un *brunch* de duminică, dar, de fapt, altceva se pune la cale. Am o intuiţie foarte bună în privinţa chestiilor ăstora.

— Nu mergem să vedem fotografiile şi filmul de la nunta lui Jaclyn?

— Asta este numai o parte a programului.

Buni împătureşte ziarul într-un pătrat.

— Păi, ce crezi că pun la cale?

— Greu de spus. Dar *tu* ce crezi?

Încerc să o iau direct pe buni, care este recunoscută pentru discreţia ei în privinţa amănuntelor importante, dar care aruncă bomba atunci când toată familia e de faţă. Cum nu-mi răspunde, încerc o altă abordare.

— A sunat Alfred. Ce voia?

— A întrebat ceva legat de impozitul trimestrial. Asta a fost tot.

— Mi-am închipuit că a vândut deja clădirea şi că fraţii Moishe vin spre noi să ne scoată în stradă.

Îşi pune ziarul în poală.

— Ştii, Valentine, încerc să fac numai ce este bine pentru familia mea.

Mi-ar plăcea să-i spun bunicii că, de data asta, ceea ce este bine pentru familia ei este rău pentru noi două. M-am întâlnit cu un agent imobiliar din cartier şi am aflat că pur şi simplu nu există niciun loc în apropiere de Perry Street pe care ni l-am putea permite, ca să mutăm Firma de Încălţăminte Angelini. Agentul găsise un spaţiu gol la o mansardă tocmai în Brooklyn, într-o zonă industrială, înconjurată de ateliere de reparat automobile, o oţelărie şi un depozit de cherestea. Gândul că ne-am putea muta atelierul departe de râul Hudson şi de agitaţia din Greenwich Village m-a întristat atât de tare, încât nici nu m-am dus să văd spaţiul.

— Înţelegi de ce sunt un car de nervi?

Mă uit pe fereastră.

— Încă nu s-a întâmplat nimic.

Dau din cap. Asta este buni cea de altădată, şi asta este exact atitudinea care ne-a băgat în belea. Şi mi-e teamă că şi eu sunt la fel ca ea. Negarea îţi asigură o linişte temporară, sub protecţia speranţei şi, eventual, a norocului, dar este o stare de spirit neutră, care se potriveşte oricărei situaţii. Mai pot trece ani buni până când se năruie totul, dar, între timp, ce se întâmplă? Păi, ne e *bine.* Aşteptăm plini de speranţă. Negarea nu face rău până în ultima clipă, când este prea târziu să mai salvezi situaţia.

— Îmi pare rău. Sunt doar nervoasă, asta e tot, îi spun.

Când trenul intră în staţia Forest Hills, o ajut pe buni să se ridice. Braţele ei sunt puternice, dar genunchii nu o mai ajută, iar în ultima vreme e tot mai rău. Seara îi ia mai mult timp să urce scările, iar plimbările prin Village au fost

suprimate complet. Am decupat un articol din *New York Times* despre înlocuirea articulaţiilor genunchilor şi i l-am lăsat pe masă lângă cafeaua de dimineaţă, dar atunci când a citit că perioada de recuperare este de şase săptămâni, s-a spulberat orice posibilitate privind o intervenţie chirurgicală. „Genunchii mei sunt destul de buni“, a stăruit ea. „Dacă m-au adus până aici, mă pot duce şi până la linia de sosire.“ Apoi a aruncat articolul la coşul de gunoi.

Urcăm cu scara rulantă ca să ieşim în stradă. Nu ştiu ce-am fi făcut dacă nu am fi avut această posibilitate. Ar fi trebuit să o car în spate, la fel cum cară păstorul oaia în scena naşterii Domnului, de Crăciun.

Ieşim pe trotuarul din faţa bisericii Our Lady Queen of Martyrs, unde mergeam la slujbă în fiecare duminică înainte de a pleca la colegiu. Buni mă prinde de braţ în timp ce parcurgem cele două cvartale către proprietatea familiei mele.

— Ştii, uneori nu-mi vine să cred că am crescut aici, îi spun în timp ce-mi privesc vechiul cartier.

— Când mama ta mi-a spus că se mută în Forest Hills, după ce s-a măritat, eram gata să mor. Mi-a spus: „Mamă, aer proaspăt“. Şi acum, vin şi te întreb şi eu: Este aerul ăsta mai bun decât aerul nostru din Manhattan?

— Nu uita de mândria şi de bucuria ei – grădina şi garajul propriu.

— Asta a fost cea mai mare aspiraţie a mamei tale. Să-şi parcheze maşina acolo unde locuieşte. Buni clatină tristă din cap. Unde am greşit?

— Este o mamă bună, buni, şi o membră de vază a burgheziei din Forest Hills. O iau de braţ în timp ce traversăm strada. A fost vreodată o răzvrătită?

— Aş fi vrut eu! mormăie buni. Am sperat că o să devină hippie, ca toţi ceilalţi copii de vârsta ei. Cel puţin asta ar fi demonstrat ceva curaj. I-am spus mamei tale că fiecare generaţie trebuie să-şi ia cultura de guler şi să o zgâlţâie. Dar singurul lucru pe care mama ta voia să-l agite era martiniul. Să-ţi spun drept, nu ştiu cu cine seamănă în privinţa asta.

Ştiu ce vrea să spună bunica. Obişnuiam să mă rog să am o mamă feministă. Beth, mama prietenei mele, Cami O'Casey, era o femeie uscăţivă ca o coadă de mătură, cu părul încărunţit la treizeci şi şase de ani, care purta sandale ca ale lui Iisus şi îşi făcea singură făină de ovăz. Lucra într-o organizaţie guvernamentală din Harlem şi purta insigne haioase pe care scria: OMOARĂ-ŢI TELEVIZORUL sau TE IUBESC DIN TOŢI RĂRUNCHII. În schimb, am avut parte de Hollywood „Mike", cu meşele ei de păr, cu trusa ei plină cu farduri şi cu blestemata aia de oglindă de la toaleta ei, înconjurată de becuri *à la* Greta Garbo. Mama lui Cami participa la marşuri pentru pace, în timp ce mama stătea degeaba şi aştepta revenirea modei ciorapilor cu plasă.

Până în ziua de astăzi, mama susţine cu tărie tendinţele actuale în modă. Ştie când să abandoneze verdele-gălbui, pentru că purpuriul este culoarea momentului. În anii optzeci, când părul vâlvoi era la modă, mama şi-a făcut permanent. Venea acasă încreţită, cârlionţată şi umflată la păr, iar când zulufii nu erau destul de mari, îşi lăsa capul în jos şi îşi pulveriza părul cu fixativ de la rădăcină la vârf, până când îi stătea precum razele de pe capul lui Iisus, din tabernaculul cu Sfânta Împărtăşanie. Uneori, părul ei era atât de mare şi de umflat, încât ne făceam griji că n-o să intre în maşină. Odată, prin 1984, m-am rugat nouă zile la rând pentru ca mama să nu facă emfizem de la tot spray-ul ăla pe care îl folosea. Am făcut şi o lucrare ştiinţifică despre distrugerile pe care le provoacă clorofluorocarbonatul de aluminiu, pulberile alea din dozele cu aerosoli, mai ales Aqua Net. I-am demonstrat mamei cu argumente ştiinţifice că tratamentul ei de înfrumuseţare ar putea, de fapt, să o ucidă. Numai că ea m-a mângâiat uşor pe cap şi mi-a spus: „Micuţa mea Ralph Nader".

Când nu mă rugam Domnului să-i cruţe viaţa, mă rugam ca tatăl meu să nu facă astm, sau ceva mai rău, de la inhalarea pasivă a sprayului de păr. Îmi imaginam întreaga familie moartă din cauza vaporilor şi sosirea poliţiei care

ne găseşte nemişcaţi, ca o grămadă de buşteni. Când i-am povestit mamei de ce îmi este cel mai tare frică, mi-a spus: „Da, dar când ne vor descoperi autorităţile, pariez că părul meu va arăta bine“.

— Maică-ta a reamenajat grădina, spune buni când ajungem în capătul aleii, în dreptul casei cu numărul 162, de pe Austin Street. Arată ca şi cum Babilonul s-ar fi mutat în Queens.

Reşedinţa în stil Tudor a familiei Roncalli este proaspăt zugrăvită, iar lemnăria de deasupra verandei de la intrare, vopsită în maro-ciocolatiu şi alb-gălbui, fusese lăcuită. De fiecare parte a intrării sunt trei tufişuri de ilice lucitoare, proaspăt achiziţionate. În locurile în care, de obicei, creştea iarbă, sunt două ronduri mici de flori, în stil englezesc. Parcelele gem de dovleci decorativi, de verze de toamnă îndesate şi de ultimele flori purpurii sporul casei, mărginite, de fiecare parte a aleii, de o bordură din cărămizi înclinate. De verandă atârnă, exact ca puii în Chinatown, trei coşuri din care se revarsă frunze de un verde lucios. Deasupra ferestrelor din faţă flutură un steag al Statelor Unite, alături de unul al Italiei. Pe pervazul ferestrelor cu steagurile e plin de morişti din folie metalică roşie, albă şi verde care se rotesc la adierea vântului. Flora, fauna şi moriştile din curtea din faţă a mamei sunt la fel de înghesuite ca maşinile pe Queens Boulevard. Oriunde te-ai uita, ceva creşte, se învârte sau se leagănă. O fi tata îngrijitor de parcuri urbane ieşit la pensie, dar mama încă nu i-a îngăduit să pună în cui uneltele.

— Nu ştie când să se oprească. Bunica păşeşte pe alee. Mă întreb cât o fi cheltuind anual la Miracle-Gro.

— Mult. Catalogul de seminţe Burpee este revista pornografică a mamei.

— Bună, copii! Mama deschide uşa din faţă şi coboară pe alee să ne întâmpine. Mamă, arăţi de milioane, îi spune lui buni.

— Mulţumesc, Mike. Buni o sărută pe obraz. Grădina ta arată…

— Ştii că urăsc iarba. Parcă eşti la ţară.

Mama poartă o tunică de mătase naturală lungă şi albă şi pantaloni albi asortaţi. Decolteul adânc în V al tunicii este presărat cu mărgele turcoaz turtite. Părul castaniu până la umeri e coafat natural, lăsând să se vadă cerceii uriaşi din argint, ca nişte toarte. Pantofii, saboţi de piele întoarsă albi ca zăpada, cu tocuri de nouă centimetri, îi pun în valoare gleznele subţiri. Braţul stâng îi este acoperit de toarte de argint, de la încheietura mâinii până la cot. Le face să zdrăngăne.

— Exact în stilul lui Jennifer Lopez, nu credeţi?

— Exact, îi răspund.

— Eu fac obişnuita omletă. Tata prepară frigănelele, ne spune mama în timp ce urcăm scările. Sunt toţi aici.

Interiorul casei părinţilor mei este un omagiu adus perioadei de glorie a Imperiului Britanic şi o copie fidelă a tuturor camerelor în stil Tudor prezentate vreodată în *Architectural Digest,* din 1968 încoace. Italo-americanii râvnesc la tot ce este englezesc, pentru că noi îi respectăm pe primii sosiţi. Drept urmare, mama adoră cretonul vesel, covoarele împletite, lămpile de ceramică şi picturile în ulei cu peisaje de ţară englezeşti, pe care însă nu le-a vizitat vreodată.

Eu şi buni o urmăm în bucătăria dotată cu aparatură casnică modernă de culoare albă, aşezată pe blaturi de marmură albă tivită cu negru. Mama numeşte această combinaţie de culori „lemn dulce şi bezea moale“, fiindcă nu te poţi referi vreodată la ceva din viaţa mamei ca fiind alb şi negru.

Jaclyn a împrăştiat fotografiile de la nuntă pe masa din bucătărie. Alfred stă în capul mesei, dar Tess, care stă în dreapta lui, este cea care îmi atrage atenţia. Are nasul roşu; a plâns.

— Hai, că nu poţi să arăţi atât de prost în poze, o necăjesc, dar se uită în altă parte.

În agitaţia de sărutări pe obraji şi de saluturi, îi fac semn cu mâna lui Tess să vină cu mine în baie. Ne înghesuim în mica baie de lângă bucătărie, care fusese cândva cămară. Tapetul, din podea până în tavan cu picăţele roz, verzi şi

galbene, mă face să mă simt ca şi cum aş fi aterizat într-o sticluţă cu pilule.

— Ce s-a întâmplat?

Tess dă din cap, incapabilă să scoată vreun cuvânt.

— Ei, haide! Ce este?

— Tata are cancer!

Tess începe să bocească. Mama deschide uşa de la baie şi, în pragul ei, se bulucesc şi tata, bunica, Alffed şi Jaclyn, ca şi când noi două ne-am afla într-un tren în mişcare, iar ei ar fi pe peron, luându-şi rămas-bun.

O privire aruncată pe faţa tatei îmi spune că este adevărat.

— Aer, am nevoie de aer! strig.

Toţi se împrăştie, iar noi dăm buzna în bucătărie. Tata mă prinde şi mă îmbrăţişează strâns. Imediat, Tess şi Jaclyn îl îmbrăţişează şi ele. Alfred se ţine departe de noi, cu o expresie încruntată pe faţa deja încordată. Mama o cuprinde cu braţul pe bunica, iar pe faţă i se rostogolesc lacrimi mari, deşi, ca prin miracol, rimelul i-a rămas intact.

— Tată, ce s-a întâmplat?

— Nu vreau să-ţi faci griji. Nu e mare lucru.

— Nu e mare lucru? E cancer! Tess încearcă să-şi recapete calmul, dar nu poate. Lacrimile continuă să-i curgă.

— Ce tip de cancer? reuşesc să rostesc printre lacrimi.

— De prostată, răspunde mama.

— Îmi pare atât de rău, Olandezule. Bunica îl apucă de mână pe tata. Ce spune doctorul?

— L-au descoperit din timp. Aşa că analizez opţiunile. Cred că o să încep un tratament cu izotopi la chestia aia cu bile.

— Tată, chiar trebuie să vorbeşti… aşa? Pe faţa lui Jaclyn curg lacrimi mari.

— Nu am vrut să spun „scrot“ de faţă cu bunica.

— E mai bine decât „chestia aia cu bile“, spune mama.

— Oricum, e clar că aproximativ şaptezeci şi cinci la sută dintre bărbaţii de vârsta mea au probleme cu prostrata.

— *Prostata,* dragule. Din tonul vocii, îmi dau seama că

mama îl corectează încă de la aflarea diagnosticului.

— Prostată, prostrată, care dracu' e diferenţa? Am şaizeci şi opt de ani, aşa că ceva trebuia să mi se întâmple. Dacă nu e ceasul de vină, spune tata lovindu-şi pieptul, atunci e cancerul. Ăsta e adevărul. Am vrut ca voi, progeniturile mele, să ştiţi cu ce mă lupt. Şi am vrut să vă spun personal tuturor, fără soţi sau copii, ca să puteţi primi informaţia la prima mână. Şi n-am vrut nici să sperii copiii vorbind despre lucrurile astea intime. Cum dracu' era să le spun că bunicul are o problemă la pipilică? Nu mi se părea corect.

— Nu, nu ar fi fost corect, şoptesc.

Mă uit la tata, care este cel mai amuzant om pe care îl cunosc, dar habar n-are că e amuzant. A lucrat toată viaţa ca şef al departamentului de parcuri din Forest Hills, până acum trei ani, când s-a pensionat şi s-a apucat să lucreze pentru mama ca grădinar/gunoier al familiei. S-a abţinut şi a făcut economii, pentru ca noi toţi să urmăm colegiul. În căsătorie, a acceptat de bunăvoie rolul secundar, de factor stabilizator. Nu mi-am imaginat niciodată că i se poate întâmpla ceva rău, pentru că era foarte rezistent. Nu a fost un sfânt, dar a fost de nădejde.

Mama îşi ţine mâinile ca la împărtăşanie.

— Uite ce e. Înfruntăm chestia asta ca o familie şi o vom învinge ca o familie. Expresia feţei ei este leită cu a Joannei Kerns din serialul ăla lacrimogen de la TV, *My Husband, My Life,* care a rulat de mai multe ori pe Lifetime. Mama respiră adânc, cu mâinile în poziţia de rugăciune. Continuă: Doctorul ne-a spus că este în stadiul al doilea…

— Pe o scară de patru, adaugă tata.

Mama continuă:

— … ceea ce este o veste foarte bună. Asta înseamnă că, la vârsta lui, tata poate supravieţui uşor cancerului.

Nu am nicio idee despre ce vrea să însemne explicaţia mamei, şi, de altfel, nici ceilalţi, dar ea îi dă înainte.

— Sunt tare. Şi el e tare. Şi îi mulţumim lui Dumnezeu că Alfred are posibilitatea să-i asigure tatei cea mai bună

îngrijire medicală din ţară. Alfred o să-şi sune prietenul de la Sloan-Kettering să-i facă rost tatei de o echipă de medici de nota 10.

Alfred aprobă din cap că o să sune.

— Avem copii minunaţi… nepoţi – mama îşi flutură braţele de jur împrejur –, o casă modernă şi frumoasă şi o viaţă splendidă. Nu se mai poate controla şi plânge. Suntem tineri şi vom învinge chestia asta. Şi cu asta, basta.

— Ne-am înţeles, Mike. Tata bate din palme. Cine vrea frigănele?

Am băut mult prea multă cafea cu aromă de alune, pe care mama ne-a servit-o din vasul de argint veritabil, bogat decorat, cu o canea în formă de cioc de pasăre. (Moştenire de familie, o vrea cineva?) E ceva cu ceştile astea Spode delicate ale mamei şi cu vasul fără fund, care te fac să crezi că înghiţi mai puţină cofeină decât în realitate. Sau poate că beau atâta cafea încercând să găsesc o scuză să mă ridic de la masă din când în când ca să nu plâng în faţa tatei.

În timpul micului dejun am reuşit să însufleţim conversaţia, deşi tăcerea se aşternea din când în când printre noi, ca şi cum gândurile noastre ar fi rătăcit înapoi, spre vestea teribilă legată de tata. Conversaţia nu avea continuitate, ricoşa prin cameră de colo-colo, obosindu-ne. Este o sarcină prea grea, chiar şi pentru *Ceahazlie,* să-şi păstreze voioşia în faţa bolii tatei, un om care n-a fost bolnav o zi din viaţa lui.

Fetele au strâns vasele rămase de la masă şi acum se uită peste fotografiile de la nuntă. Tata şi Alfred urmăresc un meci de fotbal în birou. Solidaritatea masculină este evident necesară după ce ai parcurs albume întregi cu poze de la nuntă.

Am evadat în curtea din spate să iau aer, însă am avut senzaţia de claustrofobie, pentru că singurul spaţiu deschis este poteca de piatră care duce la locul de recreere, unde se află mobilierul de grădină. Şi asta nu e

tot. Plasată cu artă în peisajul aglomerat, domneşte o harababură de decoraţiuni tradiţionale pentru pajişti, printre care se numără un ceas solar, un bazin pentru păsări şi un grup statuar renascentist cu trei îngeri cântând din flaut. Reflexia feţei mele pe mingea medicinală albastră, aşezată pe un piedestal, arată ca un Modigliani, prelungă, cabalină şi tristă.

— Hei, puştoaico! mă strigă tata din spate.

— Pentru ce încarcă mama *totul* cu ornamente? îl întreb. Crede că dacă tot continuă să aranjeze grădina în stil englezesc, Colin Firth o să sară gardul şi o să tragă o bălăceală în bazinul păsărelelor? Mă aşez pe canapeaua mică. Tata se înghesuie lângă mine. Împărţim spaţiul din spatele grădinii, de dimensiunea unui singur scaun de metrou. Este adevărata Agonie de Grădină[15].

Tata râde şi mă cuprinde cu braţele.

— Nu vreau să-ţi faci griji în privinţa mea.

— Îmi pare rău, tată, dar nu pot.

— Am fost foarte fericit, Valentine. În plus, cancerul nu mai e ce-a fost. Oamenii îşi poartă cancerul ca pe o lucrare dentară bună. Doctorii mi-au spus că devine parte din tine. Pentru numele lui Dumnezeu, remisiunea poate dura până mori.

— Ei bine, sunt bucuroasă să constat că ai o atitudine pozitivă.

— În plus, nu am fost un sfânt, Val. Probabil că asta trebuia să se întâmple.

— Poftim? îl întreb, întorcându-mă cu faţa spre el, lucru deloc uşor de executat pe o canapea precum cele dintr-o căsuţă de păpuşi Barbie.

— *Mezzo-mezzo.* Simulează cu mâna o aripă pe care, apoi, o înclină. Vreau să spun că am încercat să fiu un tată bun şi un soţ acceptabil. Dar sunt om, şi uneori am mai zbârcit-o.

— Eşti un om bun, tată. Ai greşit de foarte puţine ori.

— Ah… îndeajuns ca datoria să ajungă la scadenţă.

[15] Se referă la evenimentele din viaţa lui Iisus, petrecute din momentul în care are loc Cina cea de Taină şi până la prinderea lui (n.tr.).

— Nu te-ai îmbolnăvit de cancer pentru că ai făcut greşeli în viaţă.

— Bineînţeles că am făcut. Uite dovada. Nu m-am ales cu un cancer de plămâni pentru că Dumnezeu s-a înfuriat că fumam. M-am ales cu un cancer acolo jos pentru că… ştii tu.

Remarca *ştii tu* ne lasă pe amândoi cu tăcerile şi amintirile noastre personale. Tata îşi aminteşte, într-un fel, de anul 1986, iar eu îmi amintesc că în acea perioadă familia noastră fusese zguduită de criza vârstei mijlocii a tatei şi de abilitatea mamei de a trece peste ea.

— Nu cred într-un Dumnezeu răzbunător, îi spun.

— Eu cred. Sunt catolic de modă veche. Cred tot ce m-au învăţat maicile. Ele spuneau că Dumnezeu este cu ochii pe mine în fiecare secundă a fiecărei zile şi că mai bine mi-aş examina conştiinţa şi m-aş ruga Domnului să-mi ierte păcatele, înainte de a merge la culcare, pentru că, *dacă* m-aş sufoca în timpul nopţii fără să am sufletul curat, aş ajunge direct în iad. Apoi, când am ajuns adolescent, mi-au spus că numai dacă aş avea intenţia să mă gândesc la sex, aş face mai bine să mă însor. Şi asta am făcut. Dar cândva, de-a lungul vieţii, am început să mă gândesc la Dumnezeu, la cine este El de fapt, şi am ajuns la concluzia că nu este cu ochii pe mine toată-ziua-bună-ziua, cum spuneau măicuţele.

— Atunci care e rostul Lui?

— Îmi închipui că mi-a dat viaţă şi că apoi mi-a făcut cu mâna în semn de sayonara, spunându-mi: „Eşti de capul tău, Olandezule“. Restul a depins numai de mine. A fost treaba mea să duc o viaţă bună şi să fac ce trebuie. Sufletul e ca un Etch A Sketch[16]. Când o dai în bară, e ca şi când ţi-ai scrijeli sufletul. Dar ai o singură şansă să spui că regreţi, să întorci ecranul şi să-l agiţi până când greşeala dispare. Pe scurt, asta este noţiunea mea despre spovedanie. Şmecheria este să ajungi la linia de sosire cu sufletul neatins. Adică, aş putea spune despre cancer că e un lucru bun pentru că-mi dă o şansă să mă pregătesc. Cel

[16] Joc în care se desenează pe un ecran (n.tr.)

puţin am primit favoarea unei perioade de probă. Majoritatea nu primeşte nici măcar atât.

Ochii mi se umplu de lacrimi.

— N-aş vrea să mori niciodată, tată.

— Dar se va întâmpla.

— Însă nu acum. E prea devreme.

— Totuşi, aş vrea să mă pregătesc. Atunci, dacă există cu adevărat o zi a Judecăţii de Apoi, aşa cum promiteau maicile, eu mă voi fi purtat cât de bine am putut. La final, Dumnezeu se va arăta aşa cum a făcut şi la început, şi va vedea dacă m-am purtat bine. Ce altceva şi-ar mai putea dori un om? Nu m-aş supăra să-l văd la faţă pe Domnul. Ce naiba!

— Tată, cred că eşti budist.

Tata nu a fost niciodată prea elocvent, mai ales în privinţa sentimentelor. Dar nu contează ce a trecut sub tăcere, ştiam că ne iubea, şi ne iubea profund. Nu am ştiut însă niciodată că are o filosofie a spiritului. Mi-am închipuit că nu avea nevoie de aşa ceva pentru că era sănătos tun.

— Tată, nu mi-ai vorbit niciodată despre Dumnezeu.

— Am lăsat asta în seama bisericii. Te-am târât la slujbă în fiecare săptămână cu un motiv anume. Oamenii ăia se ocupă de mântuirea sufletului. Hai să privim adevărul în faţă, spune încrucişându-şi mâinile în poală şi continuă: Nu sunt nici pe departe un sfânt, dar a trebuit să-mi pun marea întrebare: Sunt eu, Roncalli Olandezul, nemuritor?

— Şi care e răspunsul?

— Acrul de pădure din parcul 134. Când am devenit îngrijitor de parcuri orăşeneşti, în 1977, mi s-a dat responsabilitatea plantării şi îngrijirii a doi acri de spaţiu verde din centrul parcului, cu un heleşteu natural înconjurat de o dumbravă de brazi. Nu poate fi vândut niciodată, la fel ca pământul din Central Park. Prin lege, habitatul natural trebuie conservat pe veci. Prin urmare, ăsta este micul meu dar pentru generaţiile viitoare din cartierul Queens. Un lucru mărunt, dar pentru mine veşnic.

— E grozav, tată. Respir adânc. Dar nu crezi că moştenirea ta sunt copiii?

— Nu pot să-mi atribui meritul pentru ce aţi ajuns tu, Tess, Jaclyn şi Alfred. Voi, copiii, sunteţi ca hamsterii ăia pe care a trebuit să-i creşteţi în clasa a doua. Sunteţi numai de împrumut. Doar v-am purtat de grijă până când aţi putut să o faceţi singuri.

— Dar ne-ai şi iubit.

— Indiscutabil. Şi, în teorie, pare că m-am descurcat bine ca tată. Niciunul dintre voi nu a luat droguri, nu a jucat jocuri de noroc sau la pariuri. Niciunul nu a avut deprinderi rele. Dar ăsta e meritul maică-tii. Toţi aţi reuşit în domeniul vostru. Şi tu, care te-ai apucat de făcut pantofi şi ai grijă de bunica ta. Asta spune multe despre tine. Vei fi răsplătită, Valentina.

Tata este singurul om din viaţa mea care pune un *a* la sfârşitul numelui meu, şi faptul că îl aud spunându-mi aşa îmi aduce mare alinare. Apoi zice:

— Cineva va avea grijă şi de tine când vei fi bătrână. Drept răsplată.

— Sper să ai dreptate.

— S-o găsi vreun tip care să danseze Watusi pentru şansa de a avea o soţie atât de bună.

— Pe mine?

— Da. Ai un suflet mare. Dintre toţi copiii, tu îmi semeni cel mai mult. N-ai ieşit din burta maică-tii atoateştiutoare, ca Alfred. Nu ţi-ai făcut un plan pe termen lung ca Tess. Şi nu te-ai bazat niciodată pe chipul tău drăguţ, ca Jaclyn. Ai muncit din greu pentru tot ce-ai obţinut. De-aia ai haz. Aveai nevoie de simţul umorului atunci când lucrurile nu au mers cum ai sperat. Acelaşi lucru e valabil şi pentru mine. Lucrurile nu au mers întotdeauna cum mi-am dorit. Dar nu m-am dat bătut niciodată. Şi nu vreau ca tu să o faci.

— N-o s-o fac. Îi strâng mâna.

— Vreau să-ţi găseşti un băiat bun.

— Ştii vreunul?

Tata ridică mâinile în aer.

— Depinde de tine. Nu mă amestec în treburile astea.

— Să-ţi spun drept, am cunoscut pe cineva.

— Zău? Acum este rândul tatei să se foiască pe minuscula canapea şi să fie înghiontit în coapse. Încerc să mă dau mai într-o parte ca să-i fac loc. Cu ce se ocupă?

— E bucătar. Italian.

— Italian adevărat? Nu cumva albanez sau ceh? Doar ştii şi tu că, în ziua de azi, vin aici şi vorbesc cu accent italienesc, îşi deschid pizzerii dându-se drept fiii Mamei Leone, când, de fapt, noi, adevăraţii italieni, ştim cine sunt ei.

— Nu, nu, e italian adevărat, tată, din Chicago.

— Aşadar, ce crezi despre acest *paisano*?

— Nu ştiu, tată.

— Dar ce ştii? Că doar nu trebuie să ştii totul. Nici nu e bine.

Peste grădina din Forest Hills se lasă, ca o ceaţă, liniştea unei după-amiezi de duminică. Braţul canapelei mă împunge în coapsă, dar nu mă mişc. Vreau să stau lângă tata cât de mult pot, numai noi doi, el cu teoriile lui despre religie, iubire şi natura eternă a copacilor, iar eu cu speranţa că va fi prin preajmă să vadă întorsăturile pe care le va lua povestea mea.

Caut mâna tatei, gest pe care nu l-am mai făcut de la zece ani. Mă strânge tare, ca şi când n-ar vrea să-mi mai dea drumul niciodată. Tata se uită în curtea familiei Buzzacacco, în care se află o masă de picnic de un roşu aprins şi o statuie în ruină a lui Venus din Milo (cu braţe). Mă uit spre casa noastră. Mama stă la fereastra bucătăriei urmărindu-ne, cu o faţă atât de tristă, încât de data asta ea seamănă cu un portret de Modigliani.

Roţile maşinii de lustruit se învârtesc când acţionez pedala. Îmi pun o mănuşă de bumbac fără degete şi iau în mână un escarpen delicat din piele roz. Apuc călcâiul cu mâna liberă şi introduc pantoful între periile rotunde. Îi lustruiesc căputa până când pielea arată ca o scoică roz irizată.

Una dintre bucuriile lucrului cu pielea este să-i găseşti patina. Bucăţile de piele nouă de la tăbăcărie sunt minunate, dar pielea nouă, fără priceperea unui cizmar, este doar o piele crudă. În mâinile unui artizan, aceeaşi piele se transformă în artă. Pielea prelucrată manual îşi dezvoltă propria personalitate; cusăturile şi modelarea îi dau formă, în timp ce lustrul îi dă personalitate. Iar personalitatea o face unică.

Uneori îţi ia mai multe zile să o impregnezi cu vopsea, să o usuci, apoi să-i dai luciu şi să o lustruieşti timp de ore întregi pentru a dobândi o nuanţă care încântă ochiul şi este potrivită pentru pantof. Apoi îi dai o intensitate iridescentă prin lustru manual. Pot vedea pe suprafaţa ei grade şi tonuri care se schimbă în lumină; vinele adânci din structură îi dau un aspect de vechi, iar lustrul conferă pantofului un aer îndrăzneţ. Bunica m-a învăţat că gama de culori pentru piele şi piele întoarsă nu are limite, ca notele muzicale. O mireasă mai pretenţioasă a dorit ca pantofii ei să aibă nuanţa albastru Tiffany pentru a se asorta cu cutiuţa inelului de nuntă. Mi-a luat o lună să obţin culoarea potrivită, dar am reuşit.

Iau şi al doilea pantof cu mâna stângă şi îl potrivesc cu dreapta sub perii. Aud o bătaie în fereastra din faţă a atelierului. Bret îmi face semn cu mâna, iar eu îi arăt că ne întâlnim la intrare.

— Te-ai trezit devreme, îmi spune când deschid uşa şi îl poftesc să intre.

— Asta e viaţa de cizmar. Şi evident că şi cea de baron pe Wall Street e la fel.

Mă uit la ceas. E 6:30 dimineaţa. Lucrez în atelier de la 5:00.

— Am câteva informaţii pentru tine. Bret se aşază pe scaunul de lucru cu rotile de la masa de croit. Mă aşez şi eu lângă el. Pentru început, dă-mi voie să-ţi spun că lucrezi în cel mai defavorizat domeniu din punct de vedere al investitorilor.

— Minunat!

— Moda este impredictibilă. Mult mai multe eşecuri

decât succese. Complet dependentă de toanele pieţei şi de obiceiurile indivizilor de a-şi cheltui banii. Creatorii sunt artişti şi, prin urmare, nu inspiră încredere în lumea afacerilor. Pe scurt, producţia artizanală este un teren minat pentru investiţii. Mi se pare ciudat că ceva atât de necesar oamenilor, cum sunt pantofii, poate fi văzut ca un risc, continuă Bret. Doar dacă nu eşti Prada sau altă companie veche de familie, pe care corporaţiile caută să le cumpere.

— Contează faptul că atelierul există aici din 1903? întreb.

— Ajută. Demonstrează un nivel de calitate şi de pricepere. Asta e bine. Dar pentru un investitor înseamnă şi ceva *rar.*

— Ce vrei să spui?

— Înseamnă că numele vostru este cunoscut unui public foarte restrâns şi că pantofii de mireasă sunt produse de lux. În economia actuală, investitorii nu caută produse de lux pentru a-şi scoate banii. În momentul ăsta, în modă, totul se reduce la tendinţe şi la preţuri mici. De aceea sunt atât de multe celebrităţi care au linii vestimentare. Target, H&M, chiar şi Wal-Mart, toate au ca ţintă produse de calitate la preţuri scăzute. Ăştia sunt cei care finanţează tendinţele în modă.

— Păi, noi nu facem ce fac ei.

— Ce-aţi putea face, şi ce fac, în cele din urmă, toţi marii creatori, este să vă concesionaţi numele şi creaţiile. Vor fi produse în proporţie de masă şi veţi primi o parte din venituri. Dar chiar şi aşa, cineva trebuie să creadă că există o piaţă pentru voi.

— Toţi marii creatori de modă au colaborat din când în când cu noi. Vera Wang obişnuia să trimită fete aici cu regularitate, până când a început să fabrice ea însăşi pantofi.

— Asta confirmă punctul meu de vedere. Atunci când îşi deschid propriile linii de produse secundare ieftine, creatorii renumiţi îşi trag partea de piaţă care *ar trebui* să vă aparţină vouă. Val, dacă avem de gând să readucem

firma Angelini pe profit, descoperind un grup de investitori care să vă aducă mai multe lichidităţi, vă trebuie un produs care să fie stilat, dar să poată fi, în acelaşi timp, produs în masă, pentru a asigura vânzări şi profituri maxime.

— Nici măcar nu ştiu dacă buni m-ar lăsa să vând modelele noastre. Ce vreau să spun este că ele sunt creaţia străbunicului meu.

— Atunci va trebui să creezi ceva nou. Ceva care să reprezinte marca Angelini, dar să fie creaţia ta. În felul acesta nici măcar nu vei mai avea nevoie de aprobarea bunicii. Crudul adevăr este că nimeni nu manifestă interes faţă de un atelier de pantofi care poate produce doar trei mii de perechi pe an. Marja de profit este prea mică. Dar pantofii voştri clasici de mireasă pot deveni vedetele unei game mai largi. Puteţi continua să faceţi pantofi unicat. De fapt, chiar trebuie – asta ar trebui să fie atracţia. Dar aveţi nevoie de un produs care să poată fi vândut în masă, pentru a vă putea plăti datoria existentă, pentru a putea ţine pasul cu ratele ipotecii balon şi pentru a vă permite să păstraţi clădirea într-unul dintre acele cartiere din Manhattan care se scumpeşte cel mai rapid. E o sarcină dificilă, Val, dar nu există altă cale pentru firma Angelini, dacă are de gând să reuşească în secolul douăzeci şi unu.

Bret mi-a lăsat un dosar plin cu studii despre bunuri de lux produse de vechi firme de familie şi despre modul în care lucrează ele în noul secol. Sunt tabele pline cu cifre şi coloane comparative şi grafice arătând creşterea anumitor produse în ultimii douăzeci de ani, dar şi un raport asupra afacerilor eşuate. Sunt menţionate afaceri de familie ca Hermès, Vuitton şi Prada. Un capitol se referă la preluarea micilor întreprinderi de către corporaţii (lucru care pare firesc în modă). Mă uit în jurul meu prin atelier, la maşinile de la începutul secolului trecut, cu tiparele desenate de mână pe hârtie de împachetat, şi mă întreb dacă este într-adevăr posibil să facem din Firma de Pantofi Angelini un nume viabil în epoca produselor industriale de masă. Şi chiar dacă aşa va fi, sunt eu oare cea care o va face?

Cerul de noiembrie de deasupra râului Hudson este de un liliachiu amenințător, cu un strat de nori joşi şi întunecaţi, ca într-o schiţă de Jasper Johns, care vestesc ploaia. Din când în când, soarele de culoarea dovleacului îi străpunge, aruncându-şi lumina asupra râului agitat, cu valuri care îşi arată crestele ca dinţii zimţaţi ai unui cuţit. Îmi strâng bine cordonul paltonului, îmi trag în jos cozorocul şepcii de baseball şi îmi îndes fularul de pluş pe sub guler.

— Poftim.

Roman îmi oferă o cafea caldă de la bufetul din parc şi se aşază pe bancă, proptindu-şi bocancii vintage Doc Martens din piele neagră de balustrada din faţa noastră. Poartă jeanşi decoloraţi şi o jachetă de motociclist din piele maro, care pare veche de cel puţin douăzeci de ani, dar care îl face să arate extrem de senzual. Roman se lasă pe spate când un alergător cu faţa îngheţată şi rozalie trece pe lângă noi. Mă cuprinde cu braţele.

— A fost drăguţ din partea ta că m-ai sunat, îi spun.

— Din cauza pantofilor tăi şi a gnocchilor mei, te văd de cel puţin două ori mai rar decât mi-aş dori.

Roman a venit când i-am spus că iau o pauză de cafea pe malul râului. Simţise că ceva mă frământă de când am mers la el la restaurant şi l-am ajutat să pregătească o provizie de vinete, iar astăzi, când vorbeam la telefon, i-am spus în sfârşit de boala tatălui meu. Nu voisem să-i spun pentru că nu există ceva mai nociv decât veştile proaste pentru o poveste de dragoste în plină desfăşurare. Unul dintre noi (el) va sfârşi prin a se simţi dator să-l încurajeze pe celălalt (pe mine). Cine are nevoie de aşa ceva?

Roman soarbe din cafea.

— Ce fel de om este tatăl tău?

Mă uit peste râu ca şi când răspunsul s-ar găsi undeva pe malurile din Tenafly. În cele din urmă, răspund:

— E ca pielea de Toscana.

Râde.

— Ce înseamnă asta?

— Aspră la suprafaţă, delicată pe interior. Fără a fi strălucitoare. Rezistentă. Dar foarte flexibilă. Asemănătoare cu mine. Când primeşte o lecţie, o primeşte în cel mai dur mod.

— Fă-mă să înţeleg!

Roman mă strânge mai tare, în parte ca să-mi fie cald, dar şi pentru că atunci când suntem împreună nu ne putem îmbrăţişa îndeajuns.

— Tata a fost îngrijitor de parcuri în Queens, şi în vara lui 1968 s-a dus la o întrunire în Upstate New York. Acolo, a cunoscut o femeie, pe Mary din Pottsville, Pennsylvania.

— Pe bune?

— Da. *Pottsville.* Mama aproape că ar fi preferat să o înşele cu o femeie din mondenul Franklin Lakes sau superîncântătorul Tuxedo Park, dar ca soţie nu prea ai de ales. În orice caz, tata s-a întors acasă şi totul părea normal, în afara faptului că îşi lăsase brusc mustaţă şi îşi pusese lentile de contact. Eram doar un copil, dar mă tot uitam la el şi mă gândeam: „Mustaţa aia arată ca o mască. Ce ascunde tata?“

— Cum a aflat mama ta?

— A primit un telefon anonim într-o zi, când el era la serviciu. Când a închis telefonul devenise verde la faţă, s-a dus în dormitor, a închis uşa şi a sunat-o pe bunica. Dar încă de copii, ştiam că mama nu ne-ar fi împărtăşit niciodată veştile proaste. Aşa că Tess, sora mea mai mare, isteaţă, a ascultat la celălalt telefon din casă. Când a închis, mama pusese deja la cale un plan. Ne-a făcut foarte liniştită bagajele şi ne-a mutat chiar aici, pe Perry Street, cu bunica şi bunicul. Bineînţeles că mama nu a spus niciodată că îl părăseşte pe tata. A inventat, pur şi simplu, o întreagă poveste cu refacerea instalaţiei electrice a casei, lăsându-l pe tata în Queens să „supravegheze electricienii“.

— Deci toată lumea se prefăcea.

— Exact. Mama i-a spus bunicii că avea nevoie de timp, ca să se gândească. Dar nimeni nu ne-a dat vreodată şi nouă, copiilor, vreo explicaţie în legătură cu ce se

întâmpla, aşa că eram într-o ceaţă totală.

— Tatăl vostru v-a explicat vreodată ce se întâmpla?

— Venea în oraş în fiecare duminică, să mănânce cu noi, dar mama dispărea cumva, se scuza ba că avea de făcut nişte curse în oraş, ba că se întâlnea cu o prietenă, ba te miri ce. Acum ştiu că nu suporta să-l vadă. Am aflat de curând că mergea la film de fiecare dată când tata venea să ne vadă. A văzut *Flashdance* de nouă ori în vara aia. De acolo i se trage dragostea pe viaţă pentru puloverele cu umerii căzuţi.

— Chiar sunt nerăbdător să-ţi cunosc mama, spune mucalit.

— Apoi, după câteva luni, mama şi-a adunat forţele. A scos la iveală George Patton[17]-ul din ea şi a început să croiască strategii pentru a-şi salva familia. S-a dovedit că tata era un fanatic al siguranţei. Siguranţa era tot ce contează pentru el. Înainte de a merge la culcare verifica fiecare fereastră şi fiecare uşă. Mama era aventuriera. Tata era cel responsabil. Mama ştia că el nu ar renunţa la siguranţa oferită de o soţie pentru necunoscutele amantei Mary din Pottsville.

Iau o înghiţitură de cafea înainte de a continua.

— Ea nu a amintit vreodată de aventura lui. Niciodată. Pur şi simplu, s-a retras din lumea tatei şi l-a lăsat să-şi trăiască viaţa fără ea un timp. Crede-mă, dacă ai cunoaşte-o pe mama şi ar dispărea brusc, ţi-ar lipsi forţa ei în stare pură. A fost profund afectată, dar ştia totodată că dacă dispărea din viaţa lui, el şi-ar fi amintit motivele esenţiale pentru care s-a îndrăgostit de ea.

— Şi a mers?

— Bineînţeles. Şi am ajuns să-mi văd părinţii îndrăgostindu-se a doua oară. Crede-mă! Există o explicaţie pentru care părinţii sunt nişte personaje romantice *înainte* de naşterea copiilor – copiii nu suportă asta. O prindeam pe mama pe genunchii tatei când mă întorceam de la şcoală. O dată i-am prins chiar făcând-o în

[17] George S. Patton, general care a condus trupele armatei americane în timpul celui de-al Doilea Război Mondial (n. red.)

bucătărie. Mama era o parteneră atât de adorabilă, relaxată şi prezentă, încât tata nu-i putea rezista. Brusc, Mary din Pottsville era, ei bine, Mary din Pottsville. Nu ar fi putut fi niciodată Mike din Manhattan.

— Eu nu mi-am văzut niciodată părinţii purtându-se romantic unul cu altul.

— Cum i-ai fi putut vedea? Biata maică-ta care se ocupa de restaurantul familiei era extenuată de muncă. Cui îi mai arde de romantism după douăsprezece ore de făcut chiftele, prăjit barbun şi copt pâine? Mie nu.

— Şi mama încă se mai omoară la bucătărie, în timp ce tata, îmbrăcat la costum, stă la taclale cu clienţii. El e restaurator de modă veche. Dar pentru ei a fost bine aşa.

— Ştii ce i-a spus bunica mamei, după ce s-a împăcat cu tata?

— Ce?

— I-a spus: „Lasă-l şi pe el mai liber, Mike“. Cu alte cuvinte, nu-l face să plătească tot restul vieţii pentru o greşeală. Şi mama aşa a făcut.

— Ştii ce? spune Roman. Îmi place ideea de a fi mai liber.

— Mi-am închipuit eu.

Îl iau pe după gât. În timp ce ne sărutăm, mă gândesc de câte ori am trecut singură pe chei şi am văzut cupluri sărutându-se pe băncile astea, şi m-am întors pentru că mă întrebam când şi dacă voi găsi vreodată pe cineva care să mă sărute într-o pauză de cafea pe o vreme mohorâtă. Acum el este aici şi mă întreb ce gândeşte.

— Marinez un muşchi de vită special, spune în timp ce se ridică.

Îmi las capul pe spate şi râd. Mă ridică de pe bancă.

— Ce e aşa de comic?

— Probabil că sărut bine dacă te fac să visezi la marinată.

Mă trage aproape de el şi mă sărută din nou.

— Nici n-ai idee la ce visez, spune luându-mi mâna. Haide, te conduc.

— Am pierdut ceva?

Îmi agăţ haina la cuier şi intru în atelier, unde pregătirile pentru livrare sunt în plină desfăşurare. Bunica pune escarpeni de mătase satinată în cutiile cu dungi roşii şi albe, purtând sigla noastră pe ele. June acoperă pantofii cu un dreptunghi de hârtie fină cu dungi roşii şi albe, pune capacul şi lipeşte logoul nostru, o coroană aurie însoţită de numele FIRMA DE PANTOFI ANGELINI scris cu litere simple, în relief.

— Şaptezeci şi cinci de perechi de escarpeni ivoar pentru Harlene Levin la Picardy Shoe Parlour, în Milwaukee, spune June punând o cutie într-o ladă. Iar acum, mi-ar prinde bine o bere.

— Autosugestie, spun punându-mi şorţul de lucru.

— O aşteptăm pe domnişoara Palamara din clipă în clipă, îmi reaminteşte buni. O să te pun pe tine să-i iei măsură.

— E-n regulă.

E o premieră. Buni ia de obicei măsura. Mă uit la June, care îmi face un semn entuziast cu degetul mare.

Bate cineva la uşa de la intrare. Vântul de pe râu este atât de puternic, încât viitoarea mireasă aproape că este împinsă în atelier când îi deschid uşa.

Rosaria are douăzeci şi cinci de ani, o faţă plină, ochi negri, un surâs larg şi păr blond drept. Mama ei îşi făcuse pantofii de mireasă la noi, şi Rosaria continuă tradiţia.

— Sunt atât de nerăbdătoare. Răscoleşte prin poşetă. Bună, se adresează tuturor fără să ridice privirea.

Apoi scoate un articol dintr-o revistă, capsat de o foaie mai mare, cu o schiţă a rochiei, desenată de mână.

— Uite rochia mea. Am copiat un model Amsale.

— Minunată. Buni îmi dă fotografia şi schiţa. Valentine o să-ţi facă pantofii de la început până la sfârşit.

— Grozav. Rosaria zâmbeşte. Schiţa prezintă o rochie evazată simplă, stil empire. Are decolteul pătrat şi umerii un pic lăsaţi. Ce zici?

— Stilul este în întregime *à la Camelot,* îi spun. Ai văzut *Camelot*?

Clatină din cap că nu.

— Nu te uiți la filme vechi cu bunica ta?

— Nu.

June râde.

— *Camelot* nu este un film vechi.

— Pentru ele e vechi. Are patruzeci de ani, spune buni şi continuă să ambaleze pantofi în cutii.

— Nunta e anul viitor, în iulie. Te-ai gândit cumva la sandale?

— Mi-ar plăcea nişte sandale.

Pun pe birou o carte cu diferite variante ale modelului Lola. Scoate un ţipăt şi arată o sanda zveltă de in, cu dungi roz pal şi cu barete încrucişate. Oh, Doamne, aia!

— A ta e. Scoate-ţi pantofii să-ţi luăm măsura.

Rosaria se aşază pe un taburet şi îşi scoate pantofii şi şosetele. Iau două bucăţi de hârtie de ambalaj de pe raft şi scriu pe fiecare dintre ele numele, în colţul din dreapta sus. Le pun pe jos în faţa Rosariei, apoi o ajut să păşească în centrul fiecărei bucăţi de hârtie. Îi trasez conturul piciorului drept, făcând câte un semn cu creionul între degete. Fac acelaşi lucru şi pentru piciorul stâng. Tai două bucăţi de sfoară subţire din mosorul de pe birou şi măsor lungimea baretelor de pe laba piciorului. Fac acelaşi lucru cu baretele de la gleznă. Marchez lungimea şi le pun într-un plic scris cu numele ei.

— Bine, şi acum partea distractivă.

Deschid dulapul cu decoraţiuni în faţa Rosariei, care priveşte rafturile şi cutiile din plastic transparent ca o fetiţă care s-a trezit în faţa unui cufăr plin cu bijuterii şi poate alege orice îşi doreşte.

Suntem foarte mândre de materialele pe care le folosim ca să facem pantofi. Bunica merge în fiecare an în Italia să se aprovizioneze. La fabricarea pantofilor, la fel ca la gătit, calitatea ingredientelor este totul. Marca noastră este definită şi se deosebeşte de toate celelalte prin materialele somptuoase, pielea bună şi decoraţiunile realizate manual pe care le folosim. În etica de afaceri a bunicii îşi are locul şi loialitatea. Cumpără piele simplă şi piele întoarsă de la

familia Vechiarelli din Arezzo, Italia, urmaşii aceluiaşi tăbăcar care colabora şi cu străbunicul meu.

Cei mai mulţi cizmari au avut şi experienţă de fermieri. Cei din familia Angelini au fost mai întâi fermieri, apoi au devenit măcelari. Măcelarii au intrat adesea în afaceri cu piei tăbăcite, pentru că a fost mai profitabil să vândă pieile prelucrate. Străbunicul meu a făcut pasul de la măcelar la cizmar ca urmare a acestei logici.

La începutul secolului douăzeci, în Italia s-a produs o mişcare a artizanilor (cizmari, bijutieri, croitori, olari, argintari şi aurari, sticlari), care au instruit tineri extraordinar de dornici să lucreze în domeniul pe care şi-l aleseseră. Maeştrii se duceau în mici sate şi dădeau lecţii în domeniile lor. Sistemul uceniciei este un pilon al vieţii profesionale a italienilor, născut din nevoia de a se ridica din sărăcia de după război. Mişcarea s-a răspândit, de unde şi proliferarea produselor artizanale italieneşti, dintre care unele mai există şi astăzi. Aşa s-au născut mărcile, în familiile în care membrii lor lucrau împreună şi şi-au deschis propria afacere.

Buni cumpără pielea pentru pantofi din Arezzo, iar cuiele şi furniturile de la La Mondiale, cel mai vechi furnizor al cizmarilor din Italia. Pentru decoraţiuni merge la Napoli, unde colaborează cu o echipă tânără şi creativă, Carolina şi Elisabetta D'Amico, ce creează artizanal bijuterii ornamentale pentru pantofi. Bunica le dă adesea o schiţă sumară cu ce doreşte, dar îşi alege şi din stocul lor foarte vast. Fetele D'Amico fac catarame şi ornamente incrustate cu cristale lucitoare – diamante artificiale de un alb strălucitor; imitaţii uimitoare de smaralde, rubine şi cabochon. Decoraţiunile lor din imitaţii sunt atât de opulente, încât le numim bijuterii *Verdura* pentru picioare, deoarece pot fi confundate foarte uşor cu cele veritabile.

Luăm şi o mare varietate de ornamente artizanale din materiale textile, printre care funde de catifea atât de delicate, încât le poziţionăm cu penseta pe baretele de piele înainte de a le coase. Luăm ornamente sub formă de flori de mătase, cale mândre de mătase naturală,

margarete diafane din organza şi tul, trandafiri de mătase în toate combinaţiile de culori, de la roşu-rubiniu la purpuriu-închis, cu frunze de catifea de un verde-închis. Luăm şi o serie de numere şi litere minuscule, pe care le coasem adesea pe interiorul pantofului. Scriem adesea iniţialele miresei şi ale mirelui sau data nunţii, pentru a le oferi pantofilor o tentă de familie.

Rosaria se uită cu uimire la cutiile de plastic transparent cu trandafiri. Prima dată alege trandafirii albaştri ca floarea de cicoare, pentru că asta este culoarea pe care o poartă domnişoarele de onoare. Este fascinată de panglicile din bandă de satin cu cristalele strălucitoare de forme rotunjite, dar hotărăşte că sunt prea disco pentru gustul ei. După multe deliberări se opreşte la trandafiri crem clasici. Apoi o sună pe mama ei pentru a-i cere acordul.

Îi dau lui June schiţele cu piciorul Rosariei pentru a le pune în sertarul ei. Scot un carnet din sertarul biroului şi fac nişte notiţe. Notez toate dimensiunile piciorului Rosariei, apoi capsez eşantionul de material şi numărul cutiei cu trandafiri. Capsez şi plicul cu măsurătorile pentru barete, în timp ce Rosaria îi relatează mamei ei fiecare detaliu, cu o încântare prostească. Este la fel de entuziasmată de pantofi ca şi de rochie. Rosaria termină de vorbit cu mama ei şi se întoarce către buni.

— Sunt atât de mândră că duc mai departe tradiţia mamei.

— Când ai proba finală? o întreb.

— Pe zece mai, la Frances Spencer’s, în Bronx.

— Îi cunosc bine. Cea mai bună croitoreasă din oraş care copiază modele de lux la preţuri bune. O să vin şi eu cu pantofii ca să-ţi poată face tivul definitiv după tocuri.

— Mulţumesc.

Rosaria mă îmbrăţişează, îşi ia poşeta şi pleacă.

Notez în carnet şi data probei Rosariei, apoi deschid dosarul de pe birou.

— Îi fac cadou Rosariei aceşti pantofi, spune buni, neridicându-şi ochii de la lucrul ei. Fără bani.

— În regulă. Fac un semn pe chitanţă. Este un moment prost să dai pantofi gratis. Eşti sigură?

— Da.

Buni ia pantofii la care lucra şi îi împachetează în bumbac.

— Ştii, cu Alfred, care ne controlează…

— Ştiu. Dar nu Alfred conduce această afacere. Eu o conduc.

June se uită la mine şi ridică din sprânceană ca şi când ar spune: „N-o contrazice“.

Fixez comanda cu pioneze. Pe avizier văd o notă cu scrisul de mână al bunicii. Spune: „Întâlnire cu Rhedd Lewis la Bergdorf’s pe 5 decembrie, la 10 dimineaţa. Ia-o pe V.“.

— Bunico, ce e asta?

— O ţii minte pe femeia cu costumele de la film? Ei bine, o fi fost ea irascibilă, dar i-am plăcut. Aşa că ne-a recomandat lui Rhedd Lewis de la Bergdorf’s, care a cerut să se întâlnească cu noi.

— Ţi-a spus de ce? De-abia îmi pot stăpâni entuziasmul.

— Nu. Poate că se mărită şi are nevoie de pantofi.

— Sau poate că vrea să ia pantofii noştri pentru magazin! Mi se învârte capul la gândul că ar fi posibil să livrăm pantofii noştri celui mai elegant magazin universal din New York. Este exact şansa pe care Bret spera să o căpătăm. Pentru ca marca să fie recunoscută şi ajutată avem nevoie de artilerie grea. Poţi să-ţi imaginezi? Pantofii noştri la Bergdorf’s?

— Sper să nu fie aşa. June îşi pune mâinile în şolduri şi se întoarce spre buni. Îţi aminteşti când soţul tău a băgat pantofi la Bonwitt Teller’s? A fost un dezastru. Abia dacă am vândut ceva. Explicaţia a fost că miresele nu voiau să mai cheltuiască şi pe pantofi, după ce dăduseră o căruţă de bani pe rochii.

— Asta ne-a făcut s-o rupem cu magazinele universale, admite buni. A fost prima şi ultima incursiune în marile afaceri.

— Poate că de data asta va fi altfel. Uitaţi-vă în orice

magazin de modă. Cumpărătorii bogaţi cheltuie două miare pe o poşetă, fără să clipească. Asta face ca pantofii noştri să pară un chilipir. Poate că de data asta se întrevede o ocazie.

— Sau poate că mergeţi doar la întâlnire, vedeţi ce spune, iar apoi vă duceţi la cafeneaua Bergdorf's şi vă luaţi ouă umplute, spune June practică, în timp ce ia foarfeca şi taie dintr-o bucată de hârtie tiparul unei tălpi măsura treizeci şi opt şi jumătate din hârtie pentru tipare. Se uită spre mine şi zâmbeşte încurajator, dar este în firmă de prea mult timp şi ştie că buni nu-şi va schimba felul de a conduce afacerea, chiar cu riscul de a pierde totul.

— Buni, cred că trebuie să mergem la întâlnire fără prejudecăţi, nu?

Nu-mi răspunde; în acelaşi timp, o limuzină neagră se opreşte în faţa atelierului. Pare să se întindă de la colţ până la intrarea în holul clădirii Richard Meier. Parchează la bordură şi pot vedea IMOBILIARE scris pe numărul de înmatriculare.

Din spate coboară un bărbat într-un costum bleumarin închis, cu o cravată roşie, urmat de fratele meu. Se îndreaptă spre intrare, în timp ce cravatele de mătase le flutură în vânt precum cozile zmeielor.

— Ce caută Alfred aici? întreb.

— A sunat când erai ieşită cu Roman. Aduce un agent imobiliar să vadă clădirea.

Mă uit la June. Ochii ni se întâlnesc, dar îşi îndreaptă repede privirea în altă parte.

— Bună ziua, doamnelor, ne salută Alfred intrând în atelier. Merge la bunica şi o sărută pe obraz. Bunica străluceşte de mândrie când Alfred se întoarce spre bărbat şi o prezintă. Bunica mea, Teodora Angelini. Buni, el este agentul despre care ţi-am vorbit, Scott Hatcher. Am fost împreună la Cornell.

Bunica îi strânge mâna. Alfred îşi pune mâinile în şolduri şi se uită prin atelier ca şi când eu şi June n-am exista. Mă minunez cât de gregar este fratele meu atunci când se găseşte printre cei de teapa lui. Cu cei din familie este

morocănos. Dar la serviciu, când e în elementul său şi este nevoie de un plus de personalitate, e spirt.

Agentul are cam un metru optzeci şi este o variantă mai arătoasă a prinţului Albert de Monaco, cu capul acoperit complet de păr. Are ochii mari şi verzi şi privirea caldă şi fixă a cuiva care lucrează în domeniul vânzărilor.

— Mergem să aruncăm o privire pe aici, buni. Alfred îi aruncă scurt un zâmbet fals, tipic oamenilor de afaceri.

— Dă-i drumul, îi spune.

— Să începem de pe acoperiş. Alfred îl conduce pe Scott pe scări.

Mă aşez pe scaunul de lucru.

— Ei bine, ziua de care mi-era groază a sosit.

— Ei, n-o lua şi tu aşa, spune buni încet.

— Dar cum ar trebui s-o iau?

Iau şireturile de la cizma mea şi le duc pe masa de călcat. Bag fierul în priză şi îmi înfund mâinile în buzunar, aşteptând să se încingă.

June pune foarfeca jos şi spune:

— Vreau o cafea. Să vă aduc ceva, fetelor?

— Nu, mulţumesc, îi răspund.

June îşi trage haina pe ea şi se repede pe uşă afară.

— June miroase o ceartă, spune buni încetişor.

— Nu intenţionez să mă cert cu tine. Aş vrea să ştiu doar ce ai de gând.

— Bergdorf’s n-o să ne salveze. Singurul lucru de care sunt sigură este că, în afaceri, nu există soluţii magice. Este ca şi cum ai urca un munte, te agăţi, faci un pas, te agăţi, faci un pas.

Deodată, vechiul aforism al bunicii sună veştejit şi irelevant. Acum chiar sunt supărată.

— Nici măcar nu ştii despre ce este vorba la întâlnire. N-ai întrebat. Atunci de ce nu scriem „Închis“ pe uşă şi gata, renunţăm?

— Uite ce e, cunosc fiecare amănunt din afacerea asta. Am fost pe punctul de a închide de mai multe ori decât îmi pot aminti. Când a murit tatăl bunicului tău în ’50, eram aproape să închidem. Dar am rezistat. Am supravieţuit

anilor ’60, când vânzările ni s-au prăbuşit pentru că miresele hippie se măritau desculţe. Ne-am descurcat în anii ’70, când produsele din străinătate se înmulţiseră de patru ori, iar în epoca prinţesei Diana din anii ’80 am profitat de faptul că toată lumea a devenit ceremonioasă în privinţa nunţilor, comandând rochii şi pantofi. Am scos afacerea din datorii şi am adus-o pe profit. În plus, am creat balerinii, ca să ne agăţăm de felia de piaţă pe care o pierdeam în favoarea lui Capezio. Ridică vocea. Să nu îndrăzneşti să insinuezi că sunt o laşă! Am tot luptat, luptat şi iarăşi luptat. Şi am obosit.

— Am înţeles!

— Nu, n-ai înţeles. Până când nu vei fi muncit aici în fiecare zi, timp de cincizeci de ani, nu ai cum să înţelegi ce simt!

Ridic şi eu vocea şi spun:

— Lasă-mă pe mine să cumpăr afacerea.

— Cu ce? ridică buni mâinile în aer. Eu îţi plătesc salariul, ştiu cât câştigi!

— O să găsesc bani! strig.

— Unde?

— Îmi trebuie timp să văd de unde.

— Nu avem timp! mă contrazice ea.

— Poate că o să ai şi cu mine aceeaşi bunăvoinţă pe care i-o arăţi nepotului tău şi o să-mi dai timp să fac o contraofertă la a lui.

Alfred intră în atelier.

— Ce naiba se întâmplă aici? spune tăios în timp ce se îndreaptă către holul de unde Hatcher inspectează scările.

— Vreau să cumpăr clădirea şi afacerea, îi spun fratelui meu.

Râde.

Sunetul râsului lui crud mă străpunge, distrugându-mi încrederea în mine, aşa cum s-a întâmplat toată viaţa mea. Apoi continuă:

— Cu ce? Visezi! Îşi roteşte braţele în jurul lui ca şi când ar fi deja proprietarul Firmei de Pantofi Angelini şi al clădirii de pe Perry Street 166. Cum ţi-ai putea permite să

faci *asta*? Nu poţi cumpăra nici măcar fierul de călcat.

Închid ochii şi îmi stăpânesc lacrimile. N-o să plâng în faţa lui. Nu. Deschid ochii. În loc să dau înapoi, ca întotdeauna, îi spun clar, cu cea mai coborâtă voce de care sunt în stare:

— Mă zbat să găsesc o soluţie.

Scott Hatcher apare în uşă, îşi pune mâinile în buzunare şi o priveşte pe buni.

— Sunt gata să vă fac o ofertă. Cu banii jos. Doamnă Angelini, aş vrea să cumpăr clădirea de pe Perry Street 166.

Îmi trag căciuliţa tricotată pe urechi, care simt că mă ard de la frig. Seara, prin Little Italy străzile sunt pustii, iar arborele strălucitor de pe Grand Street seamănă cu ultima prăjină a cupolei circului ambulant, rămasă în picioare înainte ca acesta să părăsească oraşul. O iau pe Mott Street. Deschid uşa de la Ca' D'Oro. Restaurantul este pe jumătate plin. Îi fac semn cu mâna lui Celeste, aflată la bar, şi merg în spate, la bucătărie.

— Bună, spun din uşă.

Roman asezonează cu pătrunjel proaspăt două porţii de osso buco[18]. Chelnerul le ia şi trece pe lângă mine spre salonul restaurantului. Roman îmi zâmbeşte şi vine la mine, mă sărută pe amândoi obrajii şi îmi trage căciuliţa de pe cap.

— Eşti îngheţată.

— O să fie şi mai rău când o să rămân fără slujbă şi fără casă.

— Ce s-a întâmplat?

— Bunica a primit o ofertă pentru clădire.

— Vrei să vii să lucrezi cu mine?

— Gnocchii mei sunt ca plastilina Play-Doh, iar pe viţelul meu nu poţi conta. E ca talpa.

— Atunci îmi retrag oferta.

— Cum se procedează, Roman, ca să cumperi o clădire?

— Ai nevoie de un bancher.

[18] Specialitate milaneză de viţel cu legume (n.tr.)

— Am unul. Fostul meu prieten.

— Sper că te-ai despărţit de el în mod civilizat.

— Da. Nu-mi dramatizez viaţa personală. Ceea ce este bine ţinând cont de dramatismul vieţii mele profesionale.

— Ce spune bunica ta?

— Nimic. A luat notă de ofertă, şi-a întrerupt lucrul, s-a dus sus, s-a îmbrăcat şi s-a dus la teatru.

— I-a spus deja tipului că o să-i vândă clădirea?

— Nu.

— Poate că nu are de gând s-o facă.

— N-o cunoşti pe bunica. Nu riscă niciodată. Merge numai la sigur.

Roman mă sărută. La atingerea lui, faţa mea se încălzeşte, ca şi când soarele cald al Italiei ar fi apărut brusc în acea noapte geroasă. Simt un curent de la uşa din spate, care este proptită cu o conservă mare de bulion San Marzano ca să stea deschisă. Îl iau în braţe.

— Ai observat că încă de la prima noastră întâlnire nu aduc altceva decât veşti proaste? Tata are cancer, iar eu am probleme în afaceri.

— Ce legătură au toate astea cu noi?

— Nu ţi se pare că aduc ghinion?

— Nu.

— Stau aici şi sunt pregătită să primesc şi alte veşti proaste. Hai, lasă-mă pe mine! Spune-mi că eşti însurat şi că ai şapte copii care plâng după tine în Tenafly.

Râde.

— N-am.

— Sper că eşti atent când traversezi strada.

— Sunt foarte atent.

Chelnerul intră în bucătărie.

— Masa doi. Ravioli cu trufe.

Se uită prin mine şi apoi, nerăbdător, la şeful lui.

— Ar trebui să plec, spun făcând un pas înapoi.

— Nu, nu, stai jos şi aşteaptă-mă până termin.

Mă uit prin bucătărie.

— Sunt bună la spălat vase.

— Păi, apucă-te de ele! Zâmbeşte larg şi se întoarce spre

plită. Îmi dau jos haina şi o agăţ în cui. Iau un şorţ curat de pe uşă şi mi-l trag pe cap, apoi îl leg la spate în jurul mijlocului.

— S-ar putea să-mi placi mai mult decât Bruna, spune.

Îmi surprind reflexia în frigiderul cromat; zâmbesc, pentru prima dată pe ziua de azi.

Hotelul Carlyle

Eu şi bunica mea ajungem la întâlnirea fixată la Bergdorf Goodman cu Rhedd Lewis. Buni coboară din taxi şi mă aşteaptă la colţ, iar eu îi plătesc şoferului. Mă grăbesc să ies şi să o ajung la colţul dintre Fifty-eighth Street şi Fifth Avenue.

Bunica poartă un costum negru simplu cu pantaloni, iar la gât, un pandantiv şic uriaş în formă de soare, atârnat pe un lanţ gros de aur. Pantalonii se termină în partea de jos cu un tiv delicat, care se odihneşte pe căputa escarpenilor ei negri garnisiţi cu auriu. Îşi ţine strâns sub braţ geanta din piele neagră. Ţinuta ei este dreaptă şi impunătoare, la fel ca aceea a manechinului care pozează direct în spatele ei, în vitrina magazinului universal, îmbrăcat într-un palton Christian Lacroix din stofă, cu model în spic.

Văzută de afară, Bergdorf's este o clădire impozantă; odinioară a fost reşedinţă privată, construită în anii '20, cu exteriorul din gresie opacă pus în valoare de ferestrele ornamentale. A fost una dintre cele câteva reşedinţe grandioase construite de familia Vanderbilt în Manhattan. Aflată pe colţ, este una dintre cele mai prestigioase din tot New Yorkul, cu vedere în marea piaţă unde la nord se află hotelul Plaza, iar la est, Fifth Avenue.

Bunica îmi zâmbeşte, rujată minunat cu un roşu viu.

— Îmi place costumul tău.

Port unul B. Michael, cu o jachetă scurtă de lână cu mătase, de culoare bleumarin, cu un guler amplu şi pantaloni asortaţi, largi pe picior. I-am făcut mamei creatorului o pereche de pantofi, şi costumul a fost la schimb.

— Arăţi mortal, buni.

Intrăm în magazin pe uşa rotativă din lateral. Această parte a magazinului seamănă cu o seră, numai că vitrinele

sunt mai degrabă pline cu genţi de firmă decât cu plante exotice. Podeaua acoperită cu parchet deschis la culoare este luminată de un candelabru plin de corpuri geometrice de culoarea mierii. Eu şi buni ne îndreptăm direct către lifturi pentru a merge la întâlnire. Îmi fac speranţe mari, deşi buni a încercat din răsputeri să-mi tempereze aşteptările.

Când ieşim din lift, la etajul opt, este linişte; chiar şi telefoanele sună în surdină. Nu e nici urmă din agitaţia comercială de jos, ci, mai degrabă, ai senzaţia că eşti într-o clădire stilată de apartamente din Upper East Side, şi nu într-una de birouri. Decorul plin de gust este scăldat în tonuri de bej, cu pete de culoare date de mobilier şi de operele de artă.

Merg la fata de la recepţie. Ne roagă să aşteptăm pe canapeaua acoperită cu moiré verde-deschis, cu decoraţiuni bleumarin. Pe suprafaţa măsuţei de cafea Lucite, modernă, rotundă şi joasă, se află îngrămădite exemplare din catalogul de iarnă Bergdorf, care prezintă haine de sezon. Sunt pe cale să iau unul şi să-l studiez, când o tânără apare în cadrul uşii.

— Domnişoara Lewis vă primeşte acum. Urmaţi-mă, vă rog.

Tânăra ne conduce în biroul lui Rhedd Lewis, în care domneşte un miros discret de ceai verde şi de bujori roz. Biroul este o piesă de mobilier de forma unui dreptunghi mare, simplu, modern şi este acoperit cu piele turcoaz. Covorul de sisal dă camerei un aer proaspăt de vilă grecească de pe Fifth Avenue. Fotoliul de birou din bambus lăcuit este gol. Eu şi buni ne aşezăm pe scaunele Fornasetti, două tronuri zvelte şi moderne, cu perne maro-caramel. Buni arată spre parcul de dincolo de ferestre.

— Ce privelişte!

Mă ridic de pe scaun. Fără ultimele frunze de toamnă, vârfurile golaşe ale copacilor din Central Park arată ca o întindere nesfârşită de mâzgălituri cenuşii purtând semnătura lui Cy Twombly[19].

[19] Edwin Parker (Cy) Twombly Jr. (1928), artist american cunoscut în

— Trebuie să fi fost un vis să locuieşti în casa asta, spune o voce gravă de femeie din spatele nostru.

Mă întorc şi o văd pe Rhedd Lewis în uşă. O recunosc după portretul din Wikipedia. Este înaltă şi zveltă, poartă pantaloni roşu Marlboro cu o tunică neagră de caşmir şi un colier care poate fi descris numai ca o împletitură de macramé pentru ghivece din anii şaptezeci. Toată această combinaţie ciudată merge cumva. În picioare poartă balerinii clasici de piele neagră Capezio. Se duce în faţa biroului, mergând practic pe vârfuri.

Rhedd Lewis este cam de vârsta mamei, iar poziţia ei dreaptă şi ţinuta maiestuoasă sunt semne că a fost dansatoare într-o viaţă anterioară. Părul ei de culoarea mierii, cu şuviţe, este tăiat scurt, cu un breton lung care îi trece peste faţă ca o draperie.

— Vă mulţumesc că aţi făcut drumul până în mahalaua noastră. Zâmbeşte şi îi întinde mâna bunicii. Sunt Rhedd Lewis.

— Teodora Angelini, iar ea este asociata mea, Valentine Roncalli, spune buni. Este şi nepoata mea.

Îmi ascund încântarea la auzul faptului că sunt asociata bunicii (este pentru prima oară când spune aşa ceva!), întinzându-mi mâna spre Rhedd ca şi când i-aş da un fluturaş de reclamă pentru vânzarea unei canapele la Big Al’s, în East Village.

— Îmi plac afacerile de familie. Iar faptul că o tânără preia ştafeta mă încântă. Cei mai buni creatori moştenesc calităţile. Dar să nu spuneţi nimănui că am zis aşa ceva.

— Secretul dumneavoastră va rămâne bine ascuns, îi spun.

— Şi încă ceva. Când este vorba despre calităţi de artizan, italienii sunt neîntrecuţi.

— Aşa e, spune buni.

— Povestiţi-mi despre afacerea voastră.

Rhedd se apleacă deasupra biroului, îşi încrucişează braţele şi stă înaintea noastră ca un profesor care a pus o întrebare clasei.

---

lumea întreagă pentru picturile lui graffiti (n. red.)

— Domnişoară Lewis, sunt o pantofăreasă de modă veche. Am încredere în metodele tradiţionale vechi. Am învăţat să fac pantofi de la soţul meu, care a învăţat meşteşugul de la tatăl lui. Fac pantofi de mireasă de peste cincizeci de ani.

— Cum ţi-ai descrie stilul?

— Eleganţă prin simplitate. M-am născut în decembrie 1928 şi munca mea a fost influenţată de epoca în care m-am format. Dintre creatori, îmi plac tradiţionaliştii. Sunt o admiratoare a lui Claire McCardell. Îmi place fantezia lui Jaques Fath. Ca fată crescută la oraş, am fost dusă de mama la expoziţiile creatoarelor Hattie Carnegie şi Nettie Rosenstein. Era o încântare să le întâlneşti în realitate. Nu am ajuns să fac pălării şi rochii, dar ceea ce am văzut a devenit important când m-am apucat să fac pantofi. Linia, proporţiile, confortul, toate aceste lucruri contează pentru un artist care face haine.

— Sunt de acord, spune Rhedd, ascultând concentrată. Dintre cei de acum, care îţi plac?

Bunica îşi înalţă capul.

— În materie de pantofi, familia Ferragamo este neîntrecută. O nimeresc de fiecare dată.

— Şi sursele de inspiraţie? Rhedd îşi mângâie colierul din jurul gâtului.

— Oh, fetele mele – aş putea spune.

Buni zâmbeşte.

— Şi cine ar fi ele?

— Să vedem. Jacqueline Kennedy Onassis, Audrey Hepburn şi Grace Kelly.

— Simplitate şi stil, aprobă Rhedd.

— Întocmai, spune buni.

Ori de câte ori buni face recomandări în materie de cultură, menţionează sfânta treime a stilului pentru femeile de o anumită vârstă; Prima Doamnă, steaua de cinema şi prinţesa. Au fost născute cam în aceeaşi perioadă cu bunica, iar vieţile lor, chiar dacă nu au semănat cu a ei, i-au oferit un context pentru munca ei. Jacqueline Onassis ştia totul în materie de croială, linie şi

materiale; Audrey Hepburn era o zvârlugă, cu un stil influenţat de dans, apoi glorificat de hainele de seară teatrale, cu înflorituri şi mărgele; Grace Kelly avea clasicismul sobru al unei fete de rând transformată în debutantă, cu mănuşile, pălăriile, rochiile ei evazate şi paltoanele de tweed.

Buni subliniază că muzele ei influenţau moda, şi nu moda, pe ele. Ea crede că o femeie ar trebui să investească cu prudenţă şi inteligenţă în garderoba ei. Filosofia bunicii este că ar trebui să ai un palton grozav, o pereche de pantofi de seară nemaipomeniţi şi o pereche de pantofi buni de toată ziua. Ea nu înţelege de ce femeile de vârsta mea cumpără la greu pentru că, în alte privinţe, generaţia mea seamănă cu a ei mai mult decât îşi imaginează ea.

Generaţia bunicii s-a născut la sfârşitul Epocii Jazzului. Aceşti oameni au avut o anumită încredere înnăscută în calităţile lor, pe care generaţia mamei mele a trebuit să lupte ca să le descopere. Chiar dacă femeile din generaţia mamei erau feministe gălăgioase, cele din generaţia bunicii au deschis calea pentru femeile în câmpul muncii; bineînţeles că au pretins că *trebuiau* să o facă. Grupul bunicii cuprindea tinere care s-au dus să lucreze în fabrici, uzine şi ateliere atunci când bărbaţii au plecat să lupte în cel de-al Doilea Război Mondial. Slujbele pe care le-au avut în timpul războiului le-au revenit bărbaţilor când aceştia s-au întors. Bunica spune că femeile au sfârşit astfel prin a se reîntoarce la cratiţă în anii ’50. Şi ea s-a întors la bucătărie, dar străbătând o distanţă de câteva trepte, după o zi de muncă în atelierul de pantofi. Bunica a fost genul de mamă care lucra înainte ca termenul să fie inventat. La vremea aceea spunea că „îşi ajuta bărbatul“, dar, de fapt, cunoaştem cu toţii adevărul – era o veritabilă parteneră.

Rhedd înconjoară biroul, se aşază şi se apleacă înainte. Îşi aranjează ceasul Tiffany şi cana de ceramică pentru creioane din faţa ei. Ecranul computerului ei este încastrat în peretele de lângă birou. Pe fundalul ecranului are o fotografie în alb-negru din anii ’50 a celebrului model Lisa Fonssagrives îmbrăcată într-o rochie New Look, fumând o

ţigară la intersecţia unde eu şi buni am coborât din taxi, acum câteva minute.

— Doamnelor, buna mea prietenă Debra McGuire mi-a vorbit despre voi. Debra are un ochi grozav. Mi-a adus pantofii pe care i-aţi dat pentru film. Am fost foarte impresionată.

— Mulţumim, spunem în acelaşi timp eu şi buni.

— Şi mi-a venit o idee. Rhedd se ridică şi se duce la un cărucior de ceai aflat sub fereastră. Îşi umple un pahar cu apă pentru ea şi apoi alte două pentru buni şi pentru mine. Ni le oferă. Pregătirea vitrinelor pentru sărbători începe cu un an înainte. Când am văzut pantoful făcut de voi mi-a venit o idee pentru sărbătorile din 2008. Vreau mirese. Şi o temă rusească.

— În regulă. Buni gândeşte cu voce tare. Catifea cu imprimeu în relief, cizme, piele de viţel, fleece.

— Posibil. Caut un pantof *fantaisie* unic, ceva destinat exclusiv vitrinelor *mele.*

— Interesant, spune buni cu o voce în care îi simt scepticismul. Dar ar trebui să ştiţi că noi lucrăm după modelele firmei noastre…

— Buni, fiecare pereche de pantofi pe care o facem este la comandă, o întrerup uitându-mă la Rhedd. Am făcut stiluri *fantaisie* pentru nunţi. Am făcut două perechi de cizme de călărie din piele albă de viţel cu lac negru pentru o mireasă şi un mire care s-au căsătorit la o fermă de cai din Virginia.

— E adevărat, mă aprobă buni. Şi am mai făcut o pereche de pantofi gen sabot dintr-o imitaţie de satin de un roşu aprins, pentru o mireasă care s-a măritat cu un pompier din Lower East Side.

— Şi a mai fost mireasa care s-a măritat cu un francez, căreia i-am făcut un pantof Madame Pompadour cu funde mari de mătase.

— Ca să fiu sinceră până la capăt, spune Rhedd, nu am avut prea mult noroc cu alte ateliere la fel de mici ca al vostru. Micile firme, creatorii de pantofi exclusivişti făcuţi la comandă, nu se dezvoltă dintr-un anume motiv. De

obicei, ei ştiu bine ce ştiu şi nu se simt în largul lor într-un context mai amplu. Le lipseşte mentalitatea adecvată, viziunea.

— Noi avem *viziune,* o asigur. Nu mă uit la buni în timp ce expun subiectul. Comerciantul din mine iese la lumină. Ştim că trebuie să ne dezvoltăm marca, şi ne străduim din greu să vedem cum putem face acest lucru pe piaţa de astăzi. În fiecare client vedem o ocazie de a ne reinventa modelele. Totuşi, şi trebuie să ştiţi acest lucru, suntem mândri de moştenirea noastră. Pantofii noştri sunt cei mai eleganţi din lume. Şi credem în asta.

Rhedd se uită la uşa închisă din spatele nostru ca şi când ar aştepta ca o idee măreaţă să intre în încăpere, dar din fericire pentru mine, cred că tocmai a auzit-o.

— Acesta este motivul pentru care vă dau o şansă.

— Şi noi vă mulţumim, îi spun.

— O şansă ca voi şi alţi creatori de pantofi să-mi daţi ceea ce-mi trebuie.

— Mai sunt şi alţii? Buni se lasă pe spate în scaun.

— E o competiţie. Mă mai întâlnesc şi cu alţi creatori de la un atelier din Franţa, care lucrează la comandă, şi cu câteva nume bine-cunoscute, care produc pe scară largă.

— Luptăm împotriva celor mari? Iau o înghiţitură de apă.

— Celor mai mari. Dar dacă sunteţi atât de buni cum spuneţi – ochii i se îngustează, veţi dovedi că aveţi talentul şi puterea de a duce la capăt această provocare. Directorul meu de creaţie este pe cale să scoată nişte schiţe cu decorurile din fundalul vitrinelor, dacă vă interesează. Eu voi alege rochiile de mireasă pentru scenele respective, dintre care vom selecta una ca să v-o trimitem, vouă şi celorlalţi creatori. Trebuie să creaţi şi să realizaţi o pereche de pantofi pentru acea rochie. Îi voi alege pe cei care-mi plac, iar creatorul lor va fi însărcinat să facă pantofii pentru toate rochiile din vitrină.

Mă simt un pic copleşită. Speram că, indiferent ce ar fi avut de gând să ne ofere, era ceva real şi într-un timp determinat. Nefiind o încuiată, îmi simte dezamăgirea.

— Uite, ştiu că pare greu de realizat, dar dacă faceţi ceea ce susţineţi că faceţi, atunci aveţi toate şansele să câştigaţi concursul.

— Asta ne şi dorim, domnişoară Lewis. Mă ridic şi îi întind mâna. Buni face acelaşi lucru. O şansă. O să vă demonstrăm ce putem.

După întâlnirea cu Rhedd Lewis o trimit pe buni acasă, în Perry Street, cu un taxi, iar eu iau autobuzul care traversează oraşul, să mă întâlnesc cu mama la Sloan-Kettering. Le trimit surorilor, dar şi lui Alfred, un e-mail de pe telefon, povestindu-le despre întâlnirea cu Rhedd Lewis şi înştiinţându-i despre competiţie. Tess este bună la novene (chiar ne-ar prinde bine nişte rugăciuni acum), Jaclyn ne va susţine, iar atenţionarea trimisă lui Alfred îi va demonstra că am o viziune asupra viitorului companiei. Pentru mama, căreia îi plac veştile însoţite de imagini, am ataşat şi o poză cu buni în faţa magazinului.

Uşile glisante ale spitalului se deschid când mă apropii. Înăuntru o văd pe mama aşezată pe o canapea lângă fereastră, tastând frenetic la BlackBerry-ul ei ca în sălbaticul joc Where is Thumpkin. Poartă ochelarii de soare pe cap ca pe o tiară şi este îmbrăcată din cap până în picioare în bleu, iar pe umeri poartă un şal mare de caşmir, cu capetele încrucişate pe piept ca un steag.

— Am sosit, mamă.

— Valentine! Se ridică şi mă îmbrăţişează. Sunt atât de fericită când este rândul tău.

Mama a hotărât ca, în loc să venim cu toţii în vizită la tata la spital, s-o facem prin rotaţie, aşa încât niciunul să nu tragă chiulul. Bineînţeles că ea asista la orice injecţie, puncţie sau rezonanţă magnetică.

Mama nu s-a simţit niciodată epuizată şi nici n-a abandonat vreun proiect înainte de a-l da gata. Când e vorba despre familia ei este neobosită; a fost şi este veşnic plină de energie, fie că era vorba de făcut codiţe pentru trei fetiţe, înainte de a merge la şcoală, fie de traversarea haosului din vacanţe sau de turnarea betonului pentru o

nouă alee în faţa casei, fiind pregătită pentru orice. Zilele acestea era vorba de însănătoşirea tatei.

— Mi-a plăcut poza. Cum a mers la Bergdorf's?

— Intrăm într-o competiţie pentru crearea unor pantofi pentru vitrinele de Crăciun din 2008.

— Extraordinar! Ce lovitură!

— Mai e mult până la victorie, mamă. O să vedem ce se întâmplă. Mamei nici nu-i trece prin cap că nu am putea învinge. Alt motiv pentru care o iubesc. Cum se simte tata?

— Oh, astăzi face doar nişte analize de rutină. După ziua bunicii, o să înceapă chimioterapia.

Ne aşezăm. Instinctiv, îmi pun capul pe umărul ei. Pielea îi miroase a trandafiri albi şi a ciocolată albă. Cerceii ei cu toarte mari se odihnesc pe obrazul meu în timp ce vorbeşte.

— O să se facă bine.

— Ştiu, îi spun. Dar, de fapt, nu ştiu.

— Să fim optimişti şi să ne rugăm. Restul vine de la sine.

Îmi place că mama consideră cancerul o glumă care poate fi vindecată cu un surâs şi cu un Ave Maria. Stau noaptea în pat şi mă gândesc la tata şi la viitor, mă gândesc la nepoţii lui şi cum, la viteza cu care evoluez, el nu-mi va vedea niciodată copiii. Uneori aş putea să jur că mama îmi citeşte gândurile, pentru că mă întreabă:

— Cum e cu băiatul ăla cu care te vezi?

Ridic capul de pe umărul ei.

— E înalt.

— Excelent. Mama aprobă încetişor din cap. În panteonul calităţilor masculine, mama admiră înălţimea mai mult decât banii din buzunar sau decât părul de pe cap. Arătos?

— Aşa s-ar spune.

— E minunat. Tata spune că e maestru bucătar. Îmi place numele ăsta, Roman Falconi. E sexy.

— Are propriul restaurant, în Little Italy.

— Mi-ar plăcea un bucătar în familie. Poate că ar putea să mă înveţe cum se fac cremele alea complicate de la Per Se. Am citit despre ele în revista *Mâncăruri şi Băuturi.*

Imaginează-ţi infuzia de idei noi!

— Are o grămadă.

— Când ni-l prezinţi? mă întreabă.

— O să-l aduc de ziua bunicii la Carlyle.

— Perfect. Pe teren neutru. Păi, sfatul meu, aşa, în general, este să nu te grăbeşti. Nu forţa lucrurile.

Mama îşi muşcă buzele.

— Aşa o să fac.

— Sper numai să-ţi găseşti fericirea statornică de care am avut parte cu Olandezul meu. Să ştii că eu şi tatăl tău suntem nebuni unul după altul.

— Ştiu.

— Am avut şi noi necazurile noastre, Dumnezeu mi-e martor, tot felul obstacole şi piedici în calea noastră. Dar, într-un fel sau altul, le-am depăşit şi am ajuns la liman. Uneori ne-am mai şi târât, dar am răzbit.

— Da, aşa e.

— Pot să spun că am învins.

— Da.

— Şi, ştii ceva? La *asta* se reduce totul. Un mare filosof a spus ceva simplu de genul… ştii că nu-mi amintesc glumele şi vorbele filosofilor, dar ideea e că dragostea e ceva prin care treceţi împreună.

— James Turber. Scriitor şi umorist american. Uneori este bună la ceva şi diploma mea de limba engleză.

— Bine, n-are importanţă. Ce vreau să spun este că eu cred că vom trece şi de încercarea asta.

— Sigur, mamă.

— Tatăl tău nu a fost un sfânt. Dar nici eu nu sunt Fecioara Maria, nu-i aşa?

— Cred că ai mai multe bijuterii decât ea.

— Aşa e. Râde. Dar ştiu că nu a vrut niciodată să ne facă rău mie sau copiilor. Doar şi-a pierdut, pentru puţin timp, capul. Bărbaţii trec prin criza schimbării după patruzeci de ani, iar tatăl tău n-a fost o excepţie.

— Roman are patruzeci şi unu.

— Poate că a depăşit-o anul trecut, înainte de a-l cunoaşte tu, spune mama veselă.

— Să sperăm.

Mama se caută în poşetă; când o deschide, în aer se răspândeşte o undă proaspătă de mentă şi de iasomie dulce. Din buzunarul unde îşi ţine celularul iese un teanc de testere pentru parfumuri de la Estée Lauder. Asta este o altă dovadă de rafinament al mamei; îşi bagă cartonaşele pentru încercat parfumuri în sertarele cu lenjerie, în genţi de seară, poşete, pe grilele de aerisire de la maşină, şi oriunde este nevoie de atmosferă, deoarece este evident că, în viziunea mamei, peste tot este nevoie de ambianţă.

Găseşte pachetul cu gumă de mestecat printre broşurile despre cancer, dezgoleşte o pastilă roşie pe care mi-o oferă, apoi îşi ia şi ea una. Stăm şi mestecăm.

— Mamă, cum ai ştiut că-l poţi aduce înapoi pe tata după… incident?

— Nu am făcut absolut nimic.

— Ba ai făcut, sigur.

— Nu, de fapt l-am lăsat, pur şi simplu, singur. Cea mai grea pedeapsă pe care poţi să i-o aplici unui bărbat este să-l izolezi. N-am văzut niciunul care să se descurce în situaţia asta. Uită-te ce s-a întâmplat cu preoţii noştri dacă au fost singuri. Bineînţeles că intrăm în alt subiect.

— Îmi amintesc de perioada în care tu şi tata v-aţi îndrăgostit din nou.

— Am avut noroc că am reuşit. Majoritatea oamenilor nu au.

— Cum ai procedat?

— Am fost nevoită să fac ceea ce trebuie să facă o fată în situaţia ta, atunci când îi place un tip. N-are nicio importanţă că aveam patru copii şi o diplomă de colegiu pe care se aşternuse praful. A trebuit să mă fac din nou dorită. Asta înseamnă că a trebuit să-i arăt tot ce am mai bun. A trebuit să-l redescopăr în întregime. A trebuit să refac lumea în care trăisem, inclusiv casa şi garderoba mea. Nu puteam rămâne cu el de dragul tău, al mamei mele sau al religiei. Trebuia să rămân cu el pentru că aşa doream.

— Şi cum ai ştiut că ai reuşit?

— Într-o zi, tatăl tău a venit acasă cu o pungă cu mâncare de la băcănia D'Agostino. Voi eraţi la şcoală. Asta se întâmpla la câteva săptămâni după ce ne împăcaserăm. O săptămână importantă. Prima săptămână de şcoală…

— Septembrie 1986. Eram în clasa a şasea.

— Aşa e. În tot cazul, a intrat în bucătărie. Eu stăteam acolo şi completam un formular pentru unul dintre voi, iar el a deschis frigiderul şi a pus mâncarea înăuntru. Apoi a deschis aragazul şi a pus pe foc un vas mare cu apă. După asta a scos o cratiţă şi s-a apucat de gătit. A tăiat ceapă, a curăţat usturoi, a fiert carne şi a adăugat roşii, condimente, de toate. După o vreme, l-am întrebat: „Ce faci acolo, Olandezule?" A răspuns: „Fac mâncare. M-am gândit că o lasagna ar fi bună." Iar eu i-am spus: „Minunat".

— Aşa ai aflat că te iubea?

— În optsprezece ani nu a făcut nici măcar o dată de mâncare, chiar dacă mă ajuta când îi ceream. A tăiat pepene pentru o salată de fructe cu ocazia vreunui bufet, sau a umplut lada frigorifică cu gheaţă pentru un picnic, sau a pregătit băuturile pentru sărbători. Dar nu s-a dus niciodată la magazin să cumpere ingredientele fără să întrebe, ca apoi să vină acasă şi să gătească. Asta era treaba mea. Atunci am ştiut că era din nou al meu. Se schimbase. Vezi tu, astea sunt momentele în care ştii sigur că cineva te iubeşte. Înţelege de ce ai nevoie şi îţi oferă – fără să ceri.

— Partea cu „fără să ceri" este mai grea.

— Trebuie să vină din suflet.

— Corect, spun şi aprob din cap.

Urmărim oamenii care trec prin hol, pacienţi care merg la consultaţii, personal care se întoarce din pauză şi vizitatori care se îmbulzesc la lifturi. Soarele se reflectă pe fereastră din pavilionul de vizavi şi inundă podeaua de gresie cu o lumină atât de strălucitoare, încât închid ochii.

— Te-am supărat? mă întreabă mama.

Deschid ochii.

— Nu. Eşti un izvor de înţelepciune, mamă.

— Cu tine pot să vorbesc, Valentine. Se joacă cu închizătoarea cerceilor. Pur şi simplu pot… Şi brusc, spre surprinderea mea, izbucneşte în hohote de plâns înăbuşite. De ce dracu' plâng? Îşi ridică mâinile în aer.

— Ţi-e teamă? o întreb încet.

— Nu, nu de-asta. Scotoceşte prin poşetă până când găseşte pachetul cu batiste de hârtie. Scoate una. Astea – spune ţinând în mână micul pachet – sunt nepreţuite. Se şterge uşor sub ochi cu şerveţelul. N-aş vrea să se ducă totul de râpă. Am ajuns până aici şi speram să îmbătrânim împreună. Acum, timpul e calculat. Oare cât ne-a mai rămas, după toate *astea?* Aş fi terminată dacă s-ar întâmpla ceva. E ca în povestea cu soldatul care pleacă la război, evită gloanţele, bombele şi grenadele şi scapă de pe front numai ca să se întoarcă acasă, unde alunecă pe o coajă de banană, intră în comă şi moare.

— Trebuie să ai credinţă.

— Culmea e că tocmai cel mai puţin credincios dintre copiii mei îmi spune asta. Mama se ridică drept în picioare. Nu vreau să spun că îl judec.

— Am vrut să spun să crezi în *el.*

— În Dumnezeu?

— Nu. În tata. Nu ne va lăsa de izbelişte.

Familia noastră, la fel ca toate familiile italo-americane pe care le cunosc, este grozavă când vine vorba de petreceri prilejuite de zile de naştere care se termină cu cifra zero sau cinci. Avem chiar şi nume speciale pentru ele: o aniversare de douăzeci şi cinci de ani este un *Jubileu de Argint,* una de treizeci de ani este *La Festa,* una de cincizeci de ani, un *Jubileu de Aur,* iar una de şaptezeci şi cinci este un miracol. Aşadar, imaginaţi-vă cât de încântaţi suntem să o sărbătorim pe buni, care este sănătoasă, plină de vitalitate, este într-o formă fizică bună, cu excepţia genunchilor, şi se află în „deplinătatea facultăţilor mintale", cum le spune ea, la a optzecea aniversare.

De asemenea, m-am gândit că ar fi şi o ocazie perfectă să-l prezint pe Roman, ştiind că toţi membrii apropiaţi ai

familiei vor fi prezenţi. Ştiu că îmi asum un risc, dar am învăţat că, atunci când e vorba despre familia mea, cel mai bine este să prezinţi un nou prieten într-un loc public aglomerat, unde sunt mai puţin probabile gafele, indiscreţiile sau şansa ca cineva să pună mâna pe albumele de familie şi să arate fotografii cu mine goală, purtând numai aripioare de îngeraş, la aniversarea vârstei de patru ani.

I-am propus bunicii ca locaţie Knights of Columbus Hall din Forest Hills, cu DJ, cu un tavan plin cu baloane argintii, cu tablouri înfăţişând Drumul Crucii pe pereţii acoperiţi cu serpentine de hârtie creponată, şi cu obişnuitul tort inscripţionat cu vârsta ei. Dar, în loc de asta, a ales o noapte şic în oraş, cu cină şi spectacol la Café Carlyle. Se săturase cu vârf şi îndesat de toţi membrii familiei de la nunta lui Jaclyn, şi, în plus, cântăreaţa preferată a bunicii din toate timpurile, Keely Smith, marea compozitoare şi artistă, ţine capul de afiş la Carlyle. Când Gabriel, prieten cu mine şi *maître d'* acolo ne-a spus că apare şi ea în spectacol, am rezervat o masă.

Keely Smith şi muzica ei ocupă un loc special în viaţa bunicii. Când erau tineri, ea şi bunicul obişnuiau să călătorească pentru a o vedea pe Keely cântând cu soţul ei de atunci, Louis Prima, acompaniaţi de Sam Butera şi de trupa The Witnesses. Spectacolul era o alternativă vioaie de cabaret în epoca marilor orchestre. Bunica ţi-ar spune că erau întruchiparea *modernismului* în acele vremuri.

Italo-americanii îl venerează pe Louis Prima, din moment ce ne căsătorim şi suntem înmormântaţi pe muzica lui. Jaclyn, Tess şi Alfred au dansat la nunţile lor pe aranjamentul muzical al melodiei *Oh, Marie* al lui Louis, iar bunicul meu a fost înmormântat pe *I Wish You Love,* în versiunea lui Keely. Prima melodie este cea preferată de familiile Roncalli şi Angelini.

Îmi verific rujul, în timp ce taxiul mă duce spre Café Carlyle, diamantul Krup al saloanelor de cabaret. Atunci când o fată din Village trece de Fourteenth Street şi se îndreaptă spre nord, trebuie să fie de o eleganţă demnă de

Upper East Side. De asemenea, vreau să arăt bine pentru Roman, care nu m-a mai văzut dichisită de la prima noastră întâlnire. Cum să arăt fascinant când dau buzna în bucătăria restaurantului să-l ajut să facă paste de casă sau să desfacă scoici pentru supă? În seara asta va avea parte de cea mai frumoasă ipostază a prietenei lui.

Port o rochie indigo-închis încheiată cu nasturi în faţă, cu o centură lată cu decoraţiuni, care a fost a mamei. Pusesem ochii pe ea de ani de zile, iar în vara asta, când şi-a făcut ordine în dulap, am avut noroc. Există o fotografie a mamei din toamna anului 1975, în care mă ţine în braţe la botezul meu îmbrăcată în rochia asta. Părul ei lung este strâns într-o cordeluţă de care este prinsă o meşă suplimentară cu bucle în cascadă până spre talie. Mama arată ca o Ann-Margret catolică, având un picior în sacristie şi celălalt într-un local de striptease din Vegas.

Port rochia cu pantaloni deoarece este prea scurtă pentru mine. Mama o purta ca rochie cu ciorapi L'Eggs transparenţi, şi ştiu asta sigur pentru că obişnuiam să adunăm ouăle de plastic în care veneau ciorapii şi să ne jucăm de-a ferma cu ele.

Eu, Tess şi Jaclyn acceptăm cu plăcere haine purtate de mama pentru că ştim cât de mult le-a preţuit când le-a purtat pentru prima oară. Tess s-a ales cu câteva jachete St. John din anii optzeci, strânse pe corp, potrivite pentru întâlnirile dintre părinţi şi profesori, în timp ce eu mi-am ales haine şi rochii făcute de o croitoreasă pentru ocazii deosebite. Jaclyn, cu picioarele ei mici, a moştenit colecţia de sandale Candy cu talpă ortopedică, în toate nuanţele, în imitaţie de piele de şarpe, care se găseau în perioada administraţiei Carter. Da, există piele de şarpe portocalie. Mama spune că n-ai trăit cu adevărat dacă nu ai în colecţia ta de pantofi toate tipurile de tocuri. Încă mai are sandalele Famolare Get There cu talpa ondulată. Mama nu a avut niciodată nevoie de drogurile euforizante din epoca ei, pentru că îşi punea, pur şi simplu, acele sandale şi se legăna.

Când taxiul virează brusc de pe Madison pe Seventy-

sixth Street, îl zăresc pe Gabriel vorbind la telefon în faţa intrării în hotel. Îi plătesc şoferului şi sar din taxi.

Gabriel închide telefonul.

— Aveţi cea mai bună masă de lângă scenă.

— Grozav. Bunica a sosit deja?

— Oh da, a sosit. E la al doilea scotch cu sifon. Sper ca spectacolul să înceapă repede, pentru că altfel o să aveţi parte de un show pentru care nu aţi plătit ca să-l vedeţi.

— Bunica e ameţită?

— June e şi mai afumată. Femeia asta ia la bord, nu glumă! E evident că are picioarele făcute din bureţi de mare. Şi mătuşa voastră Feen pare beată. Ce se întâmplă cu ea? Ia Lipitor şi după aia Ambien? Fă-mi şi mie o plăcere! Verifică ce medicamente ia!

Gabriel îmi face semn să-l urmez:

— Roman e pe drum? Îi urăsc pe cei care întârzie.

— Mda.

— Te-ai culcat deja cu el?

— Nu. Îmi strâng centura mai tare.

Noaptea asta poate fi începutul, dar nu trebuie să-i spun lui Gabriel.

— Mă plictiseşti. Ce mai aştepţi?

— Aş vrea să petrec mai mult timp cu el înainte de a-l iniţia în tainele fiinţei mele misterioase. Relaţia noastră evoluează de minune, mulţumesc.

— A spus cineva ceva despre o relaţie? Vorbeam despre sex.

— Ştii că cele două sunt inseparabile pentru mine.

— Dă-i înainte! Păstrează-ţi aspiraţiile înalte şi o să te bucuri singură de ele. Vino după mine, draga mea!

Îl urmez prin holul hotelului. Oglinzile art déco evocă o epocă sofisticată, un timp al maşinilor cu scaune pliante în spate, al localurilor în care se vindea băutură în timpul prohibiţiei, al ginului sec şi al mănuşilor de satin până la cot. Candelabrele ca nişte tabachere deschise, cu razele lor argintii şi aurii şi cu pumnale de cristal care strălucesc, sunt uimitoare. Fiecare detaliu al holului este magnific – mânerele de alamă ale uşilor, balamalele, şi chiar şi clienţii

obişnuiţi care strălucesc. Podeaua lucioasă pare că este alcătuită din bucăţi de gheaţă, cu dale de marmură gri pal în mijloc şi cu contururi bine definite în granit negru.

Gabriel mă conduce prin bar, unde aplicele mătuite aruncă o lumină difuză pe pereţii de un bej-deschis. Decorul impersonal se mândreşte cu scaune stilate de bar William Haines, acoperite cu catifea de culoarea piersicii şi grupate în jurul meselor de bar acoperite cu blat de marmură.

Intrăm la Café Carlyle pe uşile de sticlă gravată. Încăperea seamănă cu un cufăr luxos din piele, căptuşit cu bouclé verde-salvie şi roz pal. Pe pereţi sunt picturi de Marcel Vertes, care prezintă femei frumoase zburând, dansând şi sărind prin aer, într-un carusel de culori; nuanţe de roşu-căpşună, crem, verde-marin, magenta şi verde crud umplu camera cu o atmosferă de vară fără de sfârşit. Tavanul, vopsit albastru-închis, atârnă deasupra ca cerul nopţii. Separeurile, cu canapele de piele impersonale, au ca decoraţiuni mici cerculeţe şi balonaşe diafane ce par inspirate din Gustav Klimt. În faţa scenei sunt grupate mese mici, acoperite cu feţe de masă apretate, din in. Buni şi June sporovăiesc una lângă alta la masa noastră mare, la care are loc toată familia. Mătuşa Feen se distrează cu alunele asortate dintr-un bol de argint, June aleargă de colo-colo vişina de pe fundul paharului ei de cocktail, în timp ce membrii orchestrei se strecoară pe scenă şi îşi ocupă locurile. Un pian Steinway Grand Baby de un negru strălucitor umple mica scenă. În scobitura pianului, pe un suport, se află un microfon. Keely va fi practic la un metru de masa noastră.

— Ai ajuns, spune buni când mă vede, ridicând paharul cu scotch spre mine.

O sărut repede.

— La mulţi ani!

— Îmi place compleul tău, spune June.

— Mulţumesc. Şi tu arăţi trăsnet.

— În cinstea puicuţelor bătrâne!

June îşi ciocneşte paharul de al bunicii.

— Cremele Elizabeth Arden m-au întinerit cu o săptămână faţă de cum arătam azi-dimineaţă când am ieşit din casă. Buni îmi ia mâna şi mi-o strânge. Eu, Tess şi Jaclyn i-am făcut cadou bunicii o zi de înfrumuseţare la salonul Elizabeth Arden. De dimineaţă a fost masată, pensată şi înfrumuseţată. Mulţumesc. A fost o zi minunată, iar acum o avem pe Keely.

Mama o îmbrăţişează pe buni din spate.

— La mulţi ani, mamă! strigă.

Poartă o bluză neagră cu paiete, cu pantaloni de mătase Georgette Palazzo asortaţi şi un lanţ de aur cu zalele confecţionate manual, care lasă să-i atârne spre coapse ciucuri cu imitaţii de diamante. Pentru a încununa aerul de Cleopatra, poartă sandale aurii cu barete. Tata este îmbrăcat într-un costum negru cu dunguliţe albe, o cămaşă gri şi o cravată lată, negru cu alb. Se potrivesc, ca întotdeauna.

June se ridică şi îl îmbrăţişează pe tata.

— Arăţi fantastic, Olandezule.

— Nu aşa de bine ca tine, June.

— Cum mai merge cu cancerul? rage mătuşa Feen.

— Mai bine, mătuşică.

— M-am rugat pentru tine la roata de rugăciune[20] de la Saint Brigid.

— Îţi sunt recunoscător.

— Ultimul tip pentru care ne-am rugat a murit, dar n-a fost vina noastră.

— Sunt sigur că n-a fost.

Tata ne aruncă o privire şi se aşază lângă mătuşa Feen pentru o porţie suplimentară de chin.

Într-o rochie de cocktail roşie cu umerii goi, Tess ne face semn cu mâna de la recepţie. Îşi face o intrare demnă de mama noastră, urmată de Charlie, care poartă o cravată roşie asortată. Există câteva trăsături moştenite, împotriva cărora nu are rost să lupţi.

Tess îl îmbrăţişează pe tata.

— Bună, tată. Cum te mai simţi?

[20] Obicei preluat de catolici din credinţa tibetană (n.red.)

Înainte ca el să răspundă, mătuşa Feen spune:

— Cum să se simtă? Omul e plin de cancer.

Charlie se apleacă şi mă strânge de umăr, spunându-mi:

— Bună, surioară. De-abia aştept să-l cunosc în seara asta pe Uriaş.

Charlie zâmbeşte încurajator. E ciudat că Charlie îl face pe Roman uriaş când, de fapt, Charlie este cel uriaş. Seamănă cu personajul Brutus din orice epopee biblică de la Hollywood. Mai e şi sicilian, aşa că se bronzează în douăsprezece minute şi îi trebuie doisprezece ani pentru a ierta un afront.

— Şi eu sunt nerăbdătoare să-l cunoşti. Să te porţi frumos.

— O să fiu adorabil, spune Charlie, aşezându-se lângă Tess.

Gabriel îi aduce la masă pe Jaclyn şi pe Tom. Jaclyn poartă o fustă scurtă din lână crem cu un pulover asortat din caşmir, iar la gât, perle. În cel mai bun costum al lui, Tom pare că s-a pregătit meticulos pentru prima împărtăşanie. În timp ce Jaclyn şi Tom se aşază la locurile lor, ni se alătură şi Alfred cu Pamela.

Pamela va împlini anul viitor patruzeci de ani, dar pare de douăzeci şi cinci. Este subţirică şi are un păr blond nisipiu, cu câteva şuviţe decolorate în alb în jurul feţei, pentru contrast. Este jumătate poloneză, jumătate irlandeză, dar când vine vorba de imprimeuri, paiete şi mărimea inelului de logodnă, a asimilat detaliile noastre italieneşti. În seara asta poartă o rochie de seară lungă, vaporoasă, cu imprimeuri cu orhidee.

Alfred îşi petrece braţul ferm în jurul ei. Vine direct de la slujbă, aşa că poartă un costum Brooks Brother cu o cravată roşie Ronald Reagan. Pamela le dă tuturor câte un sărut, dar nu se simte în largul ei când face asta. După treisprezece ani de căsătorie cu fratele meu, de câte ori ne întâlnim cu toţii, parcă ne-am întâlni pentru prima dată. Noi am încercat de mai multe ori să o facem să simtă că aparţine acestei familii, dar eforturile noastre nu par să fi avut efect. Mama spune că Pamela are o „personalitate

rezervată“, dar Alfred i-a spus lui Tess că o „intimidăm“.

Eu şi surorile mele nu credem că suntem înfricoşătoare. Sigur, la reuniunile de familie strigăm, vorbim una peste alta, ne întrerupem, devenind de fapt copiii care eram la zece ani, numai că nu ne mai tragem de păr. Dar să o intimidăm? E posibil. Pamela stă la masă cu poşeta de seară în poală, pe care o strânge în mâini ca pe volan, uitându-se fix la Steinway, cu un zâmbet îngăduitor, dacă nu încremenit, în timp ce Alfred îi comandă un pahar cu vin alb.

Chelnerii încep să vină şi să umple masa noastră cu aperitive, tarte cu crab, cartofi mici ornaţi cu năsturaşi de smântână şi caviar, scoici casino pe jumătăţi de cochilie, aşezate artistic pe un strat de alge lucioase, stridii pe gheaţă şi un platou de argint cu cotlete de miel. Mătuşa Feen se ridică, se întinde peste masă şi apucă un cotlet de miel pe care îl ţine ca pe un pistol. Ia o muşcătură din el înainte de a se reaşeza în scaun.

— E gustos, ne spune mestecând.

Luminile din cafenea scad în intensitate şi oamenii aplaudă şi fluieră. Mă uit spre uşă în speranţa că Roman va apărea în fugă şi îşi va ocupa locul alături de mine. Mă uit prin mulţime, dar nu se vede. Orchestra atacă o intrare spumoasă, iar aplauzele se înteţesc când Gabriel anunţă: Doamnelor şi domnilor, Keely Smith!

Uşile de sticlă se deschid, şi Keely îşi face apariţia în încăpere arătând exact ca pe coperta albumelor ei. Părul negru ca pana corbului este tuns bob, cu clasicii cârlionţi pe obraji. Pielea ei albă este fără cusur, iar ochii negri strălucesc ca antracitul. Poartă pantaloni simpli de mătase aurie cu o jachetă Erté, decorată cu mărgele. Mânecile trei sferturi lasă să se vadă brăţările groase Lucite, care contrabalansează un inel cu diamant de mărimea unui celular.

Keely şerpuieşte prin mulţime ca o mireasă la a treia nuntă şi salută cu căldură clienţii, având însă un aer uşor blazat. Este relaxată şi prietenoasă, ca şi când s-ar ridica de la masa din propria sufragerie şi ar cânta câteva

cântece după cină. Ia microfonul şi se uită peste mulţime, înclinându-se spre noi de parcă ne-ar examina să vadă cine suntem şi de unde venim.

— Sunt pe-aici italieni în seara asta?

Fluierăm şi ovaţionăm.

— Fani Louis Prima?

Aplaudăm tare.

— Suntem fani Keely! strigă buni.

— Bine, bine. Văd că o să am ceva de lucru. Se uită la dirijorul aflat la pian şi-i spune: Începem…

Orchestra se lansează într-o interpretare alertă a melodiei *That Old Black Magic.*

Keely stă în faţa microfonului din scobitura pianului şi bate ritmul cu unghiile ei lungi şi roşii pe suprafaţa lucioasă, în timp ce cântă. Îşi mişcă repede picioarele încălţate în sandale cu toc cui, cu barete ornate cu ochi de tigru. Unghiile de la picioare sunt vopsite maro. Observă că mă uit fix la picioarele ei şi zâmbeşte. Cântecul se sfârşeşte şi mulţimea izbucneşte în aplauze. Coboară o treaptă de pe scenă şi se uită la mine.

— Îţi plac sandalele mele?

— Da. Sunt minunate, îi spun.

— O femeie nu poate să trăiască numai cu pantofi. Deşi au existat perioade în viaţa mea când am fost nevoită să o fac. Am mers de multe ori pe jos. O să împlinesc optzeci de ani.

Mulţimea este străbătută de un murmur.

Keely continuă:

— Mda. Optzeci. Şi pentru asta îi sunt datoare… Arată spre cer.

— Şi eu la fel! îi face buni semn cu mâna.

— Astăzi este ziua ei, strigă Tess.

— Zău? întreabă Keely zâmbind.

— Zău. Bunica n-a avut nevoie de cremele de la Elizabeth Arden, a reîntinerit complet aici, pe loc. Eşti cadoul meu.

— Ridică-te surioară, îi spune Keely bunicii.

Buni se ridică în picioare.

Keely îşi protejează ochii de luminile proiectate asupra scenei şi se uită în jos spre buni.

— Ştii secretul, nu-i aşa?

— Spune-mi-l tu, răspunde buni, intrând în joc.

— Să nu încărunţeşti niciodată.

Mama strigă bucuroasă:

— Spune-i, Keely!

— Şi partea mai importantă: bărbaţi mai tineri.

— Te aud! strigă June, care a dat pe gât trei whisky-uri cu gheaţă. Îşi flutură şervetul ca pe un steag de pace, fără să ştie prea bine către cine.

Keely arată către June.

— Nu, nu e ceea ce crezi, roşcato! Deşi şi aia e important. Continuă: îmi plac bărbaţii mai tineri pentru că cei de vârsta mea nu văd să şofeze noaptea.

Toboşarul bate scurt cu beţele pe marginea tobelor.

— Aş vrea să cânt ceva numai pentru tine. Cum te cheamă?

— Teodora, îi răspunde buni.

— Hei, chiar eşti *paisano.* Keely face un gest universal cunoscut, care înseamnă „sunt italian“, o mişcare asemănătoare celei pe care o faci atunci când tai ceva cu cuţitul. Ai un prieten?

Nepoţii răspund pentru ea:

— Nu! urlăm în cor.

Atunci, un bărbat de la masa alăturată, care poartă lentile trifocale, fluieră ca şi cum ar chema un taxi.

— Doamna nu a spus că ar căuta unul, îl mustră Keely. Tay, ai un iubit?

— În seara asta sunt cu familia, spune buni chicotind.

— Şi cu cât ştiu mai puţin, cu atât mai bine. Ascultă-mă pe mine. Keely zâmbeşte şi îşi mişcă mâinile pe deasupra noastră ca un preot care dă binecuvântarea finală. Oricine îi strică buna dispoziţie bunicii va avea de-a face cu mine. Apoi întinde mâna către bunica. Ăsta e pentru tine, puştoaico. La mulţi ani!

Keely cântă *It's Magic.* Bunica se apleacă, îşi pune coatele pe masă, îşi propteşte capul cu mâinile şi închide

ochii să asculte. Tata o cuprinde cu braţul pe mama, care se cuibăreşte lângă umărul lui ca pe o pernă veche. Tess mă priveşte cu lacrimi în ochi, Jaclyn se întinde şi o strânge de mână pe Tess. Soţii lor zâmbesc şi sorb din băuturi. Pamela stă dreaptă băţ şi clipeşte, în timp ce Alfred îndepărtează pătrunjelul de pe o tartă cu crab, înainte de a o gusta. Celularul vibrează în poşetă. În momentul în care cântecul magic se sfârşeşte, mulţimea izbucneşte în aplauze, şi buni se ridică şi îi trimite un sărut lui Keely. Caut în poşetă şi îmi verific BlackBerry-ul. Mesajul spune:

Inundaţie în bucătărie. Nu pot să vin. Îmi pare tare rău. Sărut-o pe bunica.

Roman

Tess se apleacă spre mine şi şopteşte:

— Ţi-e bine?

— Nu vine.

— Îmi pare atât de rău.

Simt cum obrajii îmi ard. Îmi construisem întreaga seară în minte. Mi-l închipuisem pe Roman zburând să-mi vadă familia, arătos şi dezinvolt, fermecându-i şi luându-l deoparte pe tata pentru a-i spune cât de mult însemn pentru el, iar mai târziu tata mi-ar fi spus că nu fusese niciodată mai impresionat de un pretendent, şi aş fi avut senzaţia aceea de siguranţă în adâncul stomacului, care îţi permite să te predai în faţa dragostei, când aceasta îţi iese în cale. În loc să fie aşa, mă simt stânjenită. Nu e de mirare că Alfred nu crede în mine. Se pare că lucrurile nu ies niciodată aşa cum plănuiesc. Bineînţeles că a fost inundaţie în bucătărie, bineînţeles că Roman a trebuit să rezolve problema, dar cuvintele NU POT SĂ VIN ÎN SEARA ASTA m-ar fi afectat mult mai puţin decât „Nu pot să vin“. Nu ne vom putea întâlni niciodată? Chiar deloc? Va fi întotdeauna Ca’ D’Oro pe primul loc?

Keely cântă *I’ll Remember You,* ochii bunicii se umplu de lacrimi, June devine sentimentală, iar faţa mătuşii Feen se

destinde într-un zâmbet în timp ce se întoarce cu gândul la tinereţea ei. O lacrimă mi se rostogoleşte pe obraz, şi nu este din pricina lui Keely, oricât de bună ar fi. În seara asta aş putea să vărs râuri de lacrimi pe seama mea, fără să fie nevoie de muzică.

SoHo

Eu şi buni stăm pe colţ, la intersecţia dintre Jane şi Hudson şi supraveghem alegerea bradului de Crăciun, trăgând în piept aerul rece al nopţii încărcat de parfumul revigorant de pin răcoros şi de cedru pur.

Nimic nu se compară cu luna decembrie în Manhattan, când încep să se vândă brazii. Aproape fiecare colţ de stradă se transformă în grădină în aer liber, când arborii proaspăt tăiaţi sunt prezentaţi spre vânzare după ce au fost aşezaţi astfel încât să formeze nişte coridoare de conifere. Pe trotuar cad bucăţi de coajă de pin cu miros pătrunzător atunci când vânzătorii ajustează trunchiurile şi împachetează brazii în plase din plastic, ca-n nişte cămăşi, înainte să-i livreze. Pe scările de lemn sunt atârnate, gata să fie culese, ghirlande strălucitoare cu fundiţe din catifea roşie, stropite cu picuri de ilice legate cu panglici aurii. Nu te poţi abţine să nu închizi ochii şi să crezi în Crăciunul perfect.

Aranjez să ne fie livrat un molid argintiu, în timp ce buni alege o ghirlandă pentru uşa atelierului. Domnul Romp pune bradul nostru de peste trei metri pe un suport şi-i aplică tratamentul cu cămăşuţa de plasă. Buni mă ia de braţ şi plecăm înapoi spre atelier.

— Îl inviţi pe Roman Falconi la cina de Crăciun?

— Crezi că e pregătit pentru noi? glumesc eu.

Adevărul este că l-am pregătit eu pe Roman. Vestea bună e că şi el provine dintr-o familie de italieni nebuni, aşa că înţelege, avem ceva în comun. Totuşi, în faza în care suntem noi acum, o poveste de dragoste ar trebui să fie solidă. Sentimentele noastre sunt limpezi, dar cum să programezi timpul? Asta-i partea complicată. Plus faptul că locuiesc cu bunica. N-am adus niciodată acasă un bărbat care să stea la noi. Nici măcar n-aş şti cum să-i cer asta.

Presupun că aş putea face ceea ce fac italiencele tinere de zeci de ani: să mă furişez. Dar când?

Poate că aşa trebuie să fie povestea de dragoste pentru doi oameni de peste treizeci de ani, care au propria afacere. Între programul lui de la restaurant şi al meu de la atelier, comunicarea noastră seamănă cu un vraf de corespondenţă necitită. Totul a început cu o cină delicioasă prelungită la Ca' d'Oro; credeam atunci că asta e plăcerea supremă: un bărbat care să gătească pentru mine, să mă hrănească, să-mi facă pe plac. Dar adevărul este că ultima oară când am mâncat împreună au fost tăiţei reci cu susan, luaţi la pachet de la Mama Buddha, pe care i-am mâncat pe o bancă din parc, pe Bleeker Street, înainte ca eu să mă duc la atelier, unde aveam o probă de pantofi cu o clientă.

— Roman trebuie să facă *ceva* pentru Crăciun, zice buni, împingând uşa de la vestibul ca s-o deschidă. Ar mai înviora atmosfera.

— Exact ce ne trebuie.

Bunica se duce în bucătărie ca să pregătească pentru noi două nişte spaghete marinara. Eu urc scările ca să scot decoraţiunile de Crăciun din dulapul aflat în fostul dormitor al maică-mii. Aprind mica veioză de pe noptieră şi scot din dulap cutii de carton pline cu ornamente, pe care le stivuiesc pe pat. Cutii pe care sunt etichete inscripţionate SHINY BRIGHT, pline cu picuri vintage din sticlă aurie, şi globuri argintii, verzi şi albastre, cu ciucuri sau cu dungi în relief, toate încărcate de amintiri şi cu o semnificaţie specială.

Vechile lumini de pom, cu becuri supradimensionate, roşu-vişiniu, albastru-marin, verde-pădure şi galben ca de taxi, sunt singurele lumini pe care le acceptă surorile mele în bradul bunicii. Poate că Tess şi Jaclyn au acasă beculeţe mici moderne, cu lumină intermitentă, dar aici, la buni, bradul trebuie să fie exact cum ni-l amintim: un molid argintiu natural, încărcat cu ornamente fumurii din sticlă, care există în casă de când era mama copil. Ne sunt tare dragi ornamentele, deşi s-au cam ponosit, renul din fetru are un ochi lipsă, păpuşelele din plastic reprezentând

băieţi din cor îmbrăcaţi cu mantii roşii de flanel s-au decolorat, la fel şi steaua din folie de aluminiu care se pune în vârful bradului, făcută de Alfred la grădiniţă.

Patul e acoperit de cutii. Caut prelungitorul cu pedală de picior pentru aprins şi stins luminile. Nu-l găsesc.

— Buni! strig din capul scărilor.

Apare pe palier, la celălalt capăt al scărilor:

— Ce e?

— Unde sunt prelungitoarele?

— Caută în camera mea. În masa de toaletă. Trebuie să fie într-unul dintre sertare, zice îndreptându-se spre bucătărie.

Aprind lumina în camera bunicii. Parfumul ei pluteşte încă în aer, frezie şi crin, acelaşi miros care-ţi pătrunde-n nări când îşi scoate eşarfa sau când îşi pune haina în cuier.

Deschid sertarul de la masa de toaletă şi caut prelungitorul. La fel ca mine, buni adună şi păstrează tot felul de nimicuri. Sertarele ei sunt ordonate, dar pline cu de toate. În sertarul de sus sunt grămezi de lenjerie, bine fixate de colanţi încă în ambalaj. Le ridic cu grijă şi mă uit după prelungitor.

Deasupra unui teanc de batiste vechi şi bine călcate (pe care ea le pune în poşetele de seară şi le foloseşte încă la ocazii speciale), e o sticlă nedesfăcută de parfum Youth Dew. Ridic o cutie cu becuri aşezate în ambalajele lor fragile. Mă uit sub ea şi găsesc o cutie de pantofi cu reţete, pe care o pun cu grijă la loc, unde am găsit-o.

Mă uit în al doilea sertar. Puloverele ei de lână sunt frumos împăturite. Într-o cutie de plastic deschisă dau de o lanternă, o sticluţă cu apă sfinţită de la Lourdes, şi un plic pe care scrie: „Carnetele de note ale lui Mike“.

Deschid ultimul sertar. Poşetele şi plicurile de seară ale bunicii sunt aranjate cu grijă în săculeţe de pâslă. Iau o cutie de ţigări de foi ticsită cu mici drăcovenii de metal, rotiţe, zăvoare, cârlige păstrate de rezervă, pentru reparaţii la utilajele din atelier. Sub cutie, chiar pe fundul sertarului, e o punguţă din catifea neagră. Scot dinăuntru o ramă grea din aur.

În ramă e o poză a lui buni cam de-acum zece ani. Decorul rustic mi-e necunoscut. Bunica este lângă un măslin, cu un bărbat care nu-i bunicul meu. Probabil că se afla într-o zonă de deal din Italia. Bărbatul are părul alb şi des pieptănat într-o parte, cu ochi de un albastru-cenuşiu ca ardezia, şi un zâmbet larg. Pielea îi este aurie, la fel ca a ei, un arămiu în care s-a strâns toată vara.

Colinele din spatele lor sunt pline de floarea-soarelui complet deschise. Bărbatul o ţine pe buni de talie, iar ea priveşte în jos, surâzând. Pun repede fotografia la loc în punguţă, pe care o dosesc în fundul sertarului, punând deasupra ei cutiuţa cu piese de schimb. Zăresc prelungitorul pentru luminile de Crăciun ascuns în celălalt colţ al sertarului.

— L-am găsit! strig. Închid sertarul cu grijă şi sting lumina.

— Poate e unul dintre verii ei, îmi şopteşte Tess în timp ce-i aşteptăm pe părinţii noştri în holul bisericii Our Lady of Pompeii, de pe Carmine Street, la slujba de Crăciun. Ghirlande din frunze proaspete atârnă de coloanele care duc spre altarul acoperit de ghivece cu crăciuniţe, îmbrăcate în folie aurie. Câţiva brăduţi împodobiţi cu beculeţe albe minuscule formează un fundal pentru tabernacului auriu frumos ornamentat.

— Nu părea să fie verişor.

Buni stă pe scaun alături de nepoţi şi de Alfred, Pamela, Jaclyn şi Tom, în timp ce eu şi Tess îi aşteptăm pe părinţi să parcheze maşina.

— Cine-ar putea să fie?

— Mi s-a părut că e o chestie romantică.

— Ei, asta-i! Vorbim despre bunica noastră.

— Şi persoanele vârstnice au relaţii.

— Nu şi buni.

— Nu ştiu. Primeşte o mulţime de telefoane din Italia, şi nu uita ce i-a spus lui Keely Smith când a întrebat-o dacă are vreun prieten.

— N-a spus că ea ar avea unul. Îi cânta în strună de

amorul artei. Buni nu e genul, insistă Tess.

— Poza este ascunsă într-o punguţă de catifea în masa ei de toaletă, ca şi când ar fi ceva de preţ.

— Bine, să-ţi spun cum facem. Când ne întoarcem, o ţii de vorbă în bucătărie, iar eu mă duc sus şi controlez. Sunt convinsă că nu e nimic.

— Drumul e îngrozitor de aglomerat, zice tata de cum intră împreună cu mama în biserică.

Tess, mama şi tata mă urmează pe culoarul lateral. Ne strecurăm lângă Charlie şi fetele lui. Buni stă la celălalt capăt al băncii, lângă Alfred. Se apleacă în faţă şi verifică, să se asigure că toţi membrii familiei sunt la locurile lor. Zâmbeşte fericită când ne trece pe toţi în revistă, înainte de a-şi îndrepta din nou privirea spre altar. Poate că Tess are dreptate. Bunica nu e genul care să aibă o viaţă în afara familiei pe care o iubeşte. Are optzeci de ani. În mod categoric, şi-a trăit traiul.

Când a fost proiectată bucătăria bunicii, s-au avut în vedere sărbătorile şi pregătirea unor mese mari, aşa că nu se pune problema că ar putea fi prea mulţi bucătari pe-aici. Blatul lung de marmură este un loc de lucru excelent, iar în „bucătărioara“ complet echipată încăpem destul de mulţi când reîncălzim şi aranjăm platourile. Cina din Ajunul Crăciunului este exact ca pe vremea copilăriei noastre, doar că acum, în loc să facă bunica toate pregătirile, fiecare găteşte şi aduce ceva.

Buni a făcut tradiţionala ei supă de nuntă, cu spanac şi miniperişoare din viţel, Tess a adus manicotti făcute în casă, mama a prăjit nişte coaste de porc cu cartofi dulci, şi a pregătit şi un al doilea entrée, şniţel din piept de pui cu sparanghel fiert la aburi. Jaclyn a făcut salata. Eu mă ocup de aperitive, care includ tradiţionalele şapte feluri de fructe de mare: barbun, crevete, sardine, stridii, cod, homar şi melci de mare.

— Ce-a adus Toc-Toc la desert? întreabă Tess după ce se asigură că Pamela nu poate să ne audă.

— S-au dus la DeRoberti, îi spun. Pamela a adus

fursecuri, cannoli şi minitarte cu brânză, dar nu ne deranjează marfa luată de la magazin, fiindcă măcar se duce la o cofetărie italienească mare.

— E Crăciunul şi vreau linişte în casă, spune mama cu ton ferm.

— Îmi pare rău, mamă, se scuză Tess.

— Nu-i nimic. Ia uitaţi-vă la şniţelele mele de pui, zice mama aranjându-le pe platou. Bat carnea până devine subţire ca hârtia. Înainte să le dau prin pesmet, se vede prin ele. Jaclyn, salata ta pare delicioasă.

— E din cartea de bucate a Nigellei Lawson, spune Jaclyn. Mă gândesc că, dacă o cheamă Nigella, trebuie să aibă ceva italienesc în ea, nu? Am primit la nuntă toată colecţia.

— Toată colecţia? Asta-i tot? întreabă buni, care iese din bucătărie şi ni se alătură. Când m-am măritat eu, miresele primeau doar o carte de bucate.

— Care acum e la mine. *The Talisman* de Ada Boni. Mama garniseşte şniţelele cu fire de pătrunjel proaspăt.

— E cea mai bună. De fiecare dată când îi gătesc lui Charlie chifteluţe, reţeta numărul doi din cartea aia, face tot ce-i cer. I-am pregătit luna trecută şi a pus gresie nouă în jumătate din baie.

— Păi, măcar ştii ce-l motivează, îi zic lui Tess.

— Să ştii că încerc să fac ce făcea mama când eram noi copii. O mâncare proaspătă, pregătită în casă, în fiecare seară, şi cina cu familia. Nu-i prea uşor de realizat aşa ceva în ziua de azi.

— Îți mulţumesc că-mi recunoşti contribuţia. Mereu am sperat să-mi fie apreciate de copiii mei micile lucruri pe care le-am făcut şi mesele îmbelşugate pe care le-am pregătit. Cred că Sfânta Teresa a pruncului Iisus a spus-o cel mai bine: „Faceţi lucruri mici într-un mod măreţ“ sau: „Faceţi lucrurile într-un mod meschin“? Nu-mi amintesc. Nu contează. Am muncit din greu acasă toată viaţa. Mama ia de pe aragaz cratiţa plină cu sparanghel fiert în aburi, dă capacul la o parte şi scoate sparanghelul cu un cleşte. Nu-mi place când se face deosebirea între cariera de la

birou şi munca făcută în casă. Munca e muncă. Şi eu am muncit pentru familie, până într-acolo că m-am neglijat pe mine. Cei patru copii au fost slujba mea. Evaluarea muncii mele s-a făcut atunci când, unul câte unul, aţi absolvit facultatea şi aţi părăsit cuibul, capabili să vă purtaţi singuri de grijă. Am renunţat la propria viaţă, dar nu mă plâng. Aşa a fost să fie. Şi, dacă vreţi să ştiţi, a fost extraordinar! Mama pune platoul pe masă.

Când eram copii, prietenii îmi spuneau că mamele lor îi ameninţau atunci când nu se purtau frumos, spunându-le chestii de genul: „Sper să-ţi ruineze şi ţie viaţa copiii tăi, cum mi-ai făcut tu mie!“, sau: „Dacă nu vă băgaţi minţile-n cap, o să mă sinucid, şi atunci ce-o să vă faceţi, nemernicilor!“, sau: „La anul pe vremea asta o să fiu moartă, aşa că n-ai decât să continui cu petrecerile tale unde se fumează marijuana!“ Mama nu ne-a spus niciodată chestii de genul ăsta. Nu ne ameninţa niciodată că se sinucide, fiindcă iubea cu patimă viaţa.

Nu, când mama voia să ne sperie, zicea „Gata! Până aici! Mă duc şi-mi iau o *slujbă!* M-aţi auzit? O *slujbă!* Şi atunci o să vedeţi cum e să nu fie mama pe lângă voi să vă slugărească şi să vă dea mură-n gură!“ Sau marea lovitură, servită cu voce tare şi cântată: „Îmi reiau serviciul!“ Ce contează că mama n-a avut niciodată un serviciu în afara casei. A absolvit Pace cu diplomă de profesoară, dar n-a folosit-o niciodată. „Când m-aş fi putut duce înapoi la clasă?“, obişnuia să zică. „Când?“ Ca şi cum clasa ar fi fost locul acela mitic unde femeile cu diplomă de profesoară erau înghiţite cu totul de un tărâm uitat de timp.

Adevărul este că mama avea alte planuri. Era ocupată să construiască Roncalli Incorporated. L-a avut pe Alfred la zece luni după ce s-a căsătorit cu tata. Apoi s-a născut Tess, pe urmă eu, şi în final Jaclyn, şi *noi* am devenit cariera ei de forţă. Lee Iacocca nu putea s-o ia pe mama peste picior. Calitatea de mamă era IBM-ul ei, Chryslerul ei, Nabisco-ul[21] ei. Era directorul general al familiei noastre. Se scula devreme în fiecare dimineaţă, „îşi punea

[21] Firmă americană de dulciuri (n.tr.)

faţa comercială“ şi se îmbrăca de parcă s-ar fi dus la birou. Mama făcea liste, organiza şase vieţi pe un calendar uriaş alcătuit pe o tablă, ne ducea şi ne aducea de pe oriunde aveam nevoie şi nu se plângea niciodată, în fine, nu prea mult. Într-un an de Crăciun i-am făcut cărţi de vizită, pe care scria:

MICHELINA „MIKE“ RONCALLI
Mamă remarcabilă
Disponibilă 24 de ore din 24
Forest Hills, Queens, New York, SUA

A fost aşa de mândră de cărţile alea de vizită, că le dădea străinilor, de parcă ar fi candidat la şefia cartierului. Şi, credeţi-mă, ar fi putut să se descurce şi cu slujba aia. Mama e un lider înnăscut, un comandant de clasă şi un vizionar. În plus, îşi face publicitate singură, ceea ce în politică nu dăunează.

— Ce fac băieţii pe acoperiş? Buni aduce bolurile de supă şi le pune pe bar.

— Mă duc să văd. O iau pe scări în sus spre acoperiş.

— Şi cheamă-i pe copii, te rog, strigă mama după mine. Suntem gata.

Urc câte două trepte odată, până la etajul al treilea. Controlez rapid dormitoarele. Mă opresc şi mă uit cât e ceasul în camera bunicii. Unde e Roman? A zis că o să fie aici acum cincisprezece minute. Încep să-mi fac probleme că Tess şi Jaclyn or să creadă că nu e real. Îmi scot chestia asta din minte; o să vină.

Copiii sunt împrăştiaţi peste tot, jucându-se de-a v-aţi ascunselea sau de-a gătitul şi machiatul, sau poate Charisma sună în Japonia, cum a făcut ultima oară când a fost aici (douăzeci şi trei de dolari pe factură pentru telefon internaţional). Indiferent ce fac acum, nimeni nu pare să fie rănit sau să plângă, aşa că trec urgent pe lângă ei şi mă duc pe acoperiş.

Bărbaţii se ocupă să facă focul la grătarul cu cărbuni de pe acoperiş. După cină, ne înfofolim în paltoane şi mergem

să pregătim bezele. Ăsta era cel mai important moment al Crăciunului pentru bunicul, iar noi n-am pierdut obiceiul, chiar dacă e nevoie de tata, Alfred, Charlie şi Tom să facă ceea ce bunicul făcea de unul singur.

Ies pe acoperiş, în aerul rece, şi verific grătarul. Cărbunii sunt încă negri, dar marginile lor încep să se înroşească puternic. Într-o oră, vor avea exact temperatura potrivită pentru prăjit bezelele. Din foc se ridică o spirală de fum cenuşiu, iar Alfred, în paltonul lui Barneys, este înconjurat de admiratori.

Fratele meu arată spre nişte clădiri de pe West Side Highway. Din ce aud, pare că predă o lecţie despre proprietăţi imobiliare, în vreme ce Pamela, având pe ea o capă scurtă de blană, tremură lângă el. Charlie, Tom şi tata ascultă cu atenţie, fascinaţi de cunoştinţele lui. Arată spre o clădire de pe Christopher Street. Mitraliază preţul cerut, apoi preţul recent de vânzare, ca şi cum ar recita numele copiilor lui. Stau suficient de mult în frig ca să-l aud când scapă nişte cifre mari.

— Cina este gata, îl întrerup.

— Ai nevoie de ajutor, la bucătărie? mă întreabă Pamela.

— Ne descurcăm, îi zâmbesc. Poţi tu să aduni copiii?

— Sigur. Vine după mine pe scări în jos. Am dat o fugă în timpul zilei la Home Depot de pe Twenty-third Street şi am cumpărat nişte covoraşe antiderapante din cauciuc pentru trepte, fiindcă ştiam că vine Pamela, şi mi-a fost teamă să nu cadă de pe tocurile ei cui de zece centimetri, să se rostogolească pe scări şi să aterizeze, însângerată, direct în atelier.

— Îmi place rochia ta, Pamela, îi spun, admirându-i sincer rochia largă din şantung de mătase roşie, cu bolerou asortat şi sandale roşii legate cu şireturi pe gleznă. Arăţi la fel de tânără ca în ziua în care l-ai cunoscut pe fratele meu.

Roşeşte.

— Fratele tău mi-a zis că schimbarea asta nu e negociabilă.

— Cum?

— Păi, a spus că indiferent ce se-ntâmplă, nu vrea să mă schimb faţă de ziua în care ne-am întâlnit.

— Nu e oarecum imposibil?

— În fine, poate. Dar încerc să-mi ţin partea mea de promisiune. În plus, vederea lui se tot înrăutăţeşte, aşa că suntem chit.

În timp ce Pamela îi adună pe cei patru copii pentru cină, eu mă întorc în bucătărie. Mama, buni şi surorile mele pun pe platouri garniturile pentru Festinul celor Şapte Feluri de Peşte din Ajunul Crăciunului. Tocmai mă pregăteam să-i povestesc surorii mele despre Clauza Frumuseţii Veşnice a lui Alfred şi să demonstrez cât de dominator poate să fie fratele nostru, însă, brusc, mă hotărăsc să n-o fac. La urma urmelor, Pamela nu face decât ce ne-am chinuit noi să facem în toţi anii ăştia: să-l facă fericit pe Alfred. Dacă asta înseamnă că trebuie să poarte jeanşii din 1994 şi să şi încapă în ei pentru tot restul vieţii, n-are decât. O compătimesc pe cumnata mea. Când mi-o imaginez pe Pamela la petreceri de familie, o văd undeva departe, uitându-se pe furiş la noi printre spirale de hârtie creponată, de parcă ar fi grilaje de puşcărie. La nunţi nu participă niciodată când formăm un şir ca să dansăm trenuleţul şi nici nu ni se alătură la jocul de cărţi pe care-l facem după cina de duminică. Şade într-un colţ şi citeşte o revistă. Pur şi simplu nu e de-a noastră.

Sună soneria.

— Aşteptăm pe cineva? întreabă mama.

— Cine să fie? Vreun pachet de ultimă oră? glumeşte Tess uitându-se la mine, deoarece ştie foarte bine că-l aştept pe Roman să vină, ca să-l pot expune, ca pe rondelele de ridichi în salata de crudităţi. Sau poate vreo mireasă nerăbdătoare?

— În Ajunul Crăciunului? Exclus, replică buni. De fapt, în nicio altă zi.

— Probabil că e June. Ai invitat-o, buni, nu-i aşa? îi cântă Jaclyn în strună lui Tess. La urma urmelor, e Crăciunul, aşa că hai să ne distrăm cu *Ceahazlie.*

— Nu se poate, petrece alături de prietenii ei

extravaganţi din East Village, mâncând curcan din gluten, pentru vegetarieni, şi fumând iarbă, zice buni ridicând din umeri. Ştii cum sunt artiştii ăştia.

Apăs pe butonul de pe monitor.

— Cine e?

— Roman.

— Urcă, spun veselă în interfon. Mă întorc spre surorile mele. Aveţi grijă cum vă purtaţi.

Tess îşi împreunează mâinile.

— Prietenul tău! În sfârşit, o să-l cunoaştem şi noi!

— Mă întreb cum arată, zice Jaclyn cu voce cântată.

— Fetelor, să n-o stresăm pe Valentine. Pe deplin conştientă de forţa primei impresii, mama îşi controlează rujul în reflexia cromată a prăjitorului de pâine. După care îşi îndreaptă ţinuta, îşi trage umerii înapoi, ridică gâtul şi întredeschide uşor gura, atât cât să se vadă gropiţa din obrazul stâng. Acum e pregătită să-l cunoască pe prietenul meu.

Roman intră în bucătărie cu o tavă uriaşă în braţe, acoperită întâi cu folie de aluminiu, apoi cu folie de plastic. E îmbrăcat cu un palton negru de caşmir făcut la comandă, pe care nu l-am mai văzut până acum.

— M-am gândit că un desert ar fi bun. Tartă cu fructe. Crăciun fericit!

Îl sărut pe Roman:

— Crăciun fericit!

Îi iau tava din braţe şi o pun pe bar. Se descheie la palton şi mi-l dă.

— Eşti drăguţă, îmi şopteşte la ureche.

— Fă-ne, te rog, cunoştinţă, Valentine. Mama îl examinează pe Roman din cap până-n picioare, de parcă ar admira statuia lui *David* într-o excursie organizată. Ba chiar se ridică pe vârfuri, întinzându-şi gâtul ca să-l vadă mai bine.

— Ciao, Teodora. O sărută pe buni pe amândoi obrajii, înainte să se întoarcă să dea mâna cu mama.

— Ea e mama mea, Mike.

— Crăciun fericit, doamnă Roncalli, zice cu căldură.

Mama îşi întinde obrajii, iar Roman e receptiv la gestul ei şi o pupă după moda europeană, de două ori.

— Te rog să-mi spui „mamă“. Vreau să zic, „Mike“. Bine ai venit la petrecerea noastră de Crăciun.

— Ea e sora mea, Tess.

— Ai două fete, nu-i aşa? întreabă Roman în timp ce Tess îi întinde mâna şi o strânge pe-a lui.

— Da, aşa e. Tess e impresionată că acest străin a reţinut nişte informaţii biografice despre ea, nu contează ce anume.

— Iar ea este sora mea cea mai mică, Jaclyn.

— Proaspăt căsătorită?

— Da. Jaclyn dă mâna cu el şi-l scrutează cu ochii uşor strânşi, de parcă ar studia nişte carne pentru tocană la raionul de carne de la D’Agostino.

— Hei, Roman, ce ne-ai pregătit? întreabă mama, bătând din gene spre el.

— E o tartă cu mure şi smochine, răspunde, şi în acelaşi timp o aud pe nepoată-mea strigând ca să se facă auzită, din capul scărilor:

— Cine-i tipul ăla? Charisma arată spre Roman.

— Charisma. Vino aici şi salută-l! Tess se uită la Roman. Scuze. Are şapte ani. Urăşte băieţii. Este prietenul mătuşii Valentine.

Charisma îi aruncă o privire piezişă.

— Mătuşa Valentine nu are prieten.

— Ei, da, multă vreme n-a avut, dar acum are, şi suntem cu toţii fericiţi pentru ea, explică maică-mea în timp ce mie-mi trece prin gând să mă arunc pe geamul de la bucătărie.

— Tocmai ne pregăteam să ne aşezăm să mâncăm. Mama face un gest larg cu braţul spre masă. La mama, limbajul trupului trece de la uşoară prudenţă la deplină receptivitate în ceea ce-l priveşte pe Roman Falconi. Trebuie să ţi-i prezint pe soţul meu şi pe băieţi.

— Fratele nostru, Alfred, fiii lui şi soţii noştri, explică Tess, care o cuprinde pe Jaclyn cu braţul pe după umeri, într-un fel care sugerează: „să nu te pui cu noi“.

— Aţi uitat-o pe Pamela, le reamintesc.

— Şi Pamela. Singura mea noră. E aşa de delicată, că mai să n-o observi. Mama face cu mâna prin aer şi râde.

Tata şi băieţii coboară, iar mama, care acum se poartă cu Roman Falconi ca un comandant absolut, îi prezintă şi pe ceilalţi membri ai familiei. Băieţii lui Alfred întind mâna în semn de salut, precum gentlemenii în saloanele de odinioară. Cu tot farmecul surorii ei mai mari, Chiara se strâmbă la Roman şi apoi fuge să se aşeze lângă sora ei la masă.

Buni ne face semn s-o ajutăm în bucătărie. Pamela se ridică să vină cu noi, dar Tess spune:

— Stai liniştită, Pam. Ne ocupăm noi. Pamela ridică din umeri şi se duce la masă.

— Te plângi că Pamela nu dă o mână de ajutor, şi pe urmă n-o laşi să facă nimic, şopteşte bunica.

— Dacă am pune-o să ducă un platou, s-ar prăbuşi sub greutatea lui, iar tocurile ei ascuţite s-ar înfunda în lemnul podelei ca nişte cuie. Tess ia o râşniţă de piper la subraţ, iar cu cealaltă mână ia cana cu apă. Eu, buni şi Jaclyn înşfăcăm ultimele platouri şi ne alăturăm familiei la masă.

Tata îşi ocupă locul în capul mesei. Îşi împreunează mâinile pentru rugăciune. Face semnul crucii, iar noi ne luăm după el.

— Ei, Doamne, a fost un an al dracului.

— Tată… spune Tess încetişor, uitându-se la copii, care cred că e amuzant să-l menţionezi pe dracul într-o rugăciune.

— Doamne-Dumnezeule, Tu înţelegi ce vreau să zic. Am avut procese şi frământări, şi acum, în călătoria noastră, întâlnim un prieten nou… Tata se opreşte şi se uită la Roman.

— Roman, spune mama apăsat.

— Roman. Îţi mulţumim pentru sănătatea noastră, pentru sănătatea mea relativă, pentru a optzecea aniversare a mamei şi pentru toate celelalte. Tata dă să facă semnul crucii.

— Tată?

Tata îşi ridică privirea spre Jaclyn.

— Tată… mai e ceva. Jaclyn îl ia de mână pe Tom. Eu şi Tom am vrea să vă spunem că o să avem un copil.

La masă are loc o explozie de bucurie, copiii sar în sus, buni varsă o lacrimă, mama se întinde peste masă şi îi sărută pe Jaclyn şi pe Tom. Tata ridică mâinile.

Roman mă ia de mână şi mă cuprinde cu braţul pe după umeri. Îmi ridic privirea spre el; radiază, ceea ce înseamnă enorm pentru mine.

— Copilul meu o să aibă un copil. Ei bine, asta e dovada clară că Dumnezeu nu are încă în plan să ne scufunde corabia. Tata îşi duce mâna la frunte. În numele Tatălui, şi-al Fiului, şi-al Sfântului Duh…

— Amin! strigăm cel mai tare noi, cei mai puţin credincioşi dintre copiii maică-mii. Sunt fericită pentru Jaclyn şi Tom, şi sunt fericită că primul meu Crăciun cu Roman a început grozav.

În paltoane, căciuli şi mănuşi, ne îngrămădim pe acoperiş pentru Prăjitul Anual al Bezelelor de Crăciun. Mama vine după noi cu o sticlă cu vin pe care scrie: „Vinul este poezie îmbuteliată“, şi o grămadă de pahare de plastic pe care sunt desenate în relief fete sexy costumate ca spiriduşi. (Unde găseşte chestiile astea?)

Tata şi Alfred pun bezelele pe ţepuşe şi apoi le dau copiilor, care se adună în jurul grătarului precum copiii de mingi, ţinând rotocoalele albe şi pufoase în flăcări. Roman mă cuprinde cu braţul.

— E timpul să aprindem torţele! strigă mama.

— Ambianţă şi-năuntru, şi afară, zic.

— E exact cum ai descris-o, îmi şopteşte Roman la ureche, după care li se alătură lui Charlie şi Tom, care sting luminile şi aprind torţele din colţurile acoperişului.

Tata îi ajută pe Alfred Junior şi pe Rocco să ţină ţepuşele cu bezele la foc. Charisma, o mică piromană, lasă bezelele să-i explodeze ca o bombă în foc, pentru ca apoi să se prelingă peste cărbunii încinşi. Chiara aşteaptă răbdătoare, prăjindu-şi bezeaua uniform, pe fiecare parte.

Surorile mele stau în spatele fetelor şi le îndrumă, şi uite-aşa încă o tradiţie de sărbători este transmisă de generaţia mea generaţiei următoare.

— Străbunico, zice Charisma. Spune povestea cu roşiile de catifea.

— Străbunica a băut prea mult vin din acela grozav. Buni se aşază pe şezlong şi-şi ridică picioarele. Şi o să mai beau. Rugaţi-o pe tanti Valentine să vă spună povestea.

— Spune-ne povestea! strigă Charisma, Rocco, Alfred Junior şi Chiara sărind în sus.

— Bine, bine. Când aveam şase ani, mama m-a lăsat să stau cu bunica şi bunicul atunci când s-a dus să vadă pentru a opta oară *Fantoma de la Operă.*

— Îmi plac spectacolele în care se joacă Andrew Lloyd Weber, îi spune mama lui Roman fără să se scuze, iar el ridică din umeri.

— Alfred şi Tess erau în tabăra de vară…

— Tabăra Don Bosco, clarifică Tess lucrurile.

— … iar micuţa Jaclyn era în Queens cu tata. Îi aveam pe bunica şi pe bunicul numai pentru mine. Şi am venit aici sus, pe acoperiş, ca să mă joc. Mai întâi am dat o mică petrecere cu ceai, folosind uneltele de grădinărit drept ustensile, şi noroiul drept brioşe. După care m-am hotărât să fiu ca buni, aşa că m-am dus la roşii şi am început să sap pământul din jurul lor. Doar că atunci când m-am uitat printre araci, nu era nicio roşie. Aşa că am fugit jos, direct în atelier, şi am zis: „Cineva a furat roşiile“. Şi am început să plâng.

— Mai să facă o criză de nervi, zice buni pe un ton mucalit.

— Era îngrijorată! Nu mai erau roşiile! spune Chiara în apărarea mea.

— Exact. Aşa că bunicul mi-a explicat că uneori plantele nu fac fructe, că uneori, indiferent cât de bine le îngrijeşti, e pur şi simplu prea multă ploaie şi plantele nu fac roşii. Plantele sunt aşa de deştepte, că ştiu când să nu înflorească, fiindcă altfel roşiile ar ieşi searbede şi făinoase, şi atunci la ce-ar mai fi bune?

— Şi apoi am spus că probabil va trebui să aşteptăm până la vara viitoare ca să crească roşiile. Dar Valentine era distrusă. Buni ridică paharul cu vin.

Reiau povestea, uitându-mă la Roman, care este la fel de absorbit de soarta roşiilor ca şi copiii, sau poate că e doar politicos. Duminica următoare, a venit toată lumea la masă, şi bunica a zis: „Du-te sus pe acoperiş, Valentine. N-o să-ţi crezi ochilor.“

— Şi toţi au năvălit în sus pe scări, spune Chiara.

— Exact. Pun mâinile pe umerii lui Rocco şi Alfred Junior. Ne-am dus cu toţii pe acoperiş să vedem ce se întâmplase. Şi când am ajuns acolo, am văzut o minune. Peste tot erau roşii. Dar nu erau roşii de făcut sos, erau roşii din catifea, făcute din material roşu şi verde, şi atârnau de aracii goi, ca nişte ornamente. Era acolo până şi pernuţa de ace din atelier, agăţată de un arac. Săream în sus de parcă ar fi fost dimineaţa de Crăciun, deşi era cea mai călduroasă zi a verii. L-am întrebat pe bunicul cum se întâmplase asta. Iar el a spus: „Magie!“ După asta, am sărbătorit cu toţii ziua recoltei roşiilor de catifea.

Mama îmi face semn cu degetul mare în sus, în timp ce copiii îşi mănâncă bezelele, iar noi ne bem vinul. Privesc în jur la familia mea, şi mă simt binecuvântată şi împlinită. Pamela rămâne lipită de coapsa fratelui meu, ca un toc de armă, iar buni e pe şezlongul ei, cu picioarele ridicate. Tess şi Jaclyn o trag pe mama să urmărească un vas de croazieră norvegian care intră alene în portul New York. Mă uit la Roman, care pare să se integreze în familia asta sonată fără prea multe fasoane. Luna se strecoară printre zgârie-norii care strălucesc în spatele nostru, şi seamănă grozav cu un bănuţ norocos.

Tata ridică paharul de vin cu spiriduşii sexy.

— Aş vrea să ţin un toast. Pentru doctorul Buxbaum de la Sloan, care mi-a pipăit prostrata pe toate părţile. Ceea ce e bine.

— Pentru doctorul Buxbaum! toastăm toţi. Tata duce o luptă împotriva cancerului de prostată şi tot nu poate pronunţa corect cuvântul.

— Încă mulţi, mulţi ani, Olandezule, zice mama ridicând din nou paharul. Avem o mulţime de apusuri de văzut, şi o mulţime de locuri în care să mergem. Încă nu m-ai dus la Williamsburg.

— Virginia? întreabă Tess.

— Asta-i călătoria pe care o visezi? adaugă Jaclyn. Puteţi să ajungeţi acolo cu maşina.

— Cred că trebuie să-ţi stabileşti ţeluri pe care le poţi atinge. Când nu ai aşteptări mari, ai viaţă fericită. Pot foarte bine să mor fără să văd Bora-Bora. În plus, mă dau în vânt după suflatul sticlei, arhitectura georgiană şi personajele din Războiul de Independenţă. Ţintiţi către ceva fezabil, copii!

— Cred că vorbeşti serios. Sorb din pahar.

— Categoric. Am visat la ţeluri posibile şi m-au găsit ele pe mine. Mi-am dorit un băiat italian simpatic, cu dinţi frumoşi, şi cu asta m-am ales.

— Încă am toţi tacheţii în gură, zice tata dând din cap.

— Ai impresia că lucrurile neînsemnate nu contează până nu iei în consideraţie dinţii, toastează şi buni pentru tata, de pe şezlongul ei.

Ne sorbim fără grabă vinul în timp ce medităm la muşcătura tatei şi la visul mamei legat de Williamsburgul erei coloniale. Singurul sunet care se aude este pocnetul slab pe care-l fac bezelele când explodează în flăcările portocalii, devenind mai întâi albastre, înainte să se facă negre ca tăciunele. Roman supraveghează operaţiunea şi chiar pare să se distreze. Mă priveşte şi-mi face cu ochiul.

Copiii s-au dus jos să se joace cu nişte păpuşi din alea minuscule Polly Pocket, iar noi, adulţii, rămânem pe acoperiş, aşezaţi în jurul mesei vechi, ca să ne terminăm vinul. Se stârneşte un vânt rece, iar focul de la grătar se stinge. Strâng paharele şi sunt pe punctul de a mă duce jos ca să încep să spăl vasele, când îl aud pe Alfred, care se apleacă spre buni şi-i spune:

— Oferta lui Scott Hatcher e încă valabilă.

— Nu e momentul, Alfred, îi răspunde liniştită.

Eram conştientă că avea să urmeze şi asta. Abia dacă l-am putut privi pe Alfred toată seara, ştiind că, odată cu fiecare înghiţitură de manicotti, calculează suprafaţa şi rata dobânzii. A făcut diferite remarci şi atâtea aluzii că mi s-a făcut lehamite. Aşa că mă întorc spre frate-meu şi spun:

— E Crăciunul! Nu vrea să vorbească decât despre Scott Hatcher şi oferta lui cu banii jos. Ca să nu mai spun că tu ne-ai zis că Hatcher e *agent mobiliar,* nu cumpărător.

— E şi una, şi alta. Vinde proprietăţi, dar le şi cumpără ca să facă investiţii. Oricum, ce importanţă are?

— Mare. Agentul imobiliar vine şi face o estimare. E un proces. Câteva luni mai târziu, după ce ai adunat suficiente informaţii şi ai văzut şi concurenţii, ca să obţii cel mai bun preţ, atunci, şi doar atunci, dacă vrei să vinzi, îţi angajezi un agent şi spui care-i preţul tău. Dar, în cazul nostru, lucrurile nu stau aşa. Ăsta e un dezvoltator.

— De unde ştii tu? ripostează Alfred.

— M-am documentat. Dacă ar şti Alfred cât de mult! Aflasem mai multe despre Scott Hatcher decât mi-aş fi dorit vreodată. Nu e prudent ca buni să vândă imobilul după o singură ofertă. Nu aşa se face o afacere.

— Şi tu eşti expertă în afaceri! rânjeşte Alfred.

— Mi-am făcut şi eu socotelile. Familia se uită la mine. *Ceahazlie* e artistă, nu om al cifrelor. I-am lăsat fără grai.

— Nu vorbeşti serios. Alfred îmi întoarce spatele.

— Sunt cât se poate de serioasă, îi răspund ridicând vocea.

Alfred se întoarce iar şi mă priveşte, încurcat.

— Nu e momentul, Valentine, spune bunica pe ton ferm.

— În orice caz, e decizia lui buni, nu a ta, ripostează Alfred dispreţuitor.

— Sunt partenera de afaceri a bunicii.

— De când? urlă Alfred.

Mă uit la buni, care începe să spună ceva, apoi se răzgândeşte.

— Copii, n-o luaţi aşa, intervine tata.

— A, ba chiar aşa o luăm. Mă ridic. Când sunt în

picioare, cumnata şi cumnaţii – Pamela, Charlie şi Tom – se ridică de la masă şi se retrag lângă gard, spre marginea acoperişului. Numai Roman rămâne la masă, având pe chip o privire care zice: „A început distracţia“.

— Hei, voi doi, terminaţi chiar acum! ciripeşte mama. Până acum a fost o sărbătoare minunată.

Insist:

— Cât a fost oferta, Alfred?

Nu-mi răspunde.

— Te-am întrebat: cât?

— Şase milioane de dolari, anunţă Alfred.

Se aud strigăte de la rudele mele de pe acoperiş, ca osanalele dintr-un Cort al întâlnirii.

— Buni, eşti superbogată! exclamă Tess. Eşti ca Brooke Astor!

— Peste cadavrul meu, spune bunica coborându-şi privirea spre mâini. Amărâta aia de tipă Astor. Şi chiar asta a fost. Odihnească-se în pace! Dacă nu-ţi creşti copiii cum trebuie, nu contează toţi banii din lume. E calea cea mai rapidă spre harababură.

— Te rog, mamă, noi nu suntem familia Astor. Între noi există multă iubire, spune mama.

— În consecinţă, ce-o să se întâmple cu oferta? întreabă Jaclyn cu delicateţe.

— E o ofertă foarte mare, de fapt, şi am sfătuit-o pe buni să vândă, zice Alfred, expunându-şi planul ca pe o hartă. *În sfârşit,* se va putea retrage după cincizeci de ani în care s-a omorât, va putea să-şi cumpere un apartament în Jersey, şi să stea cu picioarele-n sus pentru prima dată în viaţă.

— Şi în momentul ăsta stă cu picioarele în sus, îi comunic. Mă întorc spre buni: Ce-o să se întâmple cu Firma de Pantofi Angelini?

Bunica nu-mi răspunde.

— Valentine, este *obosită.* Alfred ridică vocea. Iar tu o presezi. Nu mai fi egoistă şi măcar o dată gândeşte-te şi la bunica.

— Ei, Alfred, ştii cât de mult îmi iubesc munca, zice buni.

— Aşa e. Derulăm o afacere importantă. Facem trei mii de perechi de pantofi pe an.

— Ei, hai. Nu prea e viabil, după standardele de afaceri în vigoare. Nu aveţi un website, nu vă faceţi publicitate, şi firma este condusă ca şi cum am fi în 1940. Alfred se întoarce spre bunica: N-am vrut să te jignesc, buni.

— Nu m-ai jignit. A fost un an mare pentru noi.

Alfred continuă:

— Folosiţi aceleaşi utilaje pe care le-a folosit şi bunicul. În acest moment, Firma de Pantofi Angelini nu reprezintă altceva decât un hobby pentru voi două şi pentru angajaţii voştri cu jumătate de normă. Profitul a fost egal cu pierderile în anul ăsta bun, dar, având în vedere datoria, ar fi o dovadă de iresponsabilitate să nu vă gândiţi să închideţi afacerea şi să vă achitaţi datoriile. În plus, chiar dacă am găsi pe cineva care să cumpere atelierul, nu s-ar ridica nici la unu la sută din valoarea imobilului. Clădirea asta e aur.

— E afacerea noastră! îi spun. Nu înţelegi că pantofii creaţi de străbunicul nostru, numele nostru înseamnă aur? Metoda noastră? Reputaţia noastră? Alfred nu pune niciun preţ pe tradiţie. Ce-am fi fără ea? Ne câştigăm existenţa în atelierul ăsta!

— Nu chiar. Dacă ar trebui să plătiţi chirie, aţi ajunge în stradă.

Toc-Toc se duce lângă Alfred. Îşi trece braţul pe sub al lui, ceea ce înseamnă că a mai auzit toate astea.

— Mă descurc cu propriile mijloace. N-am cerut niciodată un sfanţ nimănui.

— Te-am ajutat când te-ai despărţit de Bret şi te-ai lăsat de predat.

— Trei mii de dolari. Nu mi-ai *dat* banii ăia. Ţi i-am înapoiat în şase luni cu o dobândă de şapte la sută! Nu-mi vine să cred că-mi aruncă în faţă chestia asta. Dar, dacă mă gândesc mai bine, cum să n-o facă. Ăsta e Alfred! Mama se foieşte jenată pe şezlong, iar tata se uită fix spre Verrazano Narrows Bridge, de parcă ar fi cuprins de flăcări, ca o bezea pe ţepuşă.

— Cred că, de fapt, Alfred vrea să spună că mama mea are o anumită vârstă, şi, când vorbim despre viitor, ar trebui să avem în vedere anumite schimbări, zice mama cu diplomaţie.

— Exact, mamă, o provoc eu. Iar viitorul e potrivnic, tu eşti o persoană onestă, şi derapezi. Orice ca să-ţi ajuţi preţiosul, strălucitorul fiu Alfred! Obţine întotdeauna ceea ce vrea. Dacă ar fi fost cu adevărat preocupat de buni şi de bunăstarea ei, n-aş deschide gura. Dar pentru fratele meu numai banii contează. Întotdeauna au contat numai banii.

— Cum îţi permiţi! Sunt îngrijorat pentru bunica! strigă Alfred.

— Zău?

— Fratele tău o iubeşte pe bunica, intervine tata.

— Nu vorbi în numele meu, îi spune Alfred tatei.

Tata ridică mâinile în aer, a resemnare.

— Şi nu vorbi în numele meu, zice bunica ridicându-se. Eu o să iau toate deciziile legate de Firma de Pantofi Angelini şi de imobilul meu. Alfred, deşi eşti deştept, ai gura mare. N-ar trebui să vorbeşti despre cifre. Ai reuşit să iriţi pe toată lumea.

— M-am gândit că, fiind doar familia…

Roman se uită în jur stânjenit ca un musafir care speră să poată dispărea din toiul disputei. Dar nu se poate mişca. Prind o licărire de nerăbdare în privirea lui.

— Ba chiar mai rău! spune bunica. Genul ăla de cifre nu face decât să calce oamenii pe nervi. Pentru numele lui Dumnezeu, *pe mine* mă calcă pe nervi! Sunt o persoană retrasă şi nu-mi place să mi se scotocească în afacere, ca şi cum ar fi un pachet de Crăciun pentru consum public! Şi, Valentine, apreciez tot ce faci pentru mine, dar nu vreau să rămâi aici doar pentru că te gândeşti că trebuie…

— *Vreau* să rămân.

— … iar Alfred are dreptate dintr-un punct de vedere. Nu mai sunt ce-am fost.

— N-am vrut să sune aşa, buni, zice Alfred. Chiar cred că alegerea este a ta. Dar mi-ar plăcea să văd că te relaxezi pentru prima oară în viaţă. Există un motiv pentru

care oamenii nu stau la serviciu când au optzeci de ani.

— Fiindcă cei mai mulţi sunt deja morţi? zice buni resemnată, şi se aşază pe scaun.

— Nu, ci pentru că merită o pauză. Şi, Valentine, nimeni nu zice că nu poţi continua să faci pantofi ca un hobby. E timpul să ai o carieră adevărată. Ai trecut bine de treizeci de ani şi trăieşti ca o boemă fără căpătâi. Cine o să aibă grijă de tine când o să fii bătrână? Presupun că atunci tot eu o să mă pricopsesc cu nota asta de plată.

— Eşti ultima persoană căreia i-aş cere ajutorul. Şi vorbesc serios. Toc-Toc respiră uşurată; o problemă mai puţin pentru care să-şi facă griji.

— Mai vedem noi. Până acum, sunt singurul dintre copiii Roncalli care încasează un cec.

— Despre ce vorbiţi? vrea să ştie Tess.

— Despre petrecerea pentru buni.

— Noi am venit cu propunerea, spun la unison Jaclyn şi Tess.

— Şi eu, îi zic lui Alfred.

— Dar eu am plătit! Şi dacă vrei să ştii, întotdeauna plătesc eu.

— Nu-i cinstit, Alfred, nu poţi să achiţi un cec, după care să te plângi. E un comportament oribil! Tess dă de înţeles printr-un semn că bunica, sărbătorita, ascultă.

Lui Alfred nu-i pasă. Continuă:

— Cine crezi că plăteşte pentru doctorii tatei? Are asigurare, dar o parte dintre cheltuieli sunt deductibile, iar altă parte trebuie plătite din buzunar. Pentru unele proceduri asigurările nu plătesc. Dar voi, fetele, habar nu aveţi de asta! Şi de ce? Fiindcă nu întrebaţi niciodată!

— O să-ţi dăm banii înapoi, Alfred, spune mama încetişor.

— Dacă nu te-ai năpusti să plăteşti tu totul, ca lordul Bountiful, am fi fericiţi să contribuim şi noi, îi spun. Tu nu plăteşti decât ca să ne scoţi nouă ochii.

Alfred se întoarce spre mine.

— N-am de gând să mă scuz faţă de *tine* pentru că am reuşit în viaţă. Plătesc în fiecare zi un impozit pe succes în

familia asta. Eu sunt cel care face bani, aşa că eu sunt cel care plăteşte. Şi tu-mi porţi pică pentru asta!

— Fiindcă te plângi de asta! Aş prefera să fiu falită şi să trăiesc într-o cutie pe Bowery, decât în castelul ăla al fricii în care trăieşti tu. Uită-te doar la Toc-Toc… Cuvintele îmi ies din gură înainte să le pot opri.

Tess şi Jaclyn trag aer în piept cu rapiditate, iar mama murmură: „O, nu“. În liniştea care urmează, pot să jur că aud norii cum alunecă pe cerul de deasupra noastră.

— Cine e Toc-Toc? întreabă Pamela. Se uită la mine, apoi îşi ridică privirea spre soţul ei.

— Nu ştiu despre ce vorbeşte, zice el.

— Valentine? Pamela se uită la mine.

— E…

— E, de fapt, o expresie de drăgălăşenie, spune Tess intrând în vorbă. O poreclă.

— Nu e o poreclă, n-am auzit niciodată de ea. Pentru prima oară în şaptesprezece ani, vocea Pamelei atinge registrul înalt: Nu mi-aş cunoaşte propria poreclă?

— Vă implor, fetelor, terminaţi cu subiectul ăsta. Nu ajungem nicăieri. Mama îşi trage gulerul de la imitaţia de vizon peste urechi. Hai să mergem, se face prea frig aici sus. Să intrăm şi să facem nişte cafea irlandeză. Vrea cineva cafea irlandeză?

— Nu pleacă nimeni nicăieri. Pamela îşi fixează privirea de gheaţă asupra mamei. Ce dracu’ înseamnă Toc-Toc?

— Valentine? Mama se uită la mine.

— Este o poreclă care… încep eu.

— E sunetul pe care-l faci când umbli cu pantofii tăi cu tocuri înalte, izbucneşte Jaclyn. Eşti scundă şi faci paşi mici, şi când tocurile lovesc podeaua, fac… toc-toc, toc-toc.

Ochii Pamelei se umplu de lacrimi.

— Aţi râs de mine în tot timpul ăsta?

— Fără intenţie. Tess ne priveşte disperată pe mine şi pe Jaclyn.

— N-am ce face în legătură cu… cu… înălţimea. Eu nu râd niciodată de voi, şi sunt o mulţime de lucruri în familia asta trăsnită de care să râzi! Pamela se răsuceşte pe

călcâie şi iese cu pas apăsat. Toc-toc. Toc-toc. Toc-toc. Când îşi dă seama de sunetul pe care-l face, se ridică pe vârfuri şi se mişcă fără zgomot, până ajunge la uşă. Se prinde de rama uşii ca să se echilibreze. „Alfred!“ îl strigă cu glas strident. După care Pamela face „toc-toc“ pe scări în jos. Auzim când îi strigă pe băieţi.

— Să ştiţi că nu-mi pasă dacă sunteţi răutăcioase cu mine. Dar ea nu v-a făcut nimic niciodată. A fost mereu o cumnată cumsecade. Alfred se duce după ea.

— Mă duc să le pun câte ceva la pachet, zice mama, urmându-l pe Alfred.

— De ce-a trebuit să-ţi scape chestia asta? spune Tess ridicând mâinile în sus.

Arăt spre Jaclyn.

— Trebuia să-i spui?

— M-am simţit atacată.

Faţa îmi ia foc de la vin şi de la ceartă.

— Nu puteai să inventezi ceva? Ceva de efect, cum ar fi sunetul unui ceas scump sau orice altceva?

— Ar fi trebuit să fie tic-tac, zice Charlie din poziţia lui de pază din avanpostul de lângă fântână.

— Va trebui să-i cereţi scuze, spune bunica pe un ton liniştit.

— Ştiţi că nu am voie să mă supăr în starea mea, zice tata, aranjându-şi gulerul de la paltonul scurt. Chestiile alea pe care le bagă în mine sunt radioactive. Dacă tensiunea o ia razna, o să explodeze ca muntele Tripoli.

— Îmi pare rău, tată, şoptesc.

Tata îşi priveşte cele trei fiice pline de remuşcări.

— Ştiţi bine că vorbim aici despre o familie. O mână de oameni. Nu suntem Iranul, şi Irakul, şi Tibetul, pentru numele lui Dumnezeu, suntem o singură ţară. Şi cu toţii, în afară de tine, Tom, care ai sânge irlandez, *cu toţii* aveţi ceva sânge italienesc, sau, în cazul familiei lui Charlie, Fazzani, sută la sută italienesc, inclusiv sfertul ăla sicilian, aşa că nu avem nicio scuză. Tata îşi aminteşte de bunele maniere şi se uită la Roman.

— Roman, presupun că şi tu eşti sută la sută italian.

Luat prin surprindere, Roman aprobă cu o mişcare rapidă din cap.

Tata continuă:

— Ar trebui să fim uniţi, unul *pentru* altul, şi ar trebui să fim de neînvins. Dar în loc de asta, noi ce facem? Suntem plini de ranchiună. Ne iese pe nas răutatea. Şi pentru ce? Lăsaţi-o deoparte. Lăsaţi-o *pe toată* deoparte. Nimic din toate astea nu contează. Ascultaţi ce vă spune tatăl vostru. M-am întâlnit cu Doamna cu coasa faţă-n faţă, şi joacă dur nemernica. Nu avem decât o viaţă, copii. Una singură. Tata ridică degetul arătător în sus, spre cer, ca să-şi sublinieze vorbele. Şi, credeţi-l pe bătrânul vostru, trebuie să vă bucuraţi de ea. E tot ce ştiu. Şi dacă Pamela are picioare scurte şi trebuie să poarte tocuri înalte ca să poată citi ceasul, ei bine, trebuie să acceptăm asta ca pe ceva normal. Şi dacă Alfred o iubeşte, atunci şi *noi o* iubim. E clar?

— Da, tată, îi promit în cor cu Jaclyn şi Tess. Roman, Charlie şi Tom dau din cap aprobator.

Cu ochii închişi, bunica se sprijină de speteaza scaunului.

— Aşa că totul o să fie cum trebuie să fie.

Eu intru în casă. Tata coboară scările.

Charlie şi Tom s-au tras departe de ceartă, cât au putut de departe, fără să cadă de pe acoperiş. Au rămas în picioare, cu mâinile în buzunare, aşteptându-se oarecum să mai zboare nişte gloanţe de Crăciun. Când văd că nu e cazul, Tom se uită în jur şi zice:

— Mai e bere?

Roman mă ajută să mă urc în maşina lui, apoi urcă şi el. Tremur. Porneşte motorul. Şi-a împins scaunul în spate cât se poate de mult; îmi împing şi eu scaunul ca să fie ca al lui.

— Ce vrei să faci? zice.

— Du-mă la Brooklyn Bridge ca să pot să sar de pe el.

— Nostim. Am o idee mai bună.

Roman trece pe Sixth Avenue şi se îndreaptă spre

periferie. Străzile din Manhattan sunt strălucitoare şi pustii.

— Îmi pare rău ca ai fost obligat să auzi toate chestiile alea. Îi iau mâna într-a mea.

— Odată, la un Crăciun în familia Falconi, am mâncat în garaj; fraţii mei s-au certat şi erau aşa de furioşi că au început să se bombardeze cu roţi de rezervă. Nu-ţi face griji.

— Nici n-am de gând în clipa asta. Râdem. Ce părere ţi-a făcut Alfred?

— Nu ştiu încă, spune Roman cu tact.

— Alfred are standarde foarte ridicate. Nimeni nu are voie să dea greş. După povestea de amor a lui taică-meu, Alfred a devenit foarte virtuos şi s-a gândit chiar să intre la seminar şi să se facă preot. Numai că Alfred a ascultat de chemarea altui Dumnezeu. A devenit bancher. Sigur că ăsta este doar un alt mod de a se răzbuna pe tata. Tata n-a câştigat niciodată mulţi bani, iar ăsta e un alt fel pentru Alfred să-şi arate superioritatea. Alfred e superior din punct de vedere moral şi financiar.

— Dar soţia lui?

— E sub papucul lui. E atât de agitată, încât mănâncă mâncare pentru bebeluşi fiindcă are ulcer cronic.

— De ce e Alfred aşa de dur cu voi? întreabă Roman cu blândeţe.

— Crede că eu sunt ţicnită. Mi-am schimbat profesia. Locuiesc cu bunica, şi n-am încheiat târgul cu bărbatul perfect.

— Cine era?

— N-are importanţă. Nu mă interesează perfecţiunea.

— Dar ce vrei?

— Pe tine.

Roman îmi ia mâna şi mi-o sărută. Sunt îndrăgostită lulea, şi nu cred că e o toană de vacanţă. Oricât de groaznică a fost cearta de pe acoperiş, prezenţa lui Roman m-a liniştit. El a făcut ca totul să fie mai bine, fără să scoată un cuvânt sau să facă ceva. M-am simţit protejată.

Roman încetineşte în faţă la Saks Fifth Avenue, apoi

virează pe Fifty-first Street. Parchează maşina la intrarea laterală.

— Vino, zice. Îmi deschide portiera şi mă ajută să cobor din maşină. E Crăciunul. Trebuie să vedem vitrinele.

Mă ia de mână şi trecem dincolo de frânghiile roşii din catifea. O familie de sud-americani face fotografii în faţa unei vitrine în care oameni de zăpadă execută un număr de circ. Tatăl îl ridică lângă vitrină pe fiul lui de trei ani.

Fifth Avenue este liniştită, iar noi ne uităm la vitrinele cu diorame prezentând fericirea sărbătorilor de-a lungul vremii, o pretenţioasă scenă victoriană în care familia deschide un cadou, iar căţelul trage de panglica pachetului la nesfârşit, o alta a Tumultuoşilor Ani Douăzeci, cu fete cu tunsori bob şi rochii scurte cu paiete, dansând charleston într-o repetiţie sincronizată.

În colţ, pe Fifth Street îşi face apariţia un om cu un saxofon, care sparge liniştea cu un ritm de jazz. Roman mă strânge lângă el şi mă duce mai încolo, spre vitrina cu omul de zăpadă care face tumbe. Bărbatul cu obiectul de suflat se opreşte din cântat, iar saxofonul îi atârnă de gât ca o amuletă gigantică. Ne mutăm spre cealaltă vitrină şi îl privesc pe bătrân, zâmbindu-i. Poartă o şapcă englezească de tweed uzată şi un palton vechi. Cântă:

Am fost fericiţi,
Mergând pe drumul nostru.
Viaţa era frumoasă,
Noi eram tineri.
După ce noi n-om mai fi
Viaţa va merge înainte,
Precum vechiul cântec
Pe care l-am cântat.

După ce vei pleca
Viaţa va merge înainte.
Cu gingăşie timpul
Va contopi fiinţele noastre.
Şi găsi-te-voi

În minte,
Chemându-mă peste ani.

Când voi fi prea bătrân ca să visez
Te voi avea pe tine în amintiri.
Când voi fi prea bătrân ca să visez
Dragostea ta va trăi în inima mea.
Deci, sărută-mă, iubita mea,
Şi să ne despărţim,
Şi când voi fi prea bătrân ca să visez,
Sărutul acela va dăinui în inima mea.

Roman mă ia în braţe şi mă sărută. Când deschid ochii, reflectoarele de pe lucarnele de la Catedrala Sfântul Patrick dispar pe cerul negru în fuioare de fum alb.

— Vrei să rămâi la mine în noaptea asta? mă întreabă.

— Cred că e cel mai frumos cadou de Crăciun care-mi vine în minte.

Din nou în maşină, Roman mă priveşte şi zâmbeşte. Îmi pun în gând să-l sărut pe gât tot timpul drumului, până unde locuieşte. Ceea ce şi fac. Dă drumul la radio. Cântă Rosemary Clooney, şi vocea-i sună catifelată ca whisky-ul şi ca frişca. Nu mă pot gândi decât că, în seara asta, o să începem ceva minunat. Îmi îngrop faţa în gâtul lui, dorindu-mi ca maşina să zboare până acasă la el.

Mă îndrăgostesc! Gândurile mele explodează precum ploaia de monezi care cade atunci când moneda norocoasă loveşte mecanismul prin care curg banii, la un automat de jocuri din Atlanta City. Mă văd cu ochii minţii în timp ce discuri de aur se scurg peste tot în jurul meu, cu sutele, apoi cu miile! Văd topuri şi panglici fluturând, mierle zburând din clopotniţe, clopotele bisericilor bătând, şiruri întregi de dansatoare îmbrăcate cu şorturi cu paiete bătând step cu toată forţa, până când zgomotul devine atât de asurzitor, încât trebuie să-ţi acoperi urechile. Văd un cer albastru, luminos, plin de zmeie roşii, baloane cu aer cald purpurii şi albe, şi focuri de artificii argintii, care coboară din cer ca beteala de Crăciun. Simt că urmează o

paradă! Fanfare în marş, flancuri întregi, în uniforme de un verde smarald, cu tamburii majori în costume albe cu paiete fluturându-şi bastoanele, intrând şi ieşind din formaţie, în timp ce tubele lustruite din cupru animă dintr-un capăt în altul strada, pe care răsună cu putere o melodie, melodia mea! Cântecul meu! Mi-e capul plin de sunet, ochii plini de uimire, iar inima mi-e plină de o bucurie fantastică, de modă veche. Deschid ochii şi mă uit în sus la lună, care dansează pe cer! Aruncare cu un ban celest! Am câştigat! Sunt bogată, prieteni!

Roman trage maşina într-o parcare subterană din Sullivan Street. Lasă cheia în contact şi-i face semn pazniculuі, care-i răspunde la fel. Ieşim în stradă şi mă sărută sub stâlpul de lumină.

— Care-i a ta? îl întreb.

— Aceea. Arată spre o clădire de apartamente, o fostă fabrică, având nişte cuvinte gravate pe uşă, pe care însă nu le pot citi. Mă ia de mână şi fugim spre intrare. Intrăm, ne suim în lift şi până la etajul patru ne sărutăm, dar când se opreşte ascensorul cu o smucitură, buzele mele ajung pe nasul lui şi invers, chestie care ne face să râdem.

Uşile liftului se deschid într-un imens apartament mansardat, cu ferestre mari pe ambele părţi. Podeaua este acoperită cu plăci mari de stejar patinat, pe care capetele cuielor se văd ca nişte modele punctate. În centrul încăperii sunt patru stâlpi albi de susţinere, ce creează în interior un foişor deschis. Tavanul înalt ca de catedrală este tivit cu o bordură de ghips cu motive greceşti, iar pereţii sunt susţinuţi de pilaştri ornamentali, ce dau mansardei un aer de vechi depozit de muzeu. Pe peretele din spate se găseşte o pictură mare înfăţişând un nor alb singuratic pe un cer albastru noptatic.

În spatele nostru este o bucătărie de dimensiuni industriale, pe toată lungimea mansardei. Curată şi ordonată, este echipată cu aparatură casnică de ultimă oră. Deasupra barului atârnă un candelabru auster cu becuri ca nişte mici trompete portocalii şi verzi, din sticlă de Murano.

Patul, aflat în colţul cel mai îndepărtat al încăperii, are baldachin şi o draperie de muselină de un alb imaculat. Caloriferele argintii degajă căldură în mansarda liniştită. Cred că sunt 50 de grade aici. Încep să asud.

— Hai să-ţi dai paltonul jos, zice. În timp ce-mi descheie paltonul, mă sărută. Nu se opreşte la palton. Desface năstureii din perle de la puloverul roz de caşmir, pe care-l face să alunece de pe umeri. Preţ de o clipă mă întreb cum arăt, apoi îmi scot asta din cap; foarte bine, m-a văzut deja goală. Îmi atinge picăturile de pe frunte.

— E de la căldură sau de la noi?

— De la noi, îl asigur. Îmi desface fermoarul fustei. Eu îl ajut să-şi scoată haina. Se chinuie cu o mânecă de la cămaşă până când i-o trag eu, scoţând-o ca pe un ambalaj. Râdem o clipă, dar apoi revenim la sărutat. Îi ţin faţa în mâini, şi nu-i dau drumul nici când străbatem încăperea. Lăsăm în urmă pe podea hainele care cad ca petalele de trandafiri, până ajungem la pat. Mă ia în braţe şi mă aşază pe cuvertura moale de catifea. Se întinde peste pat şi deschide fereastra. Vântul se năpusteşte înăuntru, fluturând draperia baldachinului ca pe nişte rufe întinse vara pe frânghie. Se întinde peste mine, iar aerul răcoros ne învăluie.

Facem dragoste pe muzica boilerului irascibil şi pe fluieratul vântului de Crăciun. Ne e cald şi frig, apoi frig şi cald, dar mai ales cald, pe măsură ce trupurile ni se înlănţuie. Mă acoperă cu sărutări ca pledul de catifea care zace acum pe podea ca o paraşută.

Mă scufund în perne, ca lingura în crema de ciocolată.

— Spune-mi o poveste. Mă trage lângă el şi îşi lipeşte faţa de gâtul meu.

— Ce fel de poveste?

— Ca aia cu roşiile.

— Păi, stai să mă gândesc. A fost odată ca niciodată… încep. Sunt pe punctul să continui, dar Roman adoarme. Mă uit la podea şi la cuvertură, conştientă că, la un moment dat, în următoarele câteva ore, boilerul se va opri, iar eu voi îngheţa. Dar nu se întâmplă nimic nici cu el, nici

cu mine. Singurul lucru care mă acoperă când dorm sunt braţele lui. Mi-e cald şi sunt în siguranţă şi dorită de un bărbat pe care-l ador, şi care e întins lângă mine, ca un mister, şi totuşi destul de familiar ca să dorm adânc şi cu vise până târziu, în această noapte de Crăciun. Ce loc încântător să-mi odihnesc inima, odinioară ostenită, peticită precum buzunarele bătrânului, omul care îmbătrânise prea tare ca să mai viseze.

Mott Street

— Ei, uite, asta-i ideea mea despre un mic Crăciun fericit. June muşcă dintr-o gogoaşă cu jeleu şi închide ochii. Mestecă, apoi soarbe din cafea. Să ştii că în zilele de sărbătoare ai parte de cel mai bun sex. Ai mâncare bună, conversaţie scânteietoare, iar în cazul tău, o ceartă de familie care te predispune la o tăvăleală. Iar după o dispută, să ştii şi tu, de asta ai nevoie. Îţi scoate gărgăunii din cap.

— Înţeleg că tu ai trecut prin asta? Întrebarea mai bine formulată ar fi: Prin *ce* n-a trecut June?

— O-ho, aş putea să-ţi povestesc despre o chestie petrecută în Dublin, de Ziua Sfântului Patrick, care ţi-ar…

— June. Buni intră în atelier, îmbrăcată cu paltonul şi cu o eşarfă legată sub bărbie. Îşi lasă jos poşeta şi îşi scoate mănuşile şi paltonul.

— Tocmai voiam să-i povestesc lui Valentine despre şmecherul cu accent irlandez pe care l-am întâlnit în vacanţă în 1972. Seamus n-avea pic de jenă, zău. Un tip fermecător.

— Mi-ar plăcea să scrii o carte. În felul ăsta, am putea să savurăm detaliile ca pe o experienţă literară – buni îşi pune paltonul în cuier – şi am avea şi altă opţiune: să împrumutăm cartea de la bibliotecă… sau nu.

— Nu vă temeţi. N-o să scriu niciodată o carte. Nu sunt în stare să strălucesc la scris. Cu o fluturare a mâinii, June aruncă hârtia pentru tipare pe masa de lucru, parc-ar fi un matador care fâlfâie capa. O aşază pe masă. Doar în viaţa reală.

— Semnul artistului adevărat, zic şi pun fierul la încins.

— Ce părere aveţi? Buni îşi dă jos eşarfa de pe cap. Se răsuceşte lent, ca să ne prezinte noua tunsoare şi noua culoare a părului. Părul alb a dispărut! Vopsit blond-

castaniu, părul ei este tuns în scări şi coafat cu şuviţe lungi aurii care subliniază culoarea, pe lângă urechi, acolo unde erau mici cârlionţi lipiţi. Ochii negri sclipesc, contrastând cu tenul rozaliu şi caramelul cald al părului. Am folosit voucherul pe care mi l-aţi făcut voi cadou de Crăciun şi am fost la salonul Evei Scrivo. Ce părere aveţi?

— Dumnezeule mare, Teodora. Pe drumul spre casă ai pierdut douăzeci de ani! se minunează June. Şi te cunoşteam acum douăzeci de ani, aşa că pot să ţi-o spun pe şleau.

— Mulţumesc. Buni radiază. Voiam un nou look pentru călătoria mea în Italia.

— Ei bine, îl ai, îi spun.

— Vreau să zic călătoria *noastră.* Bunica mă priveşte. Valentine, vreau să vii cu mine.

— Vorbeşti serios? N-am fost în Italia decât într-o excursie când eram la colegiu, şi mi-ar plăcea la nebunie să o văd alături de tine.

În toţi anii aceia în care bunicii mei se duceau în Italia, erau călătorii strict de afaceri: să cumpere furnituri, să se întâlnească cu alţi meşteri artizani, să facă schimb de informaţii şi să înveţe tehnici noi. De obicei, erau plecaţi cam o lună. Când eram mică, mergeau o dată pe an; mai apoi, în anii care au urmat, au schimbat programul călătoriilor, se duceau cam la doi-trei ani. După ce a murit bunicul, acum zece ani, buni şi-a reluat călătoriile anuale.

— Buni, eşti sigură că vrei să merg cu tine?

— Nici prin cap nu-mi trece să mă duc fără tine. Nu vrei să câştigăm concursul ăla cu vitrinele de la Bergdorf? Buni răsfoieşte prin dosarul de lucru. Avem nevoie de cele mai bune materiale ca să reuşim, nu?

— Categoric. Aşteptăm să primim designul rochiei promis de Rhedd Lewis. Aflu acum că în lumea modei, singurii care lucrează cu termene limită sunt cei care fac lucrurile, nu cei care le vând.

June pune jos foarfeca şi se uită la buni.

— N-ai luat pe nimeni cu tine în Italia de ani de zile. De când a murit Mike.

— Ştiu că nu, replică liniştită.

— Păi şi atunci, ce se întâmplă? întreabă June punând hârtia pentru tipare peste piele.

— E momentul. Buni aruncă o privire prin atelier şi caută prin sertare, încercând să găsească ceva de făcut. În afară de asta, într-o bună zi, Valentine o să conducă atelierul ăsta, aşa că trebuie să-i cunoască pe toţi cei cu care colaborez.

— Aş fi vrut să plecăm în seara asta. În sfârşit o să văd hanul Spolti, o să-i cunosc pe vopsitorii de piei şi o să mă duc la depozitul ăla grozav de mătăsuri de la Prato. Toată viaţa mea am aşteptat asta.

— Iar bărbaţii italieni te-au aşteptat *pe tine,* spune June.

— June, sunt deja cu cineva. Oare *ai auzit* măcar versiunea cenzurată a nopţii mele de Crăciun?

— Ştiu. Dar e legea junglei. Din experienţă îţi spun că, de câte ori am avut un tip, am atras şi mai mulţi. Iar în Italia, crede-mă, bărbaţii stau la coadă.

— Pentru bacşişuri. Hamali, chelneri, liftieri, îi dau eu replica.

— E ceva rău dacă un bărbat poate să ridice nişte greutăţi în locul tău? zice June şi-mi face cu ochiul.

— Valentine o să aibă multă treabă de făcut. N-o să fie timp pentru şuete şi socializare.

— Păcat, oftează June.

— Chiar ăsta e motivul pentru care te iau, îmi spune buni. Tu o să munceşti, în timp ce eu o să stau la şuete şi o să socializez.

Mă gândesc la telefoanele alea din Italia, târziu în noapte, care păreau să dureze mai mult decât era nevoie ca să comanzi piele. Mă gândesc la bărbatul din fotografia ascunsă pe fundul sertarului de la masa de toaletă a bunicii. Îmi amintesc despre conversaţiile noastre, în care-mi spunea că timpul e ca gheaţa în mâinile ei. Oare chiar mă ia cu ea în Italia să învăţ, pentru ca, într-o bună zi, să-mi predea conducerea Firmei de Pantofi Angelini, sau se petrece altceva aici? Mă aşteptam ca buni să se ducă la salonul Evei Scrivo şi să vină acasă cu o tunsoare similară

celei vechi, cu părul scurt, bogat şi argintiu, în schimb, ea a intrat pe uşă semănând cu versiunea mai matură a lui Posh Beckham[22] la o seară de bingo dintr-un cămin de bătrâni. Ce s-a întâmplat?

Bate cineva la uşă.

— Să înceapă o nouă zi de iad, zice June cu glas vesel.

— Buni, a venit Bret pentru întâlnirea noastră.

— Deja? zice buni cu un ton care-mi dă de înţeles că ar prefera să nu aibă nicio întâlnire.

— Buni, vreau să te gândeşti şi la alte posibilităţi. Te rog.

— Tocmai mi-am schimbat total coafura şi stilul. Deci, poţi să presupui că sunt deschisă la nou.

Deschid uşa. În prag stă Roman cu un buchet de trandafiri roşii înveliţi în hârtie. Ţine cealaltă mână la spate.

— Ce surpriză!

— Bună dimineaţa. Se apleacă şi mă sărută, oferindu-mi în acelaşi timp florile. Eram prin apropiere.

— Ce frumoşi sunt! Mulţumesc. Intră!

Roman mă urmează în atelier. Poartă jeanşi, o jachetă de aviator din lână, iar în picioare, saboţi galbeni de plastic, din aceia pentru muncă, traşi peste şosete albe groase.

— Nu ţi-e frig la picioare?

— Nu în şosetele mele Wigwam, răspunde zâmbind. Îţi faci griji pentru mine?

— Doar pentru picioarele tale. Trebuie să mai muncim cu tine în privinţa alegerii încălţămintei. Doar te vezi cu o pantofăreasă. Tu m-ai făcut să renunţ la lasagna congelată de la Lean Cuisine, aşa că nici eu nu pot să te las să umbli în saboţi de plastic. Mi-ar plăcea să-ţi fac o pereche de cizme din piele de viţel.

— N-am nimic împotrivă, zice cu un surâs larg. De la spate, Roman mai scoate la iveală două buchete de flori. Îi dă unul lui buni şi pe celălalt lui June. Pentru puştoaicele

[22] Victoria Beckham, poreclită Posh pe vremea când cânta în trupa Spice Girls (n.tr.)

de la firma Angelini.

Se năpustesc asupra lui cu un potop de recunoştinţă. După care Roman observă părul bunicii:

— Teodora, îmi place părul tău!

— Mulţumesc. Flutură buchetul spre Roman. Nu trebuia, zău!

— Mai e o lună până la Valentine's Day, spune June mirosindu-şi buchetul.

— Pentru mine e Valentine's Day în fiecare zi, adaugă Roman privindu-mă. Ia spune, câţi dintre prietenii tăi au folosit expresia asta?

— Toţi, îi răspund. La baie, umplu cu apă două vaze din cristal, şi-i dau una lui buni şi una lui June. Mai găsesc o a treia vază şi o umplu cu apă pentru buchetul meu.

Bunica îşi aranjează trandafirii în vază.

— E plăcut să vezi că mai există bărbaţi care ştiu ce-i face plăcere unei doamne.

— În *toate* felurile. June îmi face cu ochiul.

Buni pune florile lui June în cealaltă vază, iar atelierul se scufundă într-o tăcere mormântală, întreruptă doar de fâsâitul hârtiei pentru tipare pe care o taie June. Băiat bun cum e, Roman învârte periile de la maşina de lustruit, aşteptând să spună cineva ceva care nu e legat de viaţa lui sexuală/a mea/a noastră.

— Şi nici măcar n-ai gustat încă din mâncărurile mele, îi spune Roman lui June.

— Abia aştept, mormăie June.

— Hei, June! o avertizez. Una e ca June să ne facă un „tur" plin de înfloriturі al vieţii ei amoroase când suntem numai noi, fetele, şi cu totul altceva este să descrie imaginile pline de acţiune din filmul porno *The* G*ood Old Lays* în faţa lui Roman.

Uşa de la intrare se deschide.

— Bună dimineaţa, doamnelor, strigă Bret din vestibul. Intră în atelier. E îmbrăcat într-un costum Armani bleumarin, cu o cravată galbenă lată şi o cămaşă albă apretată. Poartă mocasini cu şireturi, din piele neagră lăcuită, de la Dior Homme.

Bret întinde mâna către Roman.

— Bret Fitzpatrick.

— Roman Falconi, răspunde strângându-i ferm mâna.

— Presupun că eşti aici pentru pantofi de nuntă, nu? glumeşte Bret.

— Ce aveţi pentru măsura 46 ½? Roman se uită la buni, la June şi apoi la mine.

Iată, aşadar, trecutul şi viitorul meu într-o coliziune frontală. În timp ce-i evaluez, mi-e limpede că-mi place înalt şi cu serviciu. Pe deasupra, semăn cu mama, şi, în consecinţă, sunt critică. Saboţii lui Roman seamănă cu nişte papuci uriaşi de clovn în comparaţie cu mocasinii eleganţi ai lui Bret. Dacă aş fi avut de ales, în acest moment aş fi preferat pantofi serioşi în picioarele iubitului meu.

— Bret e un vechi prieten de-al nostru, spune bunica.

— Ne ajută să găsim oportunităţi noi de afaceri pentru atelier, îi explic eu.

Roman îl priveşte pe Bret şi dă înţelegător din cap.

— Păi, nu vă mai reţin. Trebuie s-o iau din loc. Au la Faicco nişte pulpă de viţel grozavă, de la o fermă biologică din Woodstock. În seara asta, specialitatea noastră e osso bucco. Roman mă sărută de rămas-bun.

— Mulţumesc pentru flori, spune buni şi zâmbeşte.

— Şi eu pentru ale mele, zice June.

— Ne mai vedem, fetelor. Roman se întoarce să plece. Îmi pare bine de cunoştinţă, îi spune lui Bret.

— Şi mie, răspunde Bret în timp ce Roman iese.

— N-a fost deloc jenant, spune June ţinând în gură o broşă. Vechiul se întâlneşte cu noul.

— Ăsta e noul tău prieten? Bret se uită oarecum dispreţuitor spre uşă.

— E maestru bucătar, se laudă buni.

— La Ca' d'Oro, de pe Mott Street, răspund înainte ca Bret să mă întrebe. Când formam un cuplu, comunicarea noastră semăna cu o partidă bună de „Jeopardy!“[23], şi, ca să fiu sinceră, uneori îmi lipseşte legătura asta.

[23] Joc american după care s-a realizat concursul „Ştii şi câştigi“ (n.tr.)

— Am auzit de el. Se zice că e foarte bun, spune Bret amabil.

E plăcut să ştiu că fostul meu prieten nu e câtuşi de puţin gelos pe noua mea relaţie. Deşi poate că mi-ar fi plăcut să fie. Doar puţin.

— Îţi recomand călduros risottoul.

Bret se aşază şi îşi deschide servieta. Scoate un dosar pe care scrie PANTOFI ANGELINI.

— Şi acum să ne ocupăm de afacerea voastră. Doamnelor, aţi avut ocazia să vă extindeţi brandul?

— Valentine a menţionat vreo câteva chestii… începe bunica.

— Buni, ţi-ai schimbat frizura! Ce-ai făcut?

— E o tunsoare nouă.

— Şi o pensulă în Sfânta Vopsea, râde June. Şi ştiu ce spun, că şi eu fac la fel.

— Ei bine, arăţi extraordinar, buni, zice Bret. Sunt impresionată de abilitatea lui Bret de a îmblânzi un client care se împotriveşte. Probabil face furori la fondul mutual unde lucrează. June, ai ceva împotrivă dacă noi discutăm afaceri?

— Nu mă băgaţi în seamă.

— Valentine îmi povestea ceva despre conceptul de aplicare a imaginii de marcă. Dar, după cum știi, facem această afacere de peste o sută de ani, aşa încât marca noastră este cunoscută şi testată. Asta avem şi cu asta defilăm. Aşa că uite ce nu înţeleg eu. Bunica îşi netezeşte noul breton şi îl dă într-o parte. Facem pantofi de nuntă după tiparele noastre vechi. Dacă vrei, ai aici catalogul nostru. Îi facem artizanal. Nu-i putem face mai repede. Cum am putea servi o clientelă mai mare decât cea pe care o avem deja?

— Valentine? Bret îmi pune mie întrebarea.

— Păi n-am putea, buni. Nu cu modelele noastre de bază. E imposibil. Ar trebui să creăm un pantof nou, unul care să poată fi făcut în fabrică, în serie. Am introduce o linie secundară, mai uşor de abordat ca preţ.

— Pantofi mai ieftini?

— Ca preţ, da, dar nu ca şi calitate.

— O să fiu sinceră. Nu ştiu cum să fac asta, spune buni.

— Investitorii vor să ştie că produsul pe care-l finanţează are potenţialul de a fi distribuit pe scară largă, asigurând astfel o marjă mai mare de profit. Modalitatea în care se face asta constă în a oferi ceva care e şi la modă, şi accesibil ca preţ, şi fezabil pentru designer şi producător, spune Bret dându-i bunicii un raport pe care scrie: APLICAREA IMAGINII DE MARCĂ, DEZVOLTARE ŞI PROFIT PENTRU AFACERILE MICI. Şi acum, dacă urmăriţi raţionamentul meu, cred că pot să strâng un fond care să vă ajute să câştigaţi timp şi să procuraţi materialele necesare pentru a vă dezvolta afacerea într-o direcţie nouă.

— E logic, o spun pe un ton de încurajare, dar, când mă uit la buni, îmi dau seama că nu e deloc convinsă.

— Aşadar, investitorii vor ca voi, o instituţie venerabilă, cu un brand de calitate recunoscut, să veniţi cu ceva care poate fi produs pe scară largă, continuă Bret. Asta-i frumuseţea. Nu trebuie să fie un pantof de nuntă.

— Înţeleg. Buni se uită la mine.

— Mă gândeam să creăm ceva nou, care să fie parte a brandului nostru, dar care să nu necesite renunţarea la munca obişnuită de la atelier, explic. Ar urma să fie un produs exterior, creat aici, dezvoltat aici, dar fabricat în altă parte.

— China? întreabă buni.

— Probabil. Sau Spania. Sau Brazilia. Indonezia. Poate Italia, îi spun.

— Sunt multe companii americane care fac pantofi în fabrică?

— Câteva.

— Am putea folosi vreuna dintre ele?

— Buni, verific asta acum. Nu vreau ca discuţia să se poticnească în disputa despre *Made in America,* pe care bunica o are cu toată lumea care vrea s-o asculte. Trebuie să-i menţin atenţia asupra tabloului de ansamblu şi asupra operaţiunii noastre.

— Hai să nu ne facem griji legate de producţie în momentul ăsta, zice Bret, susţinându-mă. Hai să ne concentrăm pe ce vom face în continuare.

— Buni, trebuie să creez pantoful ăsta mai întâi. Mă gândesc la un pantof de toată ziua, dar elegant. Şi poate chiar la accesorii. Poate, în cele din urmă, ne vom extinde şi le vom include şi pe acestea.

— O, Doamne, nu! Fără centuri! intervine June. Scuze. Ştiu că ar trebui să fiu maimuţa care-şi astupă urechile, dar uneori noi, fetele, trebuie să ne spunem răspicat părerea. Am încercat cu accesoriile. Un dezastru. Mike făcea centuri şi le vindea la Saks, dar erau returnate, mai ţineţi minte?

Buni dă din cap în semn că da.

— Folosea o piele de viţel fină, excelentă, care după câteva purtări devenea flexibilă, ca o gumă de mestecat. Pe clienţi îi scotea din sărite, iar cei de la Saks erau scandalizaţi. Absolut toate centurile au fost returnate. June scutură din cap. Toate.

— Iar Mike a zis atunci „Gata, definitiv“. Era de părere că trebuie să ne limităm la ceea ce ştim.

— Ei bine, buni, noi nu ne putem permite luxul ăsta. Trebuie să riscăm, fiindcă dacă n-o facem, dacă nu ieşim cu ceva care să ne revitalizeze afacerea şi s-o ducă la un nivel superior, într-un an n-o să mai fim aici.

— Păi, atunci, asta e, zice Bret dându-mi dosarul. Voi două trebuie să vă consultaţi, iar eu o să le spun tipilor că puneţi la punct un portofoliu de idei pentru ei.

— Mai poţi să le spui că mergem în Italia ca să aducem cele mai noi materiale folosite în designul clasic, îi spun.

— Val, n-aş fi crezut vreodată că o să spun asta, dar vorbeşti ca un om de afaceri.

— Cred în firma asta.

— Care va reuşi. Bret o sărută pe bunica pe obraz, apoi pe June şi pe mine. Ţineţi-o tot aşa. Ştiţi meserie. Bret ne lasă dosarele şi pleacă.

— Chiar crede în tine, spune June.

— M-a cunoscut când… îi răspund. Ar mai fi de spus

unele lucruri în legătură cu asta.

Ca' d'Oro e închis luni seara, aşa că pentru Roman şi pentru mine e seara de întâlnire. De obicei, Roman vine în Perry Street şi eu gătesc, sau mă duc eu la el şi găteşte el. În seara asta însă, i-a invitat pe ai mei la cină la restaurantul lui, ca să plătească cu aceeaşi monedă invitaţia de Crăciun şi pentru a se scuza că n-a ajuns la Carlyle, pentru aniversarea celor optzeci de ani ai lui buni. Nici că se putea o ocazie mai bună, pentru că vreau ca familia mea să-l poată cunoaşte pe terenul lui. Ca' d'Oro e capodopera lui Roman; spune despre el cine este, arată orizontul talentelor lui culinare şi demonstrează că este un adevărat jucător în lumea restaurantelor din Manhattan.

Când mi-am terminat treaba la atelier, am ajuns la restaurant, am aranjat masa lungă din salon, am scos lumânările şi o vază cu verdeaţă şi violete pentru a face un aranjament pe care să-l pun în mijlocul mesei. Acum sunt în bucătărie, şi fac pe ajutorul de bucătar al lui Roman. Gătitul înseamnă pentru mine o pauză de la făcutul pantofilor, mai ales pentru că pot să încerc reţetele, când le pregăteşte el.

— Deci, *el* e genul tău? Roman întinde un strat subţire de aluat de paste în tava de ravioli.

Mă duc după el şi umplu colţunaşii delicaţi cu un strop din umplutura care poartă semnătura lui Roman: o cremă spumoasă din cartofi dulci amestecaţi cu felii subţiri de trufe, parmezan maturat şi plante aromatice.

— Mă întrebam cât o să dureze până o să mă întrebi de Bret.

— E un om de afaceri cu costum şi cravată. De succes?

— Foarte.

— Încă sunteţi prieteni, deci probabil că n-a fost o despărţire urâtă.

— A fost un pic urâtă, dar eram prieteni şi înainte, aşa că de ce să nu fi rămas şi după?

— Ce s-a întâmplat?

— O carieră pe Wall Street nu se potriveşte cu meseria

de pantofar. Pot să privesc înapoi şi să apreciez relaţia aşa cum a fost. La noi a funcţionat chestia cu mediile din care proveneam. Câte unul pentru fiecare.

— Unul pentru fiecare? Roman mai pune un strat de aluat de paste peste umplutură. După aceea pune presa de tăiat aluat pe masa de măcelărie dată cu făină şi decupează doisprezece colţunaşi de dimensiuni obişnuite. Ia pătrăţelele unul câte unul şi le aliniază pe o tavă din lemn, după care le presară cu mălai galben. Explică-mi şi mie.

— Niciodată nu trebuie să existe doi oameni de acelaşi fel într-o relaţie. Trebuie amestecaţi. Irlandez – Fitzpatrick, italiancă – eu. Simpatic. Pune laolaltă un sudist şi unul din nord. Bun. Un evreu cu un catolic echilibrează frumos vinovăţia şi ruşinea. Un protestant cu un catolic? Uşor exagerat. Părinţii mei ne-au încurajat mereu să ne căsătorim cu cei la fel ca noi, dar prea mult din acelaşi fel alimentează drama.

— Cum ar fi doi italieni? întreabă el.

— E-n regulă, dacă sunt din regiuni diferite.

— Bun. Eu sunt din Puglia, iar tu eşti… de unde eşti?

— Toscana şi Calabria.

— Cu alte cuvinte, e în regulă pentru noi?

— Foarte bine, îl asigur.

— Poate că doar carierele sunt cele care distrug. Ce zici de un bucătar şi o pantofăreasă? Se potrivesc?

Îmi ridic privirea şi-l sărut, spunând:

— Depinde.

— Dar ce se întâmplă dacă totul se rezumă la dramă? Drama creativităţii şi a riscului? Ce se întâmplă dacă genul ăla de pasiune te leagă?

— Păi, în cazul ăsta ar trebui să-mi revizuiesc regulile.

— Bine. Roman pune încă un rând de aluat pe presă, iar eu umplu scobiturile cu grijă. De ce nu te duci în restaurant să stai cu picioarele ridicate pe un scaun?

— Nu, mulţumesc. Îmi place să ajut. Şi, pe deasupra, dacă n-aş face-o, nu te-aş vedea niciodată.

— Îmi pare rău, spune cu tandreţe. Riscurile meseriei.

— N-ai ce face. Şi nici nu trebuie să faci ceva. Îţi iubeşti munca, şi-mi place că ţi-o iubeşti.

— Eşti prima femeie care înţelege chestia asta din toate cele cu care m-am întâlnit până acum.

— În plus, eu îţi sunt de mai mult ajutor aici decât mi-ai fi tu la atelier. Nu prea te văd cosând fundiţe roz pe pantofii de domnişoară de onoare.

— Sunt o catastrofă când vine vorba de ac şi aţă.

Roman adaugă un ultim strat de aluat peste scobiturile umplute, închide presa, o redeschide, şi din capcană cad o duzină de ravioli pătraţi. Îi pune pe tava de lemn, la un loc cu ceilalţi. Apoi deschide cuptorul şi verifică friptura de porc cu legume, amestecând în sosul de vin care umple bucătăria cu aromă de unt, salvie şi vin de Burgundia. Mă uit la el cum pregăteşte masa, jonglând cu obiectele şi cu alimentele. Pune mult suflet în ceea ce face; e limpede că asta e menirea lui, şi aşa îşi petrece tot timpul. Roman se şi documentează. Încearcă reţete şi combinaţii noi, experimentează diferite componente, respinge idei, înlocuieşte unele idei vechi cu altele noi.

În ciuda sentimentelor mele profunde (şi ale lui), uneori mă întreb cum putem să construim o relaţie când abia dacă ne vedem. Îmi amintesc că am citit un interviu cu Katherine Hepburn. Zicea că datoria unei femei într-o relaţie e să fie adorabilă. Mă străduiesc să fiu o prietenă care-l susţine, care nu se plânge, nu-l stresează, şi sunt mai mult decât conştientă de presiunea de la serviciu, aşa că nu-i mai fac şi eu probleme. Ca să fiu dreaptă, şi el face acelaşi lucru pentru mine. Cel puţin aşa cred, din moment ce suntem amândoi aici; îmi imaginez că aranjamentul ăsta o să funcţioneze de minune şi vom trece la următorul nivel (oricare o fi ăla!).

— Bună, copii! Mama intră în bucătărie încărcată cu pungi de cumpărături. Am fost în centru şi am făcut nişte cumpărături rapide. Nu rezist la chilipiruri, şi nimic nu se compară cu Chinatown în materie de chilipiruri. Papuci de mătase cu doi dolari. Ridică o sacoşă plină cu aşa ceva.

— Ştiu ce o să primesc de Crăciun anul viitor.

— În douăsprezece luni o să uiţi că i-am cumpărat. Băieţii parchează maşinile. Faci ravioli?

— Specialitatea serii, spune Roman.

— Aha!

— Unde-i tata? întreb.

— Pregăteşte nişte cocktailuri Manhattan în spatele barului. Te superi, Roman?

— Nici vorbă. Simţiţi-vă ca acasă! Seara asta vă aparţine întru totul, răspunde Roman zâmbind.

— Şi e pur şi simplu minunată! Avem propriul nostru maestru bucătar, care găteşte pentru noi în propriul lui restaurant în vogă! E mai mult decât meritäm!

— Ne vedem la bar, mamă. Mama se duce înapoi în restaurant, iar eu ridic tava cu ravioli gata făcuţi şi o pun pe un raft portabil cu rotile. Trag raftul lângă masa de lucru. Să ştii că mama e foarte impresionată de tine.

— Se vede. O câştigi pe mamă şi ai obţinut fata.

Îmi ridic privirea şi-l sărut pe Roman.

— Mama nu are absolut nicio legătură cu asta.

Roman îmi dă un coş cu grisine făcute-n casă ca să le duc la bar.

Mama şi tata s-au aşezat pe scaunele de la bar, cu spatele la restaurant. Tata îşi odihneşte, pe bara de jos a scaunului, picioarele încălţate în pantofi Merrell din piele întoarsă, iar mama, care poartă cizme până la gleznă din piele de viţel, maro-închis, cu tocuri ortopedice înalte, îşi bălăngăne picioarele ca un copil. Tess şi Jaclyn stau în picioare lângă bar. Tess poartă o rochie roşie de cocktail, iar Jaclyn e îmbrăcată cu pantaloni negri pentru gravide şi cu o bluză pe gât uriaşă, asortată. Jaclyn ridică mâna.

— Ştiu, sunt cât un tanc.

— N-am spus nimic. O îmbrăţişez iute.

— Ţi s-a citit în ochi.

— De fapt, mă gândeam cât de frumoasă eşti.

Jaclyn ia coşul de pâine şi scoate o grisină din grămadă.

— Vezi să nu! Mestecă. La pantaloni tocmai am ajuns la un număr cu două cifre.

— Pantalonii tăi ar trebui să joace la bursă, glumeşte

tata.

— Nu-i de râs, tată, zice Jaclyn mestecând.

— Cum te simţi? Îmi pun mâinile pe umerii tatei.

— Maică-ta m-a alergat prin tot Chinatown, ca pe o ricşă. Puteam să şi mor, că ea a ţinut morţiş să cumpere provizii de papuci pentru toată viaţa.

— Unde vă sunt soţii? o întreb pe Tess.

— Parchează maşinile.

— Slavă Domnului că băieţii se plac. Mama agită paharul cu Manhattanul roşu-burgund şi soarbe. Ştiţi că nu se întâmplă aşa de obicei între cumnaţi.

Tess se uită la mine.

— Mamă, ştim, îi reamintesc. Uneori mama e dezorientată; dar la urma urmei, cu Pamela n-am avut niciodată decât o relaţie distantă. Pamela şi Alfred vin? N-au răspuns la invitaţie.

— Suntem încă *en froid,* zice Tess şi ridică din umeri. Pamela nu vorbeşte cu niciunul dintre noi de când a răbufnit cearta atunci, de Crăciun.

— Ai sunat-o să-ţi ceri scuze? o întreabă mama.

— Nu ştiu ce să spun. De fapt, Valentine ar trebui s-o sune. Ea a fost cea care a scăpat porumbelul.

— *Toate* îi zicem Toc-Toc. În plus, pe la spate, ea ne zice nouă „surorile-chiftele”, şi nu ne-a cerut niciodată scuze pentru asta. Vorbesc ca un copil de cinci ani.

— Mamă, şi tu faci comentarii pe seama dimensiunilor ei, zice Jaclyn pescuind din paharul cu suc de ghimbir o cireaşă, pe care o aruncă în gură şi o mestecă.

— Despre dimensiunile ei în general, da, despre statura ei, da, dar niciodată nu mă refer strict la picioare.

— Picioare, fund, mâini, ce contează, declară tata. Voi, fetelor, sunteţi nişte scorpii pretenţioase, şi i-aţi rănit sentimentele Pamelei. E de datoria voastră să dregeţi busuiocul. Avem o problemă acum fiindcă nu puteţi să vă ţineţi părerile pentru voi. Cineva trebuie s-o sune şi să îndrepte lucrurile.

— Tatăl vostru are dreptate. Ar trebui s-o sunăm, zice mama.

— Nu vreau s-o sun! spune Jaclyn luând încă o grisină. Nu pot! Mi-e rău în fiecare zi, până la prânz, şi adevărul este că nu mai suport să fiu stresată. M-am săturat. Face parte din familie de ani de zile. Ne-am maturizat, nu? Ei da, suntem o familie de încăpăţânaţi, şi ce-i cu asta? Dacă tot eşti cu noi, dă-te după noi! Toc-Toc? Mai degrabă e Subţi-Ribţi.

— Vorbesc deja hormonii sarcinii! şopteşte mama. Probabil că e băiat.

Charlie şi Tom intră în restaurant şi-i salută pe mama şi pe tata. Roman vine din bucătărie cu un platou cu flori de dovleac prăjite. Îl pune pe bar, după care dă mâna cu ei.

— Îţi dăm deja patru stele pentru parcare. A fost floare la ureche să parcăm. Charlie îşi scoate paltonul.

— În Mica Italie parchezi cât ai zice „peşte“, spune tata. Italienii ştiu cum să facă afacerea să meargă, nu-i aşa, Roman? Şi, după ce o să gustăm din mâncarea ta, o să-ţi spunem dacă o să reuşeşti s-o păstrezi. Tata îi face cu ochiul lui Roman.

Roman zâmbeşte forţat. Tata nu observă. Buni deschide uşa şi intră. Îşi scoate pălăria, îşi scutură noua frizură, după care se roteşte, ca un manechin. Charlie şi Tom fluieră, iar surorile mele se minunează de părul ei castaniu.

— Mamă! Eşti iar brunetă! Mama bate din palme, bucuroasă. În sfârşit, mi-ai ascultat sfatul.

Tata se învârte cu scaunul de bar.

— I-a dat cineva înapoi Geritolul! spune aprobator.

— Mamă, acum poţi să-ţi mai scazi din vârstă încă cinci ani, o flatează Tess.

— Cel puţin! Dacă optzeci înseamnă şaizeci, eu arăt de patruzeci!

— Şi pe mine mă face să arăt ca un pervers, ripostează tata sorbind din cocktail. După matematica ta din amintiri, sunt destul de bătrân ca să-ţi fiu tată.

— Nu e nimic rău să fii un bărbat mai în vârstă, zice mama ridicând din umeri.

— Alfred trebuie să sosească, anunţă bunica.

— Mie mi-a spus că nu vine. Mama se duce în spatele barului şi-i toarnă un cocktail Manhattan lui buni.

— I-am zis că *trebuie* să vină. Buni îşi pune geanta pe un scaun lângă bar. M-am săturat de cearta asta stupidă. Am avut parte de destule în viaţă. O dispută de familie stagnează, apoi, cu timpul, se transformă în Războiul de O Sută de Ani, şi nimeni nu-şi mai aminteşte de la ce a pornit totul.

— Exact sedimentele mele, mamă.

— *Sentimente,* îl corectează mama pe tata.

— Îl aşteptăm pe Alfred ca să începem? o întreabă Roman pe buni. Eu o să continui să aduc mâncarea pe masă, adaugă în drum spre bucătărie.

— Ai nevoie de mine? îl întreb.

— Mă descurc, strigă peste umăr.

Simt urma de exasperare din tonul lui. De când au sosit, cei din familia mea n-au făcut nimic altceva decât să se plângă. Pe faţa prietenului meu s-a întipărit o expresie de lehamite când familia mea a repus pe tapet ciondăneala cu Pamela de la Crăciun. Nimeni n-ar trebui să treacă prin asta de două ori.

— A sosit schiţa rochiei de mireasă. Buni îmi dă din poşeta ei un plic mare cenuşiu, marcat BG. Livrat prin curier, de la Bergdorf Goodman.

Rochia de mireasă pentru care trebuie să creăm o pereche de pantofi este schiţată în tuş şi acuarelă pe o coală de hârtie groasă de desen. Silueta dă la iveală petice de şifon, care arată de parcă au fost tăiate cu un cuţit de măcelărie şi cusute la întâmplare pe un material fin şi mulat. Arată ca o rochie din mătase fină, care a ajuns accidental în maşina de spălat. E îngrozitoare.

— Cine are nevoie de pantofi cu aşa o rochie? Mai degrabă ai avea nevoie de palton. Îi dau desenul lui Tess.

— Unul încheiat din cap până-n picioare. Buni scutură dezaprobator din cap. Cine sunt Rag and Bone?

— Doi designeri la modă, îi răspund.

Mama îşi pune ochelarii de citit şi face o probă cu ei:

— Vai de mine, s-a pus în aplicare vreun nou program de

austeritate? Îi dă schiţa lui Jaclyn. Nu înţeleg de ce nu folosesc pe cineva ca Stella McCartney. E clasică, romantică şi plină de viaţă.

— Iar maică-ta a fost îndrăgostită de taică-său. Din trupa Beatles, Paul a fost favoritul ei, se bagă tata în vorbă.

— N-am de gând să mă scuz pentru bunul meu gust, zice mama şi dă pe gât băutura.

Roman se întoarce şi aduce la masă un polonic pentru ravioli.

Jaclyn îmi dă schiţa şi zice:

— De ce nu pot fi lucrurile drăguţe? De ce trebuie să fie totul aşa de urât? Jaclyn plânge, după care loveşte masa cu mâinile. Ce se întâmplă cu mine? De ce plâng? suspină ea. În mintea mea nu plâng, sunt sănătoasă la cap! E doar o rochie! Nu-mi pasă de rochia aia! se smiorcăie. Dar nu mă pot opri…

Roman se duce în spatele barului şi scoate o cutie cu batiste de hârtie, pe care o pune pe masă, lângă Jaclyn.

— Hai, hai, zice mama cuprinzând-o cu braţul, ca s-o liniştească.

— Doamne, ce-aş vrea să pot să beau! Încă patru luni, şi nimic care să mai spele nervii! Jaclyn îşi strânge capul în mâini şi strigă: Am nevoie de pileală!

Roman trage aer în piept fără grabă în timp ce observă masa. Are pe chip aceeaşi expresie pe care o avea şi în timpul disputei din seara de Ajun. Se străduieşte să nu judece, dar e clar plictisit. Mâncarea bună nu mai are importanţă când o serveşti unor oameni supăraţi.

Alfred deschide cu putere uşa de la intrare, lăsând să intre odată cu el o pală înviorătoare de aer rece. Îi întinde mâna lui Roman.

— Mă bucur că ne vedem din nou, spune pe un ton la fel de îngheţat ca aerul de iarnă pe care l-a adus după el.

— Mă bucur că ai reuşit să ajungi, răspunde Roman pe un ton amabil, dar cu un aer care zice că deja sunt prea mulţi Roncalli în restaurantul lui.

Alfred nu face nicio mişcare să-şi dea jos paltonul. Se uită însă peste capetele noastre, încăpăţânându-se să nu

ne privească în ochi. În cele din urmă, se duce spre mama şi o sărută pe obraz. Dă mâna cu tata.

— Nu pot să rămân. Bunica m-a rugat să trec pe aici să vă salut, dar trebuie să plec imediat.

Tess îşi priveşte farfuria de aperitive goală, în timp ce lacrimi mari udă bluza lui Jaclyn precum roua.

— Ce s-a întâmplat, Jaclyn? o întreabă Alfred.

— Nu ştiu. Suspină.

— Te rog, Alfred. Rămâi măcar la aperitive, îl imploră tata.

Ce poate să facă Alfred? Să-i spună „nu“ tatălui său bolnav?

— Doar un minut, zice trăgându-şi un scaun.

— Grozav. Roman surâde forţat. Avem un aperitiv proaspăt, urmat de specialitatea casei, ravioli cu trufe, după care avem friptură de porc cu legume prăjite.

— Aş vrea să văd meniul, glumeşte tata. Râde toată lumea, mai puţin Roman.

Ne aşezăm pe scaune. Alfred se aşază departe, în colţul de lângă buni. Tata stă într-un capăt al mesei, iar Roman se aşază la celălalt capăt, cel mai apropiat de bucătărie. Atacăm cu voracitate platoul cu rulouri de salam, felii subţiri şi rozalii de prosciutto, măsline lucitoare, roşii uscate la soare, bucăţi de parmezan proaspăt şi bucăţi de ton stropite cu ulei de măsline. Roman trece pe la toată lumea un coş cu pâine de casă abia scoasă din cuptor.

Jaclyn îi dă lui Alfred schiţa rochiei.

— Ce-i asta?

— Rochia de la Bergdorf.

Acesta o priveşte şi spune:

— Cred că glumeşti.

— E în mod categoric o provocare în materie de design, spun chinuindu-mă să zâmbesc.

— Chiar crezi că asta o să schimbe soarta firmei de pantofi? Dă din cap negativ.

— Nu putem decât să încercăm, spun cu ton egal, rezistând tentaţiei de a i-o tăia scurt. Iau schiţa de la el şi-i dau drumul la loc în plic, pe care-l pun pe masa din spatele

meu. La masă se instalează o tăcere enervantă. Roman se uită la farfuriile noastre, ca să se asigure că musafirii lui au tot ce le trebuie. Se ridică repede şi ne umple din nou paharele cu vin.

— Tată, cum te simţi? întreabă Charlie.

— Destul de bine, Chuck. Înţelegi, uneori am nişte arsuri în părţile alea de jos…

— Nu la masă, scumpule, zice mama.

— Păi, el m-a întrebat. Şi chiar *am* o senzaţie de arsură.

— Când te duci în Italia, buni? schimbă Alfred subiectul.

— Aprilie. Valentine vine cu mine.

— De ce?

— O să mă întâlnesc cu furnizorii, îi explic.

— Aprilie. Îmi place la nebunie Italia în aprilie, spune Roman aşezându-se din nou pe scaun.

— Ar trebui să vii cu noi. Îl strâng de mână pe Roman.

— E foarte posibil să vin.

— M-aş invita şi eu, dar atunci e vremea bună de plantat în Forest Hills, spune mama veselă.

— Vă spun doar ca să ştiţi, dar pe Austin Street nu mai au loc nici plante, nici animale. Tata flutură furculiţa spre mama.

— Scumpule, aşa spui acum, şi pe urmă, *voilà,* te bucuri când vezi încă un rododendron splendid sau o tufă de brumărele galbene care prosperă pe undeva prin grădină.

— Întotdeauna o să fie loc pentru brumărele, spun în timp ce-i dau pâinea lui Jaclyn, căreia cuvântul *brumărele* i se pare aşa de caraghios că nu se poate opri din râs. Acum ce mai e? o întreb.

— Nu ştiu, chicoteşte ea. Parcă aş fi mâncat prea mult zahăr şi Six Flags[24]. În sinea mea nu râd. Zău, râde ea. Ha-ha-ha!

— Eu n-am avut niciodată trecerile astea de la o stare la alta când eram gravidă, spune Tess.

— Pe cine vrei să păcăleşti? Arătai de parcă s-ar fi mutat la noi Glenn Close, cu buclele alea creţe. Te ascundeai prin dulapuri. Îmi citeai e-mailurile. Jurai că am o aventură

[24] Mare parc de distracţii (n.tr.)

amoroasă, zice Charlie.

— Nu-mi amintesc de nimic din astea, insistă Tess. Naşterea însă e o cu totul altă poveste. Tess rupe o bucată de pâine în două şi o unge cu unt. Se zice că uiţi, dar nu e aşa.

— Tess, mă sperii, spune Jaclyn.

Tom o mângâie pe mână.

Roman se uită la mine şi ridică din sprâncene. Se scoală de pe scaun, ia polonicul şi dă ocol mesei servind ravioli. Îmi dau seama că e pe cale să explodeze. Senzaţia de arsură a tatei, pedanteriile lui Tess şi plânsul lui Jaclyn nu sunt tocmai genul de subiecte de discutat la cină, care să meargă cu nişte ravioli făcute în casă. Dar, oricum, ce se întâmplă cu familia mea? Aproape că par plictisiţi că sunt aici, ca şi cum a lua cina într-un restaurant în vogă din Manhattan ar fi sacrificiul suprem. Şi, colac peste pupăză, după toată dispoziţia lor morocănoasă, parcă nu-şi dau seama cât de mult a muncit Roman ca să pregătească masa asta pentru *ei.*

Încerc să repar lucrurile în locul lor.

— Roman, ravioli sunt delicioşi.

— Mulţumesc. Roman se aşază.

De ce nu-l complimentează nimeni pentru cum a gătit? Îi dau cu piciorul lui Tess pe sub masă.

— Au, zice.

— Scuze. Mă uit la ea, dar nu înţelege semnul.

Când Tess se întâlnea cu Charlie, mă dădeam peste cap să-l fac să se simtă bine-venit. Îl ascultam trăncănind despre cum se instalează sisteme de securitate acasă până mi se învârteau ochii în cap ca măslinele în paharul de martini. Când relaţia lui Jaclyn cu Tom a devenit serioasă, ne-a prevenit că e „timid“, aşa că făceam tot ce puteam ca să-l includem şi pe el în conversaţie, să-l facem să participe la toate discuţiile. În final, ne-a spus mie şi lui Tess să-l lăsăm în pace, că nu era nevoie să-l includem şi pe el în discuţiile noastre anoste, fiindcă are parte de ele la serviciu cât cuprinde. Cu Pamela am dat greş, dar nu pentru că n-am încercat; pur şi simplu, ea nu se dă în vânt

după chestiile care ne plac nouă, cum ar fi mâncatul, aşa că a fost mereu un efort să găsim subiecte comune. Când Alfred se întâlnea cu ea, ne comportam cât se poate de frumos, dar după ce s-au căsătorit efortul a fost prea mare.

Iar acum îmi arunc privirea în jurul mesei şi constat că nici vorbă de răsplată reciprocă pentru gesturile mele amabile faţă de surorile mele şi faţă de fratele meu, atunci când aduceau pe cineva nou în familie. Parcă sunt prea obosiţi şi îmbătrâniţi, prea dezinteresaţi ca să afişeze o mină agreabilă pentru Roman. Pe el, familia mea îl tratează ca pe o Cenuşăreasă, în vreme ce cumnaţii au avut parte de un tratament de prinţi. Aproape că toată lumea pleacă de la ideea că *Ceahazlie* nu e o jucătoare serioasă în poveştile de dragoste, aşa că de ce să se mai obosească? De ce să stricăm porţelanurile fine pe Roman, care oricum n-o să rămână în peisaj? Dar se înşală. Sunt familia mea, şi ar trebui să-mi fie alături şi, Doamne fereşte, să mă sprijine în fericirea mea. În seara asta e limpede că nu le pasă deloc. Sunt aici, într-un loc catalogat de revista *New York* drept cel mai bun restaurant italienesc, iar ei se poartă ca şi cum ar mânca pe fugă un hotdog în hârtie cerată, scos din oală, pe stadionul Yankee. Nu înţeleg că acum e vorba de ceva special? Că *el* e special?

— N-aveţi de gând să-i spuneţi bucătarului ce părere aveţi? spun aşa de tare, că până şi Roman tresare. În cor, familia mormăie încurcată un „hmm, bun, grozav“ cu un ton care pare nesincer.

După care Alfred zice:

— Cine plăteşte excursia din Italia?

— Noi, îi spun.

— Alte datorii. Ridică din umeri.

— Avem nevoie de piele ca să facem pantofi, i-o retez.

— Trebuie să vă modificaţi activităţile şi să vindeţi imobilul. Buni, am acceptat să vin în seara asta în speranţa că voi putea să-i spun lui Scott care sunt intenţiile tale.

De data asta chiar mă supăr. Cina asta trebuia să fie o seară plăcută, o ocazie de a-mi cunoaşte noul prieten, iar

acum s-a transformat într-o seară dedicată viitorului Firmei de Pantofi Angelini.

— N-am putea vorbi despre asta altă dată?

— Am un răspuns pentru Alfred, spune buni pe un ton liniştit.

Alfred zâmbeşte pentru prima oară în seara asta.

— M-am documentat şi eu puţin, începe buni. Am avut o discuţie lungă cu Richard Kirshenbaum. Vi-l amintiţi? Se întoarce spre mama. Avea tipografia de pe West Side Highway. El şi soţia lui erau proprietarii.

— Da, mi-o amintesc foarte bine. O brunetă fantastică, cu un simţ al modei uluitor. Ce mai face? întreabă mama.

— S-a retras, zice bunica mucalit. Oricum, i-am spus lui Richard despre ofertă, iar el m-a sfătuit să aştept. Mi-a zis că oferta lui Scott Hatcher nu e nici pe departe destul de mare.

— Destul de mare? Alfred pune mâinile pe masă.

— Asta mi-a spus. Buni îşi ia furculiţa. Dar putem să vorbim altă dată despre amănuntele astea.

— Ştii ceva, buni? Nu e nevoie. Văd că Valentine şi ideile ei tâmpite te-au influenţat, şi nu mai judeci limpede.

— Sunt foarte limpede la cap, îl asigură bunica.

— Nu, doar tragi de timp.

— În primul rând, Alfred, dacă aş fi putut să trag de timp… Din păcate, sunt în criză de timp. Deşi, cum n-aţi ajuns la optzeci de ani, niciunul dintre voi nu înţelege ce înseamnă asta.

— Cu excepţia mea. Tata îşi flutură şervetul alb în semn de capitulare şi continuă: Timp? Parcă ar fi un gong monstruos în capul meu, care sună în toiul nopţii. După care mă trec sudorile reci ale morţii. Aud chemarea, vă rog să mă credeţi.

— Bine, Olandezule, ai dreptate. Tu ieşi din discuţie. Tu ai înţelege, fiindcă ai o problemă de sănătate…

— Exact.

— … care te-ar putea face sensibil şi receptiv la ideea de bătrâneţe.

— Ce legătură are asta cu imobilul? întreabă nerăbdător

fratele meu.

— Nu-mi place să fiu forţată să fac ceva. Şi am sentimentul că tu mă forţezi, Alfred.

— Îţi vreau doar binele.

— Şi mă grăbeşti. Iar în ceea ce-l priveşte pe domnul Hatcher, el are în vedere interesul lui, nu al meu.

— Este o ofertă cu banii jos, buni. Bună sau rea. Ar cumpăra clădirea *aşa cum este.*

— Şi aşa cum este situaţia, azi, nu vând.

— Bine. În regulă. Alfred îşi pune şervetul lângă farfurie. Se ridică şi se duce spre uşă.

Roman dă din cap şi nu-i vine să creadă cât de lipsit de bun-simţ e fratele meu.

— Dragule! strigă mama după el.

Alfred iese pe uşă, iar mama se duce după el.

Tata se uită la mine.

— Vezi la ce-ai dat naştere?

— Eu?

Mă uit spre Roman, care a dispărut.

— Splendid. S-a terminat cu cina. Sper că sunteţi mulţumiţi. Arunc şervetul. Ăsta da motiv de plâns. O privesc pe Jaclyn care, brusc, nu-şi poate stăpâni o lacrimă.

Mă duc în bucătărie. Roman feliază cu grijă friptura de porc şi o pune pe platou.

— Îmi pare rău, îi spun.

— Nu-i nimic. În familia mea e chiar mai rău. Când nu se plâng, pun la cale tot felul de chestii. Roman pune jos cuţitul de friptură, se şterge pe mâini cu o cârpă de bucătărie, ocoleşte masa de lucru şi mă cuprinde în braţe. Scoate-ţi toate astea din cap, îmi zice.

De dragul lui, mă prefac că reuşesc. Dar ştiu, după ce am văzut expresia de pe chipul lui şi ieşirea lui intempestivă din salon, spre bucătărie, că familia mea tocmai a devenit un potenţial pericol distructiv pentru relaţia noastră. Roman a plecat din Chicago tocmai din cauza unor astfel de lupte interne, şi a competiţiei din propria familie, aşa că de ce ar accepta de la mine aşa

ceva? De ce s-ar lega la cap un bărbat cu o asemenea prostie, chiar dacă este obişnuit până peste cap cu aşa ceva?

La cât de complex este Roman în bucătărie, când vine vorba despre viaţa lui personală, este minimalist. Nu-şi aglomerează mansarda cu mobilă inutilă, bucătăria cu accesorii pe care să se aştearnă praful, sau inima cu nimicuri emoţionale. Ia decizii rapide, şi când se desparte, se desparte definitiv. L-am văzut făcând-o. Nu este adeptul dramei de dragul dramei, şi ultimul lucru pe care vrea să-l facă e să se certe. Vrea ca viaţa lui în afara muncii, şi aşa destul de competitivă şi de efervescentă, să reprezinte exact contrariul: o oază de linişte şi de mulţumire. Familia mea, chiar şi atunci când îi implor, nu-i poate oferi aşa ceva. Intuindu-mi sentimentele, spune:

— Nu-ţi face griji.

— Prea târziu, îi răspund.

Râul Hudson

Săptămâna trecută, bunica a plecat, ca în fiecare an, cu femeile din societatea caritabilă de la Our Lady of Pompeii pentru două săptămâni de reculegere înainte de Paşte. Doamnele stau la o mănăstire din Berkshire în timpul idelor din martie şi îşi găsesc liniştea interioară prin participarea zilnică la slujbe, rugăciuni în grup, plimbări prin pădure şi mese atât de bogate în carbohidraţi, încât atunci când se întoarce acasă buni trebuie să bea sucuri timp de o săptămână pentru a se curăţa de gluten. Totuşi, ea consideră că sacrificiul merită, pentru că sufletul se purifică, chiar dacă sănătatea trupului este afectată. *Mezzo, Mezzo.*

Intenţionez ca până la întoarcerea ei să termin schiţele pantofului pentru concursul de la Bergdorf's. Vreau să ştiu cu exactitate de ce anume avem nevoie pentru a face pantoful, înainte de a pleca în Italia. Buni m-a lăsat pe mine să concep pantofii şi a promis să contribuie şi ea cu nişte îmbunătăţiri şi corecturi înainte de a-i realiza fizic şi de a-i livra lui Rhedd Lewis. Am devenit obsedată de schiţa rochiei şi am studiat-o de atâtea ori, încât o visez. Am ajuns să-i preţuiesc modelul şi farmecul straniu. Rochia Rag & Bone s-a lipit de mine.

Faptul că am la dispoziţie toată casa îmi e de ajutor. Sunt unul dintre acei oameni care savurează din plin singurătatea. Îmi place să mă scol în mijlocul nopţii, să aprind luminile, să pun filtrul de cafea şi să mă apuc de muncă fără să o trezesc pe buni. Nu există nimic mai liniştit decât New Yorkul la 3 dimineaţa. În perioada de odihnă dinaintea zorilor, când începe nebunia.

E o desfătare să ai un spaţiu larg doar pentru tine. Virginia Woolf se bucura că avea o cameră a ei, dar eu am aflat că am nevoie de o casă întreagă doar pentru mine.

Când creez, umplu toată suprafaţa disponibilă cu obiecte neobişnuite, care mă inspiră: o bilă de marmură pentru jocul de *bocce* care are exact nuanţa îngheţatei de vanilie, o acuarelă micuţă cu un nor, care are o tentă de lavandă pe un câmp alb, mostre de vopsele prinse-n evantai, placaje cu mostre de materiale şi mosoare cu panglică de mătase. Îmi place să-mi creez un ambient de idei, prin care să mă plimb şi în care să trăiesc, până când ceva îmi vorbeşte. Încet, încet, dau balastul la o parte şi rămân numai cu lucrurile care mă impresionează cel mai mult. Aşa funcţionează mintea mea, câteva concepte care lucrează în acelaşi timp, toate evoluând către o concluzie necunoscută; piese disparate care devin un nou întreg, în cazul ăsta, o pereche de pantofi pentru o rochie de nuntă, care poate părea o zdreanţă la o privire superficială, dar, după ore de studiu, realizezi că este un model de rochie vizionar. Laptopul meu este deschis, gata să înregistreze orice idee inedită care îmi vine în minte şi să-mi ofere posibilitatea să cercetez, atunci când am nevoie de un impuls ca s-o iau într-o anumită direcţie.

Masa din living este acoperită de materiale împăturite cu grijă în dreptunghiuri, de câţiva pantofi vechi pe care i-am salvat de la vânzările de pe trotuarul din faţa casei, de o păpuşă cu rochie de mireasă croşetată prin anii ’50, care a fost a mamei, şi de un colaj mare, pe care l-am realizat imediat după întâlnirea cu Rhedd Lewis. L-am făcut pe o bucată enormă de hârtie de ambalaj. Am lipit imagini, fotografii, scene şi cuvinte din reviste vechi, iar apoi am lipit artistic peste ele bucăţi de dantelă, nasturi şi cristale disparate. Undeva în acest ghiveci, către care m-a împins subconştientul, se află modelul meu sau, cel puţin, impulsul care mă va călăuzi în procesul de creaţie a pantofului nostru.

Colajul meu, care are ca punct de pornire schiţa lui Rhedd, prezintă o colecţie de imagini cu femei, adunate din şedinţe foto de modă, din reclame şi poveşti din ziare, dintre care cele mai multe sunt moarte sau retrase din activitate. Mi-o imaginez pe femeia din schiţa Rag & Bone,

cine ar putea fi şi de ce a ales să poarte în ziua nunţii tocmai acest model. Instinctul îmi spune că această rochie nu este pentru o femeie care se mărită prima oară. Este pentru o femeie care a cunoscut dragostea adevărată de mai multe ori; este obosită şi chiar puţin indecisă, şi de aici detaliile nefinisate şi șifonul zdrenţuit. Dacă mireasa nu este convinsă, nici rochia nu este convingătoare.

Buni m-a învăţat că am reuşit în meseria noastră când am pornit acel ceva de care clienta avea *nevoie,* transformându-l în acel lucru pe care ea şi-l *dorea.* Trebuie să mă gândesc la mireasa care şi-a ales această rochie şi să creez nişte pantofi în stilul *ei.*

Noi folosim linia pantofului pentru a accentua şi a pune în valoare însuşirile fizice ale clientei, folosim armonia între părţile componente pentru a-l face confortabil şi bine aşezat pe picior; conturul este dictat de gustul personal şi de siluetă; forma urmează tendinţele actuale şi fac pantoful contemporan; culoarea trebuie să meargă cu modelul rochiei, astfel încât cele două să se îmbine într-un tot unitar; modelul de pe materialul pantofului este folosit pentru a evidenţia materialul rochiei, în timp ce textura materialului înseamnă totul la un pantof. Sunt potrivite pielea şi materialul pentru anotimpul în care are loc nunta şi se armonizează toate elementele în prezentarea generală?

Buni spune că simplitatea trebuie păstrată, dar fără să-ţi fie teamă de elementele spectaculoase. Acestea sunt aspectele pe care trebuie să le stăpânească un ucenic. Toate aceste observaţii trebuie să bântuie mintea artistului în timpul creaţiei; niciun aspect nu poate avea întâietate în dauna altuia, ci mai degrabă rezultatul trebuie să fie o îmbinare armonioasă a tuturor. Această armonie creează frumuseţea.

Mă uit la peticele de şifon de pe schiţă. O pun în faţa sfeşnicelor de pe masa din sufragerie, mă duc în bucătărie şi mă uit de acolo la ea. Îmi aminteşte de ceva. Ceva anume. Apoi îmi aduc aminte. Urc scările spre camera bunicii.

Bunica s-a măritat în 1948 într-o rochie ivoar din voal georgette, cu un decolteu larg şi mâneci scurte simple şi bufante din organza, cu o bandă lată de material în jurul antebraţului. Corsajul strâns în talie continua cu o croială largă la poale. Avea o mulţime de brizbizuri: pe fiecare cusătură avea dantelă italienească bogată, croşetată de mână. Pe corsaj, platcă şi pe vârfurile pliurilor adânci din partea de jos avea dantelă fină. O fotografie a bunicii când arunca buchetul arată partea din spate a rochiei, cu falduri de tul ca o capă, ce probabil că pluteau în urma bunicii ca o boare, atunci când mergea. Era o ţinută tipică din perioada postbelică, ce anticipa linia New Look, cu adevărat feminină şi exagerat de încărcată. Războiul se terminase şi, în mod evident, unul dintre marile premii care îi aşteptau pe soldaţii întorşi acasă era această mare de feminitate.

Astăzi, modelul pare încărcat şi artizanal, ca păpuşa croşetată care îi plăcea mamei când era fetiţă. Rochia bunicii avea perle mici pe corsaj, în timp ce păpuşa avea perle pe faldurile stângace ale fustei. Bunica era dată cu un ruj roşu strălucitor şi avea sprâncenele subţiri conturate cu creionul, cum se purta în perioada postbelică, în timp ce faţa păpuşii este provocatoare, cu buze roşii şi arcuite şi fără sprâncene. Privirile de pe ambele chipuri exprimă o pură mulţumire casnică. Mi-o imaginez chiar pe buni în dimineaţa următoare, cu rujul şters, cu ochii strălucitori, învârtind clătite, cu un şorţ apretat din organza subţire, cu un buzunar dantelat în formă de inimă. O soţie veselă, în dimineaţa de după preafericita noapte a nunţii, care începe o nouă viaţă.

Frunzăresc fotografiile alb-negru de la nunta bunicilor mei în căutarea unor idei. În aceste fotografii există ceva de care îmi amintesc şi care mă va ajuta la crearea modelului. Dar nu ştiu exact ce anume.

Până la urmă, găsesc o fotografie cu pantofii de mireasă ai bunicii, atunci când ea îşi ridică poalele rochiei pentru a-şi arăta jartiera. Buni purta o pereche de sandale de piele cu talpă groasă, de culoare crem. Cutele de piele de pe

căpută sunt decorate cu ciucurei în formă de diamante, scoşi în evidenţă de năsturaşi de piele.

Ce interesant! Nasturi de cizmă pe o sanda deschisă. Rochia din schiţă, cu faldurile ei aparent neglijente, din material rupt, are nevoie de un pantof mai solid, dar nu de o cizmă, care să fie în ton cu ea. Talpa groasă iese din discuţie, dar baretele solide, cataramele mari şi fundele merg. Trebuie să fac cumva ca ochiul să se îndrepte către picioare, şi nu către rochie. Încep să înţeleg ce vrea, de fapt, Rhedd Lewis. Rochia asta are tot ce-i trebuie ca să *nu* te uiţi la ea, ci să-ţi îndrepţi ochii către pantofi. Şi iată revelaţia, raza de lumină, momentul adevărului pe care îl aşteptam: fă ca pantofii să însufleţească rochia.

Îmi scot carnetul de schiţe şi încep să o desenez pe bunica. Reproduc după album expresia feţei, ochii ei mari şi părul aranjat în bucle-rulou.

Apoi iau rochia din schiţă şi o desenez din nou, adaptând-o pe corpul bunicii. Creez o siluetă nouă, feminină, dar puternică. Zorzoanele s-au dus, înlocuite de simplitatea modernă. Fâşiile largi de șifon rupt nu mai par neglijente acum, ci proaspete.

Întorc pagina carnetului. Desenez conturul piciorului, şi îl umplu cu barete largi şi o limbă de piele moale care prinde baretele. Apoi dau textură materialului baretelor – unele din piele netedă, altele din striuri de mătase, o combinaţie de materiale care îi dau un aer de secol douăzeci şi unu. O să-mi fac mai târziu griji legate de modul în care le pot efectiv realiza. În clipa asta nu se pune decât problema de a lăsa imaginaţia să zburde pe foaia de hârtie. Rochia lasă să se vadă piciorul, aşa încât îi continui linia până la gleznă, punând acolo o fundă supradimensionată, o tentă de feminitate cu un aer puternic, ca şireturile cizmelor lui Mighty Isis, din cărţile cu benzi desenate care îmi plăceau în copilărie. Aspectul materialului îmi oferă posibilitatea de a crea un pantof la care să folosesc resturi, bucăţi de materiale de lux, piele fină, bosaje excentrice pe piele, împletituri fanteziste, decoraţiuni îndrăzneţe şi perle mari pe barete.

Desenez, şi şterg, şi iar desenez, şi iar şterg. Fac altă schiţă. Iau radiera şi remodelez tocul. Este prea corect, trebuie să fie mai spectaculos ca să arate *modern.* Acum seamănă prea mult cu tocul masiv al lui buni, din 1948, aşa că îi mai adaug un centimetru în înălţime şi mai iau din el, până când ajunge să se armonizeze cu restul pantofului.

Îmi sună telefonul mobil. Răspund.

— Eşti pe internet? mă întreabă Gabriel.

— Nu, desenez.

— Atunci, conectează-te. Eşti la ştirile WWD.

— Nu se poate!

Deschid laptopul. *Women's Wear Daily* are un colectiv care se ocupă de comunicarea pe internet a schimbărilor, achiziţiilor şi vânzărilor din industria modei.

— Du-te pe „Vitrine Rhedd Lewis".

Mă duc.

Rhedd Lewis a agitat lumea specialiştilor de pe Fifth Avenue prin lansarea unui concurs între creatori de pantofi aleşi pe sprânceană (de ea), care se vor întrece pentru a-şi expune modelele în vitrinele de Crăciun. Printre cei puternici se numără: Dior, Ferragamo, Louboutin, Prada, Blahnik şi americanii Pliner, Weitzman şi Spade. Se spune că şi Tory Burch este în cursă, iar atelierul de pantofi făcuţi la comandă Angelino, din Village, este avut şi el în vedere.

— Ai reuşit!

— Ce? Nici măcar numele nu este scris corect. Angelino?

— Poate că s-au gândit că sunteţi latino-americani. Asta e bine. Tot ce este latino este la modă. Ştii, o să devii *ValRo.* Cum *JLo* este JLo[25]. Eşti pe val.

— *Suntem* pe val, Gabriel, îi spun apărându-mi brandul în dezvoltare.

— Hei, nu trage în mesager.

Închid telefonul şi laptopul. Îmi pun capul pe masă. Îmi plăcea mai mult cum se desfăşurau lucrurile când nu ştiam

[25] Jennifer Lopez (n.tr.)

de această competiţie. Corporaţiile acelea uriaşe, de milioane de dolari, au toate resursele din lume la dispoziţie, iar eu stau aici între adezivi de cauciuc, câteva perechi de pantofi vechi şi o păpuşă croşetată ca surse de inspiraţie. Ce credeam? Că putem *câştiga*? Alfred are dreptate. Sunt o visătoare, şi nici măcar una prea bună.

Iau creionul şi mă întorc la lucru. Am început chestia asta, aşa că trebuie s-o duc la bun sfârşit. E ciudat. În timp ce umbresc partea interioară a tălpii, văd în minte pantoful în ansamblul lui. Mă va scoate la liman viziunea mea? Sau este, de fapt, doar o himeră?

Sunetul interfonului de la intrare mă ia prin surprindere şi mă ridic să-i deschid lui Roman. Ceasul de la cuptor arată 3:34. Aud paşii lui Roman pe scări. Când ajunge în capătul scărilor, se opreşte în uşă, sprijinindu-se de pragul de sus cu ambele mâini.

— Bună, iubi, spune.

Continui să desenez.

— Vin imediat.

Vreau să termin tocul ăsta înainte de a uita ce-am văzut cu ochii minţii.

El intră în bucătărie şi îşi umple un pahar cu apă de la robinet. Vine şi stă lângă umărul meu. Termin de schiţat nasturele făcut dintr-o mare perlă şi las creionul şi hârtia jos. Mă ridic şi îl cuprind cu braţele. E extenuat de orele lungi de muncă. Nici măcar nu trebuie să întreb, dar o fac oricum.

— Cum a fost la muncă?

— Un dezastru. Mi-am dat afară ajutorul. Pur şi simplu nu este suficient de rapid şi este extrem de temperamental. Nu e loc pentru doi căpoşi în bucătărie.

Se aşază.

— Nu ştiu cum au scos-o la capăt părinţii mei, cum au rezistat în branşă atât de mult. Este imposibil să faci să meargă un restaurant.

Roman lasă jos paharul şi îşi ţine capul între mâini. Îl masez pe ceafă.

— O s-o scoţi la capăt, îi şoptesc încet la ureche.

— Uneori mă îndoiesc.

Îmi las mâinile spre umeri.

— Ai umerii foarte încordaţi.

Continui să-i masez umerii şi simt o durere în mâna dreaptă, de la desenat. Mă opresc şi îmi frec încheietura.

— Hai să mergem la culcare.

O iau înaintea lui pe scări. Se duce în baie, iar eu iau cuvertura de pe pat. Fac lumina mai mică în dormitor. Roman intră în camera mea, se dezbracă şi se bagă în pat. Îl învelesc cu pătura, iar el se îngroapă în pernă. În scurt timp, începe să sforăie.

Stau pe spate, cu capul pe pernă, şi mă uit în tavan, aşa cum fac în fiecare noapte, de când m-am mutat aici. Ochii mi se plimbă pe bordura tavanului, care este cea originală, în stil grecesc, şi îmi aminteşte de glazura de pe o prăjitură. Partea albă din mijlocul tavanului este ca o coală curată de desen, goală, şi care tânjeşte să fie umplută. Umplu spaţiul cu imaginea vie a bunicii în rochia de la Rhedd Lewis şi cu pantofii pe care i-am creat. Se mişcă liberă şi fără grijă pe întinderea albă. Ea dă farmec pantofilor, şi nu invers, deşi aceştia sunt elaboraţi, îngrijiţi şi, totodată, atrăgători şi amuzanţi, aşa cum trebuie să fie pantofii de clasă.

Expir prelung ca şi când aş vrea să risipesc imaginile de pe tavan şi să mi le şterg din minte. Mi-l imaginez pe Christian Louboutin pe strada Cutare sau Cutare din Paris, într-o zi însorită, cufundat în desenul câştigător al concursului lui Rhedd Lewis, înconjurat de o echipă de genii franceze, în laboratorul lor de creaţie scump, modern şi dotat cu tot ce este mai nou. Lucrătorii aduc foi de piele de viţel moale. Umplu mesele cu materiale somptuoase – tafta, crepdeşin şi catifea brodată. Christian le atrage atenţia lucrătorilor asupra unor aspecte ale desenului său strălucit. Ei aplaudă. Bineînţeles că ei vor fi în vitrine, de ce n-ar fi? Aplauzele devin asurzitoare. „Sunt învinsă“, mă gândesc. „Sunt învinsă.“ Şi cea mai mare nebunie a mea a fost să cred, timp de o secundă, că chiar m-aş putea măsura cu greii. Firma de Pantofi *Angelino*. Să învingă?

Şansele ca acest lucru să se întâmple sunt egale cu cele ale tatei de a învăţa să pronunţe cuvântul „prostată“ corect. N-o să se întâmple niciodată.

Mă întorc pe partea cealaltă şi-l mângâi uşor pe Roman, care doarme adânc. Având întreaga casă la dispoziţie, îmi imaginasem că vom face tot felul de lucruri. Visasem la nopţi romantice, în care am fi băut vin pe acoperiş şi în care i-aş fi arătat nuanţele şi schimbările râului; mi-l imaginasem pe Roman pregătindu-mi cina în vechea bucătărie de jos, pentru ca apoi să facem dragoste în acest pat. În alte nopţi ne-am fi odihnit, pur şi simplu, el întins pe vechea sofa, eu lângă el, şi ne-am fi uitat la *The Call of the Wild,* pentru ca eu să-l pot învăţa tot ce ştiu despre Clark Gable. În schimb, el lipseşte toată ziua, lucrează până noaptea târziu, vine acasă aproape în zori zdrobit şi se prăbuşeşte. Imediat după răsăritul soarelui, bea repede o ceaşcă cu cafea şi pleacă din nou.

Nu purtăm conversaţiile lungi şi intense după care tânjesc. De fapt, de-abia mai vorbim din când în când, pentru că se pare că niciodată nu avem suficient timp. Mesajele şi convorbirile telefonice de douăzeci de secunde sunt numeroase şi mă fac să mă simt dorită, dar apoi mă simt abandonată când el închide telefonul în mijlocul unei propoziţii. În goana în care se desfăşoară totul, îi atribui sentimente şi o tandreţe pe care poate că nu le are, pentru că nu este timp să aflu ce simte. Când şi când, mai rupem câte o oră împreună, dar telefonul lui sună tot timpul, întotdeauna este o criză în bucătărie pe care numai el o poate rezolva şi, de obicei, este nevoie să se ocupe imediat de ea. Ca să fiu cinstită, şi eu am fost absorbită de munca mea, cu lista de comenzi din atelier, cu încercările de a găsi finanţare pentru a continua treaba şi cu concursul pentru vitrinele Bergdorf. Probabil că nici eu nu sunt plină de voie bună, pentru că sunt ocupată să muncesc şi să trăiesc, îngrijorată pentru sănătatea tatei şi pentru viitorul meu.

Poate că în asta *constă,* de fapt, o relaţie. Poate că la asta se referă mama şi buni când vorbesc despre căsnicie.

Poate că trebuie să accept dezamăgirile, pentru că este aproape imposibil să-i faci cuiva loc într-o viaţă plină de ambiţie, efort şi termene limită. Acum este timpul să ne consolidăm carierele, pentru că s-ar putea ca oportunităţile să nu mai apară. Roman şi-a descoperit chemarea, aşa că s-a mutat la New York şi a început lucrul în restaurantul său. Iar eu mi-am găsit-o când am aflat de datorie şi de hotărârea fratelui meu de a vinde clădirea. Nu mai sunt o simplă ucenică. Trebuie să-mi planific viitorul astfel încât să *am* un loc de muncă în anii care vor veni. Eu şi Roman habar n-avem în ce direcţie se îndreaptă carierele noastre, dar vieţile noastre personale? Îi ating faţa cu mâna. Deschide ochii.

— Ce e? spune ameţit.

Aş vrea să-i spun totul. Dar nu pot. Nu pot. Aşa că şoptesc:

— Nimic. Nu e nimic. Culcă-te.

— Nu-mi pasă că e Săptămâna Mare. O mită e o mită şi funcţionează, îmi spune Tess în timp ce scoate de pe fundul genţii ei două bomboane de ciocolată Hershey. Charisma? Chiara?

Fetele tropăie în jos pe scări, apoi năvălesc în atelier ca două rachete.

Tess se uită la ele.

— Gata cu alergatul, cu săritul şi cu gălăgia. Domnişoarele trebuie să aibă puţină graţie. Tropăiţi ca o cireadă de vite pe scările alea.

— Păi, nu ne-ai chemat?

Charisma stă în faţa mamei ei, îmbrăcată într-un tricou roz lucios pe care scrie PRINCESS şi cu o fustă încreţită din tul, care aminteşte de solista din *Lacul Lebedelor.* Poartă tenişi negri fără şireturi şi şosete trei sferturi rulate pe glezne. Pe Chiara o îmbracă încă sora mea, aşa că poartă o jachetă călcată din catifea reiată cu dungi roz, o bluză cu guler Peter Pan şi nişte cizme Stride Rite cu şireturi până sus.

— Potoliţi-vă! Aveţi câte o ciocolăţică dacă sunteţi

ascultătoare. Mami încearcă să vorbească cu tanti Valentine.

Charisma şi Chiara întind mâinile. Tess lasă să cadă câte o bomboană în fiecare mână.

— Pe a mea o păstrez! strigă Chiara urmând-o pe sora ei pe scări.

— Sunt cea mai proastă mamă. Folosesc mita.

— Orice este necesar, îi spun.

— Cum merge cu Roman?

— Nu prea grozav.

— Glumeşti! Ce s-a întâmplat cu transformarea apartamentului din Perry Street 166 într-un cuibuşor al dragostei, în lipsa bunicii?

— Nu e chiar un cuibuşor al dragostei. Muncesc toată ziua. Desenez toată noaptea. El munceşte toată ziua *şi* toată noaptea, ajunge aici la trei dimineaţa, se culcă şi se trezeşte dimineaţa următoare ca să plece din nou. Am prins destul de puţin gustul a ceea ce ar putea fi o relaţie permanentă cu el şi hai să spunem numai că singurul lucru stabil în viaţa lui Roman este faptul că se află veşnic în mişcare.

— Asta s-ar putea schimba dacă te-ai mărita cu el.

— Să mă *mărit* cu el? Nu-l pot face nici măcar să-mi promită că mergem la un film.

— Trebuie să-l faci pe Roman să se concentreze asupra ta. Când mă întâlneam cu Charlie era atât de pasionat de munca lui, încât mă speria. După ce ne-am căsătorit, priorităţile lui s-au schimbat. Familia este pe primul plan. Şi acum se duce la lucru, dar viaţa începe când vine acasă. Tess îşi duce mâna la inimă. Noi. Acea parte a vieţii care contează.

Auzim o bubuitură puternică sus. Alergăm în vestibul. Chiara apare în capătul scărilor, cu Charisma.

— Ce-a fost asta? ţipă Tess.

Mâna de pe inima ei iubitoare s-a transformat într-un pumn pe care îl agită în aer.

— Am învârtit-o pe Charisma într-un pas de deux. Nu te îngrijora! A căzut pe covor.

— N-o mai arunca pe soră-ta de colo-colo. Aşezaţi-vă şi uitaţi-vă la emisiunea voastră.

Fetele dispar în living.

Tess mă priveşte.

— Nu te gândi că şi copiii tăi ar putea fi la fel, într-o bună zi. E posibil ca ai tăi să fie cuminţi. Tess se uită la ceas. Mama nu poate să ajungă aici destul de repede. Ea ştie cum să se poarte cu ele.

June deschide uşa cu şoldul. Cară două ghivece de plastic cu zambile mov.

— Avem nevoie de puţină primăvară pe aici, spune dându-i ghivecele lui Tess.

— Val are de gând să se despartă de Roman.

Tess duce florile la chiuvetă şi dă drumul la apă în ghivece.

— N-am spus asta.

— Mie aşa mi s-a părut, spune Tess.

— De ce naiba să-i dai papucii? întreabă June.

— De-abia apucăm să ne vedem. El e ocupat. Eu sunt ocupată.

— Şi ce-i cu asta? June îşi îngroapă mâinile în buzunare şi mă priveşte.

— „Şi ce-i cu asta?“ E de mirare că mai apucăm să ne vedem.

— Toată lumea e ocupată. Crezi că oamenii devin mai liberi pe măsura trecerii timpului? E mai rău. Eu sunt mai ocupată acum ca niciodată, iar dacă aş sta şi aş încerca să înţeleg de ce, n-aş putea. Situaţia ideală nu există. O experienţă cu un tip cumsecade, măcar din când în când, nu strică.

— Înţeleg ce zici, spun. Când mi-e bine cu Roman, e tot ce pot cere. Cred câteodată că lucrurile bune mă trezesc la realitate, mă conving că trebuie să încerc în continuare. Dar e de ajuns? Ar trebui să fie?

— E exact ce-ţi trebuie. June îşi umple o cană cu cafea. Vă vedeţi, vă distraţi, apoi o luaţi fiecare pe drumul vostru. Chiar şi eu aş fi acum cu un bărbat, dacă nu ar sfârşi toţi prin a mă bate la cap să se mute cu mine. Nu vreau pe

cineva în casa mea douăzeci şi patru de ore pe zi, şapte zile pe săptămână. Îmi place viaţa mea, mulţumesc.

— Sora mea îşi doreşte să aibă o familie într-o bună zi. Tess pune zambilele la fereastra din faţă, unde soarele poate ajunge la mănunchiurile de petale radiante. Este conservatoare, spune Tess.

— Chiar sunt? întreb cu voce tare. Nu m-am gândit niciodată la mine astfel. Probabil că par să fac parte dintr-un trib, dar adevărul este că, ori de câte ori am ocazia să încalc regulile tradiţionale, ezit.

Uşa de la intrare scârţâie când se deschide.

— Bună, fetelor! strigă mama din vestibul.

— Aici suntem, mamă, strig eu.

Mama intră în atelier ca un răget de leopard de martie, îmbrăcată într-un trenci cu pete, potrivit pentru furtunile neprevăzute de primăvară. Ar putea fi şi un leu de martie dacă nu ar arăta palidă pe fundalul acela de bej-închis şi, în plus, imprimeul ca blana de leopard este semnul ei distinctiv. Mama poartă colanţi negri, cizmuliţe de cauciuc negru strălucitor şi o pălărie de lac cu boruri largi, legată cu o fundă sub bărbie.

— Fetele sunt gata?

Tess se duce în capătul scărilor şi îşi strigă fetele. Ele nu răspund. O auzim strigând:

— Bine, vin sus.

Urcă pe scări.

— Chiar e nevoie să pună şaua pe copiii ăia, spune mama încet.

— Ea speră că o vei face tu. Unde e tata?

— Acasă. Nu se simte aşa grozav azi. Mama se chinuie să zâmbească. E epuizat de tratament.

— Tratamentul îi foloseşte la ceva, mamă?

— Doctorii spun că da. Echipa de radiologi de la Sloan este foarte optimistă.

De când tata a fost diagnosticat cu cancer este prima dată când mama mi se pare obosită. Vizitele repetate la doctori au marcat-o. Când nu aleargă cu tata pe la doctori, se documentează în legătură cu boala lui. Citeşte despre

ce trebuie să mănânce, cât de des trebuie să se odihnească şi ce tratament holistic să facă şi cum. Trebuie să umble şi să găsească tot soiul de alimente organice şi de plante medicinale, apoi să vină acasă, să prepare mâncărurile, să strecoare ceaiul, după care urmează partea cea mai grea: să-l forţeze pe tata să ţină regimul. Tata e un om care şi-ar pune brânză rasă pe prăjituri dacă ar putea. Nu e un pacient tocmai docil, şi asta se vede pe faţa mamei. De luni de zile nu s-a mai odihnit bine nici măcar o noapte, iar pentru mine este clar că are nevoie de o pauză.

— Mamă, pari epuizată, îi spun cu blândeţe.

— Ştiu. Mulţumesc lui Dumnezeu pentru Benefit's LemonAid[26]. Folosesc fondul lor de ten pe cearcănele de sub ochi ca şi cum aş unge o felie de pâine cu unt.

June îi toarnă mamei o cană de cafea. Mama o ia şi este gata să o pună pe carnetul meu de schiţe. I-o dau deoparte şi îi ofer o faţă de toc de bocanc din cauciuc pe post de farfurioară.

— Ce poţi să faci?

Mama oftează şi soarbe din cafea, ţinând cana cu o mână şi deschizând carnetul cu cealaltă. Îl răsfoieşte absentă. Apoi se opreşte şi-şi fixează privirea pe desenul meu recent cu pantoful Bergdorf. Sunt gata să i-l iau, când mama spune:

— Tata era aşa de talentat. Ridică schiţa şi i-o arată lui June. Uită-te la asta.

June se uită la desen şi aprobă.

— Omul acela a fost înaintea timpurilor sale. Baretele largi, detaliile cu nasturi. Priveşte tocul. Lat la bază, şi ascuţit la vârf. Absolut actual, iar bietul de el a murit acum zece ani.

— Nu este schiţa bunicului. Respir adânc. Este a mea.

— Poftim? June ia carnetul. Valentine, este genial!

— Ăsta e pantoful pe care o să-l facem pentru concursul Bergdorf. Cel puţin pe ăsta o să i-l arăt bunicii şi, dacă îi place, o să-l facem.

— Eşti într-adevăr talentată. June pune carnetul de

[26] Linie de cosmetice (n.red.)

schiţe pe masă. Uau!

— E genetic. Totul este în ADN. Bunul-gust nu poate fi învăţat şi nici cumpărat. Mama îşi strânge cordonul trenciului. El izvorăşte din talentul nativ şi este perfecţionat prin muncă intensă. Valentine, toate orele pe care le-ai petrecut aici îşi arată roadele.

— Ăsta chiar e un pantof, spune June. Complicat. Cum o să-l facem?

— Păi, sper să găsim o parte din accesorii în Italia.

— E bine, pentru că nu avem piele gofrată la noi în atelier. Şi împletiturile astea – n-am mai văzut niciodată aşa ceva. June clatină din cap.

— Ştiu. A fost doar… aşa, un vis.

Charisma şi Chiara dau buzna în atelier.

— Tanti June, ai bomboane?

— La ce aţi renunţat în Săptămâna Mare? le întreabă June, catolica decăzută.

Chiara se holbează la June. Charisma, care nu e proastă, iese înainte şi îi răspunde:

— Păi, la bomboane nu renunţăm, dar chiar încercăm să facem fapte bune.

— Şi care ar fi alea?

— Mă port frumos cu pisica.

— Ce drăguţ din partea ta!

June îşi deschide poşeta şi îi dă fiecăreia câte o bomboană cu mentă.

Charisma se strâmbă.

— Dar bomboanele astea se dau gratis la restaurantul chinezesc.

— Într-adevăr. Aşa că opreşte-te şi mulţumeşte-le cândva, spune June. Chinezii sunt coloana vertebrală a civilizaţiei. Ei au inventat macaroanele şi şlapii.

Charisma şi Chiara se uită neîncrezătoare una la alta, ţinând în mână bomboanele acelea groaznice.

— Gata, copii, hai să mergem. Bunicul ne aşteaptă acasă.

Tess le ajută pe fete să se îmbrace.

— Mamă, îţi mulţumesc tare mult că le iei în weekend.

Mama le împinge de la spate către ieşire.

June este bucuroasă să le vadă plecate, deşi numai eu ştiu chestia asta.

— Nu sunt minunate?

— Uneori, spune Tess, trăgându-şi haina pe ea. Am întârziat. Mă întâlnesc cu Charlie la Autoritatea Portuară. Luăm autobuzul spre Atlantic City.

— Aţi plănuit un weekend romantic? întreabă June.

— Firma lui are o reuniune. Eu o să mă joc la automate, în timp ce el o să se uite la cele mai noi alarme de fum, spune Tess îndreptându-se spre ieşire. Uşa se închide cu zgomot.

— Alarme de fum? Ce foc să stingă? şuieră June. I-aş spune: cumpărătorule, bagă de seamă şi *fugi.* Asta e cea mai bună reclamă pentru măritiş, Valentine. Bagă bine la cap.

Mă trezeşte un curent rece de la fereastra deschisă. Mă ridic în fund în pat şi privesc pe geam, strângând cuvertura de bumbac şi pilota în jurul meu. Zăpadă. Zăpadă în martie. West Side Highway pare un covor alb cu fermoare negre de la urmele de cauciucuri ale camioanelor care fac livrări dimineaţa devreme. Pe fereastră este un milieu de gheaţă, iar pe pervaz s-a aşternut un strat de fulgi îngheţaţi.

Am dormit liniştită peste noapte. Singură. Roman a fost ocupat cu o rezervare şi a trebuit să termine pregătirile pentru o petrecere privată, aşa că s-a prăbuşit la el acasă, în loc să vină aici şi să mă trezească. Buni se întoarce mâine-seară, şi chiar dacă mi-a plăcut să fiu stăpâna casei, trebuie să recunosc că mi-a lipsit.

Cea mai mare parte a zilei de ieri am petrecut-o făcând curăţenie şi restabilind ordinea. Am făcut câteva prospecţiuni pentru călătoria noastră în Italia şi am descoperit câţiva noi furnizori pe care să-i vizităm, în afara celor tradiţionali ai bunicii. Am descoperit câteva talente din noul val care fac împletituri şi ornamente. Sper să-i întâlnim în timpul călătoriei noastre şi să-i adăugăm pe

lista furnizorilor curenţi. Aş vrea să livrez pentru Bergdorf un pantof cu nişte decoraţiuni pe care Rhedd Lewis nu le-a mai văzut vreodată. Creatorii italieni au fost influenţaţi în ultima vreme de influxul de talente din noul val de emigranţi, astfel încât am dat peste o mulţime de nasturi şi ornamente cu elemente de inspiraţie rusească, africană şi central-europeană. De-abia aştept să-i arăt bunicii marfa cea nouă.

După ce mi-am terminat cercetările, am frecat baia, am curăţat bucătăria şi am făcut lasagna. Suntem la zi cu activitatea din atelier. Bunica o să găsească la întoarcere o casă curată şi o afacere clasa întâi, cu toate termenele-limită respectate şi cu toate comenzile livrate.

Mă scol din pat, îmi pun un trening confortabil şi mă duc la baie. Îmi masez uşor faţa cu un pic de cremă grasă din plante, pe care mi-a dat-o Tess de Crăciun. Aş putea să-mi permit o zi de înfrumuseţare, de vreme ce nu mă văd cu nimeni. E duminică şi am toată ziua numai pentru mine.

Cobor la bucătărie, iau filtrul de cafea şi pun un vas cu apă pe plită. Scot laptele din frigider şi îl torn într-o cratiţă mică, pe focul dat la minim. Deschid punga de hârtie cerată de la Ruthie's, din Chelsea Market, şi scot o brioşă moale presărată cu zahăr brun lucios. Pun brioşa pe o farfurie dantelată de desert şi iau din sertar un şervet de pânză. Celularul meu, care e la încărcat, bipăie, aşa că îl deschid şi citesc mesajul.

„Bună, iubito." Vocea lui Roman este răguşită. „Sunt eu. E cinci dimineaţa şi e duminică. Sunt încă în bucătărie. Ninge. Aş vrea să fim împreună. Mi-e dor de tine. Te sun mai târziu."

— Da, ar fi fost frumos, Roman, spun cu voce tare. Dar ai o nevastă. Numele ei e Ca' d'Oro şi ea e pe primul loc.

Îmi dau seama că îmi doresc să trec multe cu vederea, pentru că, orice prieten aş avea, ar trebui să facă la fel. Dar îmi amintesc şi de felul în care s-a descurcat Roman la început, ca să afle cine sunt, când singurul indiciu pe care îl avea era o imagine fugară pe acoperiş. Iar acum când sunt la dispoziţia lui, aş putea fi la fel de bine o pereche de

saboţi grosolani, ca aceia pe care îi ţine în bucătăria restaurantului. Întotdeauna la îndemână. Disponibilă. Fără complicaţii. De încredere. Vânătoarea s-a terminat.

Pun apa fierbinte în filtru, inhalând mirosul puternic al espresso-ului negru. Iau cratiţa cu laptele înspumat de pe plită şi îl torn într-o cană mare de ceramică. Adaug espresso până când laptele ia culoarea caramelelor cu ciocolată.

Îmi iau micul dejun cu mine şi urc scările către acoperiş, oprindu-mă în camera mea să-mi trag cizmele şi să-mi pun canadiana, căciula şi mănuşile. Deschid uşa şi păşesc pe acoperişul învelit în zăpada proaspătă. Mă simt ca într-un abis de ceară moale şi albă, cu toate formele lucrurilor familiare dispărute, înlocuite de margini moi, colţuri rotunjite şi învelite în gheaţă argintie. Îmi pun cafeaua şi brioşa pe fântâna cu Sfântului Francisc, acoperită de zăpadă, scutur un şezlong, îl deschid şi mă aşez.

Soarele, ascuns în spatele norilor groşi şi albi, are strălucirea unei perle gri mate. Râul are suprafaţa de culoarea linoleumului vechi, cu pete verzi şi bej, încreţită uşor de vânt. Cheiul este pustiu, cu excepţia a doi îngrijitori de parcuri îmbrăcaţi în salopete albastre, care împrăştie sare pe trecerea de pietoni de pe Perry Street.

Un pescăruş mi se învârteşte pe deasupra capului, studiindu-mi brioşa cu atenţie. Îl alung cu un „uş“. Se îndepărtează, dând din aripile cenuşii care se asortează cu cerul dimineţii. Strâng cana în mâini şi sorb din ea. Când mă gândesc la slujba de duminică, mă cuprinde un sentiment de vinovăţie. De obicei, o fată care este o bună catolică devine o femeie catolică vinovată, dar spun o rugăciune în gând, şi orice vină care mă apasă pentru că nu sunt la slujba de la ora opt fix la Our Lady of Pompeii mă părăseşte şi se împrăştie pe mare. „Fac tot ce pot“, îi reamintesc Domnului.

Zăpada începe să cadă, aruncând o pânză albă peste Lower Manhattan. Îmi trag gluga pe cap, ridic picioarele pe perete şi mă las pe spate.

Pentru ce, din toată viaţa mea, clipele de care îmi

amintesc cu cea mai adâncă afecţiune sunt cele în care am fost singură? Le pot înşira ca pe sticluţele de parfum pe un dulap vechi.

Când aveam zece ani, m-am dus cu tata să muncesc în parc. La sfârşitul zilei, când cerul de vară din Queens era de culoarea zmeurii coapte, el s-a dus la baraca cu scule şi m-a lăsat singură pe leagănele aflate la câţiva metri depărtare. Eram singură în tot parcul LaGuardia numărul cincisprezece. Mi-am făcut vânt cât de tare am putut, mai sus şi mai sus, până când jur că aş fi putut să văd luminile albastre de la ultimul etaj al Empire State Building.

Când aveam nouăsprezece ani şi eram în anul doi la colegiu, am mers la două noaptea să-mi verific nota la cursul pentru avansaţi al Sorei Jean Klene, care avea ca temă comediile lui Shakespeare. Luasem zece. Am stat şi m-am holbat la cifră până când am devenit conştientă că realizasem imposibilul. Studenta corectă de nota nouă rupsese bariera şi obţinuse nota maximă.

Şi nu voi uita niciodată noaptea în care Bret m-a condus la apartamentul meu din Queens, înainte de a pleca în prima lui călătorie de afaceri într-un loc îndepărtat gen Dallas, Texas. Aveam douăzeci şi şapte de ani şi mă ceruse în căsătorie. Simţise că eram nesigură şi mi-a spus: „Nu-mi da răspunsul acum“. După ce a plecat la aeroport să prindă avionul, am simţit marea eliberare pe care ţi-o aduce singurătatea. Aveam nevoie să mă sfătuiesc cu mine însămi, să cern lucrurile. Aşa că am făcut o porţie de spaghete cu roşii proaspete din grădină, ulei de măsline din Arezzo şi usturoi alb dulce. Am făcut o salată de anghinare cu măsline negre. Am deschis o sticlă cu vin. Am aranjat masa şi am aprins lumânări. Apoi m-am aşezat şi am mâncat grozav de bine, savurând fiecare îmbucătură şi fiecare înghiţitură de vin.

Mi-am dat seama că atunci când se va întoarce, răspunsul meu la cererea lui nu va fi cel aşteptat; momentul culminant trecuse. Mă ceruse în căsătorie. A fost pentru prima dată în viaţa mea când am recunoscut că mă delectează desfăşurarea unor evenimente, şi nu

neapărat rezultatul lor. Fusesem o prietenă bună, dar soţie? Nu mă vedeam. Bret însă mă vedea. Dar acum are viaţa la care visa încă de atunci. Care e deosebirea? Este cu Mackenzie, nu cu mine.

Nu râvnesc la o viaţă tradiţională. Dacă ar fi fost aşa, probabil că aş fi avut una. Propria mea soră crede că îmi doresc o viaţă ca a ei, cu un soţ şi copii. Cum să explic că depăşirea vârstei de treizeci de ani nu poate fi privită neapărat ca o linie de sosire spre care ne grăbim cu toţii? Poate că anii ăştia sunt tocmai răstimpul preţios care mi-a mai rămas de petrecut cu buni şi în care să mă decid asupra drumului de urmat în viaţă. Stabilitate sau aventură? Lucruri complet diferite.

Când mă uit la buni, văd cât de fragilă poate fi noţiunea de tradiţie. Dacă nu mai am în faţa ochilor felul în care frământă colacul pentru Paşte, sau dacă nu reuşesc să învăţ să cos pielea întoarsă aşa cum o face ea, sau dacă pierd din memorie imaginea ei negociind o afacere mai bună cu un vânzător de nasturi, esenţa personalităţii ei se va pierde oarecum. Când se va prăpădi, responsabilitatea de a duce totul mai departe va cădea pe umerii mei. Mama spune că eu sunt cea care trebuie să întreţină flacăra vie pe mai departe, pentru că lucrez aici şi am ales să locuiesc aici. Şi flacăra este fragilă, şi sunt momente în care mă întreb dacă voi reuşi tocmai eu s-o ţin în viaţă.

Se stârneşte o pală de vânt. Aud izbindu-se vechea uşă cu plasă. Mă întorc, cu inima bătând puţin mai repede, sperând o secundă că Roman a ajuns, până la urmă. Dar nu este decât vântul.

Seara, mă învârtesc pe lângă masa de bucătărie şi încerc să mă hotărăsc. Să încălzesc lasagna acum sau să aştept până mâine-seară, când ajunge buni acasă? Una dintre regulile asupra cărora mama a insistat este să nu tai niciodată o prăjitură până când nu vin şi companionii. O prezinţi oaspeţilor cum se cuvine, întreagă, ca pe un dar. Lasagna va deveni o rămăşiţă, şi nu un gest de bun-venit, dacă mănânc un sfert din ea în seara asta. O pun deci

înapoi în frigider.

Sună interfonul. Apăs pe buton.

— O livrare, spune Roman.

Îi dau drumul înăuntru. Apoi mă duc în capul scărilor şi aprind luminile.

— Bună, Valentine.

Roman îmi zâmbeşte de la baza scărilor. Faţa lui este aproape cel mai bun lucru pe care l-am văzut vreodată.

— Credeam că lucrezi în seara asta.

— Chiulesc, ca să mă întâlnesc cu iubita mea. Urcă iute câte două trepte deodată, ducând în mână o geantă enormă. Când ajunge la mine, dă drumul genţii, mă ridică în braţe şi mă sărută. Eşti surprinsă?

Îl sărut tandru pe obraz, pe nas şi apoi pe gât, în speranţa că fiecare sărut va fi un preludiu pentru gândurile păcătoase pe care le-am avut în legătură cu noi în dimineaţa asta, pe acoperiş. Nu ştiu să mint bine, aşa că mărturisesc.

— Sunt surprinsă. Îmi luasem complet gândul.

Roman mă priveşte îngrijorat.

— De la ce?

— Că o să te văd înainte de întoarcerea bunicii.

— Ah! Pare uşurat. Ei bine, iată-mă. Şi nu plec nicăieri. Mă sărută din nou. Las cuvintele „Nu plec nicăieri“ să-mi răsune în cap ca o simplă melodie. Roman ia geanta şi vine după mine în living. O să-ţi prepar cina.

— Nu trebuie. Am nişte lasagna.

— Nu prea cred. Scoate o sticlă cu vin din geantă. Începem cu un Brunello, recolta 1994.

— Nu aveam nici măcar vârsta legală să pot bea pe atunci.

— Erai destul de mare.

Roman râde în timp ce scoate dopul şi pune sticla pe bar. Ia două pahare de vin de pe raft şi le umple. Îmi aduce un pahar. Închină în sănătatea mea şi bem. Apoi mă sărută, iar gustul delicios al vinului îmi dă fiori.

— Îţi place?

Aprob din cap.

— Pregăteşte-te. Am câte un vin pentru fiecare fel.

— Fiecare *fel*?

— Îhm, aprobă el râzând. O să fie două.

Scot taburetul de sub bar şi mă urc pe el. Îl urmăresc cum goleşte geanta, care este ca una dintre acele cutii de circ din care crezi că a ieşit ultimul căţel cu fustiţă, dar din cutie sare un altul, şi îşi ia locul în şir. Sunt scoase cutie după cutie, tavă după tavă, recipient după recipient, până când cea mai mare parte a barului este plină cu delicatese proaspete.

Roman deschide dulapurile şi scoate o tigaie mare şi una mai mică. Le pune goale la foc mic. Aruncă rapid într-una unt, iar în cealaltă ulei de măsline.

Caută în geantă şi îmi dă o cutie mică şi albă.

— Asta e pentru tine.

O agit.

— Lasă-mă să ghicesc, o trufă?

— Te plictisesc cu mâncărurile mele cu trufe. Nu, nu e o ciupercă.

— Bine.

O deschid. O ramură de coral de culoarea portocalei roşii se odihneşte pe o căptuşeală de bumbac alb. O scot din cutie şi o iau în mână. Aşa cum stă în mâna mea, tentaculele tari şi răsucite ale bijuteriei cerate au o formă minunată.

— Coral.

— De la Capri.

— Ai fost acolo?

— De multe ori, răspunde. Dar tu?

— Niciodată.

— Ei bine, am să te duc acolo de ziua ta. Am făcut planul cu bunica ta. Când o să mergeţi în Italia luna viitoare, vă terminaţi treaba şi după aceea mergem la Capri o săptămână, la sfârşitul călătoriei. O să stăm la Quisisana. Un vechi prieten este bucătar la restaurantul de acolo. O să mâncăm, o să înotăm şi o să ne odihnim. Ce zici?

— Vorbeşti serios?

— Foarte.

Roman se apleacă peste bar şi mă sărută.

— Mi-ar plăcea să merg la Capri cu tine.

— O să am grijă de toate. Numai noi doi, şi marea, şi cerul, şi locul ăla. Va fi prima dată când merg acolo îndrăgostit fiind.

— Eşti îndrăgostit?

— Nu ştiai?

— Speram.

— Sunt. Roman mă cuprinde în braţe. Dar tu?

— Categoric.

— Când am fost acolo am învăţat de la localnicii din Capri o şmecherie veche. Toată lumea vrea să viziteze Grota Albastră, aşa că este supraaglomerată cu turişti. Prin urmare, pun un semn care spune *Non Entrata La Grotto.* Când semnul este la vedere, ghidul le spune oamenilor că valurile sunt prea agitate pentru a intra, când, de fapt, localnicii pun semnul la vedere pentru a-i ţine pe turişti la distanţă, în timp ce ei înoată în grotă.

— E o înşelătorie. Dacă este singura dată când bietul turist poate vizita Capri şi pierde Grota Albastră?

— Ghizii dau un ocol grotei şi revin mai târziu, când semnul a dispărut şi pot vâsli înăuntru.

— Cum e grota?

— Peste tot pe unde am locuit vreodată am încercat să zugrăvesc o cameră în albastrul ăla. Nu mi-a reuşit niciodată. Şi apa e caldă. Un vechi rege o folosea ca trecere secretă pe sub insulă. Acolo s-au petrecut o grămadă de lucruri decadente. Roman mă trage aproape. Şi se vor mai petrece multe altele în primăvara asta.

Bucătăria se umple de mirosul de unt încins. Roman se întoarce repede, ridică tigaia de pe foc şi aruncă în ea usturoi şi ierburi, pe care le amestecă într-un aluat moale.

— O.K. Acum le las să se aşeze. Felul întâi: caviar. Din Marea Neagră.

Deschide cu zgomot o cutie şi pune pe o farfurie o pizzella subţire, care arată ca o vafă plată şi rotundă.

— Îţi aminteşti de biscuiţii pizzelle de când eram copii? Asta e versiunea mea. În loc de zahăr, îi pun coajă de

lămâie şi piper proaspăt.

Deschide cutia cu caviar şi pune o lingură pe pizzella. Adaugă un strop de smântână pe mărgelele din Marea Neagră şi mi-o dă.

Iau o muşcătură. Combinaţia dintre gustul acid de lămâie din pizzella, gustul pregnant al caviarului şi cel intens al smântânii se amestecă în gura mea.

— Nu e rău deloc, nu?

— E dumnezeiesc.

Îl urmăresc pe Roman cum aruncă medalioane de vită într-o tigaie mare cu ulei de măsline. Deasupra cărnii taie eşalotă şi ciuperci, şi stropeşte totul cu vin roşu din sticla din care bem. Adaugă treptat smântână, până când sosul se transformă din maro-auriu într-un roşu burgund deschis.

— Am petrecut câteva luni la Capri în bucătăria de la Quisisana. Cel mai bun lucru pe care l-am făcut vreodată. Aveau în spatele bucătăriei un cuptor în aer liber. Dimineaţa făceam focul cu lemne uscate, aduse de mare la mal cu mult timp în urmă, şi îl lăsam să ardă toată ziua. Apoi coceam înăbuşit roşii pentru sos, rădăcinoase pentru garnituri şi multe altele. Am învăţat ce înseamnă să nu te grăbeşti când găteşti. Am copt pe îndelete roşii până când coaja lor s-a transformat într-o panglică de mătase, iar pulpa a devenit gustoasă şi consistentă de la căldură. Nici nu trebuie să faci sos din ele, le arunci pur şi simplu peste paste, aşa sunt de dulci.

În tigaia mică în care ierburile sunt topite în unt, Roman goleşte o cutie cu orez, amestecat cu măsline, capere, roşii şi ierburi. În vreme ce din orez se ridică aburi, iar friptura sfârâie, pune masa pe tejgheaua barului.

Roman are cele mai frumoase mâini (de obicei, oamenii care lucrează cu ele le au aşa), cu degete lungi, pe care le mişcă cu graţie, cu pricepere şi cu un scop anume. Eşti hipnotizat de ele atunci când taie ceva, mişcând ritmic lama cuţitului care străluceşte pe lemn.

— Nopţile la Capri erau cele mai frumoase. După lucru, ne duceam jos pe plajă, iar marea era atât de liniştită şi de

caldă. Pluteam în apa sărată şi mă uitam la lună, iar valurile treceau uşor peste mine. Apoi făceam un foc mare, frigeam langustine şi beam vin de casă. Asta e ideea mea despre fericirea supremă. Se uită spre mine. De-abia aştept să te duc acolo.

Roman este foarte ordonat când lucrează, strânge în bucătărie după ce termină şi poate că această rigoare i se trage de la faptul că a trebuit să lucreze în spaţii mici. Roman nu risipeşte nimic atunci când găteşte, respectă fiecare tulpină, frunză sau mugur pe care îl foloseşte şi le examinează pe toate înainte de a le toca sau rade pentru o reţetă. În mâinile lui, alimentele obişnuite devin surse ale deliciilor, prăjite în unt, înăbuşite cu smântână sau stropite cu ulei de măsline.

Roman deschide o cutie cu legume tăiate fin – castraveţi verzi, roşii, ardei gras galben – şi adaugă bucăţele de parmezan proaspăt. Stropeşte legumele cu oţet balsamic dintr-o sticluţă cu dop auriu.

— E deosebit. E vechi de douăzeci şi doi de ani. Ultima sticlă! E de la o fermă de lângă Genova. Îl face chiar vărul meu.

Roman umple două boluri cu salată. Îmi amintesc că i-am spus cât de mult îmi plac legumele crude tăiate fin; şi-a amintit şi mi le-a pregătit. Deschide o a doua sticlă cu vin, un burgund Dixon din 2006. Se răsuceşte către plită şi întoarce friptura, care scoate un nor de aburi. Şi din tigaia cu orez se ridică un abur ca o ceaţă. O ia de pe arzător şi pune amestecul fierbinte cu orez pe farfurii. Îşi aruncă prosopul de bucătărie pe umăr şi ia cealaltă tigaie. Pune cu artă carnea slabă deasupra, prima dată pe farfuria mea şi apoi pe a lui. Toarnă sos din tigaie deasupra fripturii şi a orezului.

— Ne aşezăm la masă? îl întreb.

— Nu, aici e mai bine. Îşi ia un taburet şi se aşază în faţa mea. Când stau la masa aia mă simt ca la un consiliu al comitetului director.

Iau cuţitul ca să tai carnea, dar nu am nevoie de el. Rup o bucată cu furculiţa. Sosul savuros a pătruns carnea şi i-a

dat o explozie de arome, care sunt puse şi mai bine în valoare de gustul consistent şi aspru al strugurilor dulci. Mestec îmbucătura delicioasă.

— Însoară-te cu mine, îi spun.

— Şi credeam că vrei să te desparţi de mine.

Pun furculiţa jos şi îl privesc.

— De ce-ai crede asta?

— Hai, Valentine. Sunt cel mai rău. Chiar am zbârcit-o în ultimele două săptămâni. Teodora a lipsit, iar eu îmi făcusem planul să vin aici în fiecare seară şi să petrec o grămadă de timp cu tine.

— Nu-i nimic, mă bâlbâi. E ca şi când pescăruşul i-ar fi dus lui Roman un mesaj despre revelaţia mea de pe acoperiş, din dimineaţa asta. Într-adevăr, *poate* să-mi citească gândurile.

— Ba e. Voiam să fiu cu tine, dar lucrurile au luat-o razna la restaurant, şi am dat-o în bară. Asta a fost totul. Îmi pare rău. Aş fi vrut ca perioada asta să fie una deosebită pentru tine.

— Mă enervează că pierdem o grămadă de timp cu scuzele unul faţă de celălalt pentru că muncim din greu. Aşa merg lucrurile. Amândoi încercăm să construim ceva.

Îmi place cum eram gata să-l omor de dimineaţă, iar acum îi găsesc scuze. Chestia asta intră în categoria *Fii adorabilă,* nu-i aşa?

— Nu cunosc un alt mod de-a o face. Nu ştiu cum să conduc un restaurant fără să fiu acolo douăzeci şi patru de ore pe zi. Nu cred că se poate. În fine, la un moment dat, când treaba se va stabiliza şi îmi voi plăti datoriile, voi găsi un bucătar care să mă înlocuiască în bucătărie. Dar asta e altă discuţie. E ciudat că Roman foloseşte cuvântul „discuţie“, când, de fapt, nu am avut niciuna. Încerc să fiu înţelegătoare când spun:

— Cred că în momentul ăsta nu ştiu care e locul meu în viaţa ta. Şi nici nu vreau să-ţi cer să mă pui pe primul loc, pentru că nici aşa nu ar fi corect.

Roman îşi încrucişează braţele pe bar şi se apleacă spre mine.

— Ce-ai vrea să auzi de la mine?

— Unde crezi că o să ducă toate astea?

Gata. Am spus-o. În secunda în care întrebarea îmi iese pe gură, aş vrea să o înghit la loc. Dar e prea târziu. Ultimul lucru pe care mi-l doream era să transform ultima noastră noapte împreună într-una din *discuţiile* alea.

— Cu tine treaba e serioasă, spune. Nu am o părere prea bună despre mine când e vorba să fiu soţ, pentru că am încercat şi am eşuat. Dar asta nu înseamnă că nu vreau să încerc din nou.

— Ce crezi despre cariera mea?

— Sunt impresionat. Eşti o artistă.

— Şi tu eşti. Sorb din vin. Şi mai eşti şi tipul cu hidrantul.

— Asta ce mai e?

— La primul semn că suntem cuprinşi de flăcări, spargi geamul hidrantului, dai drumul la apă şi salvezi situaţia. Cum a fost când ai venit aici în seara asta. Mi-ai gătit. M-ai dus la Capri fără să ne ridicăm de la masă. M-ai sărutat cu vinul ăla grozav pe buze. Mi-ai spus că mă iubeşti. Asta a fost ca smântâna pe caviar.

— Asta şi vreau.

— Roman, chiar te-ai îndrăgostit de mine.

— N-aş fi risipit caviarul de la Marea Neagră pe o aventură.

— Ce oferi pentru o aventură?

— Cartofi prăjiţi.

Râd.

— Deci, cum să-i spun? Îmi netezesc şervetul din poală. Testul caviarului?

— Mai sunt şi alte metode.

Roman ocoleşte barul şi vine alături de mine. Ca să fiu cinstită, nu vreau să ne întrerupem cina, dar, uneori, o femeie are de ales între mâncare şi sex, iar cine alege mâncarea e idioată. Friptura poate fi reîncălzită mai târziu, dar momentul în care să afle că şi eu îl iubesc s-ar putea să nu mai apară curând. Bine, *ar putea* să mai apară. Dar ar fi *altfel.* Aşa că dau farfuria deoparte, în timp ce el mă ridică

de pe taburet şi decolăm. Cu siguranţă că dorinţa are un timp al ei. Amână să iubeşti sau să-ţi exprimi iubirea şi ea moare. Credeţi-mă pe cuvânt, dispare ca zăpada de martie de pe acoperiş, din dimineaţa asta.

Roman mă duce pe scări, sărutându-mă la fiecare treaptă. În timp ce mă poartă spre camera mea, picioarele mi se freacă de peretele scării ca mânerele unui vechi geamantan. În timp ce facem dragoste, fiecare îndoială pe care o am, fiecare întrebare despre noi care îmi trece prin minte – cine suntem, încotro mergem şi ce vom deveni – dispare ca o lună în ultimul pătrar, aflată în spatele norilor joşi de primăvară.

M-am îndrăgostit mai profund de acest om chiar în ziua în care plănuisem să-i spun la revedere. S-ar putea să am nevoie de singurătatea mea, dar, în acelaşi timp, vreau să fiu cu el. E posibil ca acest lucru să nu-mi fie întotdeauna clar atunci când nu este cu mine, dar sunt sigură de el atunci când suntem împreună.

— Te iubesc, Valentine, îmi spune.

— Ştii, m-am cam plictisit de asta.

— Da? mă întreabă şi mă sărută pe gât.

— „Te iubesc, Valentine“ este, de fapt, o propoziţie foarte populară, folosită pe felicitări.

— Dacă mi-ai trimite şi tu una, ce-ai scrie? mă întreabă.

— Şi eu te iubesc, Roman.

Iată-le, cuvinte pe care mi-e teamă să le spun, şi care să însemne chiar asta, pentru că ele implică responsabilitate, ideea de a merge mai departe împreună şi de a decide cu adevărat ce însemnăm unul pentru celălalt. Acum nu mai suntem doar iubiţi care descoperă ce le place şi care împart unul cu altul ceea ce ştiu. Prin această declaraţie reciprocă, suntem răspunzători unul faţă de celălalt. Ne iubim, iar acum relaţia noastră trebuie să se construiască încet şi frumos, pentru a susţine toată fericirea şi suferinţa care ne stau în faţă.

Îşi lipeşte vârful nasului de al meu. Întotdeauna simt că mă priveşte atât de adânc în ochi, încât vede în ei tot restul vieţii mele defilând ca o succesiune de imagini pe un

carusel. Mă întreb ce caută, ce vede. Îmi spune:

— Copiii noştri vor fi fericiţi, să ştii.

— Or să aibă întotdeauna mâncare bună şi pantofi frumoşi.

— Şi ochi căprui.

— Şi or să fie înalţi, spun.

— Şi or să fie amuzanţi. O să avem o casă plină de veselie.

Mă sărută.

— Ăsta e visul meu, îi spun.

Ne încurcăm în pilotă şi în pernele care zboară împrejurul patului ca uşile care se deschid şi se închid şi, în timp ce ne facem loc să ne iubim, începem să facem planuri. Nu mă mai întreb încotro se îndreaptă lucrurile. Acum ştiu.

Arezzo

Trag pe dreapta pe drumul din vârful dealului care domină Arezzo, şi parchez maşina închiriată. După vacarmul de la aeroportul din Roma, cu vamă, bagaje, şi după ce ne-am dumirit pe harta Italiei încotro să o luăm, sunt cu adevărat fericită să calc pe pământul Toscanei.

Am ajuns, aşa că începem treaba. Trebuie să ne aprovizionăm, pentru a satisface comenzile, şi să găsim componente noi şi deosebite pentru a realiza pantofii din desenele mele pentru vitrinele Bergdorf. Rhedd Lewis nu va fi uşor de convins, dar eu mi-am fixat un obiectiv mai îndrăzneţ: să scot în evidenţă viziunea Firmei de Pantofi Angelini în domeniul afacerilor cu pantofi făcuţi la comandă. Acest lucru poate părea măreţ, dar trebuie să descoperim căi noi pentru a reuşi, dacă avem de gând să salvăm vechea firmă şi să ne revigorăm afacerea.

Eu şi buni ne-am petrecut cea mai mare parte a zborului lucrând la detaliile de fineţe ale schiţei pentru concurs. E o problemă cu tocul pe care l-am desenat. Bunica spune că trebuie să-l rafinez, în timp ce eu simt că trebuie să fie îndrăzneţ şi spectaculos. Ideile noastre legate de noţiunea de modern sunt despărţite de o jumătate de secol. Dar e-n regulă – buni mă încurajează să-mi folosesc imaginaţia, şi chiar dacă îi place ce-am desenat, ştie că experienţa ei contează atunci când vom ajunge să realizăm în practică pantoful de vis.

Buni coboară din maşină şi mi se alătură. O boare răcoroasă de aprilie ne învăluie în timp ce soarele, de culoarea gălbenuşului de ou, începe să coboare în spatele dealurilor toscane. Îşi aruncă ultimele raze de lumină asupra oraşului şi, pe măsură ce coboară, cerul e scăldat în auriu. Casele micului oraş sunt construite atât de aproape una de alta, încât creează impresia unui uriaş

castel de piatră înconjurat de câmpuri de mătase verde smarald. Străzile pavate şi întortocheate ale oraşului par nişte panglici roz subţiri, şi, pentru o clipă, mă întreb cum vom merge cu maşina pe ele.

Dealurile Toscanei, care ne înconjoară, sunt toate parcelate în câmpuri agricole. Pantele cu pământ uscat ale văilor sunt plantate cu rânduri de măslini zvelţi, alături de parcele cu floarea-soarelui strălucitoare. Îţi creează impresia unei pături cu petice, o explozie de culori, separate de cusături subţiri. Culori delicate de primăvară, albastru-deschis şi galben-porumb, se ivesc dintre frunzele de un verde proaspăt, în timp ce pe marginea drumului creşte levănţică sălbatică, ce umple aerul cu mirosul proaspăt al mugurilor tineri.

— Ăsta e. Buni zâmbeşte, respirând atât de adânc, încât pare că nu a mai făcut-o de la Roma. Locul care îmi place cel mai mult pe lume.

Arezzo mi se pare acum altfel. Am fost în Italia în timpul studenţiei, dar m-am oprit numai la obiectivele turistice. Am făcut o excursie de o zi la Arezzo, în timpul căreia am făcut câteva poze pentru familie şi m-am întors rapid la autocar. Poate că eram prea tânără pentru a aprecia oraşul. Prea puţin mi-a păsat atunci de arhitectură sau de istorie, aveam lucruri mai importante în cap, ca atracţia exercitată de echipa de rugby de la Notre-Dame, care se alăturase grupului nostru la Roma.

Ramura Angelini a familiei mele este originară din Arezzo. Totuşi, nu ne-am bucurat de această privelişte magnifică de pe creasta muntelui, pentru că locuiam în vale. Eram ţărani, descendenţi ai vechiului sistem Mezzandri. *Padrone,* sau stăpânul, locuia pe vârful cel mai înalt, de unde supraveghea, din *palazzo*-ul său, recolta de măsline şi de struguri. Ţăranii primeau în schimbul muncii lor hrană şi locuinţă pe pământul stăpânului şi erau ajutaţi chiar şi de copii să strângă recolta. Uitându-mă la peisajul din valea asta, aş fi fost foarte fericită să fiu iobagă, să umblu pe câmpurile astea de un verde-închis, sub cerul azuriu al Toscanei.

— Să mergem, spune buni urcând în maşină. Ţi-e foame?

— Mor de foame! Mă strecor la volan. Conduc o maşină cu schimbător de viteze manual pentru prima dată în ultimii doisprezece ani. Ultima a fost Chevroletul Camaro, din 1978, al lui Bret Fitzpatrick. O să fac bicepşi de oţel până la sfârşitul călătoriei.

Conduc cu atenţie prin oraş, pentru că nu sunt trotuare, şi oamenii traversează pur şi simplu aiurea, pe oriunde le place. Arezzo este un paradis pentru poeţi. Arhitectura barocă, cu detaliile ei ornamentale, face din el un loc perfect de adunare pentru artişti. Seara, tinerii scriitori tastează la laptopurile lor, pe treptele din piaţa publică, şi la mesele de sub porticul unei vechi băi romane care găzduieşte acum birouri şi mici magazine. Există aici un spirit al comunităţii din care nu mi-ar displăcea să fac parte.

Panta străzii către hotel este mare, aşa că îi dau bice. Când ajung în curba din spatele pieţei, buni îmi cere să opresc.

Arată spre o faţadă de stuc de culoarea piersicii, ornamentată cu bârne de lemn închis la culoare.

— Aici a început Firma de Pantofi Angelini.

Vechiul atelier este acum o *pasticceria,* unde se vând cafea şi dulciuri.

— A fost totodată şi casă de locuit. Locuiau la etaj, exact ca noi, adaugă.

Al doilea etaj are nişte uşi de sticlă care dau într-un balcon plin cu ghivece de ceramică în care cresc muşcate din belşug.

— N-au roşii, buni.

Râde şi mă ghidează să parchez mai sus pe stradă, lângă hanul Spolti, o clădire mare şi cu o formă neregulată, construită din piatră de râu. O ajut pe buni să coboare din maşină şi descarc bagajele. Bunicii mei stăteau la acest han de fiecare dată când călătoreau în Toscana pentru aprovizionare.

Personalul hotelului o cunoaşte pe buni la fel de bine ca localnicii. Unii dintre ei şi-i mai amintesc chiar pe fraţii şi

pe surorile bunicilor ei, îmi spune. Majoritatea pantofarilor care lucrează la comandă îşi iau pielea din Lucca, în timp ce buni a rămas la Arezzo, unde familia noastră colaborează cu acelaşi tăbăcar de peste o sută de ani.

Când urcăm treptele abrupte de piatră de la intrarea hotelului, buni dă drumul braţului meu, îşi suge burta şi îşi îndreaptă spatele. Se ţine de balustradă. Cu părul castaniu, cu fusta ţigănească, bluza neagră de bumbac şi sandale pare cu douăzeci de ani mai tânără. Numai când genunchii îi creează probleme îi observi vârsta.

Trecem printr-un mic hol deschis, mărginit de o varietate de ghivece de marmură din care se revarsă flori de colţ, margarete şi clopoţei.

— Signora Angelini! strigă femeia din spatele recepţiei.

— Signora Guarasci!

Cele două femei se întâmpină cu o îmbrăţişare caldă. Intru în hol. Biroul de la recepţie este o tejghea lungă de mahon. Pe peretele din spatele ei se află o cutie de lemn, unde sunt agăţate cheile. Totul ar putea fi din 1900, cu excepţia computerului de lângă registrul de intrări.

O canapea adâncă, îmbrăcată în damasc auriu şi alb, este încadrată de două lămpi cu picior ornamentate şi de un taburet umflat, tapisat cu pluş auriu, care slujeşte drept măsuţă de cafea. Candelabrul de deasupra este din fier forjat alb şi are becurile protejate de abajururi crem din in.

Signora Guarasci este o femeie minionă, cu mâinile mici şi păr alb şi des. Poartă o fustă din bumbac albastru, un halat călcat, pe deasupra, ciorapi gri şi saboţi de piele neagră deschişi la spate, o versiune mai stilată a celor din plastic pe care Roman îi poartă în bucătăria de la Ca' d'Oro. Signora mă îmbrăţişează şi pe mine când buni mă prezintă.

În timp ce buni schimbă noutăţi cu prietena ei, iau o parte din bagaje şi urc scările în căutarea camerelor noastre. Descui uşa de la camera numărul 3, îmi pun valiza lângă uşă şi arunc o privire de jur împrejur. Camera spaţioasă este vopsită în galben floarea-soarelui cu un brâu ivoar. Are un pat dublu înalt şi moale, cu şase perne

umflate cu puf şi o cuvertură călcată ecosez, negru cu alb. Sub ferestre este o masă de bibliotecă veche, din stejar. Lângă căminul de marmură albă se află un vechi balansoar gri, ambele parcă de acum o sută de ani. Deschid fereastra şi las să intre o briză răcoroasă, care transformă draperiile de muselină albă în falduri de rochii de bal. Pereţii dulapului fără uşi sunt căptuşiţi cu lemn de cedru care dă camerei un miros proaspăt de lemn.

Baia, care se află între camera mea şi cea a bunicii, este simplă, decorată cu plăcuţe de faianţă negre şi albe, având o cadă adâncă de porţelan, cu un duş portabil argintiu strălucitor, şi o chiuvetă de marmură cu o oglindă veche deasupra. Pe peretele exterior se află o fereastră mare, care dă spre grădină. Jaluzelele sunt ridicate. Prin fereastra lăsată deschisă de signora pătrunde o adiere proaspătă de primăvară.

Mă întorc în hol, iau şi bagajul bunicii şi descui uşa camerei numărul 2. Camera ei este de două ori mai mare decât a mea, vopsită în albastru de China şi alb, cu ferestre pe toată lungimea camerei, având un spaţiu larg într-un colţ cu două fotolii şi o sofa acoperită cu doc alb.

— Cum sunt camerele? mă întreabă bunica atunci când cobor scările.

— Grozave. Acum înţeleg de ce stai aici.

— Aşteaptă să vezi cum găteşte signora, spune buni.

Signora Guarasci intră în hol şi bate din palme.

— Acum, la masă.

O ajut pe buni să se ridice de pe sofaua foarte moale. Mă ia de braţ şi intrăm în încăperea unde se ia masa.

— Când ajungem acasă, o să mă întâlnesc cu doctorul Sculco de la Spitalul de Chirurgie, să-ţi înlocuiască genunchii.

— Nu.

— Ba da. Uită-te la tine. Ai coafură modernă, pielea şi o faţă frumoase. De ce să suferi de dureri la genunchi? Ei sunt singurele lucruri la tine care au optzeci de ani.

— Şi mintea mea are optzeci.

— Dar nimeni nu-ţi dă vârsta asta când se uită la fusta ta

strâmtă.

— Bine zis.

Ne aşezăm la o masă de lângă ferestrele care dau înspre un mic iaz din spatele casei. Pe fiecare masă se află tacâmuri, şervete călcate şi vase cu violete, chiar dacă suntem singurii clienţi din sală.

Signora Guarasci împinge uşile bucătăriei, venind cu o tavă pe care are două boluri de ceramică pline cu supă, un coş cu pâine cu coaja crocantă şi o untieră metalică. Signora ne toarnă fiecăreia un pahar cu vin roşu făcut în casă, apoi se întoarce la bucătărie.

— *Perfetto! Grazie.*

Buni ridică paharul.

— Îmi face plăcere că eşti cu mine, Val, spune buni. Cred că o să fie o călătorie minunată pentru amândouă.

Gust supa preparată din porc, rădăcinoase, fasole şi suc gros de roşii.

— Este un de-li-ciu. Las lingura şi rup o bucată din pâinea caldă şi cu coaja groasă. Aş putea să stau aici o veşnicie. De ce-ar pleca cineva de aici?

— Păi, bunicul tău nu a avut încotro. Avea şase ani când a murit mama lui. O chema Giuseppina Cavalline. Străbunicul tău îi spunea Jojo.

— Cum arăta?

— Era cea mai frumoasă fată din Arezzo. Avea aproape nouăsprezece ani când a intrat în cizmăria Angelini şi a cerut să vorbească cu proprietarul. Străbunicul tău, care avea cam douăzeci şi doi de ani, s-a îndrăgostit de cum a văzut-o.

— Dar Jojo? S-a întâmplat şi cu ea acelaşi lucru?

— Până la urmă, da. Înţelegi tu, ea venise să-şi facă pantofi la comandă. Socrul meu, nerăbdător să o impresioneze, i-a prezentat cele mai frumoase modele din cea mai fină piele. Dar Jojo i-a spus că nu o interesează dacă pantofii sunt sau nu eleganţi. Străbunicului tău i s-a părut foarte ciudat. Cărei femei nu-i plac cele mai noi modele? Atunci ea s-a întors şi a mers prin încăpere, iar străbunicul a văzut că şchiopăta tare. Ea i-a spus: „Poţi să

mă ajuţi?“

Buni se uită pe fereastră ca şi când ar încerca să-şi amintească mai bine această poveste care s-a petrecut la câteva străzi depărtare. Continuă.

— El a muncit şase zile şi şase nopţi fără încetare şi a creat o pereche de cizmuliţe pe gleznă, din piele neagră, cu un toc din mai multe straturi. În interiorul pantofului a făcut o platformă ascunsă care i-a compensat defectul şi a făcut ca acesta să nu se mai observe la mers.

— Genial!

Mă întreb dacă voi putea face vreodată un asemenea pantof ingenios.

— Când Jojo s-a întors la atelier şi a probat pantofii, s-a ridicat şi a mers prin încăpere. Pentru prima oară în viaţă putea călca la fel cu ambele picioare, iar ţinuta ei era dreaptă şi înaltă. Jojo a fost atât de recunoscătoare, încât l-a îmbrăţişat pe străbunicul tău şi i-a mulţumit. Atunci el i-a spus: „Într-o zi, o să mă însor cu tine“. Şi a făcut-o, un an mai târziu. Iar după câţiva ani s-a născut, în casa pe care ţi-am arătat-o, soţul meu şi bunicul tău.

— Ce poveste romantică!

— Au fost fericiţi o bună perioadă. Dar zece ani mai târziu, când ea a murit de pleurezie, socrul meu a fost atât de zdrobit de supărare, încât l-a luat pe bunicul tău şi a venit în America. Nu mai putea suporta să stea în Arezzo, să meargă pe străzile unde locuiseră, să stea în patul în care dormiseră sau să treacă pe lângă biserica unde se căsătoriseră. Atât de adâncă era durerea lui.

— S-a mai îndrăgostit vreodată?

— Nu. Şi ştii că un cizmar poate fi foarte atrăgător pentru femei.

— Dă-i unei femei o pereche nouă de pantofi şi viaţa i se va schimba.

— Aşa e. Ei bine, a fost un om minunat, foarte amuzant şi deştept. Tu îmi aduci aminte de el în multe privinţe. După părerea mea, Michel Angelini a fost un mare creator, un vizionar al timpurilor sale. I-ar plăcea pantoful pe care l-ai desenat, crede-mă.

— I-ar plăcea?

Acest compliment valorează cât o lume întreagă pentru mine. Până la urmă, străbunicul meu a creat fiecare pantof pe care îl face firma noastră. Chiar şi la o sută de ani distanţă, lucrările lui sunt apreciate.

— Ar fi fericit dacă ar şti că Firma Angelini încă există. Ar fi, de asemenea, încântat că duci mai departe moştenirea lui. A sacrificat atât de multe pentru munca lui. Sau, în fine, cel puţin viaţa personală.

Prin mine, însemnătatea sacrificiului lui nu este pierdută. Am înţeles: o viaţă creativă este una care te mistuie cu totul. Dacă nu suntem în atelier făcând pantofi, îi expediem; şi dacă nu-i expediem, creăm alţii noi. Este un ciclu care nu se termină niciodată, mai ales când ne facem treaba bine.

— E trist că nu a mai găsit nicio femeie cu care să-şi împartă viaţa.

— Socrul meu a fost nebun după ea. Adevărul este că nimeni nu se va putea compara vreodată cu ea. Mi-a spus-o de multe ori. I-a lipsit până în clipa morţii. Şi ştiu sigur asta pentru că am fost lângă el.

— Buni, m-am întrebat mereu ceva. Pentru ce scrie pe firma de pe atelierul nostru „din 1903“ când, de fapt, bunicul şi tatăl lui au emigrat în 1920?

Buni zâmbeşte.

— A întâlnit-o pe Jojo în 1903. A fost modul lui de a o venera.

Mă gândesc la Roman şi la dragostea noastră, şi mă întreb dacă va dura. Se pare că femeile din familia mea trebuie să lupte pentru iubire şi pentru a o apăra. Nu apare prea uşor în viaţa noastră şi nici nu rămâne fără luptă. Trebuie să avem grijă de ea. O privesc.

— S-a întâmplat ceva?

— Am făcut ultima călătorie cu bunicul tău, înainte de moartea lui, tot în perioada asta a anului, primăvara.

— Nici măcar nu am ştiut că era bolnav.

— El ştia. Cred că ştia că era ultima dată când vedea Italia. Avea probleme cu inima de ani de zile. Numai că nu

am spus niciodată nimic.

Buni rupe o chiflă şi pune jumătate din ea în farfuria mea. Îmi amintesc că Tess mi-a spus că bunicul avea o *prietenă.* Suntem departe de Perry Street, iar buni este sinceră într-un mod pe care acasă nu şi l-ar permite. De obicei, sunt la fel de reticentă ca ea în a discuta chestiile astea, dar este un moment favorabil, iar vinul este robust, aşa că o întreb:

— Buni, bunicul avea o prietenă?

— De ce întrebi?

— Tess mi-a spus că avea.

— Tess e gură-spartă, se încruntă buni.

— De ce nu mi-ai spune?

— La ce ţi-ar folosi?

— Nu ştiu. O poveste adevărată despre familie e bună la ceva.

— Pentru cine?

— Pentru mine. Mă întind şi îmi pun mâna peste a ei.

— Da, a avut o prietenă, oftează buni.

— Cum a fost posibil aşa ceva? Când avea timp?

— Pentru *asta,* bărbaţii îşi pot găsi oricând timp, spune buni.

— Cum? Trăiaţi şi munceaţi în aceeaşi clădire.

— Asta e o călătorie de afaceri, nu una de reculegere, ca aceea dinaintea Paştelui, spune buni. Îmi păstrez secretele pentru spovedanie.

— Hai să ne prefacem că sunt un fel de părinte O'Hara cu picioare mai frumoase.

— Ce vrei să ştii?

— Pe el l-ai înfruntat? Te-ai întâlnit cu *ea* faţă în faţă? Parcă o văd pe buni cea independentă apărându-şi cauza, ca Norma Shearer când o înfruntă pe Joan Crawford în *Femeile.*

Clatină din cap aprobator.

— După ce soţul meu a murit, am văzut-o pe stradă. I-am spus că ştiam, dar ea a negat, ceea ce a fost frumos din partea ei. Am întrebat-o atunci dacă-l făcuse fericit.

— Ţi-a răspuns?

— A spus că nu putuse să-l facă fericit. El îşi dorea să fi fost fericit cu mine. Ei bine, asta m-a dat gata. Adevărul este că, în ciuda tuturor problemelor noastre, l-am iubit pe bunicul tău. Am trecut prin perioade grele cu afacerea, şi asta a lăsat urme în viaţa noastră casnică. Am fost dură cu el atunci când încerca lucruri noi şi nu reuşea, iar el a început să-mi poarte pică.

— Asta înseamnă, de fapt, să fii artist – să încerci lucruri noi.

— Acum ştiu. Dar atunci nu ştiam. Am mai învăţat şi că atunci când un bărbat are resentimente faţă de soţie, se poartă ca atare.

— Trebuie să fi fost furioasă.

— Bineînţeles că am fost. Şi am făcut ceea ce multe femei fac cu furia. O îngroapă. Se retrag în ele. Nu mai vorbesc. Se culcă supărate şi se trezesc supărate. Îşi îndeplinesc obligaţiile, au grijă de casă şi de copii, dar simplul fapt că fac toate aceste lucruri este tot un resentiment, dar sub o altă formă. Modul meu de a-i face rău a fost să mă port ca şi când n-aş fi avut nevoie de el.

Buni îşi scoate ochelarii şi îşi şterge o lacrimă. Continuă.

— Acum îmi pare foarte rău. Mă gândesc că, poate, într-una din zilele alea, când lua o pauză şi fuma o ţigară pe acoperiş, ar fi trebuit să urc scările, să mă duc la el, să-l iau în braţe şi să-i spun că îl iubesc. Poate că toate ar fi fost ca înainte. Dar nu am făcut-o, nu a mai fost ca înainte şi asta e tot.

Nu m-am adaptat încă noului fus orar şi nu pot dormi. Stau la fereastră şi aştept dimineaţa. Casele sunt întunecate, dar luna este strălucitoare, şi a transformat strada principală într-un râu de un argintiu strălucitor. Dealurile unduitoare se pierd în întuneric pe măsură ce norii trec prin faţa lunii ca nişte baloane de petrecere.

Dau cuvertura la o parte şi mă bag în pat. Iau cartea lui Goethe, *Călătorie în Italia.* Semnul meu de carte este o fotografie a lui Roman în uşă la Ca’ d’Oro. Închid cartea şi iau celularul. Formez numărul lui Roman. Îmi răspunde

mesageria vocală, aşa că îi las un mesaj.

Am ajuns cu bine. Bell'Italia! Te iubesc, V.

Apoi sun acasă. Răspunde mama.

— Mama? Am ajuns.

— Cum aţi călătorit?

— Bine. Conduc o maşină cu schimbător de viteze. O să avem nevoie de gulere medicinale după o lună petrecută în maşina asta închiriată. Ţopăie mai tare ca un cal la rodeo. Ce face tata?

— E înfometat. Dar regimul organic pare să dea rezultate.

— Dă-i omului o farfurie cu spaghete.

— Nu-ţi face griji. Şterpeleşte salam, aşa că atunci când va fi vindecat, n-o să ştim dacă tofu a făcut şmecheria. Ei, vezi că ţi-am pus în bagaje o surpriză pentru Capri. E într-o pungă roşie de la Macy's.

— Grozav.

Ideea de surpriză pentru mama este un sutien cu jumătate de cupă şi chiloţi franţuzeşti cu un imprimeu cu păstăi de cafea săltăreţe, la capătul cărora este brodat cuvântul „Peppy".

— La Capri o să ţi se întâmple ceva minunat. Mă gândesc la o logodnă.

— Mamă, te rog.

— Vreau, de fapt, să-ţi spun să te grăbeşti. Nu vreau ca primul meu lifting facial şi primul dans la nunta ta să fie simultane. Mi se lasă faţa ca un sufleu.

— N-ai nevoie de nicio operaţie, mamă.

— Mi-am văzut chipul pentru o clipă în faianţa de la baie, când o frecam, şi mi-am spus: „Sfinte Dumnezeule, Mike, arăţi ca o marionetă făcută dintr-un ciorap". Mi-aş injecta Botox, dar nu se spun lucruri prea bune despre el, şi, în afară de asta, ce-ar fi faţa mea fără nicio expresie? Expresivitatea e specialitatea mea.

Mama ar putea purta o convorbire transatlantică de douăsprezece ore în şir despre progresele în cosmetică,

aşa că i-o retez scurt.

— Mamă, cum ştii dacă tipul e *alesul?*

— Vrei să spui dacă o să fie un soţ bun? Face o pauză, apoi spune: Cheia este ca bărbatul să o iubească pe femeie mai mult decât îl iubeşte ea pe el.

— N-ar trebui să se iubească la fel de mult?

Mama râde copios.

— Niciodată nu se vor iubi la fel de mult.

— Dar dacă femeia îl iubeşte mai mult?

— O aşteaptă o viaţă de iad. Ca femei, jocurile sunt făcute împotriva noastră pentru că timpul este *duşmanul* nostru. Noi îmbătrânim, în timp ce bărbaţii se *maturizează.* Şi crede-mă, sunt o grămadă de femei care caută un bărbat şi nu se jenează nici să revendice soţul altcuiva, indiferent cât de bătrân, decrepit şi surd este. Coboară vocea. Chiar şi *bolnav* de cancer, la şaizeci şi opt de ani, tatăl tău este o *partidă.* Nu am nevoie şi de repriza a doua în meciul cu infidelitatea. Sunt cu douăzeci de ani mai în vârstă, am şapte kilograme în plus, iar nervii mei, ca să fiu cinstită, sunt la pământ. În afară de asta, l-am lăsat o dată să facă o greşeală, dar şi a doua oară? Niciodată! Aşa că mă păstrez frumoasă şi zâmbitoare chiar dacă sufletul meu plânge. *Întreţinere!* Crezi că mi-a plăcut să mă duc la dentist să-mi smulgă tot argintul ăla din gură şi să-mi pună în loc destul porţelan cât să-i faci din el un altar Sfintei Fecioare? Bineînţeles că nu. Dar a trebuit! Când zâmbeam cu dantura veche era ca şi când te-ai fi uitat într-un butoi cu murături, şi nu se făcea. O femeie trebuie să îndure multe pentru a se păstra în formă şi pentru a-şi menţine bărbatul… interesat. Şi să nu crezi că glumesc în legătură cu liftingul. M-am uitat la teleshopping pe Thermage Tivoed. M-am uitat de multe ori; numai că în reclama aia sunt femei care arată mai bine în fotografiile *dinainte* şi încă nu am descoperit de ce. Iar o femeie peste şaizeci…

Se îneacă şi tuşeşte. Cifra pronunţată i-a rămas în gât. Continuă.

— … una care a depăşit pragul *ăla* şi care nu ştie că trebuie să lupte ca o tigroaică este o femeie înfrântă.

Singura diferenţă între mine şi femeile care se lasă în voia sorţii şi sfârşesc prin a arăta ca Andy Rooney cu perucă este *voinţa* mea. Puterea mea. Hotărârea de a nu abandona.

— Mamă, eşti un Winston Churchill al luptei împotriva îmbătrânirii. „Niciodată, niciodată, niciodată, niciodată, niciodată să nu renunţaţi la abdomene.“ Mă faci să sar din pat şi să fac genuflexiuni.

— O mireasă agilă este o mireasă fericită, iubito.

Buni mă ţine strâns de braţ în timp ce urcăm pe o stradă abruptă, pe lângă biserică, spre Vechiarelli & Fiul, tăbăcarii noştri de pe vremea când familia Angelini se apucase de făcut pantofi. Străzile lăturalnice din Arezzo explodează de culoare – trandafiri roşii bătuţi, agăţaţi de pereţi de stuc roz, rufe albe proaspăt spălate, atârnate pe fundalul unui cer albastru, colecţii de ghivece de ceramică în ferestrele bucătăriilor, din care se revarsă plante verzi, şi, din când în când, câte o cişmea în zid, de forma unui cap, care lasă să curgă apa cristalină într-un vas mare.

— E prima prăvălie pe dreapta, gâfâie buni când ajungem pe o stradă care nu este în pantă.

— Slavă Domnului! Inima îmi bate cu putere. Aş zice că trebuia să venim cu maşina, dar mai mult ca sigur că nu ar fi putut urca panta asta. Nu cred că e marcat pe schimbătorul de viteze ceva pentru urcatul pe verticală.

Buni se opreşte, îşi aranjează fusta, îşi netezeşte părul şi îşi ţine strânsă geanta atârnată pe umăr.

— Cum arăt?

Sunt surprinsă. Buni nu mi-a cerut niciodată părerea în legătură cu aspectul ei.

— Cum arată rujul?

— E roz, buni. Un Roz *à la* Coco Chanel.

Îşi îndreaptă spatele.

— Bine. Să mergem.

Vechiarelli & Fiul se află într-o casă de piatră cu trei niveluri, aflată la capătul străzii, fiind împărţită aproape ca atelierul nostru de acasă. La intrarea principală, situată

sub un portic şi folosită de clienţi, se află o uşă largă de lemn. La celelalte niveluri sunt uşi duble, care dau în mici balcoane la fiecare etaj, cea de la etajul de sus fiind proptită cu o plantă, ca să stea deschisă, în vreme ce la balconul ei atârnă o carpetă scoasă la aerisit.

În timp ce urcăm scările pentru a intra în prăvălie, auzim o ceartă încinsă între doi bărbaţi, care strigă unul la altul cât îi ţin plămânii. Cearta este punctată de sunetul unui obiect din lemn care a fost trântit. Vorbesc italieneşte mult prea repede pentru nivelul meu de înţelegere.

Mă întorc şi o privesc pe buni, care stă lângă mine. Faţa mea îi spune că ar trebui să fugim înainte ca nebunii din interior să descopere că au spectatori.

— Poate că ar fi trebuit să sunăm mai întâi.

— Ne aşteaptă.

— Asta da comitet de primire!

Buni mă dă la o parte, ridică ciocănelul de alamă şi îl izbeşte de câteva ori de uşă. În timp ce vocile se apropie, cearta dinăuntru pare că se încinge. Fac un pas înapoi. Am călcat pe un cuib de viespi, iar roiul bâzâie ameninţător. Uşa se deschide brusc. În ea apare un bărbat în vârstă, cu părul alb, cu pantaloni bleumarin de lână, cu o cămaşă în dungi albastre încheiată cu nasturi, pe faţă având întipărită o expresie de furie, care dispare ca prin minune când dă cu ochii de buni.

— Teodora!

— *Dominic, come stai?*

Dominic o îmbrăţişează pe buni şi o sărută pe amândoi obrajii. Stau în spatele ei şi pot vedea cum şira spinării i se îndreaptă când o sărută. A devenit cu cinci centimetri mai înaltă, iar umerii i se relaxează.

— *Dominico, ti presento mia nipote, Valentine,* spune.

— *Che bella!* confirmă Dominic. Mai bine decât cealaltă alternativă!

— Signor Vechiarelli, încântată să vă cunosc.

Îmi sărută mâna. Mă uit bine la faţa lui. Este faţa bărbatului din fotografia ascunsă în săculeţul de catifea din sertarul de jos al mesei de toaletă a bunicii. Încerc să

nu mă arăt surprinsă, dar de-abia aştept să mă întorc la hotel şi să-i trimit un mesaj lui Tess.

— *Venite, venite,* spune.

Îl urmăm în atelier. Centrul camerei este ocupat de o masă mare ţărănească. Pe un perete întreg, de sus până jos, se înşiră o serie de rafturi adânci, pline cu bucăţi mari de piele.

Deasupra mesei atârnă lămpi vechi de metal, care luminează lemnul lustruit în rotocoale de lumină albă. Dacă închid ochii, mirosul de ceară de albine, piele şi lămâie mă poartă înapoi acasă, în Perry Street. O uşă obişnuită dă într-o cameră din spatele casei. Dominic strigă prin uşa deschisă:

— *Gianluca! Vieni a salutare Teodora ed a conoscere sua nipote.* Dominic se întoarce spre mine şi ridică din sprâncene. *Gianluca e mio figlio e anche mio socio.*

— Minunat. O privesc pe bunica, închipuindu-mi că pe uşa aceea va veni în galop un taur suflând flăcări pe nări, îşi va înfige coarnele în noi, ne va azvârli în aer, ne va călca în picioare şi ne va omorî. Buni îmi face semn că situaţia e sub control, dar nu o cred deloc.

— Gianluca! strigă din nou Dominic. De data asta e un ordin.

Gianluca Vechiarelli, fiul şi partenerul lui Dominic (după spusele lui), apare în cadrul uşii, pe care o umple cu statura sa. Poartă un şorţ maro peste pantalonii de lucru şi o cămaşă din denim care a fost spălată de-atâtea ori, încât este practic albă. Mi-e greu să-i văd faţa, pentru că luminile din atelier sunt puternice, iar el le acoperă cu statura-i impunătoare.

— *Piacere di conoscerla.*

Gianluca îmi întinde mâna. O prind. Mâna mea se pierde într-a lui.

— *Come è andato il viaggio?* o întreabă Dominic pe buni despre călătoria noastră, dar e clar că puţin îi pasă; pare mai degrabă interesat de sosirea ei aici, decât de plecarea din America. Scoate de sub masă un taburet de lucru pe roţi şi ne invită să luăm loc. Rămân în picioare, în timp ce

el se aşază alături de buni, consacrându-i toată atenţia. Se pare că nu poate să se apropie de ea atât cât şi-ar dori. Nu-l deranjează nici pe departe că picioarele lui le ating pe ale ei, că mâinile lui şi-au croit drum pe genunchii ei.

În timp ce buni îi descrie în amănunt lui Dominic călătoria noastră de până acum, Gianluca e ocupat să scoată mostre de piele de pe rafturi şi să le aranjeze pe masă. Respiră adânc când aranjează pătratele de piele, se uită la ele, şi apoi le schimbă poziţia. Îi privesc faţa pe furiş. Arată bine, dar părul lui e mai mult încărunţit decât negru, aşa că îmi închipui că are peste cincizeci de ani.

Gianluca are acelaşi nas ca tatăl său, drept, frumos şi proeminent. De o parte şi de alta a gurii are riduri adânci, care se trag fie de la zâmbit, fie de la urlat, şi dacă ar fi să pariez, aş merge pe a doua variantă. Mă surprinde uitându-mă la el. Zâmbeşte, aşa că îi zâmbesc şi eu, dar uşor stânjenită, ca şi când aş fi fost prinsă furând dintr-un magazin.

Are o dantură proeminentă şi ochii de un albastru-închis, precum culoarea cerului din Arezzo dimineaţa. Toată lumea ştie că italienii se uită la americance, dar ceea ce nu veţi afla niciodată este că şi noi le întoarcem serviciul. Îl studiez cu aceiaşi ochi cu care obişnuiesc să studiez pielea. Mă interesează calitatea, integritatea şi textura; până la urmă, nu am urcat panta asta pentru a vedea artizanat italienesc de calitate?

Buni şi Dominic nu contenesc să pălăvrăgească. El spune ceva şi ea râde în hohote, ceea ce acasă nu i se întâmplă foarte des. Adevărul este că nu am văzut-o niciodată aşa. Dacă nu aş fi atât de captivată de pielea desăvârşită pe care Gianluca o aşterne pe masă, m-aş întreba ce naiba se întâmplă aici.

— Aşadar, faci pantofi? mă întreabă Gianluca.

— Da, sunt ucenica ei. Arăt spre bunica. Mă pregătesc de patru ani.

— Eu lucrez cu tata de douăzeci şi trei de ani.

— Uau. Şi, merge?

Gianluca râde.

— Uneori da, alteori nu aşa de bine.

— Ca în dimineaţa asta? Îmi astup urechile.

— Ne-ai auzit?

— Glumeşti? Se auzea din Puglia.

— Tată? Teodora şi Valentine ne-au auzit când ne certam.

Dominic face un gest ca şi când ar alunga o muscă de pe o felie de pâine. Apoi îşi pune mâinile sub coapse, târăşte taburetul şi mai aproape de buni şi reia conversaţia cu ea. Sunt gata să mă aplec peste masă să-i spun: „De ce nu te aşezi în poala ei, Dom?“

La puţin timp după aceea, uşa din faţă se deschide şi intră o tânără minunată, care îşi aruncă geanta pe masă. Are părul lung şi castaniu şi poartă o fustă strâmtă de piele întoarsă, maro-închis, şi un top negru elegant. Îşi împinge ochelarii de soare pe creştet, prinzându-şi părul cu ei. Poartă cea mai desăvârşită pereche de sandale pe care am văzut-o vreodată. Sunt plate, cu barete subţiri în formă de T, acoperite cu pietre micuţe ciocolatii, care duc la un medalion central în formă de iris, modelat din mici pietre de onix dreptunghiulare. Se îndreaptă direct către Gianluca şi îl îmbrăţişează. Este evident că aerul Toscanei le priieşte tuturor celor care iubesc, cu excepţia mea.

Buni se întoarce şi se uită la ea.

— Orsola!

— Teodora!

Tânăra se duce la buni şi o îmbrăţişează şi pe ea.

— Ea este nepoata mea, Valentine.

Întind mâna către drăguţica toscană.

— Încântată să te cunosc. Trebuie să fii soţia lui Gianluca, nu?

Gianluca, Orsola, Dominic şi buni râd tare şi mult.

— Am spus vreo prostie?

— Gianluca este tatăl meu, zâmbeşte larg Orsola. Tocmai l-ai făcut să se umfle şi mai mult în pene.

— Un italian plin de el? Imposibil, le spun.

Buni îmi aruncă o privire care spune: „Fii atentă!

Umorul tău nu ţine şi în Arezzo“.

Are dreptate, aşa că schimb repede vorba.

— Orsola, trebuie să-mi spui. De unde ai sandalele astea?

— Mi le-a făcut prietenul nostru Costanzo Ruocco din Capri. Îl vizităm în fiecare vacanţă de vară.

— Mă duc şi eu la Capri peste câteva săptămâni.

— Oh, trebuie să-i faci o vizită. O să-ţi dau numărul de telefon şi adresa, înainte de a pleca.

Sperasem să întâlnesc în această călătorie şi alţi creatori de pantofi, pentru că există întrebări referitoare la partea artistică la care buni nu-mi poate răspunde şi, uneori, îmi trece prin cap că nici nu-i place. Ar fi frumos să i le pun unui maestru care nu are niciun interes în această dispută.

Orsola îi urmează pe buni şi pe Dominic în spatele atelierului. Gianluca mai scoate câteva mostre şi le pune pe masa de lucru. Mă aşez şi încep să aleg câteva asupra cărora va decide buni. O piele suplă de viţel de culoare bej ar fi o alegere excelentă pentru modelul nostru Osmina. Când mă uit prin atelier, există atâtea variante, încât mi se învârte capul. Piei în nuanţe de crem şi abanos, gofrate cu mici simboluri florentine aurii, altele cu motive asemănătoare împletiturilor de răchită, multe în culori la care doar am visat: lac azuriu pal, piele întoarsă de un roşu-închis ca rubinul, imitaţie de leopard pe fond negru lucios din păr de cal.

Gianluca trage un sertar din dulapul cu produse şi îl aşază pe masă. Este plin cu şireturi de piele în culori pastelate – verde mentă, roz şi auriu –, cu catarame de piele albe, cu fâşii de piele neagră şi cu funde de lac ale căror elemente de fixare sunt făcute artizanal. Golesc conţinutul sertarului pe masă, pentru că se pare că nu există două obiecte cu acelaşi stil.

Risipesc mormanul, separând mostrele. O strălucire metalică îmi ia ochii. Trag din grămadă o împletitură din piele aurie, panglică de satin alb şi piele de viţel albă. E o împletitură pe care ai putea-o vedea asortată la o poşetă

scumpă, sau chiar ca bordură la o haină de piele, foarte apropiată de stilul Chanel. Nota de originalitate este dată însă de un al patrulea element – un fir de cânepă răsucită, care îi dă auriului un efect de paie şi fân.

— Orsola împleteşte piele, îmi spune Gianluca.

— Este splendidă. Studiez împletitura aurie la lumină. Tocmai am desenat un pantof la care se potriveşte.

— Orsola poate face orice îţi trebuie.

— E foarte talentată. Şi frumoasă. Soţia ta trebuie să fie mortală, pentru că fiica ta… adaug eu fluierând.

Zâmbeşte.

— Mama Orsolei este minunată. Dar suntem divorţaţi.

— Credeam că divorţul este interzis în Italia.

— Nu mai e.

Se întoarce şi deschide un dulap plin cu bucăţi de piele întoarsă în culori deschise. Scoate afară câteva mostre şi le pune pe masă.

Buni apare în uşa din spatele atelierului şi bagă capul pe ea. În clipa asta, genunchii nu par să o mai deranjeze.

— Ei, ai văzut ceva care să-ţi placă?

— Avem probleme. Ridic o bucată de piele moale de viţel. Toate îmi plac.

Dominic stă în spatele bunicii şi o ţine de talie.

— Din asta nu mai am prea multă, spune.

— Câtă vă trebuie? întreabă Gianluca.

— Dintr-o foaie scoatem cam trei perechi, nu, buni?

Buni confirmă din cap.

— Aveţi patru foi? îl întreb pe Gianluca.

— Avem.

— Le luăm. Mă uit la buni.

E din nou de acord.

— Val, de ce nu alegi tu şi restul?

— Pentru că nu ştiu sigur ce ne mai trebuie. Vocea mi se stinge.

— Ba da, ştii.

— Buni, e necesarul pe un an întreg. Ai încredere în mine?

— Absolută.

Buni se întoarce spre Dominic.

— Vezi genunchii ăştia? Îşi ridică fusta. Îmi trebuie alţii noi.

— Alţii noi?

— De titan. Mi s-a spus că îmi vor face picioare de dansatoare şi că o să mă pot căţăra pe dealurile astea ca o capră. Dar până atunci, va trebui să mă sprijin de tine.

Dominic îi întinde braţul, bunica se încolăceşte de el şi se întorc amândoi să plece.

— Îîî… unde vă duceţi? strig pe un ton glumeţ.

— Dominic vrea să-mi arate o tehnică nouă de gofrat pielea.

„Mai mult ca sigur“, îmi spun în gând după ce pleacă. Gianluca a scos de pe rafturi un alt teanc mare de piei, ca să mă uit la ele.

Îmi scot carnetul de schiţe din geantă şi îl răsfoiesc, ca să găsesc lista cu ce ne trebuie.

Gianluca se afla tocmai în spatele meu când am deschis carnetul exact la pagina cu schiţa pantofului Bergdorf.

— Tu l-ai făcut? mă întreabă.

Îi fac semn din cap că da.

— *Bellissima!* Ochii i se îngustează când se uită mai bine la el. Ambiţios, nu?

— Păi, e complicat, dar…

— *Si, si,* mă întrerupe cu un zâmbet. O s-o scoţi la capăt. Tu l-ai creat şi tot tu îi vei da viaţă.

Îmi îndrept atenţia spre una dintre foile de piele de pe masa din faţa noastră. Gianluca mă urmăreşte cum examinez pielea la lumină, încercându-i patina, finisajul şi supleţea. Răsucesc colţul pieii, aşa cum m-a învăţat buni, căutând fisuri sau cute, dar materialul este la fel de neted şi de moale în mâna mea ca un aluat.

Uneori, tăbăcarii adaugă nişte substanţe în soluţiile de finisare, pentru a acoperi defectele pieii. Cum pantofii noştri sunt făcuţi manual, nu poţi ascunde defectele din material aşa cum se procedează cu pantofii realizaţi industrial. Deseori refacem cusăturile după ce clienta probează pantofii, aşa că ne trebuie o piele rezistentă, fără

cusur. Îmi plimb mâinile pe suprafaţa mătăsoasă a pielii întoarse. Nu e de mirare că familia mea a colaborat de ani de zile cu această firmă. Are marfă clasa întâi. Îmi ridic privirea spre Gianluca şi zâmbesc aprobator.

Îmi întoarce zâmbetul.

Iau câteva foi de piele din grămadă şi le pun deoparte. Grosul lor îl pun la loc pe un raft de lângă mine.

Se pare că Gianluca stă în uşă de o bună bucată de timp. La ce se uită? Îl privesc. Pare amuzat, ceea ce este ciudat, pentru că nu am spus nimic. E ceva amuzant la mine, fără să-mi dau seama? Cred că asta explică termenul *Ceahazlie.* E bine de ştiut, dar pentru moment ajunge.

— E-n regulă, mă descurc.

Fac semn cu împletitura spre el că este liber să plece.

— *Va bene.* Îmi zâmbeşte larg şi pleacă. Dar cred că mai degrabă ar vrea să rămână.

Lago Argento

Mă trezeşte sunetul ploii uşoare care răpăie pe acoperişul de ţiglă. Ceasul arată cinci dimineaţa. Nu vreau să ies de sub păturile călduroase, dar am lăsat toate ferestrele deschise, iar podeaua s-a umezit de la ploaie. Mă scol şi închid fereastra care dă spre iaz, apoi pe cele care dau spre piaţă.

Deasupra oraşului pluteşte o pâclă joasă, ca smocurile de vată de zahăr. Prin ceaţă, văd o femeie care se îndreaptă spre hotel. Sunt curioasă să văd cine umblă pe afară la ora asta matinală.

Femeia se mişcă încet, dar pe măsură ce se apropie, o văd cum îşi leagă colţurile eşarfei sub bărbie. E buni. Ce caută afară la ora asta? Trenciul ei este descheiat de la talie în jos, iar pe sub el îi văd fusta verde pe care o purta ieri. Doamne, Dumnezeule! Nu a dormit în camera ei astă-noapte. Aseară, am cerut îngăduinţa de a pleca de la cina târzie pregătită de familia Vechiarelli, ştiind că trebuie să mă ocup de nişte e-mailuri şi să-mi verific lista cu materialele care trebuie cumpărate astăzi. Dar aş putea spune şi că eram a cincea roată la căruţă, fiindcă buni voia să rămână singură cu Dominic.

Aud uşa de la camera ei închizându-se încetişor. Când aud apa curgând în baie, profit şi mă duc în vârful picioarelor în pat. Îndes marginile aşternutului sub mine şi închid ochii.

Mă trezesc din nou la şapte. Sar din pat, fac o baie, mă pieptăn şi mă îmbrac. Apoi bat la uşa camerei bunicii. Nu răspunde. Deschid uşa şi mă uit curioasă prin camera ei. Patul este făcut. Bineînţeles! N-a dormit în el. Îmi înşfac geanta, agenda şi telefonul şi cobor.

Buni stă la o masă şi citeşte ziarul. Poartă o fustă bleumarin şi un pulover de caşmir asortat. Părul ei este

pieptănat cu graţie, iar pe buze s-a dat cu un ruj roz.

— Scuze, am dormit mai mult.

— E doar şapte. Mă priveşte pe deasupra ziarului.

— Da, dar avem atâtea de făcut astăzi. Drumul cu maşina până la Prato durează două ore, nu?

— Da. Voiam să vorbesc cu tine despre asta. Pune ziarul jos şi mă priveşte. Ai putea merge fără mine?

— Păi, bine, buni, dacă eşti sigură că poţi avea încredere în mine să aleg materialele…

— Sunt sigură. Ai făcut o treabă minunată ieri cu pielea. Gianluca te va duce cu maşina la Prato.

— Tu ce faci astăzi?

— Dominic mă ia la un picnic.

Signora Guarasci pune pe masă cafeaua fierbinte, laptele aburind şi zahărul. Aduce şi un coş cu chifle, o untieră de metal cu unt nesărat şi gem de mure.

— Aţi dormit bine? întreabă signora.

— Da, răspundem amândouă.

— Nu ştiu cum poţi să spui că ai dormit bine, buni. A tunat aşa de *tare.*

— Oh, da, aprobă.

— Mă şi mir că ai putut dormi.

— Da, dar destul de greu, spune neluându-şi ochii de pe ziar.

— Toate bubuiturile, şi pocniturile, şi tunetele, şi fulgerele alea…

Continuă să citească.

— A fost furtună mare.

— Buni, te-am prins.

— Valentine! Unde vrei să ajungi? Buni lasă ziarul jos şi se uită în jur. Spre norocul ei, suntem în continuare singurii clienţi de la Spolti Inn.

— Când m-am trezit azi-dimineaţă pe la cinci şi m-am dus să închid ferestrele pentru că ploua, te-am văzut venind.

— Oh, exclamă ea. Ia din nou ziarul şi se preface că se uită pe el. Nu puteam dormi din cauza diferenţei de fus orar şi am ieşit la o plimbare matinală.

— În fusta de ieri?

Lasă ziarul.

— Şi tu acum… Roşeşte la faţă. Ajunge!

— Cred că e minunat.

— Crezi?

— Sunt absolut sigură.

— Numai că e puţin ciudat… începe ea.

— Fiindcă descopăr o nouă faţă a ta?

— Ei bine, da. Îşi drege vocea. Şi nu e o nouă faţă a mea, *sunt* tot eu.

— De acord. De fapt, sunt mai mult decât de acord. Sunt fericită pentru tine. Cred că oricum este dificil să găseşti dragostea pe lumea asta, dar ca tu să ai… nu găsesc puterea să rostesc cuvântul „iubit“, aşa că spun:… un *prieten* este un dar. Aşa că de ce să ne prefacem că nu este aşa? Nu e nevoie să vii agale de pe deal dimineaţa şi să te porţi ca şi când ai fi fost aici. Împachetează--ţi lucrurile, du-te acolo şi stai cu el. Ce se întâmplă în Arezzo, în Arezzo rămâne.

Buni râde.

— Mulţumesc. Soarbe din cafea. Şi e valabil şi pentru tine.

— Hei, eu sunt rezervată deja.

Mă uit pe fereastră şi mi se pare că New Yorkul şi toate problemele noastre sunt la un milion de kilometri depărtare. Pentru o clipă, uit de concursul de la Bergdorf, de datoria noastră care creşte şi de chinul de a avea de-a face cu Alfred. Mă decid să-l dau chiar şi pe Roman deoparte până când vom ajunge la Capri, pentru că am obosit să analizez situaţia noastră. Tot ce văd acum este primăvara care cuprinde Italia, cu micii muguri verzi care se desfac pe crengile cenuşii.

— Dar, înainte de a pleca, trebuie să-mi spui ceva. Îmi scot agenda.

— Ce?

— Cât satin *duchesse* cu faţa dublă ne trebuie pentru atelier?

Îl aştept pe Gianluca să mă ia de pe trotuarul din faţa hotelului Spolti. Ceaţa dimineţii s-a dus, lăsând pavajul curat şi umed, şi aerul, răcoros.

Arezzo este cunoscut pentru climatul său montan vântos şi îşi merită pe deplin renumele. Port o rochie fără mâneci, din lână roz, cu un bolero asortat, pe care mama l-a găsit redus cu 75 la sută la Loehmann's. Dacă e să-i dăm cezarului ce-i al cezarului, mama insistă că poţi găsi lucruri grozave la Loehmann's *dacă* le cauţi. Boleroul a fost una dintre marile ei victorii, pentru că este nemaipomenit, dintr-un caşmir plin, de culoarea nisipului.

Gianluca parchează lângă trotuar şi coboară din maşină. O ocoleşte şi îmi deschide portiera.

— Bună dimineaţa, spune.

— Bună dimineaţa.

Când urc, prind o dâră din mirosul pielii lui; e răcoroasă şi miroase a lămâie. Închide portiera după mine, ţinând mânerul ca şi când ar fi încuietoarea unui seif de bancă. Sunt sigură că Dominic l-a avertizat că, dacă se întâmplă cumva să cad din maşină cât timp sunt în grija lui, va fi obligat să-l omoare, în numele bunicii.

Gianluca ocoleşte maşina prin faţă şi se aşază pe scaunul şoferului. Are un Mercedes model vechi, dar în interior încă stăruie mirosul de piele proaspătă, în timp ce exteriorul bleumarin a fost lustruit atât de bine încât străluceşte ca oglinda.

Gianluca apasă pedala de acceleraţie ca şi când ar pleca în trombă din viteza întâi, la startul cursei NASCAR de la Poconos.

— Uau, îi spun. Fii drăguţ şi ţine-o sub o sută patruzeci la oră.

Mă uit peste e-mailurile mele. Îi răspund lui Wendy în legătură cu hotelul, lui Gabriel îi spun despre piele, iar mamei despre buni. Roman îmi scrie:

Visez la tine şi la Capri. R.

Îi răspund:

În ordinea asta? *V.*

— Îţi place chestia aia? arată Gianluca spre telefonul meu.

— N-aş putea să trăiesc fără el. Mă ajută să păstrez permanent contactul cu toţi cunoscuţii mei. Ce să fie rău în asta?

Râde.

— Când mai ai timp să *gândeşti?*

— Ce întrebare amuzantă! De fapt, aseară l-am închis, am făcut o baie şi am citit ceva.

— *Va bene, Valentina.*

Ce ciudat, numai tata mi-a spus Valentina.

Continuă:

— Nu-mi plac chestiile astea. Îţi tulbură viaţa. Nu te poţi duce nicăieri fără să se ţină după tine bipurile şi melodiile lor prosteşti.

— Îmi pare rău să-ţi spun, Gianluca, dar cred că lucrurile astea – ridic celularul – vor dăinui.

— Ah!

Gianluca desfiinţează întregul sistem de comunicaţii modern cu o fluturare din mână.

— Oh, îmi pare rău. Sunt prost-crescută că scriu e-mailuri în loc să vorbesc cu tine.

Îi surprind cu privirea surâsul din colţul gurii. „În regulă, Gianluca“, îmi spun în gând, „eşti italian. Eşti bărbat. Cam atât ştiu despre *tine.“*

— Sunt numai ochi şi urechi, îi spun.

Ca să-mi răsplătească întreaga atenţie, Gianluca încetineşte des pentru a-mi arăta exteriorul unei biserici rococo, sau un altar al Sfintei Fecioare făcut de vreun ţăran credincios pe marginea drumului, sau un copac local care creşte numai în această parte a lumii. La periferia oraşului Prato, face un ocol de pe autostradă pe un drum lăturalnic. Mă prind de mânerul de deasupra uşii, în timp ce săltăm pe drumul cu pietriş.

Când Gianluca încetineşte, văd printre copaci un lac.

Licăreşte ca taftaua de mătase azurie. Malurile apei sunt ascunse de tulpinile de un verde-închis ale ferigilor sălbatice, care se apleacă şi se răsucesc pe ţărm. Mă oblig să ţin minte combinaţia de culori. Ar fi spectaculos să creez un pantof de un albastru rece, *decorat* cu pene verzi. Cobor geamul pentru a privi mai bine. Razele soarelui lovesc apele ca o puzderie de săgeţi argintii.

— Asta e unul dintre locurile mele preferate. Lacul Argento. Aici vin să meditez.

Vibraţiile celularului meu sparg liniştea plăcută. Sunt înspăimântată că profanez locul magic al lui Gianluca.

— Răspunde! Nu mă pot lupta cu progresul.

Îl privesc pe Gianluca. Râde, apoi râd şi eu. Caut în geantă şi îmi verific telefonul.

Roman îmi scrie:

Tu eşti pe primul loc. Întotdeauna şi pentru veşnicie. R.

Zâmbesc.

— Veşti bune? întreabă Gianluca.

— Oh, da.

Pun telefonul la loc în geantă.

Fabrica de mătase din Prato este un complex întins de clădiri moderne, vopsite într-un bej anost şi înconjurate de un gard ornamental înalt din oţel. Micul spaţiu verde din jur îi dă un aspect îngrijit.

Mulţi creatori renumiţi vin aici să cumpere materiale. La Prato vin şi cei din vechea gardă, europenii vizionari precum Karl Lagerfeld şi Alberta Ferretti, dar şi noile talente, cum ar fi Phillip Lim şi Proenza Schouler. Unii creatori iau chiar şi resturile de pe jos pentru a crea combinaţii de materiale originale; evident că până şi aburul de aici e valoros.

Gianluca prezintă actul de identitate când intrăm pe poartă. Mie îmi cer paşaportul. Gianluca îl deschide la pagina cu fotografia şi îl dă paznicului.

După ce parcăm, aştept ca Gianluca să vină să-mi deschidă portiera. A fost politicos în legătură cu telefonul, aşa că nu am de gând să-i subminez bunele maniere italieneşti. Când deschide portiera, mă ia de mână să mă ajute să ies. La atingerea mâinilor simt un uşor fior pe şira spinării. Probabil că din cauza aerului de primăvară, care e încă răcoros, chiar sub soarele cald.

Trecem de intrare şi ajungem într-o mică sală de recepţie cu ghişeu. Gianluca se duce la ghişeu şi cere să o vadă pe Sabrina Fioravanti. În câteva momente, ne întâmpină o femeie cam de vârsta mamei, cu ochelarii de vedere atârnaţi cu un lanţ la gât.

— Gianluca!

El o sărută pe amândoi obrajii.

— Ea e signora Fioravanti.

Îmi apucă mâinile, mulţumită că mă vede.

— Ce face Teodora? vrea să ştie.

— Bine.

— *Vecchia?* spune signora. La fel ca mine.

— Numai la ani, nu şi în spirit.

Încep să-mi imaginez ce face bunica mea de optzeci de ani exact în clipa asta.

O urmez pe Sabrina în fabrică, în hala unde se desfăşoară operaţiunile finale. Aici, mătasea decorată este călcată şi rulată pe valţuri, care înfăşoară materialul pe mosoare uriaşe ce ajung la grosimea unui trunchi de copac. Nu mă pot abţine să nu ating materialele – satin de bumbac mătăsos, brodat cu un minunat fir auriu, şi catifea cu imprimeuri în relief, cu pătrate de mătase naturală.

— Vă trebuie materiale cu faţă dublă? mă întreabă Sabrina.

— Da. Caut lista în geantă. Şi tafta cu dos de catifea şi, dacă aveţi, şi mătase striată. Respir adânc.

— E vreo problemă? mă întreabă Gianluca. Arată către cutele adânci dintre sprâncenele mele care au format un unsprezece. Pari îngrijorată.

— Nu, doar mă gândeam, mint. Iar atunci când gândesc, sprâncenele mele se unesc.

— Cum aşa?

— Ei, ştii tu, de îngrijorare. Nu le lua în seamă.

Sabrina se întoarce cu un tânăr care aduce un teanc de mostre de material. O să-mi ia o bună parte din zi să mă uit la ele. Acum ştiu de ce am riduri de îngrijorare. E o treabă grea, şi buni nu este aici să mă ghideze. Este prea ocupată să intre în graţiile lui Dominic, sub soarele Toscanei, ca să se târască la această fabrică şi să caute printre sute de mostre de material pentru a găsi ceea ce ne trebuie. Mă simt abandonată, asta e tot. Dar acum e prea târziu, suntem aici şi trebuie să mă descurc singură.

Sabrina pleacă. Îmi trag un taburet şi îmi pun geanta alături. Gianluca îşi trage şi el un taburet şi se aşază de cealaltă parte a mesei, în faţa mea. Pun lista scrisă de mine pe masă şi încep să triez materialele.

— În regulă. Mă uit la Gianluca. În primul rând, am nevoie de un satin jaquard rezistent. Bej.

Gianluca scotoceşte intr-un teanc şi scoate din el o mostră. O ridică.

— Nu prea mult roz în bej, îi spun. Mai mult auriu.

Dau deoparte materialele care sunt prea subţiri, chiar dacă le-am adăuga o căptuşeală. Gianluca îmi urmează indicaţiile. Apoi începe să aşeze unul peste altul materialele mai solide. Descopăr un satin gros cu faţă dublă, brodat cu firicele aurii filigranate. Mă întreb dacă îl putem tăia pe broderie, şi îl dau la o parte indecisă.

— Nu-ţi place materialul ăla? mă întreabă.

— Ba da. Dar nu cred că pot tăia tiparul pe lângă model.

Gianluca ridică mostra.

— Ba poţi. Cumperi mai mult material şi repeţi tiparul pe el. Împătureşte materialul de pe masă, cu modelul suprapus. Vezi? E acelaşi lucru ca la piele.

— Ai dreptate.

Pun mătasea cu firicele deasupra teancului unde am aşezat ceea ce vreau să cumpăr. Gama de produse este foarte variată, dar alegerea te captivează. Încep să-mi imaginez pantofi din fiecare mostră pe care o aleg: crep, *peau de soie,* matlaseu şi un postav satinat cu dungi ton

sur ton. Mă las pradă distracţiei şi alegerea devine din ce în ce mai rapidă pe măsura trecerii timpului.

— Îţi place să faci pantofi? mă întreabă Gianluca.

— Tu ce crezi? Examinez un alt material de pe listă. Îţi place să tăbăceşti piei?

— Nu prea mult. Acum Gianluca are numărul unsprezece între ochi. Mă cert cu tata. O facem de mulţi ani. Dar de când a murit mama e mai rău.

— De când e văduv tatăl tău?

— În noiembrie se împlinesc unsprezece ani. Ia un vraf de mostre de materiale călcate de la capătul mesei. Părinţii tăi trăiesc amândoi?

Dau din cap că da.

— Câţi ani au? întreabă.

— Tata are şaizeci şi opt. Dacă o întâlneşti vreodată pe mama, nu trebuie să spui că ştii, dar are şaizeci şi unu. În familia noastră avem o problemă cu vârsta.

— Cum adică o „problemă cu vârsta“?

— Nu ne place să îmbătrânim.

— Cui îi place? zâmbeşte el.

— Câţi ani ai?

— Cincizeci şi doi, spune. Sunt prea mulţi.

— Pentru ce? îl întreb. Ca să-ţi schimbi meseria? Poţi s-o faci într-o clipă.

Gianluca ridică din umeri.

— Este obligaţia mea să lucrez cu tata.

Pare resemnat în faţa acestei situaţii, dar nu şi nefericit.

— În America, atunci când ceva nu merge, schimbăm. Ne întoarcem la şcoală şi ne dezvoltăm noi aptitudini, sau schimbăm slujba, sau firma. Nu e nevoie să te chinui cu ceva ce nu-ţi place.

— În Italia, nu schimbăm. Dorinţele mele nu sunt cel mai important lucru. Am responsabilităţi, pe care le accept. Tata are nevoie de mine. Îl las să creadă că el e şeful, dar siesta este din ce în ce mai lungă pe măsură ce îmbătrâneşte.

— Aşa face şi buni.

— Şi tu lucrezi în afacerea familiei.

— Da, dar eu am ales. Am vrut să fac pantofi.

— Aici noi nu avem de ales. Visurile familiei devin şi visurile noastre.

Mă gândesc la familia noastră şi-mi dau seama că şi la noi era la fel. Familia era mereu pe primul plan. Acum însă, se pare că generaţia mea a abandonat acest principiu. Nu aş putea lucra niciodată cu mama, dar cu bunica lucrurile stau altfel. Se pare că generaţia care ne separă ne-a determinat să adoptăm un ţel comun. Ne înţelegem reciproc de o manieră care funcţionează atât pe plan profesional, cât şi acasă. Poate pentru că ea are nevoie de ajutor, iar eu am fost acolo la momentul potrivit ca să i-l ofer. Dar visele mele şi ale bunicii se întâlnesc pe undeva, şi, din combinaţia asta, rezultă ceva nou pentru fiecare. În momentul ăsta, am impresia că vrea să îmi cedeze hăţurile; nu contează că telegarul e şchiop şi nu vede, pentru ea Firma de Pantofi Angelini valorează ceva, iar pentru mine este o moştenire nepreţuită, în ciuda datoriilor în creştere şi a pericolului care ameninţă producţia de pantofi făcuţi la comandă. Singura mea speranţă este să mă agăţ de ea, astfel încât să o pot transmite generaţiei următoare.

Intru cu Gianluca într-un atrium înalt din centrul complexului, unde muncitorii din fabrică îşi petrec pauzele. Câţiva dintre cei mai tineri îşi butonează BlackBerry-urile, alţii sporovăiesc pe celulare, în timp ce angajaţii de vârstă medie servesc câte un espresso sau un fruct. Sunt aici muncitori aproape de vârsta bunicii, ceea ce înseamnă o diferenţă uriaşă faţă de America. Aici, artizanii mai în vârstă – maeştrii – sunt respectaţi, şi fac o parte din procesul de fabricaţie a materialelor. Fratele meu Alfred ar trebui să vadă asta ca să înţeleagă de ce continuă bunica să muncească. După ani de muncă, satisfacţia pe care artizanul o caută este perfecţiunea însăşi. S-ar putea ca, după ani de studiu, de exerciţiu şi de experienţe, să nu ajungă la ea, dar se poate apropia. Ăsta este un ţel în sine, spre care merită să te îndrepţi.

Gianluca îmi aduce o caffé latte, iar pentru el şi-a luat o sticlă cu apă.

— Nevasta mea bea caffé latte, niciodată espresso.

— La fel ca mine.

Gianluca se aşază alături de mine.

— Mă simt prost că ţi-am căzut pe cap. Sunt sigură că ai şi alte treburi mai importante de făcut.

— Oare? zâmbeşte.

— Sigur. Ai o fiică şi o familie în Arezzo. Ai probabil un hobby sau o prietenă.

Râde.

— Ce e aşa de comic?

— Nu eşti discretă deloc.

— Păi, iartă-mă. Încercam să fac conversaţie.

Îşi bea apa cu înghiţituri mari şi lasă întrebarea în aer, precum zace pe masă grămada de materiale de mătase subţire, care nu ne trebuie. Dar tipul ăsta mă *face* curioasă şi nu ştiu de ce. Nu am nimic de pierdut, aşa că îl iau direct.

— De ce ai divorţat?

— De ce eşti nemăritată? îmi răspunde el tot printr-o întrebare.

— Răspunde tu primul!

— Soţia mea voia să ne mutăm într-un oraş mare, dar ştia că nu pot să-l las pe tata. Aşa că am căzut de acord ca ea să locuiască la Florenţa, iar eu în Arezzo, urmând ca în weekenduri să o vizitez, sau să vină ea acasă. Orsola mergea la universitate, şi se părea că aranjamentul era bun. Făceam ceea ce trebuia, ceea ce voiam să facem. Dar asta nu era căsnicie.

— Sună perfect pentru mine. E foarte romantic să ai două existenţe care se intersectează din când în când, şi atunci iese cu scântei.

— Nu merge. Asta înseamnă să-l iei pe celălalt pe garanţie.

— Cunosc.

Motivele din spatele divorţului lui Gianluca seamănă mult prea mult cu scuzele mele când sunt dezamăgită de

Roman. Câteodată simt că ne lăsăm relaţia în suspensie pentru ca să ne vedem de munca noastră. Totuşi, într-un anume fel, cred că dragostea rezolvă problemele astea. Nu e dragostea cea mai practică emoţie? Nu e o constantă?

— O mai iubeşti?

— Nu cred că poţi iubi pe cineva care nu te iubeşte.

— Câteodată nu te poţi abţine.

— Eu pot, răspunde simplu. Acum vorbeşte-mi despre tine.

Telefonul meu vibrează. Îl scot din geantă.

— E Gabriel, spun tare. O să-i răspund mai târziu.

— Iubitul tău? mă întreabă.

— Nu, nu. Doar prieten. Închid telefonul şi îl pun la loc în geantă. Ar trebui să ne întoarcem la muncă, spun.

Îl urmez pe Gianluca, prin atrium, spre holul care duce în încăperea unde avem treabă. Între atrium şi hol sunt uşi de sticlă. Gianluca formează codul de acces. Mă uit la imaginea noastră reflectată pe sticlă.

— Frumos cuplu, nu? spune, întâlnindu-mi privirea pe sticlă.

Aprob politicoasă din cap. Îmi amintesc ce mi-a spus Gabriel când eram la colegiu. Mi-a spus că un bărbat nu-şi petrece niciodată timpul cu o femeie dacă nu vrea ceva de la ea. Gianluca îşi petrece îngrozitor de mult timp cu mine. Mă întreb ce doreşte. Afaceri mai bănoase? Poate. Dar noi facem un număr limitat de pantofi anual. E puţin probabil să dublez comanda de piele. Mai degrabă se poartă ca şi când ar *vrea* să găsească o scuză ca să stea departe de tăbăcărie. Am auzit urletele. Nu e deloc de joacă şi de glumă cu firma Vechiarelli & Fiul. Eu sunt scuza lui să petreacă ceva timp departe de atelier.

Ne întoarcem în camera de lucru şi ne aşezăm la masă. Sabrina ne-a lăsat un teanc nou de mostre pe masă.

— Este rândul tău, spune Gianluca. Vreau să-mi vorbeşti despre tine. Povesteşte-mi despre iubitul tău.

— Păi, îl cheamă Roman. Este bucătar la propriul lui restaurant de mâncăruri tradiţionale italieneşti.

Gianluca râde.

— Toate mâncărurile italieneşti sunt tradiţionale. Mâncăm aceeaşi mâncare de două mii de ani. O să te măriţi cu acest Roman?

— Poate.

— Te-a cerut?

— Încă nu. Expresia feţei lui Gianluca mă îngrijorează. Hei, aşa, ca să ştii, am mai fost cerută o dată!

— Bineînţeles că ai avut mulţi pretendenţi.

Mă uit fix în ochii lui. Glumeşte sau chiar crede că sunt o *femme fatale*? Lăsă-l să creadă ce vrea. Trecutul meu romantic, perioada de dinaintea lui Roman mi se pare acum istorie. Când călătoreşte, o femeie îşi poate reinventa sau şterge trecutul în întregime. Ăsta este unul dintre marile avantaje de a pleca de acasă.

— Îţi doreşti copii? mă întreabă.

— Ei bine, multă vreme nu m-am gândit la asta. Dar acum cred că aş vrea.

— Câţi ani ai?

— Fac treizeci şi patru la sfârşitul lunii.

Fluieră încetişor.

— Ai face bine să te grăbeşti.

— Eşti cumva de la poliţia natalităţii?

— Nu, sunt doar mai bătrân şi am experienţă. Ca să creşti copii ai nevoie de energie. Ar trebui să o faci curând. E cel mai bun lucru pe care-l poţi realiza în viaţă.

— Orsola este foarte frumoasă şi are un suflet mare. Trebuie să fii foarte mândru de ea.

— Ea este cel mai bun lucru care a ieşit din căsnicia mea.

— Crezi că o să te mai însori?

— Nu, răspunde repede.

— Eşti hotărât în privinţa *asta.*

— O am pe fiica mea. Ce rost ar mai avea o altă căsătorie?

— Oh, nu ştiu. Poate dragostea?

— Nu dragostea ţine o căsătorie, spune. Poate cu dragostea începe, dar se termină cu altceva.

— Adevărat? Pun mostrele jos şi mă aplec înainte.

Explică, te rog.

— Pe vremuri, în Italia, căsătoria era o uniune între două familii, începe el.

— Da, şi o uniune a averii, spun, aprobând din cap. Un fel de afacere.

— Adevărat. Şi a credinţelor, cum să trăieşti şi să-ţi construieşti o viaţă în comun. Dar, uneori, familiile nu se potriveau. Cred că soţia mea m-a iubit, dar spera că voi realiza lucruri măreţe. Când nu am reuşit, a plecat.

— La ce se aştepta?

Îşi flutură mâna în aer.

— La o viaţă de oraş.

— Să ştii, Gianluca, viaţa la oraş nu e aşa de urâtă.

— Nu-mi place.

— De ce să *nu-ţi* placă? Este cea mai frumoasă. Eu şi buni locuim în Greenwich Village, în New York. Şi avem o grădină pe acoperiş unde creştem roşii, iar uneori, noaptea, este atât de linişte, încât crezi că te afli pe malul lacului pe care mi l-ai arătat azi-dimineaţă. Serios.

— Nu te cred.

— Poate pentru că sunt atât de multe clădiri şi locuim atât de înghesuiţi, dar asta ne face să apreciem mai mult natura. Fiecare copac este fascinant. Florile sunt preţuite. Orăşenii iubesc florile atât de mult, încât se vând în buchete la colţ de stradă tot timpul anului.

— Prefer un câmp cu flori.

— Păi, poţi avea şi aşa ceva, dacă faci o călătorie cu trenul până la Grădina Botanică din Bronx. Şi cerul se vede mai bine de acolo. Bineînţeles, nu cred că, în materie de culori, poate concura cu cerul Italiei, dar şi ce avem noi este foarte frumos. Poluarea produce nişte apusuri de soare purpurii minunate peste New Jersey.

Râde.

— Totul e să nu respiri.

— Iar cel mai frumos este faptul că imobilul nostru are vedere spre Hudson. Râul este larg, şi adânc, şi curge pe lângă Staten Island, către Oceanul Atlantic, printr-o buclă uriaşă. Când vine iarna, râul îngheaţă şi formează o

întindere uriaşă de cristale argintii. Nu îngheaţă niciodată pe toată suprafaţa dintre maluri, ca un lac – pe care poţi patina – în schimb, se sparge într-un puzzle gri de bucăţi mari de gheaţă, care plutesc pe apă până când soarele le topeşte. Zile întregi, când este foarte frig, poţi vedea sloiurile gri frecându-se unele de altele. Şi noaptea, dacă te plimbi pe malul râului, singurul sunet pe care îl auzi este ciocnirea uşoară a bucăţilor de gheaţă unele de altele, în timp ce plutesc pe suprafaţa apei care se scurge pe sub ele.

— E atâta linişte?

— Aproape totală. În timpul iernii, parcurile şi aleile sunt goale. Mă plimb şi parcă totul este numai al meu. Mă întreb cum de poţi avea gratis acces la aceste privelişti. Dar aşa e.

— Îţi aparţin.

— Doar mă prefac că e aşa. Iarna trecută, într-o dimineaţă, mă plimbam singură pe dig. Râul era îngheţat, dar ceva deosebit mi-a atras atenţia. O străfulgerare de un roşu-rubiniu, care se legăna pe o bucată de gheaţă. Aşa că am mers până la capătul digului. Trei pescăruşi prinseseră un peşte, unul mare. Îl străpunseseră cu ciocurile şi îl mâncau. Roşul pe care l-am văzut la distanţă era sângele peştelui. La început, m-am întors. Dar apoi am simţit nevoia să privesc spectacolul. Era ceva irezistibil în combinaţia de culori, cu râul negru, gheaţa argintie şi sângele maroniu al peştelui. Era oribil, şi totuşi frumos. Nu-mi puteam dezlipi privirea.

Gianluca ascultă cu atenţie fiecare cuvânt pe care îl spun. Continui:

— În acea dimineaţă am învăţat ceva despre mine.

— Ce-ai învăţat?

Gianluca se apleacă spre mine în aşteptarea răspunsului.

— Pot descoperi partea frumoasă în cele mai urâte momente. Obişnuiam să cred că arta trebuie să fie legată de lucrurile care îmi aduc bucurie şi îmi dau speranţă. Dar am descoperit că arta poate fi găsită în toate aspectele

vieţii, chiar şi în durere.

În timp ce Gianluca mă duce înapoi spre Arezzo, mă uit prin mostrele de material selectate la fabrica de mătase. Preferata mea este o mătase cu două feţe, având un model care se repetă şi care reprezintă nişte cale pictate de mână. Îmi imaginez că folosesc materialul pentru a face o pereche de balerini eleganţi cu paspoal de catifea neagră. Printre mostre nu se numără decât puţine din vechile noastre materiale. Sper că buni va fi de acord. Am făcut un pas important şi am mers mai departe, cu comenzile. Am avut un moment de euforie totală când am semnat pentru prima dată o comandă, în care numele meu apărea acolo unde scria DESIGNER.

Apusul nu durează foarte mult aici, pentru că soarele coboară în spatele dealurilor. Amurgul pare să dureze câteva clipe, apoi luna răsare pe cerul purpuriu ca o rozetă de frişcă. Este o lună romantică, şi nu este de mirare că bunica mea se află sub vraja ei.

— Ştii, tatăl tău şi bunica mea…

Gianluca îşi mută privirea de la drum către mine.

Fac cu mâna semnul internaţional pentru sex.

Râde.

— De mulţi ani. De când a murit bunicul tău.

— Aşa de demult? Ia te uită! Credeam că ştiu toate secretele familiei.

— Erau prieteni buni. Acum e mai mult decât atât.

— *Mult* mai mult.

— Tatăl meu şi bunicul tău au fost buni prieteni. Foarte inteligent. O mare personalitate. La fel ca tine, spune Gianluca în timp ce iese de pe autostradă pe un mic drum lateral.

— Alt lac? îl întreb.

— Nu. Cina, zâmbeşte el.

În luminişul din faţa noastră apare o clădire de ţară fermecătoare, din piatră, luminată de torţe la intrare. Afară sunt parcate câteva maşini.

— Aici e Montemurlo, spune el. Suntem la jumătatea

drumului spre casă.

După ce a parcat maşina, mă conduce spre restaurant, ţinând mâna pe spatele meu. Îmi dau seama că iuţesc pasul, dar şi el face paşii mai mari, pentru a rămâne lângă mine. Când ajungem la uşă, Gianluca îmi face semn să trec prin sala de mese goală şi să ieşim prin spate.

Pe veranda mărginită de un zid scund de piatră de râu sunt aşezate o duzină de mese. Feţele de masă din pânză albă călcată sunt luminate de lumânări mici. Un şir de torţe strălucitoare aflate pe perete aruncă fascicule de lumină pe câmp. Aud un zgomot de apă care curge.

La o distanţă oarecare, se află o cascadă magnifică, a cărei apă se scurge de pe versantul muntelui într-un mic lac. Imaginea lunii reflectate în apă seamănă cu faldurile de dantelă albă pe tafta neagră.

— Dacă şi mâncarea este la înălţimea peisajului, ne-am scos, îi spun.

Gianluca îmi ţine scaunul să mă aşez la masă. Mi-l aranjează cu faţa spre cascadă. Apoi şi-l întoarce pe al lui spre mine şi îşi aşază picioarele lungi unul peste altul. Ultimul bărbat pe care l-am văzut stând aşa a fost Roman, lângă barul bunicii, după ce mi-a pregătit cina.

Apare şi chelnerul, şi conversează cu Gianluca într-o italiană rapidă şi într-un dialect toscan care începe să-mi sune cunoscut. Chelnerul desface o sticlă cu vin şi o pune pe masă. A început să chelească, are ochelari şi, înainte de a se întoarce la bucătărie, mă măsoară de sus până jos, ca şi când ar cumpăra carne pentru tocană.

Închid meniul.

— Ştii ceva? Comandă tu pentru mine.

— Ce îţi place? mă întreabă.

— Orice.

Râde.

— Orice?

— Trist, dar adevărat. Fac parte din acea categorie rară de femei numite mâncătoare *adevărate.* Nu mi-e scârbă, nu am alergii sau repulsii.

— Eşti singura femeie din lume de genul ăsta.

— Oh, sunt unică, Gianluca.

Chelnerul aduce o farfurie cu felii de pâine prăjită italienească, crocantă şi acoperită cu felii subţiri de prosciutto stropite cu sirop de mure. Gust.

— Îţi place?

— *La nebunie!* Ţi-am spus. Îmi place orice mâncare. Aduceţi-mi un borcan din mierea asta.

În timp ce se pregăteşte mâncarea, discutăm despre ziua petrecută la fabrică şi despre arta delicată a gofrării pieii. În sfârşit, chelnerul aduce un bol mare cu paste, scăldate în ulei de măsline. Apoi scoate din buzunarul vestei un borcan mic. Desface capacul şi scoate o trufă (care arată ca un nap zgrunţuros şi bej) dintr-o cârpă albă de bumbac. Apoi taie cu un cuţit argintiu subţire felii străvezii şi lungi de trufă, care cad peste paste până când le acoperă.

— Îţi plac trufele?

— Da, spun cu gura plină de paste untoase şi de gustul dulce de pădure al trufelor. Mă simt ciudat mâncând trufe, e ca şi când l-aş înşela pe Roman.

— Îţi place să mănânci. Femeile spun întotdeauna că le place să mănânce, dar apoi ciugulesc la masă ca păsărelele.

— Nu e cazul meu, îi spun. Mâncarea e printre primele trei pasiuni.

— Şi celelalte două?

— O bicicletă cu patru viteze într-o zi călduroasă de vară şi o rochie de bal John Galliano într-o noapte friguroasă de iarnă. Sorb din vin. Care sunt ale tale?

Gianluca stă o clipă şi se gândeşte.

— Sexul, vinul şi un somn bun noaptea.

Asta cu somnul scoate în evidenţă diferenţa de vârstă de optsprezece ani dintre noi. *Părinţii* mei îşi pierd o grămadă de timp vorbind despre somn. Oricum, n-o să-i atrag atenţia despre asta lui Gianluca şi nici n-o să-i spun că singurii bărbaţi mai în vârstă cu care mi-am petrecut vreodată timpul au fost bunicul şi tata. Poveştile de dragoste din lunile mai-decembrie nu au fost niciodată

pasiunea mea. Când e vorba de dragoste, îmi plac toate cele patru anotimpuri, savurate separat şi unul după altul. Cu siguranţă nu vreau să sar de la vară direct la iarnă, dar timpul petrecut cu Gianluca m-a ajutat să înţeleg valoarea prieteniei cu un om mai în vârstă. Au multe de oferit, mai ales când dragostea iese cu siguranţă din ecuaţie. Am învăţat multe de la el astăzi – numai sfatul cu privire la coaserea unor modele identice a făcut să merite călătoria. De asemenea, mă ascultă, ca şi când tot ce aş avea de spus ar conta. Bărbaţii tineri se prefac adesea că te ascultă, dar gândul le stă la modul în care se va sfârşi seara, şi nu la cum *se desfăşoară* ea.

Chelnerul se oferă să ne aducă espresso. Gianluca îi spune să aştepte.

— Vreau să-ţi arăt ceva. Vino!

Sunt câteva trepte de piatră în faţa porticului care dă spre câmpul întins din faţa cascadei. Sare în jos peste trepte, semn clar că a mai fost aici de multe ori. Îl urmez.

Iarba e deja umedă de roua nopţii, aşa că îmi scot sandalele şi merg desculţă. Gianluca se întinde şi îmi ia sandalele, pe care le ţine într-o mână, iar cu cealaltă mă ia de mână. Găsesc că asta e mai mult decât o uşoară intimitate, dar nu pot să-mi închipui cum să-i dau drumul fără să par nepoliticoasă. Plus că mai e şi vinul. Am băut două pahare. De-abia am mâncat astăzi, aşa că în timp ce traversăm câmpul, plutesc pe norul acela minunat numit exaltare, dată de două pahare.

Ajungem la un lac adânc cu apă de culoare albastru-indigo, de la baza cascadei. Se întoarce spre mine. Apa face atâta zgomot că nu putem vorbi. Îmi scot mâna dintr-a lui şi o strecor în buzunar. O fi mai bătrân, dar este totuşi bărbat, iar dacă am de gând să mă agăţ de ceva, acel ceva va fi Roman Falconi de acasă.

Întind mâna după pantofi. Mi-i dă. Mă retrag tiptil înapoi spre masa noastră, unde chelnerul a lăsat un caffé latte pentru mine, un espresso pentru el şi un castron cu piersici coapte.

Mă urc în pat şi îmi deschid celularul. Îl sun pe Gabriel.

— Cum e Italia?

— Periculoasă, îi spun.

— Ce s-a întâmplat?

— Buni are un iubit.

— Oh, tipul *ăla* de pericol. Să văd dacă am înţeles bine. *Buni* are un iubit, iar eu sunt singură? Ce părere ai?

— Hei, nu-mi place cum sună asta.

— Ştii ce vreau să spun. Are optzeci de ani! Bineînţeles că optzeci de ani de vioiciune, admite Gabriel.

— Dar nu e numai asta. Fiul iubitului ei a pus ochii pe mine.

— Ia-l!

— Nu pot face asta! N-o să-l înşel niciodată pe Roman.

— Atunci de ce-mi povesteşti chestia asta? Hei, *fără inel n-ai nicio treabă.* Filosofia lui Gabriel: nu poţi înşela pe cineva atâta timp cât nu ţi-a dat inelul de logodnă. Câţi ani are Marmaduke?

— Gianluca. Cincizeci şi doi.

— Îi poartă frumos sau urât?

— Frumos. Cel puţin sunt cinstită. Totuşi, este încărunţit.

— Cine nu e?

— Uită că am spus ceva. Sunt îndrăgostită de Roman.

— Mă bucur, pentru că ăsta e singurul mod în care pot să capăt o masă la Ca' d'Oro. Şi vreau o masă la Ca' d'Oro ori de câte ori pot s-o capăt. Prietenul tău este mortal.

— Te-a tratat bine?

— Şi-a dat toată silinţa. Ai fi crezut că sunt criticul gastronomic de la *New York Times,* când eu de-abia deosebesc o ceafă de porc de un picior de miel.

— Bravo ţie! Hei, ai văzut-o pe noua ajutoare a lui Roman?

— Da. O cheamă Caitlin Granzella. Am cunoscut-o când am făcut turul bucătăriei.

— Şi?

— Eşti departe de casă. Nu trebuie să-ţi faci gânduri.

— Gabriel!

— Bine, bine. Trebuie să fiu cinstit. Imaginează-ţi-o pe Nigella Lawson. Faţa *şi* corpul. Subţire, *dar* cu forme. E făcută ca o sticlă de Prell.

Nu spun nicio vorbă. Nu pot. Iubitul meu are o ajutoare superbă, iar eu sunt plecată de *săptămâni de zile.*

— Valentine? Respiră! Şi nu-ţi face griji! Cred că domnul Falconi are planuri serioase în legătură cu tine.

— Crezi?

— N-a vorbit decât despre Capri şi despre cum o să-ţi arate totul, şi cum pentru prima dată în viaţă îşi va lua o vacanţă adevărată pentru că există o singură fată pe lume cu care ar vrea să naufragieze pe o insulă italienească – şi, *tu* eşti aceea. Aşa că nu-ţi mai face probleme pentru domnişoara Felie şi Cubuleţ din bucătăria de la Ca' d'Oro. Nu pe ea o visează. E nebun după tine.

După ce ne spunem noapte bună, îmi las capul pe pernă şi îl visez pe Roman Falconi. Mi-l închipui pe el, marea albastră, norii rozalii şi soarele fierbinte de la Capri. În timp ce mă afund într-un somn adânc şi plăcut, îmi imaginez braţele iubitului încolăcite în jurul meu pe nisipul fierbinte.

Insula Capri

Eu, împreună cu buni şi Gianluca am făcut în Italia turul clasic al pantofarilor, cu o săptămână înainte de ultima noastră zi în Arezzo. Am mers cu maşina până la Milano şi am fost la fabrica Mondiale, de unde am cumpărat suficiente catarame, broşe şi clipsuri de prindere pentru atelier, ca să mai facem încă zece mii de perechi de pantofi.

Cât am fost la Milano, ne-am întâlnit cu contactele de afaceri ale lui Bret, un grup de finanţişti italieni, care lucrează cu designeri care au un parteneriat în Italia şi America. Tipii ăştia mi-au reconfirmat ideea lui Bret de a dezvolta o linie secundară, pe lângă pantofii noştri obişnuiţi. Le-am explicat că tocmai dezvoltăm acel domeniu. Am menţionat şi posibilitatea de a face vitrinele de la Bergdorf, ceea ce pentru ei s-a dovedit o chestiune interesantă, fiindcă fac numeroase afaceri cu venerabila companie Neiman Marcus, care deţine acum Bergdorf Goodman.

Am fost şi la Napoli să ne întâlnim cu Elisabetta şi Carolina D'Amico, expertele în ornamente şi decoraţiuni. M-am rătăcit în magazinul lor, o adevărată mină de aur pentru orice designer, plin de încăperi umplute cu barete şi bride bătute-n pietre, cu lănţişoare din mărgele, cu broşe şi cu funde. Femeile astea au simţul umorului şi, prin urmare, creaţiile lor sunt uneori amuzante – ornamente din cochilii de scoici pe o mare din orez vopsit, lipite ca să arate ca firele de nisip pe plajă; sau coroane miniaturale, bătute cu bijuterii puse pe camee; sau, preferata mea, tortul de nuntă, din diamante artificiale faţetate, în formă de tort de-a lungul căputei, cu amulete din aur reprezentând o mireasă şi un mire, pe gleznă, fixate cu barete asortate. Briliant.

Este ultima noastră dimineaţă în Arezzo, şi cu toate că o să-mi lipsească supa signorei Guarasci, şi patul meu cu ferestrele deschise pentru a lăsa să intre aerul nopţii, sunt nerăbdătoare să merg la aeroport s-o las pe buni şi să-l iau pe Roman. Încerc să nu-mi arăt neastâmpărul fiindcă, pe cât de fericită sunt eu că plec, pe atât de tristă e buni.

Mă aşteaptă pe hol, în faţa camerei.

— Sunt gata, spune cu voce pierdută.

— Mă duc să-ţi iau bagajele. Intru în camera ei să iau geamantanul. Eu mi-am încărcat deja bagajele în maşină, împreună cu o raniţă plină cu eşantioane de ţesături. Pielea şi ţesăturile pe care le-am comandat urmează să fie expediate, şi ar trebui să ajungă la atelier când ajung şi eu acasă.

Signora Guarasci ne aşteaptă în capul scărilor. Ne-a pregătit cutii cu mâncare pentru călătorie, panini cu prosciutto şi brânză, şi două sticle cu Orangina rece, ca să bem după masă. Ne îmbrăţişează şi ne sărută pe amândouă, şi ne mulţumeşte pentru că i-am fost oaspeţi.

Buni iese pe uşa din faţă şi coboară scările, ţinându-se de balustradă. Dominic o aşteaptă pe ultima treaptă. Mă furişez repede pe lângă buni, ca să le las un moment de intimitate.

Mă duc la maşină, care este parcată pe partea laterală a hotelului, pun geamantanul ei în portbagaj şi aştept. Îi văd îmbrăţişându-se prin desişul de cimişir care formează un gard viu. După care Dominic o apleacă pe spate şi o sărută cum n-am mai văzut decât pe DVD-ul comemorativ cu filmul *Pe aripile vântului,* cum a sărutat-o Gable pe Vivien Leigh.

— Tata este foarte trist, spune Gianluca din spatele meu.

Sunt jenată că am fost prinsă spionându-i.

— Şi bunica e. Mă întorc spre el. Mulţumesc pentru tot ce-ai făcut pentru noi în această călătorie.

— Mi-au făcut plăcere conversaţiile noastre, răspunde.

— Şi mie.

— Sper să mai vii cândva.

— Sigur o să mai vin. Îl privesc pe Gianluca. După

săptămânile de călătorie împreună cu noi, mi-a devenit prieten. Când l-am văzut prima oară, am avut tendinţa să-l judec, nu vedeam decât părul grizonant, maşina mare şi o fiică aproape de vârsta mea. Acum, pot să-i apreciez maturitatea. Este elegant, fără să fie vanitos, şi are nişte maniere extraordinare, fără să fie ostentativ. Mai e şi generos pe deasupra – pe toată durata şederii noastre, ne-a pus pe buni şi pe mine pe primul plan. Sunt sigură că te bucuri că plecăm.

— De ce zici asta?

— Ţi-am răpit atât de mult timp.

— Mi-a făcut plăcere. Îmi dă o bucăţică de hârtie. Ăsta este numărul prietenului meu, Costanzo, din Capri. Vă rog să vă opriţi şi să-i faceţi o vizită. Este cel mai grozav pantofar pe care-l cunosc. În afară de voi, bineînţeles, spune Gianluca şi zâmbeşte larg. Trebuie să-l vedeţi când lucrează.

— O să ne oprim, mint eu. N-am deloc intenţia să mă uit la pantofi, şi cu atât mai puţin să-i port, cât sunt la Capri. Vreau să fac dragoste, să mănânc spaghete şi să stau pe marginea piscinei, în ordinea asta.

— Bine atunci, mulţumesc. Îi întind mâna, pe care Gianluca o ia şi o sărută. Apoi se apleacă şi mă sărută pe amândoi obrajii. Când buzele lui îmi ating faţa, simt mirosul proaspăt şi revigorant de cedru şi lămâie al pielii lui, şi-mi amintesc de ziua în care m-am urcat în maşina sa pentru prima oară şi am fost la Prato. Mă uit la ceas.

— Cred că ar trebui să plecăm.

Eu şi Gianluca ne îndreptăm spre scările de sub intrarea hotelului Spolti. Bunica şi Dominic râd, făcând tot ce pot ca despărţirea să fie una veselă. Ating uşor braţul bunicii, dar ei continuă să vorbească, în timp ce se apropie de maşină. Dominic o ajută pe buni să urce în maşină, iar Gianluca îmi ţine portiera deschisă. Mă urc, şi el închide portiera, verificând dacă s-a încuiat, la fel cum a făcut când ne-am dus la Prato.

Buni se aşază pe scaunul din faţă, iar eu pornesc motorul. Maşina se pune în mişcare cu încetinitorul, când

tot ce vreau eu e să mă car naibii din sărăcia asta toscană (cuvintele tatei!), să ajung la aeroport, s-o las pe buni, să-l iau pe Roman şi, în sfârşit, să înceapă distracţia.

Cobor dealul şi ajung în strada principală din Arezzo, mă uit la indicatoare şi mă îndrept spre periferia oraşului, ca să ne scoată la autostradă.

O privesc pe buni, care în timpul şederii noastre a fost ca o adolescentă sprinţară, iar acum îşi arată cu vârf şi îndesat cei optzeci de ani. Rădăcinile albe încep să se iţească prin părul castaniu, iar mâinile pe care le ţine în poală par fragile.

— Îmi pare rău, îi spun bunicii încercând să nu par prea binedispusă, când ea e aşa de tristă.

— Nu-i nimic, răspunde.

Accelerez pe autostradă şi ne continuăm drumul cu viteză mare. Astăzi, autostrada este a noastră, şi profit din plin. Când buni lasă capul într-o parte şi aţipeşte, mă gândesc că-i prinde bine să doarmă puţin. În felul acesta, nu îi va mai fi aşa de dor de Dominic.

Îmi sună mobilul în buzunar. Îl scot şi îl deschid.

— Iubito? spune Roman.

— Ai aterizat?

— Nu, sunt în New York.

— Ţi s-a anulat zborul? Mi se strânge inima. Urăsc companiile aeriene.

— Nu, nu am luat avionul. Şi n-am vrut să te sun în toiul nopţii să-ţi spun.

— Ce s-a întâmplat? ridic tonul. Buni se trezeşte. Ce s-a întâmplat?

— Am aflat că *New York Times* vrea să vină să facă o recenzie săptămâna asta, probabil marţi seara, aşa că o să iau avionul miercuri şi ne întâlnim la Capri. Sper că înţelegi, iubito.

— Nu înţeleg.

— O recenzie în *Times* mă poate face om, sau mă poate distruge.

— O vacanţă la Capri poate face relaţia *noastră* să meargă sau o poate distruge. N-am ameninţat niciodată în

viaţa mea un bărbat. Cam aici se opreşte chestia cu „adorabilă“; şi, la urma urmelor, ce ştie Katharine Hepburn despre bărbaţi? Nu s-a întâlnit niciodată cu Roman Falconi.

— E doar o întârziere. Ajung acolo cât pot de repede.

— Las-o baltă. M-am săturat să te aştept să apari când zici că vii. M-am săturat să aştept să înceapă relaţia noastră. Vreau să pleci în vacanţă aşa cum ai promis.

Ridică vocea.

— Recenzia asta e foarte importantă pentru afacerea mea. Trebuie să fiu aici. Nu am ce face.

— Exact, nu ai ce face, nu? Asta îmi arată ce contează cel mai mult în viaţa ta. Sunt vioara a doua pentru tine, după osso bucco. Sau nici măcar pe locul al doilea nu sunt?

— Eşti pe locul întâi, înţelegi? Te rog, încearcă să înţelegi. O să fiu acolo cât ai zice peşte. Odihneşte-te până vin eu.

— Nu pot să mai vorbesc. Tocmai intru într-un tunel. Pa. Privesc drept înainte, fără să văd nimic altceva în zare, în afară de panglica netedă a autostrăzii şi cerul albastru al Italiei. Închid mobilul cu un pocnet şi-l arunc în poşetă.

— Ce s-a întâmplat? întreabă buni.

— Nu vine. *Times o* să facă o recenzie despre restaurantul lui, şi trebuie să fie acolo. A spus că vine miercuri, dar asta înseamnă că o să petrecem foarte puţin timp împreună; până aterizează, până ajunge la Capri şi până se obişnuieşte cu diferenţa de fus orar… spun şi încep să plâng. Şi o să fiu singură când o să împlinesc treizeci şi patru de ani.

— Ca să pună capac la toate – e şi ziua ta. Buni dă din cap nemulţumită.

— Am terminat cu tipul ăsta. Gata.

— Nu te grăbi, zice buni cu blândeţe. Sunt convinsă că ar prefera să fie cu tine, şi nu la restaurant cu un critic.

— Nu poţi să te bazezi pe el!

— Ştii doar că are o viaţă profesională dificilă. Bunica păstrează o voce egală.

— Şi eu! Şi eu mă străduiesc să le împac pe toate. Dar

aveam nevoie de Capri. Aveam nevoie de o pauză. N-am avut o vacanţă de patru ani. Mai că aş putea să înfrunt coşmarul de-acasă dacă aş putea să mă odihnesc, înainte să fiu obligată să am de-a face din nou cu Alfred.

— Ştiu că eşti presată din toate părţile.

— Din toate părţile? E mult prea mult. Iar tu nu mă ajuţi.

— Eu?

— Tu. Incertitudinea ta. Aproape îmi vine să cred că ai prefera să rămâi în Arezzo şi să laşi baltă Perry Street.

— Mi-ai citit gândurile.

— Da, dar ştii ce? Mergem amândouă acasă azi. N-o să pierd totul din cauza lui Roman. Măcar o să-mi păstrez serviciul.

Caut BlackBerry-ul în geantă ca să-i trimit un e-mail agentului nostru de turism, Dea Marie Kaseta. Trag pe marginea autostrăzii şi-i scriu:

Am nevoie de încă un bilet pentru NY azi, la 4 pm, cu Alitalia, zborul 16. Urgent.

Reintru în circulaţie.

— Nu te-am văzut niciodată aşa de supărată, spune buni liniştită.

— Ei, ai face bine să te obişnuieşti. O să clocotesc tot drumul până la New York.

Tipa de la ghişeul Alitalia mă priveşte cu multă înţelegere şi cu foarte puţină speranţă. Nu există niciun loc liber pentru zborul 16 de la Roma la New York. Tot ce a putut să facă Dea Marie a fost să-mi obţină o cameră la hotel şi un bilet pentru a doua zi dimineaţă.

Îmi sprijin capul de tejgheaua de oţel inoxidabil şi încep să plâng. Buni mă trage din coadă, pentru ca pasagerii nerăbdători din spatele meu să-şi poată ridica tichetele de îmbarcare.

— Merg cu tine la Capri, spune.

— Buni, te rog să nu mă înţelegi greşit, dar nu vreau să merg la Capri cu tine.

— Înţeleg.

— De ce nu te duci tu cu Dominic? Hotelul este rezervat. Iar eu iau biletul tău şi mă întorc acasă.

— Dar trebuie să ai şi tu vacanţă. Iar Roman a zis că vine miercuri.

— Nu vreau să vină deloc.

— Aşa spui acum, dar Roman o să sosească în curând şi o să vă împăcaţi.

Buni deschide telefonul şi-l sună pe Dominic. Observ coada lungă de pasageri. Nici măcar o privire de înţelegere sau de compasiune nu se îndreaptă spre mine. Mai plâng puţin. Faţa începe să mă mănânce de la lacrimi. Mă şterg cu mâneca pe faţă. Îmi amintesc cuvintele spuse de tata: „Nimic nu pare să meargă cum trebuie pentru tine. Trebuie să munceşti pentru orice.“ Ei bine, acum am revelaţia – nu numai că trebuie să muncesc pentru orice, dar munca poate să rămână nerăsplătită. Ce rost are?

— Am aranjat totul.

— Buni, ce tot spui?

— Merg cu tine la Capri. Vine şi Dominic şi ne întâlnim acolo. O să stăm împreună la vărul lui, iar tu o să ai camera de hotel doar pentru tine. Buni mă ia de braţ. Ascultă-mă. Roman n-a făcut asta intenţionat. O să vină miercuri, şi în felul ăsta o să ai puţin timp să stai singură, înainte să ajungă el.

— Da, da, da, mormăi în timp ce ea mă conduce departe de şuvoiul nebun de oameni de la biroul de îmbarcare al companiei Alitalia. Mă ţin după buni, care acum merge dreaptă şi bătoasă, cu pas sprinten, nerăbdătoare să se întâlnească cu Dominic. Împing cu toată puterea căruţul imens cu bagaje prin Aeroportul Internaţional Leonardo da Vinci – Fiumicino. Aranjez să închiriem altă maşină şi încarc *din nou* toate lucrurile în portbagajul maşinii proaspăt închiriate, în timp ce buni se aşază pe scaunul de lângă şofer. Îi trimit un e-mail lui Dea Marie şi-i spun să amâne biletul lui buni, rugând-o să-i rezerve un bilet pentru ziua în care ne întoarcem eu şi Roman. Mă sui în maşină şi-mi pun centura.

— Vezi? Există soluţii pentru orice problemă. Buni îmi aruncă drept în faţă, ca pe o palmă, fraza ieftină şi inspirată. La drum, spre Capri!

Când ajungem la Napoli, las maşina închiriată undeva lângă docuri. Mă uit în jur să găsesc un ajutor pentru bagaje, dar la debarcader nu pare să existe o versiune italienească a hamalilor.

Încarc un alt cărucior de bagaje şi-l împing ca un şerpaş spre debarcader. Bagajele par să se multiplice cu fiecare pas pe care-l fac, sau poate doar căruciorul se face mai mic, nu ştiu, dar mă copleşeşte. Asud ca un boxer profesionist, aşa că sunt udă leoarcă la păr când ajungem la debarcader.

Bunica rămâne să păzească bagajele, în vreme ce eu mă duc să cumpăr biletele de vapor pentru Capri. Aşteptăm la rând în timp ce vaporul intră în port. Când însoţitorul de pe vas dă drumul la intrare, un val nestăpânit de turişti năvăleşte pe lângă noi pe pasarelă, şi apoi, pe vapor. O ajut pe buni să urce pe pasarelă şi o urmez, împingând căruţul cu bagaje.

Tocmai când mă gândeam că o să mă prăbuşesc şi o să fiu strivită de propriul căruţ cu bagaje, controlorul de bilete observă încurcătura în care mă aflu şi strigă la un puşti care lucrează pe punte. În sfârşit, vine cineva în ajutorul meu! E înalt, cu părul negru ca al lui Roman, şi nu mă pot opri să mă gândesc că n-aş fi avut nevoie de el dacă prietenul meu ar fi sosit la timp. Pe feribot, mă aşez lângă buni. Când vaporul se pune în mişcare, respir profund şi privesc marea. Trec câteva minute şi văd insula.

Aducând cu un coif de petrecere, Capri este scăldată de apele turcoaz unduioase ale Mării Tireniene. Stâncile zimţate, născute cu mii de ani în urmă din erupţii vulcanice, sunt învăluite în tonuri vii de giuvaier. Pe stânci curg în cascade cerceluşi, şi pâlcuri de bougainvillea sunt împrăştiate peste tot, iar valurile de smarald de la malul apei dezvăluie corali roşii lucioşi, precum picurii de ceară roşie de pe o sticlă de vin.

Forfota de la debarcaderul din Capri, cu băieţi de serviciu de la hoteluri, care înşfacă bagaje şi le încarcă pe cărucioare într-o agitaţie totală, mă transportă direct în toiul unui film de Rosselini, în care este evacuat un sătuc în timpul războiului. Hamali care strigă în italieneşte, turişti care se năpustesc să oprească şoferii făcându-le semn cu mâna, ghizi care flutură mici steguleţe ca să-şi adune grupurile. În mijlocul acestei agitaţii, eu şi buni suntem calme, dar de nevoie, nu fiindcă aşa vrem.

Nu pot să-mi imaginez cum o să ajungă bagajele la hotelul nostru, până în momentul când recunosc pe reverul hainei unui băiat de serviciu însemnele de la Quisisana. Îi arăt muntele de bagaje. Face ochii mari şi râde.

— Toate ale voastre? zice.

— Cât ne costă? strig prin vacarm.

— Doar bacşişul, signorina. Doar un bacşiş. Râde, dar o să primească un bacşiş gras doar pentru că mi-a spus „signorina“. Terminaţia -ina contează mult pentru o femeie care face treizeci şi patru de ani în câteva zile. E diferenţa dintre „miss“ şi „ma’am“[27], iar eu mă agăţ de „miss“ ca de un bilet câştigător.

O iau pe buni de braţ şi ne suim într-un *buggy* pe post de taxi, care are un acoperiş din pânză. Şoferul urcă muntele cu viteză, pe serpentine în ac de păr, şi trecem pe lângă porţi opulente care ascund vile particulare. Zidurile de piatră ale vechilor *palazzo*-uri sunt îmbrăcate cu plante agăţătoare de un verde lucios, din care ţâşnesc gardenii albe. De aici, clădirile înalte din Golful Napoli, de unde am venit, par fumurii şi capătă un aer industrial, ca o grămadă de cutii cenuşii de pantofi dintr-un depozit.

Când ajungem în vârful stâncii, şoferul ne lasă într-o *piazza.* Turiştii se vânzolesc încoace şi-ncolo, zăvorâţi parcă în piaţa oraşului precum animalele de la circ în arenă. *Piazza* este mărginită de magazine elegante, cu uşile deschise, ca să încurajeze clienţii să intre. Şoferul ne arată cu mâna strada care ne va duce la hotel.

Eu şi buni ne facem loc printre turişti. Fără bagaje,

[27] Domnişoară şi doamnă, în lb. engl. (n.tr.)

încep să mă simt cu adevărat în vacanţă. Coborâm pe o stradă îngustă cu magazine de-o parte şi de alta, care vând corali şi turcoaze, Prada, Gucci şi Ferragamo. Observ un mic chioşc de unde poţi să cumperi îngheţată de nucă de cocos proaspătă. Cumpărătorii care se plimbă pe aici se pot adăposti la umbra unor chiparoşi bătrâni, stufoşi şi verzi, ca nişte parasolare înalte.

Hotelul Quisisana se află în vârful stâncilor, între nişte fortăreţe grandioase din stuc. Hotelul arată ca un decor de vis dintr-o comedie extravagantă regizată de Preston Sturges, în care moştenitoarea fugară căzută în dizgraţie e îmbrăcată într-o rochie de seară din pene de păun şi ajunge pe o insulă italienească, în mijlocul unor tineri bogătaşi mondeni. E spectaculos. O privesc pe buni, care face ochii mari la vederea lui. Reacţia ei este nepreţuită pentru mine, dar sigur că aş fi preferat să fie chipul lui Roman cel la care mă uit în clipa asta. Ştie la ce mă gândesc şi-mi strânge mâna.

În hotel, oaspeţii par să se mişte cu încetinitorul pe lângă picturile murale în stil renascentist din holul grandios. Pe podeaua din marmură albă şi neagră cu plăcile aşezate pe diagonală sunt aruncate carpete albe groase. Din colţuri, de pe piedestalurile lor, ne privesc statui ale unor zeiţe romane, iar deasupra canapelelor şi scaunelor albe din mătase fină, acoperite cu damasc auriu, sclipesc candelabre opulente de cristal. Pereţii de sticlă din spatele hotelului dau la iveală o scară largă, care duce spre grădini, cu alei circulare ce şerpuiesc alene printre petice de verde, umbrite de palmieri.

Musafirii din acest Brigadoon[28] italienesc sunt îmbrăcaţi în haine de o simplitate splendidă, mişcându-se cu uşurinţă pe lângă noi în mătăsurile lor albe şi în caşmirul albastru cobalt, completate din plin cu podoabe de aur de la lanţuri şi cercei, la inele şi brăţări. Femeile sunt încărcate de platină şi de diamante, care arată ca stropi strălucitori pe pielea lor bronzată.

Stau lângă recepţie, unde lucrează unii dintre cei mai

[28] Musical (n.tr.)

frumoşi oameni pe care i-am văzut vreodată. Femeile au pometii înalţi şi liniile bărbiei drepte, semănând cu nişte sculpturi în marmură de Giacomo Manzu. Copii ale lui Făt-Frumos, liftierii, subţiri şi înalţi, sunt îmbrăcaţi în fracuri albe cu epoleţi auriţi; vorbesc puţin, dar sunt dornici să-ţi facă pe plac.

Explic situaţia mea. Recepţionerul surâde şi-mi dă o cheie din plastic care seamănă cu un card de credit.

— Domnul Falconi a avut grijă de toate.

Afirmaţia lui îmi aminteşte că, de fapt, chiar a vrut să vină în Capri, că făcuse nişte planuri extraordinare şi aranjase o vacanţă de vis pentru noi doi, de la început până la sfârşit, cu toate că nu se află astăzi aici ca să ne bucurăm împreună din prima zi. Nu e suficient să mă facă să-l iert, dar măcar încep să aştept ziua de miercuri în cu totul alt fel, cu nerăbdare.

Buni mă urmează într-un ascensor minuscul până la ultimul etaj, numit *attico.* Când coborâm din lift, dăm într-un alcov mic, în care se află o canapea pluşată dublă de un albastru pal şi o pictură în ulei, nişte pătrate în culori pastel, în stilul lui Mondrian. Podeaua din lemn străluceşte.

Eu şi buni intrăm într-un apartament uriaş, inundat în lumină şi splendid decorat în tonuri de un albastru liniştitor şi de ivoriu. Ne oprim să ne bucurăm privirea, şi aproape că ne-aşteptăm să-i surprindem pe Cary Grant şi Grace Kelly pe canapeaua de două locuri, ciocnind un pahar de şampanie.

Îmi pun poşeta pe un secretaire din lemn de cireş. Pe suprafaţa de scris din piele neagră incrustată se disting accente de frunze aurii. O sofa albă lungă stil Louis al XIV-lea este ornată cu perne îmbrăcate în mătase albastră.

Bunica fluieră admirativ:

— Uau!

Mă duc în dormitor, unde patul mare este acoperit cu o cuvertură de un alb strălucitor, cu un rând de nasturi bleu pastel pe margini. Lângă dormitor este o baie cu o cadă albă mare şi adâncă şi două chiuvete asortate din

marmură, care stau proptite pe picioare din alamă împletite. Podeaua de gresie are un model în culori bleu ciel cu alb de milioane. În timp ce-mi bucur privirea cu toate detaliile din apartamentul ăsta romantic, unde totul este aranjat pentru un cuplu, îmi surprind chipul în oglindă. Expresia mea zice: „Ce risipă, fără un bărbat!“

Ferestrele din dormitor, care se întind din podea până-n tavan, dau într-un balcon mare, cu o măsuţă albă din fier forjat şi cu două scaune în colţ. Mai e şi un şezlong aşezat cu faţa spre soare. Alături de şezlong e încă un scaun cu o mică sofa asortată.

Mă ţin de balustradă şi mă uit afară, peste grădini, spre o piscină ovală uluitoare, îngropată în pământ precum o agată. În jurul piscinei sunt deschise umbrele vesele, bleumarin cu dungi albe, care seamănă cu nişte spirale din zahăr candel.

Alături de piscină se află restaurantul unde Roman a muncit o vară întreagă. O verandă deschisă duce spre scări şi spre o elegantă sufragerie interioară. Veranda este aranjată pentru cină, cu mesele mici acoperite cu feţe de masă de un alb imaculat. Dincolo de restaurant, în jos, pe stâncile zimţate, se deschide o privelişte spre *faraglione,* un grup de trei formaţiuni stâncoase ce se ridică din mare, şi în interiorul cărora este Grota Albastră.

Vara e aproape, după cum o dovedeşte un mănunchi de lămâi mici şi lucioase care atârnă într-un copăcel de pe terasă, pus într-un vas de pământ. Deşi amator, grădinarul serios din mine controlează pământul negru din vas să vadă dacă planta nu are nevoie de apă. Nu are. Cineva îngrijeşte copăcelul cu multă dragoste. Rup o frunză de pe o creangă şi o frec între degete, ca să simt parfumul dulce al citricelor.

Nelinişstea ultimelor ore se risipeşte în timp ce urmăresc un iaht alb care traversează orizontul, lăsând în urmă o dâră de spumă pe apa albastră.

Briza are, la Capri, parfum de portocală roşie cu miere.

— O, Valentine! Marea! Bunica stă lângă mine pe balcon.

— N-am văzut niciodată aşa ceva, buni. Aşază-te. Mă duc să-ţi aduc ceva de băut. Mă îndrept spre frigiderul din cameră şi iau două sticle de suc de rodii. Găsesc pahare pe o tavă de pe secretaire.

— Ei, nu eşti bucuroasă că te-am convins să vii? Buni îşi pune ochelarii de soare.

— Ba cred că da. Desfac sticla şi tom sucul în pahar. I-l dau lui buni, apoi îmi torn şi mie. Pari uşurată. De fapt, nu erai pregătită să te întorci acasă, nu? De ce? Iau o înghiţitură.

— Ştii de ce, spune încetişor.

— Mama o să se simtă foarte jignită că nu i-ai spus nimic despre Dominic. Poate o suni.

Buni face semn cu mâna.

— A, n-aş putea. Cum să-i explic? E total absurd. Sunt o femeie văduvă, în vârstă de optzeci de ani, cu probleme la genunchi. În zilele bune mă simt de şaptezeci, iar în cele proaste, de nouăzeci şi nouă. Soarbe din pahar. N-am luat în calcul că o să mă îndrăgostesc la vârsta mea.

— Păi, nu ne gândim niciodată, nu? Totul e minunat, până când realmente cedezi chemării. Atunci, peste noapte, devine relaţie, doar compromisuri şi discuţii. Odată ce-l iubeşti şi el te iubeşte, trebuie să-ţi dai seama încotro se îndreaptă şi ce înseamnă, unde veţi locui şi ce veţi face. Zău, dacă simplifici totul, dragostea nu e decât o imensă durere de cap.

Buni râde.

— Doar astăzi gândeşti aşa. Când o să te ia Roman în braţe pe balconul ăsta, o să-l ierţi. Aşa o să faci, dacă semeni cu mine. În familia noastră, aşa suntem făcuţi, să trecem cu vederea lucrurile care ne întristează.

— Buni, ăsta este cel mai nesănătos lucru pe care-l poate face o femeie. N-am de gând să trec cu vederea ceea ce mă face nefericită! Am de gând să-mi caut fericirea. De ce să mă mulţumesc cu mai puţin?

Telefonul din cameră sună. Buni închide ochii şi îşi întoarce faţa spre soare, iar eu mă duc să răspund. Nu intenţionează să se certe cu mine.

— Buni, e *inamorato* al tău. E jos. Ţi-a luat bagajele. E gata să te ducă la vila vărului lui.

Buni se ridică de pe scaun şi îşi netezeşte fusta.

— Vino cu noi. Mă priveşte cu tandreţe.

— Nu.

Buni râde.

— Eşti sigură?

— Dumnezeule, buni, poţi să spui multe despre mine, dar nu că sunt a cincea roată la căruţă.

Bunica îşi ia poşeta şi se îndreaptă spre uşă. O urmez pe coridor şi apăs pe butonul ascensorului. Uşile de alamă se deschid, iar bunica intră în lift.

— Distracţie plăcută, îi spun în timp ce se închid uşile. Ultimul lucru pe care mi-l amintesc este chipul ei strălucitor şi luminos, la gândul reîntâlnirii cu Dominic.

Mă trezesc după ce am aţipit pe balcon. Soarele e jos pe cer. Mă uit la ceas. E patru după-masă. Bravo, am dormit trei ore întregi. Mă ridic şi mă uit spre piscină. Umbrelele bleumarin cu alb sunt încă deschise. Văd o femeie care face un tur de piscină.

Bagajele mele sunt lângă dulapul din dormitor. Scot din maldărul de haine îmbrăcămintea nouă pe care am păstrat-o pentru săptămâna cu Roman. Găsesc sacoşa roşie de la Macy's, pe care mama mi-a strecurat-o în geamantan, o deschid şi dau peste un costum de baie nou. Scot costumul negru din lycra din sacoşă. „Nici gând", spun cu voce tare ţinându-l în sus în faţa mea şi uitându-mă în oglindă.

Mama mi-a cumpărat un costum de baie întreg, negru (până aici, toate bune), cu un decolteu în V adânc, în faţă. Nu e de baie, e ca să atragă privirile. Bretelele late sunt fronsate şi formează un decolteu adânc în V şi în spate. Până aici ar fi bine, dacă n-ar avea un cordon lat din cristale false în partea din faţă, care susţine talia. Pe mijloc este prinsă o cataramă enormă, cu două litere C, ce se întrepătrund. Imitaţie Chanel, când aici lumea poartă numai chestii adevărate. Verific cusăturile de pe marginea cordonului. E prins de material. Chiar dacă aş putea să

dau jos cordonul (şi cum s-o fac, când nu te lasă cu foarfecă de călătorie la controlul de securitate), ar rămâne o gaură căscată în material, exact ceea ce i-ar mai lipsi acestui costum şi aşa plin de găurele.

Îmi trag bretelele costumului pe umeri şi nu-mi vine să cred că *mama* mi-a cumpărat aşa ceva. În „echipamentul“ ăsta vând ceva, dar cel vizat nu e prezent. Sunt Gypsy Rose Lee[29] de pe riviera italiană, îmbrăcată de o mamă hotărâtă, al cărei scop e un inel de logodnă.

Ca să fiu dreaptă cu mama, ăsta a fost probabil singurul dintre costumele de baie care a fermecat-o, fiindcă avea un cordon din cristale false, şi toată lumea ştie că mama nu vede niciodată un cristal Swarovski care să nu-i placă. Şi, de fapt, *este* un costum de baie dintr-o singură piesă, ceea ce poate fi măgulitor, dar e aşa de îndrăzneţ, că are nevoie de o bluză cu guler pe gât pe dedesubt.

Mă privesc în oglinda mare. V-ul din faţă e aşa de adânc, încât expune părţi ale trupului care n-au văzut niciodată în mod direct soarele. Mă răsucesc şi mă uit peste umăr. Spatele arată bine, dar asta are legătură mai mult cu croiala costumului decât cu trupul meu.

Pe costum e o etichetă pe care scrie *slimsuit,* aşa că partea din spate a chestiei ăsteia este dublată, ceea ce înseamnă că-ţi maschează formele mai bine, în genul corsetului[30] sau lenjeriei Spanx[31]. Pozez în John Wayne şi-mi agăţ degetele mari în catarama cordonului, ca şi cum aş indica direcţia de deplasare a vitelor. Cum aş putea să ies aşa din cameră? Arăt ca fata care a fost dată afară din cor, fiindcă era prea dezgolită, în vremurile când fetele arătau *multe.* Cam după zece secunde de dezbateri interne legate de modă, piscina albastră mă cheamă. „La naiba“, îmi spun, „nu mă cunoaşte nimeni aici, şi, cu siguranţă, la Quisisina s-au văzut şi decolteuri mai mari“. Îmi pun pantalonii colanţi şi un bluzon cu glugă peste costum. Îmi

[29] Actriţă de teatru burlesc, cunoscută pentru scenele de striptease (n.red.)

[30] Costum de baie întreg care te face să pari mai slabă (n.tr.)

[31] Lenjerie intimă, care te face să pari mai slabă (n.tr.)

iau ochelarii de soare, cheia şi portofelul şi mă îndrept spre piscină.

Un italian tânăr aleargă spre mine cu un prosop, când mă vede stând pe marginea piscinei.

— *Grazie,* îi spun, dându-i un bacşiş.

Apa are aceeaşi nuanţă de turcoaz ca marea, şi albastrul devine mai intens în contrast cu bordura albă şi cu grupurile statuare albe din celălalt capăt al piscinei, unde apa este mai puţin adâncă. Dincolo de zidurile joase, chelnerii pregătesc mesele pentru cină, deschizând umbrare bleumarin deasupra lor. Mă uit în jur. Nu e nimeni în apă, doar o femeie pe un şezlong, care citeşte cartea *Simple Genius* a lui David Baldacci. Am toată piscina doar pentru mine. Dumnezeiesc.

Deschid fermoarul bluzonului şi îmi scot pantalonii, înaintez până când apa îmi ajunge la gât. Mă bălăcesc prin apă. Ridic picioarele de pe fundul bazinului şi plutesc pe întinderea mătăsoasă. Întind picioarele în faţă până când plutesc pe spate. Închid ochii şi las unduirile blânde ale apei să mă învăluie.

Cerul de amiază târzie e de un albastru pal şi prăfuit, şi briza aduce parfumul piersicilor coapte din livada din apropierea hotelului. După un timp, înot până la statuile reprezentând un grup de lei de la capătul cu apă puţin adâncă al piscinei. Prind stropii de cristal ai apei care mi se scurge printre degete. Soarele apune, iar apa caldă şi briza uşoară mă relaxează. Ce-o să fac la cină? Cum n-am niciun plan, înot.

Înainte şi înapoi, de la capătul cu apă puţin adâncă la cel cu apă adâncă, fac un bazin lent, versiunea Capri, iar piscina îmi aparţine. Ating apa cu mişcări ritmice ale braţelor, dar curând încep să gâfâi. Fac din nou pluta pe spate. Îmi imaginez cum, peste ani, îmi voi aminti de mine în costumul ăsta de baie de prost-gust, singură, într-o staţiune mondenă. Mă gândesc la sfatul bunică-mii să trec cu vederea ceea ce mă face nefericită. E nostim, mai ales că în momentul ăsta ea e într-o vilă cu Dominic, căutându-

şi propria fericire.

Îngrijitorul începe să strângă umbrelele, semn că piscina se închide. Umbrelele seamănă cu nişte broşe albastre lipite de cerul purpuriu. Aşază şezlongurile într-un cerc larg, după care împătureşte un munte de prosoape în spatele unui paravan de ratan.

— Valentina? Cineva îmi strigă numele. Fac o piruetă în apă şi mă uit de unde vine vocea.

— Gianluca? Îmi acopăr ochii de soarele care apune. Gianluca îngenunchează lângă piscină, ţinându-mi prosopul. Doamna cu romanul poliţist şi îngrijitorul au plecat, suntem doar noi, eu şi Gianluca. Ce faci aici?

— Nu puteam să-l las pe tata să conducă singur până la Napoli.

Urc scările şi ies din piscină. Gianluca îmi ţine prosopul, şi aşa cum se întâmplă totul în Italia, se mişcă lent când mi-l dă. Întind mâna şi-l ud pe braţ. Îl şterg, apoi desfac prosopul şi mă înfăşor cu el.

— Coco Chanel? zice arătând spre cordon.

— Chuck Cohen.

— Chuck Cohen? se miră, confuz.

— E contrafăcut.

— *Si*, *si*, râde. Outlet?

— Da, da. Ridic mâna. Mama e regina magazinelor de tip outlet. Poveste lungă.

— *Mi piace.* Original sau nu, îi place costumul.

— Gianluca, nu sunt într-o dispoziţie de flirtat. Te avertizez. Acum sunt ca un peşte balon, atât de tensionată, că dacă mă lovesc de un perete, explodez. Trebuia să fiu cu prietenul meu pe insula asta romantică; sunt însă singură şi nefericită. *Capisco?* Strâng prosopul în jurul meu ca pe un bandaj. Sunt rănita care umblă într-un prosop gravat cu un Q în relief.

— *Capisco.* Ce faci la cină?

— Drept să-ţi spun, intenţionam să comand în cameră şi să mă uit la un film.

— De ce?

— Asta fac când sunt singură.

— Dar nu eşti singură. Sunt eu aici.

Ca majoritatea bărbaţilor de o anumită vârstă, Gianluca arată extrem de bine în soarele care păleşte. Cenuşiul din părul lui devine argintiu, pare mai înalt, şi trăsăturile lui puternice îi umbresc structura osoasă în aşa fel încât dau impresia unei tinereţi invincibile sau a unui bătrân războinic înţelept. La alegere. Îl măsor apreciativ în amurgul străbătut de briză. Ar putea fi şi mai rău în ceea ce priveşte compania pentru cină, şi, în plus, ideea de a mânca singură, fără Roman, în apartamentul din *attico,* îmi dă sentimentul de autopedepsire. Aşa că spun:

— Stai să mă îmbrac.

Îmi verific BlackBerry-ul în timp ce Gianluca mă aşteaptă în lobby. Roman mi-a trimis în total unsprezece mesaje, toate pline de scuze sau de promisiuni că o să facem sex nebun şi că o să gustăm vinurile regionale. Trec cu privirea peste mesaje de parcă aş căuta tăieţeii dintr-un meniu de la un restaurant chinezesc. Am hotărât că, pentru moment, o să rămân supărată pe el, şi cred că am tot dreptul. În loc să-i trimit un răspuns lui Roman, formez numărul mamei.

— Mamă, ce faci?

— Lasă-mă pe mine, ce faci tu?

— Sunt la Capri. Nu trebuie s-o iei pe buni de la aeroport.

— Am auzit. A sunat. Ce drăguţ că are un prieten care să-i arate împrejurimile! Cred că şi-a făcut o mulţime de relaţii minunate în călătoriile ei.

— Te uiţi la Jane Austen?

Întorsăturile de frază ale maică-mii o dau imediat de gol că urmăreşte o chestie englezească.

— *Raţiune şi simţire,* s-a transmis aseară. De unde ştiai? Ascultă, scumpa mea, buni mi-a spus totul despre Roman. Îmi pare tare rău. Ce să zic? Tipul are o carieră care-i ocupă tot timpul. Ăsta e preţul succesului. Trebuie să ai răbdare.

— Încerc. Mamă, dar costumul de baie…?

— O nebunie! zice mama cu glas ascuţit.

— Doar dacă eşti Pussy Galore[32] dintr-un film cu James Bond.

— Ştiu! E aşa de retro şi de şic. Seamănă foarte bine cu cel pe care-l purta Lauren Hutton[33] în *Vogue,* în 1972.

— Da, dar cordonul?

— Îmi place la nebunie cordonul! Cristalele sunt frumoase.

Ştiam că o să ia apărarea făcăturilor ălora.

— Mamă, e prea mult.

— La Capri? Niciodată. Liz Taylor şi Jackie O. și-au petrecut vacanţa acolo. Şi crede-mă, au făcut furori la piscină, aşa că de ce n-ar face şi fata mea?

— Aşa justifici tu achiziţionarea costumului ăsta?

Închid telefonul şi îmi scot halatul. Fac o baie şi folosesc gelul de duş de la Quisisana, cu mult unt de shea, vanilie, piersică şi ceva lemn de pin. Miros atât de bine, că aş putea să mă îndrăgostesc de mine în seara asta.

Aleg o fustă neagră drăguţă şi o bluză albă cu mâneci bufante romantice. Pe undeva prin revistele vechi ale maică-mii era o pagină îndoită cu o poză a Claudiei Cardinale într-o vacanţă la Roma, şi avea o ţinută asemănătoare. Îmi pun nişte sandale argintii, cu închizătoare simplă cu perlă pe gleznă. Îmi dau cu puţin Burberry şi mă îndrept spre ascensor.

Trec prin holul lung până ajung la intrare. Tot felul de cupluri de diferite vârste, îmbrăcate pentru cină, forfotesc prin lobby. Trec pe lângă ei şi ies. Gianluca mă aşteaptă la barul de afară. Îi fac cu mâna. Se ridică în picioare când mă apropii.

— Ţi-am comandat ceva de băut, spune. Paharul meu e pe masă lângă al lui. Îmi trage scaunul. Mă aşez, apoi se aşază şi el. Ridică paharul şi închină spre mine: Îmi pare rău că excursia ta nu a ieşit aşa cum sperai, Valentina.

— Roman vine miercuri.

— *Bene*.

---

[32] Personaj fictiv din seria filmelor cu James Bond (n.red.)

[33] Model american şi actriţă (n.red.)

— Oricum însă, n-o să fiu drăguţă cu el până vineri.

— De ce-l laşi să se poarte aşa cu tine?

— Are o afacere de condus. Uneori, lucrurile nu depind de el. Nu-mi vine să cred că-i iau apărarea lui Roman, dar tonul din vocea lui Gianluca mă determină s-o fac. Nu-l cunoşti. Tot ce ştii e că trebuia să vină la Capri şi că a fost nevoit să anuleze, dar o să vină de îndată ce o să poată. Nu e un capăt de ţară.

— Dar e prima ta călătorie aici.

— Aşa e.

— Ar trebui să vizitezi locurile împreună cu cineva iubit.

— O să văd insula cu cineva iubit, doar că nu azi.

Ne terminăm băuturile şi ne alăturăm hoardelor de turişti de pe străduţa pietruită, care şerpuieşte până în oraş. Ne plimbăm o vreme, apoi Gianluca mă scoate de pe strada principală aglomerată şi intrăm pe o poartă de lemn, pe care o închide în urma noastră.

— Pe aici, spune, conducându-mă printr-o grădină, pe sub un portic, până în spatele unei clădiri. E un mic restaurant săpat chiar în peretele muntelui. Toate locurile sunt ocupate de oameni care arată mai degrabă a localnici, total diferiţi de oaspeţii eleganţi de la Quisisana. Aici nu vezi bijuterii Bulgari, aur napolitan, poşete Prada sau caşmir. Numai bumbac curat şi călcat, cu mici broderii, şi sandale frumoase din piele. Mă potrivesc de minune cu locul acesta. Ăştia sunt oamenii care-mi plac, clasa muncitoare care se relaxează după o zi grea de muncă.

Maître d' îi zâmbeşte lui Gianluca atunci când îl vede. Ne conduce la o masă cu vedere spre faleza de dedesubt. Mesele îmi aduc aminte de Ca' d'Oro prin felul în care sunt aranjate – intim şi cu gust. Să nu uit să-l aduc şi pe Roman aici.

— Cum se numeşte restaurantul ăsta? întreb.

— Il Merlo. Înseamnă „mierlă", răspunde Gianluca.

Ne aşezăm la masa noastră. Chelnerul nu ne aduce meniul, ci doar o sticlă cu vin. Deschide sticla şi toarnă.

— *Per sua moglie, vino bianco o rosso?* întreabă chelnerul.

— *Rosso,* îi spune Gianluca.

— Scuză-mă, dar chelnerul m-a numit cumva adineaori soţia ta?

— *Si.* Surâde larg.

— A, în regulă. Fie tu arăţi tânăr, fie eu arăt bătrână. Care din două?

Gianluca râde.

— Nu e nostim. În familia mea „bătrân“ înseamnă ceva ce trebuie evitat şi negat până la moarte, când oricum nu mai contează.

— De ce?

— Păi, de pildă, fiindcă e deprimant.

— Ce înseamnă asta?

— Deprimant e opusul speranţei. *La speranza. Non la speranza.* Aha, aşa deci… Sunt prea bătrân pentru tine.

— N-am vrut să te jignesc, spun. Dar fiica ta are aproape aceeaşi vârstă ca mine. Mă rog, nu chiar. Aş putea să fiu sora ei.

— Înţeleg.

— Aşa că, vezi, de fapt, vorbeşte mama natură, nu eu. Nu cred că eşti bătrân, deoarece pentru mulţi oameni, la cincizeci şi doi de ani eşti considerat tânăr. Numai că nu e valabil şi pentru o femeie de treizeci şi trei de ani.

Chelnerul ne aduce nişte creveţi minusculi prăjiţi în ulei de măsline şi un coş cu chifle mici. Gianluca scoate crevetele cu pâine. Fac şi eu la fel.

— Câţi ani are Roman? întreabă Gianluca.

— Patruzeci şi unu.

— Deci, ar putea să fie fratele *meu.*

— Teoretic, da. Mai scot nişte creveţi cu o bucăţică de pâine. Cred.

— Dar nu e prea bătrân pentru tine.

— O, Doamne, nu! Nu e.

Gianluca dă încet din cap că a înţeles şi priveşte spre mare. După cocktailul cu nucă de cocos şi rom de la hotel şi vinul pe care-l beau acum, am devenit vorbăreaţă. Ascultă, Gianluca, chiar dacă ai avea treizeci şi cinci de ani, tot n-aş putea niciodată să ies cu tine.

— De ce nu?

— Fiindcă tatăl tău se întâlneşte cu bunica mea. Şi dacă nici asta nu e demn de un episod din emisiunea lui Jerry Springer urmând să fie transmis de TiVo, nu ştiu ce-ar putea fi. Dacă tatăl tău s-ar însura cu bunică-mea, tu ai deveni unchiul meu. Înţelegi acum ce vreau să spun?

Râde.

— Înţeleg.

— Uite ce e, eşti un bărbat frumos. Şi deştept. Şi eşti un fiu bun. Astea sunt calităţi minunate. Mă uit cu atenţie la Gianluca, să-i găsesc şi alte plusuri. N-ai chelit. În America, asta te-ar propulsa în topul căutărilor din matrimoniale.corn. Numai că eu nu mă gândesc la tine în modul *ăsta.*

Gianluca se întinde peste masă şi-mi şterge bărbia cu şerveţelul.

— Aici nu pot să te contrazic, zice.

Mă sprijin de balustrada de pe balconul camerei mele, iar luna plină care se ridică peste *faraglione* aruncă raze argintii pe apa albastră a nopţii. Mă simt sătulă şi fericită după cina delicioasă. Gianluca e foarte simpatic pentru un bărbat mai vârstnic. Îmi place cum au grijă de toate bărbaţii italieni. Gianluca îmi aminteşte de tata şi de bunicul, ba chiar şi de fratele meu, fiindcă toţi sar, de parcă ar fi Crucea Roşie, când e vorba de vreo criză. Din cauza asta sunt aşa de nerăbdătoare cu Roman. Ştiu ce poate, aşa că atunci când nu reuşeşte să repare ceva, presupun că nu vrea.

Aud voci înăbuşite, urmate de râsete în surdină, şi văd doi îndrăgostiţi în grădina de dedesubt, care se întorc la hotel. Îi privesc cum trec printre chiparoşii de pe aleea şerpuitoare, oprindu-se doar ca să se sărute. Dacă nici pe insula Capri nu eşti fericit, mă îndoiesc că există un alt loc pe pământ unde să poţi fi.

Intru în cameră, trag într-o parte draperiile transparente şi las uşile de la terasă deschise. Mă sui în pat şi stau culcată pe spate, sprijinită de perne. Lumina translucidă a

lunii îşi croieşte drum peste patul meu, ca un văl de mireasă.

Ating perna de lângă mine, închipuindu-mi că Roman e acolo. Nu pot să rămân supărată pe el, şi nici nu vreau. Poate că am băut prea mult, şi asta, plus farmecul îmbătător al insulei m-a făcut să-l iert. Poate că vreau mai degrabă o poveste de dragoste, decât sarcasm. Orice ar fi, o să-l sun dimineaţă şi o să-i povestesc despre străduţele pietruite, despre stelele desăvârşite, despre patul ăsta care pare să plutească peste mare atunci când uşile sunt deschise şi despre briza nopţii care pătrunde înăuntru. Gândul că o să-i împărtăşesc toate astea, dar şi altele, lui Roman, mă cufundă într-un somn adânc.

Acasă la Costanzo

Când mă trezesc a doua zi dimineaţă, mă răsucesc în pat şi iau mobilul. Îl deschid şi scriu: „Dragă Roman“.

Sună telefonul hotelului. Mă duc la birou şi ridic receptorul.

— Valentine, eu sunt, spune Roman cu blândeţe.

— Tocmai eram pe cale să-ţi scriu un mesaj, zic.

— Îmi pare aşa de rău, spune.

— Nu-i nimic, iubitule. Am primit toate mesajele tale şi ştiu cât îţi pare de rău. Înţeleg perfect. Când o să vezi camera asta şi priveliştea, nici n-o să-ţi mai aminteşti prin ce-ai trecut ca să ajungi aici.

— Nu, nu, *chiar* îmi pare rău, spune.

Mă aşez pe canapea.

— De ce?

— Nu mai pot să vin deloc.

Nu ştiu ce să spun, aşa că tac.

Continuă:

— Am o problemă cu sponsorii. E grav.

Tot nu spun nimic. Nu pot.

— Valentine?

În cele din urmă, zic:

— Sunt aici. Dar nu sunt. Mintea mi s-a golit.

— Sunt la fel de supărat ca tine din cauza asta, continuă. Vreau să fiu acolo cu tine. Tot mai vreau, zice. Aş vrea…

Ştiu că, într-o bună zi, când o să mă gândesc la trecut, o să-mi amintesc că acesta a fost momentul în care am încetat să mai pretind că am avut vreodată o relaţie adevărată cu Roman. Cine permite astfel de lucruri? Iert şi uit întâlnirile pe care le-a anulat şi ocaziile ratate cu regularitate, cred că asta ţine de eforturile de a face relaţia să meargă. Este starea noastră de *normalitate.* Prima obligaţie a lui Roman este faţă de restaurantul lui.

Ştiam asta când am început să ne întâlnim, şi o ştiu şi acum, când sunt naufragiată pe insula Capri, fără el. Nu sunt surprinsă; sunt resemnată. Dar asta nu înseamnă că sufăr mai puţin.

Mă târăsc înapoi în pat şi-mi trag pătura până sub bărbie. Sunt un fiasco în dragoste. Scuzele lui Roman par reale, le cred absolut de fiecare dată. Scuzele pot fi foarte serioase: ameninţări de iminentă ruină financiară, sau caraghioase – a refulat chiuveta din bucătărie. Nu contează dimensiunea dezastrului, eu primesc şi accept orice-mi trânteşte el. Pretind că fac faţă, dar în sinea mea clocotesc.

Mă simt îngrozitor, aşa că ce rost ar avea să nu mă dau bătută în faţa celei mai rele situaţii? Îmi cercetez inima şi fac o listă cu toate aspectele în care am eşuat. Fac asta în minte. Am aproape treizeci şi patru de ani *(bătrână!),* şi nu am niciun ban pus deoparte *(săracă!),* şi locuiesc cu bunica *(nevoiaşă!).* Port lenjerie Spanx. Vreau un câine, dar n-o să-mi iau unul pentru că ar trebui să-l scot la plimbare, şi în viaţa mea nu există timp ca să plimb un câine! Prietenul meu este un iubit cu jumătate de normă, care petrece mai mult timp muncind decât cu mine, iar eu accept deoarece cred că asta merit. Sunt o iubită groaznică. De fapt, sunt la fel de groaznică într-o relaţie ca şi el. Nici eu nu vreau să-mi sacrific munca pentru el.

Roman Falconi face promisiuni, iar eu îl las să dea înapoi pentru că înţeleg cât este de greu să duci o viaţă creativă, fie că faci pantofi sau tagliatelle pentru oameni flămânzi. Sună telefonul. Respir adânc şi mă ridic în fund în pat înainte de a răspunde. Probabil că lui Roman i-a venit mintea la cap şi s-a răzgândit. O să vină! Ştiu asta! Ridic receptorul. Îmi propun să n-o dau în bară. *„Ai răbdare“,* îmi spun trăgând aer în piept.

— Valentina?

Nu e Roman. E Gianluca.

— Da?

— Vreau să te duc să-l cunoşti pe prietenul meu Costanzo.

Nu răspund.

— Te simţi bine? întreabă Gianluca. I-am spus că-l aştepţi pe prietenul tău să vină, aşa că şi-a făcut timp pentru tine în această după-amiază.

— E foarte bine în după-amiaza asta, spun, şi pun receptorul în furcă, după ce stabilim o oră la care să ne întâlnim.

Scot carnetul din noptieră şi iau lista cu lucrurile pe care voiam să le fac cu Roman la Capri. Uite-o, negru pe alb, asta e lista cu excursii şi plimbări fabuloase şi romantice pe care să le facem, locurile în care să mâncăm, mâncărurile pe care să le gustăm, orele în care este deschisă piscina! Până şi programul *ăla* l-am notat!

Brusc, mă copleşeşte tristeţea gândindu-mă că trebuie să fac toate lucrurile astea singură. Încep să plâng, iar dezamăgirea e atât de mare că abia o pot îndura. În locul ăsta romantic, eu sunt aşa de nefericită. E cel mai rău lucru să fii respins, indiferent dacă ai paisprezece sau patruzeci de ani. E dureros, e umilitor şi e ireversibil. Iau cutia cu şerveţele şi ies pe balcon. Soarele de un portocaliu aprins străluceşte pe un cer albastru intens. În portul de la poalele muntelui se leagănă bărci cu pânzele albite de soare. Le urmăresc multă vreme.

Mă gândesc s-o sun pe bunica, dar nu vreau să-şi strice săptămâna făcându-și griji pentru mine sau mai rău, încercând să mă includă în planurile ei cu Dominic.

Văd o familie, doi copii, mama şi tatăl care se duc spre piscină. Copiii se zbenguie pe aleea care şerpuieşte prin grădină, iar părinţii vin în urma lor. Îi urmăresc şi-i văd când ajung la piscină. Copiii îşi dau jos hainele şi sar în bazin, iar mama alege nişte şezlonguri şi aranjează prosoapele. Soţul o surprinde, luând-o în braţe de la spate. Ea râde şi se întoarce. Se sărută. Ce lipsită de efort pare de aici fericirea. Oamenii, vreau să zic ceilalţi, îşi găsesc fericirea îndrăgostindu-se şi făcându-şi o familie. Mie n-o să mi se întâmple niciodată. Sunt convinsă de asta.

Fac un duş şi mă îmbrac. Pun într-o sacoşă telefonul, portofelul şi carnetul de schiţe. Mă duc spre uşă. Nu mai

pot să stau nicio clipă în camera asta; nu face decât să-mi amintească de cel care nu e aici. Numai gândul mă face să izbucnesc în lacrimi, aşa că bag în sacoşă şi cutia cu batiste de hârtie.

Cum e încă devreme, în lobby e linişte. Mă duc la recepţie. Deschid geanta şi scot portofelul.

— Plecaţi? mă întreabă tânărul.

— Nu, nu. Rămân aici toată săptămâna, aşa cum a fost programat. Aş vrea să ştergeţi numele domnului Falconi de pe nota de plată de la camera mea. Vreau să treceţi camera pe cardul meu de credit, vă rog.

— *Si, si,* spune. Trece cardul de la cameră prin aparat şi citeşte informaţiile. Ia cartea mea de credit şi face modificarea.

— Mulţumesc. A, şi aş mai vrea să fac turul insulei cu barca.

— Sigur că da. Verifică orarul. Peste douăzeci de minute pleacă una de la debarcader.

— Puteţi să-mi chemaţi un taxi?

— Bineînţeles, zice.

Barca nu e, de fapt, barcă, ci un schif cu mai multe rânduri de bănci de lemn vopsite într-un galben strălucitor, pe care se aşază câte patru turişti, inclusiv eu. Suntem cam optsprezece, mai ales japonezi, câţiva greci, încă un cuplu de americani, un ecuadorian şi eu.

Căpitanul e un bătrân lup de mare napolitan cu barbă albă, pălărie de paie şi un megafon răpciugos, care arată ca şi cum şi-ar fi luat porţia de căzături în Marea Tireniană. Barca se depărtează de debarcader, iar motorul puternic o face să spintece suprafaţa apei.

Căpitanul Pio ne spune că o să ne arate minunile naturale ale insulei Capri, timp în care femeia de lângă mine mă împunge cu cotul în faţă când îi face o poză lui Pio cu telefonul mobil. Curând toţi turiştii îl fotografiază pe Pio cu telefoanele. Se opreşte şi zâmbeşte pentru poze. Mă gândesc la Gianluca; mi-a spus că urăşte toată tehnologia asta. În momentul ăsta şi eu o urăsc.

Mi-e dor de vechile aparate de fotografiat voluminoase, pe care le porţi de gât, prinse cu o curea. Cel mai mult îmi lipseşte faptul că erai nevoit să economiseşti filmul pentru momentele cele mai bune, deoarece era prea scump ca să-l iroseşti. Acum, facem poze la orice, inclusiv la indivizi care fac poze. Poate că Gianluca are dreptate, tehnologia nu face viaţa şi arta mai bune, e o nebunie.

Îmi place mult să privesc vapoarele pe râul Hudson, dar este cu totul altceva să fii pe o creastă şi să pluteşti săltând pe valuri. Sunt surprinsă de cât este de dificilă plimbarea, fiindcă de pe doc bărcile par să se mişte lin pe apă. Nu aşa stau lucrurile şi în dragoste? De la distanţă pare atât de simplu şi de lipsit de eforturi, dar când eşti implicat, e cu totul altceva. Simţi fiecare hop şi te întrebi care val o să te ia pe sus, dacă o să supravieţuieşti sau o să te îneci în apele înşelătoare, dacă o să reuşeşti sau dacă o să te scufunzi?

Schiful nostru e greu de manevrat, suntem aruncaţi pe valuri ca o scândură veche. De nicăieri apar valuri mari, care ne aruncă un pic în aer, pentru ca apoi să aterizăm cu o bufnitură din nou în apă. Începem să săltăm iar când sub noi se rostogoleşte un nou val. Mă dor dinţii în gură de cât se izbeşte apa pe lateralele schifului. Simt greutatea fiecărui trup omenesc de pe barcă. Stăm atât de înghesuiţi unul în altul, încât atunci când un afurisit de val se izbeşte de barcă în lateral e ca şi cum ne-ar lovi pe toţi o conductă de plumb.

Pio conduce barca într-un loc cu valuri mai domoale (slavă Domnului!) şi ne arată o formaţiune stâncoasă naturală care seamănă cu o statuie a Sfintei Fecioare, aşa cum s-a arătat ea în peştera de la Lourdes. Pio ne spune că Sfânta Fecioară este un miracol datorat vântului, ploii, rocilor vulcanice şi credinţei. La faza asta chiar şi eu iau telefonul şi fac o poză.

Pio ne scoate cu spatele din ochiul de apă calm şi ne arată formaţiunile de coral indigen pe sub apă, de-a lungul digului. Când valurile se lovesc de stânci, prindem cu privirea frânturi de tentacule lucitoare şi roşii de coral. Mă

apucă plânsul când îmi amintesc de ramura de coral pe care mi-a dat-o Roman când mi-a promis călătoria asta. Asiatica de lângă mine zice:

— Tu bine? Rău de mare?

Scutur din cap că nu, nu am rău de mare, vreau doar să urlu! *Inima* mă doare! Dar nu fac asta, ci zâmbesc şi o aprob cu o mişcare din cap şi privesc marea. Nu e vina *ei* că Roman Falconi nu şi-a făcut apariţia! Străina nu face decât să fie politicoasă, atât, şi nu vrea să vomit pe poşeta ei imitaţie Gucci.

În timp ce Pio conduce barca înapoi pe marea deschisă şi suntem din nou aruncaţi încolo şi-ncoace, văd o mulţime de alte bărci ca a noastră, ticsite de turişti înghesuiţi ca sardelele, care fac turul insulei. După ce ieşim din ochiul liniştit, o altă barcă intră şi ne ia locul.

— Când mergem să vedem Grota Albastră? întreabă soţul american al americancei.

— Curând, curând, zice Pio cu un zâmbet plictisit, care vrea să spună că răspunde la întrebarea asta de mii de ori pe zi.

De undeva de pe apă, auzim sunetul muzicii de acordeon. Toate capetele se întorc spre locul de unde vine melodia veselă. De după stânci, apare în raza noastră vizuală un catamaran zvelt, cu un umbrar negru cu dungi albe. Un bărbat cântă la acordeon, în timp ce femeia care-l însoţeşte, cu faţa umbrită de o pălărie de soare cu boruri largi, stă sprijinită de un vraf de perne, pe puntea acoperită cu un covor. E un tablou romantic, care-i face să le pară rău tuturor celor care stau îngrămădiţi pe bărcuţa asta că n-au închiriat o ambarcaţiune particulară, ca să se lăfăie. Muzica se aude din ce în ce mai tare, pe măsură ce catamaranul se apropie.

— Nu-i minunat? zice americanca. Dragostea la o vârstă înaintată.

Mă uit mai bine la catamaran. Dumnezeule mare! Sub pălăria aia e bunică-mea, odihnindu-se ca o curtezană din tablourile lui Botticelli, doar că ea nu mănâncă struguri; ei îi cântă Dominic serenade. Mi-aş ascunde faţa în mâini, dar

nu am destul loc ca să îndoi coatele.

Căpitanul Pio îl strigă pe cel al catamaranului:

— Giuseppe! Hei, Giuseppe! Comandantul catamaranului îl salută şi el. Dat fiind felul în care se zguduie pe valuri schiful nostru supraîncărcat, mă mir că n-a interpretat salutul lui Pio ca pe un semnal de ajutor. Turiştii de pe barca noastră le fac cu mâna îndrăgostiţilor, după care încep să le facă *ei* poze lor. Ce bizar, să fii în vacanţă şi să le faci poze altora care se distrează. Buni şi Dominic au parte de paparazzi lor. Îmi vine să urlu, şi asta fac.

— Buni? zbier. Bunică-mea se ridică în şezut, îşi împinge pe ceafă pălăria de soare şi îşi îndreaptă privirile peste apă, spre barca noastră.

— Îi cunoşti? întreabă din spatele meu americanca.

Dar cum locul e prea înghesuit ca să mă răsucesc cu faţa spre ea, strig „Da“ şi rămân cu privirile îndreptate înainte.

— Valentine! Buni îmi face semn cu mâna. Îi dă un ghiont lui Dominic, care-mi face semn cu acordeonul.

— Distracţie plăcută! strig când trecem pe lângă ei. Bunica se reaşază pe perne, iar Dominic continuă să cânte la acordeon.

Ei, ce părere aveţi de asta? Bunica mea de optzeci de ani este sedusă pe Marea Tireniană, în timp ce eu sunt înghesuită pe barca asta, în care stăm ca o încărcătură de peşte pentru piaţa locală. Dacă mai era nevoie de încă un motiv ca să bocesc pe insula Capri, tocmai l-am găsit.

— Cum ţi-a plăcut Grota Albastră? mă întreabă Gianluca în timp ce ne îndreptăm spre atelierul lui Costanzo Ruocco.

— N-am putut să intrăm. Fluxul era prea mare.

— Păcat, zice şi zâmbeşte.

— E nostim?

— Nu, nu. Doar tipic.

— Ştiu totul despre cum pun localnicii un anunţ ca să împiedice turiştii să intre.

— Hei, nu ne divulga secretele!

— Prea târziu. Ştiu totul despre voi, italienii, şi despre secretele voastre. Ţineţi cel mai bun ulei de măsline extravirgin aici, în loc să ni-l expediaţi nouă, păstraţi cel mai bun vin, iar acum aflu că e adevărat, închideţi un reper naţional de fiecare dată când aveţi chef să înotaţi fără martori. Drăguţ!

Îl urmez pe Gianluca în jos de-a lungul pieţei pe trotuarul îngust. Încadrată între două ferestre foarte mari, uşa de la intrarea în casa lui Costanzo este deschisă. În ferestre sunt expuse o mulţime de sandale împodobite cu pietre, pentru doamne, şi pantofi bărbăteşti în toate culorile, de la verde lămâie la roz aprins.

Intrăm în atelier, o încăpere mică plină, din podea până-n tavan, cu zeci de pantofi aşezaţi la vedere pe rafturi înclinate din lemn. Culorile pieii variază de la tonuri vii de pământ, până la unele ca drajeurile strălucitoare. Modelul de bază este o sanda fără toc, cu baretă în formă de T. Ceea ce le face speciale sunt podoabele, forme geometrice îndrăzneţe: cerculeţe care se întrepătrund, din piele aurie, romburi din adulare, prinse de mici inele din acvamarin, ciorchini din rubine, sau un triunghi mare din smarald, prins de fâşii subţiri de piele verde.

Costanzo Ruocco pare să aibă în jur de şaptezeci de ani, şi poartă părul alb, pieptănat pe spate. Se sprijină de o mică masă de cizmar din spatele atelierului. Se uită în jos la ceea ce face, concentrându-se asupra a ceea ce are la îndemână. Ţine în mână *il trincetto,* micul cuţit de lucru, cu care ajustează baretele de la o sanda. După care schimbă cuţitul cu *il scalpello,* o unealtă cu vârful ascuţit. Face o gaură mică în talpa sandalei şi trece prin ea o împletitură subţire din piele fină. Apoi ia *il martello* şi fixează bareta la bază. Mâinile i se mişcă rapid, cu dexteritate şi precizie, semne ale unui maestru la lucru.

— Costanzo? îl întrerupe Gianluca cu blândeţe.

Costanzo ridică privirea. Are un zâmbet larg şi cald şi faţa neridată a unei persoane fără regrete.

— Sunt Valentine Roncalli. Îi întind mâna. Pune sandaua jos şi-mi strânge mâna.

— Italiancă? întreabă.

Dau din cap că da.

— Din ambele părţi. Italo-americancă.

Un tânăr cam de vreo treizeci de ani, cu părul negru ondulat, împinge o uşă cu oglindă, care duce spre un loc de depozitare din spatele atelierului lui Costanzo, şi intră în atelier. Pune pe masa de lucru a lui Costanzo o cutie cu cuie, *le semenze.*

Costanzo spune:

— El e fiul meu, Antonio.

— Ciao, Antonio.

Gianluca îmi pune mâna pe umăr.

— Te las cu Costanzo.

— Nu e în siguranţă, glumeşte Costanzo.

Râde din toată inima.

— Azi îi duc pe tata şi pe bunica ta la Anacapri, spune Gianluca ieşind pe uşă. Antonio serveşte un client, iar eu îmi trag un taburet de lucru aproape de Costanzo. Nu pare să se sinchisească. Nu eram deplin pregătită să-mi petrec după-amiaza cu pantofarul ăsta, dar ce altceva am de făcut? Numai gândul la o altă plimbare turistică solitară, ca ieşirea cu barca de azi-dimineaţă, îmi provoacă rău de mare. Aşa că fac ce au făcut toate femeile Roncalli înaintea mea – profit din plin de ocazie.

— De când eşti pantofar? îl întreb pe Costanzo.

— Aveam cinci ani. Am patru fraţi şi trebuia să învăţăm o meserie. Eu sunt a treia generaţie de pantofari din familie.

— Şi eu, îi spun.

Lasă *scalpello* din mână.

— Faci sandale?

— Pantofi de nuntă. În New York City.

— *Brava.* Surâde.

Pe pereţii din spatele spaţiului de lucru al lui Costanzo sunt strânse în dezordine fotografii care alcătuiesc un colaj. Sunt o mulţime de fotografii ale unor oameni pe care nu i-am mai văzut niciodată, înghesuite între unele ale unor simboluri ale Italiei, ca Sophia Loren în vacanţă,

încălţată cu sandale din piele aurie, fără toc, şi Silvio Berlusconi, care poartă mocasini făcuţi de Costanzo, de culoare bleumarin. Arăt spre o poză a lui Clark Gable.

— Actorul meu preferat, îi spun.

— Al meu, nu. Mie îmi place John Wayne.

Râdem.

— Am făcut pantofii lui Clark Gable pentru *It Started in Naples,* spune luând *il martello* ca să bată marginea baretei.

— Cum era?

— Înalt. Simpatic. Foarte simpatic. Ridică din umeri.

— Te deranjează dacă rămân şi mă uit cum lucrezi? Zâmbeşte.

— Poate mă înveţi ceva.

— Nu cred.

— Tu creezi pantofii de nuntă sau produci modelele altora?

— Amândouă. Bunicul meu a creat şase modele de bază, iar acum eu sper să creez unele noi.

— *Va bene,* spune. Ia *il trincetto* şi trece lama cuţitului peste o talpă din piele de viţel, ajustând-o de parcă ar fi curăţat un măr de coajă. O panglică din piele cade pe podea. Îmi dă mie talpa şi-mi arată uneltele de pe măsuţă.

— Arată-mi cum coşi, zice.

Iau talpa, însemnez punctele de jur împrejurul ei, ca să aplic cusăturile cu *la lesina o puntervolo.* Apoi iau *la bucatrice* şi fac o serie de găuri acolo unde am însemnat. Scot din pernuţa de ace (o roşie din catifea, exact ca a lui buni!) un ac gros şi pun un fir rezistent, dar subţire, dintr-un ghem de cânepă. Fac un nod măiestrit la capăt şi-l trec prin gaură, mai întâi la călcâi, merg apoi pe margine, către degete, şi, pe urmă, în jos, pe marginea cealaltă. Procesul îmi ia cam trei minute.

— Rapid. Bine, aprobă Costanzo din cap.

Restul după-amiezii îl petrec alături de Costanzo. Bat cu ciocanul şi cos. Tai şi răzuiesc. Curăţ şi lustruiesc. Fac tot ce-mi cere să fac. Apreciez munca; îmi distrage atenţia de la ce trebuia să fie vacanţa mea.

Pierd noţiunea timpului, până când ridic privirea şi văd albastrul pal al amurgului care învăluie stâncile.

— Vino la cină, mă invită Costanzo. Trebuie să-ţi mulţumesc.

— Nu, eu apreciez că mă laşi să lucrez cu tine. Uite cum îmi poţi mulţumi.

Costanzo mă priveşte şi zâmbeşte.

— Te rog, pot să vin şi mâine? îl întreb.

— Nu. Du-te la plajă. Odihneşte-te. Eşti în vacanţă.

— Nu vreau să mă duc la plajă. Prefer să vin din nou aici şi să lucrez cu tine. Mă mir când mă aud spunând asta, dar, în clipa în care o spun, ştiu că e adevărat.

— Trebuie să te plătesc.

— Nu. Poţi să-mi faci o pereche de sandale.

— *Perfetto!*

— La ce oră deschizi?

— Eu sunt aici la cinci dimineaţa.

— O să fiu aici la cinci. Îmi arunc geanta pe umăr şi ies în *piazza.*

— Valentine! strigă Antonio după mine. Mulţumesc.

— Ei, glumeşti? *Mille grazie.* Tatăl tău e formidabil.

— Nu lasă niciodată pe nimeni să stea cu el. Te place. Lui papa nu-i place de nimeni. E fermecat.

— Am efectul ăsta asupra bărbaţilor. Pe mâine, îi spun. Da, am oarecare efect asupra bărbaţilor, cu excepţia celui care contează, Roman Falconi.

Trec pe lângă turişti care se suie în autocarele lor, vorbind prea tare şi râzând prea mult, şi mă simt mai singură decât m-am simţit vreodată. Poate că, la urma urmelor, am găsit o cale de a transforma dezastrul ăsta în ceva minunat; am petrecut ziua învăţând de la un maestru, şi chiar m-am simţit foarte bine. Şi, dacă instinctele nu mă înşală, sau dacă nu mă înşală în ceea ce priveşte munca măcar, nu dragostea, am sentimentul că tocmai am aflat ce vreau să învăţ de la Costanzo Ruocco.

— Valentine? *Andiamo,* strigă Costanzo la mine din spatele atelierului. Costanzo a fost surprins când a văzut

că am apărut la treabă la ora promisă. Habar nu are că, de fapt, îmi face un serviciu, salvându-mi vacanţa.

Las lucrul şi mă duc după sunetul vocii lui, prin depozitul de marfă, ajungând într-o grădină interioară unde sunt aşezate o măsuţă şi patru scaune. Pe masă e o faţă de masă albă din bumbac, fixată cu un ghiveci cu muşcate roşii şi parfumate, ca să n-o sufle vântul din Capri.

Costanzo îmi face semn cu mâna să mă aşez lângă el. Deschide o cutie obişnuită de tablă şi goleşte conţinutul pe masă. Despătureşte o pâine dintr-o bucată de hârtie cerată. Lângă pâine pune un bol cu smochine proaspete. După care ia o cutie cu ceva ce pare peşte alb acoperit cu măsline negre. Scoate două şervete. De sub masă ia o carafă cu vin de casă. Îmi toarnă întâi mie un pahar, apoi lui.

Taie pâinea, care, de fapt, nu este pâine, ci pizza *alige,* aluat fin umplut cu ceapă tăiată şi anşoa. Taie felii subţiri pizza arătoasă, şi pune două pentru mine într-o farfurie. Iau o muşcătură din crusta crocantă, care deschide drumul pentru porţia de anşoa sărat, îmblânzit de ceapa dulce şi de untul din pliurile aluatului.

— Bun? întreabă.

Scutur cu putere din cap că da.

— De ce ai venit la Capri? mă chestionează.

— Trebuia să fie o vacanţă. Dar prietenul meu a avut probleme la serviciu şi în ultimul moment n-a mai putut să vină.

— A anulat?

— Da.

— Când te duci acasă, o termini cu el, nu?

— Costanzo!

— Păi, îşi iubeşte munca mai mult decât pe tine.

— Nu aşa stau lucrurile.

— Ba cred că da.

— Ştii, de fapt sunt bucuroasă că n-a putut să vină, fiindcă dacă ar fi venit, n-aş mai petrece timpul ăsta cu tine.

Surâde.

— Sunt prea bătrân pentru tine, râde.

— Cam asta pare să fie situaţia cu toţi bărbaţii pe care-i întâlnesc în Italia.

— Dar dacă aş fi tânăr… Dă admirativ din cap.

— Da, da, da, Costanzo. Râdem din toată inima. Pentru prima oară de multe zile mă simt cu adevărat fericită.

Bărbaţii italieni pun pe primul loc femeile. Priorităţile lui Roman sunt mai mult americane decât italieneşti, căci pune restaurantul pe primul plan. Ca să fiu sinceră, nu pot să spun că eu mi-am pus priorităţile în ordine, sau că stăpânesc arta de a trăi. Trăiesc pentru munca mea, nu muncesc ca să trăiesc. Eu şi Roman ne-am pierdut trăsăturile italieneşti. Suntem ca americanii tipici, suprasolicitaţi, spetiţi de muncă şi cu cea mai proastă perspectivă asupra tunelului. Ratăm prezentul pentru un viitor perfect care credem că ne aşteaptă când ajungem la capătul lui. Dar cum o să ajungem acolo dacă acum nu ne construim relaţia?

Brusc mi se pare ridicol modul în care trăiesc în New York City, de pe o zi pe alta. Mi-am ipotecat fericirea pentru o vreme care s-ar putea să nu vină niciodată. Mă gândesc la fratele meu, la imobil, la vitrinele de la Bergdorf şi la investitorii lui Bret. Îmi place la nebunie să fac pantofi. De ce trebuie să fie mai complicat decât atât? Costanzo se duce pe jos la muncă, face pantofi şi se duce acasă. În viaţa lui există un ritm logic. Micul atelier le asigură lui Costanzo şi fiilor săi un trai frumos. Sorb din vin. Are o aromă bogată şi intensă, ca toate culorile, trăirile şi sentimentele de pe insula asta.

Costanzo îmi oferă o ţigară, pe care o refuz. Îşi aprinde el una şi suflă fumul.

— Ce faci iarna, când nu mai sunt turişti? îl întreb.

— Tai piele. Fac tălpile. Mă odihnesc. Îmi umplu orele, spune. Costanzo priveşte departe în zare. Îmi umplu zilele şi aştept.

— Să se întoarcă turiştii? îl întreb.

Nu răspunde. Privirea de pe chipul lui îmi spune că nu e

cazul să mă bag. Stinge ţigara.

— Acum, lucrăm.

Îl urmez pe Costanzo înapoi la atelier. Îşi reia locul în spatele măsuţei de lucru, iar eu mă aşez la masa mea. Costanzo scoate un alt model din coşul lui şi îl studiază. Iau *il trincetto* şi o talpă din grămada pe care a lăsat-o Antonio pentru mine. Urmăresc linia şi răzuiesc marginea exterioară a tălpii, ca pe un măr, aşa cum l-am văzut pe Costanzo făcând în prima zi. Se uită la mine aprobator şi zâmbeşte.

— Du-te şi adu-ţi carnetul de schiţe, îmi comandă Costanzo după-amiază, după ce ne terminăm ceştile cu cappuccino. Vreau să-ţi văd munca.

Mă ridic de la masă şi mă duc în atelier. Scot carnetul de schiţe din geantă.

— Totul în regulă? mă întreabă Antonio.

— Tatăl tău vrea să-mi vadă schiţele. Sunt grozav de speriată. Sunt o artistă autodidactă, şi nu ştiu dacă desenele mele sunt atât de bune pe cât ar putea fi.

Antonio zâmbeşte.

— O să fie cinstit.

„Splendid“, mă gândesc în timp ce trec prin depozit în drum spre verandă.

Costanzo curăţă o smochină, iar eu mă aşez lângă el. Îi povestesc despre concursul pentru vitrinele de la Bergdorf, după care deschid carnetul cu schiţe şi-i arăt pantoful. Îl priveşte. Pe urmă, strânge din ochi şi îl examinează scurt.

— De mare clasă, zice. *Molto bella.*

— Îţi place?

— E împodobit.

— E un lucru bun?

— Asta îmi place. Arată spre căputa pantofului, acolo unde împletitura se uneşte cu bareta. Original.

— Străbunicul meu a numit cele şase modele de bază pentru pantofii de mireasă după personaje de operă. Sunt expresivi. Pot fi şi simpli. Sunt clasici, şi ştim asta sigur,

pentru că o sută de ani mai târziu încă mai confecţionăm modelele lui şi le vindem.

— Ce pantofi faci pentru fetele care au serviciu?

— Nu facem pantofi de toată ziua, îi spun.

— Ar trebui să începeţi, zice.

Nu ăsta e sfatul pe care mă aşteptam să-l primesc de la un meşter italian, dar, cum Costanzo ştie mult mai multe decât mine, îl accept.

— Vorbeşti ca prietenul meu, Bret. Vrea să creez un pantof pentru toate femeile. Mi-a zis că pot să-mi finanţez pantofii pe care-i fac în mod obişnuit cu un pantof menit să fie vândut în cantităţi mari.

— Are dreptate. N-ar trebui să existe vreo diferenţă între a face pantofi pentru o femeie şi a face pantofi pentru mai multe. Toate clientele tale merită ce e mai bun. Aşa că schiţează un pantof care să li se potrivească tuturor.

— Chiar nu ştiu cum.

— Ba sigur că ştii. Ai desenat pantoful ăla pentru vitrină; poţi să desenezi încă un pantof de toată ziua. Îţi dau tema asta. Ia-ţi blocul de desen şi du-te în *piazza.* Schiţează cât de mulţi pantofi poţi.

— Pantofi, pur şi simplu?

— Orice vezi şi-ţi place. Uită-te cum se mişcă femeia în pantofii ei.

— Turistele poartă tenişi.

— Lasă-le pe ele. Uită-te la vânzătoarele din Capri. O să găseşti ce să desenezi. Zâmbeşte. Hai, du-te!

Îmi iau blocul şi creioanele şi mă duc în *piazza.*

Găsesc un loc la umbră, pe zidul de piatră din celălalt capăt, şi mă aşez. Las carnetul de schiţe şi mă uit în jur, aşa cum m-a instruit Costanzo.

Îmi plimb privirea printre pâlcurile de turişti care poartă Reebok, Adidas şi Nike, ca să găsesc localnice, femei care lucrează în magazine, restaurante şi hoteluri. Mă uit în jos la picioarele lor când trec prin mulţime, cu o direcţie precisă în minte. Femeile astea care muncesc poartă pantofi fără toc, practici şi totuşi frumoşi, balerini din piele fină bleumarin sau neagră, pantofi bej cu şireturi cu un

uşor toc stratificat, sandale din piele simplă cu o baretă funcţională în formă de T. Doar o tânără vânzătoare fâşneaţă poartă papuci cool, făcuţi dintr-o piele de viţel de un roz strălucitor. În mod obişnuit, ochiul mi se îndreaptă spre culoare, dar constat că rareori văd câte o femeie purtând nuanţe vii la pantofi. În cea mai mare parte, femeile aleg culori clasice neutre.

După o vreme, îmi trag picioarele şi le vâr sub mine. Încep să desenez. Schiţez un balerin nu foarte decoltat, doar cât să acopere degetele. Îl schiţez de nenumărate ori, până obţin o formă care-mi mulţumeşte ochiul şi care s-ar potrivi cel mai bine pe piciorul unei femei indiferent de mărime, lungime sau lăţime.

În faţa magazinului de bijuterii din colţul pieţei văd o mamă care stă de vorbă cu fiica ei. Mama, de vreo patruzeci de ani, poartă o fustă strâmtă bleumarin şi o bluză albă. În timp ce vorbeşte, pe braţ îi zornăie brăţări late şi strălucitoare de argint. Poartă balerini din piele bleumarin, cu o fundă simplă în faţă. Fiica ei poartă un tricou negru subţire, cu un bolerou scurt din in maro. Jeanşii strâmţi sunt cu talia joasă. Poartă balerini maro tiviţi pe margine cu panglică textilă asortată. Pantofii mamei sunt clasici, şi ea stă dreaptă, cu o uşurinţă care vine din faptul că poartă un pantof confortabil. Pantoful este fin şi moale, dar elastic. În timp ce vorbeşte entuziasmată cu mama, fata saltă pe vârfurile picioarelor. Pantofii i se mulează perfect pe picior, şi, atunci când este pe vârfuri, pielea se arcuieşte odată cu mişcarea ei, într-un arc de cerc plin şi delicat. Pielea nu se încreţeşte şi nu se deformează.

O femeie mai în vârstă, cam ca buni, se îndreaptă spre zid şi se aşază la câţiva metri de mine. E scundă, rotundă şi îndesată, iar părul des şi alb e dat pe spate şi legat cu o bentiţă roşie. E îmbrăcată cu o rochie neagră din bumbac, în A, cu mâneci foarte scurte, care se continuă direct din umeri. Pantofii negri din piele întoarsă, fără şireturi, nu au niciun fel de ornamente. Se sprijină de zid şi desface o pungă maro de hârtie. Bagă mâna, scoate o cireaşă coaptă

şi muşcă din ea. Aruncă sâmburele peste zid, pe stânci în jos. O rază se reflectă în ceva strălucitor de la gulerul ei. O broşă. Mă aplec ca să văd mai bine.

Broşa are forma unei aripi. Este bătută cu mărgele mici de turcoaz şi coral, şi are pe margini ceea ce par să fie mici diamante adevărate. Îmi dau seama că sunt adevărate după felul în care strălucesc. Eu lucrez cu imitaţii de pietre, care au un luciu strălucitor, în timp ce diamantul adevărat absoarbe lumina şi străluceşte dinspre interior.

Prind curaj şi mă apropii de ea, zâmbind.

— E frumoasă broşa dumneavoastră.

— *E di mia mamma.* Surâde şi arată spre magazinul de bijuterii. Magazinul familiei mele.

— A, ce drăguţ!

— Tata a făcut broşa asta pentru mama.

— Seamănă cu o aripă de înger, îi spun. Maică-mea are un ornament de Crăciun, un heruvim cu aripi de mărgele, de care-mi aminteşte broşa în formă de aripă.

— *Si*, *si.* Pe mama o chema Angela.

Femeia îndoaie marginea pungii de hârtie, închizând-o. Se ridică şi pleacă, făcându-mi cu mâna. Deschid caietul de schiţe şi desenez broşa, o aripă de înger plină cu pietre şi mărginită cu diamante. Nu mă grăbesc, desenez formele în tihnă. Încet, încet, încep să mă îndrăgostesc de forma asta. O desenez întruna, până când pagina e plină cu aripi. *Piazza* se goleşte, pe măsură ce turiştii se suie în autobuz, pentru ultima cursă în jos, spre debarcader.

Desenez o ultimă aripă, adaptând rotunjimile la linia şi la vârful ei. Până acum n-am mai văzut o formă ca asta pe un pantof. Scriu:

Pantoful Angel

Închid apoi carnetul şi mă întorc la Costanzo ca să-i arăt schiţa.

Când ajung, Costanzo tocmai închidea atelierul. Se uită la ceas şi scoate un „ţţţ“ dezaprobator, mimând o falsă

nemulţumire din partea pretinsului *padrone.* Glumeşte că am întârziat, chestie care-l face să se simtă bine, iar eu îl las. După care-i arăt tema. Îi dau schiţa. O priveşte şi arată spre ornament.

— Aripi?

— Aripi de înger.

— Îmi place, spune. De ce îngeri?

— Atelierul nostru se numeşte Firma de Pantofi Angelini. Dar inscripţia este foarte veche, şi acolo unde a bătut ploaia, s-a dus vopseaua şi a rămas scris „Pantofi Angel“. Aşa că, atunci când am văzut broşa bătrânei doamne din *piazza,* au început să mi se învârtă rotiţele. Marii designeri au un logo simplu, identificabil imediat. Aşa că m-am gândit, ce-ar fi dacă designul meu ar avea încorporată o aripă de înger?

— Şi când pui pantofii alături, două aripi.

— Simetrie! Şi pot să fac aripile din bijuterii, sau din piele, sau metal. Ba chiar din broderie.

— Din orice, spune Antonio ridicând din umeri.

— Exact. Aşa e, răspund radiind. Mulţumesc că m-ai trimis în *piazza.* N-aş fi văzut broşa niciodată.

— Toate ideile pe care le-am avut vreodată pentru un pantof mi-au venit observând femeile, zice Costanzo. Vezi atelierul meu? Sunt mii de combinaţii care se pot face. Exact ca femeile, nu sunt două la fel. Să nu uiţi asta când desenezi.

Îmi iau geanta şi plec. Când ajung din nou în *piazza,* e complet pustie. Cobor colina spre hotel. Ajung la intrare şi-l văd pe Gianluca afară, citind ziarul la lumina care păleşte.

— Cititul pe întuneric face rău la ochi, îi spun.

Ridică privirea spre mine surâzător, îşi scoate ochelarii de citit şi-i pune în buzunar. Trage scaunul de lângă el. Mă aşez.

— O să lucrezi acolo în fiecare zi? O să-l răsfeţi pe Costanzo.

— Aş vrea să pot sta un an.

— Ai venit aici să te odihneşti.

— Nu vreau să mă odihnesc. Nu ştiu dacă o să mai am vreodată ocazia să vin aici. Sau dacă, atunci când mă întorc, Costanzo o să fie aici.

— O să fie aici. Toţi o să fim aici. Mai puţin Roman al tău.

— Cine ţi-a spus? Mă las pe spate în scaun. Italia începe să semene îngrozitor cu America, unde familia mea înroşeşte firul de telefon ca să transmită informaţiile personale cu viteza sunetului.

— Bunica ta. A sunat-o mama ta.

— Relaţia mea a devenit un scandal internaţional. Mă uit în jur după un chelner. Acum chiar am nevoie să beau ceva.

— E un fraier, spune Gianluca, făcându-i semn unui chelner.

— Eu am voie să fiu supărată pe Roman, dar tu nu ai voie să vorbeşti urât despre el. Încă e prietenul meu. Habar n-are Gianluca, dar uneori vorbeşte ca tata.

— De ce nu?

— Nu mă despart de el. Şi chiar dacă aş face-o, n-ar fi la telefon sau prin nenorocitele alea de mesaje.

— Bine zis! Gianluca îi comandă chelnerului băuturile.

— Şi, apropo, când subliniezi ce proastă am fost, nu faci decât să înrăutăţeşti lucrurile. Să ştii că mai am un pic de mândrie.

— Nu-i nimic în neregulă cu tine, mă asigură Gianluca.

— Zău? Cred că e ceva absolut în neregulă cu o femeie care nu vrea să ceară ce are nevoie, iar când o face, îşi cere scuze.

— E o diferenţă între a încerca să faci o relaţie să meargă şi a ierta lucruri care n-ar trebui iertate, spune Gianluca. Bunica ta vrea să vii şi să stai la noi.

— Mulţumesc, dar îmi place aici la hotel.

— Sunt câteva lucruri pe care aş vrea să ţi le arăt pe insulă, zice.

— Sigur. Sunt gata să fiu de acord cu orice, fiindcă adevărul e că nimic nu mai contează acum, odată ce vacanţa la care am visat s-a dus pe apa sâmbetei. Aş vrea

să-ţi arăt şi eu ceva, spun.

Gianluca ridică dintr-o sprânceană într-un fel care e mai degrabă sexy. N-am de gând să mă gândesc la *asta.*

— Stai liniştit, e o schiţă. Scot carnetul din geantă şi-l deschid la noul meu pantof. Gianluca îşi scoate ochelarii de citit din buzunar şi studiază desenul.

— Minunat, spune. Orsolei i-ar plăcea să-i poarte.

— Splendid. E un pantof pe care bunica l-ar purta, sau pe care mama l-ar cumpăra, sau eu l-aş purta. Scopul meu e să ating un punct slab. Am chiar şi un nume pentru el. Pantoful Angel. Ce părere ai?

— Ai atâtea idei, răspunde.

— Păi, o să am nevoie de ele. Când micul meu vis cu Italia se va sfârşi, mă întorc acasă în zona de război.

— Nu se poate să fie aşa de rău cum spui.

— Ştii, Gianluca, asta e diferenţa dintre voi, italienii nativi, şi cei numiţi italo-americani. Voi duceţi o viaţă echilibrată. Munciţi, mâncaţi, vă odihniţi. Noi nu. Nu putem. Trăim ca şi cum am avea ceva de dovedit. Nu avem niciodată destul timp, mâncăm pe fugă, dormim cât se poate de puţin. Credinţa noastră e că cel care munceşte cel mai mult câştigă.

Sosesc băuturile. Ridicăm paharul unul pentru celălalt şi luăm o înghiţitură.

— Ce te face fericită *pe tine?* întreabă.

Întrebarea mă prinde nepregătită. Roman nu mi-a pus niciodată întrebarea asta. Nu-mi amintesc nici ca Bret să mi-o fi pus. De fapt, nici măcar eu nu-mi pun întrebarea asta. După ce mă gândesc un moment, îi răspund:

— Nu ştiu.

— Nu poţi să fii fericită niciodată dacă nu ştii ce vrei.

— Bine, bine, eşti oracolul din Capri, bărbatul-care-are-răspunsurile la întrebările majore ale vieţii. *Pe tine* ce te face fericit?

— Dragostea unei femei admirabile.

— Bun răspuns. Nu ăsta ar fi fost răspunsul meu cu o săptămână în urmă. Aveam dragostea unui bărbat admirabil, dar nu l-am pus pe el pe primul plan.

— De ce?

— Dacă aş fi făcut-o, poate că acum ar fi aici.

— Dacă ar fi inteligent, te-ar pune el *pe tine* pe primul plan. De ce te învinovăţeşti pe tine pentru manierele îngrozitoare ale tipului?

— Sunt foarte sigură că e şi vina mea aici.

— E ridicol. Dacă ai parte de dragoste, o respecţi. Ai grijă de lucrurile pe care le iubeşti. Nu? Gianluca a ridicat puţin vocea. Îmi amintesc de prima zi în Arezzo, când eu şi buni ne-am dus la tăbăcărie, iar el şi Dominic erau în toiul unei partide de urlete.

— Stai aşa, Gianluca, nu te ambala, ca atunci la tăbăcărie. Asta e o insulă paşnică. Fără ţipete.

Gianluca zâmbeşte.

— Vino să stai la noi!

După o lună în Italia, sunt expertă în ceea ce-i priveşte pe cei din familia Vechiarelli. Pentru Gianluca, familia e totul. Îi place să-i strângă pe toţi la un loc, fie că e în jurul unei mese acasă, sau în maşină, sau la fabrică, şi să-i supravegheze protector pe toţi, ca un păstor. El pregăteşte mâncarea, aduce băuturile, arată drumul; în general, el are grijă de toţi cei din jurul lui. Probabil că nevoia mea de a sta separat i se pare bizară. De ce să nu stau cu ei la vila vărului lor? Ideea că nepoata Teodorei stă într-un hotel, când ar putea fi în camera de alături, în siguranţă, odihnită şi bine hrănită, este o pedeapsă pentru el.

— Nu, mulţumesc. Chiar îmi place camera mea de aici.

— Dar avem o cameră numai pentru tine.

— Dar nu e apartamentul de la *attico.*

— Camera de la vărul nostru e foarte drăguţă.

— Sunt sigură că e. Dar, crede-mă, nu este camera *asta.* Vrei s-o vezi?

— Sigur, zice.

Gianluca mă urmează prin holul de la Quisisana, apoi pe coridor, până la lift. În lift e aglomerat şi înghesuiala ne face să râdem. Gianluca pune mâna pe uşa deschisă, iar când liftul se opreşte şi se deschid uşile la etajul meu, mă ajută să ies. Intră după mine în cameră. Briza răcoroasă a

serii umple încăperea, fluturând uşor draperiile transparente. Camerista a pus orhidee proaspete în vaza din living.

— Trebuie să vezi priveliştea, îi spun. Arăt spre uşile care duc în dormitor şi deschid uşa de la balcon. Vin într-o clipă. Gianluca iese pe balcon, iar eu îmi pun geanta jos şi-mi verific mesajele telefonice: unul de la mama, unul de la Tess, şi trei de la Roman. Mama vrea să-i găsesc o geantă din piele de crocodil. Nu cred că citeşte ziarele; pielea de crocodil e interzisă. Tess mi-a lăsat un mesaj că tata e foarte bine, rugându-mă să aduc brăţări de coral pentru fete.

Ascult mesajele de la Roman, care-mi spune că mă iubeşte şi că ar vrea să fie aici. Trei la rând, cu acelaşi nivel de pasiune imploratoare. Interesant e că atunci când mi-am dat frâu liber supărării, l-am adus pe Roman mai aproape. Poate că de vină e cocktailul, dar îi scriu:

Găsit serviciu în Capri. Îmi place. Posibil să nu mai vin acasă niciodată. S~ar putea să fii obligat să vii aici, în cele din urmă. Cu drag, V.

Mă duc pe balcon după Gianluca.

— Ce părere ai? Arăt spre grădinile de la Quisisana şi spre marea de dedesubt.

— Sonno *belli.*

— Acum înţelegi de ce vreau să rămân?

Când se lasă noaptea peste Capri e ca şi cum un văl albastru s-ar aşterne peste insula strălucitoare. Mă prind cu mâinile de balustradă şi-mi arcuiesc spatele privind în sus, ca să-mi satur ochii de cerul infinit.

Brusc, simt nişte mâini pe talie. Gianluca mă trage lângă el şi mă sărută. Buzele lui dulci şi moi întârzie pe ale mele, iar în mintea mea se derulează, ca pe un telex, diverse informaţii. „Bineînţeles că te *sărută,* ce credeai că o să facă, l-ai invitat în *camera* ta, *noaptea,* i-ai arătat *balconul* romantic, cu un milion de *stele* pe cer, l-ai întrebat ce *crede,* iar gândurile lui s-au îndreptat spre *sex,* şi acum ai

dat de *belea.“* În urechi îmi răsună cuvintele lui Gabriel: „N-ai inel, n-ai nicio treabă“. Sărutul ăsta a fost minunat şi mai vreau. Niciodată n-am sărit în braţele altcuiva dintr-o poveste de amor eşuată, aşa că de ce să încep acum?

Îmi pun braţele în jurul lui, şi mâinile-mi alunecă spre gât. Mă sărută din nou. „Ce fac?“ Capitulez, asta fac. Şi mai am şi iniţiativă, ceea ce-i mai rău. Totul pe insula asta te încurajează să faci dragoste, şi fiecare parfum, textură, şi ton creează fundalul irezistibil pentru un singur lucru. Totul începe în cafenele, la măsuţe intime şi scaune în care genunchii şi coapsele se ating; îmbucăturile dulci de prăjitură cu cocos, după o lungă plimbare în soarele arzător; aroma decadentă de piele din atelierul lui Costanzo; mâncarea proaspătă, smochinele coapte culese direct din copac; minunatul aer sărat de mare şi luna, pe un cer de mătase, ca un graţios bumb perlat ce aşteaptă să fie descheiat. Chiar şi pantofii, mai ales sandalele, subţiratice barete aurii pe piele bronzată, gata pentru a fi desfăcute şi a aluneca din picior, toate spun *sex.*

Italienii duc vieţi senzuale, *toată lumea* ştie asta, *eu* ştiu asta, şi de aceea nu rezist la sărutările astea.

Într-un fel ar fi ca o insultă adusă vieţii înseşi să te împotriveşti la ceva ce pare atât de firesc. Sărutările astea fac în egală măsură parte dintr-o zi de vară italienească, exact ca atunci când rupi o smochină din pom şi o mănânci. Cea mai bună parte din ce a mai rămas din dragoste în lume o găseşti în Italia. Gianluca mă ţine ca pe un premiu, iar atingerea buzelor lui mă învăluie precum valurile calde din piscină. Îmi dau seama că sunt tulburată când Gianluca mă sărută tandru pe gât. Când deschid ochii, nu văd decât stele care străpung albastrul precum nişte cioburi de sticlă.

Apoi îmi amintesc de Roman şi cum ar fi trebuit să fim *noi* pe balconul ăsta, sub stelele *astea,* să ne îndreptăm spre patul *ăla* la lumina lunii *ăsteia,* şi încep să bat în retragere. Dar nu sunt sigură că am puterea să rezist. Sunt fata care capătă mereu şi a doua porţie de cannoli! Nu merit? Nu merită oricine?

— Îmi pare rău, îi spun.

— De ce? răspunde Gianluca blând. După care insistă şi mă sărută din nou. Asta nu-mi stă în fire. Nici măcar nu mă uit la alt bărbat atunci când am o relaţie. Sunt foarte fidelă, de fapt, adesea sunt fidelă când nici n-am convenit aşa ceva cu partenerul. Pot să fiu sinceră după doar o întâlnire. *Atât* sunt de fidelă. Înclinaţia mea firească este devoţiunea demodată. Spontaneitatea şi varietatea nu sunt pentru mine. Judec lucrurile adânc, aşa că n-am fost nevoită niciodată să mă furişez cu regret în trecutul meu. Analizez totul, nestânjenită, liberă! Sunt o femeie care are conştiinţa împăcată. Înainte să mergem mai departe, trebuie să-i spun lui Gianluca faptul că nu sunt genul care face chestii din astea. Îi desprind mâinile şi mă dau un pas înapoi. E chiar mai rău. Îmi place să-i simt mâinile într-ale mele. Atingerea degetelor lui, mâinile puternice şi muncite, de tăbăcar, mă fac să simt uşori fiori pe braţe şi pe spinare, ca picăturile reci de ploaie care-mi ating pielea într-o zi caniculară. Cred că m-a cuprins un soi de malarie.

— Ce fac? Îi dau drumul la mâini şi mă depărtez de el.

— Înţeleg, spune.

— Nu, nu înţelegi. Îmi îngrop faţa în mâini. Nimic nu se compară cu momentul în care te ascunzi de ruşine, numai că aş fi vrut să fi avut o glugă, şi un şal de pashmina, şi o celulă izolată în care să mă târăsc.

Dar înainte să pot explica ce simt, sau să-mi asum vina pentru purtarea mea impulsivă, a dispărut. Aud cum se trânteşte uşa de la camera mea care dă spre holul hotelului. Duc mâna la gură. Sub mână, buzele nu sunt strânse de indignare. Deloc… spre marea mea surprindere… dimpotrivă, zâmbesc.

În timp ce-mi strâng uneltele, în ultima mea zi petrecută la atelierul lui Costanzo, încerc să nu plâng. Nu pot să explic ce-a însemnat tot timpul ăsta pentru mine. Mă simt caraghios că mi-a trecut vreodată prin cap să vin aici ca turistă, să zac pe marginea piscinei şi să dorm toată ziua, când ceea ce am câştigat în schimb nu poate fi cuantificat.

Sub îndrumarea lui Costanzo şi cu încurajarea lui discretă, am devenit artistă.

Sigur că buni m-a învăţat să fac pantofi, dar niciodată nu a fost timp să mă înveţe cum să păşesc în această lume ca artistă. N-a fost niciodată timp să mă încurajeze să o iau pe calea asta, fiindcă bunica mea nu se pricepe la aşa ceva. Cei la care visam eu erau străbunicul şi bunicul meu. Buni este un tehnician, un meseriaş practic. A creat o dată un pantof, dar a făcut-o doar de nevoie. A desenat balerinii şi i-a realizat numai după ce a pierdut client după client în favoarea firmei Capezio. Nu i-a desenat din dorinţa de a crea, ci mai degrabă de nevoie. Avea nevoie să facă bani. Fabricarea pantofilor nu a fost niciodată o formă de auto-exprimare pentru Teodora Angelini, ci mai curând a însemnat mâncare pe masă, haine pentru mama mea şi bani pentru cutia milei de la biserica Our Lady of Pompeii. Nu e nimic rău în asta. Eu vreau să *însemne* mai mult.

New York City reprezintă totul pentru mine, dar acum, în toiul agitaţiei şi al zgomotului, printre obligaţii şi alergături, ştiu că vocea unui artist se poate pierde în eforturile pentru câştigarea existenţei. Înţeleg ispita siguranţei, nevoia de a face bani pentru a plăti facturile şi obligaţiile de pe statul de plată, dar un artist are nevoie de timp ca să mediteze şi să viseze. Timpul, neorganizat şi liber, hrăneşte imaginaţia. Siesta de după-amiază poate părea că e odihnă, dar pentru un artist precum Costanzo, e momentul în care trece în revistă munca de peste zi şi se gândeşte la culori şi la combinaţii noi. Tot Costanzo m-a învăţat că viaţa obişnuită e plină de artă. El m-a învăţat să privesc lucrurile cotidiene şi să văd frumuseţea din ele. Nu sunt o simplă pantofăreasă, creez un pantof anume pentru o clientă care încearcă să spună lumii ceva despre ea însăşi. Datoria mea este să transmit mesajul ăsta, să dau sens lucrurilor comune.

Nu mai văd pescăruşul enervant care caută firimituri. Văd o paletă de alb pur îmbrăcată în pene pline de pete negre îndrăzneţe. Pantofi. Nu văd piatra din zid, acolo unde soarele bate din plin la amiază, văd o anumită nuanţă

de gri, cu o lucire de auriu. Piele. Nu văd o viţă noduroasă pe un gard negru. Văd catifea verde – pădure şi şireturi negre de piele. Cizme. Nu văd un cer albastru cu nori, văd un cupon de mătase brodată. Nu văd un buchet de bujori roz cumpărat de un proaspăt soţ din *piazza,* în drumul către casă, pentru mireasa lui. Văd un pampon din pietre preţioase pe căpută, la un pantof de ocazie. Ornamente.

Iar acum, când privesc o femeie, nu văd modă, nu văd vârstă, nu văd mărime. O văd pe *ea.* O văd pe *clienta mea,* care are nevoie de mine ca să-i ofer exact lucrul acela care spune cine este, aşa cum eu spun cine sunt prin munca mea. Simplu. Dar înţelegerea acestui lucru m-a schimbat. Nu mai sunt femeia care eram când am aterizat la Roma cu o lună în urmă, şi nu voi fi aceeaşi când mă voi întoarce acasă. O să judec noţiunea de *acasă* dintr-o nouă perspectivă. Da, numai că asta mă sperie puţin: dacă m-am schimbat într-atât, încât n-o să mai am aceleaşi ţeluri spre care tindeam când am plecat? Dacă mă întorc acasă şi Roman nu este bărbatul potrivit pentru mine, iar lupta cu Alfred nu merită ca să salvez atelierul şi imobilul? Dacă ochii acestui artist mi-au schimbat chiar sufletul? Dacă n-o să mai vreau ce am visat odată?

Costanzo mi-a spus la masa de prânz, într-o zi, că e văduv, iar ochii i s-au umplut de lacrimi, aşa că n-a mai continuat. Dar nu vreau să plec din Capri fără să aflu despre soţia lui. Pe cât de multe m-a învăţat despre artă, simt că mai sunt multe de aflat despre alte lucruri, despre curaj în viaţă, despre căutarea adevăratei iubiri.

Mă duc lângă Costanzo pe verandă, unde mă aşteaptă cu masa de prânz pregătită, aşa cum face în fiecare zi. Observ mozzarella de bivoliţă şi roşii coapte lucioase tăiate fin. Tocmai stropeşte totul cu ulei de măsline.

— Ultimul nostru prânz.

— Cina cea de Taină, râde.

— Nu vreau să plec de lângă tine.

— Nicio femeie nu vrea să-l părăsească pe Costanzo Ruocco, spune el râzând.

Mă aşez şi-mi pun un şervet în poală. Costanzo îmi

umple farfuria cu fructe din grădina lui. Prin grădină trece o briză blândă care flutură faţa de masă.

— Înainte să plec, aş vrea să-mi povesteşti despre soţia ta.

Costanzo bagă mâna înăuntrul cămăşii şi scoate un lanţ de aur, de care e prinsă o verighetă.

— Cum o chema? întreb domol.

— Rosa, spune. Numele de fată era Rosa da Rosa. Costanzo ridică mâna. Se ridică de pe scaun şi se duce în atelier. Când se întoarce, îmi dă un plic maroniu. Îl deschid. Înăuntru sunt multe fotografii, unele alb-negru, câteva instantanee color, pe fondul de un albastru intens Ektachrome din anii ’60, câteva făcute cu un aparat Kodak Instmatic de prin anii ’70, când s-au născut fiii lor, şi altele cu un aparat Polaroid instant – genul de fotografii pe care le făceam, le developam pe masă şi le lipeam pe pătrate de carton.

Cu grijă, pun fotografiile pe masă. Cea mai mare, o fotografie alb-negru cu Rosa şi Costanzo în ziua nunţii lor, a fost făcută de un profesionist. Ea era o brunetă scundă, cu nişte splendizi ochi căprui depărtaţi. Îmi aminteşte de sora mea, Jaclyn. Rosa purta o mică fantezie în păr, cu un cerc de plasă, şi o rochie din satin alb pe lângă gât, lungă până la glezne, şi strânsă pe talie, largă în jos. În picioarele minuscule avea escarpeni eleganţi din piele de ied. Costanzo stătea în picioare lângă ea, şi o ţinea de talie cu amândouă mâinile.

— M-am însurat cu ea pe 23 septembrie 1963. Cea mai fericită zi din viaţa mea.

— *Bella,* îi spun.

— Eu îi spuneam Bella Rosa. Iar alteori doar Bella. Vocea lui Costanzo se frânge.

— Şi tu eşti foarte chipeş. Fac din mână mişcarea tipică în semn de admiraţie, exact cum face Costanzo. Râde. Îmi amintesc, şi n-o să uit niciodată că, în definitiv, e italian. Egoul masculin vine odată cu certificatul de naştere. Îţi este tare dor de ea.

— Nu pot să vorbesc despre ea, fiindcă în tot

vocabularul din lume nu există cuvinte care să poată descrie ce a însemnat ea pentru mine. Încerc, dar până şi cuvântul *iubire* nu este suficient. Ea era universul meu. De când a murit, niciodată, nici măcar o clipă, n-am încetat s-o iubesc, să mă gândesc la ea. Chiar şi acum, dacă ar putea să intre pe uşa aceea, mi-aş da viaţa doar ca să petrec o clipă cu ea.

Mă întind peste masa de lucru şi-i iau mâna lui Costanzo.

— Toate femeile ar trebui să fie iubite cum ai iubit-o tu pe Rosa.

— Mi-e greu să trăiesc fără ea. Aproape imposibil. Când o să fie timpul, moartea o să fie bine-venită, fiindcă o să mă întâlnesc iar cu ea. Sper doar că o să mai vrea un bătrân ca mine.

— O, sigur o să-l vrea. Se pot spune multe în favoarea unor bărbaţi mai în vârstă. În timpul petrecut la Capri nu am învăţat doar artă.

— A murit în 1987. Nimic nu mai e la fel de atunci. Smochinele nu mai au acelaşi gust, nici vinul sau roşiile. A luat cu ea tot ce-a fost bun. Am învăţat totul despre viaţă de la ea. Despre dragoste, desigur. Costanzo se ridică şi mă priveşte. Aşteaptă. Am ceva pentru tine, spune şi se întoarce în atelier.

Am petrecut o săptămână în casa lui Costanzo, învăţând lucruri pe care aveam nevoie să le ştiu. Am învăţat despre *gropponi,* cea mai bună piele de vită pentru făcut tălpi; despre *capretto,* cea mai fină piele de miel, minunată pentru barete; şi despre *vitello,* o piele mai tare care poate fi folosită pentru tot pantoful. Şi am mai aflat că lumea din afara acestei insule nesocoteşte meşteşugul care s-a născut aici, punând mâna pe tehnicile şi modelele lui Costanzo fără permisiunea lui, doar ca să producă modelul în serie, pentru turiştii din staţiune.

Americani vicleni cu spirit antreprenorial vin, cumpără sandalele lui Costanzo, le duc acasă, le copiază şi fură designul, pur şi simplu, ba chiar au tupeul să meargă la aceiaşi furnizori ca şi Costanzo, încercând să cumpere

elementele pe care le foloseşte el, ca să realizeze sandale identice cu cele făcute de el. Furnizorii, care-i recunosc pe hoţi, refuză să le vândă parveniţilor furnituri. Loialitatea continuă să fie trăsătura caracteristică a italienilor.

Costanzo m-a învăţat şi chestii mărunte, mi-a dat sfaturi care constituie modalităţi curente de lucru şi care, în cele din urmă, devin tehnica unui artist. Acum, când dau formă unei tălpi, iau cuţitul şi curăţ marginea cum cureţi coaja de pe un măr, până când se potriveşte exact la mărimea piciorului clientei. Costanzo m-a învăţat să fac cusături netede în interiorul pantofului, ceea ce-l face mai confortabil pentru clientă. M-a învăţat să mă las în voia culorii, să nu mă tem niciodată de ea. Dacă prim-ministrul Italiei poate să poarte mocasini din piele de culoarea pepenelui, atunci oricine poate s-o facă.

Am aflat totodată şi singură diverse lucruri. Am aflat că turiştii din Capri sunt foarte gălăgioşi pentru că sunt atât de fermecaţi de peisaj, încât ridică vocea de entuziasm. Am aflat că tot călătoria este cea mai bună cale de a-ţi reorganiza viaţa, de a-ţi schimba punctul de vedere, de a te lăsa cuprins de inspiraţie, dar că trebuie să fii perfect treaz şi dornic de schimbare, altminteri e timp pierdut. Şi am mai aflat că bunica nu are nevoie ca eu să am grijă de ea, sau să-mi fac griji pentru ea; este independentă. Se descurcă perfect singură.

Costanzo se întoarce la masa de lucru aducând o cutie de pantofi.

— Costanzo, n-o să-ţi pot mulţumi niciodată destul pentru săptămâna asta.

— Eşti o pantofăreasă pricepută. Dă din cap încet. La fel ca mine, când eram tânăr.

— Asta înseamnă totul pentru mine. Asta e tot ce vreau.

— Să munceşti cu seriozitate, şi când vei fi bătrână ca mine o să vezi cum e o viaţă întreagă petrecută făcând ceva frumos pentru altcineva. De fapt, asta dăm noi lumii. Ei, dar am un cadou pentru tine, spune.

— Nu e nevoie să faci asta.

Costanzo îmi dă cutia de pantofi. Înainte să ridic

capacul, îmi amintesc de promisiunea făcută în prima zi de muncă.

— Mi-ai făcut sandale!

— Nu pentru tine. Picioarele tale sunt prea mari pentru pantofii ăştia.

Îi arunc o privire lui Costanzo.

— *Mille grazie,* spun cu un ton care-l face să râdă.

Deschid cutia şi mă uit înăuntru. Dau deoparte căptuşeala din fetru. Respir adânc şi scot pantoful, o revelaţie ca model, formă şi detalii.

Costanzo mi-a realizat designul pentru competiţia de la Bergdorf. Îl pun în palmă, ca pe o coroană, şi-l studiez.

Schiţa mea a prins viaţă, partea de sus din piele de viţel, ornamentele, împletituri alb cu auriu; tocul stratificat elegant, parcă sculptat; căputa din piele gofrată, toate detaliile sunt prezente, realizate la scară şi în tonurile desenate şi măsurate de mine în caietul de schiţe. Materialele sunt de lux, execuţia, măiestrită, fiecare cusătură atât de fină, că este practic invizibilă. În general, efectul pe care-l creează pantoful este de opulenţă austeră, iar realizarea detaliilor este impecabilă. Pantoful spune: mireasă *nouă,* viaţă *nouă,* paşi *noi* care s-o ducă acolo! Măsura treizeci şi şase. Măsura modelului! Pantoful care a trăit atâta timp în imaginaţia mea este acum în mâna mea, o creaţie unică formidabilă, care aminteşte de tinereţea bunicii mele şi totuşi aparţine total momentului.

Mi se umplu ochii de lacrimi.

— Nu ştiu ce să spun.

— E designul tău, spune. Eu am fost doar meşteşugarul.

— Dar măiestria ta i-a dat viaţă.

— Asta ar fi imposibil fără viziune, răspunde. După care ridică pantoful cam la treizeci de centimetri deasupra mesei şi-i dă drumul. Pantoful aterizează într-un echilibru perfect şi se leagănă într-o parte şi în cealaltă până se opreşte. Ştiai testul ăsta?

Dau din cap că nu.

— Când faci un pantof cu toc, încearcă-l. Dacă se balansează egal şi se opreşte aşa ca ăsta – dă drumul şi

celuilalt pantof pe masă; se leagănă şi se opreşte în acelaşi mod ca primul pantof – ai făcut pantoful corect. Dacă se răstoarnă, trebuie să refaci pantoful ca să realizezi echilibrul potrivit.

— Aşa o să fac, îi promit. Costanzo, noi la Angelini punem nume pantofilor. Adevărul e că eu nu sunt o cunoscătoare într-ale operei. Dar sunt o femeie căreia îi place o poveste bună. Aşa că, dacă nu te superi, aş vrea să numesc acest pantof Bella Rosa, în onoarea soţiei tale. Numai dacă nu te deranjează.

Lui Costanzo îi dau lacrimile; acoperă albastrul întocmai ca ceaţa de pe mare la căderea nopţii. Face semn cu capul că pot să numesc pantoful după soţia lui. Am permisiunea lui. E aşa de simplu. Dragostea adevărată e fără toane. E rezistentă. E durabilă. Pe vecie. Lumea asta e locul în care s-a petrecut iubirea dintre Costanzo şi Rosa, dar eternitatea este unde ea trăieşte. Dragostea rămâne atâta vreme cât cineva îşi aminteşte de ea. Le cunosc povestea, şi acum am s-o spun. O să mă gândesc la Costanzo şi la Rosa de fiecare dată când o să desenez, sau o să tai un model, sau o să fac o cusătură. Mi-a schimbat punctul de vedere, aşa că n-o să-l uit niciodată. N-aş putea.

Ţin pantofii în mână şi îmi aduc aminte de povestea cu cizmarul şi spiriduşii. Cizmarul şi soţia lui erau aşa de săraci, aşa de bătuţi de soartă, că au lăsat ultima bucăţică de piele pe masa de lucru şi, obosiţi, s-au dus la culcare. În dimineaţa următoare, au găsit o pereche de pantofi perfecţi, confecţionaţi din pielea lăsată. Au pus pantofii în vitrină, şi un client i-a cumpărat imediat. Cu banii, cizmarul şi soţia lui au cumpărat mai multă piele, şi noapte de noapte lăsau afară proviziile. Şi, în fiecare dimineaţă, găseau noi pantofi, făcuţi de spiriduşi, tot mai minunaţi. Morala poveştii este că atunci când te simţi cu totul învins, va veni cineva şi te va ajuta, ba poate chiar te va salva. Asta a făcut Costanzo pentru mine. Iar mâine eu trebuie să mă întorc acasă şi să fac acelaşi lucru pentru Firma de Pantofi Angelini – în calitate de artist.

Soarele de culoarea caisei coapte arde sus pe cer,

deasupra piscinei de la hotelul Quisisana, în ultima mea zi la Capri. Veranda şi grădina sunt pline de oaspeţi care stau la soare şi înoată. Ies din apă şi mă aşez pe un şezlong, lăsând soarele să-mi încălzească oasele. Nu e un mod urât de a împlini treizeci şi patru de ani. Nu e ce aveam în plan, dar sunt într-o dispoziţie în care vreau să mă las cuprinsă de orice îmi dă viaţa. De exemplu, în loc să mă împotrivesc costumului pe care mi l-a trimis mama, i-am adăugat accesorii. Mi-am cumpărat o pereche de cercei enormi din argint, bătuţi cu safire mici albe, pe care să-i port cu costumul. Acum, ansamblul arată ca şi cum ar face parte dintr-un întreg. Un întreg strident, strălucitor.

— La mulţi ani! spune Gianluca aşezându-se pe şezlongul de alături.

Mă ridic în fund.

— Ţi-a spus bunica.

— Nu, nu, m-am uitat în paşaportul tău când ne-am oprit la controlul de securitate de la fabrica de mătase.

— De ce-ai făcut asta?

— Mă întrebam câţi ani ai. Am fost bucuros să aflu că ai treizeci şi trei.

— Şi eu. A fost nevoie să împlinesc treizeci şi patru ca să apreciez treizeci şi trei, nu ştiu dacă înţelegi ce vreau să spun.

— Înţeleg. Mă priveşte într-un fel care-mi spune că s-a gândit la sărutările de pe balcon la fel de mult ca mine. Plăcerea şi ruşinea amintirii mă fac să roşesc. O să creadă că e de la soare.

— Ce planuri ai azi? întreabă.

— Păi, cam ce vezi.

— Aş vrea să sărbătoresc cu tine ziua ta, zice.

Mă las pe spate în şezlong şi-mi trag pălăria pe ochi.

— Am sărbătorit destul cu tine.

— Nu ţi-a plăcut?

Împing borul pălăriei ca să pot vedea.

— A, ba da, mi-a plăcut. Dar n-ar fi trebuit s-o fac. Am ajuns la treizeci şi ceva de ani fără să-mi înşel vreodată prietenul. După care mi-ai înfrânt tu această trăsătură de

caracter.

— Cum poţi să-ţi faci probleme pentru câteva sărutări, când el nu s-a ţinut de cuvânt şi n-a venit?

O americancă de pe şezlongul de alături, bronzată artificial, care poartă un costum de baie imprimat cu orhidee, lasă romanul de Jackie Collins din mână şi începe să tragă cu urechea la discuţia noastră.

— Ştiu că voi, italienii, aţi inventat *vendetta,* dar nu cred în ea. Nu vreau să-i fac rău lui Roman numai pentru că m-a dezamăgit. Te-am sărutat fiindcă am vrut s-o fac… iar acum… spun suficient de tare ca să audă şi doamna, va trebui să te ucid.

Gianluca râde.

Mă aplec spre doamna cea băgăreaţă.

— Sunt genul care preia iniţiativa, îi spun.

— Să mergem, zice Gianluca.

Nu sunt uşor de impresionat, aşa că atunci când Gianluca mă zoreşte şi ne suim într-un taxi în *piazza,* ca să coborâm la debarcader, sunt aproape convinsă că ne ducem undeva cu barca. Atunci când am făcut turul insulei, nu am luat aminte la politica debarcaderului. Tot ce am observat au fost şirurile de turişti care-şi aşteptau rândul ca să se suie pe schifuri şi să guste experienţa minunilor naturale de pe Capri. De data asta, trecem de hoarde şi îl urmez pe Gianluca pe debarcader, până la capăt, acolo unde îşi ţin bărcile pescarii locali şi familiile lor. Ne suim într-o mică barcă albă cu motor, cu interiorul din piele roşie.

— Este exact combinaţia de culori a Mustangului din 1965 al tatălui meu, îi spun lui Gianluca. Încă mai are maşina.

— Asta aparţine familiei vărului meu.

— Vrei să spui că nu era nevoie să mă înghesui cu turiştii ca să văd punctele de interes? Că aş fi putut fi la bordul chestiei ăsteia mici?

Gianluca porneşte motorul bărcii şi o scoate în largul mării, trecând pe lângă turişti. Oricât de repede ar conduce pe uscat, pe mare merge de două ori mai repede.

Îndreaptă barca spre ape calme. Săltăm pe valuri cu uşurinţă. „Aşa trebuie să se desfăşoare lucrurile“, mă gândesc în timp ce tăiem valurile turcoaz, stropiţi de o brumă de apă sărată care ne răcoreşte în soarele arzător. Gianluca manevrează cu îndemânare barca, dar nu-mi dezlipesc privirea de la apă şi de la el. Sunt multe de admirat la Gianluca Vechiarelli, dar ultimul lucru care-mi trebuie este încă un bărbat italian în viaţa mea.

Înconjurăm insula cu viteză până când vedem hotelul Quisisana din spate. Intrarea în Grota Albastră este deschisă. Mulţumit că nu este nimeni înăuntru, Gianluca aduce barca încet spre intrare. Se suie pe o rocă şi scoate semnul pe care scrie NON ENTRARE IL GROTTO. Agaţă semnul de un cui vechi deasupra intrării în peşteră, după care trage o bărcuţă cu vâsle dintr-o firidă din stâncă. Lasă bărcuţa cu vâsle pe apă şi îmi întinde mâna.

— Cred că glumeşti. Arăt spre semn. Vrei să spui că e adevărat?

Mă las în braţele lui, el mă ridică şi-mi dă drumul în barcă.

— Stai aplecată, mă instruieşte Gianluca. Îmi aplec capul când intrăm în peşteră. La început, tot ce văd este o cavernă cenuşie, intrarea din piatră, după care, pe măsură ce Gianluca vâsleşte, înaintăm în albastru.

Când eram copil, eram obsedată de ouăle decorative din zahăr, foarte elaborate, din acelea a căror coajă era făcută din zahăr alb, şi care erau decorate cu cremă colorată. La un capăt al oului era o ferestruică, şi când îl ridicai şi te uitai înăuntru, era descrisă o scenă. Cu un ochi examinam un câmp din cremă verde în spirale, o prinţesă în miniatură într-o fustiţă de tul, şezând pe o ciupercă minusculă stropită cu zahăr, o broscuţă verde din zahăr odihnindu-se la picioarele ei, şi jeleuri de un albastru strălucitor, aşezate de jur împrejur, ca pietrele într-o grădină. Mă uitam în interiorul oului ore întregi, închipuindu-mi cum ar fi să fiu înăuntru. Este acelaşi sentiment pe care-l am în peştera albastră.

Este un tărâm vrăjit, cu pietre cenuşii şi alunecoase,

pereţi măcinaţi de apa mării, care te duc la un lac liniştit ca un safir albastru. Printre stâncile de deasupra noastră se strecoară lumina, care dă naştere unor pâlnii argintii pe suprafaţa apei. La capătul acestui mic golfuleţ, şi mai adânc în peşteră, se găseşte un tunel care duce dincolo de lacul ăsta, iar prin el văd mai multă lumină pătrunzând printre stânci şi reflectându-se în apă, ceea ce creează impresia de adâncime şi face albastrul mai intens.

— Poţi să înoţi, spune.

— Zău?

Gianluca zâmbeşte. Îmi scot rochia de plajă şi alunec în apă. E rece, dar nu mă deranjează. Înot până unde pătrunde lumina prin *faraglione.* Duc mâna în dreptul razei argintii care-mi face pielea să strălucească. Înot pe marginea lacului. Ating coralul care creşte pe pereţii peşterii. Ramurile roşii ceroase sunt bine prinse de pereţi, ca nişte poteci încântătoare care duc şi mai adânc în apă. Îmi închipui cât de profund poate să ajungă coralul, cu rădăcinile prinse de fundul mării, într-un loc magic unde se nasc culorile. Îl aud pe Gianluca intrând în apă. Înoată spre mine.

— Acum înţeleg ce e cu semnul, îi spun. De ce-ai vrut să se bucure şi altcineva de priveliştea asta?

— Tuturor le e menit locul acesta.

— Ştii bine ce vreau să zic.

— Ştiu, spune. E aşa cum ai visat să fie?

— Da.

— Sunt aşa de puţine lucruri în viaţă care coincid cu un vis.

— Nu-i aşa?

— Vino după mine, zice. Înot cu Gianluca prin tunel şi mai adânc în grotă, spre un alt golfuleţ, plin de lumină. Când ridic privirea, e ca şi cum plafonul muntelui de piatră a dispărut, dezvăluind locul unde vine luna, după ce pleacă soarele.

— Ar trebui să mergem, spune Gianluca.

Înot până la barcă şi mă întind spre el. Mă trage în barcă. Îmi dă un prosop.

— Frumoşi cercei, spune.

— Se potrivesc cu costumul.

— Asta văd. Zâmbeşte.

— Ştii, uneori n-are rost să te împotriveşti inevitabilului, îi răspund. Bineînţeles că vorbesc despre cercei, nu despre relaţiile de pe insula italiană.

După ce duce barca înapoi în ascunzătoare şi pune la loc semnul pe stâncă, Gianluca mă ajută să mă sui în barca cu motor. Trecem cu viteză pe lângă plajele din Capri, ocolim capătul îndepărtat al insulei, unde, de pe mal, se văd vilele de la Anacapri. *Pallazo*-uri impresionante, construite pe panta muntelui în terase, cu verande răcoroase, arată cum trăiesc bogaţii, cu mult mai bine decât noi, restul.

— Ar trebui să existe şi în America o astfel de privelişte, îi spun lui Gianluca.

— De ce? întreabă.

— Pentru că am aprecia-o.

Gianluca dă din cap când aude cuvântul „am“. Dincolo de purtarea mea nepotrivită, şi mai presus de ea, a fost un prieten bun în călătoria asta. Avem multe în comun. Pare un lucru minor să ai aceleaşi pasiuni şi probleme familiale, ca în cazul meu şi al lui Gianluca, dar a fost plăcut să vorbesc cu cineva care înţelege ce mi se întâmplă. Într-o oarecare măsură, şi cu Roman e la fel, dar adevărul este că el îşi petrece zilele şi nopţile într-un mod complet diferit faţă de mine şi de Gianluca. Am apreciat punctul de vedere al lui Gianluca despre lume. Presupun că un tăbăcar şi o pantofăreasă se potrivesc, ne bazăm unul pe celălalt să sprijinim meşteşugul, măcar în atelier.

Gianluca opreşte barca într-un ochi de apă liniştit. Scoate un coş de picnic plin cu mâncărurile care-mi plac cel mai mult: pâine proaspătă şi crocantă, ulei de măsline cremos, de un verde deschis, brânză, roşii, atât de coapte că soarele le-a caramelizat coaja, şi vin de casă cu gust robust de stejar, cireşe şi struguri dulci. Stăm la soare şi mâncăm.

Încerc să-l fac să râdă, ceea ce e uşor. Gianluca are simţul umorului, nu că e el nostim, dar îl apreciază la alţii.

Joc rolul unei turiste americane mortale care a încercat să-l convingă pe Costanzo să lase din preţ, până când acesta i-a spus femeii: „Eşti îngrozitoare. Ieşi de-aici“. Tipa a plecat furioasă. Lui Gianluca îi place povestea.

Stăm în soarele de sfârşit de amiază până când briza devine răcoroasă.

— E timpul să ne întoarcem, spune.

Gianluca accelerează motorul bărcii şi mă invită să ţin volanul. Nu am mai condus niciodată o barcă, dar îmi place să cred că sunt deschisă la experienţe noi, aşa că iau volanul bărcii cu încredere şi cu un pic de tupeu. Ai zice că, după ce am condus o maşină cu schimbător de viteze manual de la Roma la Napoli, să conduc bărcuţa asta o să fie uşor. Dar sunt uimită de câtă forţă brută e nevoie ca să învârţi de volan. După câteva momente, încep să mă simt în elementul meu pe apă, mă prind bine de volan şi mă folosesc de tot corpul ca să manevrez barca.

Când ne apropiem de debarcader, încetinesc şi-i dau volanul lui Gianluca. Pe când slăbesc strânsoarea şi îi dau drumul din mână, sunt gata să cad, dar el mă prinde cu o mână, iar cu cealaltă ia volanul.

Ajungem la debarcader şi aruncă o frânghie unui băiat de la docuri, care o înfăşoară în jurul unui pilon, fixând barca. Coboară întâi Gianluca, apoi mă ridică şi pe mine. Mergem la staţia de taxiuri şi ne suim într-o maşină. Nu vorbim, iar şoferul conduce cu viteză pe drumul întortocheat şi cu multe curbe care ne duce spre *piazza,* şi înapoi, la Quisisana.

Avem în faţă o noapte lungă, şi mă întreb cum o să se termine drumul ăsta. Odată, la atelier, June mi-a povestit despre un bărbat însurat cu care avea o relaţie, şi mi-a spus că, odată ce l-a sărutat, era deja vinovată, aşa că de ce să nu meargă până la capăt? Mă uit la Gianluca, dar el are privirea îndreptată spre colinele din Capri şi spre marea albastră de dedesubt. Chipul lui exprimă o mare mulţumire. Când ajungem în vârf, Gianluca se dă şi el jos din taxi.

— Te las acum, spune luându-mi mâna.

— E atât de devreme. Se simte dezamăgirea în vocea mea. *Sunt*.

— Ştiu. Dar ar trebui ca ultima seară să fie doar a ta. La mulţi ani! Zâmbeşte şi se apleacă. Apoi mă sărută pe obraz. Probabil că par derutată, pentru că ridică din sprâncene, cu o privire care spune: „Nu mai facem ce-am făcut“. Îmi pune în mână un pacheţel legat cu rafie. Îmi înalţ privirea ca să-i mulţumesc, dar deja dispăruse.

Mă întorc la hotel singură. La Quisisana mă opresc în lobby şi arunc o privire în jur, imaginându-mi ce mult o să-mi lipsească intrarea maiestuoasă după ce o să plec. Mă hotărăsc să refac intrarea sărăcăcioasă din Perry Street de îndată ce ajungem acasă. E nevoie de o nouă zugrăveală, de lumini noi şi de un covor. Am mai învăţat un lucru în Italia – intrarea contează.

Când cobor din lift în *attico,* mă uit la tabloul de deasupra micii canapele pentru ultima oară. În fiecare zi când am venit sau am plecat de la hotel, am aşteptat ascensorul aici şi am privit tabloul ăsta. Zile întregi a fost un mister pentru mine. Acum înţeleg ce reprezintă toate pătratele acelea *à la* Mondriani – sunt ferestre, sute de ferestre. Pentru mine, călătoria asta a însemnat să privesc prin ele, şi cu siguranţă asta am făcut. Mă aşez pe canapeaua mică de sub tabloul pe care am ajuns să-l iubesc, şi deschid pacheţelul de la Gianluca.

Îmi tremură mâna puţin când desfac panglica şi despachetez hârtia. Deschid capacul cutiei şi scot o unealtă de cizmar, un ciocan nou, *il trincetto.* Gianluca a gravat iniţialele mele pe mâner.

Deschid uşa camerei şi pe măsuţa de cafea văd un vas mare foarte vechi, plin ochi cu trandafiri sângerii şi cu ramuri de lămâi încărcate de fructe galbene, micuţe. Aerul este plin de mirosul dulce de trandafiri, de lămâi numai bune pentru tarte şi de pământ gras. Închid ochii şi inspir adânc.

Apoi iau cartea de vizită de pe masă. „Acel Gianluca“, mă gândesc în timp ce o deschid. De-asta a plecat în mare grabă. A vrut să mă surprindă cu florile. Deschid plicul şi

scot o singură carte de vizită.

La mulţi ani, iubita mea, te iubesc. Întoarce-te acasă la mine. Roman.

Dintre toate lecţiile importante pe care le-am învăţat în Italia, cea mai însemnată este: să călătoreşti fără bagaje multe. După ce am împins muntele de bagaje prin trei regiuni rurale ale Italiei, am devenit minimalistă. Sunt pe cale să devin călugăriţă şi să resping toate bunurile lumeşti. Totuşi, buni nu e aşa. Se încăpăţânează cu geamantanele, le umple cu grijă şi ştie ce conţine fiecare pungă şi fiecare pachet. Bătrânii au nevoie de diverse chestii. Îi fac să se simtă în siguranţă, sau cel puţin aşa spune buni.

Buni se ţine de mânerul căruţului de bagaje, iar eu trec genţile prin vamă, la aeroportul John F. Kennedy. Ne-am întors în Statele Unite, ceea ce înseamnă că trebuie să-mi reiau viaţa reală şi să-mi asum responsabilităţile. Încep prin a-mi promite să mă ocup de sănătatea şi bunăstarea generală a bunicii. O să telefonez şi o să-i fac o programare la dr. Sculco de la Spitalul de Chirurgie. Buni are nevoie de genunchi noi, şi o să-i aibă, să ştiu bine că e ultimul lucru pe care-l fac.

Observ coada de la banda de bagaje. Familie, prieteni şi şoferi aşteaptă, studiind călătorii din cap până-n picioare, în timp ce şi noi căutăm chipuri cunoscute.

Roman ne aşteaptă, împreună cu părinţii mei. Mama poartă o rochie roşie şi ochelari de soare asortaţi, fluturând un steguleţ al Italiei. Simpatic. Tata e lângă ea, şi îşi flutură simplu doar mâna.

Alături de ei, Roman, înalt, în jeanşi şi cu o cămaşă cu nasturi de la Brooks Brothers. E arătos. Întotdeauna e, ceea ce face saluturile şi despărţirile mai dulci. Când ni se întâlnesc privirile prima oară după o lună, inima mea o ia razna. Mi-a fost cu adevărat dor de el, şi oricât de supărată am fost pe el, îl iubesc. Simt nişte înţepături în nas, ca şi când aş fi gata să plâng.

Îi sărut pe tata şi pe mama, apoi pe Roman. Mă ia în

braţe, iar părinţii mei şi bunica trăncănesc despre călătorie, ca şi cum n-ar observa că el nu-mi mai dă drumul din îmbrăţişare. Probabil că o să fie foarte interesant drumul cu maşina. Roman îmi ia căruţul cu bagaje şi-l împinge spre parcare. Mama, tata şi bunica merg în urma lui. Îi povestesc despre Costanzo şi-i spun ce-a ratat în Capri. Ieşim pe uşile care duc la garajul parcării.

— Scumpo, luăm noi bagajele. Tu du-te cu Roman, spune mama.

— Şi eu sunt cu maşina, spune Roman.

— O, două maşini, splendid. Bine. Poţi să iei tu bagajele mele. Nu vreau să le mai văd vreodată.

Tata îl ajută pe Roman să încarce portbagajul maşinii lui, Olds Cutlass Supreme, cu genţile pe care le-am cărat prin Toscana şi mai departe, în sud. Iau din maşină bagajul de mână şi-l ţin strâns în braţe.

— Încărcătură preţioasă, îi spun lui buni. Pantofii. Vreau să-i ţin cu mine.

— Sigur că da, răspunde.

Se suie toţi în maşina tatei, iar Roman îmi deschide portiera din faţă de la maşina lui. Mă urc şi tremur, deşi e aproape iunie. Îmi amintesc prima seară de iarnă când am stat în maşina asta şi ce fericiţi eram. Se urcă şi el şi închide portiera. Se întoarce spre mine.

— Mi-a fost dor de tine.

— Şi mie mi-a fost dor de tine.

— Eşti frumoasă, spune şi mă sărută.

— E soarele din Capri. Ridic din umeri, evitând să răspund la complimentul lui, care pare sincer. Nu ştiu ce să cred. Când vine vorba despre Roman, tot ce ştiu sigur e că lucrurile se schimbă continuu.

— Vrei să vii să rămâi la mine? întreabă blând.

— Sigur, îi spun.

Ca toţi bărbaţii, Roman este mulţumit că totul a fost iertat, în ciuda răspunsului meu rapid. Crede ce-i spun, şi de ce n-ar face-o? Nu vreau să pierd timpul gândindu-mă mai mult decât trebuie la revederea noastră, pe care s-o transform într-o discuţie infinită despre viitorul şi despre

relaţia noastră. Avem înainte ani buni pentru aşa ceva. Sau nu? Când vine vorba despre dragoste, aici e punctul meu slab. Nu lupt pentru mine sau pentru ceea ce vreau. Sunt perfect fericită să pretind că am trecut peste durerea mea, peste Italia, şi peste toate neplăcerile. Acum sunt acasă şi totul o să fie bine. Putem să continuăm de unde am rămas.

Roman povesteşte despre seara recenziei de la restaurant şi cât de tensionat a fost. Când îmi spune că Frank Bruni de la *Times* i-a dat trei stele, îl îmbrăţişez. Mă prefac emoţionată pentru el, frivolă chiar, şi sunt tot ceea ce are el nevoie să fiu: înţelegătoare, interesată şi totalmente *de partea lui.* Când mă întreabă despre Italia, îi povestesc în linii mari, dar nu-i explic cum cred că m-am schimbat şi cum oamenii pe care i-am cunoscut au avut un impact atât de puternic asupra mea. Încep să-i povestesc despre broşa bătrânei doamne, dar sună caraghios, aşa că schimb subiectul şi aduc discuţia din nou despre el.

Îi privesc chipul, şi gâtul minunat, mâinile şi picioarele lungi, şi toate mă tulbură. Dar nu e excitaţia profundă şi adevărată; mă prefac, aşa cum e la modă, şi las deoparte sentimentele adevărate. Asta e partea aceea din mine căreia îi place să fie implicată într-o relaţie, îmi place stabilitatea şi faptul că fac parte dintr-un cuplu. Nu contează problemele noastre, suntem *împreună* şi asta e suficient. Mai mult decât suficient. Roman Falconi ar putea fi Chuck Cohen al dragostei, o imitaţie ieftină, când eu vreau *haute couture,* dar e al meu.

Mă duc la el şi probabil că o să fac dragoste cu el, dar n-o să mai însemne ce-ar fi însemnat acum o lună, sau chiar acum o săptămână. Atunci, construiam pe o fundaţie solidă. Acum, s-a strecurat îndoiala, şi trebuie să aflu ce am văzut la început. Sper doar ca sentimentele mele să revină grabnic şi să fie aşa cum a fost când m-a sărutat prima oară. Poate că atunci am putea lua relaţia noastră de la început, şi o să pot să găsesc o cale să am o relaţie cu Roman *şi* cu restaurantul lui.

— Într-o bună zi o să ne ducem din nou la Capri împreună, îmi promite. Din fericire, traficul pe LIE se

intensifică şi e obligat să fie atent doar la drum. În momentul ăsta, încerc să-l cred. Dar ştiu cumva că o spune doar pentru că e convins că asta o să-mi concentreze atenţia asupra viitorului, şi nu a prezentului, în vreme ce problemele noastre rămân vii şi nevătămate.

— Ar fi grozav, îi spun. Nu e o minciună. Ar fi grozav.

A doua zi dimineaţă mă trezesc în patul lui Roman, cufundată adânc în aşternuturi. Am dormit dusă, epuizată după ce am condus până la Roma şi după zborul înapoi la New York. Mă uit şi văd geanta mea lângă uşă, iar înăuntru e cutia cu Bella Rosa.

Mă dau jos din pat şi mă duc în bucătăria lui Roman. Pe bar e un ibric cu cafea şi o chiflă, şi alături un bilet: „Am plecat la treabă. Sunt atât de fericit că eşti acasă.“

Torn cafea. Mă aşez în bucătăria lui şi înconjor cu privirea mansarda luminoasă, însorită, care, în loc să mi se pară masculină şi romantică, aşa cum o găseam înainte de Italia, acum, în plină zi, mi se pare neterminată, goală, necesitând schimbări. Temporară.

58th şi Fifth

Astăzi este termenul limită de predare a pantofilor pentru concursul vitrinelor Bergdorf. Ies de la metrou în Columbus Circle şi ţin cutia cu pantofii Bella Rosa în braţe, ca pe un bebeluş. Sinceră să fiu, ăsta e genul meu de încărcătură preţioasă. Unii oameni fac copii, eu fac pantofi.

În rucsac se află schiţa cu rochia Rag & Bone. Ca distracţie, am fotografiat pantofii, i-am redus la scară mică şi i-am pus în picioarele modelului care poartă rochia de mireasă din schiţa pe care ne-a trimis-o Rhedd Lewis. Am pus şi schiţa mea originală a pantofilor, în tuş şi acuarelă, alături de fotografia care m-a inspirat – buni la nunta ei – şi de o fotografie a mea cu Costanzo sub soarele de la Capri, recunoscând meritul celui care a dat viaţă creaţiei mele.

Intru pe uşile rotative de la intrarea laterală şi merg către lift pe lângă raionul de genţi. Mă uit la cumpărătoarele din jurul meu şi aş vrea să strig: „Rugaţi-vă pentru mine“, dar îmi închipui că singura experienţă spirituală care le leagă pe aceste femei este Zenul din timpul tratamentului facial de microdermabraziune. Nu cred că acestea aprind lumânări pentru ca Sfântul Crispin să le îndrume sufletul.

Când ies din lift la etajul opt, nu mă aşteaptă aceeaşi atmosferă liniştită ca la vizita făcută cu luni în urmă. Este aglomeraţie, puhoi de lume şi gălăgie ca pe peronul metroului de pe Forty-second Street, numai că nimeni nu aşteaptă metroul. O aşteaptă pe Rhedd Lewis. Se pare că toate mărcile renumite de pantofi sunt prezente aici în moduri menite să atragă atenţia şi să şocheze. Pantofii de mireasă ai lui Donald Pliner atârnă în vârful unui palmier miniatural; un curier de la Christian Louboutin duce o tavă pe care se află un pantof de mireasă plin cu bomboane; un manechin Amazon în carne şi oase, înaltă de un metru

optzeci, îmbrăcată în mireasă, poartă ceva ce par a fi pantofi Prada. Un agent de presă duce un poster uriaş care prezintă un pantof de nuntă Giuseppe Zanotti, brăzdat dintr-o parte în alta cu o propoziţie în franceză. Escarpenii de lac cu semnătura Aliciei Flynn Cotter atârnă artistic într-un cărucior în miniatură pentru hotdog, transformat în cărucior de nuntă. E ca la casa de nebuni. Îmi croiesc drum printre competitori către fata de la recepţie.

— Cu Rhedd Lewis, te rog, îi spun.

— Sunteţi aici pentru concurs? mă întreabă în timp ce tastează.

— Aş putea să vorbesc cu asistenta ei?

Fără să-şi ridice privirea de pe ecran, îmi spune:

— E plecată după Craig Fisse. Eu îi ţin locul provizoriu. Puteţi să lăsaţi pantoful pe stiva din colţ.

Mi se rupe sufletul când mă uit la grămada de cutii de pantofi din colţ, unele expediate prin Fedex, altele aduse personal, aruncate ca nişte rebuturi în drum spre gunoi. Nu-l pot lăsa pe Bella Rosa acolo, nu vreau.

Asistenta lui Rhedd apare în uşă. Zâmbeşte încordată şi priveşte peste mulţime. Îmi fac loc şi înaintez. Dintr-odată, mă simt ca un elev de la Holy Agony care nu va fi ales niciodată să joace în pauză „Ţară, ţară, vrem ostaşi“. Dar am ajuns prea departe ca să mă mai intimidez.

— Îţi aminteşti de mine? o întreb.

Nu-şi aminteşte.

— Sunt Valentine Roncalli de la Firma Angelini. Acesta e pantoful nostru.

Îi bag cutia în faţă. Bagă cutia cu pantoful şi plicul cu schiţe sub braţ, ca pe ziarul de ieri.

— Minunat. Mulţumesc, spune, şi privirea îi alunecă spre manechinul în rochie de mireasă.

— Păi, eu vă mulţumesc pentru ocazia… încep, dar vacarmul se înteţeşte în încăpere atunci când curierul şi tot circul dimprejur realizează că femeia care vorbeşte cu mine este asistenta lui Rhedd. E clar că ăsta a fost momentul pe care-l aşteptau. Se înghesuie unii peste alţii şi încep să strige, pentru a-i capta atenţia. Îmi croiesc

drum printre ei şi mă întorc la lift.

Odată ajunsă afară pe Fifty-seventh Street, mă sprijin de zidul clădirii. Îmi imaginasem momentul cu totul altfel. Credeam că o să-i dau pantofii lui Rhedd personal, care ar fi deschis cutia şi s-ar fi extaziat; sau îmi imaginasem echipa ei într-o sală de consiliu, unde un asistent mai puţin important, dar talentat, se ridică şi spune: „Trebuie să le dăm şi celor mici o şansă“, iar lui Rhedd Lewis îi dau lacrimile, fiind atinsă, în cele din urmă, la coarda sensibilă, şi alege Firma Angelini în dauna creatorilor snobi la modă. Mi-am derulat atâtea scenarii în minte, iar acum îmi imaginez pantofii noştri într-o grămadă de pe podea, printre mulţi alţii. Mi-i imaginez pierduţi. Îmi imaginez că au pierdut. Noi. Am pierdut.

O iau cu pas grăbit înapoi spre metrou. Îmi arde faţa de jenă. Credeţi-mă, după ce-ai fost respins ca un pantof vechi de Bergdorf Goodman, nu poţi să te simţi mai mic când te strivesc zgârie-norii din Midtown Manhattan. Ce vor crede despre fotografia lui buni în rochia pretenţioasă de mireasă sau despre instantaneul absurd cu mine şi Costanzo în faţa atelierului de pantofi? Nu am exagerat cu prezentarea artizanatului italian de calitate, am făcut-o cu simpatie şi din inimă, dar dincolo de Fourteenth Street, în Manhattan, asta înseamnă *banal şi sentimental.* De ce le-ar păsa că sunt parte dintr-o tradiţie care dăinuie de peste o sută de ani? Aşa sunt şi hotdogii de la Nathan şi fermoarele Durcon. Merit să pierd.

Dar pantofii? Ei merită o şansă. Pentru o clipă, iau în considerare ipoteza să alerg înapoi la magazin, să mă urc în lift, să trec de mulţime, de recepţioneră, de asistentă, să intru direct în biroul lui Rhedd Lewis şi să-i explic precis, printr-un discurs argumentat, de ce ar trebui să învingă cel mic. În schimb, îmi caut cardul Metro în rucsac şi cobor scările pentru a ajunge acasă, la Firma de Pantofi Angelini.

June încearcă să-mi ridice moralul în legătură cu concursul Bergdorf spunându-mi o poveste lungă despre unchiul ei care obişnuia să cumpere bilete la loterie,

convins că va câştiga. Cumpăra în fiecare săptămână, iar atunci când era pe moarte, şi-a trimis fiul să-i cumpere un bilet. El a murit, iar biletul le-a adus cinci mii de parai. Morala poveştii: trebuie să mor pentru ca pantofii noştri să ajungă în vitrine la Bergdorf's, deşi nu cred că asta voia să-mi transmită June.

— Uite-i!

Ridic o pereche de balerini negri ornamentaţi cu o aripă de înger argintiu-pave. Este primul meu model de pereche de pantofi dedicat femeii obişnuite, prima mostră pentru lansarea celei de-a doua linii de pantofi a Firmei Angelini. Am denumit-o linia de pantofi Angel, inspirată de ceea ce scrie pe firma de pe clădirea noastră şi de aripile pe care le-am desenat la Capri. Şi, în afară de asta, când te lansezi într-o nouă aventură, mai ales într-una atât de nesigură ca asta, nu strică să chemi în ajutor toate forţele cerului pentru a înlătura obstacolele din calea ta. Nu mă sfiesc să contez pe îngeri sau să-mi invoc sfinţii, în domeniul ăsta sau în altele.

Pun pantofii terminaţi pe masa de lucru. Buni şi June îi studiază. June fluieră. Buni îi ridică.

— Sunt plini de fantezie.

— Şi practici, adaugă June.

— Acum trebuie doar să mai descopăr cum să-i producem pe scară largă.

— O să descoperi, spune buni veselă.

De când ne-am întors din Italia, buni e în al nouălea cer. Se mişcă lejer prin casă, îşi face treburile cu voie bună, şi chiar a întreprins câteva acţiuni pe care jurase că n-o să le facă niciodată – de pildă, curăţenie în dulapul din vechiul dormitor al mamei. I-am făcut o vizită chiar şi doctorului Sculco, cel care îi va înlocui bunicii genunchii pe 1 decembrie, pentru a avea suficient timp de refacere până de Anul Nou.

În timp ce ea a fost ocupată cu reorganizarea, eu am fost ocupată cu încercarea de a găsi o modalitate să fabric noua mea linie de pantofi. Sunt hotărâtă să fabric pantofii în America, astfel încât să pot supraveghea producţia.

Bineînţeles că trebuie să fiu foarte deschisă, pentru că, până la urmă, este un domeniu nou pentru mine şi nu am pe nimeni care să-mi arate cum se trag sforile. Tot ce am obţinut din înţelegerea cu Alfred a fost timpul. Este partenerul meu în afacere şi are un cuvânt de spus pentru cei 50 la sută care îi revin. Am un răgaz de un an pentru a intra pe profit cu atelierul, lucru care l-ar împiedica să vândă clădirea. Încerc să nu mă gândesc la cele şase milioane de dolari care m-ar elibera pentru totdeauna de acest parteneriat, ci mai degrabă să abordez această aventură pas cu pas. Auzim soneria interfonului în vestibul.

— Sunt gata pentru inaugurare! spune Bret de la intrare. Apoi îşi face apariţia în atelier. Cum mai stă treaba? întreabă.

— Salută prima pereche de pantofi Angel. Ridic mostra. În timp ce Bret o studiază, pun planul de afaceri pe masă. Aici e analiza costurilor pentru pantofi. Am găsit nişte materiale noi în Italia. Ăsta e, de fapt, un material care imită pielea. Îl vom scoate pe piaţă pe cel de imitaţie, nu de piele, care ar trebui să atragă clientela şi să aibă un preţ scăzut. În varianta de piele, acelaşi pantof va costa cu 33 la sută mai mult. Am găsit noile materiale la Milano. Ce crezi?

— Val, chiar ai urnit din loc afacerea asta. Mă bucur că o să prezint planul tău investitorilor. Ceva veşti privind vitrinele de la Bergdorf?

— Tocmai le-am predat pantoful. N-aş miza pe câştigarea concursului, Bret. Toată chestia asta e o competiţie acerbă *şi* franţuzească, două lucruri imbatabile în lumea modei.

— O să le spun investitorilor că aţi fost selecţionaţi de Rhedd Lewis pentru concurs, şi să sperăm că o să-i fac să semneze înainte ca Rhedd să anunţe rezultatul.

— Pare un plan grozav.

În timp ce îi zâmbesc recunoscătoare lui Bret, îmi sună celularul. Răspund.

— Val, mama la telefon. Ne întâlnim la New York

Hospital. Naşte Jaclyn! Adu-o şi pe mama!

Închide, evident panicată.

— Jaclyn naşte la New York Hospital.

— Adu-mi geanta, spune buni calmă.

Intrarea de la New York Hospital seamănă mult cu o bancă de altădată; multă sticlă, un atrium enorm, multe uşi batante şi o mulţime de oameni care aşteaptă. Vorbesc cu mama la celular, pe care îl foloseşte ca mijloc de orientare, şi îmi indică exact pe unde să o iau ca să ajungem la etajul cu maternitatea.

— Da, da, ştiu, fără celulare. Termin într-un minut. Trebuie numai să le spun alor mei unde să mă găsească, o aud răspunzând unei voci de lângă ea, care se aude slab. Eu şi buni reuşim să găsim maternitatea la etajul şase, unde mama ne aşteaptă la ieşirea din lift.

— Cum se simte? o întreb.

— Copilul o să se nască în curând. Asta e tot ce ştim. Le-am spus tuturor că doctorul a calculat greşit. I-a crescut burta atât de repede! Cineva nu a fost la lecţia de aritmetică.

O urmăm pe mama în sala de aşteptare. Tata citeşte un exemplar mototolit din *Forbes,* iar Tess le ia pe Charisma şi pe Chiara de lângă necunoscuţii aflaţi în sală. Buni se aşază pe canapea, iar eu, pe scaunul de lângă tata.

— Am sosit prea devreme, îmi şopteşte bunica după o oră de aşteptare. S-ar putea să mai dureze ore întregi.

— Îţi aduci aminte când s-a născut Jaclyn? mă întreabă Tess, aşezându-se lângă mine.

— Ai botezat-o după preferata ta, Jaclyn Smith din filmul *Îngerii lui Charlie.* Încă nu-mi vine să cred că mama a fost de acord.

O cuprind cu braţul.

Doamna McAdoo apare împreună cu sora ei; aşteaptă răbdătoare o oră, apoi pleacă. De fapt, ca să fim cinstiţi, acesta e al paisprezecelea nepot al doamnei McAdoo, aşa că, în principiu, nu mai are emoţii.

Până la urmă, şi Tess renunţă şi le ia acasă pe Charisma şi pe Chiara. Tata adoarme pe canapea şi sforăie atât de

tare, încât infirmiera ne cere să-l luăm de-acolo. Şi, după şase ore, două rânduri de cafea de la Starbucks şi o oră şi jumătate de Anderson Cooper la televizorul fără sonor din sala de aşteptare, în sfârşit, la zece minute după miezul nopţii, pe 15 iunie 2008, Tom iese din sala de naşteri.

— E fetiţă, spune. Teodora Angelini McAdoo.

Mama ţipă, buni îşi împreunează mâinile, măgulită şi uimită. Tata îl îmbrăţişează pe Tom, bătându-l pe spate. Mama ia celularul şi o sună pe Tess, apoi pe Alfred, pentru a anunţa naşterea celui mai nou membru al familiei. Eu, buni şi mama intrăm în rezervă s-o vedem pe Jaclyn. Stă culcată pe spate şi îşi ţine fiica în braţe. Este epuizată şi umflată la faţă, iar ochii îi sunt înfundaţi în orbite ca stafidele în vârful unei brioşe cu tărâţe. Se uită la noi.

— Nu e frumoasă? şopteşte Jaclyn.

Ne strângem în jurul ei şi gângurim.

— N-o să mai nasc niciodată. Expresia ei trece de la beatitudine la hotărâre. Niciodată.

În timp ce mă îndrept spre casă cu taxiul, îmi verific telefonul. Îmi ascult mesajele. Sunt trei de la Roman, ultimul foarte succint. Îl sun. Răspunde. Nici măcar nu-l salut.

— Iubitule, îmi pare rău. Jaclyn a născut. Am stat toată noaptea la spital.

— Asta e o veste grozavă, spune. De ce nu m-ai sunat?

— Păi tocmai ţi-am spus, am fost la spital.

— Ţi-am lăsat mesaje peste tot.

— Roman, nu ştiu ce să spun. Am fost prinsă. Am avut telefonul închis. Îmi pare rău. Vrei să vin la tine acum?

— Ştii ceva? Hai să amânăm. Putem să ne întâlnim în altă seară, spune, părând epuizat, sau mai degrabă iritat decât obosit.

Închid telefonul. Buni se uită pe fereastră, prefăcându-se că nu a auzit discuţia.

— Ai crede că eu l-am lăsat o săptămână cu buza umflată şi singur în Capri. Era doar o cină, îi spun. Bărbaţii ăştia!

În dimineaţa următoare, eu şi buni ne simţim obosite

după ziua lungă petrecută la spital. Buni şi-a sunat toţi prietenii şi le-a spus că noua strănepoată o să-i poarte numele. Pentru cei din familia mea, acest lucru contează enorm şi este considerat cea mai mare onoare. Nu am văzut-o niciodată pe buni aşa de fericită.

Aduc corespondenţa în atelier şi o triez până când găsesc un plic din Italia. I-l dau bunicii.

— Ai primit ceva de la Dominic.

Pune jos tiparul la care lucrează şi ia scrisoarea de la mine. O deschide cu atenţie cu lama foarfecii. Iau o perie şi frec pielea de ied pentru modelul Ines. Când a terminat de citit, îmi întinde câteva fotografii care au sosit odată cu scrisoarea.

— Orsola s-a măritat, îmi spune.

În fotografia în culori vii, Orsola este o mireasă superbă, într-o rochie simplă tip furou, cu decolteu pătrat, din mătase albă, cu o bordură ornată cu trandafiri albi de mătase pe poale. Rochia este evazată la poale ca un clopot. Are un buchet mic de flori de colţ albe.

Lângă ea stă ginerele, la fel de frumos ca ea, cu părul blond şi drept pieptănat pe spate. Lângă el stau părinţii lui, un cuplu drăguţ. De partea cealaltă a Orsolei se află o femeie pe care nu am mai văzut-o şi care o ţine de mână; trebuie să fie fosta soţie a lui Gianluca şi mama Orsolei. Este de aceeaşi înălţime cu fiica ei, are părul scurt şi aceleaşi trăsături delicate. Îmi dau seama că este dură şi, cu siguranţă, are un unsprezece între sprâncene. Gianluca a descris-o bine.

Inima îmi tresare când îl văd pe Gianluca în fotografie, lângă fosta lui soţie. Poate că mă simt stânjenită că l-am sărutat sau poate că, văzând-o pe fosta soţie, o femeie cam de vârsta lui, îmi amintesc de diferenţa de vârstă dintre *noi.* Gianluca poartă un frac grozav de culoare gri. Arată fermecător şi stilat, deosebit faţă de muncitorul tăbăcar din viaţa de zi cu zi. Zâmbetul lui este plin de bucurie pentru fiica sa. Dominic, ducele de Arezzo, poartă un frac de nuntă gri şi o cravată ascot în dungi, negru cu alb, şi stă mândru alături de fiul lui.

— Dominic scrie că Gianluca a întrebat de tine.

— Drăguţ din partea lui. Schimb repede subiectul. Ce face Dominic?

— Îi e dor de mine, spune. Ştii, este îndrăgostit de mine.

Buni spune asta degajată, ca şi când ar comanda de mâncare. Pun peria jos.

— Tu îl iubeşti?

Pune scrisoarea deoparte cu grijă.

— Cred că da.

— Nu-ţi face griji, buni! Un an o să treacă repede, până o să avem nevoie de altă piele, şi o să vă întâlniţi din nou.

Mă priveşte.

— Nu cred că pot să mai aştept un an.

— Poţi să-l vizitezi când vrei.

— Nu cred că o vizită mai este de ajuns.

Sunt uluită. Buni are optzeci de ani; ar putea să-şi schimbe cu adevărat viaţa şi să meargă să trăiască în Italia? Nu pare posibil şi, cu siguranţă, nu e genul ei. Continuă:

— În mine s-a dat toată viaţa o luptă. Am fost tot timpul sfâşiată între a face ceea ce *vreau* şi ceea ce *trebuie.*

— Buni, când ai optzeci de ani, cred că poţi să treci peste asta. Sunt de părere că e timpul să faci ceea ce vrei să faci.

— Chiar crezi asta? Se uită în altă parte şi continuă: Dar nu este uşor să te schimbi radical şi în esenţă, chiar dacă ţi-ai dori să poţi. Am muncit în atelierul ăsta peste cincizeci de ani şi îmi închipui că o s-o fac mereu.

— Dar te-ai îndrăgostit… îi reamintesc. E o schimbare totală, spun tare, ca şi când aş ştii că, de fapt, e adevărat.

— Dragostea durează numai atunci când două vieţi se unesc fără sacrificii. Nimeni n-ar trebui să renunţe la personalitatea lui pentru altcineva. Oamenii mai procedează uneori aşa, dar asta nu le aduce fericirea pe termen lung.

Telefonul sună şi ne întrerupe conversaţia.

— Firma de Pantofi Angelini, răspund.

— Rhedd Lewis o caută pe Teodora Angelini, spune

asistenta.

Acopăr receptorul.

— Buni, e Rhedd Lewis.

Buni ia telefonul de la mine. Pare că trec douăzeci de ani până când spune:

— Alo?

Ascultă cu atenţie, apoi spune:

— Rhedd, dacă nu te superi, aş vrea să ţi-o dau pe Valentine. Este creaţia ei. Un moment, te rog.

Îmi dă telefonul înapoi.

— Valentine, am studiat fiecare pantof propus pentru vitrine. Am fost uimită, dezamăgită, şocată şi consternată. A fost şi mult gunoi, şi geniu adevărat…

De ce îmi spune toate astea? Nu am nevoie de o cronică urmată de un refuz. Treci la subiect, cucoană.

Rhedd continuă.

— Dar în niciunul nu era atâta elan, atâta energie, o viziune atât de modernă, dar cu respect faţă de trecut. Te-ai ridicat la înălţimea aşteptărilor nemaipomenit de bine, iar prin creaţia ta Bella Rosa, ai îmbinat tradiţia cu tendinţele prezentului într-un mod plin de artă şi fără cusur. De fapt, sunt copleşită. O să prezentăm pantofii Angelini în vitrinele de Crăciun de la Bergdorf's. Felicitări!

Închid telefonul şi strig atât de tare, încât porumbeii de pe Charles Street îşi iau zborul.

— Am câştigat! Am câştigat!

Mă îmbrăţişez cu buni. June apare în uşă, venind de la masă.

— Ce naiba se întâmplă? întreabă.

— Am câştigat, June! Vom fi în vitrine la Bergdorf's!

— Doamne Dumnezeule, am crezut că cineva a dat lovitura la loterie, spune June.

— Noi am dat!

Mă îmbrac cu una dintre rochiile vintage ale mamei, o rochie petrecută, semnată de Diane Von Furstenberg. Este cu un imprimeu cu pete negre şi albe. Părul meu lung se revarsă precum coama lui DVF de pe vremea când aceste

rochii fuseseră pentru prima oară la modă. Vreau să arăt bine pentru a sărbători minunata veste cu Roman. El nu ştie încă, şi am de gând să-i fac o surpriză la restaurant. Are muncitori care-i repară instalaţia electrică şi, cum este seara lui liberă, vreau să-l iau pe sus la o masă sărbătorească în Chinatown. Îmi trag haina pe mine.

— Buni, ce-ai mâncat la cină?

— Am încălzit manicotti pe care i-ai făcut.

— Cum sunt?

— La fel de buni şi reîncălziţi.

Buni stă în fotoliul ei, cu picioarele în sus, şi se uită la televizor.

— Ce-ai de gând să faci în seara asta? o întreb, ca întotdeauna.

— O să mă uit la televizor la ştiri şi o să mă culc.

— Nu mă aştepta.

— Nu te aştept niciodată, îmi face ea cu ochiul.

Taxiul mă lasă pe Mott Street. Înainte de a forma codul ca să pot intra la Ca' d'Oro, îmi verific rujul în oglinda de la pudrieră. Draperiile de la ferestrele din faţă sunt lăsate. Formez codul şi intru în restaurant. Sunt întâmpinată de lumânări care pâlpâie pe brâul de pe peretele pictat şi pe mese. Probabil că Roman a aflat deja vestea. Poate că i-a telefonat bunicii, care i-a dat vestea, şi el a pregătit o masă festivă pentru mine. Doamne, viaţa e frumoasă!

Aud vocea lui Roman în spate, la bucătărie, aşa că merg în vârful picioarelor să-l surprind. Mă furişez până în pragul uşii. Mă uit în bucătărie.

Roman se învârte deasupra unei tigăi aflate pe plită, iar o femeie cu părul lung, de un blond fără strălucire, care poartă un şorţ de bucătărie, stă pe masă şi îşi leagănă picioarele în timp ce soarbe dintr-un pahar cu vin. Ridică piciorul şi îl mângâie pe fund cu degetele de la picioare. El se uită peste umăr şi îi zâmbeşte cu gura până la urechi. Atunci mă vede şi tot atunci se întoarce şi mă vede şi *ea.*

— Iubi, ce cauţi aici? mă întreabă el.

Îmi iau privirea de la el şi mă holbez la ea. Îi este ruşine.

Se uită în altă parte.

— Am câştigat concursul pentru vitrinele de la Bergdorf.

Apoi, mă întorc în restaurant. Nu sunt bună la astfel de scene, sunt mult prea dramatice pentru mine. Mă îndrept spre uşă pe calea cea mai scurtă. Nu pot spune că sunt supărată. Sunt stupefiată. Dar, după cum punctează Tess tăios, dacă apare o criză, mergi pe mâna lui Valentine, pentru că ea continuă să nege categoric acest lucru încă douăzeci şi patru de ore de la producerea groaznicului eveniment. Pun mâna pe uşă să ies. O deschid. Roman ajunge în spatele meu.

— Aşteaptă, îmi spune.

Sunt afară, pe trotuar. Nu-l aştept.

— Noapte bună, Roman.

— Stai. Îmi datorezi atâta lucru.

Acum, chiar sunt supărată. Fiecare cuvânt rostit de el îmi dă un motiv să fiu răutăcioasă.

— Şi ce anume îţi datorez?

— Lasă-mă să-ţi explic.

Ideea că, de fapt, fabrică scuze pentru ceea ce am văzut mă tulbură. Aş vrea să urlu la el, dar sunt atât de furioasă, încât nu pot articula cuvintele.

— E o *maître d'* pe care aveam de gând să o angajez, dar acum n-o s-o mai fac.

— Ştii ce, Roman? Nu ţine.

Mă întorc să plec.

Mă opreşte din nou.

— Uite ce e, nu s-a întâmplat nimic. Băuse puţin vin, de-aia flirta.

— Îmi place la nebunie scuza cu băutura.

Mă întorc, dar de data asta pentru că am lacrimi în ochi. Regula celor douăzeci şi patru de ore a lui Tess a ţinut până acum, dar în seara asta am desfiinţat-o în exact treizeci de secunde. Lasă-l să vadă că plâng. Nu-mi pasă.

— Roman, ideea ta de relaţie înseamnă să mă vezi când poţi. Sunt precum chitul. Mă bagi printre lucrurile importante.

— Eşti la fel de ocupată ca mine. Expresia i se

îndulceşte. Cred că îţi surâde ideea de a fi împreună, dar nu cred că eu sunt alesul.

Dacă aş fi fost mai tânără şi el ar fi fost un altfel de om, aş fi crezut că este un soi de acuzaţie pentru a-mi distrage atenţia de la incidentul cu tentă sexuală din bucătărie. Dar nu este o acuzaţie, are dreptate. Îmi place să fie acolo când îl doresc, dar nici eu nu sunt prea activă în această relaţie.

— Îmi pare rău. Îmi e aproape imposibil să spun că îmi pare rău, dar am făcut-o. Iar apoi spun lucrul cel mai greu de spus, pentru că eu cred cu adevărat în el. Eu chiar te iubesc.

Roman mă priveşte. Apoi clatină din cap, ca şi când nu poate să înghită asta.

— Cred că ai pe altcineva.

— Glumeşti. Eu sunt cea care tocmai te-a prins cu altă femeie în bucătărie.

— Nu m-ai prins. Era ceva nevinovat. De când te-ai întors din Italia eşti distantă, şi nu pot să înţeleg de ce. Te-am implorat să mă ierţi pentru că ne-am ratat vacanţa. Am încercat să fac ce-ai vrut tu. Şi alţi oameni sunt foarte ocupaţi, dar fac ca lucrurile să meargă. Cred că programul nostru este doar o scuză. Nu facem ceea ce ar trebui. Pur şi simplu nu facem.

— Eu cred că facem.

Gândul că l-aş putea pierde mă înnebuneşte. Am un acces de panică, vreau să-i promit orice, numai să-mi mai acorde o şansă. Vreau o şansă să fac ceea ce trebuie, să-i dovedesc sentimentele mele, să mă predau, să jur şi să-i *arăt* cât de mult îl iubesc. Mintea mi se umple de imagini cu el, de Crăciun pe acoperiş, prăjind bezele moi cu copiii, jucând baschet cu nepoţii mei, luând-o pe bunica de braţ pe stradă fără vreun motiv anume. Nu sunt gata să mă despart de acest om cumsecade. Dar nu ştiu cum să-l ajut să înţeleagă cine sunt şi de ce sunt în stare, pentru că nu i-am dat niciun indiciu despre personalitatea mea intimă. Nu l-am lăsat să se apropie, ba chiar, cea mai mare parte din timp, l-am *îndepărtat,* şi nu ştiu de ce.

— Valentine, dacă e adevărat, atunci ar trebui să mai

încercăm.

— Am nevoie de timp de gândire, Roman. Nu vreau să transformăm chestia asta într-un plasture uriaş pe care să-l punem pe rană, şi să sfârşim din nou în pat, şi toate să fie bune şi frumoase pentru câteva săptămâni, iar apoi… să se întâmple din nou. Ceva nu merge, şi trebuie să descopăr ce anume. Meriţi ceva mai bun.

— Chiar crezi asta?

Pe faţa lui se aşterne o expresie pe care nu am văzut-o de ceva timp: de speranţă.

— Şi, în afară de asta, am sărutat un bărbat în Capri. Asta e. Am spus-o. Treaba asta mă sâcâie, şi îmi pare rău. Îmi pare atât de rău. Adevărul este că nu am niciun drept să dau buzna la Ca' d'Oro şi să te judec pentru blondină, când şi eu am făcut o prostie.

— De ce? întreabă.

— Pentru că eram furioasă pe tine. Asta a fost tot.

— Sunt uşurat.

— Cum?

Nu pot să cred că asta e reacţia lui. Unde e furia? Gelozia?

— Ştiam că ceva nu e în regulă, şi acum mi-ai spus.

— Şi totuşi vreau să rămân cu tine, îi spun.

— Şi eu vreau să ne meargă bine, afirmă el.

— Ascultă, întoarce-te şi spune-i acelei *maître d'* că postul e ocupat.

Nu-mi dă drumul la mână.

— Vrei să vii şi tu cu mine?

— Nu cred. Îl sărut. Treci pe la mine diseară.

— Şi Teodora?

— O să-i închid uşa şi o să i-l pun pe Cousin Brucie[34], iar ea n-o să audă nimic.

— Ne vedem mai târziu, spune.

— Poftim.

Caut în geantă şi-i îi dau un rând de chei, cele pe care voiam să i le dau de luni de zile. Sunt prinse de un breloc

[34] Bruce Morrow, om de radio, cunoscut multor ascultători şi sub numele de Cousin Brucie (n.tr.)

de la hotelul Quisisana.

Roman se uită la legătura de chei.

— Vorbeşti serios?

— Da.

Mă întorc şi o iau pe stradă, iar când ajung la colţ, mă uit înapoi. A rămas acolo şi mă priveşte. Îi fac semn cu mâna. Mă iubeşte. Încă reprezintă ceva ce nu sunt gata să pierd.

— Buni, am venit! strig din capul scărilor.

Sunt nerăbdătoare să mă dezbrac de rochie, să-mi pun pijamaua şi să terminăm discuţia despre Dominic. Vreau să o bag în pat şi să o înfofolesc bine, înainte ca Roman să sosească. În seara asta vreau să-i fac confesiuni în legătură cu Roman, cu sărutul dat lui Gianluca şi să aflu ce-ar face ea în locul meu. Cred că l-ar alege pe Roman, exact ca mine.

— Buni, am venit! strig din nou intrând în bucătărie.

Televizorul merge, dar ea nu este în fotoliu. Ciudat, de obicei închide aparatul înainte de a merge sus. Îmi las geanta pe masă, încep să mă dezbrac, şi atunci văd piciorul lui buni pe podea, în spatele barului. Alerg într-acolo. Buni e întinsă pe podea. Îngenunchez lângă ea. Respiră, dar nu răspunde când o strig. Iau telefonul şi formez 911.

Ambulanţa o duce pe buni la spitalul Saint Vincent. Îşi revenise acasă, dar era ameţită şi nu ştia când a căzut. Mama şi tata au ajuns repede la spital, pentru că drumul din Queens spre centru este liber la această oră târzie. Tess, Jaclyn şi Alfred intră şi ei, cu feţele pline de spaimă. E aproape zece, dar buni o roagă pe mama să-i cheme avocatul, pe vechiul ei prieten Ray Rinaldi, care locuieşte pe Charles Street. Mama face întocmai, aşa că Ray este acum cu ea la terapie intensivă.

Roman intră şi el pe uşă şi vine repede la mine.

— Cum se simte?

— E slăbită. Nu ştim ce s-a întâmplat, spune mama.

Buni n-a fost niciodată bolnavă şi nici n-a suferit vreodată de ceva mai serios. Mama nu e obişnuită cu asta şi e speriată. Tata o ia în braţe. Ea plânge.

— Nu vreau s-o pierd.

— E pe mâini bune. O să fie bine, o asigură Roman. Nu-ţi face griji.

O infirmieră iese din salonul de terapie intensivă şi îşi plimbă privirea peste lumea care aşteaptă.

— E cineva cu numele Clementine pe aici?

— Valentine, spun şi ridic mâna.

— Urmaţi-mă.

Salonul de terapie intensivă este plin, iar buni se află în cel mai îndepărtat colţ, separată prin două perdele albastre glisante de un bărbat în vârstă, al cărui piept saltă în timp ce doarme. Când mă apropii de patul bunicii, Ray Rinaldi închide un dosar mare de hârtie. Ray este de-acum bunic şi are o chică deasă şi albă, şi o servietă care a cunoscut şi vremuri mai bune.

— Te aştept afara, îmi spune. Apoi mă mângâie pe spate. Teodora, totul va fi aranjat exact cum doreşti.

— Mulţumesc, Ray, şopteşte buni şi reuşeşte să zâmbească. Închide ochii.

Mă duc lângă pat şi o iau de mână. Ochii ei de italiancă, mari şi migdalaţi când se simţea bine, sunt acum întredeschişi, părând două virgule negre. Ochelarii i se odihnesc pe piept legaţi cu un lanţ, aşa cum erau şi când a căzut. Deasupra sprâncenei are o vânătaie în locul în care s-a lovit de bar. Îi ating cu blândeţe vânătaia. Locul este cald. Mă priveşte şi apoi închide ochii.

— Nu ştiu ce s-a întâmplat.

— O să descopere doctorii.

— Nu mă simţeam bine. M-am ridicat să beau un pahar cu apă şi asta e tot ce-mi mai amintesc până când a venit ambulanţa.

Buni se uită într-o parte, ca şi când ar căuta un indicator rutier aflat la distanţă.

— Nu o vezi pe Sfânta Fecioară, nu? glumesc. Hai să nu începem cu vedeniile mistice. Mă uit şi eu în direcţia în

care priveşte, dar nu văd decât un perete cu un avizier plin cu numele pacienţilor şi tratamentele lor, scrise de infirmiere.

— Asta a fost? mă întreabă.

— Ce vrei să spui?

— Aşa se termină?

— Nici gând! Nu pleci nicăieri. Capul sus. Ai o strănepoată care îţi poartă numele. Mama vrea să te ia într-o croazieră. Scoate-ţi asta din minte. Nu ţi-ar plăcea deloc acolo. Aici e mai bine. Încă mai trebuie să mă înveţi să cos piele gofrată. Am o grămadă de lucruri de învăţat, şi tu eşti singura persoană care mă poate învăţa. Şi mai e şi Dominic. Dominic te iubeşte!

— Tot ce vreau e să fac pantofi şi să joc cărţi.

— Aşa o să faci!

— … şi să cresc roşii.

— Sigur. Să creşti roşii.

— … şi vreau să merg acasă în Italia.

Buni se uită într-o parte şi, în felul ei, îmi transmite ce limite şi-a fixat în viaţă. Ce poate fi mai simplu? Tot ce-ţi trebuie ca să fii fericit depinde de tine – prietenii cu care discuţi şi joci cărţi, o mâncare bună făcută cu roşii din grădina ta şi, din când în când, o călătorie în Italia, unde să găseşti pacea şi alinarea în braţele unui vechi prieten.

Mă uit în jurul meu prin salonul de la terapie intensivă. Totul este curat şi practic. Nimic nu e de prisos. Ce loc în care să te gândeşti la însănătoşire, nemaivorbind de mântuire! Infirmierele nu mai poartă uniforme albe călcate şi pălărioare, ca în filmele vechi. Poartă bluze hawaiiene şi pantaloni de spital verzi. Mi-e greu să mă obişnuiesc să primesc diagnostice de la cineva îmbrăcat în costum hawaiian.

— Am pus-o pe mama ta să-l cheme pe Ray, spune încetişor buni. Am trecut Firma de Pantofi Angelini şi actul de proprietate al clădirii pe numele tău şi al lui Alfred. Am încredere că voi doi veţi scoate lucrurile la capăt.

Parcă o aud pe buni făcându-mi observaţie că mă cert cu fratele meu: „Tot ce îmi doresc este ca cei din familia mea

să se înţeleagă“. Eu şi Alfred probabil că nu ne vom înţelege nici în condiţii normale. N-o să pot niciodată să conduc firma împreună cu el, aşa că tot ce pot face e să mă rog ca buni să se facă repede bine şi să ducă viaţa la care visează, iar în timpul ăsta eu să conduc firma, în condiţiile stabilite de mine.

— În regulă, buni, îi spun. O să avem grijă de toate, îţi promit. Şi o să te întorci cu mine în Perry Street cât ai clipi.

— Valentine?

Mama mă trezeşte cu blândeţe. Dorm intr-un fotoliu în camera bunicii de la spitalul Saint Vincent.

— Se simte bine?

Mă ridic şi mă uit la patul gol. Buni a dispărut.

— Au luat-o numai pentru analize.

— Cât e ceasul?

Îmi ridic mâneca şi mă uit la ceas. E aproape de prânz.

— A fost luată din cameră pe la opt, spune mama, şi îi simt îngrijorarea din voce.

— Au descoperit ce s-a întâmplat cu ea?

Tata, Jaclyn, Tess şi Alfred intră în cameră.

— A avut un atac cerebral? întreabă Tess.

— Încă nu ştim, îi răspunde mama.

Alfred respiră adânc şi tuşeşte.

— N-aş vrea să am dreptate. Dar de data asta trebuie să mă ascultaţi. Buni nu mai poate face ce făcea. Se uită direct la mine. Trebuie să încetezi să o mai forţezi, spune liniştit.

Armand Rigaux, doctorul bunicii, un bărbat subţire şi elegant cu părul pe jumătate încărunţit, intră în cameră cu fişa în mână. Îl înconjurăm.

— Am veşti bune, începe dr. Rigaux. Teodora nu a avut atac cerebral, iar inima ei funcţionează normal.

— Slavă Domnului!

Mama îşi pune uşurată mâna în dreptul inimii.

— Dar are artrită acută la genunchi. Se blochează şi o fac să cadă. Aseară când a căzut, a avut noroc. S-a lovit

destul de rău la cap şi vrem să fim siguri că nu are nimic din punct de vedere neurologic. Aşa că o mai ţinem aici pentru nişte analize.

— Cum e cu operaţia la genunchi? întreb.

— În prezent, studiem problema. Se pare că se poate face. Iar recuperarea va dura cât ai pocni din degete, cu ajutorul vostru.

— Aş face orice pentru mama, spune mama mea.

— Adevărul este că operaţia reprezintă singurul mod de a ne asigura că aşa ceva nu se va mai întâmpla, ne spune doctorul Rigaux uitându-se la noi.

Buni îşi petrece a treia zi în spital, făcând mai multe analize, iar eu împreună cu mama, surorile şi fratele meu îi ţinem pe rând companie. Eu am lipsit câteva ore ca să văd ce face June la atelier, să fac un duş şi să mă schimb. Am schimbat şi aşternuturile din camera bunicii, în cazul în care mama şi tata ar dori să doarmă la noi, dar şi pe cele din camera mamei, pentru ca Jaclyn să poată rămâne, dacă vrea.

Bunicii îi e dor de o mâncare ca lumea. Nu mai poate suporta încă o zi de curcan presat, cu sos galben, şi o ceaşcă de jeleu. Umplu o pungă cu caserole din plastic cu paste, chifle calde, salată de anghinare şi plăcintă cu dovleac.

Ajunsă înapoi la Saint Vincent, intru şi urc la etajul trei. Când ajung pe coridorul pe care se află camera bunicii, văd un grup adunat în faţa ei. Mă panichez şi o iau la fugă.

Când ajung acolo, le găsesc pe Tess, Jaclyn şi pe mama stând împreună afară. În luminile spitalului de un verde strălucitor, femeile din familia mea, cu nişte expresii sumbre, cu părul întunecat, cu ochii negri şi cearcănele corespunzătoare de sub ei, par nişte ţărănci dintr-un film de Antonioni.

— Ce s-a întâmplat?

— Înăuntru e cam aglomeraţie, spune Jaclyn.

— De ce?

Nu-mi răspunde, aşa că intru. Mama mă urmează.

Pe marginea patului, lângă buni, ţinând-o de mână, stă Dominic Vechiarelli. Probabil că arăt ca şi cum aş fi văzut o stafie, pentru că trag adânc aer în piept şi toţi ochii se aţintesc asupra mea. Dar este adevărat, iată dovada, valizele lui Dominic sunt aşezate lângă fotoliul pentru vizitatori.

Tata stă la capătul patului. Îi face semn mamei să i se alăture. Tata o cuprinde cu braţul. Lângă el stă Roman, în jeanşi şi în saboţii de lucru. Mă uit spre ei numai pentru că se leagănă de pe un picior pe altul, făcând plasticul să scârţâie.

Când ochii mei se acomodează cu trupa de vizitatori, îl văd pe Gianluca. Încerc să nu reacţionez în niciun fel. Aici, arată mai fermecător decât mi-l amintesc vreodată în Italia, şi mai tânăr, îmbrăcat într-o haină de piele, cu pulover şi jeanşi decoloraţi. Când îl văd, simt un nod în gât, dar, pentru moment, dau vina pe aerul uscat din spital. Pamela şi Alfred stau departe de pat, lângă fereastră.

— Ce e, ce se întâmplă? întreb încetişor.

Strâng în mână punga cu mâncare, pentru că încep să simt că este singurul lucru real din camera asta.

Mama mă ia pe după umeri.

— Când a auzit că mama este în spital, Dominic a luat avionul şi a venit. Evident că Ray Rinaldi a primit instrucţiuni să-l anunţe oricând buni este bolnavă sau are nevoie de… ceva.

Mama mă priveşte derutată. Nu ştia nimic despre Dominic, iar acum, deodată, descoperă că Dominic Vechiarelli este primul pe lista contactelor lui buni în caz de urgenţă.

— Şi, hmm, tu aici… mă bâlbâi când îl privesc pe Gianluca.

— Am venit cu tata. Nu cred că e bine să călătorească singur, spune Gianluca, fixându-l cu privirea pe Roman.

Ochii lui Roman se îngustează când îi întoarce privirea lui Gianluca. Intuieşte că ăsta e bărbatul pe care l-am sărutat. Dar trece peste această bănuială şi spune:

— Iar eu i-am adus lui buni panna cotta, pentru că îi place cum le fac.

Îşi îngroapă mâinile în buzunare şi mă priveşte.

— Acum, că este şi Valentine aici, aş vrea să-i cer Teodorei ceea ce am vrut încă de astă-vară. Vă rog pe toţi să intraţi, ne anunţă Dominic.

— Nu e loc, ciripeşte Tess din uşă.

— Vă rog pe toţi să vă strângeţi un pic, spune mama. Suntem o mare familie italiană, suntem apropiaţi prin natura noastră, afirmă ea, ca şi când s-ar scuza pentru mărimea camerelor din acest spital municipal.

Grupul se mişcă, pentru a face loc surorilor mele şi soţilor lor.

Dominic îi ia mâna bunicii şi o priveşte în ochi.

— Vrei să te măriţi cu mine?

În cameră e o linişte totală, cu excepţia sunetului monitorului cardiac al bunicii.

Atunci, mama nu se poate abţine.

— Doamne Dumnezeule, mamă, nici măcar nu ştiam că sunteţi prieteni.

— De zece ani, de când a murit tatăl tău, spune buni încet.

— Vrei să spui că mă puteam bucura pentru tine de zece ani şi nu mi-ai spus nimic? se plânge mama. Zău aşa, mamă!

— Mike, pentru numele lui Dumnezeu, bucură-te pentru ea *acum,* spune tata. Uită-te la ea! I s-a crăpat capul ca o nucă de cocos şi încă mai zâmbeşte. Asta e de bine.

— Las-o să răspundă, îi întrerup eu.

Îmi ţin răsuflarea. Un „da“ din partea bunicii ar însemna că viaţa care îmi place se va sfârşi. O voi pierde în favoarea lui Dominic, a colinelor din Arezzo şi a insulei Capri mai repede decât ai zice „Gianluca“. Dar adevărul este că o iubesc atât de mult, încât îmi doresc să fie fericită mai mult decât îmi doresc mie. Ţin pumnii strânşi să spună da.

— Da, Dominic, mă mărit cu tine, îi spune buni.

Dominic o sărută tandru.

Familia mea, inclusiv mama, iese din amorţeală la auzul cuvântului *da,* ca şi cum s-ar uita la un vas cu floricele care explodează pe plită. Mie îmi revine sarcina să îndulcesc şocul tuturor acestor evenimente. La urma urmelor, eu *ştiam.*

— Felicitări! Merg la buni şi o îmbrăţişez, atentă să evit acul perfuziei din braţ. Sunt atât de fericită pentru tine.

Ochii mi se umplu de lacrimi, dar sunt cu adevărat plină de bucurie pentru buni a mea cea curajoasă care îmi demonstrează, chiar şi în acest moment, cum să-ţi asumi un risc, cum să *trăieşti.*

Simt cum surorile şi fratele meu se apropie. Jaclyn începe să plângă.

— Nici nu ştiam că şi tu ai un prieten! Aş vrea să nu mă mai protejeze toţi. Mă descurc şi singură.

Mama mimează *post partum* spre Gianluca, în timp ce o ia pe Jaclyn în braţe. Tess îl îmbrăţişează pe Alfred, iar tata se îndreaptă spre Dominic să-i strângă mâna. Dominic se ridică în picioare şi îl îmbrăţişează.

— Tată? îi spune tata lui Dominic, apoi se uită la noi şi ridică din umeri. Toată lumea să-l salute pe… tata.

Eu şi surorile mele râdem. Curând, toată lumea râde. Întreaga familie.

Cred că e corect să spun că atunci când lucrurile din viaţa mea se prăbuşesc, o fac în aşa fel încât soarta să fie sigură că mi-am învăţat lecţia. Nu există decât un singur loc unde aş putea merge să-mi adun gândurile şi să înţeleg ce poate să însemne pentru noi toţi viaţa cea nouă a bunicii, şi iată-mă acolo, mult deasupra disputelor, pe acoperişul casei noastre.

M-am strecurat afară din spital, lăsând-o pe buni să sărbătorească logodna cu familia. Am ieşit cu Roman, care trebuia să se întoarcă la restaurant şi care era onorat că fusese prezent când Dominic o ceruse în căsătorie. Pe stradă m-a sărutat, inspirat de iubirea care plutea în camera 317.

Pe West Side Highway este ambuteiaj, o harababură de

maşini în intersecţie, lumini care se aprind intermitent, claxoane, câteva strigăte de furie care de-abia se aud şi, în loc să-mi doresc ca gălăgia să se stingă, aş vrea să fie mai mare, să copleşească necazurile care mă bântuie.

Imaginea bunicii proaspăt cerută în căsătorie pe patul de spital anunţă sfârşitul unei ere. În afară de faptul că acum sunt singura femeie nemăritată din familie, se pare că sunt singura care înţelege şi care ştie ce înseamnă toate aceste schimbări pentru prezent şi pentru viitor. Iată ce o să se întâmple: buni o să se mărite şi o să plece, surorile mele se vor ocupa de familiile lor, mama o să se asigure că tata mănâncă brânză de soia cu paste din făină integrală, pentru că asta e garanţia ei că el va trăi şi va evita revenirea cancerului de prostată. Imediat după toasturile cu şampanie de la nunta bunicii, fratele meu o să pună un afiş pentru vânzarea imobilului din Perry Street 166, lăsând Firma de Pantofi Angelini şi pe mine fără casă. S-ar părea că tuturor celor din familie le va merge bine, cu excepţia mea, bineînţeles.

Soarele se scufundă în ceaţa din New Jersey, lăsând o dungă liliachie la orizont. În spatele meu, vântul trânteşte uşa de pe acoperiş. Bănuiesc, pentru că nu mă întorc să văd cine e, ci privesc în continuare Hudsonul, care, în apusul de soare, are vârtejuri line şi nuanţe purpurii de cristal iridescent.

— Valentina? se aude o voce în spatele meu.

— Dacă nu eşti Salvatore Ferragamo să ne dai ceva de lucru, sau Carl Icahn cu un cec care să salveze firma de pantofi, pleacă.

Imediat, lângă mine răsare un italian pur-sânge, înalt de peste un metru optzeci. Şi cu ochii închişi aş fi fost sigură că e Gianluca Vechiarelli, după mirosul proaspăt de cedru, lămâie şi piele. Dacă aş fi fost mama sau una dintre surorile mele, m-aş fi aruncat în braţele lui. Când sunt disperate, le place să se sprijine de un bărbat. Dar nu sunt. Îmi încrucişez braţele pe piept şi mă depărtez cu un pas de el, lăsându-i destul spaţiu să vadă panorama Lower Manhattanului de pe acoperişul nostru.

— Poţi să stai în dormitorul purpuriu. Tatăl tău poate sta în cel al bunicii. Baia este la capătul holului, dar asta ştii, pentru că ai trecut pe lângă ea când ai ajuns la treptele care duc pe acoperiş.

— Mulţumesc. Dar rămânem la hotel. La Maritime, spune.

— Nu e cazul. Acum eşti din familie.

— Cererea în căsătorie nu te bucură? mă întreabă calm.

— Ba da. Pentru ea. Pentru buni. Şi pentru Dominic. Sigur că sunt bucuroasă.

— *Va bene.*

— Şi tu? *Va bene* şi pentru tine în privinţa lor?

Gianluca ridică din umeri şi strânge din buze până când gura lui ajunge o linie dreaptă. Asta e expresia lui circumspectă. Mi-o amintesc de la fabrica de mătase din Prato, când i-am arătat o mostră foarte frumoasă dintr-un satin *duchesse,* dar care era evident o alegere nepotrivită.

— Păi, da, Gianluca, ai face mai bine să te alături caravanei îndrăgostiţilor, pentru că ei au de gând să stea cu tine.

— Ştiu, îmi răspunde zâmbind.

— Cred că dragostea e oarbă şi nu are vârstă. La fel ca orice altceva în viaţă, cum ar fi boala. Toţi suntem victimele ei.

— De ce eşti…

— Sarcastică? E o cochilie tare peste altă cochilie tare.

— De ce respingi dragostea ca şi când ai avea parte de ea în fiecare zi?

— Credeam că vorbim de bunica.

— Vorbeşte cu mine! Ţi-e teamă de mine. Nu sunt ceea ce ai visat.

— De unde ştii ce visez eu?

— E foarte simplu. Deşi îl iubeşti, nu-ţi faci timp pentru bucătar. Sau poate doar ai crezut că-l iubeşti, aşa că acum te simţi obligată. Femeia pasională din tine se arată numai când lucrezi. Atunci, eşti împăcată. Cu bărbaţii? Nu. Cu pielea? Aproape la fel.

— Te înşeli. Aş accepta bucuroasă un bărbat care ar

accepta bucuros femeia şi creatoarea de pantofi din mine. Bărbaţii, sau cel puţin cei pe care-i cunosc eu, sunt de acord, teoretic, ca femeia să se dedice carierei, dar practic consideră că ei trebuie puşi întotdeauna pe primul loc, nu munca. Mi-aş putea trăi fără probleme viaţa în felul acesta măreţ, dar ar trebui să se potrivească şi cu viaţa lui măreaţă, ca batista perfectă pentru buzunarul perfect croit de la piept. Mi se cere sacrificiu, ca să folosesc un cuvânt catolic şi ca să fiu mai exactă. Bărbaţii vor o capitulare totală. Au nevoie de ea.

Gianluca râde.

— Ştii tu de ce au nevoie bărbaţii?

— Nu-ţi bate joc de mine.

— Dacă ştii de ce are nevoie un bărbat, de ce nu-i dai ce vrea, pentru ca, în schimb, să te facă fericită?

Privesc râul, şi, în momentul acela, se produce în mine o transformare, pe care o văd apropiindu-se, ca luminile de noapte de pe puntea taxiului fluvial care îşi face cursa pe râul Hudson. Iluminarea se produce încet, dar sigur. La început, la mare depărtare, luminile sunt palide şi licăresc pe valurile întunecate. Apoi, pe măsură ce se apropie de malul dinspre Manhattan, se transformă în proiectoare, care dau o lumină strălucitoare şi stabilă, călăuzind intrarea vaporului în port. Tipul de lumină care nu-ţi e de ajutor, dar îţi dezvăluie adevărul în toate detaliile lui. Dintr-odată, mă înţeleg pe mine însămi, pur şi simplu.

— Dragă, dragă Gianluca… încep.

Pare surprins că-i vorbesc cu atâta tandreţe.

— Roman Falconi are nevoie de o soţie care să-i ţină registrul de casă la Ca’ d’Oro, exact aşa cum a fost mama lui pentru tatăl lui, în restaurantul familiei. Tu ai nevoie de o prietenă. Ai nevoie de o femeie care poate lăsa totul baltă pentru a merge să stea lângă lacul ăla cu cocorii…

— Lacul Argento.

— Corect, corect. O femeie care să stea cu tine în această fază a vieţii tale şi să fie acolo. Tu vrei pace, linişte şi natură. Tu vrei să navighezi în ape liniştite.

— Acum, tu mă analizezi.

— Gianluca, e adevărat. Ascultă-mă. Mă simt atrasă de tine cu toată fiinţa mea. Am fost orbită de această atracţie. Aveam un prieten când te-am cunoscut şi, sincer, nu eşti genul meu. Cu toate astea, eşti fermecător, ai nişte mâini minunate, iar cel mai sexy lucru dintre toate e faptul că eşti un tată bun. Dar nu sunt făcută pentru tine. În clipa asta nu sunt făcută pentru niciun bărbat. De fapt, în momentul ăsta, am ales arta. Am ales fericirea supremă pe care ţi-o dă zămislirea unui lucru cu propriile mâini.

— Nu trebuie să alegi neapărat una dintre ele. Poţi avea parte şi de dragoste, şi de munca ta.

— Dar nu pot! Am încercat! Mi-am petrecut ultimul an încercând să-l aştept pe Roman. Nu pot să-l pierd şi pe următorul aşteptându-te pe tine. Vom sfârşi cu toţii prin a fi dezamăgiţi, şi trişti, şi neîmpliniţi…

— Asta crezi? clatină el din cap.

— *Ştiu.*

Gianluca priveşte peste Hudson, aşa cum am făcut şi eu de multe ori. Vede un curs de apă de un gri-cenuşiu, în timp ce eu văd un fluviu care face legătura cu oceanul, un univers de posibilităţi. E limpede că nu-i place deloc râul meu.

După o vreme, spune:

— Oraşul tău… este foarte zgomotos.

Se duce către uşă, pe care o închide cu zgomot în urma lui înainte să înceapă să coboare scările din casă. Mă întorc spre râul meu, care nu m-a dezamăgit niciodată. Este constanta mea, muza mea. Mă aplec peste balustradă şi privesc dincolo de West Side Highway care, în lumina asfinţitului, pare un cupon nedesfăcut de mătase indiană violetă, presărată cu mici oglinjoare. Asta e râul pe care îl iubesc şi oraşul care este casa mea. Da, e zgomotos, dar este al meu, exact aşa cum îmi place.

De Ziua Recunoştinţei, în mijlocul mesei din casa bunicii tronează un cârd de gâşte din hârtie glasată, făcute de strănepoţii ei. Aprind lumânările portocalii din sfeşnicul de sub candelabru. Gabriel le ajută pe surorile mele să aducă

platourile de la bucătărie şi să le pună pe masă. Îl îmbrăţişez repede.

— Îţi mulţumesc că ai venit.

— A fost plăcerea mea. Tot voiam să impresionez pe cineva cu sosul meu de merişor, iar invitaţia ta mi-a oferit prilejul perfect.

— Vine şi Roman? mă întreabă mama.

— A trimis o tartă cu fructe. Mereu am considerat nostim faptul că şi-a făcut prietena, creatoare de pantofi, *tartă*[35]. Are de lucru, mint.

E sărbătoare, aşa că în loc să fac ca discuţia să se învârtească în jurul despărţirii mele de Roman, mă hotărăsc să fiu la fel de evazivă în privinţa asta, pe cât a fost mama în privinţa vârstei ei, în ultimii ani. După ce buni a ieşit din spital, eu şi Roman am încercat să ne găsim timp unul pentru celălalt, dar printre comenzi în atelier şi grija pentru buni, n-am mai avut grijă de el. Am decis să luăm o pauză.

— Nimeni nu munceşte mai mult ca Roman, oftează mama.

Tess îmi dă o cană de apă cu gheaţă să umplu paharele de pe masă. Ea vine după mine cu sosierele.

— Nu ai de gând să-i spui mamei despre Roman? mă întreabă încet.

— Nu.

— Ştii că era curioasă în legătură cu Gianluca.

— Nu e nimic de spus.

Evit să mă uit la Tess, care ştie întreaga poveste; luna petrecută în Capri, sărutările, grota. În mintea ei, sunt o *mulţime* de nimicuri.

— Sunt multe de spus! Te-ai îndrăgostit de Roman, iar apoi ai fost fulgerată de iubirea pentru Gianluca, în Italia. Doi oameni fantastici într-un singur an! E un basm. Eşti Cenuşăreasa cu doi, ţine minte, *doi* prinţi.

Tess îndreaptă şervetele de lângă farfurii.

— Oh da, numai că atunci când am încercat condurii,

[35] În lb. engl., *cobbler* semnifică şi tartă cu fructe, şi pantofăreasă (n.tr.)

erau mărimea treizeci şi şase. Iar eu port patruzeci.

— Atunci, *îndeasă* piciorul, spune Tess.

— Am *încercat!* Dar hai să fim sinceri: sunt unica Cenuşăreasă care o să-şi facă singură condurii.

Familia se adună în jurul mesei. Tata stă în capul mesei, iar buni, la celălalt capăt. El ridică paharul.

— Pentru început să mulţumim pentru sănătatea familiei noastre, mai ales acum, că buni şi-a revenit după căzătură. Iar apoi, pentru că tot suntem aici, să-i mulţumim Domnului pentru noua Teodora, bebeluşul T.

Jaclyn îşi leagănă nou-născuta în braţe.

Tata continuă.

— Şi, ca de obicei, Doamne, îţi mulţumim pentru surprizele pe care ni le rezervă viaţa. Îmi vine în minte logodna mamei, şi de ce nu mi-ar veni? A fost un şoc. Gabriel, mă bucur să te văd…

Majoritatea rugăciunilor tatei nu au, de fapt, un sfârşit, aşa că ne uităm unul la altul şi ne facem semnul crucii plini de elan, ca să putem începe să mâncăm.

— Vreau ca toată lumea să vadă asta. Tess ţine în mână revista *In Style.* Sunt atât de mândră de tine.

Trece din mână în mână o fotografie strălucitoare a Annei Christina, steaua din *Lucia, Lucia,* încălţată cu pantofii Angel, din piele de viţel coral cu ornamente aurii în formă de aripă de înger. I-am trimis o pereche Debrei McGuire în California, care a mai cerut cinci perechi, una sfârşind în picioarele unei stele de cinema în ascensiune.

Mama se uită mândră la fotografie.

— Îmi plac la nebunie. Te reprezintă foarte bine, Valentine.

— O să curgă comenzile. Sunt chiar sigură de asta, spune Tess emoţionată.

Când revista ajunge la Alfred, se uită la ea şi i-o dă Pamelei care, pentru prima dată de când s-a măritat cu fratele meu, pare cu adevărat impresionată de familia lui.

— Aţi fixat data nunţii, buni? întreabă Jaclyn.

— În 2009, de Ziua Îndrăgostiţilor, în Arezzo, spune buni, zâmbind către mine. Ador sărbătoarea asta şi numele

nepoatei mele, aşa că asta e.

Mâncăm şi, în timpul ăsta, familia mea face planuri de călătorie pentru nuntă, discutând despre aeroport, despre compania de închiriat maşini, despre câte camere să rezerve la Spolti Inn; surorile mele îşi imaginează cu ce o să se îmbrace, cum o să-şi ia liber de la serviciu soţii lor, iar mama se întreabă derutată cum va găsi un restaurator şi un florar bun într-un orăşel din Toscana, aflat în vârful unui deal.

Alfred îmi dă revista.

— O amânare norocoasă, spune încet.

— Atâta timp cât îmi achit datoriile pentru locul ăsta, nu poţi să-l închizi, îi spun pe un ton plăcut, dar ferm.

Nu mă mai angajez în certuri meschine. Nu mai am energie să lupt cu fratele meu, ca să preiau conducerea companiei. Bineînţeles că Alfred nu răspunde. Ştie că femeia care eram acum un an s-a transformai într-o gorilă de trei sute cincizeci de kile, cu un plan de afaceri. Nu ne mai certăm, dar cel puţin îmi cunoaşte poziţia. În momentul ăsta.

Surorile mă ajută să spăl vasele şi să fac curat în bucătărie, în timp ce bărbaţii se uită la fotbal. Pentru familia noastră e ultima Zi a Recunoştinţei în Perry Street. La anul pe vremea asta, buni o să locuiască cu noul ei soţ în casa lui de deasupra tăbăcăriei.

Împachetez ce a rămas de la masă, pentru ca fiecare să ia câte ceva acasă. Gabriel ia ultima felie din tarta cu fructe de la Roman, ştiind că este ultima dată când mănâncă aşa ceva fără să facă o comandă la Ca’ d’Oro. O trimit pe buni în pat să vorbească la telefon cu Dominic. Simt un fior în tot corpul la gândul că trebuie să rămân singură după o zi atât de lungă. Aud cheia în broasca uşii de la intrare. Probabil că mama a uitat ceva. Apoi aud o voce pe scară, care mă strigă încetişor.

— Valentine?

Roman intră în living. Stau lângă masa din bucătărie şi îl privesc.

— Cum a fost tarta? mă întreabă.

— Delicioasă. Cratiţa a rămas la mine. I-o arăt.

— De-aia am venit până aici. Pentru cratiţă, zâmbeşte el.

Îl privesc, studiindu-l în detalii, de la şuviţele de păr care îi atârnă, până la ciorapii Wigwam. Mă uit în jos, la picioarele lui, capabilă să-i accept chiar şi saboţii galbeni de plastic, numai că în seara asta poartă pantofi adevăraţi, care sunt (în sfârşit!) nişte pantofi Tod's gen mocasin, din piele întoarsă. Din acest punct de vedere, şi în momentul ăsta al relaţiei noastre, nu-mi vine să cred că ne-am despărţit. Nu e ciudat, cum doresc ceea ce nu pot să am, iar când am, nu pot să-l înţeleg.

— Îţi controlezi mereu iubitele după ce te-ai despărţit de ele?

— Numai pe tine.

Vine la mine, mă ia în braţe şi mă sărută pe obraz, şi apoi pe gât.

— Încă n-am terminat cu tine, spune.

— Roman, nu dorinţa ne-a lipsit.

— Ştiu. Şi el se gândeşte la noi. Şi evident că a ajuns cam la aceeaşi concluzie. E multă pasiune, Valentine.

— Poate ca o să rămânem prieteni, iar atunci când o să fim bătrâni, o să reluăm legătura ca buni şi Dominic, o să închiriem o rulotă şi o să călătorim prin ţară.

— Ce idee groaznică, spune Roman. Felul în care o spune mă face să râd. Ştii, mă gândesc cum te-am văzut prima oară pe acoperiş. Şi cum nu ar fi trebuit să te privesc, dar nu m-am putut abţine. Nu am vrut să mă abţin. Uneori mă gândesc la noaptea aia, când nu te cunoşteam, şi îmi imaginam cum ai putea fi, dacă aş fi fost suficient de norocos ca să ajung să te cunosc vreodată. Apoi am ajuns să te cunosc, şi ai fost mult mai bună decât femeia pe care mi-o imaginasem. Aşa m-am îndrăgostit de tine. Mi-ai depăşit aşteptările, şi încă mă mai surprinzi, aşa cum nicio altă femeie nu a făcut-o. E ciudat. Ştiu că s-a terminat, dar nu şi pentru mine.

Îl ţin strâns.

— Nu plec nicăieri, dar acum nu pot fi cu tine pentru că nu meriţi să fii pe locul doi, ar trebui să fii pe primul. Nu

vreau să te fac să mă aştepţi, dar dacă, până la urmă, când lucrurile or să se aşeze, te vei mai gândi la mine, foloseşte cheia, îi spun luându-i faţa în mâini.

— S-a făcut.

Amândoi ştim că, probabil, nu va folosi niciodată cheia, care va sfârşi pe fundul vreunuia dintre sertarele sale, şi, într-o zi, când o să caute ceva, va da peste ea şi îşi va aminti ce am însemnat unul pentru celălalt. Dar, pentru moment, o va păstra în buzunar, iar atunci când va avea nevoie să creadă că există o posibilitate, o va scoate, se va uita la ea şi se va gândi la o călătorie în partea cealaltă a oraşului, în West Village.

Îmi amintesc de cratiţa cu tarta şi i-o bag sub braţ. Îl privesc cum pleacă. Atunci, în timp ce paşii i se pierd pe scări, îmi amintesc că nu i-am făcut o pereche de cizme, aşa cum i-am promis. Am vrut să fac atâtea lucruri, care însă au rămas nefăcute.

În această dimineaţă de început de decembrie, soarele străluceşte în spatele zgârie-norilor ca un ochi de tigru. Cerul păstrează lumina ca şi când ar fi învelit într-o manta gri de lână. Eu şi buni stăm pe colţul dintre Fifth Avenue şi Fifty-eighth Street, fiecare cu câte un pahar de carton cu cafea în mână, a ei neagră, a mea cu frişcă şi fără zahăr. Inelul ei de logodnă cu diamant tăiat în faţete rectangulare străluceşte pe fondul albastru al paharului cu motive greceşti. Frumoasă combinaţie de culori.

Ca doi arhitecţi din Roma Antică, ne scrutăm capodopera cu ochi reci, detaşaţi, şi observăm orice detaliu. Îmi schimb greutatea de pe un picior pe altul în timp ce o studiez. Buni face câţiva paşi înapoi şi îşi înclină capul, schimbând uşor perspectiva. Nu am construit un dom, o catedrală sau un grup statuar pentru o grădină, ci am făcut pantofi de mireasă, şi iată-i în vitrinele de sărbători de la Bergdorf. Este prezentă toată linia noastră de pantofi. Ni se taie respiraţia când vedem nouăzeci de metri de vitrine cu pantofii noştri.

Camioanele de marfă huruie pe lângă noi, dar nu ne

pasă de ele câtuşi de puţin. Ciocanele pneumatice accentuează gălăgia şi ne reamintesc că în New York City, la orice oră din zi şi din noapte, cineva, undeva pe această insulă, face ceva. Stăm de o bună bucată de timp acolo, aşa ni se pare.

— Aşadar, ce crezi? întreb până la urmă.

— Ştii, în cea mai mare parte a timpului, eu şi bunicul tău nu ne puteam hotărî ce film este mai bun, *Dr. Jivago* sau *Cei mai frumoşi ani.* Eu spuneam că *Cei mai frumoşi ani*, deoarece era despre generaţia mea… dar acum – soarbe din cafea şi apoi continuă –, când mă uit la vitrinele astea şi la dramatismul detaliilor stilului rusesc, trebuie să recunosc că aş merge pe mâna lui *Dr. Jivago.*

— Şi eu, spun şi îi cuprind umerii cu braţul.

Aceste vitrine de sărbători sunt pentru oameni mari. La câteva străzi spre sud, poţi sta la rând, în spatele unui cordon de catifea roşie, la Saks Fifth Avenue sau la Lord & Taylor pentru a vedea nişte machete ale unor minunate sate de Crăciun pentru copii. Poţi vedea munţi acoperiţi de zăpadă, decoraţi cu beteală, patinatori care se rotesc pe lacuri ca oglinda şi trenuleţe de jucărie care duc cadouri minuscule ambalate în foiţă, şi care pufăie prin peisaj.

Totuşi, la Bergdorf ai parte numai de cremă, nimic din kitschul ăla. Aici este montată o poveste sofisticată de sărbători, într-un veritabil stil sentimental rusesc, întruchipat de mirese americane fascinante. Rhedd Lewis a conceput o sărbătoare de nuntă pentru privitori, care începe în vitrinele laterale de pe West Fifty-seventh Street, se desfăşoară pe cele din faţa magazinului de pe Fifth Avenue şi se termină în vitrinele laterale de pe Fifty-eighth Street.

Urmărim cu privirea acţiunea din prima vitrină şi vedem mirese îmbrăcate splendid, în caleşti lăcuite şi sănii extravagant împodobite, decorate cu bijuterii, trase de cai înzorzonaţi, totul în mărime naturală. La o privire mai atentă, descoperi că mijloacele de transport sunt decorate cu bijuterii veritabile – cercei grei cu cabochon, coliere de aur din care atârnă pietre preţioase masive, brăţări

strălucitoare şi inele enorme cu pietre rotunjite, toate creând un efect splendid de mozaic.

În decor se văd ouă Fabergé deschise, din care se revarsă diamante şi perle pe un covor de orez ca la nunţi. Pe jos sunt răspândite cărţi vechi, iar prin aer plutesc pagini desprinse din ele. Cărţile şi vorbele se schimbă de la vitrină la vitrină – sunt acolo *Dr. Jivago* (bineînţeles), *Anna Karenina, Trei surori, Fraţii Karamazov* şi *Război şi pace,* adecvate pentru nuntă (!).

Pe fundalul vitrinelor sunt picturi murale cu peisaje rurale ruseşti, coline line care înconjoară în depărtare câmpii pline de zăpadă albă. De fapt, aceste tablouri sofisticate din vitrine spun o poveste cu mirese înconjurate de manechine care întruchipează clasa muncitoare rusească – îmbrăcate în halate de lucru de un verde tern, cu şorţuri de iută şi încălţăminte de lucru peste ciorapi de lână făcuţi manual. Prezentaţi ca artişti în slujba mireselor, se află acolo croitorese, florari, valeţi şi cameriste, vizitii şi, da, chiar şi un pantofar, care îngenunchează pentru a-i potrivi un pantof (Lola noastră) unei mirese înveşmântate în catifea albă, cu o tocă de hermină.

Juxtapunerea mireselor sofisticate, care întruchipează dragostea bogătaşilor, cu muncitorii, care dau viaţă visurilor lor, nu îmi e străină. Este nevoie de multă muncă ca să creezi frumuseţe. Miresele poartă rochii făcute de mari creatori, printre care Rodarte, Marc Jacobs, Zac Posen, Marchesa, John Galliano şi Karl Lagerfeld. Semnăturile lor aurii apar în colţul fiecărei vitrine.

Prima mireasă, îmbrăcată într-o combinaţie de tul peste un furou de satin, poartă pantoful Ines, care iese de sub tivul rochiei ridicate de pantofar; mireasa din vitrina următoare poartă pantaloni de mătase albi cu o bluză vaporoasă şi este încălţată cu Gilda, a cărui formă de sabot cu căputa brodată se asortează elegant cu pantalonii cu cracul larg.

Următoarea mireasă stă cu spatele la stradă. Poartă o rochie brodată stil coloană, spectaculoasă, cu cizmuliţele scurte Mimi. Rhedd a înlocuit şireturile noastre albe de

satin cu unele din cânepă de culoare indigo, pentru a crea un contrast superb.

Următoarea vitrină prezintă o mireasă într-o rochie mini făcută din mărgele şi pene de marabu, care stă pe vârfurile balerinilor Flora, cu lanţuri de aur care se încrucişează pe gambe, în loc de panglici. În fereastra din colţ este o mireasă care poartă o rochie medievală cu un decolteu pătrat şi un corsaj elaborat din pătrate lucioase, din care pleacă mâneci lungi, simple şi largi. Manechinul duce în mână pantofii Osmina din in alb, cu barete simple, şi îşi priveşte picioarele goale din zăpadă.

Dar ultima vitrină înseamnă cel mai mult pentru mine. Pantofii Bella Rosa sunt purtaţi de o mireasă într-un costum alb de călătorie din lână, Giorgio Armani. Într-o mână ţine un bilet, iar în cealaltă, o tiară, şi pluteşte într-un decor romantic şi trist de pe străzile din Sankt Petersburg. Pantoful extraordinar se potriveşte de minune cu costumul, ca şi când ar fi fost făcut să dea unitate ansamblului.

Mi-aş dori să fie şi Costanzo Ruocco aici şi să vadă Bella Rosa, dar în clipa asta îmi voi fixa scena în memorie, iar atunci când mă voi întoarce în Capri, i-o voi relata cât de bine pot. În colţul ultimei vitrine scrie:

Toţi pantofii au fost creaţi de Firma de Pantofi Angelini
Greenwich Village
Fondată în 1903

— Oh, Doamne Dumnezeule!

Eu şi buni ne întoarcem şi o vedem pe mama, cu capul ieşit pe fereastra unui taxi de lux. Sare din el înainte de a se opri complet şi ni se alătură pe trotuar.

Mă întreb în ce a venit mama îmbrăcată ca să vadă pentru prima oară vitrinele. Şi nu mă dezamăgeşte. Poartă un deux-pièces compus din pantaloni din lână gri şi o jachetă din imitaţie de blană de leopard, aruncată pe umeri. Escarpenii ei cu toc înalt sunt gri mat, cu catarame de piele mari şi pătrate spre vârf. Nu ştiu cum face, dar

mama este întotdeauna în ton cu vremea. Mai poartă şi o pereche de ochelari de soare mari, negri, ovali, fără îndoială un omagiu pentru *Mic dejun la Bergdorf's*. Ţine într-o mână o pungă cu sendvişuri de la Eisenberg's, iar cu cealaltă îşi scoate ochelarii. Îmi dă mie punga, apoi fuge după colţ să ia în primire vitrinele.

În timp ce le studiază, îşi ridică braţele în sus în semn de triumf. Caută pantofii noştri şi, când îi descoperă în montaje, ţipă de bucurie. Nu am văzut-o niciodată atât de mândră, nici măcar în momentul culminant al carierei de student a lui Alfred, când a terminat la Cornell cu *summa cum laude.* Asta e un alt moment înălţător pentru ea. Fuge la buni şi o îmbrăţişează.

— Tata ar fi atât de mândru! varsă ea o lacrimă.

— Într-adevăr.

Buni îi strânge jacheta pe umeri, care i-a alunecat în timp ce fugea.

— Şi tu! se întoarce mama spre mine. Ai făcut toate astea posibile! Ai preluat responsabilitatea familiei Angelini şi o porţi... o porţi sau o duci mai departe! Oricum, n-are nicio importanţă, ai păstrat tradiţia familiei – îşi strânge pumnul – şi ai insistat să te instruieşti de la maeştri, iar acum, uite, ai luat asupra ta toate sarcinile grele şi ai adus mica noastră afacere de familie în noul secol şi în atenţia oamenilor. Bergdorf Goodman, ce dracu'!

Mama nu se poate abţine să nu fie o *fată de gaşcă* din Queens, chiar dacă numai pentru o clipă. Apoi continuă:

— Pantofii Angelini, alături de Prada, şi de Verdura, şi de Pucci! Viva Valentine! Nu încetez să mă minunez de tine! Sunt atât de mândră de tine!

Uneori, când mama mă linguşeşte, simt un gust amar, dar nu şi în dimineaţa asta. Este cu adevărat impresionată şi plină de iubire. Orice mamă ar trebui să aibă un astfel de moment de glorie, când eforturile ei sunt răsplătite, iar investiţia făcută în copiii ei prin munca de zi cu zi are succes, rezultatele putând fi văzute de întreaga lume.

În astfel de momente, nu e vorba de mărci, profituri sau

marketing. Este vorba despre familia noastră şi despre tradiţia meşteşugului nostru. E vorba despre ceea ce *facem.* Aceste vitrine vorbesc despre devotamentul nostru pentru frumuseţe şi calitate – fiecare fir, cusătură, şiret şi îmbinare sunt făcute de mână şi perfecţionate printr-o îndemânare care nu poate fi dobândită decât prin exerciţiu, tehnică, experienţă şi în timp. Am fost recunoscuţi şi răsplătiţi într-o lume în care conceptul de confecţionat manual păleşte cu repeziciune. Închipuiţi-vă!

Soarele, la fel de alb şi de strălucitor ca o lună plină, apare şi înlătură o parte dintre norii cenuşii de deasupra clădirilor de sticlă din partea estică a Fifth Avenue, dând vitrinelor magazinului o strălucire care le transformă în oglinzi. Într-o clipă, imaginile din spatele geamurilor au dispărut. Nu mai putem vedea miresele în zăpadă, sau bijuteriile, sau ouăle, sau pantofii noştri făcuţi din piele, piele întoarsă, satin şi mătase. Tot ce rămâne este imaginea noastră reflectată, mamă, fiică şi nepoată, ca un lanţ perfect din cel mai fin aur italian. Aş vrea să pot face ca momentul acesta să dureze o veşnicie, noi trei, aici, pe Fifth Avenue. Dar nu pot. Aşa că fac tot ce pot, o iau pe bunica de mână, o cuprind cu celălalt braţ pe mama şi aştept ca soarele palid de iarnă să îşi schimbe poziţia ca să ne putem bucura încă o dată de norocul nostru.

Mulţumiri

Mama mea, Ida Bonicelli Trigiani, şi sora ei, Irma Bonicelli Godfrey, păstrează amintirea vie şi minunată a tatălui lor, Carlo, căruia îi este dedicată această carte. Tărâmul copilăriei lor, pe care l-am folosit ca sursă de inspiraţie pentru acest roman, m-a adus mai aproape de bunicul meu, pe care nu l-am cunoscut niciodată. Am cea mai adâncă recunoştinţă pentru ele!

Jane Friedman, o vizionară şi o îndrumătoare încântătoare, este cea care m-a adus la Harper, m-a dat pe mâna extraordinarilor Jonathan Burnham, Brian Murray şi Michael Morrison şi a unei familii de oameni după care sunt înnebunită: mult iubitul şi strălucitul meu editor, Lee Boudreaux, mâna ei dreaptă, priceputa/fantastica Abigail Holstein, şi talentata echipă compusă din Kathy Schneider, Christine Boyd, Kevin Callahan, Tina Andreadis, Leslie Cohen, Mary Bolton, Archie Ferguson, Christine Van Bree (ce coperţi artistice!), Sarah Maya Gubkin, Lydia Weaver, Emily Taff, Nina Olmsted, Jeff Rogart, Stephanie Linder, Kathryn Pereira, Jeanette Zwart, Andrea Rosen, Virginia Stanley, Josh Marwell, Brian Grogan, Carl Lennertz, James Tyler, Cindy Achar, Roni Axelrod, Kyle Hansen, Carrie Kania şi David Roth-Ey.

În documentarea despre meşteşugul artizanal al fabricării pantofilor din Italia, am avut parte de aventura vieţii mele. Gina Casella a coordonat toată distracţia, instruirea şi traducerea (!), împreună cu talentaţii Patrizia Curiale, Confartigianato MODA; Andrea Benassi, secretar general UEAPME (Asociaţia Europeană a Meşteşugurilor şi Întreprinderilor Mici şi Mijlocii); Emanuela Picozzi, relaţii publice, Ambasada Statelor Unite, Roma; Elio Chiarotti, ghidul nostru la Roma. În timpul călătoriei şi studiului nostru, Isabella Padasak, fiica Ginei, a fost o tovarăşă

perfectă pentru Lucia noastră.

Îi mulţumesc din toată inima maestrului artizan, creatorul de pantofi Costanzo Ruocco, şi fiului său Antonio de la da Costanzo, de pe Insula Capri. Costanzo s-a arătat generos cu timpul său, cu tehnica sa şi cu poveştile de familie, pe care le preţuiesc şi dincolo de paginile de faţă. La Roma, Carmelo şi Pină Palmisano de la Il Calzaio ne-au împărtăşit din cunoştinţele lor despre realizarea pantofilor şi ne-au făcut să înţelegem ce înseamnă o afacere de familie, lucru de nepreţuit.

Suzanne Gluck, draga mea prietenă şi agentă, este un izvor de energie, cunoştinţe şi înţelepciune (nemaivorbind de bun-gust). Mulţumiri şi echipei lui William Morris: Sarah Ceglarski, Liz Tingue, Cara Stein, Alicia Gordon, Philip Grenz, Erin Malone, Tracy Fisher, Eugenie Furniss, Cathryn Summerhayes, Theresa Peters, David Lonner şi Raffaella de Angelis.

De la Endevour, le mulţumesc vechii mele prietene şi agente, Nancy Josephson, lui Graham Taylor şi adorabilei Michelle Bohan.

De la Movieland, toată afecţiunea şi aprecierea mea pentru: Susan Cartsonis, Roz Weisberg, Julie Durk, Lou Pitt, Raquel Carreras, Mark Lindsay şi Nancy Klopper.

Michael Patrick King, îţi apreciez sfaturile, recomandările şi sprijinul mai mult decât pot spune.

Îi mulţumesc celei mai bune asistente din lume: Kelly Meehan. Mulţumiri şi stagiarilor Megan Stokes şi Kasey Tympanick. Pentru ochii lor de vultur, mulţumirile mele lui Suzanne Baboneau, Emily Lavelle, Lauren Lavelle, Jean Morrissey, Rachel Desario şi Brenda Browne. Mulţumirile mele Antoniei Trigiani pentru inteligenţa şi viziunea ei de marketing.

Ann Godoff, îţi mulţumesc pentru că ai deschis uşa carierei mele literare.

Le mulţumesc şi le ofer dragostea mea lui: Larry Sanitsky, Ian Chapman, Caroline Rhea, Nancy Bolmeier Fisher, Catherine Brennan, Craig Fisse, Todd Doughty, John Searles, Jill Gillet, Kim Hovey, Libby McGuire, Jane

Von Mehren, Laura Ford, Nigel Stoneman, Debbie Aroff, Meryl Poster, Gayle Perkins Atkins, Joanna Patton, Bill Persky, Mario Cantone, Jerry Dixon, Debra McGuire, Gail Berman, Tom Dyja, Jake Morrissey, Carmen Elena Carrion, Cynthia Rutledge Olson, Brownie şi Connie Polly, Susan Fales-Hill, Connie Marks, Wendy Luck, Mary Testa, Dolores şi Emil Pascarelli, Elena Nachmanoff, Sharon Watroba Burns, Jim şi Mary Hampton, Dee Emmerson, Diane Festa, Joanne Curley Kerner, Jack Hodgins, Ruth Pomerance, Donna Gigliotti, Sally Davies, Sora Karol Jackowski, Allison Roche, Karen Fink, şi Max şi Robyn Westler.

Mulţumesc, Tim şi Lucia, pentru tot ce se află sub soare, inclusiv pentru soare!

Şi, în cele din urmă, sunt recunoscătoare pentru fotografia bunicului meu, Carlo Bonicelli, care apare pe pagina cu dedicaţia. A fost făcută în jurul anului 1930, în atelierul său Progressive Shoe Shop din West Lake Street 5, din Chisholm, Minnesota. Mi-a oferit mângâiere, putere şi inspiraţie în timpul scrierii acestui roman, aşa cum o va face întotdeauna.

Citeşte şi mănâncă

Reţete-bonus inspirate de personajele din carte

Limoncello-ul Teodorei

Este timpul pentru un cocktail!

Pentru 4-6 persoane:
12 lămâi
1750 ml de votcă de 50 de grade (Luaţi marfă de calitate. Buni foloseşte Grey Goose.)
2 căni de apă
2 căni de zahăr
Un borcan mare de sticlă cu capac (Scoateţi vechiul borcan în care obişnuiaţi să faceţi Sun Tea.)

Radeţi coaja de la lămâi şi curăţaţi pieliţa albă. (Aruncaţi pieliţa albă.) Stoarceţi pulpa lămâii, îndepărtaţi sâmburii şi puneţi sucul deoparte. (Bunicii nu-i place să risipească nimic. Nu aveţi nevoie de suc, dar îl puteţi folosi la escalopul de pui sau la altceva.) Acum, înapoi la limoncello. Turnaţi votca în borcan şi adăugaţi coaja rasă. Închideţi bine borcanul. Lăsaţi-l aşa trei sau mai multe zile până când coaja de lămâie devine albă. Apoi, faceţi un sirop simplu: fierbeţi apa cu zahărul şi amestecaţi până când se dizolvă. După ce siropul s-a răcit, turnaţi-l în borcanul cu votcă şi coajă de lămâie. Puneţi din nou capacul borcanului şi lăsaţi-l aşa peste noapte. Dimineaţa, strecuraţi amestecul. Aruncaţi coaja de lămâie. Mutaţi limoncello-ul într-un vas mai arătos. Puneţi-l în frigider şi serviţi-l când este foarte rece. Apoi luaţi trenul spre Youngstown, Ohio, pentru a cunoaşte familia Vechiarelli.

Încântătoarele vafe ale Ginei Vechiarelli

Aceasta este o nouă viziune asupra pizzelle-lor.

Pe ale noastre punem caviar negru din belşug,
exact ca Roman!

Pentru 4 duzini:

Aveţi nevoie de o presă pentru vafe. Mergeţi şi cumpăraţi una.

12 ouă
3 căni de zahăr
1 cană de ulei de măsline
un strop de esenţă de vanilie
puţin suc de lămâie
4căni cu făină obişnuită
o jumătate de linguriţă de praf de copt

Amestecaţi ouăle, zahărul, uleiul de măsline, esenţa de vanilie şi sucul de lămâie până când se omogenizează. Apoi cerneţi încet deasupra făina şi praful de copt. Amestecaţi până se omogenizează.

Ungeţi presa de vafe cu grăsime (noi obţinem rezultate grozave cu ajutorul unui spray de gătit). Umpleţi o cană gradată cu amestec şi turnaţi-l în interiorul presei unse şi fierbinţi până se împrăştie uniform. Nu veţi folosi toată cana, dar aveţi o măsură asupra cantităţii de aluat. Când aluatul s-a împrăştiat şi face bule pe margini, închideţi presa şi lăsaţi să se coacă până când aluatul devine galben-maroniu.

E nevoie de exerciţiu. Aveţi răbdare, merită. Cine ştie să facă vafe este cel mai tare din oraş!

Pentru a le servi, luaţi vafele şi tăiaţi-le în patru cu un cutter pentru pizza. Puneţi pe ele caviar negru şi serviţi-le imediat. Vafele fragede şi caviarul sunt combinaţia perfectă! Serviţi-le cu limoncello-ul Teodorei – meniul perfect pentru un cocktail. Nimeni nu le serveşte la cină.

Spaghetti al Nero Seppia

Pentru 4-6 persoane:

450 de grame de linguini negre
un sfert de cană de ulei de măsline
10 căţei de usturoi proaspăt
225 de grame de unt
sucul de la 3 lămâi proaspete
ceaşcă de pătrunjel proaspăt, tocat

Puneţi un vas cu apă pe foc şi adăugaţi puţină sare în apă. În acelaşi timp, puneţi la foc mic, într-o tigaie mare, uleiul de măsline şi usturoiul proaspăt tăiat. Când usturoiul devine transparent, adăugaţi untul, sucul de lămâie şi pătrunjelul. Aruncaţi pastele în apa care fierbe. Scurgeţi pastele fierte şi puneţi-le în tigaia cu sosul cu unt, lămâie şi usturoi. Amestecaţi-le şi serviţi-le calde cu brânză Parmigiano-Reggiano rasă pe deasupra.

Calamarul umplut al Donettei Clemente Vechiarelli

Pentru 4-6 persoane:
900 de grame de bucăţi mari de calamar
1 ou fiert tare sau crud (eu îl prefer crud)
o cană cu pesmet
1 căţel de usturoi, mărunţit
1 lingură de brânză rasă
1 lingură de pătrunjel
1 linguriţă de sare
o jumătate de linguriţă de piper negru

Amestecaţi toate ingredientele de mai sus (cu excepţia calamarului) cu o lingură de ulei. Umpleţi calamarul pe trei sferturi cu acest amestec şi prindeţi-l cu scobitori sau cu aţă. Prăjiţi-l până când se rumeneşte, fără să fie pătruns complet. Adăugaţi sos marinara (vezi mai jos) şi prăjiţi.

Sosul marinara simplu al lui Roncalli Olandezul

Gătiţi cu el calamarul sau aruncaţi-l pur şi simplu peste 450 de grame de paste

Pentru 4-6 persoane:
un sfert de cană de ulei de măsline
8 căţei de usturoi tăiaţi subţire
2 conserve mari de roşii zdrobite şi decojite
1 conservă de pastă de roşii
o jumătate de pachet (sau 225 de grame) de unt nesărat
un sfert de linguriţă de sare

Opţional, dar delicios:
2 căni de ciuperci albe proaspete, tăiate felii
sau o cană de măsline negre
sau 2 linguri de capere

Într-un vas pus pe foc mic, căliţi usturoiul în uleiul de măsline, până când usturoiul devine transparent. Adăugaţi roşiile, untul şi sarea; amestecaţi şi fierbeţi la foc scăzut până când se omogenizează bine. Adăugaţi ciupercile, măslinele sau caperele, opţionale, dar delicioase.

Porcul cu ceapă al lui Carlo d'Amico Vechiarelli

Pentru 4-6 persoane:
900 grame carne de porc, tăiată în cubuleţe mici
1 cană supă de vită
5 căni de ceapă tăiată
1 cană cu vin alb
un sfert de cană de făină

Încălziţi cuptorul la 160° C. Vărsaţi supa de vită şi ceapa într-o tigaie mare, pe care o puneţi la foc mic, şi amestecaţi. Puneţi apoi amestecul de ceapă într-un vas de

Jena şi adăugaţi vinul. Într-un alt vas, puneţi bucăţile de carne şi treceţi-le prin făină, apoi rumeniţi carnea în ulei de măsline. Puneţi după aceea carnea de porc peste ceapă în vasul de Jena, pe care îl băgaţi în cuptorul încălzit la 160° C, şi lăsaţi-l acolo o oră. Serviţi carnea cu garnitura din cartofi a Angelei, de mai jos.

Cartofii dulci cu trufe ai Angelei Anness Tomasko

Pentru 4-6 persoane:
8 cartofi dulci mari
1 cană cu smântână
1 pachet de unt
1 cană cu brânză Parmigiano-Reggiano rasă
un sfert de cană de trufe rase

Coaceţi cartofii dulci la 190° C timp de o oră. Scoateţi-i din cuptor şi lăsaţi-i să se răcească. Tăiaţi cartofii pe lungime şi scoateţi miezul cu o furculiţă. Puneţi-l într-un vas, lăsând cojile intacte (ca pe nişte cupe). Păstraţi cojile – veţi avea nevoie de ele mai târziu!

Puneţi smântână, untul înmuiat la temperatura camerei şi brânza rasă peste miezul cartofilor. Amestecaţi şi zdrobiţi compoziţia. Luaţi cojile şi coaceţi-le în cuptor un minut (devin crocante). Scoateţi cojile din cuptor şi umpleţi-le cu piureul de cartofi, unt, smântână şi brânză. Puneţi-le într-o tavă şi acoperiţi-le cu folie. Puneţi-le din nou în cuptorul încălzit. Când sunt gata să fie servite, presăraţi trufe pe deasupra.

Biscotti de ciocolată ai Bellei Beth Vechiarelli

2 duzini:
1 cană şi trei sferturi de făină
o treime de cană de cacao neîndulcită
2 linguriţe de praf de copt
o jumătate de linguriţă de sare

o cană cu zahăr trei
sferturi de pachet de unt nesărat
3 ouă mari (bateţi-le pe rând)
1 linguriţă şi jumătate de vanilie
230 de grame de fulgi de ciocolată
o jumătate de cană de fulgi de ciocolată albă

Amestecaţi toate ingredientele de mai sus într-un vas până când amestecul se îngroaşă, ajungând de consistenţa unui aluat. Încălziţi cuptorul la 170° C şi căptuşiţi o tavă cu folie de aluminiu. Umeziţi-vă vârfurile degetelor şi modelaţi aluatul în două suluri. Coaceţi la 170° C până când partea de sus începe să crape (aproximativ 25 de minute). Răciţi sulurile timp de 10 minute şi apoi tăiaţi-le. Coaceţi biscuiţii câte 8 minute pe fiecare parte la 150° C. Poftă bună!